KÜRT ALTERNATÍV GIMNÁZIUM

KÜRT - A RÁD SZABOTT ISKOLA

Pedagógiai program

Készítették a Kürt Alternatív Gimnázium munkatársai.

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK **2**

PEDAGÓGIAI RENDSZERÜNK **9**

Küldetésünk 9
A Kürt mint demokratikus iskola 9
A befogadó iskola 10
A személyiség kibontásának színtere: a diákközpontú iskola 11
Az együttműködés iskolája 11
Jellemzőink 12
Tanórák és tanórán kívüli lét 13
Ajtókat nyitunk a világra 13
A partnerek meghatározása 14
Kapcsolattartás és információáramlás a belső partnerek körében 14
Kapcsolattartás és információáramlás a külső partnerekkel 15
Kapcsolattartás a fenntartóval *15*
Kapcsolattartás egyéb külső partnerekkel *15*
Kapcsolattartás és információáramlás az iskolai felvétel iránt érdeklődőkkel (jelentkezők, átjelentkezők) . 15
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység, a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 15
Sajátos nevelési igényű diákok nevelése, oktatása 16
Tanulási képességek állapotának felmérése 16
Gyógypedagógusok 17
Iskolapszichológusok 17
Tehetséggondozás 17
Mentorrendszer 18
Gyermek- és ifjúságvédelem 18
Szociális hátrányok enyhítése 18
A tanulók véleménynyilvánításának, a tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje és formái 19
Kürttanács 19
Együttműködés Fóruma 20
A pedagógus 20
Az osztálymentorok 21
Tanulás- és tanításszervezés 21
Differenciált tevékenységformák *21*
Epochák *22*
Projektek *22*
Témahetek *23*
Tematikus napok *23*
Heti rendszerű tanítási órák *23*
Tantárgytömbösítés *23*
Formális és informális találkozások diákok, szülők és munkatársak között. *24*
Módszertani alapelvek 24
Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei 24
A választható tantárgyak, foglalkozások, a tanulás szabadsága 25
Az otthoni készülést segítő feladatok általános elvei 26
A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, elvei 27

Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek felmérésének és értékelésének rendje 28
A felmérés, értékelés lehetséges módjai 29
Osztályzatok és minősítések 30
A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei 30
Tankönyvek, taneszközök, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei 30
A felvételi eljárás és a szóbeli felvételi 31
A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, a tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit 32
A vizsgaszabályzat célja 32
A vizsgaszabályzat hatálya 32
A tanulmányok alatti vizsgák 32
A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend 33
Vizsgaforma, vizsgarészek 33
A tanulmányok alatti vizsgák eljárási szabályai 33
A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti és évfolyamonkénti követelményei 34
A közép- és emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés, választható vizsgatárgyak és a középszintű érettségi témakörei 43
Kötelező érettségi tantárgyak: 43
Választható érettségi tárgyak: 43
A középszintű érettségi vizsga témakörei 43
Nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag 43
Témanapok 44
Demokrácia választható tantárgy 44
Témahét vagy projekthét 44
Iskolai közösségi szolgálat 44
A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai 44
Az erkölcsi nevelés 44
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés 45
Állampolgárságra, demokráciára nevelés 45
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése 45
A családi életre nevelés 45
A testi és lelki egészségre nevelés 45
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség 46
Fenntarthatóság, környezettudatosság 46
Pályaorientáció 46
Gazdasági és pénzügyi nevelés 46
A tanulás tanítása 46
Környezeti nevelés 47
Célkitűzés 47
Területek 47
A környezeti nevelés terei: 47
A környezeti nevelés módszerei: 48
A környezeti nevelésben résztvevők 48
Egészségnevelés 48
Célkitűzés 48
Területek 49
Az egészségnevelés terei: 49

Az egészségnevelés módszerei ... 51
Az egészségnevelésben résztvevők ... 51
A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja ... 52
A tanulók fizikai állapotának mérése ... 52
Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv ... 52
ÓRASZÁMAINK ... 54
A „Kürt – a rád szabott iskola" alapóraszámai tantárgyanként és évfolyamonként ... 54
TANTÁRGYI KONCEPCIÓINK ... 55
Kötelező tantárgyak ... 55
Angol célnyelvi civilizáció ... 55
Angol nyelv ... 58
Anyanyelvi fejlesztés ... 65
Élő idegen nyelvek ... 67
Földrajz ... 72
Informatika ... 76
Klasszikus idegen nyelvek – latin ... 78
Komplex művészet ... 82
Matematika ... 89
Osztályidő ... 92
Tanulásmódszertan ... 94
Természetismeret ... 96
Testnevelés ... 99
Történelem ... 103
Fakultációk és érettségi felkészítő tantárgyak ... 107
Angol fakultáció ... 107
Állampolgári ismeretek fakultáció ... 110
Biológia fakultáció ... 112
Dráma fakultáció ... 113
Élő idegen nyelvek fakultáció ... 115
Ének-zene fakultáció ... 120
Fenntarthatóság fakultáció ... 121
Filozófia fakultáció ... 123
Fizika fakultáció ... 125
Gazdasági ismeretek fakultáció ... 128
Földrajz fakultáció ... 129
Informatika – digitális kultúra fakultáció ... 131
Kémia fakultáció ... 134
Klasszikus idegen nyelv fakultáció - latin ... 136
Magyar nyelv és irodalom fakultáció ... 140
Matematika fakultáció ... 142
Mozgóképkultúra és médiaismeret fakultáció ... 144
Testnevelés fakultáció ... 146
Történelem fakultáció ... 147
Vizuális kultúra fakultáció ... 149
Választható tantárgyak ... 151
A II. világháború csatáterei ... 151
A világtörténelem sorsfordító ütközetei ... 153
Angol irodalom ... 155

Angol világ 156
Az ember 157
Biológia stúdium 158
Csillagászat 160
Dalszövegek elemzése 161
Demokrácia 162
Diplomácia 164
Dráma 166
Elsősegély-egészségtan 168
Etika 170
Európai Uniós ismeretek 171
Filmek elemzése 173
Filozófia 175
Fizika stúdium 177
Grafika 180
Hagyományaink 181
Hétköznapok tudománya 182
Improvizáció 184
JAM 186
Kémia stúdium 187
Kézműves kultúra 188
Kis angol nyelvészet 190
Kortárs irodalom 191
Kortárs segítés 192
Környezet- és természetvédelem 194
Kreatív írás 196
Kultúra 198
Leadership – vezetéselmélet 200
Legendás dalok, zenészek, stílusok - a könnyűzene története 203
Mindent az állatokról 205
Mitológiák 207
Multimédia 209
Művészet 210
Művészettörténet 211
Önismeret 213
Pedagógia 215
Politikatudomány 217
Programozás 218
Pszichológia 219
Retorika 221
Sakktika 222
STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) 224
Szaknyelv 226
Tengerbiológia 227
Természet 229
Turizmus - utazz okosan! 231
Üzleti angol 232
Világirodalom 235
Világvallások 237
Webfejlesztés 239

Zene ... *240*

TANTERVEINK ... 241

Kötelező tantárgyak ... 241
Angol célnyelvi civilizáció ... *241*
Angol nyelv ... *245*
Anyanyelvi fejlesztés ... *261*
Élő idegen nyelvek ... *262*
Földrajz ... *274*
Informatika ... *285*
Klasszikus idegen nyelvek ... *288*
Komplex művészet ... *297*
Matematika ... *311*
Osztályidő ... *324*
Tanulásmódszertan ... *334*
Természetismeret ... *335*
Testnevelés ... *362*
Történelem ... *383*
Fakultációk és érettségi felkészítő tantárgyak ... 401
Angol fakultáció ... *401*
Állampolgári ismeretek fakultáció ... *405*
Biológia fakultáció ... *417*
Dráma fakultáció ... *420*
Élő idegen nyelv fakultáció ... *423*
Ének-zene fakultáció ... *434*
Fenntarthatóság fakultáció ... *440*
Filozófia fakultáció ... *443*
Fizika fakultáció ... *448*
Földrajz fakultáció ... *463*
Gazdasági ismeretek fakultáció ... *475*
Informatika – digitális kultúra fakultáció középszintű érettségi előkészítő ... *478*
Informatika – digitális kultúra fakultáció emelt szintű érettségi előkészítő ... *481*
Kémia fakultáció ... *484*
Klasszikus idegen nyelvek fakultáció – latin ... *489*
Magyar nyelv és irodalom fakultáció ... *494*
Matematika fakultáció ... *500*
Mozgóképkultúra és médiaismeret fakultáció ... *506*
Testnevelés fakultáció ... *509*
Történelem fakultáció ... *511*
Vizuális kultúra fakultáció ... *533*
Választható tantárgyak ... 538
A II. világháború csatáterei ... *538*
A világtörténelem sorsfordító ütközetei ... *540*
Angol irodalom ... *542*
Angol világ ... *544*
Az ember ... *546*
Biológia stúdium ... *547*
Csillagászat ... *550*
Dalszövegek elemzése ... *551*
Demokrácia ... *552*

Diplomácia *553*
Dráma *554*
Elsősegély-egészségtan *557*
Etika *560*
Európai Uniós ismeretek *564*
Filmek elemzése *565*
Filozófia *567*
Fizika stúdium *570*
Grafika *572*
Hagyományaink *573*
Hétköznapok tudománya *575*
Improvizáció *578*
JAM *580*
Kémia stúdium *583*
Kézműves kultúra *584*
Kis angol nyelvészet *586*
Kortárs irodalom *588*
Kortárs segítés *592*
Környezet- és természetvédelem *594*
Kreatív írás *598*
Kultúra *602*
Leadership - vezetéselmélet *605*
Legendás dalok, zenészek, stílusok - a könnyűzene története *608*
Mindent az állatokról *610*
Mitológiák *613*
Multimédia *615*
Művészet *616*
Művészettörténet *618*
Önismeret *622*
Pedagógia *624*
Politikatudomány *625*
Programozás *628*
Pszichológia *629*
Retorika *635*
Sakktika *637*
STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) *638*
Szaknyelv *641*
Tengerbiológia *644*
Természet *648*
Turizmus – utazz okosan! *650*
Üzleti angol *654*
Világirodalom *657*
Világvallások *659*
Webfejlesztés *661*
Zene *662*

HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK 663

Intézményi adatok 663
Jogi helyzetet szabályozó törvények 663
Önmeghatározás, iskolánk célkitűzése 664

Az intézmény feladatai és irányelvei 664
Az együttnevelést támogató speciális feladatok *666*
Szakmai irányelvek *666*
Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának irányelvei *667*
A rehabilitációs pedagógiai program feladatai 670
Célok *670*
A Kürt Alternatív Gimnázium célja a sajátos nevelési igényű tanulók ellátása esetében *670*
A sajátos nevelési igényű tanuló joga *671*
Diákok bekerülése a gimnáziumba *672*
Osztályközösségek *673*
Tantárgyak *673*
Tan- és fejlesztőeszközök, szakmai segédletek *673*
Iskolai rendezvényeken, programokon való részvétel sajátos nevelési igényű diákok számára *674*
Habilitációs, rehabilitációs ellátással kapcsolatos fejlesztési feladatok 674
Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulóink támogatása *674*
Autizmus spektrum zavarral élő tanulóink támogatása *675*
Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulóink támogatása *681*
Mozgáskorlátozott (önálló helyzetváltoztatásra képes) tanulóink támogatása *686*
Beszédfogyatékos tanulóink támogatása *693*
Látássérült (gyengénlátó) tanulóink támogatása *697*
Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs foglalkozások óraszámai 699
Vezetett dokumentumok 699
Pedagógusok helyi intézményi feladatai SNI, BTMN diákokkal kapcsolatban 701
A szülő, tanuló, pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartásának formái 701

Pedagógiai rendszerünk

Küldetésünk

Iskolánk demokratikusan működő, széles értelemben vett befogadó, diákközpontú iskola, ahol

- az iskolapolgárok egymást inspirálva együttműködnek közös céljaik kialakításában és elérésében;
- a közösséget és annak munkáját elfogadás, tolerancia, hatékonyság, konstruktivitás, sokszínűség, az új módszerek alkalmazása és a szabad, önálló gondolkodás jellemzi;
- maximálisan figyelembe vesszük az egyéni igényeket; sajátosságokat;
- célunk segíteni a személyiség sokoldalú kibontakozását;
- biztosítjuk a felkészülést a felsőoktatás kihívásaira;
- a terhelés arányos, egyénre szabott;
- egyaránt fontosak a tanórák és a tanórán kívüli történések;
- közös hagyományokat őrzünk és teremtünk;
- derűsen és pozitívan állunk a mindennapokhoz, hogy a közösen végzett tevékenység örömteli legyen;
- ajtókat nyitunk a világra, amelyeken önálló, és így is gondolkodó, kreatív, szabad és boldog fiatal felnőttek lépnek majd be.

A Kürt mint demokratikus iskola

„Minden embernek joga, hogy irányítsa saját fejlődését és oktatását, egészen addig a pontig, amíg ez nem sérti mások hasonló jogait." (Jerry Mintz)

Iskolánk életének egyik meghatározó alapja a demokrácia. Az iskolaközösség tagjai érdekeiket, álláspontjukat, véleményüket az iskola életét illető legtöbb kérdésben (a tanulás és a tanítás kérdéseiben, valamint az iskola életét irányító szabályok meghozatalában) a fékekre, egyensúlyokra, garanciákra épített működési rendszerünk eljárásai során, testületeiben, fórumain tudják érvényesíteni, képviselni. A döntések gyűléseken születnek, amelyeken az iskolaközösség tagjai vagy választott képviselői vesznek részt. Iskolánk működésének elengedhetetlen feltétele, hogy az iskolapolgárok minden közössége képviseltesse magát az iskolát irányító szervezetekben.

A gyűlések működése hozzájárul ahhoz, hogy a közösség tagjai megéljék: a demokrácia olyan rendszer, ahol szavuknak súlya van. Elvünk, hogy minden kérdés ott dőljön el, ahol az adott kérdésről a legtöbb információ rendelkezésre áll, és hogy ne kerüljenek olyan döntések nagyobb közösségek döntési jogkörébe, amelyek csak kisebb közösségeket érintenek. Az, hogy egy-egy kérdés hová tartozik, a legtöbb esetben iskolánk Szervezeti és Működési Szabályzatában rögzítve van, az előre nem szabályozható esetekben pedig átgondolás és vita során dől el.

Az iskolaközösség tagjai az iskolapolgárok. Iskolánk iskolapolgárai az iskolába beiratkozott összes diák, az iskolába beiratkozott összes diák szülei, gondviselői és az intézmény valamennyi,

a pedagógiai munkában résztvevő munkatársa és az adminisztrációs és technikai területen dolgozó kollégája.

Az iskolapolgárok, illetve csoportjaik, testületeik, választott felelőseik dönthetnek minden olyan kérdésben, amelyek csak őket érintik, továbbá azokban, amelyeket iskolánk Szervezeti és Működési Szabályzata az ő hatáskörükbe utal. Kérdéseikkel, kéréseikkel, javaslataikkal az intézmény bármely szakmai vagy irányító testületéhez, személyéhez fordulhatnak, a megszólított pedig köteles érdemi választ adni ésszerű időn, de legkésőbb két héten belül. E testületek, szervezetek ülései általában nyilvánosak, azokon minden iskolapolgár részt vehet.

A befogadó iskola

„Minden gyerek egyedi, és mint ilyen, joga van elvárni személyisége tiszteletben tartását, szüksége van arra, hogy a saját ritmusának megfelelően éljen és pihenjen, joga, hogy ne legyen mindig tiszta és tökéletes, joga van hibázni, szüksége van a feltalálásra és alkotásra, szüksége van esztétikai érzelmekre, joga van bármiféle tudás megszerzésére." (Celestin Freinet)

Iskolánk széles értelemben vett befogadó iskola, ahol helye van mindenkinek. Hátrányos megkülönböztetést nem teszünk, annak minden formáját elítéljük. Intézményünkben az emberi egyenlőség megkérdőjelezhetetlen érték. Diákjaink számára az esélyegyenlőségnek megfelelő, azonos hozzáférést és részvételt garantálunk az iskola életének minden mozzanatában. A méltányosság elve értelmében, akinek több segítségre van szüksége céljai eléréséhez, az több segítséget kap.

Iskolánk szakmailag független, nyitott és szabad intézmény: közösségünkbe fogadunk mindenkit, aki a pedagógiai programban megfogalmazott célokkal azonosulni tud, és partnerünk szeretne lenni e célok megvalósításában, hozott eredményeitől, képességeinek, készségeinek aktuális állapotától függetlenül. Eredményeinket az iskolánkban végzett minőségi munka, a hozzáadott érték, és nem az „elit bemenet" biztosítja. A tanulói közösségek heterogén csoportok, különböző gyerekek tanulnak együtt. A cél mindig az, hogy kompetenciáik fejlődjenek, haladjanak, sikereket érjenek el, a tanulási folyamatokban örömmel vegyenek részt, önbizalmuk egyénileg és közösségileg is erősödjön, személyiségük kibontakozzon. Egyéni szükségletek szerint kínálunk lehetőségeket és nyújtunk segítséget a nehézségek leküzdéséhez, és a tehetségek kibontakozásához, fejlődéséhez. Hiszünk abban, hogy minden diák tehetséges valamiben és mindent megteszünk annak érdekében, hogy mindenki egyéni tehetsége felszínre kerüljön és kibontakozhasson. Hiszünk abban, hogy mindenki értékek hordozója.

Valljuk, hogy a befogadó (inkluzív) nevelés a diákok közötti különbözőség (akár személyes, akár kulturális, akár közösségi) felismerésével, értékelésével kezdődik, maximális figyelembe vételével folytatódik, a diákra a maga komplexitásában tekint, ebből kiindulva, erre értékként építve alakít ki befogadó környezetet: mindez újabb tudástartalmak, tanulási lehetőségek gazdag tárházát nyitja meg. A pedagógiai térben résztvevő valamennyi személy (diákok, szülők, munkatársak) az együttműködés szellemében az egyéni különbségeket megismeri, értékként fogadja el és épít rájuk. Az iskola nem csak oktatásszervezési formájában, hanem tartalmában is befogadóvá válik. A diákjaihoz való folyamatos alkalmazkodása során az intézmény teljes

működésében nagyban épít az oda járó diákok identitására, tapasztalataira, tudására és képességeinek állapotára.

A személyiség kibontásának színtere: a diákközpontú iskola

„A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét. A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket." (Maria Montessori)

A kamaszkor az emberi lét önálló korszaka jellemző fizikai és pszichikai sajátosságokkal, szükségletekkel, igényekkel és vágyakkal, fel- és ellobbanó érzelmekkel, olykor szélsőséges kitörésekkel – ez az időszak az egyén életének egy szakasza, nem felkészülés a „nagybetűs" életre. Ennek az életkornak fontos feladata az iskolában is, hogy diákok és felnőttek közösen kialakítsuk azokat a képességeket, amelyek lehetővé teszik, hogy a kamaszok később is megtalálják helyüket a világban.

Iskolánk feladata, hogy az egyéni szükségletekhez és igényekhez lehető legnagyobb mértékben igazított tanulási-tanítási folyamattal biztosítsa az egyén teljes fejlődését. Az iskolai munka, mely saját tapasztalatokat ad, amelyből folyamatosan tudás válik, a diákok számára kihívást jelent. A tanulót támogatni kell abban, hogy el tudja érni saját lehetőségeinek maximumát és olyan új képességeket bontakoztasson ki, amelyek egyéni céljai eléréséhez szükségesek, és amelyek őt a társadalomban résztvevő és azzal együttműködő polgárrá teszik. Ennek biztosítéka iskolánk pedagógiai rendszere és módszertana.

Az együttműködés iskolája

"Tisztelem igényeidet, de a sajátjaimat is tisztelnem kell. Nem akarok élni hatalmammal, hogy győzzek, miközben te veszítesz, de azt sem akarom, hogy a vereségem árán te győzz. Egyezzünk meg hát abban, hogy közösen keresünk egy olyan megoldást, mely mindkettőnknek jó, s így egyikünk sem veszít." (Thomas Gordon)

Feladatunk, hogy biztosítsuk a tanulási képességek fejlődését, a különböző véleményeket tartalmazó tanulási-tanítási folyamatot. Felfogásunk szerint tanulóink aktív részesei a pedagógiai folyamatnak. A közös célok kialakításában és elérésében az iskolapolgárok együttműködésére van szükség.

Hasonlóan demokratikus döntéshozatali elveinkhez, a tanórai folyamatok során is fontos szerepet adunk a diákoknak abban, hogy közös céljainkat milyen módszerekkel, formában és tartalommal érjük el. Egyformán fontos cél, hogy diákjaink számára az érettségi és a továbbtanulás sikeres legyen, mint ahogy az is, hogy ezeket az eredményeket úgy érhessük el, hogy a folyamat mindenki számára fejlesztő, érdekes és konstruktív legyen.

Ugyanez igaz az iskolai élet során elkerülhetetlenül felmerülő konfliktusokra is: hatékony megoldásuk csakis az érintettek együttműködése révén jöhet létre. Így biztosítható az alkalmi,

felülről vezérelt szankcionáláson túlmutató hosszú távú eredmény: az iskolapolgárok magukénak érzik a közösen hozott szabályokat, azonosulnak velük, és betartásukat, valamint betartatásukat nem csak másoktól, hanem maguktól is elvárják. A közös élet kereteit ily módon nem a hatalmi erővel kikényszerített engedelmesség, hanem a saját belátás során megszülető önkéntes felelősségvállalás határozza meg.

Jellemzőink

„Mindenfajta nevelés önnevelés, és mi mint tanítók, nevelők csak a saját magát nevelő gyermek környezetét alkotjuk. A legkedvezőbb környezetet kell teremtenünk, hogy a gyermek úgy nevelje általunk önmagát, ahogy belső sorsát követve nevelődnie kell." (Rudolf Steiner)

Közösségünkre, hozzáállásunkra jellemző a befogadás, a tolerancia, a konstruktivitás, a sokszínűség, a hatékonyság, az új módszerek alkalmazása, a szabad, önálló gondolkodás és derűs, pozitív viszonyulás a mindennapokhoz. Hiszünk az iskola értékteremtő szerepében, abban, hogy a diákok és felnőttek közös tevékenysége meghatározó lehet a tanulók szocializációjában, személyiségük fejlődésében és felnőttkori boldogulásukban.

Küldetésünkből, filozófiánkból következően a korszerű, integrált, innovatív pedagógiai módszereket részesítjük előnyben.

- Hisszük, hogy a tanulás nem információátadásról szól, hanem a megismerés útján szerzett tapasztalatokból konstruált tudás megszerzéséről, elsősorban gyakorlati úton;
- A lényeg a tapasztalás: a tanulás fókuszában ez az egyénre szabott folyamat és ennek eredménye áll, nem pedig a tanár által előre meghatározott tartalom;
- Alapvető célunk a holisztikus látásmód kialakítása, a diákok által hozott és az általunk kínált tudás integrációja;
- A tanár nem a tudás forrása, hanem a tanulási folyamat szervezője;
- Mivel a tanulási folyamat is együttműködésre épül – nem felülről vezérelve, hanem közösen meghatározott célok alapján –, a hangsúly nem azon van, hogy mit tanítunk, hanem azon, hogy kik tanulnak, és ők hogyan tudnak legeredményesebben, leghatékonyabban tanulni, hogyan tudják a tanuláshoz szükséges képességeiket a legmagasabb fokra fejleszteni.

Rossz hangulatban nem lehet dolgozni és nem lehet fejlődni sem. Arra törekszünk, hogy az iskolában töltött idő kiegyensúlyozott, és örömre okot adó lehessen. Szeretnénk, ha diákjaink a tanulás és az alkotás folyamatát örömmel élnék meg, ehhez minden szakmai segítséget megadunk nekik csoportban és egyénileg is. A hibákból együtt tanulunk, a sikereket együtt ünnepeljük.

Tanórák és tanórán kívüli lét

"… a gyerekek szenvedélyesen szeretnék megérteni a világot, amely körülveszi őket, és mint az igazi tudósok, képesek tapasztalataikból tudást formálni. Megfigyelnek, csodálkoznak, kérdeznek, és sokféle választ adnak, amelyek használhatóságát ki is próbálják. Ha nem akadályozzák őket ebben, akkor szokásukká válik, és egyre jobbak lesznek benne." (John Holt)

Fontosnak tartjuk, hogy a tanulás fogalma messze túlmutasson a tantárgyak szerint szervezett tanórák keretein, legyen a világgal való megismerkedés kreatív, spontán és sokszínű folyamata. Hisszük továbbá azt is, hogy az ember úgy születik a világra, hogy tanulni akar, ezért arra kényszeríteni őt nem kell, csupán megfelelően ingergazdag környezetet, valamint elfogadó, inspiráló és empatikus közösséget kell biztosítani számára. Mindent megteszünk azért, hogy az iskolapolgárok minél több a tanóráktól időben és térben eltérő módon szervezett, az iskolán kívüli világhoz szorosan kapcsolódó tevékenységekben vehessenek részt. Támogatjuk az önszerveződést, valljuk, hogy a jó iskola az, ahol a diákok szívesen töltenek időt a tanítási órák után is. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a tanórákat nem tekintjük magasabb rendű és nagyobb fontosságú tanulási tevékenységnek, mint az egyéb, tanórán kívüli történéseket.

Iskolánk eddigi története alatt is számos hagyományunk született, amelyeket örömmel és felelősséggel ápolunk. Minden generációnak megvan a lehetősége új hagyományok hozzáadására. Ezek a közös szokások és szertartások adják meg az összetartás erejét, a valahová tartozás érzését.

A tanulás tehát ebben a szemléleti keretben nem teher, szükségszerűen elszenvedett kényszer, hanem a mindennapok része, amely hatékony eszköz lehet a világ és önmagunk megismeréséhez. Ezt a gyakran – különösen kamaszkorban – sok megoldandó problémával, legyőzendő akadállyal tarkított folyamatot igyekszünk a lehető legderűsebben és örömtelien megélni, és ehhez segítséget nyújtani mindazoknak, akiknek szükségük van rá.

Ajtókat nyitunk a világra

„Az igazi tanulás… izgalmas kaland. Utazás az ismeretlenbe, fejlődés, átalakulás. Csak akkor lehet részünk benne, ha nyitottak vagyunk rá, ha van hozzá bátorságunk." (Carl Rogers)

Iskolánk küldetése, hogy a lehető legszélesebb értelemben vett tanulási folyamat során diákjainknak lehetőségeket mutassunk meg, és segítsünk azon képességeik kibontakoztatásában, amelyekkel ezek a lehetőségek felismerhetővé és megélhetővé válnak. Ajtókat nyitunk a világra, amelyek közül diákjaink autonóm módon választhatnak, a belépésről dönthetnek. Hisszük, hogy a Kürt közössége által képviselt értékek, pedagógiai filozófiánk hatására a fiatalok olyan ajtókat választanak, amelyek a szabadságra, az önálló és kritikai gondolkodásra, az együttműködésre és toleranciára, a felelősség vállalására nyílnak.

A partnerek meghatározása

Iskolánk alapfilozófiája az együttműködés, a közös cél érdekében kifejtett együttes erőfeszítés. Ebből következően minden tervünk, minden lépésünk nyilvános, átlátható, kontrollálható. Ez csak akkor lehetséges, ha folyamatos a kapcsolat és jól szabályozott az információáramlás a belső partnerek (iskolapolgárok), valamint az iskola és külső partnerei között.

A belső partnerek (iskolapolgárok) köre:

- tanulók,
- szülők,
- a Fórum tagjai,
- a Fórumba nem tartozó munkatársak.

A külső partnerek köre:

- Kürt Zrt.,
- Kürt Alapítvány kuratóriuma mint fenntartó,
- hatósági szervek, melyek a szakmai felügyeletet gyakorolják,
- önkormányzat, mely a működési helyet biztosítja,
- közművelődési intézmények,
- civil szervezetek,
- alternatív pedagógiai programmal rendelkező iskolák,
- alapítványi fenntartású iskolák szervezetei,
- külföldi iskolák, diák- és tanárcsere programokat támogató hazai és külföldi szervezetek.

Kapcsolattartás és információáramlás a belső partnerek körében

A Szervezeti Működési Szabályzat rögzíti azokat a formális kereteket, amelyek az iskolapolgárok rendelkezésére állnak a szervezett információáramlás biztosítására. Ezek jellemzően a következők:

- Diákönkormányzat ülései
- Együttműködés Fóruma ülései
- Felvételi Bizottság ülései
- Gondolkodók Társasága ülései
- Költségvetési Bizottság ülései
- Kürttanács ülései
- Fórum értekezletek
- Osztálymentorok Tanácsa ülései
- Osztálytanácskozás ülései
- Osztálytanítók Tanácsa ülései
- Szociális Bizottság ülései
- Vezetőségi értekezletek

A felsorolt tanácskozások nyilvánosak, azokon bármely iskolapolgár részt vehet, amennyiben a testület nem dönt egy ülés zárttá tételéről. A tanácskozásokról jegyzőkönyv vagy emlékeztető készül, melyhez elektronikus formában minden érintett hozzájut.

Fentieken kívül iskolánk igen sok lehetőséget kínál az iskolapolgárok számára a Szervezeti és Működési Szabályzatban nem szabályozott – informális – kapcsolatok felvételére. Ezen rendezvények a munkatervben kerülnek felsorolásra.

Kapcsolattartás és információáramlás a külső partnerekkel

Kapcsolattartás a fenntartóval

Iskolánk fenntartója a Kürt Alapítvány. A Kürt Alapítvány kuratóriumának ülésein részt vesz a Kürt Alternatív Gimnázium iskolavezetője.

A kuratórium évente legalább két ülést tart, amelyeken jóváhagyja vagy elutasítja a Gimnázium éves költségvetését, illetve elfogadja vagy elutasítja a költségvetésről az éves beszámolót.

A kuratórium ülésén történtekről az iskolavezető beszámol a Fórumnak.

Kapcsolattartás egyéb külső partnerekkel

Az előzőekben felsorolt, de önállóan nem részletezett külső partnereinkkel szakmai kapcsolatot tartunk, melyet külön nem szabályozunk. A kapcsolatot és az információk áramlását a pillanatnyi pedagógiai-szakmai tennivalók és események határozzák meg. Ezeket a kapcsolatokat úgy alakítjuk, hogy azok mindkét fél számára előnyösek legyenek.

Kapcsolattartás és információáramlás az iskolai felvétel iránt érdeklődőkkel (jelentkezők, átjelentkezők)

Az iskola iránt érdeklődő családok az alábbi módokon informálódhatnak iskolánkról:

- az iskola honlapján és Facebook oldalán keresztül,
- iskolabörzéken és egyéb oktatási fórumokon,
- nyílt nap(ok) általános tájékoztatóján, tanórák megtekintésével.

Iskolánkban „minden nap nyílt nap”, így - előzetes bejelentkezés és időpont egyeztetés után - a hivatalos nyílt napokon kívül is, bármelyik tanítási napon van lehetőség ellátogatni hozzánk, tanóráinkra. Az érdeklődőkkel és az iskolánkba jelentkező diákokkal, családokkal a Felvételi Bizottság tagjai tartják a kapcsolatot.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység, a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Mint a küldetésnyilatkozatunkban már leszögeztük: iskolánk széles értelemben vett befogadó iskola. Helye van itt mindenkinek, hozott eredményeitől, képességeinek, készségeinek aktuális

állapotától függetlenül. Diákjaink számára az esélyegyenlőségnek megfelelő, azonos hozzáférést és részvételt garantálunk az iskola életének minden mozzanatában. A méltányosság elve értelmében, akinek több segítségre van szüksége céljai eléréséhez, az több segítséget kap. Egyéni szükségletek és igények szerint kínálunk lehetőségeket és nyújtunk segítséget a nehézségek leküzdéséhez, és a tehetségek kibontakozásához, fejlődéséhez.

Céljaink elérése érdekében szükséges rendszerszerűen kialakítani és működtetni olyan szerkezeteket, eljárásmódokat, amelyek az esélyegyenlőséget, a méltányosságot egyaránt szolgálják. A következőkben ezeket a szervezeti elemeket, tevékenységeket mutatjuk be részletesebben.

Sajátos nevelési igényű diákok nevelése, oktatása

Széles értelemben vett inkluzív iskolaként kiemelten fontosnak tartjuk, hogy fogadjuk a mozgáskorlátozott, látássérült, beszédfogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének – organikus okra visszavezethető vagy nem visszavezethető - tartós és súlyos rendellenességével küzdő, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő tanulókat, amennyiben azt a közösség összetétele és állapota lehetővé teszi. Ugyanezen szempont figyelembe vételével befogadunk az autizmus spektrumba tartozó tanulókat is a családdal való együttműködés alapján.

A fejlesztésre szoruló tanulókkal kapcsolatos feladatokat és teendőket az iskola Támogató Munkacsoportja (gyógypedagógusok, gyógypedagógiai asszisztens és iskolapszichológusok csapata) végzi, koordinálja, kontrollálja. Egyéni fejlesztő foglalkozásokat, illetve tantárgyi fejlesztéseket biztosítunk a diákok számára.

Tanulási képességek állapotának felmérése

Munkánk szempontjából kiemelt fontosságú, hogy a nehézségekről már a tanulók iskolába lépésének legelején információkat szerezzünk. Annak érdekében, hogy minél hatékonyabban felmérjük a diákok tanulási képességeinek állapotát, a bejövő évfolyamok bemeneti mérésen vesznek részt, melyet a Támogató Munkacsoport koordinál.

A csoportos és egyéni helyzetekben lehetőségünk van átfogó képet alkotni minden egyes diákról a következő területek feltérképezésével: tanulási motiváció, írás, olvasás, számolás, figyelem, emlékezet, logikus gondolkodás, pszichomotoros sebesség, kognitív rugalmasság, vizuomotoros koordináció, vizuális észlelés, verbális kifejezőkészség, szabálytanulás, tanulási modalitás, viselkedés feladathelyzetben.

Az eredmények útmutatót adnak ahhoz, hogy a tanórai munkát és az értékelést minél hatékonyabban tudjuk a diákok képességeinek állapotához igazítani. Emellett rámutatnak azokra a pontokra, amelyekkel kapcsolatban a diákokkal hasznos munka végezhető mind fejlesztő, mind tehetséggondozó céllal.

Az esetleges problémákat a diákok családjával történő ismerkedő beszélgetésen is feltérképezzük, ehhez valamennyi korábban keletkezett, a tanulóról szóló dokumentumot elkérjük, illetve tanáraink észrevétele, jelzése alapján is megfogalmazhatóak a szükséges tennivalók.

Az érintett diákok fejlesztése e munka nyomon követésének, értékelésének, a tervek szükség szerinti módosításának logikája szerint folyik.

Gyógypedagógusok

Az iskola egyik legnehezebb feladata a tanulók eltérő képességállapotaihoz való alkalmazkodás, a differenciált tanulás, tanítás. Ez kiemelkedő fontosságú a sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő tanulók esetében. Ezek a diákok egyéni és/vagy kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt egyéni fejlesztési tervük alapján, illetve a gyógypedagógusok figyelemmel kísérik tanórai haladásukat. A gyógypedagógusok speciális végzettségük alapján konzultációs lehetőséget biztosítanak mind kollégáik, mind a szülők számára. Tevékenységüket szükség esetén külső szakemberekkel összehangoltan végzik.

Iskolapszichológusok

Az iskolapszichológusok feladata az iskolai élet során felmerülő kérdések pszichológiai eszközökkel való megközelítése. A tanulási, önismereti és társas készségek fejlesztésével, valamint a személyes és csoportos erőforrások mobilizálásával hozzájárulnak ahhoz, hogy a közösségben létezés és a fejlődés minél hatékonyabban és élvezetesebben történjen. Az iskolapszichológusok kliensei az iskolapolgárok (diákok, szülők és munkatársak) egyénileg, vagy ezek alcsoportjai (például osztály, család).

A munkavégzés főbb területei: tanulássegítés; önismeret; egészségnevelés (prevenció, pszichoedukáció); pályaválasztás; társas készségek és kapcsolatok (beilleszkedés, kommunikáció, csoportkohézió, tolerancia).

Az iskolapszichológusok a gyógypedagógusokkal szoros együttműködésben vesznek részt a tanulássegítésben, a tanulási motiváció megerősítésében.

Azokban a helyzetekben, amelyekben az iskolapszichológus kompetenciáin túlmenő segítségre van szükség, a pszichológus tájékoztatást ad a további lehetőségekről (pedagógiai szakszolgálat, pszichológiai vagy pszichiátriai kórházi ellátás).

Tehetséggondozás

Fontos célunknak tartjuk támogatni diákjainkat a készségeik és képességeik minél hatékonyabb kibontakoztatásában, fejlesztésében.

Valamennyi munkatárs aktív szereplője a tehetségazonosításnak, és a diákok kiemelkedő képességeinek meghatározását szolgálja a tanulási részképességeket feltérképező bemeneti mérés is.

A tanulás szabadságának rendszere (választható tantárgyak, választható idegen nyelvek, fakultációk, szakkörök, 12. évfolyam kötelező részének korábbi befejezése) szolgálja a diákok

sokoldalú érdeklődésének és képességeinek megfelelő területek fejlesztését. A rendszer egyes elemeit részletesen a pedagógiai program vonatkozó, későbbi fejezete mutatja be.

Segítünk a diákoknak a versenyekre való felkészülésben, támogatjuk a részvételüket mind a házi, mind a szélesebb körű megmérettetéseken.

Mentorrendszer

A diákok számára kezdeményezésükre, választásukra épülő mentorrendszert működtetünk. Az iskola felnőtt munkatársai közül kikerülő mentor a diákot segíti iskolai vagy magánéleti problémái felismerésében, a megoldást szolgáló tevékenységek keresésében és megvalósításukban. Támogatja a célok megfogalmazásában, az azokat szolgáló cselekvések, tennivalók hozzárendelésében, az így kialakított terv végrehajtásában, értékelésében, módosításában, akár újabb célok kitűzésében.

Gyermek- és ifjúságvédelem

A Gyermekek jogairól szóló, 1989. november 20-án New York-ban elfogadott egyezmény legfőbb alapelve, hogy a gyermekeknek különös védelemre, jogi védelemre van szükségük születésük előtt és után. Gyermekvédelemi tevékenységünk arra irányul, hogy az e dokumentumban hivatkozott jogok biztosítását támogassuk, illetve intézkedést kezdeményezzünk akkor, ha valamely jog megsérül.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat az osztályonkénti két osztálymentor látja el. A tanulók gyermekvédelem tárgykörébe tartozó problémáinak és krízishelyzeteinek elhárítására törekszenek, az érintett felek közötti kommunikáció támogatják, esetkövetést végeznek. E tevékenység során a szükséges esetekben együttműködnek az iskolapszichológusokkal.

Kapcsolatokat építünk ki és ápolunk olyan civil, önkéntes, és egyéb szervezetekkel, amelyek különféle prevenciós tevékenységeket folytatnak - prevenciós foglalkozások előkészítése és megszervezése céljából is, illetve a gyermekvédelmi ágazatot képviselő szakmai szereplőkkel.

Szociális hátrányok enyhítése

Fontosnak tartjuk a társadalmi esélyegyenlőség biztosítását iskolai keretek között, ezért iskolánkban Szociális Bizottság működik, lehetővé téve a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve egyébként nehéz körülmények között élő tanulók fogadását. A Szociális Bizottság kérelem alapján teljes vagy részleges mentességet biztosíthat a pedagógiai programunk tartalmazta többletszolgáltatások díjának térítéséhez, illetve extra, egyedi támogatást is nyújthat a tanulmányokkal összefüggésbe hozható bármely költséghez.

A tanulók véleménynyilvánításának, a tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje és formái

A szabad véleménynyilvánítás az egyik alapvető emberi jog, a szólásszabadság része. A működő demokráciában mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a számára és közössége számára fontos információkat és adatokat megismerje, terjeszsze.

A Kürt Alternatív Gimnázium demokratikus nevelést nyújt, ahol az iskolaközösség tagjai véleményezhetik, vitathatják az iskola életét illető kérdéseket, és szavazati joguk van a tanulás és a tanítás egyes kérdéseiről, valamint az iskola életét irányító egyes szabályokról való döntések meghozatalakor. A döntések gyűléseken születnek, amelyeken az iskolaközösség tagjai vagy választott képviselői vesznek részt. A gyűlések működése hozzájárul ahhoz, hogy a közösség tagjai megéljék: a demokrácia olyan rendszer, ahol szavuknak súlya van. Elvünk, hogy minden kérdés ott dőljön el, ahol az adott kérdésről a legtöbb információ rendelkezésre áll, és hogy ne kerüljenek olyan döntések nagyobb közösségek döntési jogkörébe, amelyek csak kisebb közösségeket érintenek. Az, hogy egy-egy kérdés hová tartozik, átgondolás és vita során dől el.

Az iskolapolgárok, illetve csoportjaik, testületeik, választott felelőseik dönthetnek minden olyan kérdésben, amely csak őket érinti, továbbá azokban, amelyeket a Kürt Alternatív Gimnázium Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ) az ő hatáskörükbe utal. Kérdéseikkel, kéréseikkel, javaslataikkal a Kürt Gimnázium bármely szakmai vagy irányító testületéhez, személyéhez fordulhatnak, a megszólított pedig köteles érdemi választ adni ésszerű időn, de legkésőbb két héten belül. E testületek, szervezetek ülései általában nyilvánosak, azokon minden iskolapolgár részt vehet. A Kürt Gimnázium működésének elengedhetetlen feltétele, hogy az iskolapolgárok minden közössége képviseltesse magát az iskolát irányító szervezetekben.

Kürttanács

A Kürttanács az iskolapolgárok csoportjainak képviseleti fóruma, legfelsőbb döntéshozatali szerve. A Kürttanácsba az iskolapolgárok három csoportja - diák, szülő, tanár - delegálhat képviselőket. Ülésein az egyes csoportok egyenlő arányú szavazati joggal rendelkeznek. A Kürttanács tagját csak a delegáló csoport hívhatja vissza. Tagja osztályonként egy-egy tanuló és egy-egy szülő. A tanári oldal a Fórum által választott négy tagból és az iskolavezetőből áll. A Kürttanács titkára a tanács egyik diák, szülő vagy tanár képviselője lehet, és a Kürttanács választja meg. A diákképviselőket osztályának tagjai választják. A Kürttanács köteles az iskolapolgároknak vagy azok csoportjainak előterjesztéseit, javaslatait érdemben megvizsgálni, azokról dönteni. A képviselők kezdeményezhetik rendkívüli ülés összehívását is. Az ülések és azok jegyzőkönyvei nyilvánosak; napirendjüket és vitaanyagait az adott ülés előtt a Kürttanács titkára a Diákönkormányzatnak is elküldi.

A Kürttanácsnak döntési joga van minden nem szakmai, nem pedagógiai, nem költségvetési kérdésben. Azt, hogy egy adott ügy pedagógiai, szakmai, vagy költségvetési kérdés-e, a Kürttanács maga dönti el. Dönt az adományozható iskolai díjak köréről, illetve a díjazottak személyéről. Véleményezési joga van stratégiai jellegű pedagógiai-szakmai kérdésekben, az iskola

értékelési rendszerének kérdésében, illetve az Együttműködés Fóruma működésének alapelvei tekintetében.

Biztosítja a Köznevelési Törvényben meghatározott diákjogok gyakorlását és a diákok önszerveződését. Képviseletet az osztályokban megválasztott képviselőkön keresztül biztosít.

Együttműködés Fóruma

Az Együttműködés Fóruma az iskolai konfliktusok kezelésének legfontosabb színtere. Az Együttműködés Fórumába az iskolapolgárok három oldala (diák, szülő, tanár) évente delegálnak képviselőket. A Fórum tagját csak a delegáló csoport hívhatja vissza. Ülésein a diákoknak, a szülőknek és a tanároknak azonos jogosítványai, egy-egy "szavazatuk" van. Az ülések nyilvánosak (azonban kérésre zárttá tehetőek), azokon az iskolapolgárok részt vehetnek és véleményüket az adott eset kapcsán a fórum és a jelenlévők kötelesek meghallgatni.

A pedagógus

A nevelő-oktató munkában résztvevő valamennyi dolgozó (a továbbiakban pedagógus) alkotja a pedagógusok csoportját. A pedagógusok lehetnek rész- vagy teljes alkalmazásban álló foglalkoztatottak, illetve óraadó tanárok.

A pedagógus munkáját az egyéni szabadság és felelősség kettős elve alapján végzi.

Az alapdokumentumok alapján, a köznevelés egész követelményrendszerébe illesztve kidolgozza a tantárgyi koncepció tervezetét, illetve előkészíti annak továbbfejlesztését.

A Gondolkodók Társasága által elfogadott tantárgyi koncepció alapján kidolgozza a tantárgy tantervét, követelményeit és tananyagát, meghatározza az oktatási segédanyagokat, taneszközöket, esetlegesen vállalja egy szaktanterem létrehozásának, fejlesztésének szakmai felelősségét.

Végzi a napi pedagógiai-szakmai tevékenységet, dönt a tantárgyához tartozó napi, operatív ügyekben. Feladata a tanulmányi munkákkal kapcsolatos személyes kérések megoldásának segítése.

A vizsgákat és az érettségit, az illetékességi körébe tartozó felvételit és szintfelmérőket előkészíti, lebonyolítja.

Felelős a tankönyvrendelésért saját tárgyához kapcsolódóan.

A pedagógusok szakjukhoz kapcsolódóan munkacsoportokba szerveződnek.

Munkacsoport-idők hetente egy alkalommal vannak. Többszakos pedagógusoknak maximum két munkacsoport-időn kell részt venniük. Az óraadó kollégák számára nem kötelező a munkacsoport-időkön való rendszeres részvétel.

A pedagógus a munkacsoportjával együtt elkészíti a tantárgyra vonatkozó éves költségvetési tervezetet, véleményezési joga van a tantárgy működési feltételeit meghatározó gazdasági döntésekben.

A pedagógus a munkacsoportjával együttműködve segít a következő évi tantárgyfelosztás tervezetének elkészítésében.

A pedagógus a munkacsoportjával együtt tervezi és szervezi az éves témanapokat vagy témahetet.

Az osztálymentorok

Az osztályt két pedagógus, az osztálymentorok párosa vezeti, gondozza. Az osztálymentorokat a Fórum választja meg, visszahívásukra is a Fórum jogosult. Feladatuk, hogy minden segítséget megadjanak az osztályukba járó gyerekeknek ahhoz, hogy a tanulók legjobb képességeik, tudásuk szerint tudjanak élni, tanulni, dolgozni az iskolában. Feladatuk továbbá:

- osztályprogramok szervezése (pl. gólyatábor, kirándulások, színházlátogatás, csapatépítő programok stb.),
- az osztályukba járó gyerekek számára szükséges információk átadása,
- az Osztálytanácskozások megszervezése és megtartása,
- a szülők számára információk szolgáltatása, a szülőkkel való kapcsolattartás,
- az Osztálytanítói Tanácskozások megtartása,
- részvétel az Osztálymentorok Tanácsán,
- az osztállyal kapcsolatos hivatalos dokumentumok rendszeres, pontos vezetése, elkészítése.

Tanulás- és tanításszervezés

A tanulás- és tanításszervezés célja, hogy biztosítsa azokat a módszertani és időbeli feltételeket, melyek a küldetésünkben megfogalmazott pedagógiai célok teljesüléséhez vezetnek. A munkarend és a szervezeti struktúra igazodik a tanulók életkori sajátosságaihoz, adottságaihoz, motivációjához; lehetővé teszi a differenciáltabb tanári tevékenységet, a változatosabb tananyag-közvetítési formákat; és biztosítja, hogy az egy diákot tanító tanároknak módjuk legyen az együttműködésre.

Differenciált tevékenységformák

A tanulási-tanítási folyamat célja az ismeretközvetítés, a szemléletformálás, a képességek fejlesztése, ezen belül kiemelten a szociális tanulás, a hangsúly a tanulók iskolai tanulásán, együttműködésén van. A képzési formát egyrészt az adott feladathoz, másrészt a diákok életkorához, igényeihez választjuk, illetve szempont az is, hogy a tanulók különféle tevékenységformákban dolgozzanak, eltérő feladattípusokban találkozzanak társaikkal, minél többféle tevékenységben élhessék át a tapasztalás, a tanulás és a közösségi lét élményét. A tevékenységformák változatossága erősebb motivációt teremt, növeli a tanulói aktivitást, intenzívebb

részvételt követel, feloldja a monotóniát, s mindezeken keresztül növeli a tanulás hatékonyságát.

Epochák

Szaktanári kérésre lehetőség van a tantárgyak epochális (szakaszos) strukturában való tanítására, tanulására. Ennek előnyei:

- tág teret biztosít egyéni munkára és az együttműködésre egyaránt;
- különösen alkalmas a csoportmunkára, s ezen belül a közvetlen tanári támogatásra, ami lehetővé teszi, hogy egymástól alapvetően eltérő attitűdű, felkészültségű diákok is megtanuljanak egymással együttműködni;
- a tematikus tanulás szintetizálásra ösztönöz;
- módot ad a diákok számára, hogy összefüggően lássanak egy témát;
- támogatja a horizontális tanulást;
- a folyamatos, az órák tömbösítése miatt intenzívebb közös munka lehetővé teszi az iskolai és az egyéni tanulás közvetlen összehangolását, hiszen a bevésés fázisa is megjelenik a közös munkában;
- megnő a közös gyakorlás, a spontán elsajátítás aránya az iskolai munkában;
- a szakaszonként lezárt képzés rövid távú visszajelzést tesz lehetővé, igazodva a tanulók életkori sajátosságaihoz;
- minden zárt téma végén egy nagyobb egységet összefoglalunk és lezárunk;
- a tanulóknak naponta kevesebb tantárgyuk van.

Projektek

A különböző életkorokban eltérő módszerekkel, célokkal szervezünk projekteket a tantárgyak kapcsán, tanítási órákhoz kötődően, egy-egy epochális témakörhöz vagy ünnephez, jeles naphoz kapcsolódva. A projektoktatás előnye, hogy valós feladatokat nyújt, növeli a tanulók önállóságát, autonómiáját, felelősségtudatát, javítja döntésképességüket, s ezen keresztül önismeretüket; együttműködést kíván, fejleszti a toleranciát és az empátiát; növeli a természetes, spontán tanulás arányát; a gyors visszajelzés erősíti a tanulói motivációt.

Az osztályok egy-egy projektnapot vagy projekt eseményt szerveznek a tanévben, melynek során korosztályi sajátosságaikat is figyelembe véve jeles és fontos napokat (pl.: Föld napja, a víz világnapja, költészet napja, Holokauszt-emléknap, nemzeti ünnepek stb.) dolgoznak fel, és a projekteseménybe bevonják az egész iskola közösségét. Az osztályok a tanév elején választják ki, hogy melyik napra és milyen témával készülnek, a felkészülést az osztálymentorok koordinálják.

Mivel befogadó iskolában töltjük a mindennapjainkat, nagyon fontos az is, hogy diákjaink képet kaphassanak - akár csak egy napra is - abból a sokszínűségből, mely világunkat jellemzi. Ennek megfelelően céljaink között szerepel, hogy diákjainkat karitatív vagy civil projektekbe is bevonjuk.

Témahetek

A témahetek során is a projektmódszer elemeit alkalmazzuk. A tanulási folyamat kiszakad az iskolai hagyományos rendszerből (tanórák, szünetek), elsősorban a tanulói aktivitásra épít, tartalmában egy nagyobb, sok szempontból megközelíthető témát helyez a vizsgálódás középpontjába, kimenete pontosan meghatározott és szabályozott. A tanulási folyamat megtervezése során az önállóság és az együttműködési készség fejlesztésére, valamint különféle képességek egyidejű kibontakoztatásának lehetőségére helyezzük a hangsúlyt.

A témahéten olyan témákat dolgozunk fel, amelyek valamilyen oknál fogva szétfeszítik a hagyományos tantárgyi kereteket komplexitásuk, rejtett tantervi céljaik (szociális érzék fejlesztése, attitűdformálás), feldolgozási módszerük (élményszerűség, együttműködés) vagy más, tantárgyakon átívelő képességfejlesztés okán. A témahetekre a munkacsoportok tesznek javaslatokat (pl. nyelvi hét, természetismeret témahét, erdei iskola, társadalomtudományi témahét, pályaválasztási témahét stb.), és azokat a Fórum fogadja el.

A témahét – az epochákhoz hasonlóan lezárt egység, ahol az iskolapolgárok megismerkedhetnek a téma különböző részleteivel, melyeken társaik dolgoztak. A témahét alkalmas az eltérő attitűdű és felkészültségű diákok motivációjának megteremtésére, a hagyományos órakeretek felbontása pedig lehetővé teszi a speciális adottságokkal rendelkező tanulók speciális feladattal való megbízását is. A tantárgyak együttműködése a tárgyi szétbontottság megszüntetését, a komplex megközelítést eredményezheti. A témahetek nem csupán játékos tanulást, hanem egyéni alkotást tesznek lehetővé, valamint közösségi élményt is nyújtanak.

Tematikus napok

A tematikus napok olyan, egy témakör több aspektusát megvizsgáló, azokba betekintést, valamint elméleti és gyakorlati tapasztalást nyújtó alkalmak, melyekben az iskola összes iskolapolgára részt vesz. A témanapokon a diákok különféle felkínált tevékenységek közül választhatnak érdeklődési körüknek megfelelően, legtöbbször osztályuktól függetlenül. A feladatok szervezésének fontos szempontja a szociális kompetencia fejlesztése és az interdiszciplinaritás elve.

A témanapokat a munkacsoportok javasolják (pl.: tolerancianap, adventi nap, Kürt Karácsony, sportnap, környezetvédelmi nap, művészeti fesztivál, demokrácianap, testi-lelki egészség napja, természetismeret projektnap, pí nap stb.), és a Fórum fogadja el azokat.

Heti rendszerű tanítási órák

Amennyiben a szaktanár nem igényli az epochális óraszervezést, a tantárgyat heti órarendi megosztásban tanítjuk.

Tantárgytömbösítés

Testnevelésből iskolánk adottságai és a sokszínűség jegyében, törvény által garantált jogosultságunkból adódóan a kötelező öt testnevelésórából hármat tartunk órarendi keretek között, a többi órát pedig tömbösítve, hosszabb időt igénybevevő sportos tevékenységek formájában teljesítjük (testnevelés tömb).

Formális és informális találkozások diákok, szülők és munkatársak között.

Iskolánk tanévszervezésének és szervezeti működésének egyik kiemelkedő szempontja, hogy minél több formális és informális találkozást szervezzünk diákjaink, a szülők és munkatársaink között. A hagyományos fogadóórákon kívül biztosítunk olyan fórumokat is biztosítunk (pl. Kürttanács ülései, Kürti Party), ahol a rutinszerű kommunikáción és információátadáson túl mélyebb beszélgetésekre is sor kerülhet, melyek során a diák és szülő iskolapolgárok teljes transzparenciájában megismerhetik az iskolát és folyamatait és javaslatokat tehetnek, kreatívan segíthetik annak működését, fejlesztését.

Módszertani alapelvek

Iskolánkban a tanulás és a tanítás egyik legfontosabb jellemzője a módszertani sokszínűség, pedagógiai alapelveink e területen is meghatározóak.

Kiemelten kezeljük a „ki tanul, kit tanítunk" alapvetése mellett a „hogyan tanul, hogyan tanítunk" kérdéskört. Utóbbi a módszertani kultúránkban ölt testet.

- Evidencia számunkra a módszertani kultúra gazdagsága, nem tesszük le a voksot kizárólagosan egyik vagy másik rendszer mellett sem.
- A személyre szabott tanulási-tanítási folyamatban mindig a legméltányosabb, leghatékonyabb, legeredményesebb eljárást választjuk, az alkalmazott módszereket egyénre, csoportra, tananyagra szabjuk.
- Tanárainktól elvárjuk, hogy felfedeztető, konstruktív módon szervezzék a tanulási-tanítási folyamatot, kössék a mindennapi élethez a tanultakat, a valóság közeliség legyen alapkövetelmény.
- Kiemelkedően fontosnak tartjuk a frontálistól különböző módszertanokat, eljárásokat, a diákok tevékeny és aktív részvételét a tanulási-tanítási folyamatban.
- Modernek és kísérletezőek vagyunk, a pedagógus felelőssége és feladata a folyamatos önképzés, valamint saját módszertani kultúrájának szakemberként való magas színvonalú, bölcs használata.
- Elsőrendűnek tartjuk a gyermekközpontú oktatást-nevelést, ezek folyamatát diák és tanár együttes munkájának tekintjük.
- Pedagógusaink egymással és a diákokkal kooperatív munkában projektheteket, témaheteket szerveznek.
- Tanáraink ismerik diákjaink tanulási stílusait, stratégiáit, és képesek a tanulási-tanítási folyamatokat úgy szervezni, hogy minden tanulónk saját képességeit és tudását a legnagyobb mértékben kibontakoztathassa.
- Tudjuk, hogy a pedagógus egyik legfontosabb feladata a tanulás-tanítás folyamatában az, hogy megfelelő eszközökkel növelje tanítványai motivációját.

Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskolánk küldetése szerint kiemelt fontosságúnak tartja a személyre szabott tanulási-tanítási folyamatot. Ebből következően a csoportbontások és foglalkozások szervezésének alapelve, hogy ezt képesek legyünk megvalósítani.

Ez konkrétan az alábbi megoldásokban ölt testet:

- Az osztályok létszáma nem emelkedhet huszonnyolc fölé – ettől eltérés csak kivételes esetben lehetséges a Fórum vagy az Osztálytanítók Tanácsa egyedi határozata szerint.
- Az angol és választott nyelvi csoportok, továbbá a fakultációs csoportok létszáma nem haladhatja meg a tizenkét főt – eltérés csak kivételes esetben lehetséges, erről a tantárgyfelosztás során az érintett munkacsoport véleményét kikérve dönt a Vezetőség.
- A két tanítási nyelvű csoportokban a célnyelven tanított tárgyak csoportlétszáma az adott osztályba járó két tanítási nyelvű tagozatra járó tanulók létszámával egyezik meg – eltérés csak kivételes esetben lehetséges, erről a tantárgyfelosztás során az érintett munkacsoport véleményét kikérve dönt a Vezetőség.
- Fentieken túlmenően – létszámtól függetlenül – lehetséges a csoportbontás, ha:
- a pedagógus szakmailag indokoltnak találja a tanulócsoport megbontását, és azt az érintett munkacsoport egyetértésével a Vezetőség jóváhagyja,
- a tanulók kérik a csoportbontást, és azt az érintett munkacsoport egyetértésével a Vezetőség jóváhagyja.

Az órarendbe illesztett tanórák mellett az egyéb foglalkozásokról a Gondolkodók Társasága dönt. Iskolánk bármely polgára tehet javaslatot egyéb foglalkozásra. A javaslatnak tartalmaznia kell a foglalkozás témáját, idő- és létszámkeretét, anyagigényét. Ha az intézményt és a tanulókat költség nem terheli, az egyéb foglalkozás – amennyiben az nem ellentétes iskolánk alapelveivel, küldetésnyilatkozatával – kötöttség nélkül elindítható.

A választható tantárgyak, foglalkozások, a tanulás szabadsága

Iskolánk többféle módon támogatja a tanulás módjának és tárgyának választási szabadságát:

1) A tanulók a nyelvi előkészítő, 9. és 10. évfolyamon heti 4 órában általuk választott tantárgyat tanulnak. Ezeken az évfolyamokon a felkínált választható tantárgyakból két tárgyat kell választaniuk, a tárgyakat heti két órában tanulják. A választható tantárgyak listájáról és az esetleges csoportbontásokról minden tanévben a Vezetőség dönt. Tantárgyi koncepció és kerettanterv benyújtásával lehetőség van új választható tantárgyak meghirdetését javasolni, ennek elfogadásáról a Gondolkodók Társasága dönt. Amennyiben a fórum elfogadja az új tantárgyat, az automatikusan részét fogja képezni a lehetséges választható tantárgyaknak, így pedagógiai programunknak.

2) A tanulók a 9-11. évfolyamon választott idegen nyelvet tanulnak. A második idegen nyelv választása kötelező, azonban a tanulók bármilyen idegen nyelvet választhatnak, a választott idegen nyelvi tantárgyat minimum létszám korlát nélkül, így akár egy fővel is elindítjuk.

3) A tanulók a 11. és 12. évfolyamon emelt szintű érettségire felkészítő fakultációkat vehetnek fel. A fakultáció felvétel nem kötelező, és leadása a tanév során bármikor lehetséges.

4) Iskolánkban minden évben számos szakkör indul. Szakkörindítási kérelmet bármely iskolapolgár beadhat (diák, szülő, vagy felnőtt munkatárs), a szakkört pedig bármely

iskolapolgár vagy külsős szakember tarthatja. A szakkörök meghirdetéséről a szakköri leírás alapján a Gondolkodók Társasága dönt. A jóváhagyott, meghirdetett szakkörökre bármely iskolapolgár jelentkezhet.

5) Iskolánk a végzős évfolyam tanulói számára két hónapot biztosít a szabad időbeosztásban való érettségi felkészülésre: a 12. évfolyam tanéve február végén ér véget, ekkortól az órarend szerint tartjuk tovább az órákat, azonban a diákok számára nem kötelező a bejárás, szabadon eldönthetik, hogy élnek-e, illetve mely tantárgyak vagy tanórák esetén élnek a konzultációs lehetőséggel. Így minden diák olyan egyedi időbeosztást állíthat össze maga számára, amely az érettségi tárgyainak és tanulási stílusának megfelelően a legjobban támogatja az érettségire való felkészülését, továbbtanulási terveit és további céljait.

Az otthoni készülést segítő feladatok általános elvei

Iskolánk pedagógiai-szakmai alapelvei szerint a tanulási-tanítási folyamatban a tanórákon a tanulók aktivitására, csoportos és öntevékenységére támaszkodva történik a tudás konstruálása, a képességek fejlesztése. Az ily módon végrehajtott tanulási-tanítási folyamat minimalizálja az otthoni tanulást, a hangsúlyt a tanuló és a pedagógus tanórai tevékenységére teszi.

Törekszünk továbbá arra is, hogy a tanulók a lehető legtöbb szabadidővel rendelkezzenek a tanórákon kívül, és legyen lehetőségük döntést hozni arról, hogy mire kívánják ezt az időt fordítani.

Az otthoni feladatok jellegét természetesen a tantárgyi sajátosságok határozzák meg, de általánosan elfogadott, hogy azok elsősorban a:

- gyakorlást,
- az ismeretek elmélyítését,
- korábbi tananyagok ismétlő felidézését,
- az önálló tevékenységet szolgálják.

Fontosnak tartjuk, hogy az otthoni feladatok motiválóak legyenek, így előnyben részesítjük az alábbi feladattípusokat:

- önálló, projekt jellegű feladatok,
- portfóliók összeállítása,
- diákok együttműködését célzó feladatok.

Szorgalmazzuk az otthoni feladatok megoldása során a különféle információs csatornák önálló és kritikai használatát, így különösen:

- megbízható internetes források használatát,
- tanulást segítő online alkalmazások használatát,
- offline források (újságok, könyvek) használatát,
- színház- és mozilátogatást,
- könyvtárakban történő kutatást,
- múzeumlátogatást.

Iskolánk nem szabályozza részletesen a házi feladatok mennyiségét, ebben a kérdésben is döntési önállóságot ad a pedagógusoknak. Fontosnak tartjuk azonban a tanulók túlzott megterhelésének elkerülésére való törekvést, ezért az osztályt tanító pedagógusoknak feladata az otthoni munkára kiadott feladatok mennyiségének egymással való egyeztetése. A feladatokat úgy határozzuk meg, hogy a tanulók terhelése egyenletes legyen, napi tanulásuk – az iskolai tanulással együtt – még a felsőbb évfolyamokon se haladja meg a napi legfeljebb nyolc órát. Törekszünk a mechanikusabb memoriterek és a logikai készséget igénylő feladattípusok egyenletes elosztására, így tartva fenn az otthoni tanulás változatosságát.

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, elvei

Számunkra az értékelés annyit jelent, mint „tisztán látni, mélyen megérteni a másikat, és tisztelettel viseltetni az így megszerzett tudás iránt."
(Mary Jane Drummond)

A diákok magatartás és szorgalom osztályzat helyett félévkor és év végén szöveges értékelést kapnak osztálymentoraiktól és szaktanáraiktól. A szöveges értékelés párbeszéd a diák, a szülő és a tanár között. Az osztályozásnál árnyaltabb, egyénre szabottabb megközelítésre ad lehetőséget, minősítés helyett „értékel", vagyis elismer, illetve impulzusokat ad. A szöveges értékelést a fejlődés-fejlesztés egyik fontos eszközének tekintjük és hiszünk motiváló hatásában. Az értékelésben az értékelt időszak pontos, „fényképszerű" leírására, tárgyilagosságra törekszünk.

A pedagógiai jellemzésben az osztálymentorok a diák napi iskolai tevékenységére, órai jelenlétére, együttműködésére, közvetlen környezetével és körülményeivel való viszonyára, szociális kapcsolataira, az iskolai és otthoni feladataihoz és eredményeihez való hozzáállására, érdeklődési körére, erősségeire fókuszálnak és azokra a területekre, amelyek kihívást jelentenek a számára.

A szaktárgyi értékelésben a szaktanár a közösen elvégzett munka tartalmi összefoglalása után az egyéni részvételt jellemzi: a félév során megszerzett és/vagy gyakorolt készségek és képességek, az elsajátított ismeretanyag leírását adja, illetve ezek fejlődésének-fejlesztésének jövőbeli irányának megtalálásához mutat „ajtókat".

A tanulási folyamat kezdetekor, illetve a tanulási folyamat bizonyos kezdő pontjain feltérképezzük a tanulók képességeinek, ismereteinek aktuális állapotát.

A tanév közben élőszóban, beszélgetésekben is értékeljük ezeket a területeket közösen a diákokkal, szülőkkel.

A tanév végén a szöveges értékelés mellett a szaktárgyak többségénél osztályzattal is értékelünk. A szaktantárgyak értékelési rendszerei az egyes tantárgyi koncepciók leírásában olvashatóak. A koncepcióban rögzítetteken túli, de a pedagógiai program elveinek megfelelő speciális szabályokat (értékelési formák és azok súlyozása stb.) a szaktanár a tanév kezdetekor átadja csoportjainak. A szaktanár által szabályozott értékelés bármely formája csak háromszoros súllyal szerepelhet (például egy témazáró dolgozat eredménye legfeljebb háromszor annyit

érhet, mint egy szódolgozaté). A tanév során a szaktanár által kiadott szabályoktól a diákok beleegyezése nélkül csak a diákok javára lehet eltérni, de a diákok konszenzusos egyetértése esetén egyéb változtatások is történhetnek.

Az adott tantárgy továbbhaladási feltételeinek nem teljesítése esetén az Osztálytanítók Tanácsa hoz döntést a szaktanár javaslatáról.

A félévi és tanév végi értékelésnek fontos része a diákok önértékelése és visszajelzése a tanárok felé, valamint a szülők visszajelzése gyermekeik és a tanárok felé. Hisszük, hogy az értékelésnek ez az interaktív módja nagyban segítheti a diákokat erősségeik és fejlesztendő oldalaik felismerésében, a szükséges változtatások, teendők megfogalmazásában.

Az értékelés a diákok megismerésének is eszköze - a diákok sok szempontú megfigyelése a tanárokat is segíti abban, hogy felismerhessék a tanulók további fejlődésének támogatási lehetőségeit. Minden diák esetében figyelembe vesszük, hogy mennyit fejlődött a megelőző időszakban önmagához képest, és a diákok erősségeire támaszkodva, azokból kiindulva segítjük egyéni előrehaladásukat. Ideális körülmények között az értékelésnek az lehet a legfőbb eredménye, hogy a diákok használható segítséget kapnak, és új fejlődési lehetőségek tárulnak fel számukra. Ennek megerősítéseként az osztályidők alkalmával rendszeresen lehetőséget biztosítunk a diákoknak arra, hogy visszajelzést adjanak önmaguknak, társaiknak és tanáraiknak, így a fejlődésükkel kapcsolatos értékelést nem csak egyszeri aktusként, hanem a tanévet végigkísérő folyamatként élhetik meg.

A büntetést mindenképpen igyekszünk elkerülni. A konfliktusokat a nyilvánosan ülésező Együttműködés Fóruma elé lehet vinni – amennyiben erre szükség van –, melynek célja a kialakult problémás helyzet minden résztvevője számára előre vivő megoldás megtalálása. (Például ha egy tanuló megrongálja az iskola értékeit, nem büntetést szabunk ki, hanem a szülőkkel együttműködve megteremtjük a tönkretett érték helyrehozásának feltételeit.) E folyamatban különböző konfliktuskezelési módszereket (pl. mediációs és resztoratív technikák) használnak a fórum tagjai, akik között diákok, szülők és pedagógusok egyaránt találhatók.

A tanulók jutalmazását az iskolai élet mindennapjaiba igyekszünk beilleszteni. Pedagógiai célunk, hogy a sikeres tanulmányi eredményeket, a jó hangulatú tanórákat, a befogadó közösséget és a kellemes iskolai légkört mind olyan jutalomként éljék meg diákjaink, melynek ők maguk is aktív létrehozói. A közös iskolai rendezvényeken pedig közösségként köszönjük meg azoknak, akik hozzájárultak mindennek megvalósulásához.

Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek felmérésének és értékelésének rendje

Iskolánk a nevelő és oktató munka fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának hatékony segítését, folyamatos ellenőrzését és értékelését is.

A helyi tantervben előírt szaktárgyi követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége, valamint egyes tantárgyakból a belső vizsgarend alapján szervezett év végi vizsgákon

ellenőrizzük. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult anyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

Alapvetőnek tartjuk, hogy a tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében többször kerüljön sor szóbeli ellenőrzésre a tanév folyamán, ha ezt az adott tantárgy keretei között megfelelő pedagógiai eszköznek ítéli meg a pedagógus.

A tanulók tanulmányi teljesítményeinek és előmenetelének értékelése, minősítése azon alapul, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményeihez, figyelembe véve természetesen a tanulók tudásának, eredményének fejlődési tendenciáját és a sajátos nevelési igényű tanulók korlátait.

A folyamatos tudásszerzés és gyakorlás biztosítása, a megfelelő (csoportkompatibilis) módszerek megválasztása szaktanári és munkaközösségi kompetencia, különösen az iskolán kívüli, tantárgyhoz kapcsolódó tevékenység (pl. házi feladat, memoriter, kötelező szakirodalom stb.) alkalmazása, melyre vonatkozóan információt a helyi tantervek tartalmaznak. A pedagógusok módszertani szabadsággal végezhetik oktató-nevelő munkájukat a közösen kijelölt és elfogadott célok elérése érdekében. Iskolánkban ezért a pedagógusok a következő mérési, értékelési formák közül szabadon választhatnak.

A felmérés, értékelés lehetséges módjai

- Év eleji diagnosztikus számonkérés, mely a diákok szintfelmérését célozza
- Témakörön belül frontális beszélgetés („osztályfeleltetés")
- Szóbeli beszámoló
- Rövid írásbeli dolgozat („röpdolgozat")
- Témazáró dolgozat az egyes témakörök végén
- Egyes tantárgyak esetében évfolyamvizsga (vizsgadolgozat és/vagy szóbeli vizsga), melynek menetét a Pedagógiai Program tantervei részletesen tartalmazzák
- Házi dolgozat, esszé
- Kiselőadás, prezentáció
- Portfólió készítése
- Projektfeladat készítése
- Egyéni vagy csoportos feladat produktuma
- Pontrendszerben beadott feladatok

A dolgozatokkal kapcsolatos megkötések a következők:

- A témazáró dolgozat megírásának időpontját egy héttel előre be kell jelenteni; a dolgozat megírását a diákoknak legkésőbb az óra 5. percében meg kell kezdeniük.
- Egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozat írható egy tanulóval, mégpedig legfeljebb egy idegen nyelvi és legfeljebb egy közismereti tárgy dolgozata (ez történhet idegen nyelven is).
- Röpdolgozatot egy tanítási napon belül többet is írhatnak a tanulók. Röpdolgozat formájában a dolgozat írását megelőző egy vagy két új tananyagot feldolgozó tanóra tananyaga kérhető számon.

- A megírt dolgozatot 10 tanítási napon belül (csoportbontás nélkül tanult tantárgy esetén 15 munkanapon belül) kijavítva a tanulók rendelkezésére kell bocsátani (a szaktanár betegsége esetén a hiányzás időtartama nem számít bele a 10, illetve 15 munkanapba); a határidő letelte után a diák nem köteles elfogadni a dolgozat érdemjegyét; ez esetben pótdolgozat megírását kérheti a diák.

Az írásbeli és szóbeli felmérések súlyozása szaktanári kompetencia. Minden tanár a helyi tantervben rögzített módokon járhat el.

Osztályzatok és minősítések

A diákok az év folyamán nem érdemjegyeket, hanem százalékos értékeléseket kapnak, munkájukról, teljesítményükről pedig rendszeres szóbeli visszajelzést adunk. Félévkor és a tanév végén szöveges értékelést kapnak minden tantárgyból. Év végén a bizonyítványba vagy osztályzatok (5 – jeles, 4 – jó, 3 – közepes, 2 – elégséges, 1 – elégtelen) vagy részt vett/nem vett részt minősítés kerül. Az egyes tantárgyakból a minősítés típusát a tantárgyi koncepciók rögzítik.

Az osztályzattal zárt tankörök esetében félévente legalább egy százalékot és a tanév során összesen legalább a tantárgy heti óraszámával megegyező számú százalékot kell szereznie a tankör minden tanulójának. A szóbeli és írásbeli százalékos eredmények számának további meghatározása a pedagógus feladata, de törekednie kell a szóbeli, írásbeli és egyéb típusú felmérések megfelelő arányára és a dolgozatok egyenletes időbeli eloszlására. A tantárgyi követelményeket és a továbbhaladás feltételeit a helyi tanterv tartalmazza.

Az egyéni tanrendben tanulók esetén az ellenőrzés és értékelés módszere: időszakos beszámoltatás és tanév végi osztályozó vizsgák.

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A tanuló magasabb évfolyamra lép, ha az évfolyam követelményeit minden tantárgyból – legalább elégséges osztályzattal, nem osztályozható tantárgyak esetén részt vett minősítéssel – a szorgalmi időszakban rendesen, osztályozó vizsgán vagy különbözeti vizsgán teljesítette. Amennyiben a tanuló valamelyik tantárgy követelményrendszerét (neki felróható vagy fel nem róható okokból) nem teljesítette, a továbblépésről vagy évismétlésről az érintett pedagógusok beszámolójának meghallgatása és a vita lefolytatása után az Osztálytanítók Tanácsa dönt.

Tankönyvek, taneszközök, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei

Tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásánál a következő elveket veszszük figyelembe:

- A választott tankönyvekkel szemben támasztott legfontosabb követelményünk, hogy azok alkalmasak legyenek a tanulók aktivitását és egymással való együttműködésüket igénylő tanulási-tanítási folyamatot kiszolgálni.

- A választott tankönyvekkel szemben támasztott másodlagos követelményünk, hogy egyaránt tartalmazzanak törzs- és kiegészítő anyagot, a tanulási-tanítási folyamat résztvevői tudjanak szabadon válogatni belőle.
- Fontosnak tartjuk, hogy az általunk használt tankönyvekben ábrák, grafikonok, forrás-szemelvények, idézetek tegyék plasztikusabbá, érthetőbbé a leírtakat, és késztessék a tanulókat önálló elemzésre.
- Lényeges szempont, hogy legyen érthető, jól áttekinthető a tankönyv, ténylegesen segítse a diákokat a tanulásban. Fogalmazása, meghatározásai legyenek világosak, a feladatok több szinten is tegyék lehetővé a tanulást.
- Fontos szempontnak tekintjük a tankönyvek kiválasztása során az elfogadható árakat.
- Előnyben részesítjük a tankönyvcsaládokat, amennyiben a fenti kritériumoknak megfelelnek.

Az ingyen tankönyvre jogosult tanulók a jogszabályokban meghatározottak szerint térítésmentesen kapják meg tankönyveiket, amelyeket tanulmányaik alatt végig használhatnak.

A felvételi eljárás és a szóbeli felvételi

Iskolánk nagyon fontosnak tartja, hogy a felvételi meghatározóan pozitív élményt nyújtson a hozzánk jelentkezőknek, és a diákok már a felvételi folyamat során megtapasztalhassák az iskola szellemiségét.

A felvételi írásbeli és szóbeli részből áll.

A hozzánk jelentkezőknek a központi felvételi eljárás keretében írásbeli vizsgát kell tenniük. Az írásbeli vizsgát iskolánkban is meg lehet írni, de természetesen a máshol megírt vizsga eredményeit is elfogadjuk. Az írásbeli felvételi vizsgán matematikából, valamint magyar nyelv és irodalomból kell egy-egy feladatlapot kitölteni.

A szóbeli felvételi két részből áll, egy kötetlen egyéni beszélgetésből és egy csoportos feladatból. A beszélgetés célja jobban megismerni a diákokat (motivációk, célok, elvárások, erősségek, tanulással kapcsolatos tapasztalatok). A csoportos részben a jelentkezőktől együttműködésére épülő feladatok teljesítését kérjük, ami a diákoknak lehetőséget ad arra, hogy megismerjék egymást, megtapasztalják a közös munkát, számunkra pedig rálátást biztosít arra, hogy a diákok hogyan léteznek és dolgoznak csoportban.

A végleges sorrend kialakítása az írásbeli és a szóbeli eredmények alapján történik. Az írásbeli pontszámokat a mindenkori törvényi előírás szerint, a szóbeli pontszámokat ennek függvényében arányosítva számítjuk be a végleges pontszámba.

A felvételi folyamat és pontszámítás részleteit az iskola honlapján tesszük közzé, részletesebben pedig a nyílt napokon ismertetjük eljárásrendjeinket.

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, a tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit

A vizsgaszabályzat célja

Vizsgaszabályzatunk célja a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra

vonatkozik. Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A tanulmányok alatti vizsgák

- osztályozó vizsga
- különbözeti vizsga
- javítóvizsga

Osztályozó vizsga

A tanulónak a tanév végi osztályzat megállapításához osztályozó vizsgát kell tennie, ha az Osztálytanítók Tanácsa döntése alapján az intézményvezető felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól; az Osztálytanítók Tanácsa döntése alapján az intézményvezető engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget; a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51 §-ának (7) bekezdésében meghatározott időnél többet mulasztott, és emiatt a teljesítménye a szaktanár véleménye szerint a tanítási év közben nem volt értékelhető, s ha ezt a szaktanári előterjesztést az Osztálytanítók Tanácsa elfogadta.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát kell tennie annak a tanulónak, aki másik iskolából érkezik iskolánkba, és az általa eddig tanultak, illetve az iskolánk helyi tantervében szereplő tananyag között egy adott tantárgyból a másik iskola pedagógiai programja és a helyi pedagógiai program összehasonlítása alapján a szaktanár véleménye szerint a sikeres továbbhaladást akadályozó tartalmi különbség van, ami egyéni segítségnyújtással és türelmi idő biztosításával nem áthidalható.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet az a tanuló, aki

- a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott legfeljebb három tantárgyból;

- az osztályozó vizsgáról, különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol
- marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik;
- az osztályozó vagy különbözeti vizsgán elégtelen osztályzatot kapott.

A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend

- Vizsgát a tanév helyi rendjében meghatározott időszakban (vizsgaidőszak) lehet tenni.
- Az intézményvezető ettől eltérő időpontot is kijelölhet.
- A vizsga időpontjait az érintett szaktanár (komplex tantárgy esetén a tantárgyat tanítók közössége) jelöli ki, a vizsga időpontjáról (év, hónap, nap, óra, perc) és helyszínéről (cím, épület, terem száma) a vizsgázó, illetőleg a kiskorú tanuló esetén a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 8 nappal e-mailben vagy postai úton értesítést kap.
- Az osztályozó vizsga kérelemre történő letételét az intézményvezető engedélyezi. Az osztályozó vizsgára való jelentkezés az iskola honlapján elérhető formanyomtatványon történik. Az osztályozó vizsga napján a tanuló mentesül a tanórák látogatásának kötelezettsége alól.

Vizsgaforma, vizsgarészek

- szóbeli vizsga
- írásbeli vizsga

A szaktanár a tanulóval folytatott egyeztetés után dönthet úgy, hogy a tanulmányok alatti vizsga teljesítése csak írásbeli vagy csak szóbeli vizsgaformában történjen.

A tanulmányok alatti vizsgák eljárási szabályai

- Egy napon legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet tenni. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tizenöt harminc perc pihenőidőt kell biztosítani.
- A szóbeli vizsgát az iskola tanáraiból álló vizsgabizottság előtt kell megtartani, amely bizottságban a kérdező tanári feladatot szakos tanárnak kell ellátnia. A vizsgaelnöki feladatokat munkacsoport-vezető látja el, a vizsgabizottság harmadik tagja az érintett diák osztálymentora kell legyen. Amennyiben az érintett szaktanár munkacsoport-vezető, a vizsgaelnöki feladatokat a munkacsoportból felkért másik szaktanár látja el.
- A tanulónak a szóbeli vizsgán kihúzott tétel (amely több feladatból állhat) kidolgozására a felkészüléshez szükséges időt biztosítjuk. Ez alól kivételt képeznek az idegen nyelvi vizsgák, ahol nincs felkészülési idő.
- A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc. Ha a tanuló a feladatát nem tudja megoldani, teljes tájékozatlanságot árul el, az elnök egy alkalommal póttételt húzathat vele. Ennek kidolgozásához is biztosítjuk a szükséges felkészülési időt, a felelet időtartama ebben az esetben is 15 perc.
- A szabályosan megtartott vizsga nem ismételhető meg.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
- A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.

- A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök és a szaktanár jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthet, írásos megjegyzést fűzhet.
- Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el.
- A vizsga eredményét az osztálymentoroknak be kell vezetni a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal, a vizsgaeredmény kihirdetését követő napon.
- Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő ötödik munkanapon meg kell történnie.

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti és évfolyamonkénti követelményei

A vizsgatantárgyak követelményrendszere

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

Amennyiben a tanuló a tanulmányok alatti vizsgát több évfolyam anyagából kívánja letenni, akkor a vizsgákat minden évfolyam anyagából külön vizsgán kell megszereznie.

A vizsgatárgyak részei és követelményei

Angol nyelv

Nyelvi előkészítőn 6 komponensből áll a vizsga:

Olvasás utáni szövegértés

Hallás utáni szövegértés

Íráskészség

Nyelvtan

Szókincs

Szóbeli vizsga

Az osztályzat az egyes komponensekre kapott százalékok átlaga alapján a következőképpen alakul: 0-39% - elégtelen, 40-54% - elégséges, 55-69% - közepes, 70-84% - jó, 85-100% - jeles.

9. évfolyamtól a vizsga az érettségi szerkezetének megfelelően alakul.

1. százalék a következők átlagából:

1) Olvasás utáni szövegértés
2) Nyelvhelyesség
3) Íráskészség

2. százalék az alábbiak átlagából:

1) Szóbeli
2) Hallás utáni szövegértés

Az osztályzat a két százalék átlaga alapján a következőképpen alakul: 0-39% - elégtelen, 40-54% - elégséges, 55-69% - közepes, 70-84% - jó, 85-100% - jeles.

Angol célnyelvi civilizáció

Az angol célnyelvi civilizáció vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. A 11. évfolyamon az Egyesült Királyság, a 12. évfolyamon az Amerikai Egyesült Államok civilizációját érintő, a pedagógiai programban meghatározott és a mindenkori érettségi követelményeket követő témaköröket öleli fel. Az írásbeli vizsga esszétípusú, a szóbeli vizsga téma kifejtése.

Az írásbeli vizsga 60 perces, a szóbeli vizsga, hasonlóan az érettségi vizsgához, 15 perces.

Az írásbeli és szóbeli vizsga százalékos eredménye egyenlő súllyal bír, így a végső jegy a két vizsgarész átlaga.

Értékelési rendszer:

0-39% - elégtelen, 40-54% - elégséges, 55-69% - közepes, 70-84% - jó, 85-100% - jeles.

Biológia fakultáció

A biológia fakultáció vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsgarész teszt-kérdésekből, rövid válaszokat igénylő részből és röviden

kifejtendő esszéből áll. Az írásbeli vizsga időtartama 45 perc.

A szóbeli vizsgán tíz tételből kell húznia a tanulónak.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész: 60 pont. A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 40 pont. Az összes elérhető pontszám 100 pont.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen.

Biológia stúdium

A biológia stúdium vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsgarész keretében a tanulónak (előre megadott) tíz biológia kísérletből kell egyet önállóan elvégeznie, majd a látottakat elmagyaráznia. A gyakorlati vizsga időtartama 45 perc.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Gyakorlati vizsgarész: 30 pont. 20 pont jár a kísérlet elvégzéséért, a megvalósításért, 10 pont a magyarázatért.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen

Elsősegély

Az elsősegély vizsga írásbeli és szóbeli (gyakorlati) vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsgarész teszt-kérdésekből, rövid válaszokat igénylő részből és röviden

kifejtendő esszéből áll. Az írásbeli vizsga időtartama 45 perc.

A szóbeli (gyakorlati) vizsgán tíz tételből kell húznia a tanulónak.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész: 40 pont. A szóbeli (gyakorlati) vizsgán elérhető pontszám 60 pont. Az összes elérhető pontszám 100 pont.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen.

Az ember

Az ember tantárgyból a vizsga szóbeli vizsga.

A szóbeli (gyakorlati) vizsgán tíz (előre megadott) tételből kell húznia a tanulónak.

A szóbeli (gyakorlati) vizsgán elérhető pontszám 30 pont.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen.

Etika fakultáció

Az etika tantárgy vizsgája két részből áll. Az írásbeli vizsga egy projektmunka készítése.

Az elkészült projektmunkát a vizsgázónak legkésőbb a szóbeli vizsga előtt 10 nappal kell leadnia. A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket. A témát a vizsgára jelentkezéskor meg kell beszélnie az őt vizsgáztató szaktanárral. projekttémák megfelelnek az évfolyamok tantervi követelményeinek. Az írásbeli vizsga 80 pontot ér.

A szóbeli vizsga két részből áll. Az egyik részben a 11-12. évfolyam tantervi követelményeinek megfelelő - témakörből húzott tétel kifejtése (esetelemzés), a másik részben a projektmunka

megvédése (a dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdésből és a dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdésből). A tanuló 10 szóbeli tételből húz a vizsgán. A szóbeli vizsga 50 pontot ér.

A vizsgán összesen 150 pont szerezhető.

Értékelési rendszer: 0-39% - elégtelen, 40-54% - elégséges, 55-69% - közepes, 70-84% - jó, 85-100% - jeles.

Filozófia fakultáció

A filozófia vizsga két részből áll.

Az írásbeli vizsga 120 perces. Egy rövid, filozófiatörténeti kérdéssort, valamint egy szövegértelmező/ reflektáló feladatot tartalmaz. 100 pontot ér.

A szóbeli vizsga 15 perc. 10 tételből húznak a tanulók. A felelet két részből áll: egy téma kifejtése és egy – a filozófiával kapcsolatba hozható – alkotás értelmezése. A szóbeli vizsga 50 pontot ér.

A vizsgán összesen 150 pont szerezhető.

Értékelési rendszer: 0-39% - elégtelen, 40-54% - elégséges, 55-69% - közepes, 70-84% - jó, 85-100% - jeles.

Fizika fakultáció

A vizsga írásbeli, két részből áll: az első rész 15 teszt kérdésből áll, a második rész három feladat megoldását tartalmazza.

Az elérhető pontszámok 30 + 70 pont, a kidolgozáshoz javasolt idő 60 perc.

Az elérhető pontszám 100 pont.

Értékelési rendszer: 0 – 24 % elégtelen; 25 -39 % elégséges; 40 – 59 % közepes; 60 – 79 % jó; 80 – 100 % jeles.

Földrajz

A földrajz vizsga egy írásbeli és egy szóbeli részből áll. A vizsgarészek az érettségi szabályzatnak megfelelően kérik számon a tanulótól az éves tananyag ismeretét.

Az írásbeli rész vaktérképes feladatokkal kezdődik, amihez atlasz használata nem megengedett. Időtartama 10 perc. (20 pont)

A második rész az adott év ismeretanyagára épít. A feladatok nagyon sokfélék lehetnek, atlasz használata ehhez a részhez megengedett. Időtartama 25 perc. (30 pont)

A szóbeli vizsgán a diákok 10 tételből húznak. A felkészülési idő 15 perc. A tételről maximum 10 percet beszélhet a diák. (50 pont)

Az írásbeli és a szóbeli rész tehát egyenlő súllyal bír, 50-50 pont.

Értékelés: 100-80% jeles, 79-60% jó, 59-40% közepes, 39-20% elégséges, 19-0% elégtelen.

Gazdasági ismeretek

A gazdasági ismeretek tantárgy vizsgája két részből áll.

Az írásbeli vizsga egy projektmunka készítése.

Az elkészült projektmunkát a vizsgázónak legkésőbb a szóbeli vizsga előtt 10 nappal kell leadnia. A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket. A témát a vizsgára jelentkezéskor meg kell beszélnie az őt vizsgáztató szaktanárral. projekttémák megfelelnek az évfolyamok tantervi követelményeinek.

A szóbeli vizsga két részből áll. Az egyik részben a 11-12. évfolyam tantervi követelményeinek megfelelő - témakörből húzott tétel kifejtése, a másik részben a projektmunka megvédése (a dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdésből és a dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdésből). A tanuló 10 szóbeli tételből húz a vizsgán.

Az írásbeli vizsgarész a vizsgaeredmény 40 pont, a szóbeli vizsgán a tétel kifejtése 70 pont, a projekt megvédése 40 pont. Az összes elérhető pont 150 pont.

Értékelési rendszer:

80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen.

Informatika

A informatika vizsga szóbeli vizsgarészből áll. A szóbeli vizsga az érettségi vizsgaszabályzat informatika vizsgáztatására vonatkozó szabályainak megfelelő formában kéri számon a tanuló ismereteit az adott tanév tananyagát figyelembe véve.

A szóbeli 45 perces számítógép előtt zajlik, ahol a tanár az adott év tananyagából gyakorlati kérdéseket tesz fel a diákoknak. A diák húz egy tételt, ami 8 kérdést tartalmaz, az érettségi 8 adott témaköréből egyet-egyet. Minden kérdés 10 pontot ér.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen.

Kémia fakultáció

A kémia fakultáció vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsgarész tesztkérdésekből, rövid válaszokat igénylő részből, és röviden

kifejtendő esszékérdésből áll. Az írásbeli vizsga időtartama: 45 perc.

A szóbeli vizsgán tíz tételből kell húznia a tanulónak.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész: 60 pont.

A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 40 pont. Az összes elérhető pontszám 100 pont.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen.

Komplex művészet

A komplex művészet vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli és a szóbeli/gyakorlati vizsga az érettségi vizsgaszabályzat szellemében és a művészeti oktatásra

vonatkozó előírásoknak megfelelően kéri számon a tanulót.

Az írásbeli vizsgarész egy gyakorlati feladatsorból, egy művészet-, zene- és irodalomtörténeti és –elméleti kérdéssorból, szövegértési feladatokból, valamint esszéírásból állhat. Az írásbeli vizsga időtartama 60 perc.

A szóbeli vizsgán mindhárom művészeti területről be kell számolnia a tanulónak az előzetes egyeztetésnek megfelelő tételekből. A húzott tételekhez a tanuló forrásokat és eszközöket kap, amelyek felhasználásával kell kifejtenie a kapott tételt.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész: 100 pont. A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 50 pont. Az összes elérhető pontszám 150 pont.

Értékelési rendszer: 0-24%: elégtelen, 25-39%: elégséges, 40-59%: közepes, 60-79%: jó,

80-100%: jeles.

Matematika

A matematika vizsga írásbeli, és - szükség esetén - szóbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli (szükség esetén szóbeli) vizsga az érettségi vizsgaszabályzat matematika vizsgáztatására vonatkozó szabályainak megfelelő formában kéri számon a tanuló ismereteit az adott tanév tananyagát figyelembe véve.

A Nyelvi előkészítő, a 9. és a 10. évfolyamon a vizsga egy 45 perces dolgozat, ami 12

feladatból áll. A feladatok 2-4 pontot érnek hasonlóan az érettségi 1. részben szereplő

feladatokhoz. (Az angol kéttannyelvű nyelvi előkészítő csoportokban a szaknyelvi tudást ellenőrző kérdések is szerepelnek.)

A 11. és 12. évfolyamon a vizsga 90 perces, ami 12db 2-4 pontot érő feladatból és 3db 12 pontot érő feladatból áll, hasonlóan az érettségi 1. és 2.a részéhez.

Amennyiben a vizsgázó eléri a 13%-ot, de 25%-ot nem, akkor szóbeli vizsgát tehet. A szóbeli vizsgán 10 tételből kell húznia, minden tétel 6 feladatból áll, az adott évfolyam tananyagából

a szóbeli matematika érettségi szabályainak megfelelően. A tétel tartalmaz három egyszerű, az elméleti anyag elsajátítását számon kérő kérdést (definíció, illetve tétel kimondását, vagy ezek közvetlen alkalmazását megkívánó egyszerű feladatot), valamint 3 feladatot.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész:

Nyek, 9, 10. évfolyamon 30 pont

11., 12. évfolyamon 66 pont

Szóbeli vizsgarész:

Csak akkor, ha a diák elérte a az írásbelin 13%-ot elérte, de 25%-ot nem.

Nyek, 9, 10. évfolyamon 15 pont

11., 12. évfolyamon 33 pont

Értékelési rendszer:

80-100%: jeles 60-79%: jó 40-59%: közepes 25-39%: elégséges0-24%: elégtelen.

Mindent az állatokról

A " Mindent az állatokról" vizsga írásbeli részből áll.

- Ez csak rövid válaszokat igénylő kérdéssorozatból áll, valamint egy nagyobb (legalább 1200 karakter) kifejtendő esszékérdésből.
- Időtartama: 45 perc
- Elérhető pontszám: 50 pont

Értékelés rendszere: 85 - 100 % → jeles; 70 - 84 % → jó; 50 - 69 % → közepes; 30 - 49 % → elégséges; 0 - 29 % → elégtelen.

Természetismeret

A természetismeret vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsgarész teszt-kérdésekből, rövid válaszokat igénylő részből és röviden

kifejtendő esszéfeladatokból állhat. Az írásbeli vizsga időtartama 45 perc.

A szóbeli vizsgán minimum 5, maximum 20 tételből kell húznia a tanulónak. A tanuló számára 15 perc felkészülési idő áll rendelkezésére.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész: 60 pont. A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 40 pont. Az összes elérhető pontszám 100 pont.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen.

Történelem

A történelem vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli és a szóbeli vizsga az érettségi vizsgaszabályzat történelem vizsgáztatására vonatkozó szabályainak megfelelő formában kéri számon a tanuló ismereteit az adott tanév tananyagát figyelembe véve.

Az írásbeli vizsgarész egy rövid válaszokat igénylő részből és két röviden kifejtendő esszéből áll. A rövid választ igénylő kérdések topográfiai, kronológiai és fogalomhasználati kérdéseket tartalmaznak. A két esszé közül az egyik egyetemes történeti, a másik magyar történelmi témát kell, hogy felöleljen. Az esszék formája és értékelése megegyezik az érettségi vizsga dolgozatainak formájával és értékelésével. Az írásbeli vizsga időtartama 60 perc.

A szóbeli vizsgán tíz tételből kell húznia a tanulónak. A húzott tételekhez a tanuló forrásokat kap, amelyek felhasználásával kell kifejtenie a kapott tételt.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész: 60 pont, ebből a rövid választ igénylő feladatokkal 30 pontot, a kifejtendő feladatokkal 2 x 15 = 30 pontot lehet elérni. A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 40 pont. Az összes elérhető pontszám 100 pont.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles 60-79%: jó 40-59%: közepes 25-39%: elégséges 0-24%: elégtelen.

Választott idegennyelv és MID

A választott idegen nyelvi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli és a szóbeli vizsga az érettségi vizsgaszabályzat az idegen nyelvek vizsgáztatására vonatkozó szabályainak megfelelő formában kéri számon a tanuló ismereteit az adott tanév tananyagát figyelembe véve. Amelyik nyelvből jelenleg nincs magyarországi érettségi, úgy a megfelelő szintű nyelvvizsga szabályai irányadók.

Az írásbeli vizsgarész tartalma:

- olvasott szöveg értése
- nyelvhelyesség
- lexikai feladatok
- szövegalkotás
- hallott szöveg értése (ha a tanár úgy ítéli meg)

Az írásbeli vizsga időtartama 60-120 perc között lehet.

A szóbeli vizsgán a tanuló a tanév során vett témák számának megfelelő mennyiségű, de legfeljebb tíz témakörből húz tételt. A tétel lehet szerepjátékhoz, társalgási szituációhoz, képi anyaghoz vagy megadott témához kapcsolódó összefüggő témakifejtési feladat. A tanuló a

vizsgán maximum 3 különböző feladattípusú tételt húz. A húzandó tételek számát és a témaköröket a szaktanár előzetesen a vizsga ismertetésekor a diákokkal közli, rögzíti. A szaktanár adhat felkészülési időt, legfeljebb 5 percet. A szóbeli vizsga időtartama 15 perc.

A latin vizsgák menete némileg eltér az élő nyelvekétől.

Az írásbeli - az érettséginek megfelelően - egy szövegfordításból (latinról magyarra) illetve egy nyelvtani feladatsor megoldásából áll mindegyik évfolyamon.

A szóbeli 3 részből áll:

- szövegolvasás, -fordítás (latinról magyarra)
- a szövegre vonatkozó nyelvtani kérdések megválaszolása
- egy kultúrtörténeti téma kifejtése

Nincs hallás utáni szövegértés és latin nyelvű szövegalkotás.

A vizsga értékelése minden választott nyelvre vonatkozik:

Az osztályzat az írásbeli és szóbeli vizsga százalékos eredményének átlaga alapján a következőképpen alakul: 0 - 39% = elégtelen, 40 – 54% = elégséges, 55 – 69% = közepes, 70 – 84% = jó, 85 – 100% = jeles.

A többi tantárgyból a tanulók a szaktanárral egyeztetve projektmunkát készítenek.

Az elkészült projektmunkát a vizsgázónak legkésőbb a szóbeli vizsga előtt 10 nappal kell leadnia. A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket. A témát a vizsgára jelentkezéskor meg kell beszélnie az őt vizsgáztató szaktanárral. A projekttémák megfelelnek az évfolyamok tantervi követelményeinek.

A szóbeli vizsga a projekt védése (a dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdésből és a dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdésből).

A projekt értékelése: 50 pont

A projekt védése: 50 pont

A vizsgán elérhető pontszám 100 pont.

Értékelési rendszer: 80-100%: jeles, 60-79%: jó, 40-59%: közepes, 25-39%: elégséges, 0-24%: elégtelen. Osztályzattal nem értékelt tantárgy esetében a 24% feletti eredmény a vizsga sikeres teljesítését jelenti.

A közép- és emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés, választható vizsgatárgyak és a középszintű érettségi témakörei

Kötelező érettségi tantárgyak:

Matematika, Magyar nyelv és irodalom, Történelem, Idegen nyelv.

Választható érettségi tárgyak:

Angol célnyelvi civilizáció, Állampolgári ismeretek, Biológia, Ének-zene, Digitális kultúra, Dráma, Fenntarthatóság, Filozófia, Fizika, Földrajz, Gazdasági ismeretek, Idegen nyelv, Kémia, Mozgóképkultúra és médiaismeret, Természettudomány, Testnevelés, Vizuális kultúra.

Az érettségi tárgyakkal megegyező tantárgyaink (kötelező vagy fakultációs tárgyak) felkészítik a diákokat a közép- vagy emelt szintű érettségire, a tantárgyi programok lefedik az érettségi követelményeket.

Magyar nyelv és irodalom, Ének-zene és Vizuális kultúra tantárgyakból középszinten abban az esetben érettségizhet egy tanuló, ha teljesítette a Művészet komplex tantárgy tantervben előírt követelményeit. Az emelt szintű érettségire való jelentkezéshez azonban ajánljuk, hogy a 11. és 12. évfolyamon a tanuló teljesítse az emelt szintű érettségi előkészítő tárgy (fakultáció) tantervi követelményeit is.

Biológia, Kémia, Fizika és Természettudomány tantárgyak esetében a tanuló akkor jelentkezhet érettségire, ha teljesítette a Természetismeret tantárgy tantervben előírt követelményeit, de az emelt szintű érettségi sikeres teljesítéséhez ezen tantárgyak esetében is ajánljuk az emelt szintű érettségi-előkészítők (fakultációk) elvégzését a 11. és 12. évfolyamon.

A többi tantárgy esetében a tanuló akkor érettségizhet, ha teljesítette a megfelelő kötelező tantárgy vagy fakultáció előírt követelményeit.

A középszintű érettségi vizsga témakörei

A középszintű érettségi vizsgák témakörei a tanév kezdetén 100/1997 (VI.13.) Kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról című kormányrendelet 2. számú mellékletében meghatározottak szerint kerülnek kihirdetésre. A helyi tanterveinket a NAT-ra, a kerettantervekre és az érettségi vizsgakövetelményekre alapozva készítettük el.

Nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Iskolánk nagy hangsúlyt fektet a sokszínűségre. Kifejezett pedagógiai célunk, hogy tudatosan neveljük diákjainkat a megismerésre és az elfogadásra. Ennek a pedagógiai célnak fontos része, hogy diákjaink megismerjék a környezetükben élő nemzetiségeket, legyenek azok törvény által elismert kisebbségek, vagy egyéb, az országunkban és településünkön élő nemzeti kisebbségek. Hiszünk a kulturális megismerés személyiségfejlesztő erejében, és hosszútávú ha-

tásában. Iskolánk mindennapjait is ennek szellemiségében szervezzük, és az alábbiakban bemutatott speciális tematikus egységeken kívül is nagy hangsúlyt kap az interkulturalitás, a megismerés és az elfogadás.

A nemzetiségek megjelenésének főbb pedagógiai színterei:

Témanapok

Iskolánk több tanévben is rendez olyan témanapot (például tolerancianap), mely egyértelműen a kisebbségek felé is nyit. A téma feldolgozása során, személyes élményszerzés által diákjaink lehetőséget kapnak arra is, hogy környezetükben, vagy azon kívül élő nemzetiségekkel találkozzanak.

Demokrácia választható tantárgy

A demokrácia tantárgy óráin Magyarország törvényben elismert nemzetiségei mellett foglalkozunk az országban élő nemzeti kisebbségekkel, valamint a vallási kisebbségekkel is, ezek jogaival, lehetőségeivel, életével, Magyarországhoz való viszonyával.

Témahét vagy projekthét

Minden tanévben szervezünk olyan témaheteket (pl. társadalomismeret témahét, nyelvi hét), amelyek más kultúrák mindennapjaiba és szokásaiba vezeti be a diákokat és a tanárokat egyaránt. A hosszú, alapos és koncentrált munka során diákjaink elmélyülhetnek egy-egy nemzet, nemzetiség, kultúra jellegzetességeiben, ami nagyban formálhatja saját identitásukat, és növeli a saját kulturális hagyományaiktól eltérő szokások iránti toleranciát, és őszinte érdeklődést. Mivel egyszerre több nemzet jelenik meg a diákok és tanárok segítségével egy fedél alatt, iskolánk legalább egy hétre a kulturális diverzitást, a nemzeteken átívelő barátságos együttélést ünnepli.

Iskolai közösségi szolgálat

Az iskolai közösségi szolgálatot oly módon szervezzük iskolánkban, hogy a diákok valóban többé válhassanak általa. Olyan lehetőségeket kínálunk nekik, melyekkel szélesíthetik látókörüket, és aktív szolgálatot tehetnek általuk addig egyáltalán nem, vagy kevéssé ismert területeken. Kiemelkedően fontosnak tartjuk a törvényben is elismert legnagyobb lélekszámú kisebbség, a cigányság életébe való bepillantást, helyzetük megértését, nehezebbsorsú tagjainak segítését.

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az erkölcsi nevelés

Iskolánkban mind a tanulásszervezéssel, mind egyéb eszközökkel ösztönözzük az önálló cselekvést, a teljes körű hozzáféréssel a döntési folyamatban való részvételt, és ezeken keresztül a felelősségvállalást döntéseinkért, tetteinkért. Különösen erőteljesen jelenik ez meg az együttműködés igénylésében.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Mind a tanórákon (elsősorban művészet, történelem, földrajz), mind a tanórákon kívül (kulturális táborok, országjáró sportnapok stb.) biztosítjuk azokat a kereteket, melyek alkalmasak arra, hogy tanulóink számára – küldetésünkkel összhangban – ajtókat nyissanak hazánk művészeti, kulturális, építészeti, zenei és egyéb tudományos eredményeire. A belépést azonban a tanulókra bízzuk, mert valljuk azt, hogy utasításra nem lehet a hazát szeretni.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokráciára nevelés két síkon jelenik meg iskolánkban. Egyrészt választható formában rendelkezésre áll a demokrácia tantárgy, másrészt az iskolai döntéshozatali mechanizmusok biztosítják minden iskolapolgár számára a teljes körű hozzáférést, és így a döntésekben való közvetlen vagy közvetett részvételt.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Iskolánk tanulásszervezési eljárásai (kooperatív tanulás, epochális rendszer stb.), értékelési rendszere (szöveges értékelés, önértékelés stb.) jelentősen hozzájárulnak az önismeret és a társas kultúra fejlesztéséhez. Az említett eljárások nem opcionálisak, kötelező jellegüknél fogva iskolánk alapvető módszertani elemei közé tartoznak. Kiegészíti ezt a helyi tanterv választható tárgyai között az önismeret és a pszichológia című tantárgy, és az osztályidők témái között is kiemelt szerepet kap az önismeret.

A családi életre nevelés

Iskolánk iskolapolgárai között értelemszerűen soroljuk föl a szülőket is. Alapnak tekintjük, hogy a szülőket bevonjuk az iskola életébe, ezt tükrözi többek között a Kürttanács intézménye. Itt együttműködésre ösztönözzük a tanulót és szülőt, jelezve ezzel a család elsőrendű szerepét. Több rendezvényünk is épít a teljes család közreműködésre, így például a Kürti Party, valamint más, eseti rendezvények.

A testi és lelki egészségre nevelés

A testi és lelki egészség kérdésében az iskolai példát tartjuk a legfontosabbnak. Elérjük, hogy a tanulók a lehető legkisebb stresszhatással éljék át az iskolai éveket. Ezt a célt szolgálja az értékelési rendszer (lásd ott), a közös szervezetekben az iskolapolgárok közötti együttműködés (Kürttanács, Együttműködés Fóruma stb.). Nem állítjuk a tanulókat életkorukat, pillanatnyi képességeiket meghaladó feladatok elé, biztosítjuk számukra a sikerélmény lehetőségét.

A testi egészséget (is) szolgálja a testnevelés órák sajátos rendszere, mely lehetővé teszi a mozgásforma megválasztását, azok rendszeres váltását.

A választható tanórákkal, a tanítási időn kívüli gazdag programkínálattal (sport, dráma, nyelv, művészet stb.), biztosítjuk, hogy a tanulóknak ne kelljen egyéb, testi és lelki egészségüket romboló stimulánsokat használniuk.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Az iskolánk küldetésében meghatározott együttműködési alapelv megjelenik mind a tanórákon, mind a tanórán kívüli tevékenységekben. A tanórákon a kooperatív tanulásszervezés magában hordja a társakkal való együttműködést, a segítést, hiszen ebben a formában az egyén csak akkor lehet sikeres, ha a csoport többi tagja is teljesíteni tudja feladatát.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanórákon megszerezhető ismeretek mellett projektmunkában szervezett témanapokon, illetve témaheteken tesszük a legtöbbet a cél eléréséért. A komplex természetismeret tantárgy integrált jellegénél és gyakorlatorientáltságánál fogva nagyon alkalmas a környezettudatosság közvetítésére. Szabadon választott tantárgyként is felvehető a környezetvédelem.

Minden osztályteremben és a folyosókon is szelektív hulladéktárolók találhatóak, melyek használatát tájékoztató táblák is segítik.

Pályaorientáció

A pályaorientáció a pedagógiai munka kiemelt feladata. A küldetésnyilatkozatban megfogalmazott személyre szabott pedagógiai tevékenység lehetővé teszi, hogy minden tanuló felismerje magában veleszületett adottságait, optimálisan fejlessze ezekre épülő képességeit, és így megtalálja azokat a lehetőségeket, amelyek az érettségi után számára a legnagyobb sikerrel kecsegtetnek. Az általános pedagógiai megközelítést kiegészíti a 11. évfolyam számára minden évben megszervezett pályaorientációs témahét, ahol a tanulók különböző szakmák, foglalkozások képviselőivel találkozhatnak.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A gazdasági és pénzügyi nevelés részint a földrajz és történelem tantárgyak tantervébe beépülő tananyagrészek által történik, ezeken túl pedig választható tárgyként kínáljuk a gazdasági ismereteket és a JAM (Junior Achievement) diákvállalkozási programot.

A tanulás tanítása

Iskolánk nyelvi előkészítő évfolyamán heti egy órában tanulásmódszertan óra keretében sajátíthatják el diákjaink a tanulás tanulásának alapjait.

A gimnáziumban egyébként alkalmazott tanulásszervezési eljárások (lásd ott) jellegüknél fogva is magukban hordozzák a tanulás tanítását. A differenciált megközelítés azonban azt mutatja, hogy mindig vannak olyan tanulók, akik számára a tanórai tevékenység kevésnek bizonyul. Ezek a tanulók fejlesztőpedagógus és pszichológus segítségét kérhetik. Munkatársaink közé iskolapszichológusok, fejlesztő- és gyógypedagógusok is tartoznak.

Környezeti nevelés

Célkitűzés

Az iskolai évek alatt célunk jelentősen hozzájárulni ahhoz, hogy az iskolapolgárok környezettudatos állampolgárok legyenek: álljon rendelkezésükre a környezettudatos szemlélethez szükséges gyakorlati és elméleti ismeret; köteleződjenek el a felelősségteljes, környezetkímélő életvitel mellett; legyenek képesek értékelni a környezeti értékeinket és alakuljon ki bennük igény a megőrzésükre; sajátítsák el a fenntartható fejlődéshez szükséges rendszerszemléletet (környezeti jelenségek, folyamatok és összefüggések, társas felelősség).

Területek

- környezettudatosság
- természetvédelem
- társas környezet, lakókörnyezet ismerete és megóvása
- hulladékkezelés, újrahasznosítás
- közösségi környezet, egymásra utaltság
- tudatos vásárlás
- természetes erőforrások
- környezetszennyezés
- fenntartható fejlődés
- élőlények, környezet ismerete
- környezetterhelés
- klímaváltozás

A környezeti nevelés terei:

- Tanórákon kiemelten

Természetismeret

Élővilág megismerése sok szemléltetéssel; annak felismerése, hogy az élőlények (többsége) tudatos, érző, gondolkodó lény, élőlényekkel való „együttérzés" képessége; valódi, aktív, cselekvő környezettudatos szemlélet kialakulása, fejlődése; baktériumok jelentősége; biodiverzitás, biodiverzitási forrópontok; populációk közötti kölcsönhatások; társulások megismerése és védelme; természetvédelem (nemzetközi egyezmények; természetvédelmi szervezetek; nemzeti parkok; tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek); globális társadalmi problémák; ökoszisztémák; a bioszféra és védelme; a környezetszennyezés (légszennyezés, vízszennyezés, talajszennyezés) hatása az élővilágra; a hulladék és hasznosítása; a szennyvíz elvezetése, a közműolló; környezeti kémia (ökológiai rendszerek kapcsolata, reakcióterek); elemek és anyagok körforgása (oxigén, nitrogén, foszfor, kén, víz); szerves kémia (biogén elemek: szén, hidrogén, oxigén, nitrogén); univerzumok építőelemei (a hidrogén jelentősége); a víz kémiája (savas esők; vízszennyezési folyamatok, öntisztulás); földtan (ásványtan, kőzettan, kristálykémia, talajkolloidika); környezetszennyezés (ivóvizek nehézfémmérgezése, szmog); biogazdálkodás (vitamintartalom, növényvédőszerek); hulladékgazdálkodás; közlekedés (bioetanol).

Földrajz

Ásványkincsek (kialakulás; felhasználás; bányászat); légkör (károsító gázok, légszennyező tevékenységek, ózonburok elvékonyodása, globális felmelegedés, savas esők, ipari tevékenység); vízburok (vizek szennyeződése, szabályozó tevékenységek, vízi élővilág védelme); éghajlatok (az adott terület élővilágát veszélyeztető emberi tevékenységek, természetes élővilág kiszorulása, géntechnikák, ökológiai lábnyom, zajszennyezés); gazdaságföldrajz (megújuló energiaforrások, környezetvédelmi iparágak; alternatív üzemanyagok); üzemlátogatás (szennyvíztisztító-telep, légszennyezettség-mérő állomás).

- Osztályidők
- Szakkörök
- Rendezvények: Egészségnap, Környezetvédelem Napja stb.
- Iskolán kívüli programok: erdei iskola, osztálykirándulás, gólyatábor, tanulmányi kirándulások, múzeumlátogatás stb.
- Iskolai környezet: közösségi tér, parkosítás, udvar, büfé, szelektív gyűjtés stb.

A környezeti nevelés módszerei:

- órai munka
- erdei iskola
- tájékoztató foglalkozások
- rendezvények
- egyéni és csoportos projektek
- ismeretterjesztő média
- kísérletek
- terepgyakorlat

A környezeti nevelésben résztvevők

- osztálymentorok
- szaktanárok (kiemelten: természetismeret, földrajz)
- meghívott előadók, szakemberek, szervezetek
- iskolapolgárok

Egészségnevelés

Célkitűzés

A munkánk során az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által megfogalmazott holisztikus egészségfogalmat tartjuk szem előtt, melynek megfelelően a testi, lelki és közösségi jóllét meglétére és egyensúlyára törekszünk.

Célunk az iskolapolgárok érdeklődésének és igényének felkeltése az egészséges életmód iránt; az egészségvédő szokások kialakítása; az egészségmegőrzéssel kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretek gyarapítása; az egészség, mint érték megbecsülése; az iskolapolgárok képessé tétele az egészségük szempontjából megfelelő döntések meghozatalára.

Területek

- Egészséges test:
    - betegségek és megelőzésük
    - baleset-megelőzés
    - elsősegély
    - prevenció (szerhasználat)
    - higiénia
    - táplálkozás
    - testmozgás
    - szexuális élet
- Egészséges lélek:
    - egészséges életvezetés
    - felelősségteljes viselkedés
    - önismeret
    - stresszkezelés
    - hatékony tanulás
- Egészséges közösség:
    - konfliktuskezelés
    - társas kapcsolatok
    - tolerancia
    - beilleszkedés
    - családtervezés

Az egészségnevelés terei:

- Tanórák, kiemelten:
    - Természetismeret

    Egészségtudatos táplálkozás (étkezés, energia bevitel, emésztés, tápanyagok, vitamin, folyadékbevitel, testsúly, zsírokról, olajokról, szénhidrátról, alkoholról a kémia nyelvén), napi ritmus, mozgás és pihenés, lelki egészség, szexualitás, káros szenvedélyek, az ember életműködéseinek megismerés, betegségek és megelőzésük (vírusok, baktériumok, gombák, férgek, élősködők, enzimhibán alapuló betegségek, öröklődő betegségek), a légzőszervi, keringési szervrendszerek, az izmok, csontok, az immunrendszer, az ivarszervek, az idegrendszer és az érzékszervek betegségei és megelőzésük, bőr- és szájhigiéné, növények a gyógyászatban, genetika (emberi tulajdonságok öröklődése, családtervezés, genetikai tanácsadás), emberi viselkedés alapjai, pszichoszomatikus betegségek, elsősegélynyújtás.

    - Testnevelés

    Rendszeres testmozgás fontossága, sportolási lehetőségek széles kínálata, az egészséges sportolás módjai, helyes testedzés megtanítása, közösségi sportélmény.

    - Természet választható tárgy

    Kiránduláshoz, túrázáshoz kapcsolódó egészségtani alapismertek.

- Környezet- és természetvédelem választható tárgy

Légszennyezések, civilizációs ártalmak, a környezetszennyezés hatása az emberi szervezet egészségére.

- Elsősegély-egészségtan választható tárgy

Fertőzés (kórokozók, járványok, betegségek, oltások, immunizálás, védekezés), allergia, gyakoribb betegségek kialakulásának megelőzési lehetőségei, elsősegélynyújtási alapismeretek.

- Önismeret választható tárgy

Kommunikáció (verbális, nonverbális, asszertivitás, visszajelzés), énismeret (képességek, értékek, tulajdonságok, erőforrások), érzelmek (kifejezés, megértés, alkalmazás, szabályozás), társas kapcsolatok (család, kortársak, barátok, párkapcsolat), pályaválasztás (érdeklődési kör, célmeghatározás, időbeosztás, tervezés), én a világban (előítélet, elfogadás, kirekesztés, segítségadás és –kapás, csoportmunka, együttműködés, bizalom), egészséges életmód (stresszkezelés, táplálkozás, mozgás, testkép, szerhasználat).

- Pszichológia választható tárgy

Motivációk (táplálkozás, szexualitás, homeosztázis), stresszkezelés, relaxáció, megküzdési módok, társas viselkedés, csoportfolyamatok, társas megismerés, mentális egészség, családi élet, érzelmek; önismeret, mentalizáció, módosult tudatállapotok, pszichoszomatikus betegségek, prevenció, sportpszichológia, krízislélektan, pozitív pszichológia, tanulásmódszertan.

- Osztályidők
- Szakkörök
- Sportesemények:

  Sporttáborok, házi és külsős versenyek, Sport Napja, Kürt Sportolimpia stb.

- Tematikus napok, témahetek, egyéb rendezvények:

  Tolerancianap, Testi-lelki egészségnap, Környezetvédelem Napja, DÖK-nap stb.

- Iskolán kívüli programok: erdei iskola, osztálykirándulás, gólyatábor, tanulmányi kirándulások, múzeumlátogatás stb.
- Iskolai környezet: közösségi tér, parkosítás, udvar
- Orvosi vizsgálat: Iskolánkban iskolaorvos és védőnő látja el a diákok egészségvédelme érdekében a következő feladatokat, amihez az előírásoknak megfelelően felszerelt orvosi szoba áll rendelkezésükre:
  - Szűrés

Minden diák egészségügyi szűrésen, általános orvosi fizikális felmérésen vesz részt (testsúly-, magasság-, vérnyomás-, látás-, ortopéd vizsgálat stb.).

- Továbbküldés

Szükség esetén a diákokat szakorvosokhoz, illetve háziorvoshoz irányítják további kivizsgálásra, illetve ellátásra.

- Gondozás, követés

A hosszabb távú orvosi ellátásban résztvevő diákok állapotának nyomon követése, gondozása, kontrollvizsgálata.

- Adatrögzítés, naplózás

A szűrések és a gondozás adatainak rögzítése, statisztikák készítése.

- Egészségnevelés

Egyéni konzultáció keretein belül ismeretterjesztés az egészségvédő magatartásról, a diákok ellátása életmódbeli, egészségőrző tanácsokkal.

- Ambuláns ellátás

Szükség esetén orvosi és védőnői segítségnyújtás, elsősegély.

- Kapcsolattartás egészségügyi szervekkel (ÁNTSZ)

Az egészségnevelés módszerei

- órai munka
- felvilágosító foglalkozás
- rendezvények
- egyéni és csoportos projektek
- szűrés
- egyéni konzultáció
- tanácsadás
- ismeretterjesztő média

Az egészségnevelésben résztvevők

- osztálymentorok
- szaktanárok (kiemelten: természetismeret, testnevelés, természet, környezet- és természetvédelem, egészségtan, önismeret, pszichológia)
- iskolaorvos
- védőnő
- iskolapszichológusok
- fejlesztőpedagógusok
- meghívott előadók, szakemberek, szervezetek
- iskolapolgárok
- élelmezési munkatársak

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Iskolánk – az egyéni választásra széles mozgásteret nyújtva – alacsony kötelező óraszámmal működik. Ennek alárendelve, ugyanakkor a minél több testmozgást támogatva alakítottuk ki a tömbösített testnevelés órák rendszerét. A heti 5 kötelező testnevelési óra nyek-11. évfolyamon olyan módon valósul meg, hogy heti 3 szerepel az órarendben, a fennmaradó órák pedig tömbösítve jelennek meg úgy. A diákok négynapos sporttáborban vesznek részt, különféle túrák (gyalogtúra, kerékpártúra, vízitúra) közül választhatnak. A heti 3 testnevelés óra és a négynapos táborban való részvétel így biztosítja a kötelező óraszámot testnevelésből. A 12. évfolyamos diákok a rövidebb tanévük miatt nem vesznek részt testnevelés tömbön, számukra biztosítjuk a heti öt testnevelés órát.

A tanulók fizikai állapotának mérése

A fizikai állapot vizsgálatára szolgáló mérések során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. Ezek feltárása, illetve a tanulók életmódjának ismerete lehetőséget biztosít az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

Iskolánkban a testnevelés tantárgy keretében, a különböző sportágak tanulása során számos alkalom nyílik a fizikai állapot vizsgálatára, illetve az eredményeken alapuló fejlesztésekre.

Ehhez a területhez kapcsolódik, hogy az iskolaorvos minden évben komplex vizsgálatot, szűrést végez valamennyi tanuló esetében.

Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegélynyújtás feladata, hogy a balesetet szenvedő személy mielőbb megkapja a szükséges segítséget az orvos, a mentők megérkezéséig. Gyakran az ilyen beavatkozások csupán fájdalomcsillapítást jelentenek, ugyanakkor szakembert minden esetben értesíteni kell. Azért fontos ezzel foglalkozni, mert súlyosabb esetekben akár maradandó károsodásokat is megelőzhetünk vele.

Az elsősegélynyújtás célja, hogy a diákok megismerjék testük felépítését és működését, értsék, mi az esetleges probléma forrása. Ismerjék fel, ha egy embertársuk vészhelyzetbe került, készlettárukból ki tudják választani, melyek azok a beavatkozások, amelyek az adott szituációban a leghatékonyabb elsősegély-nyújtási módszerek. Tudják, hogy ezekben az esetekben mit kell tenniük, alkalmazásuk váljon rutinszerűvé, legyenek magabiztosak és határozottak. A diákok sajátítsák el a hivatalos szervek értesítésének helyes módját és lépéseit, tudják megítélni, milyen súlyos a probléma, korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén. Gyakorolják az elsősegélynyújtás alapismereteit, a tanulók tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások során foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegélynyújtás tanításának és gyakorlásának fő iskolai színterei a következők: természetismeret komplex tantárgy, elsősegély-egészségtan választható tárgy, biológia választható

tantárgy, testnevelés tantárgy, osztályidő, elsősegélynyújtás szakkör, egészségnap (és más, hasonló tartalmú témanapok).

A helyi tantervben megtalálható tantárgyak tananyaga a következő témakörökben kapcsolódik az elsősegélynyújtás alapismereteihez.

Természetismeret: ember életműködései; kártevők és kórokozók, védekezés; csípések és marások; vágási és égési sérülések; fehérjék kicsapódása; hőszabályozás; termodinamika; törés, rándulás, ficam, mechanika; mérgek, mérgezések; sav-bázis reakciók; ájulás; vérzések; áramlások.

Testnevelés: ugrások, esések, izomláz.

Osztályidő: a mentők, rendőrség, tűzoltóság értesítése; teendők közlekedési balesetek esetén; segítségnyújtás gyakorlása életközeli szituációkban.

Elsősegély-egészségtan: elsősegélynyújtás.

Földrajz: frontok, frontérzékenység, idegrendszeri tünetek.

Óraszámaink

A „Kürt – a rád szabott iskola” alapóraszámai tantárgyanként és évfolyamonként

	két tanítási nyelvű tagozat					**normál tagozat**				
	9/Ny.	**9.**	**10.**	**11.**	**12.**	**9/Ny.**	**9.**	**10.**	**11.**	**12.**
anyanyelvi fejlesztés	1					1				
komplex művészet		4	4	4	5		4	4	4	5
matematika	1	3	3	4	4	1	3	3	4	4
történelem		3	3	3	3		3	3	3	3
természetismeret		3	3	3	2		3	3	3	2
földrajz		1	2				1	2		
első élő idegen nyelv (angol nyelv)	17	5	5	3	3	17	4	4	3	3
második idegen nyelv (választott nyelv)		4	4	2			4	4	2	
angol célnyelvi civilizáció				2	2					
informatika	2					2				
testnevelés	3	3	3	3	5	3	3	3	3	5
osztályidő	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
tanulásmódszertan	1					1				
választható tantárgy	4	4	4			4	4	4		
összesen	**31**	**32**	**33**	**26**	**26**	**31**	**31**	**32**	**24**	**24**

Tantárgyi koncepcióink

Kötelező tantárgyak

Angol célnyelvi civilizáció

Angol célnyelvi civilizáció / British and American Civilisation

Cél

Az angol célnyelvi civilizáció tantárgyat iskolánk két tanítási nyelvű tagozatán, angol nyelven tanítjuk. Legfontosabb céljai a megszerzett idegennyelv tudás továbbfejlesztése és aktív használata, valamint elméleti és praktikus tudás megszerzése az Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok társadalmának, kultúrájának, politikai berendezkedésének, művészetének, történelmének, földrajzának, környezetvédelmének és szokásainak témaköreiben. Kiemelkedő cél az interkulturalitás megerősítése, a tanulók toleranciájának és elfogadásának szélesítése, valamint a kulcskompetenciák fejlesztése.

A célnyelvi civilizáció tantárgy fejlesztési feladatai:

1) Ismeretszerzés célnyelven
2) Kritikai gondolkodás
3) Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven
4) Tájékozódás időben és térben

Vízió

Az angol célnyelvi civilizáció tantárgy egyedülálló lehetőséget ad arra, hogy a diákok elmélyítsék már meglévő angol nyelvtudásukat. A célnyelvi kultúrák tanulmányozása lehetővé teszi számukra, hogy közelebbi rálátásuk legyen azoknak az országoknak a világára, melyeknek nyelvét már beszélik. Az angol nyelvű tartalmak élővé és aktuálissá teszik számukra az elméleti anyagokat, mely nagyban növeli az interkulturalitás valós megélését. Ezen felül a célnyelvi civilizáció tantárgy szoros átfedésben van a többi tanult tantárggyal is, a történelemmel, irodalommal, művészettel, földrajzzal, etikával, biológiával és kémiával. Ez a fajta speciális helyzet lehetőséget ad arra, hogy megerősítsen már tanult tartalmakat és jobb interdiszciplináris rálátást adjon a gimnáziumban tanultakra, miközben jó összehasonlítási alapot ad a magyar vonatkozásokkal kapcsolatban is.

A tantárgy kiváló lehetőséget kínál a tantárgyközi integráció megvalósítására és a célnyelv iránti érdeklődés fenntartására.

A műveltségi tartalmak feldolgozása a kulcskompetenciák fejlesztésével együtt hozzájárul a tanulók személyiségfejlődéséhez; az önálló ismeretszerzés, a tájékozódás, a véleményformálás képessége mellett csiszolja a társas kompetenciákat; növeli az elfogadás, a tolerancia képességét; fejleszti a célnyelvi kommunikációs kompetenciát.

A tanulók tanulmányaik segítségével felfedezik és megértik a célországokban honos etikai elveket, és összevetik ezeket a különböző kultúrák – köztük saját nemzetük – etikai elvárásaival, így gazdagodik erkölcsi világképük.

A tanulók értelmezik az anyanyelvi kultúrától eltérő társadalmi szokásokat és szabályokat, ezáltal hatékonyabb kapcsolatteremtésre lesznek képesek magánemberként és munkájuk során is.

A célnyelvi civilizáció tantárgy tartalma megköveteli a folyamatos tájékozódást a célnyelvi országok aktuális hírforrásaiban. A tanulók nyomon követhetik a változásokat, megérthetik az egyes országok fejlődésének folyamatát, közben pedig gyakorolják a digitális és hagyományos médiumok használatát.

A célnyelvi civilizáció tanulása valós élethelyzetekre készíti fel a tanulókat, feladatok megoldása során fejleszti a problémamegoldó képességet. A tanulók információszerzés közben megtanulnak a célnyelven jegyzetelni, rendszeresen használják az önálló, áttekinthető, lényegkiemelő jegyzetelési technikákat a hangzó és az írott szövegek feldolgozásakor.

Civilizációs tanulmányaik hozzájárulnak ahhoz, hogy gondolataikat, megállapításaikat kifejezzék és szabatosan indokolják a célnyelven. A tantárgy jó lehetőséget kínál a kooperatív tanulási technikák alkalmazására is.

A célnyelvi civilizáció tantárgy komplex jellegéből adódóan számos kulcskompetencia fejlesztését támogatja. A tanulók idegen nyelvű kommunikációja hitelesebbé válik azáltal, hogy szociokulturális ismereteik és interkulturális készségeik fokozatosan fejlődnek, gyakorlatot szereznek a kultúrák közötti párbeszédben. Ezek a készségek később is nagy segítséget jelentenek a kapcsolatteremtésben és a kapcsolatok fenntartásában, valamint a munkaerőpiacon való helytállásban.

Célnyelvi tanulmányaik során a tanulók megfigyelik, leírják, magyarázzák a szóban forgó területek természeti és mesterséges környezetét, azok jelenségeit és folyamatait, kutatják a környezettudatos életmód és fenntarthatóság legjobb gyakorlatát a célországokban, bővítik természettudományos műveltségüket a célországok tudományos-technikai vívmányainak megismerésével.

Megismerik a célnyelvi országok történelmének kulcsfontosságú eseményeit, az állam demokratikus felépítését, az állampolgári jogokat, az aktuális politikai és társadalmi törekvéseket. Megtanulják az emberi jogok tiszteletét, az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség megbecsülését.

A tantárgy tanulására jellemző produktív és interaktív tevékenységek támogatják a művészeti alkotások értő és beleérző értelmezését a népszerű kortárs kultúra és kifejezésmódok vonatkozásában is. A tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulókban pozitív attitűd alakuljon ki a művészetek, a művészi kifejezés sokfélesége iránt, nyitottakká váljanak az esztétikai élmények befogadására.

Az önálló és csoportos problémamegoldó tevékenységek, a kooperatív módszerek alkalmazása felkészíti a tanulókat a csoportban folyó közös munkavégzésre. Megtanulják, hogyan alkalmaz-

kodjanak társaikhoz, hogyan osszák meg ismereteiket, hogyan fogadják el, vagy hogyan vitassák mások véleményét. Kialakul reális önértékelésük, megtanulják elfogadni a kritikát, és mások értékelésének kulturált módját is gyakorolhatják. A folyamat eredményeképpen fejlődik személyiségük, erősödik belső motivációjuk, és kialakulnak önálló tanulási stratégiáik, ami az egész életen át tartó tanulás elengedhetetlen feltétele.

Témakörök

Az Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok földrajza, szemelvények a két ország történelméből, irodalmi alkotások eredeti nyelven és filmen, zenei irányzatok, képzőművészeti alkotások elemzése, környezetvédelem, gazdaság, politika, találmányok és felfedezések, szokások és ünnepek, étkezés, sportok, közlekedés, oktatás, pszichológia.

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli és írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot adunk. Az osztályzat a százalékos eredmények átlaga alapján a következőképpen alakul: 0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele, hogy az angol célnyelvi civilizáció érettségi témaköreiből a tanuló megfelelő szintű szaknyelven képes legyen forráselemzésre, összefüggések felismerésére és a témakörök anyagában jártas legyen.

Angol nyelv

Cél

Az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák kialakítása, a használható nyelvtudás megszerzése. A nyelvtudás fejlesztése a négy nyelvi alapkészség (hallás, beszéd, olvasás és írás), valamint a szókincs és nyelvtan fejlesztésén keresztül a tanulók egyéni igényeinek figyelembe vételével történik.

A nyelvoktatás fejlesztési céljai iskolánkban:

- a kötelező oktatás végére a tanulók legyenek képesek két idegen nyelvet személyes, oktatási, közéleti és szakmai kontextusban megfelelően használni, az első idegen nyelv esetében minimum a KER (Közös Európai Referenciakeret) szerinti B2, a második idegen nyelvek esetében pedig, amennyiben hagyományos tantervi keretek között tanulnak, B1, fakultatív óraterv esetén pedig B2 szinten;
- a nyelvtanulás során a tanulókban alakuljon ki a motiváció a nyelvtanulás iránt, a tanult nyelv, az azon a nyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerésére;
- a tanulók sajátítsák el azokat a kompetenciákat, melyek képessé teszik őket az élethosszig tartó tanulásra, nyelvtudásuk fenntartására, fejlesztésére.

Vízió

Az idegen nyelv tanulása és tanítása kiváló terep arra, hogy tanulóink felkészüljenek a társadalomban való sikeres életpálya építésére, a boldoguláshoz szükséges kulcskompetenciák megszerzésére és gyakorlására. Miközben a nyelvi kompetenciákat fejlesztjük, tanítványaink belépnek a tanult idegen nyelvet beszélő országok kulturális – társadalmi világába, közel kerülnek a multikulturalizmus, a nyitottság és tolerancia aktuális kérdéseihez és azokhoz a tradíciókhoz, amelyek fenntartják a személyes felelősség, az elkötelezettség, a jóakarat, a megbízhatóság, a részvétel, az önkéntesség, az együttműködés és a csapatmunka értékeit. Elkerülhetetlen a találkozás a lokális és a globális, a nemzeti és nemzetek fölötti, a kisebbség és a többség kérdéseinek konfliktusaival, a konfliktusok kezelésének útjaival és módjaival. Mindez segíti tanulóinkat az önálló véleményalkotás útján, miközben identitástudatuk, empátiás és szimpátiakészségük erősebbé és gazdagabbá válhat. Törekvésünk, hogy az Egyetemes Emberi Jogok Nyilatkozata élő tartalommá váljon tanítványainkban, s kis és nagy közösségeikhez való tartozásuk egymást erősítsék.

Az értékorientált és értékteremtő társadalmi magatartással való találkozás olyan intenzív kultúraközi élmény, amely a nyelvtanulás során nem áll meg a szemlélet szintjén – érinti, és sok szempontból átstrukturálja a gondolkodásmódot, a gondolatok kifejezésének módját és rendszerbe állítását, végső soron érinti az emberi magatartást is. Az érvelő és tárgyaló technikák a projektmunkákhoz szükséges előkészület – megvalósítás – értékelés folyamatban nélkülözhetetlenek, amint nélkülözhetetlen a szabályalkotás és szabálytisztelet is a közös érdekek felismerésével és/vagy kompromisszum készséggel együtt.

Azt gondoljuk, hogy ezek nélkül az értékek és attitűdök nélkül a nyelv, a szöveg, a szövegösszefüggés, a kulturális összefüggések, korunk fő kérdései megközelíthetetlenek.

Másképpen fogalmazva: a nyelv üres héj marad, ha elfelejtjük, hogy a nyelv egyszerre hordozza és táplálja a kultúrát és a civilizációt, remélhetőleg egyre inkább az egész emberiség javára.

Témakörök:

Az idegen nyelvek tanítása az érettségi- és nyelvvizsga témakörök alapján, az egyes témakörök szókincsét és a használt nyelvtani egységek körét ciklikusan bővítve épül fel.

Személyes vonatkozások, család

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek

Ember és társadalom

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfi szerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások (posta)
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között

Környezetünk és természet

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk
- környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás

Az iskola és oktatás

- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága
- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

A munka világa

- Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

Életmód

Napirend, időbeosztás

- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
- Étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek
- Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak)

Szabadidő, művelődés, szórakozás, közügyek

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
- Aktuális témák, hírek
- Kulturális események

Utazás, turizmus

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

Tudomány és technika

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben
- Kommunikációs eszközök
- Információ szerzés és megosztás eszközei

Gazdaság és pénzügyek

- Családi gazdálkodás.
- A pénz szerepe a mindennapokban.
- Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank).
- Üzleti világ, fogyasztás, reklámok.
- Pénzkezelés a célnyelvi országokban.

Kultúra

- Angol nyelvű népek kultúrája
- Nyelv és kultúra

- Fesztiválok a világban

A vizsgázó az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

Helyzet / Szerep:

Áruházban, üzletben, piacon vevő

Családban, családnál, baráti körben vendéglátó, vendég

Étteremben, kávéházban, vendéglőben vendég, egy társaság tagja

Hivatalokban, rendőrségen ügyfél, állampolgár

Ifjúsági szálláson, campingben, panzióban, szállodában vendég

Iskolában tanuló, iskolatárs

Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban vendég, látogató, társaságban

Országhatáron turista

Orvosnál beteg, kísérő

Szolgáltatóegységekben (fodrász, jegyiroda, üzlet, stb.) ügyfél

Szünidei munkahelyen munkavállaló

Tájékozódás az utcán, útközben helyi lakos, turista

Telefonbeszélgetésben hívó és hívott fél

Tömegközlekedési eszközökön (vasút, busz, repülő, taxi, stb.) utas, utastárs

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot adunk. Az osztályzat a százalékos eredmények átlaga alapján a következőképpen alakul: 0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele a legalább elégséges szintű osztályzat elérése.

A nyelvi előkészítő évfolyam angol nyelvből

A nyelvi előkészítő évfolyam nyelvóráinak fő célja, hogy a diákokat eljuttassuk legalább a Közös Európai Referenciakeret (KER) B1 szintjére. Céljaink elérése érdekében a tanulókat egy előzetesen megírt szintfelmérő teszt alapján csoportokba soroljuk, ahol mindenki a saját szintjének

legmegfelelőbb képzést kapja. Nagy hangsúlyt kap a gyakorlás, a tananyag elmélyítése. Az angol nyelvet 10-14 fős csoportokban tanítjuk, figyelembe véve a tanulók nyelvi szintjét és az SNI tanulók csoporton belüli létszámát egyaránt.

A számonkérés formái

Az írásbeli számonkérések minden fontosabb témakör után a csoport egészének lexikai és nyelvtani ismereteit mérik fel. Két írásbeli dolgozat között a témakörökön belüli számonkérés az órák elején frontális beszélgetés vagy pár perces röpdolgozat formájában, alkalmanként szóbeli feleletként, egyéni, vagy csoportmunkában történik. Minden második lecke végén témazáró nagydolgozat megírására kerül sor, mely több nyelvtani és tematikus anyagrész átfogó ismeretét, komplex, esetenként kreatív használatát igényli. A tanulók év közben és év végén is vizsgát tesznek.

A tanulói teljesítmény értékelése a nyelvi előkészítő évfolyamon év végén:

A tanulók tudásának év végi értékelése osztályzattal történik, mely odaítélésének alapvető szempontjai:

Elégtelen a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz alapvető ismeretanyaggal nem rendelkezik, és képtelen az idegen nyelvű kommunikációra, éves teljesítménye 40% alatti, és/vagy az év végi vizsgán a hat vizsgarészből legalább három részből 40% alatt teljesít.

Elégséges a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz szükséges alapvető ismereteknek birtokában van, és képes az idegen nyelvű kommunikációra, valamint 40-54% között teljesít.

Közepes a diák tudása, ha az alapvető, továbbhaladáshoz szükséges fogalmakat ismeri, de sok nyelvtani jelenséget eltéveszt, fontos szavakat nem ismer vagy nem adekvátan használ, bizonytalan a helyesírása, 55-69% között teljesít.

Jó szintű a diák felkészültsége, ha a tudása a lényegre irányul, nyelvtani vagy szóhasználatbeli hibái az érthetőséget lényegében nem akadályozzák, 70-84% között teljesít.

Jelesre értékelhető a tanuló tudása, ha a lényegi részekben nem téveszt, szóban és írásban csak apróbb, az érthetőséget nem befolyásoló hibákat vét, tehát tudása optimálisnak tekinthető, és 85% fölött teljesít.

A vizsgák rendje

- A nyelvi előkészítő évfolyamon két vizsgát tesznek a tanulók: félévi és év végi vizsgát.
- A félévi vizsga írásbeli része 3 órás (összetevői: hallás utáni szövegértés, olvasott szöveg értése, nyelvtani és lexikai tudást mérő teszt, valamint fogalmazás), szóbeli része 15 perces (összetevői: témakifejtés, képleírás és szituáció).
- Az év végi vizsga írásbeli része 3 órás (összetevői: hallás utáni szövegértés, olvasott szöveg értése, nyelvtani és lexikai tudást mérő teszt, valamint fogalmazás), szóbeli része
- 15 perces (összetevői: témakifejtés, képleírás és szituáció).
- Mind a hat komponens eredménye külön, 2x-es szorzóval kerül a naplóba.
- A vizsgán a megjelenés kötelező. Hiányzást csak orvosi igazolás ellenében fogadunk el.

- Ebben az esetben az írásbeli, ill. szóbeli vizsgát egy másik napon megismételheti a tanuló.

A magasabb osztályba lépés követelményei készségenként:

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 200 szavas, számára ismert témájú köznyelvi szövegből fontos információt kiszűrni, annak lényegét megérteni, lényeges információt a lényegtelentől elkülöníteni, a szövegből specifikus információt azonosítani.

Beszédkészség

A tanuló legyen képes egyszerű és összetett mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni, segítséget kérni, beszélgetésben részt venni, ismert témáról kb. 3 percig összefüggően beszélni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 250 szavas, számára ismert témájú köznyelvi szövegben fontos információt megtalálni, ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni, a szöveg lényegét megérteni, specifikus információt azonosítani, lényeges információt a lényegtelentől elkülöníteni.

Íráskészség

A tanuló legyen képes gondolatait a megfelelő nyelvi eszközök használatával logikus összefüggések alapján 100-120 szavas szöveggé rendezni, üzenetet, üdvözletet, baráti levelet, rövid történetet írni.

Angol nyelv a 9-12. évfolyamon

- Csoportbontás angol nyelvből: A nyelvi előkészítő évfolyam elvégzése után a tanulók szintek szerint bontott nyelvi csoportokban folytatják az első idegen nyelv (angol) tanulását. Az angol nyelvet 10-14 fős csoportokban tanítjuk, figyelembe véve a tanulók nyelvi szintjét és az SNI tanulók csoporton belüli létszámát egyaránt.
- A vizsgák rendszere angol nyelvből: A tanulók minden tanév végén vizsgát tesznek, melynek írásbeli és szóbeli része van. Az írásbeli rész 3 órás, összetevői hallás utáni szövegértés, olvasott szöveg értése, nyelvtani és lexikai tudást mérő teszt, valamint fogalmazás. A szóbeli rész 15 perces, összetevői: témakifejtés, képleírás és szituáció vagy vita.

A vizsga alapján 2 százalékot írunk be év végén az e-naplóba, 2x-es szorzóval a következőknek megfelelően:

Százalék a következők átlagából:

1) Olvasás utáni szövegértés
2) Szókincs
3) Nyelvhelyesség
4) Íráskészség

Százalék az alábbiak átlagából:

1) Szóbeli
2) Hallás utáni szövegértés

A tanulói teljesítmény értékelése a tanév végén a 9-12. évfolyamon:

A tanulók tudásának év végi értékelése osztályzattal történik, mely odaítélésének alapvető szempontjai:

Elégtelen a tanuló tudása, ha az éves teljesítménye 40% alatti.

Elégséges a tanuló tudása, ha az éves tananyagot képes minimális szinten a gyakorlatban alkalmazni, valamint 40-54% között teljesít.

Közepes a diák tudása, ha az éves tananyagot sok hibával, de gyakorlatban alkalmazza, és 55-69% között teljesít.

Jó szintű a diák felkészültsége, ha az éves tananyagot viszonylag kevés hibával, kevés segítséggel tudja alkalmazni, és 70-84% között teljesít.

Jelesre értékelhető a tanuló tudása, ha az éves tananyagot lényegében hiba nélkül, kreatívan, önállóan tudja használni, tehát tudása optimálisnak tekinthető, és 85% fölött teljesít.

Anyanyelvi fejlesztés

Cél

Az anyanyelvi kompetencia fejlesztési területei közé tartozik a beszédkészség fejlesztése, szóbeli és írásbeli szövegek alkotása és megértése, az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése is. Az Anyanyelvi fejlesztés nevű tantárgy is ezekből építkezik. További cél, hogy a tanuló jó olvasóvá váljék, kapcsolatot teremtsen meglévő tudása és a szöveg új információi között, ismerje fel a szöveg legfontosabb elemeit, fogalmazzon meg kritikákat, kérdéseket adott szöveggel kapcsolatban, képes legyen következtetéseket levonni. Érje el az olvasási képesség valamennyi szintjét: legyen értő, értelmező, bíráló és kreatív olvasó. Emellett tudjon szöveget alkotni saját véleménye alapján, mind írásban, mind szóban. A szövegalkotás ráépül a beszédre, az olvasásra, fejlesztése hosszú, fokozatokból álló összetett folyamat. A tárgy tartalmi elemei mind alapját képezik a későbbi tanulmányoknak, az elsajátított ismereteknek, a fejlesztendő készségeknek haszna abban rejlik, hogy valamennyi későbbi stúdium esetén vitathatatlan segítségként szolgálnak.

Vízió

A tantárgy a nyelvi előkészítő év heti egyórás kötelező stúdiuma, így az általános iskolában megkezdett anyanyelvi fejlesztő tevékenységre épül, azt veszi alapul. A tanulóknak birtokolniuk kell az életkoruknak megfelelő szóbeli és írásbeli kommunikáció képességét. A szövegalkotási és szövegértési kompetencia fejlesztése elengedhetetlen és fontos kerete a kritikai gondolkodás kialakulásának, a helyes és objektív érveléstechnika, vitakultúra elsajátításának. Ezért valamennyi tárgyunk arra törekszik, hogy ezen kompetenciákat (is) fejlessze. Ennek megalapozására jött létre ez a kurzus, amely fő támpontokat kínál a szövegalkotási és szövegértési feladatok elvégzéséhez.

A tantárgy sikeres elvégzése a tanulmányokban való továbbhaladás feltétele, kötelező tárgy lévén. A tárgy a nyelvi előkészítő évfolyamon kerül meghirdetésre, négy tematikus blokkot foglal magában.

Témakörök

1) Szövegértési gyakorlatok
2) Szövegtani gyakorlatok
3) Szövegalkotási gyakorlatok
4) Érvelési gyakorlatok

Értékelés

A diákok a munkáikra szöveges értékelést kapnak, ennek formája lehet szóbeli és/vagy írásbeli. A tanév végén a tanuló munkáját szintén szövegesen értékeljük. A diákok munkáját minden blokk végén egy kötelező feladat jelenti, amelynek jellegét, kritériumait a tanév elején a szak-

tanár ismerteti. Irányadó feladattípusok lehetnek: szövegértési feladatlap kitöltése, érvelő szöveg alkotása, vitában vagy fórumban való aktív részvétel, vázlatkészítés megadott szempontok alapján stb.

Továbbhaladás feltétele

A tanév feladatainak teljesítése az év elején ismertetett szempontoknak megfelelően.

Élő idegen nyelvek

Cél

Az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a kommunikatív nyelvi

kompetenciák kialakítása, a használható nyelvtudás megszerzése. A nyelvtudás fejlesztése a négy nyelvi alapkészség (hallás, beszéd, olvasás és írás), valamint a szókincs és nyelvtan fejlesztésén keresztül a tanulók egyéni igényeinek figyelembe vételével történik.

A nyelvoktatás fejlesztési céljai iskolánkban:

- a kötelező oktatás végére a tanulók legyenek képesek a második idegen nyelvet személyes, oktatási, közéleti és szakmai kontextusban megfelelően használni, a minimum kimeneti követelmény a KER (Közös Európai Referenciakeret) szerinti A2 szint, amennyiben hagyományos tantervi keretek között tanulnak, fakultatív óraterv esetén pedig B1, illetve B2 szint;
- a nyelvtanulás során a tanulókban alakuljon ki a motiváció a nyelvtanulás iránt, a tanult nyelv, az azon a nyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerésére;
- a tanulók sajátítsák el azokat a kompetenciákat, melyek képessé teszik őket az élethosszig tartó tanulásra, nyelvtudásuk fenntartására, fejlesztésére.

Vízió

Az élő idegen nyelv tanulása és tanítása kiváló terep arra, hogy tanulóink felkészüljenek a társadalomban való sikeres életpálya építésére, a boldoguláshoz szükséges kulcskompetenciák megszerzésére és gyakorlására. Miközben a nyelvi kompetenciákat fejlesztjük, tanítványaink belépnek a tanult idegen nyelvet beszélő országok kulturális–társadalmi világába, közel kerülnek a multikulturalizmus, a nyitottság és tolerancia aktuális kérdéseihez és azokhoz a tradíciókhoz, amelyek fenntartják a személyes felelősség, az elkötelezettség, a jóakarat, a megbízhatóság, a részvétel, az önkéntesség, az együttműködés és a csapatmunka értékeit.

Elkerülhetetlen a találkozás a lokális és a globális, a nemzeti és a nemzetek fölötti, a kisebbség és a többség kérdéseinek konfliktusaival, a konfliktusok kezelésének útjaival és módjaival. Mindez segíti tanulóinkat az önálló véleményalkotás útján, miközben identitástudatuk, empatikus és szimpátiára való készségük erősebbé és gazdagabbá válhat. Törekvésünk, hogy az Egyetemes Emberi Jogok Nyilatkozata élő tartalommá váljon tanítványainkban, és kis és nagy közösségeikhez való tartozásuk egymást erősítsék.

Az értékorientált és értékteremtő társadalmi magatartással való találkozás olyan intenzív kultúraközi élmény, amely a nyelvtanulás során nem áll meg a szemlélet szintjén – érinti, és sok szempontból átstrukturálja a gondolkodásmódot, a gondolatok kifejezésének módját és rendszerbe állítását, végső soron érinti az emberi magatartást is. Az érvelő és tárgyaló technikák a projektmunkákhoz szükséges előkészület–megvalósítás–értékelés-folyamatban nélkülözhetetlenek, amint nélkülözhetetlen a szabályalkotás és szabálytisztelet is a közös érdekek felismerésével és/vagy kompromisszumkészséggel együtt. Azt gondoljuk, hogy ezek nélkül az értékek

és attitűdök nélkül a nyelv, a szöveg, a szövegösszefüggés, a kulturális összefüggések, korunk fő kérdései megközelíthetetlenek.

Másképpen fogalmazva: a nyelv üres héj marad, ha elfelejtjük, hogy a nyelv egyszerre hordozza és táplálja a kultúrát és a civilizációt, remélhetőleg egyre inkább az egész emberiség javára.

Témakörök

Az élő idegen nyelvek tanítása az érettségi és nyelvvizsgatémakörök alapján, az egyes témakörök szókincsét és a használt nyelvtani egységek körét ciklikusan bővítve épül fel.

Személyes vonatkozások, család; személyes témák és szituációk

- A diák személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása

Ember és társadalom; közéleti témák és szituációk; célnyelvi vonatkozások

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfi szerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között
- Populáris kultúra szövegeinek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása

Környezetünk; közvetlen környezeti és természeti témák és szituációk

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása

Az iskola; osztálytermi, kereszttantervi témák és szituációk, ismeretszerzés, tudásmegosztás

- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága

- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása
- Ifjúsági irodalmi szövegek felhasználása

A munka világa; közéleti témák és szituációk

- Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
- Populáris kultúra szövegeinek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása

Életmód

- Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
- Étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek
- Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak)
- Tényközlő szövegek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása

Szabadidő, művelődés, szórakozás

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
- Kulturális események
- Populáris kultúra szövegeinek felhasználása

Utazás, turizmus; interkulturális, országismereti témák

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása

Tudomány és technika; ismeretszerzés, tudásmegosztás

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

A diák az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

- Tényközlő szövegek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása

Gazdaság; aktuális témák

- Családi gazdálkodás
- A pénz szerepe a mindennapokban
- Vásárlás, szolgáltatások (posta, bank)
- Tényközlő szövegek felhasználása
- Populáris kultúra szövegeinek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása

A diák az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

Helyzet / Szerep:

Áruházban, üzletben, piacon vevő

Családban, családnál, baráti körben vendéglátó, vendég

Étteremben, kávéházban, vendéglőben vendég, egy társaság tagja

Hivatalokban, rendőrségen ügyfél, állampolgár

Ifjúsági szálláson, campingben, panzióban, szállodában vendég

Iskolában tanuló, iskolatárs

Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban vendég, látogató, társaságban

Országhatáron turista

Orvosnál beteg, kísérő

Szolgáltatóegységekben (fodrász, jegyiroda, üzlet stb.) ügyfél

Szünidei munkahelyen munkavállaló

Tájékozódás az utcán, útközben helyi lakos, turista

Telefonbeszélgetésben hívó és hívott fél

Tömegközlekedési eszközökön (vasút, busz, repülő, taxi stb.) utas, utastárs

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot adunk. A tanulók tudásának év végi értékelése osztályzattal történik, mely odaítélésének alapvető szempontjai:

Elégtelen a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz alapvető ismeretanyaggal nem rendelkezik, és képtelen az idegen nyelvű kommunikációra, éves teljesítménye 25% alatti.

Elégséges a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz szükséges alapvető ismereteknek birtokában van, és képes az idegen nyelvű kommunikációra, valamint 25-39% között teljesít.

Közepes a diák tudása, ha az alapvető, továbbhaladáshoz szükséges fogalmakat ismeri, de sok nyelvtani jelenséget eltéveszt, fontos szavakat nem ismer vagy nem adekvátan használ, bizonytalan a helyesírása, 40-59% között teljesít.

Jó szintű a diák felkészültsége, ha a tudása a lényegre irányul, nyelvtani vagy szóhasználatbeli hibái az érthetőséget lényegében nem akadályozzák, 60-79% között teljesít.

Jelesre értékelhető a tanuló tudása, ha a lényegi részekben nem téveszt, szóban és írásban csak apróbb, az érthetőséget nem befolyásoló hibákat vét, tehát tudása optimálisnak tekinthető, és 79% fölött teljesít.

Az osztályzat tehát a százalékos eredmények átlaga alapján a következőképpen alakul: 0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

A vizsgák rendszere a választott élő idegen nyelvek esetében:

Választott élő idegen nyelvből a 9-11. évfolyamon mindegyik tanév végén van vizsga. A vizsgák írásbeli és szóbeli részből állnak.

Az írásbeli rész tartalma:

- olvasott szöveg értése
- nyelvhelyesség
- lexikai feladatok
- szövegalkotás
- hallott szöveg értése: a szaktanár döntése alapján

A szóbeli vizsga feladattípusai:

- Hangos szövegolvasás: a szaktanár döntése alapján, nyelvtől függően önálló vizsgarész lehet.
- Ismert és begyakorolt témákról és szituációkban
- beszélgetés.

A vizsga értékelése: a tanulók az írásbeli és szóbeli vizsgarészre egy-egy témazáró értékű százalékos értékelést kapnak a tanulók. Ezen kívül a vizsga egészét szövegesen is értékeljük az év végi szöveges értékelésen belül.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele, hogy a tanuló elérje a legalább elégséges értékelést.

Földrajz

Földrajz / Geography

A tantárgyat két tanítási nyelvű tagozaton angol nyelven tanítjuk.

Cél

Iskolánkban a földrajz tanítása a Nemzeti Alaptantervben meghatározott fejlesztési feladatok és közműveltségi tartalmak alapján történik, mely azonban iskolánknak a szolidaritás, a demokratikus értékek és a környezettudatosság melletti elkötelezettsége miatt több ponton kibővül. Kerettantervünk hangsúlyt fektet a Föld népei sokszínűségének bemutatására és napjaink civilizációs, környezeti problémáinak feldolgozására. A tanterv lehetőséget biztosít a tananyag problémaközpontú feldolgozására, teret enged a földrajzi kérdések tapasztalati alapú megismeréséhez és az ökológiai szemlélet kialakulásához, erősödéséhez, megemlíti a kapcsolódó műveltségi területeket és az aktuális tananyaghoz tartozó topográfiai ismereteket.

A földrajztanítás fejlesztési céljai iskolánkban:

- A tanulók a földrajzi ismeretek feldolgozása közben megtanulják gondolataikat választékos és magas szinten szervezett, írásbeli és szóbeli, anyanyelvi vagy angol szöveggel kifejezésre juttatni.
- A kötelező oktatás végére a tanulók biztonságos tudást szereznek hazánk és a Föld jelentősebb térségeinek térbeli viszonyairól, a magyar, az európai és a globális természeti-társadalmi-gazdasági adottságokról és folyamatokról.
- A tanulók megértik és hétköznapi helyzetekben képesek lesznek felhasználni a természettudományi és társadalomtudományi fogalmakat.
- A tanulók átlátják a megtárgyalt természeti és társadalmi jelenségek közötti összefüggéseket.
- A kötelező oktatás végére a tanulók képesek lesznek a tananyag feldolgozása során megismert ismeretszerzési csatornák biztos használatára, az élethosszig tartó tanulás keretében a földrajzzal és az azzal összefüggő műveltségterületekkel kapcsolatos ismereteik ápolására és bővítésére.
- A tanulás során a tanulók fejlesztik kézügyességüket, és gyakorolják az írott és digitális információhordozók használatát.
- A földrajz tanulása során a tanulókban elmélyül a motiváció a bennünket körülvevő természet és az annak erőforrásait felhasználó emberek és kultúrájuk, valamint általában más kultúrák megismerésére és megértésére.
- A tanulók megértik a növekvő társadalmi igények és az ezek kielégítésére törekvő termelő folyamatok közötti összefüggéseket, melyek értelmezésével fogyasztói és környezeti tudatosságuk szintje emelkedik.
- A tanulók találkoznak a társadalmi-gazdasági életben jelen lévő többirányú és kölcsönös függőséggel és az ezek nyomán kialakuló gazdasági és természetvédelmi együttműködések szükségszerűségével.
- A tanulók felismerik cselekedeteik környezeti következményeit és lehetőségeiket, tennivalóikat környezetükért, hazájukért, a Földért.
- A tanulók részt vesznek olyan közösségi programokban és tevékenységekben, mely fejleszti társadalmi szolidaritásukat, környezettudatosságukat.

- Minden diáknak, közöttük a kiemelkedő tehetségű és a részképességzavarral küzdő diákoknak is a motivációja fennmarad, tudása bővül, általános műveltsége, tájékozottsága fejlődik.
- A tanulók felkészülnek a tantárgyi érettségi vizsga sikeres teljesítésére, a sokrétű ismeretanyag segíti pályaválasztásukat és hozzájárul felelős állampolgári viselkedésükhöz.

Vízió

A földrajz tanulása és tanítása kiváló lehetőséget nyújt arra, hogy korunk legégetőbb természeti és társadalmi problémáit a diákok megismerjék, velük foglalkozzanak, és eközben olyan önálló véleményt formáljanak, mely cselekedeteiket is meghatározza.

A földrajz tantárgy első éves, természetföldrajzi témaköreinek segítségével diákjaink felelősen, hosszú távon és globálisan gondolkodó felnőttekké válnak. A természeti erőforrások pazarló felhasználása mára a Földet, annak minden lakóját komoly feladat elé állította. A természet és a társadalom közötti egyensúly felbomlása azonnali szemléletváltást követel tőlünk, melynek a jövő szempontjából meghatározó terepe az oktatás, a felnövekvő generációk környezettudatosságának erősítése. A diákok „zöldebb" életvitelének és szemléletének kialakulásában fontos szerep jut a jelenleg zajló környezeti változások és a lehetséges forgatókönyvek, a megoldás irányába mutató felelős gondolkodásmód és cselekedetek megismerésének, megértésének. Az ismeretterjesztés és szemléletformálás terepe iskolánkban a tanórák mellett azok a témahetek, projektek, tematikus napok, sportprogramok, melyek az egészséges életmódhoz, a környezetvédelemhez, az idegen nyelvekhez és kultúrákhoz kapcsolódnak, az iskolán kívüli foglalkozások (múzeumlátogatás, színházlátogatás, városismereti séták stb.), az osztálykirándulások és az iskolai mindennapok (szelektív hulladékgyűjtés, növényápolás, madáretetés, komposztálás stb). Ezeket a tevékenységeket erősíti a földrajz tantárgy speciális óraszerkezete, mely lehetőséget biztosít természetvédelmi területek meglátogatására, környezetvédelmi tevékenységek gyakorlására és azok tanulmányozására.

A földrajzi kompetenciák fejlesztése arra is lehetőséget teremt, hogy tanulóinkat felkészítsük a társadalomba való beilleszkedésre, szociális kapcsolatok építésére, saját helyük megtalálására. Bolygónk sokszínű népességének felfedezése, a világ és hazánk nyelveinek, vallásainak, gazdasági jellemzőinek áttekintése mind megannyi lehetőség arra, hogy a diákok közel kerüljenek más kultúrákhoz, megismerkedjenek eltérő világszemléletekkel, szokásrendszerekkel. Az órák során a kérdéseknek és a problémafelvetéseknek széles terepet biztosítunk, hogy a diákok kifejezhessék véleményüket, megismerhessék a többiek gondolatait, vitázhassanak, érvelhessenek és gondolkodhassanak. A külvilág megismerésével párhuzamosan így kerülnek egyre közelebb önmaguk megértéséhez.

A gazdasági jelenségek vizsgálatánál folyamatos, napi frissességű utalásokkal ösztönözzük a tanulókat a jelenlegi gazdasági rendszerek és a globalizáció folyamatának, okainak és következményeinek vizsgálatára és megértésére. A vizsgált világgazdasági jelenségek segítik megérteni a jelenlegi gazdasági folyamatokat, fontos segítséget adnak a diákok pénzügyi tájékozódásához. A tanulók a világgazdaság szereplőivel kerülnek új, immáron tudatos kapcsolatba.

A tananyag feldolgozása során törekszünk a környezetre vonatkozó információkhoz való hozzájutás képességének fejlesztésére, támaszkodunk a tanulók megfigyeléseire és önálló tapasztalatszerzésére, lehetőséget biztosítunk az önálló és csoportos felkészülésre, órai munkára és bemutató készítésére.

A tanulási folyamat végére, a fenti célok megvalósulásával, a természetben és a társadalom jelenségeiben tájékozott, a gazdasági folyamatokban is naprakész, önálló véleménnyel rendelkező, nyitott és kíváncsi, a további tanulásra alkalmas és készséges, érett és magabiztos fiatalokat indíthatunk útjukra.

Témakörök

- A Föld helye a világegyetemben
- A Föld mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai
- A légkör földrajza
- A vízburok földrajza
- A földrajzi övezetesség
- Népesség- és településföldrajz
- Gazdaság és állam a globális térben
- Amerika
- Ázsia
- Európa
- Magyarország
- Környezetvédelem

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot adunk. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

A tanulói teljesítmény értékelése

A tanulók tudásának értékelése év végén szövegesen és osztályzattal történik, utóbbi odaítélésének alapvető szempontjai:

- Elégtelen a tanuló osztályzata, ha a továbbhaladáshoz szükséges alapvető ismeretanyaggal nem rendelkezik, a tantárgyhoz kapcsolódó készségei nem fejlődtek, órai és otthoni munkája nem kielégítő.
- Elégséges a tanuló érdemjegye, ha a továbbhaladáshoz szükséges alapvető ismereteknek van csak a birtokában, a tantárgyhoz kapcsolódó készségei kevéssé fejlődtek, órai és otthoni munkája alacsony színvonalú.
- Közepes a diák osztályzata, ha az alapvető, továbbhaladáshoz szükséges fogalmakat ismeri, de sok jelenséget, fogalmat eltéveszt, nem ismer, a földrajzi összefüggésekre nem lát rá, a tantárgyhoz kapcsolódó készségei csak részben fejlődtek, otthoni és órai feladatait csak részben hajtotta végre.

- Jó szintű a tanuló felkészültsége, ha a tudása a lényegre irányul, de egyes fogalmakat, jelenségeket eltéveszt, az összefüggéseket töredékesen tudja csak átlátni, tantárgyhoz kapcsolódó készségei megerősödtek, otthoni és órai feladatait elvégzi.
- Jeles a diák teljesítménye, ha a tudása a lényegre irányul, ha érti és helyesen használja a földrajzi szakkifejezéseket és összefüggéseiben képes értelmezni a földrajzi folyamatokat, a tantárgyhoz kapcsolódó készségei jelentős fejlődést mutatnak, otthoni és órai feladatait magas szinten valósítja meg.

Továbbhaladás feltétele

A diák százalékos eredményeinek számtani átlaga elérje a legalább elégséges szintet, azaz 36 %-ot.

Informatika

Cél

Az informatika tantárgy célja, hogy a diákok széles, átfogó képet kapjanak a számítógép helyes használatáról és működéséről egyaránt. Ezen felül fontos célként tekintünk arra, hogy a tanulók tisztában legyenek az online életüket meghatározó etikus internethasználattal és az ehhez fűződő jogi fogalmakkal, következményekkel. Szeretnénk, ha a tanulók a tantárgy elvégzése után céltudatosan és önbizalommal telve tudnának számítógépes eszközöket kiválasztani és használni is az egyes hétköznapi problémák megoldása során.

Vízió

A mai modern világunkban az informatika nagy hatást gyakorol a mindennapi életünkre. Informatikai eszközök sokaságát használjuk tanulás, munka és kikapcsolódás közben is. Az informatika tantárgy fő víziója, hogy a gyors technikai fejlődés mellett a gyermekek hasznos és hatékony eszközként tudjanak tekinteni a számítógépre, melyet felelősen és biztosan tudnak használni a hétköznapi tevékenységeik során.

Témakörök

- Az informatikai eszközök használata
- Alkalmazói ismeretek: írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása
- Alkalmazói ismeretek: adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés
- Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel: algoritmizálás és adatmodellezés
- Infokommunikáció: információkeresés, információközlési rendszerek
- Infokommunikáció: az információs technológián alapuló kommunikációs formák
- Infokommunikáció: médiainformatika
- Az információs társadalom: az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai
- Az információs társadalom: az e-szolgáltatások szerepe és használata (e-Világ)
- Multimédia: audioszerkesztés
- Multimédia: filmszerkesztés
- A weblapkészítés alapjai

Értékelés

A tanulók teljesítményét tanév közben szövegesen és százalékokkal, tanév végén osztályzattal értékeljük. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanév végén elért százalékos átlag meghaladja a 40%-ot.

Klasszikus idegen nyelvek – latin

Cél

A klasszikus latin nyelv elsajátítása fejleszti a nyelvi tudatosságot, a kulturális nyitottságot és az elemzőkészség segítségével a nyelvi megértés módszertanát. A képzés a tanulók egyéni igényeinek figyelembe vételével három területen fejleszti a képességeket: nyelvismeret, a nyelvet hordozó kultúrához kapcsolódó tapasztalatok és az általános nyelvi kompetenciák.

A latin nyelvoktatás fejlesztési céljai iskolánkban:

- A tanuló a második idegen nyelvként választott klasszikus latin nyelvből a kötelező oktatás végére amennyiben hagyományos tantervi keretek között tanul, és nem választja a latin fakultációt, érje el minimum a KER (Közös Európai Referenciakeret) A2 szintet, természetesen ennél magasabb szintre is el lehet jutni;
- a tanulási folyamat végére lássa át a nyelv szerkezetét, logikai kompetenciái (analizáló és szintetizáló képesség) erősödjenek, váljon önálló nyelvhasználóvá, és ezáltal értse meg jobban anyanyelvének működését is, legyen nyitott más nyelvek megismerésére;
- váljon alkalmassá a nyelvi szintjén lévő, klasszikus latin nyelven írott szövegek önálló olvasására, értelmezésére;
- legyen képes anyanyelvén megfogalmazni az olvasott szöveg nyelvi és kulturális sajátosságait, valamint legyen nyitott más kultúrák megismerésére, a viszonyítás fontosságának megértésével saját kultúráját is mélyebben értse meg, továbbá értékelje az európai és benne a magyar művelődés hagyományait;
- képes legyen önálló szótárhasználatra;
- ismerje a nyelvleírás terminológiáit.

Vízió

Az egyetemes kultúrát közvetítő latin nyelv elsajátítása közben a tanuláshoz szükséges készségek, képességek, ismeretek és attitűdök megalapozzák a tanulókban a közjóra, a társadalmi összetartozásra való törekvést. A tanulók a római irodalommal való ismerkedés közben egyéni és közösségi célok összhangjával és feszültségével találkoznak, így az együttműködési formák keresése iránti igény is erősödhet bennük erkölcsi érzékük növekedése mellett. A szövegek megértéséhez szükséges önfegyelem és képzelőtehetség alkalmas intellektuális érdeklődésük felkeltésére. Az elsajátított tudás beépülhet énképükbe, fejlődhet önismeretük.

A nyelvvel való foglalkozás fejleszti a tanulók anyanyelvi kommunikációs kompetenciáját a nyelvészeti fogalmak rendszerszerű használatával, a szövegek többrétegű jelentésének felfedezésével, valamint a pontos és stílushű fordítások készítésén keresztül. Könnyebbé válhat az élő idegen nyelvek elsajátítása is. Az idegen nyelvi kompetenciát a latin nyelv esetében az írott szövegek olvasása és értelmezése fejleszti. A szövegszerkesztés logikai vizsgálata során megerősödnek a logikai kompetenciák, a tanulók könnyebben fedezik fel a logikai összefüggéseket, az érvek láncolatát is jobban követik, ez nagy segítségükre lesz majd a problémák megoldásában, a jelenségek értelmezésében az élet különböző területein. A környezettudatosság és a társadalmi kérdések iránt felelősséget érző gondolkodás fontosságának megértésében segít a városi ház, a vidéki élet, a mezőgazdaság kultúrájának megismerése. Az emberi kapcsolatok

elemző értékelésével a tanuló mélyebben megérti a család társadalmi szerepét, illetve a családon belüli szerepeket, feladatokat: így a szülői és gyermeki felelősség fogalmát is, felerősödhet a különböző generációk tagjai iránti tisztelet.

A római nevelés, oktatás szakaszaival való foglalkozás során rávilágíthatunk a tanulás fontosságára. A latin nyelv ismerete egyébként több hivatásban is közvetlenül hasznosul, és az információszerzés eszközévé válik.

A tanulók megértik a klasszikus műveltség és a mai európai kultúra közötti folyamatosságot, a művészetek és a tudományok hagyományőrző funkcióját. A művészetekkel mint az önismeret, önkifejezés eszközeivel való foglalkozás, segít az egyéniség kibontakoztatásában. Az egyes műalkotások mélyebb megértésével esztétikai érzékük is fejlődik. Az ókorban tudatosan figyeltek a testi egészségre, az e témát feldolgozó művészi alkotásokkal ismerkedve növekedhet a tanulók egészségtudatos gondolkodása.

Mindezek a tartalmak és tevékenységek együttesen a szociális kompetencia, az empatikus készségek illetve a kezdeményezőképesség vonatkozásában is éreztetik fejlesztő hatásukat: a személyek és kultúrák közötti párbeszédre törekvésben, nyitottságban, a különböző nézőpontok megértésében, az emberi jogok tiszteletében, a reális alapokon nyugvó nemzeti identitásban és az Európához való kötődésben, valamint a kreatív és innovatív problémamegoldó tevékenységben.

Témakörök

A latin nyelv tanítása szövegközpontú, a grammatikai és a művelődésbeli ismeretek az érettségi témaköröket is felölelő szövegekhez kapcsolódnak. Kitekintésként: a tanulók nyelvi szintjén túlmutató nagy jelentőségű szövegekkel, és a magyar kultúra szempontjából kiemelkedően fontos szövegekkel a fakultációs órákon találkoznak a diákok.

Adaptált és könnyített szövegek

- Introductio - Aeneas - Bellum Troianum
- De Romulo et Remo
- De familia Romana
- De urbe Roma
- De deis multis Graecorum et Romanorum
- Ludus Romanus - Schola Romana
- Humanitas Romana - cultura Graeca
- De divinatione
- De magistratibus
- De diebus festis
- De agricultura
- De regibus Romanorum - De virginibus Sabinis
- De aetate regum Romanorum - De Horatiis et Curiatiis
- Mucius Scaevola

A klasszikus normáknak nagyjából megfelelő nem klasszikus szövegek

- Egyházi szövegek, mitológiai történetek, a latin nyelv megjelenése a zeneművészetben, a filmművészetben (pl. Vulgata, himnuszok, Carmina Burana)
- Egyházi szövegek pl. Szent Jeromos, mitológiai történetek pl. Gilgames-eposz

A tanulók nyelvi szintjének megfelelő klasszikus szövegek

- A tanító állatmese - Phaedrus
- Petronius Arbiter: Satyricon
- Publius Ovidius Naso: Fasti, Metamorphoses
- Caius Iulius Caesar: Commentarii de bello Gallico
- Titus Livius: Ab urbe condita
- Caius Valerius Catullus: Nugae
- Feliratos emlékek pl. Aelia Sabina sírfelirata
- A római színjátszás és Plautus
- Caius Valerius Catullus további költeményei
- Marcus Tullius Cicero levelezése, Cicero a szónok
- Publius Vergilius Maro: Aeneis (I., II., IV., VI. ének)
- Marcus Valerius Martialis epigrammái
- Publius Ovidius Naso: Metamorphoses: Pygmalion; Prométheusz mítosz

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáira szöveges, írásbeli munkáira szöveges és százalékos értékelést, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot kapnak.

A tanulók tudásának év végi értékelése osztályzattal történik, mely odaítélésének alapvet szempontjai:

Elégtelen a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz alapvető grammatikai és művelődésbeli ismeretanyaggal nem rendelkezik, továbbá képtelen a szövegfordításra, éves teljesítménye 25% alatti.

Elégséges a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz szükséges alapvető grammatikai és művelődésbeli ismereteknek birtokában van, továbbá képes a szövegfordításra, valamint 25-39% között teljesít.

Közepes a diák tudása, ha az alapvető, továbbhaladáshoz szükséges grammatikai és művelődésbeli fogalmakat ismeri, de sok nyelvtani jelenséget téveszt, fontos szavakat nem ismer, bizonytalan a szövegfordításban, egyeztetési hibái gyakoriak, 40-59% között teljesít.

Jó szintű a diák felkészültsége, ha a tudása a lényegre irányul, grammatikai, művelődésbeli vagy egyeztetési hibái illetve szókincsbeli hiányosságai a szövegfordítás érthetőségét lényegében nem akadályozzák, 60-79% között teljesít.

Jelesre értékelhető a tanuló tudása, ha a lényegi részekben nem téveszt, szóban és írásban csak apróbb, az érthetőséget nem befolyásoló hibákat vét, tehát tudása optimálisnak tekinthető, és 79% fölött teljesít.

Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

A vizsgák rendszere:

A választott idegen nyelvekből - így latinból is - a 9-11. évfolyamon mindegyik tanév végén van vizsga. A vizsgák írásbeli és szóbeli részből állnak.

Az írásbeli rész tartalma:

- a tanulók nyelvi szintjének megfelelő latin szöveg fordítása
- nyelvtani feladatsor megoldása

A szóbeli vizsga feladattípusai:

- hangos szövegolvasás és fordítás
- grammatikai és kultúrtörténeti kérdések megválaszolása
- egy szöveghez kapcsolódó kultúrtörténeti tétel önálló kifejtése

A vizsga értékelése: a tanulók az írásbeli és szóbeli vizsgarészre egy - egy témazáró értékű százalékos értékelést kapnak a tanulók. Ezen kívül a vizsga egészét szövegesen is értékeljük az év végi szöveges értékelésen belül.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele, hogy a tanuló elérje a legalább elégséges eredményű osztályzatot.

Komplex művészet

A Művészet komplex tantárgy tartalmazza a magyar nyelv és irodalom tantárgyakat, illetve az ének-zene, a dráma, valamint a rajz és vizuális kultúra tantárgyak befogadótevékenységre vonatkozó tananyagtartalmait. Amellett, hogy a művészeti alkotások megértése, befogadása aktív közreműködést igényel, ami legtöbbször alkotó tevékenységek során keresztül valósul meg – az alkotás nem célja, hanem eszköze, vagy bizonyítéka, „lenyomata" a befogadás folyamatának. (Az alkotó tevékenység fő célként a választható zene, rajz, kreatív írás, dráma tantárgyak óráin, valamint tanórán kívüli iskolai projektekben jelenik meg.) A Művészet komplex tárgyon belül az irodalom- és a nyelvtanórák nem különülnek el egymástól, valamint a képzőművészeti tantárgyakkal is egységes szerkezetben jelennek meg, és jelentőségüknek megfelelő hangsúlyt kapnak. A tantárgy komplexitása magában foglalja annak lehetőségét is, hogy egy osztályt egy tanéven belül akár két vagy három tanár tanítson.

Cél

Célunk, hogy a tantárgy tanulása során diákjaink is megismerjék az irodalmi, zenei és képzőművészeti kultúra értékeit, alkotóit és alkotásait, azokat képesek legyenek többféleképpen megközelíteni és értelmezni, majd önállóan értékelni. Célunk továbbá, hogy a tanulás során megismerjék az információszerzés forrásait és lehetőségeit, majd képesek legyenek az információkat feldolgozni, „magukon átszűrni". Fontosnak tartjuk, hogy gondolataikat pontosan és árnyaltan meg tudják fogalmazni, képesek legyenek véleményüket érvekkel alátámasztani, képviselni, ütköztetni és mások véleményével összevetni. Célunk, hogy esztétikai kompetenciáik fejlesztésével diákjaink aktív irodalom-, nyelv-, képzőművészet és zenekedvelőkké, a művészetet tudatosan értő, magukat kifejezni tudó emberekké váljanak. Képesek legyenek az adott művészeti alkotást stílusa és műfaja szerint elhelyezni a történelmi korban, valamint hozzákapcsolni más irodalmi, zenei és képzőművészeti alkotásokhoz. A művek értelmezése a diák feladata (és nem a tanár privilégiuma). Az alkotások megismerése a saját értelmező, befogadói keretbe való beillesztését jelenti, a tanár feladata nem saját értelmezésének elfogadtatása, hanem a diákok próbálkozásainak helyes mederbe terelése. Tehát a jelentés, értelem megkonstruálásáról van szó a Művészetek tárgy keretein belül, hatékony és hasznos megértés pedig csak úgy várható el, ha a diák maga köti a művek által felsorakoztatott problémákat a saját élményeihez.

Hisszük, hogy ennek a tanulási folyamatnak az eredményeként a művészeti alkotások befogadása élménnyé válik és felveti az alkotás, teremtés igényét is.

A Nemzeti Alaptantervben megjelölt kulcskompetenciák tekintetében fontos feladatunknak tekintjük az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejező képesség, valamint az anyanyelvi kommunikáció fejlesztését, de a tanórákkal kapcsolatos tevékenységek köre kiterjed a digitális kompetencia, a hatékony és önálló tanulás és a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésére is.

Vízió

A kamaszkorban fejlődik ki a független ítéletalkotásra és az igazságkeresésre való képesség. A kultúra és természet belső elveit világos, objektív és a fiatalokat inspiráló módon kell feltárni. A kamaszok egyre növekvő belső világát a figyelmükhöz méltó gondolatokkal kell megszólítani.

Az információáramlás felgyorsulása miatt a kamasz korosztály bármilyen „alkotáshoz” kritika és tudatosság nélkül hozzájuthat. A mi feladatunk az írott emberi gondolatok, a képzőművészeti alkotások és a „klasszikus” zenetörténet értékeinek megmutatása. A Művészet komplex tantárgy is lehetőséget biztosít arra, hogy nem csak a belső, de az egyre részletesebben megismert külső világ problémáival, jelenségeivel a diákok úgy ismerkedjenek meg, hogy annak értelmét maguk kutatják fel, a problémákra önálló megoldást találnak. A tananyagtartalmat a NAT-nak megfeleltetve a diákok életkori igényeihez, embertani jellemzőikhez igazítottuk.

A kilencedikes diák tudatosabb gondolkodása ítéletalkotásaiban is megnyilvánul. Vizsgálódik, megkérdőjelezi az alapvetőnek mondott értékeket: igazság, szépség, jóság. Kritikussá válik a világgal szemben, ezért érzékeny az ellentmondásokra, hiányosságokra. Érzelmi világa viharos, végletes. Ezért érdemes olyan témákkal foglalkozni, amelyek lehetővé teszik, hogy a diákok az őket foglalkoztató kérdésekről beszélhessenek: feloldhatatlan ellentétekről (a tragédia és a komédia eszközeivel egyaránt), moralitásról, emberi értékekről. Visszatérő, epochákon átívelő motívumok tehát: az egyén helye és szerepe a közösségben, a humor és a tragédia kettőssége, a hazaszeretet. A kilencedikes osztályok életében ez az időszak a csoportalakulás fázisa is, ezért érdemes azt is átgondolni a Művészet tárgy keretein belül, hogy az alkotásokban megjelenő emberi értékek miben segítik vagy gátolják egy jó csoport, zavartalanul működő közösség kialakulását. Ami pedig a következő évek együttműködésének, bonyolultabb problémák értelmezéseinek alapja lehet.

Az első két epocha a kezdetekkel foglalkozik: a nyelv elemeinek mibenlétét vizsgáljuk, az őskor művészetével ismerkedünk, a mitológiától, a teremtéstől, a népek, nemzetek létrejöttétől jutunk el az egyén közösségben vállalt szerepéig, érintve a közösség által létrehozott szabályok, normák, erkölcsi törvények fontosságát. Az írott szó kapcsán foglalkozunk a helyesírással. A zenében az első zenei emlékekkel való megismerkedés, valamint más népek zenéjének átfogó ismeretének elsajátítása segíti a közösséghez való tartozás érzelmi megélését. A következő két epochában az ókor művészetével, a drámával mint műnemmel, annak kialakulásával, jellemzőivel, három irodalmi alkotással és különböző korok operáival foglalkozunk - ezeken keresztül az emberi lét alapvető kérdéseivel, értékeivel. A két utolsó epochában a téma a hazaszeretet - különböző korok hazafias lírájával és zenéivel foglalkozunk, hiszen maga a nemzet is hasonlóan működik, mint egy fent említett közösség. Hogy a tanultakat el tudjuk helyezni időben, az epochák verseit és zenéit időrendben tanuljuk és kötjük őket a művészettörténeti, zenetörténeti és nyelvtörténeti korszakokhoz.

A tizedik osztályos diákok lassan megtapasztalják a függetlenséget, már nem csak a közösség részeként állnak a világban, hanem egyre inkább önálló személyiségként. Az identitás megtalálása, a benne való kiteljesedés sosem izoláltan kialakuló valami, formálja azt a kamaszt érő ingerek halmaza. Ezen dolgozunk ebben a tematikus egységben.

Az első két epocha ókori és középkori alkotásai egyrészt visszautalnak az irodalom, a zene és a képzőművészet, vagyis az az emberi alkotótevékenység kezdeteire, másrészt a későbbi alkotások megismerése, értelmezése fölhívja a figyelmet arra, hogyan válik ki a kezdeti közösségi, rituális-vallási művészetből az egyén hangja és stílusa. Individuumként létezni és megnyilvánulni a demokráciában élő állampolgárnak joga és felelőssége. A helyes út megtalálásában az alkotások értelmezése segít. Az irodalmi elemzést a szépirodalmi stílussal való megismerkedés mélyíti el.

A következő két epochában visszatér az előző két szakasz tematikája, illetve kronologikusan folytatjuk a kilencedikes drámaepochákat az irodalomban, a nyelv kapcsán a nyilvános megszólalás és a szövegalkotás kérdéseivel foglalkozunk, a zenében pedig újabb drámai műfajokkal ismerkedünk. Az epikában újra az egyén és a közösség a fő téma, de míg kilencedik elején az életkorhoz igazodva a közösség (együtt)működése volt fókuszban, addig tizedik végén a „magányos hősök" kérdésével foglalkozunk, illetve azzal, hogy valóban magányos-e az egyén vagy mindenképpen közösségi lény. A „Hősi motívumok a zenetörténetben" témakör Liszt Ferenc heroikus műveitől a „Rocky" című film zenéjéig, valamint Wagner mitológiai témájú operáitól a mai kor filmzenéjéig kalauzolja a diákokat. Mivel ez a kérdéskör ennek a korosztálynak sajátja, a misztikum és a meseirodalom jó alkalmat teremt arra, hogy a mesevilágból kinőve távolról tekintsünk rá a témára. Értse meg a diák, hogy a mese túlmutat a gyermekeknek szánt történeteken. Lehetőséget ad olyan kérdések boncolgatására, amelyek a közösség számára fontosak, így viszont könnyen érthetővé válnak.

A tizenegyedik osztályos diákok elérkeznek abba a korba, amikor a társadalom átfogó valóságában keresik szerepüket, ezért fontos, hogy a diákok erőteljes impulzusokat kapjanak a művészeti alkotásokból, hogy intenzíven szembesüljenek az ember belső világával és a folyamattal, melynek során megtalálhatják önmagukat, ráébredhetnek mások iránti felelősségükre. Ebben a korban az embernek túl kell lépnie önmagán, hogy végül önmagához elérjen majd.

Kilencedikben elindultunk a közösségtől, tizedikben eljutottunk az egyénig, és tizenegyedikben megnézzük, mi van azon belül és azon túl. Megtapasztaljuk és megvizsgáljuk, hogyan jelenik meg a művészetben a földön túli erő, az isten és az ember kapcsolata; hogyan keresi az ember, a művész a saját énjét, más-e, mennyiben más a „női" sors - megszólal, de miért nem úgy szólal, mint mindenki más? Önmagunk megismeréséhez szükség van arra, hogy mások belső világát, vagy az egyénen kívüli világot értelmezzük, érzékenyen reagáljunk mások viselkedésére, gondolkodására, érzelmi világára, megnyilvánulási formáira. A nyelvváltozatokat, a nyelv és társadalom kérdéseit is ebben az összefüggésben vizsgáljuk. A „Transzcendencia a zenében" szintén az Isten és az Ember kapcsolatát boncolja. A drámaepochák ugyanezt a témakört járják körül változatos és végletes szemléletmódokat bemutatva. Az önazonosságkeresés időszakában próbálunk útmutatókat nyújtani a választott alkotásokkal. A művészettörténetben a tárgyalt művek által képviselt korszakokkal és azok képzőművészeti alkotásaival ismerkedünk: a barokkal, a klasszicizmussal és a romantikával.

A 11-12. évfolyamon a műnemek alapján történő tananyagszervezést teljesen fölváltja a tematikus. Mindkét évben teremtünk alkalmat a kronológia észben tartására.

Az első három év során számos alkotás megismerésén keresztül megtapasztaltuk a közösséghez tartozást, tudatosult az egyén kiválása, utakat találtunk az önazonosságkereséshez, az utolsó évben azt tanuljuk, hogy a tizenkettedikes mint egyedi ember, milyen hatással tud lenni a világ menetére, hiszen ebben a korban az ember tudni akarja, hogy hol az ő helye a világban. Az év tehát a Felelősségvállalás témájával foglalkozó művek megismerésével indul.

A művészet gyakran oly módon tesz fel az egyénre és a társadalomra vonatkozó kérdéseket, hogy azok megkérdőjelezik a fennálló társadalom szemléletmódját, arra ösztönzi az olvasót,

hogy túllépjen önmagán, megnyitja a lelket a különleges, nem-hétköznapi tapasztalatok befogadására. Erre szolgál a Tabu témakör. Az Összművészeti párbeszéd témakört művészettörténeti, műnembeli és műfaji sokszínűség jellemzi.

Az utolsó epochákban az adott irodalmi, zenei, képzőművészeti alkotásokat vizsgálva kronologikusan is sorra vesszük a művészettörténeti korszakokat még egyszer, utoljára. Amellett, hogy a négy év során alapvetően nem kronológiai szempontból közelítjük meg a művészeti alkotásokat, a diák össze tudja kapcsolni a zenei, képzőművészeti, irodalmi élményeit egymással, és sokkal elmélyültebb ismeretek birtokába jut. Az elemző munka eredményeképpen a tanulási folyamat végén pedig a megismert alkotásokra támaszkodva önállóan képes reprodukálni egy-egy adott kor jellemzőit.

Témakörök

Témakörök a 9. évfolyamon

- Kezdetek, mítoszok, mondák
- Tragédia és komédia
- Haza, hazaszeretet

Témakörök a 10. évfolyamon

- Szerelem
- Természet és táj. A belső táj
- Dráma
- Meseirodalom, misztikum

Témakörök a 11. évfolyamon

- Isten és ember
- Végletek
- Az egyén
- A nő, női sorsok

Témakörök a 12. évfolyamon

- Elnyomás
- Tabu
- Irodalmi párbeszéd

Értékelés

A diákok munkáját félévkor szövegesen, a tanév végén pedig a szöveges értékelés mellett osztályzattal is értékeljük. Az osztályzat a tanév során nyújtott szóbeli teljesítmény és az elkészített portfóliók szöveges és százalékos értékeléséből születik meg. Szóbeli teljesítményként értékeljük a diákok órai szóbeli megnyilvánulásait, prezentációit és feleleteit.

A diák a tanév során végzett munkáit portfólióba rendszerezi epochánként vagy tematikus, logikai egységenként (az adott tanévtől és az osztályt tanító tanároktól függően). Egy-egy

egység során minden részterület (zene, rajz és vizuális kultúra, magyar nyelv és irodalom) valamilyen produktumot vár el, amelynek értékelése a szaktanár (vagy akár több szaktanár) közös ügye. A feladatok lehetnek az érettségi feladattípusai (szövegelemzés, szövegértés, szövegalkotás), vagy a leendő érettségi tételekhez hasonlók, kutatási munka eredményei, önálló, kreatív alkotások, egyéni vagy csoportos projektek (ezek projektnaplói és/vagy produktumai), stb.

Az értékelés százalékban kifejezett és szöveges. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

Az értékelés szempontjait a szaktanárok az adott egység elején egyeztetik az osztállyal. (Szempontok lehetnek: mennyire mélyült el a diák az adott témában, mennyire érzi magáénak a problémát, hogyan tudja az epochák alatt megismert tartalmakat önállóan alkalmazni, menynyire szakszerű, kreatív, stb.)

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele az aktív órai jelenlét mellett a feladatok legalább elégséges szintű elvégzése. A következő részletesebb leírások mutatják, hogy adott évfolyam végére hová kell(ene) eljutnia a diáknak.

Kilencedik évfolyam:

Irodalomolvasás. Az olvasott művek tárgyszerű, a személyes érintettséget is kifejező ismertetése írásban és szóban. A művészeti alkotásokban megjelenített érzelmek, élethelyzetek, emberi problémák, kapcsolatok, erkölcsi kérdések megnevezése, elemzése. Művészettörténeti ismeretek: a művészet születésének ismerete. A megismert művészeti alkotások és alkotók ismerete, elhelyezése korban, térben, értelmezése más alkotásokkal összefüggésben. Az ismeretek szóbeli és írásbeli, szövegszerű összegzésének képessége.

Tizedik évfolyam:

A megismert művészeti alkotások keltette élmény tudatosításának igénye, a mű megértésére, értelmezésre való törekvés. Törekvés az alkotásokban felvetett emberi, erkölcsi, társadalmi kérdések megválaszolására, művekben megjelenített értékek feltárására, elemzésére. Törekvés a saját probléma feldolgozásra a művészeti alkotásokon keresztül. Művészet-, zene-, irodalomtörténet. A tanult alkotások és alkotók elhelyezése korban, térben, a korszakok legfőbb jellegzetességeinek ismerete. A tanult alkotásokról néhány alapvető tény, jellegzetesség ismerete. A tanult korszakok meghatározása legfontosabb jellegzetességeik alapján, történelmi hátterük ismerete, a korabeli művészet legfőbb jellegzetességeinek ismerete, a kor legfontosabb irodalmi és eszmei problémáinak ismerete. A tanult irodalmi műfajok felismerése, megnevezése, jellemzése. Az alapvető műelemzési szempontok ismerete és használatukra való törekvés. A tanult versformák felismerése, megnevezése, ritmus-, illetve rímképlet leírása. Az ismeretek szóbeli és írásbeli, szövegszerű összegzésének képessége.

Tizenegyedik évfolyam:

A tájékozottság bizonyítása a tanult művészeti alkotások tágabb kontextusba helyezésével: a művek elhelyezése az életműben vagy a művészettörténeti folyamatokban. Élménykeresés a művészeti alkotásokban a megértés szándékával. A tanult alkotók elhelyezése a művészet-, zene- és irodalomtörténetben. A tanult alkotásokról néhány alapvető tény, jellegzetesség ismerete. Művek összehasonlítása néhány megadott szempont alapján. A tanult művészettörténeti korszakok meghatározása legfontosabb jellegzetességeik alapján, történelmi hátterük ismerete, a kor legfontosabb irodalmi és eszmei problémáinak ismerete. A tanult műfajok felismerése, megnevezése, jellemzése, a legfontosabb műnemi, műfaji jellegzetességek felismerése irodalmi művekben. A tanult műelemzési szempontok használata, a műértelmezésre való törekvés. Az ismeretek szóbeli és írásbeli, szövegszerű összegzésének képessége.

Tizenkettedik évfolyam:

Önállóan megismert művészeti alkotások szabatos, tárgyszerű, személyes érintettséget is kifejező bemutatása. Eligazodás a (tanult vagy önállóan megismert) művek kontextusában: az alkotó életművében, a műfaji keretekben, a művészettörténeti folyamatokban. Az alkotások által megjelenített gondolatok, eszmék, életérzések, érzelmek, emberi problémák, kapcsolatok, erkölcsi kérdések komplex vizsgálatának igénye, törekvés tágabb kontextusba helyezésükre. Élménykeresés a művészeti alkotásokban a megértés szándékával. Művészet-, zene- és irodalomtörténet. A tanult alkotók és alkotások elhelyezése korban, térben, életművük műfaji és tematikai csoportokban történő áttekintése. A tanult művekről néhány alapvető tény, jellegzetesség ismerete. Művek összehasonlítása megadott szempontok alapján. A tanult korszakok meghatározása legfontosabb jellegzetességeik alapján, történelmi hátterük ismerete, a kor legfontosabb irodalmi és eszmei problémáinak ismerete. A tanult műfajok felismerése, megnevezése, jellemzése. A legfontosabb műnemi, műfaji jellegzetességek felismerése az irodalmi művekben. A tanult műelemzési szempontok komplex használata, a műértelmezésre való törekvés. Az ismeretek szóbeli és írásbeli, szövegszerű összegzésének képessége.

A teljesítmény minősítésének formái:

Elégtelen: a magasabb évfolyamba lépés követelményeiként leírtakat nem teljesíti.

Elégséges: a magasabb évfolyamba lépés követelményeiként leírtakat képes teljesíteni. Képes a megismert alkotások leglényegesebb jellemző jegyeit felismerni és azokat szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaiban megfogalmazni. A megismert alkotásokban megjelenő érzelmeket, élethelyzeteket, emberi problémákat, viszonyokat, erkölcsi kérdéseket meg tudja nevezni, és képes összefüggően beszélni, illetve írni róluk a saját szavaival. Fel tud sorolni megismert alkotásokat, el tudja őket helyezni a korban, leglényegesebb jegyeikben látja a történelmi hátterüket, műfaji, esztétikai, eszmei jellegzetességeiket.

Közepes: a magasabb évfolyamba lépés követelményeiként leírtakat képes teljesíteni, de a megismert alkotások leglényegesebb jellemző jegyeit nem csak felismerni és azokat szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaiban megfogalmazni képes, hanem azt személyes élményként is megéli és tapasztalatait is megfogalmazza. A megismert alkotásokban megjelenő érzelmeket, élethelyzeteket, emberi problémákat, viszonyokat, erkölcsi kérdéseket nem csak megnevezni tudja, hanem képes róluk folyamatosan a saját szavaival beszélni, bár nem minden lényeges összefüggést ismer fel bennük. Nem csak felsorolni, de jellemezni is tud megismert alkotásokat, el tudja őket helyezni a korban, világosan látja a történelmi hátterüket, műfaji, esztétikai,

eszmei jellegzetességeiket alapján a legfontosabb összefüggéseket is látja köztük. Teljesítménye hullámzó.

Jó: a magasabb évfolyamba lépés követelményeiként leírtakat megbízható rendszerességgel és alapossággal képes teljesíteni. Nemcsak a megismert alkotások számos jellemző jegyét képes megnevezni és értékelni szóban és írásban – úgy, hogy beszámolójában a személyes élmény is megfogalmazódjék, – hanem hasonló témájú, műfajú, szemléletű, közösen nem elemzett művekről is összefüggően tud beszélni: meghatározza a művekben megjelenő érzelmeket, élethelyzeteket, emberi problémákat, viszonyokat, erkölcsi kérdéseket, mérlegelni tudja azokat a dilemmákat, melyek a művekben felvetődnek. Érzékeli, hogy az irodalmi művekben milyen emberi személyiségek és viszonyok jelennek meg, a művészeti alkotásokban látja, hallja, érti a személyiség és az emberi, illetve a transzcendens világ kapcsolatát. Műfaji, esztétikai, eszmei jellegzetességek alapján jellemezni tudja a korabeli alkotásokat, egyéni szempontok alapján tud beszélni a művekben kifejeződő emberi, esztétikai és eszmei problémákról.

Jeles: a magasabb évfolyamba lépés követelményeiként leírtakat megbízható rendszerességgel és alapossággal képes igényesen teljesíteni. A közösen megismert és az egyénileg értelmezett alkotások jellemző jegyeit pontosan tudja meghatározni egyéni hangú, élményszerű szóbeli feleletben vagy írásbeli fogalmazásban: a művekben megjelenő érzelmeket, élethelyzeteket, emberi problémákat, viszonyokat, erkölcsi kérdéseket összefüggéseikben látja, árnyaltan tudja mérlegelni azokat a dilemmákat, melyeket az alkotások felvetnek. Az irodalmi művek segítségével meg tudja határozni a személyiség fogalmát, érzékeli szerepét a történelemben, kultúrában, a művészeti alkotások alapján látja a személyiség és az emberi, illetve a transzcendens világ kapcsolatát. Ismeri a tárgyalt alkotókat, és műveiket, belőlük kiindulva pontosan, részletgazdagon tudja jellemezni a történelmi hátteret, a művelődéstörténeti korszakot, a kor világszemléletét, emberi gondolkodásmódját. Műfaji, esztétikai, eszmei jellegzetességek alapján árnyaltan, részletgazdagon tudja jellemezni a korabeli szépirodalmat, zene- és művészettörténetet, meggyőző egyéni szempontok alapján tud beszélni az alkotásokban kifejeződő emberi, esztétikai és eszmei problémákról. Pontosan látja a megismert alkotások értékeit, ismeri utóéletüket, tisztában van művelődéstörténeti jelentőségükkel.

Matematika

A tantárgyat két tanítási nyelvű tagozaton angol nyelven tanítjuk.

Cél

"A matematikához nem vezet királyi út." – Iskolánkban a matematikatanulás és tanítás legfőbb célja, hogy ezt a „nem királyi utat" minden diák számára szerethetővé tegyük.

Tudjuk, hogy ez az út mást jelent azok számára, akik ilyen irányban képzelik a továbbtanulást, illetve mást azoknak, akik sikeres érettségit szeretnének tenni és más irányt választanak.

Ezt figyelembe véve két fontos dolgot szeretnénk elérni:

- a reál érdeklődésű tanulóinkkal a gazdasági, IT, műszaki és természettudományos szakok felvételijére és kihívásaira felkészülni,
- a diákok felismerjék a tantárgy mindennapi hasznosságát, használhatóságát, esztétikáját.

Legfontosabb fejlesztési céljaink a problémaközpontú, logikus gondolkodás, a számolási készségek és térlátás fejlesztése, a kritikus gondolkodás, kételkedés, érvelés, vitakultúra alakítása, erősítése, a szövegértés gyakorlása, a szóbeli és írásbeli kommunikáció elősegítése.

A matematika tanítása során a kitartásra, akaraterőre, precizitásra, szorgalomra és együttműködésre nevelünk.

Vízió

A matematika a tudomány számos területének műveléséhez remek alapot ad, ezenkívül olyan a szellemnek, mint a testnevelés óra az izmoknak. A matematikát művelni öröm. Legfontosabb célunk, hogy a matematikát minél többen megszeressék, akár „a kevesebb néha több" elvét alkalmazva is. Fontos, hogy diákjainknak minél több kapcsolódási pontot nyújtsunk a hétköznapi problémákhoz, illetve más tantárgyakhoz; törekszünk a valóságközeliség és az alkalmazhatóság megtapasztalására. A matematikaórák legjobb része az „aha"-élmény, vagy amikor egy új fogalmat sikeresen tudunk alkalmazni, értelmezni. Ha az óra informatív, ismeretterjesztő, aktuális, tájékoztató jellegű is, akkor ezek az élmények még fokozhatóak. Ehhez az szükséges, hogy a feladatokban szereplő szituációk feldolgozása ne csak matematikai ismeretek gyakorlását jelentse, hanem a közölt és számított adatok, információk átgondolása, megvitatása, az összefüggések keresése se maradjon el. Ezt elősegítendő, a nyitott feladatok és modellalkotással megoldható problémák igen nagy szerepet kapnak. A feladatok ezen köre sokkal nagyobb hozadékkal bír, mint a begyakorolható típusfeladatok.

A gyerekek érdeklődését és céljaikat figyelembe véve a játékosabb, örömtelibb, tevékenykedtető „matekozás" és az előbb említett begyakorolható feladatok között egyensúlyozunk. Az egyensúlyra törekszünk a matematika önálló világa és az alkalmazott területek aránya között is. Szeretnénk, hogy az egyes matematikai tartalmak mellett a diákok saját tapasztalataira építve mindennapi dolgokat hozzunk közelebb a tanulókhoz, mint például akár az adórendszer, környezetvédelem, egyszerű, ám aktuális gazdasági feladatok, számokkal és adatokkal alátámasztott tények, statisztikák, grafikonok értelmezése.

A céloknak és a képességek aktuális állapotának megfelelően differenciáltan szervezzük az órákat, a páros-, valamint a csoportmunkára is hangsúlyt helyezünk.

Témakörök

Témakörök megnevezése nyek, 9. és 10. évfolyamon:

- Halmazok
- Matematikai logika
- Kombinatorika
- Gráfok, számhalmazok
- Műveletek
- Hatvány
- Gyök
- Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás és függvényábrázolás során
- Arányosság
- Százalékszámítás
- Elsőfokú egyenletek
- Egyenlőtlenségek
- Egyenletrendszerek
- Másodfokú egyenletek
- Egyenlőtlenségek
- A függvény fogalma
- Függvénytulajdonságok
- Geometriai alapismeretek
- Háromszögek
- Négyszögek
- Sokszögek
- A kör és részei
- Transzformációk
- Szerkesztések
- Leíró statisztika
- Valószínűség-számítás

Témakörök megnevezése 11. és 12. évfolyamon:

- Halmazok
- Matematikai logika
- Kombinatorika
- Gráfok
- Számelméleti ismeretek
- Számhalmazok épülése
- Hatvány
- Gyök
- Exponenciális függvény
- Logaritmus
- Exponenciális folyamatok vizsgálata

- Sorozatok
- Trigonometria
- Térgeometria
- Koordinátageometria
- Leíró statisztika
- Valószínűségszámítás
- Rendszerező összefoglalás

Értékelés

A tanév során a dolgozatok, témazárók, beszámolók, órai munkák, beadandó feladatok és egyéb munkák értékelése százalékkal történik. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

Az év végi osztályzat mellett félévkor és év végén szöveges értékelést is adunk a tanulóknak.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladáshoz a legalább elégséges osztályzat megszerzése szükséges.

Osztályidő

Cél

Minden évfolyam minden osztálya heti két órarendi órát tölt együtt az osztálymentorokkal. Ezek az alkalmak lehetőséget teremtenek arra, hogy a közösség az élet, az iskola, a világ dolgaival foglalkozhasson. Ezeken az órákon tájékoztatják az osztálymentorok a diákokat az iskolai élet információiról, a következő időszak feladatairól, tanulók és tanárok itt értékelik, elemzik az elmúlt időszak munkáját, egyénileg és együtt, itt van mód a problémák megbeszélésére, a sikerbeszámolókra, a közösségi programok megtervezésére stb. De az osztálymentorok ezeken a foglalkozásokon teremtenek lehetőséget a diákoknak az intenzívebb kapcsolatteremtésre, egymás és önmaguk több szempontú megismerésére is. A heti két óra osztályidő amellett, hogy a közösségfejlesztés színtere, alkalmat teremt a kommunikációs készség fejlesztésére, egyes társadalomtudományi, erkölcsi, etikai kérdések, a szűkebb és tágabb értelemben vett közösségünk érték- és normarendszerének megvitatására, az ahhoz való viszony konstruktív alakítására is.

Vízió

Iskolánk alapvető értékei a befogadás, együttműködés, demokrácia és empátia, vagyis hogy megadjuk mindenki szabadságát addig a pontig, amíg azzal mást nem akadályoz vagy zavar. Ezek az alapvető értékek jelennek meg az osztályidőkön is. Célunk, hogy a tőlünk elballagó diákok boldogan, kiegyensúlyozottan, megfelelő önismerettel rendelkezve kezdhessék meg felnőtt életüket.

Témakörök

Az osztályidő tematikáját egyrészt az iskolai történések és az osztály „magánéletének” aktualitása, másrészt a közösség és az azt alkotó egyének testi, lelki, szellemi gyarapodásának igénye határozza meg. A felsorolt témakörök, illetve a hozzájuk rendelt óraszámok és tartalmak ajánlások. Fontos, hogy az adott osztályközösség igényeinek, életkorának megfelelően bővíthetők, sorrendjük felcserélhető, vagy akár egy-egy témakör el is hagyható, hogy egy másik témára több idő jusson, hiszen például az osztály életkorához igazodva egy-egy témával más tevékenységformákat alkalmazva, más mélységben és időtartamban érdemes foglalkozni.

1) Ismerkedés, kapcsolatteremtés, kapcsolatfelvétel
2) Egymás megismerése és önismeret
3) Tanulássegítés
4) Kommunikáció
5) Csapatépítés
6) Társadalmi mikro- és makroközösségek
7) Érték- és normarendszer
8) Életkori sajátosságokhoz kapcsolódó foglalkozások
9) Aktuális és évfolyamhoz kötött kérdések, feladatok

Értékelés

Általános követelményként minden diáktól elvárt, hogy részt vegyen az osztályidőben zajló tevékenységekben, hogy a folyamatokat tiszteletben tartsa és kövesse. Ezeken a foglalkozásokon értékeli az osztály a tanév során közösen végzett munkát, de - szintén közösen - értékeljük magát az osztályidőt is.

A diákok félévkor és az év végén szöveges értékelést kapnak az osztálymentoraiktól, ahol az év áttekintésén túl személyes visszajelzést kapnak az osztályban eltöltött aktivitásukról, személyes fejlődésükről stb.

Továbbhaladás feltétele

Az osztályidőkön való részvétel.

Tanulásmódszertan

Cél

Célunk, hogy a tantárgy tanulása során diákjaink rálátást kapjanak tanulási szokásaikról, tanulásszervezési módjaikról, tanulási módszereikről. Fontosnak tartjuk, hogy a diákok olyan tanulásmódszertani tudást kapjanak óráinkon, amelyek a leghasznosabb ismereteket tartalmazzák, amikkel hatékonyabbá tehetik a tanulásukat, apró lépésenként beépítve azokat a mindennapjaikba, hatékony tanulási szokásokat létrehozva ezzel.

Vízió

Az iskola demokratikus működéséből fakadóan ebben a tantárgyban is a csoport igényeire szabva nagyobb bevonódást biztosítunk a diákjainknak a tantárgy témaköreinek összeállításában, tempójában. Ezzel a nagyobb szabadsággal együtt is érintünk minden fontos tanulásmódszertani témát, az abban való elmélyülést azonban a diákok igényei mentén szervezzük.

A tantárgyban helyet kap a közös szabályalkotás, ami mellett feldolgozzuk, átbeszéljük a diákok eddigi tanulási szokásait, tanulásmódszertani gyakorlatát, ezzel is gyakorolva az önreflexiót és a saját tapasztalat által való fejlődést. Erre építve kerülnek szóba a tanulásmódszertan főbb témakörei, amikor is a diákoknak lehetőségük van a tanév eltervezésére, ezzel is a gyakorlatorientáltság irányába mutatva. Tanév közben is folyamatosan lehetőség van a visszajelzésre, korrekcióra, így bár az irány a tanár által kijelölt, a kisebb irányváltozások és az azokban való elidőzés a diákok által irányított.

Témakörök

- Tanulási motiváció
- Külső (célok, önmotivácó)
- Belső (érdeklődés)
- A tanulás körülményei
- Külső körülmények
- Hanghatások
- Fényhatások
- Illatok
- Hőmérséklet
- Testhelyzet tanulás közben
- Rend
- Eszközök
- Belső körülmények
- Kipihentség
- Ennivaló
- Innivaló
- Stresszkezelés
- Stratégia:
- Tanulásszervezés

- Időmenedzsment
- Feladatmenedzsment
- Felejtési görbe - ismétlés
- Memorizálás
- Lényegkiemelés - vázlatírás - jegyzetelés
- Figyelem, koncentráció
- Teljes könyv tanulása
- Legjobb tanulási stratégiák
- Vizsgahelyzet kezelése
- Írásbeli vizsga
- Szóbeli vizsga

Értékelés

A tanulók félévkor és év végén szöveges értékelést kapnak.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív részvétel.

Természetismeret

A tantárgyat a két tanítási nyelvű tagozaton angol nyelven tanítjuk.

Cél

A Természetismeret komplex tantárgy, mely magában foglalja a biológiai, fizikai és kémiai alapismereteket. Ezek segítenek abban, hogy a diákok megértsék saját természeti környezetük egyes elemeit, azok egymásra gyakorolt hatását, így képessé váljanak életszerű, hétköznapi példák elemzésére, problémák megoldására. A komplexitás segít abban, hogy a diák a természeti jelenségeket integráltan értelmezze, az adott problémát saját kérdései alapján járja körül. A tantárgy egyik legfontosabb célja a természettudományok megszerettetése, mivel az országos és nemzetközi felmérések is azt mutatják, hogy a tanulók körében rendkívüli népszerűtlenségnek „örvendenek" a fizika és kémia tantárgyak. Célunk, hogy a diákoknak segítséget adjunk abban, hogy az összefüggések mögé lássanak. A természetismeret tantárgy rendkívül alkalmas arra, hogy tanulóink problémaközpontú, logikai és kritikai gondolkodásukat fejlesszék a képzés során. A Természetismeret az élő és élettelen világ esztétikumának felismerésén alapul, a természet és környezet védelmét fontosnak tartó attitűd formálása erre épül. A környezettudatos szemlélet kialakulása mellett kiemelt cél az egészségtudatos életmód fejlesztése is, a természetismeret tárgy keretében a diákok elsajátítják a gyakori betegségek megelőzéséhez, egészségük megőrzéséhez illetve fejlesztéséhez szükséges ismereteket és képességeket. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. Nem utolsósorban a tárgy a kommunikációs kompetencia fejlesztését is célul tűzi ki (szövegértési feladatok, a társak szóban és írásban közölt gondolatainak aktív megértése).

Vízió

Az élővilág és a környezet megismerésekor teret biztosítunk a diák saját tapasztalataira alapozó alkotói tevékenységének – kísérletező, felfedező, játékos, empatikus, gondolkodó „énjük" – kibontakozására. Az utolsó évben a környezet- és természetvédelemmel foglalkozó órák keretében az aktív, cselekvő környezettudatos szemlélet kialakulását, fejlődését segítjük elő. A tanuló eljut oda, hogy képes legyen és akarjon cselekedni (lokális és globális szinten egyaránt) a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében. A tanulók természettudományi gondolkodásmódjukkal érzékennyé válnak környezetük állapotára, képessé válnak a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartásnak a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvnek kell lennie egyéni és közösségi szinten egyaránt. Természettudományos szövegek értelmezésével a diák kritikusan állást tud foglalni és álláspontját érvek megfogalmazásával képes tudományos szempontból is alátámasztani. Információgyűjtéskor képes kiszűrni a tudományosan megalapozott információkat, hiteles forrásokat, valamint ezek alapján tájékozódni.

Témakörök

1) A természettudományok kutatási céljai és módszerei
2) Mértékegységek, átváltások
3) Tér és idő
4) Kozmikus környezetünk, a Világegyetem megismerése
5) Egyszerű mozgások
6) Ismétlődő mozgások
7) Elemek és szervetlen vegyületeik
8) Az anyagok szerkezete és tulajdonságai
9) Az élővilág képviselői
10) Az élet eredete és feltételei
11) Az egysejtű eukarióták
12) A növények és gombák teste és életműködése
13) Az állatok teste és életműködése
14) A viselkedés biológiai alapjai
15) A közlekedés és sportolás fizikája
16) Az energia
17) Nyersanyagok, energiaforrások
18) Gépek
19) Az emberi szervezet felépítése és működése
20) Testkép, testalkat, mozgásképesség
21) A melegítés és hűtés következményei
22) Kémiai átalakulások
23) Szikrák, villámok
24) Elektromosság a környezetünkben
25) Generátorok és motorok
26) A szén egyszerű szerves vegyületei
27) Az életműködések kémiai alapjai
28) A sejt és a genom szerveződése és működése
29) Emberi szervezet felépítése és működése – II. Anyagforgalom
30) Víz és levegő a környezetünkben
31) A hullámok szerepe a kommunikációban
32) Képek és látás
33) Emberi szervezet felépítése és működése – III. Érzékelés, szabályozás
34) Az emberi nemek és a szaporodás biológiai alapjai
35) A változékonyság molekuláris alapjai
36) Egyedszintű öröklődés
37) A biológiai evolúció
38) Az atomok és a fény
39) Környezetünk épségének megőrzése
40) Az élőhelyek jellemzői, alkalmazkodás, az életközösségek biológiai sokfélesége
41) A Föld és a Kárpát-medence értékei
42) Ember és bioszféra – fenntarthatóság
43) Környezeti kémia és környezetvédelem
44) Tudománytörténet

Értékelés

A diákok félévkor szöveges értékelést, tanév végén pedig a szöveges értékelés mellett osztályzatot is kapnak. Az osztályzat az alábbi teljesítményekből áll össze: órai munka, szóbeli felelet, írásbeli kisdolgozat, témazáró dolgozat, házi dolgozat, kiselőadás, prezentáció, projektmunka készítése és bemutatása. A projekt önálló páros vagy kiscsoportos munka, mely az adott évben tanult valamely ismeretanyaghoz kapcsolódó saját megfigyelést, kísérletet vagy minikutatást tartalmaz. A projektmunkáról a tanulók írásbeli dolgozatot készítenek és adnak be, majd év végén prezentációt tartanak. A tanév során nyújtott teljesítményt százalékban kifejezett eredménnyel értékeljük. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A magasabb évfolyamba lépés feltétele a legalább elégséges szintű osztályzat megszerzése.

Testnevelés

Cél

Iskolánkban a testnevelés a testgyakorlatokon, mozgásos játékokon, sportági tevékenységeken és az ezekhez kapcsolódó intellektuális ismereteken keresztül, valamint a természet egészségfejlesztő tényezőit integrálva hozzájárul ahhoz, hogy diákjaink az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak. Köztudott tény, hogy csak aktív módon tud az ember idős korában is teljes életet élni. Mozogni kell, erre szüksége van minden embernek. Célunk, hogy valamennyi kürtös gyermekben ez a gondolat tudatosuljon, és ismerjék fel a testnevelés és a sport egészségügyi és prevenciós értékét.

A testnevelés, a sport a személyiségfejlődés egyik legmeghatározóbb színtere. Diákjaink megtanulják a szabályok betartását, a tantárgy együttműködésre, kitartásra, céltudatosságra nevel. Megtanulják, hogyan veszítsünk emelt fővel, hogy nincs kudarc, csak tanulság. A testnevelés óra az érzelmi és szociális intelligenciának épp úgy kovácsműhelye, mint a szív- és vérkeringési rendszer, a légzés, az izomzat fejlesztésének.

A testnevelés órák fejlesztési céljai:

- Alakuljon ki a tanulókban az igény az iskolán kívüli és az iskola utáni önállóan végzett mozgásos tevékenységre, és ehhez kapjanak megfelelő mennyiségű és minőségű információt,
- lehetőséget adjon a mozgás örömére,
- tegye lehetővé a célirányos, eredményes, igényes, sokoldalú mozgástanulást, a tudatos és komplex készség- és személyiségfejlesztést,
- felkeltse és/vagy fenntartsa a mozgással kapcsolatos motivációt,
- nyújtson választási lehetőséget a tanulóknak, hogy minél jobb eséllyel megtalálják és megtanulják a számukra leginkább megfelelő, élményt nyújtó mozgásformákat, amelyek megtartása felnőtt életükben is lehetséges és kívánatos cél,
- segítse a tanulók szociális és érzelmi intelligenciájának fejlődését, ezen belül különös tekintettel az együttműködés, tolerancia, elfogadás értékeire,
- hozzájáruljon a pozitív önkép, önismeret és önbizalom kialakulásához,
- támogassa a tanulók egészségmegőrzését, testi fejlődését, az iskolai tanuláshoz szükséges erőnlét, egészség, mentális összeszedettség biztosítását,
- járuljon hozzá a testtudatosság megerősítéséhez, a felelős életvitel kialakításához, a stresszkezelés elsajátításához, a káros szenvedélyek, függőségek kialakulásának megelőzéséhez,
- értékként tudatosuljon az önkéntes erőfeszítés,
- a testi képességek fejlesztésével, a testnevelés és a sport mozgásanyagának felhasználásával el kell érni, hogy a tanulókban ne alakuljanak ki kóros elváltozások,
- cél továbbá a betegségek megelőzése és figyelembe vétele a tanórai munka során.

Vízió

Tantárgyi programunk az egyéni döntésekre komoly lehetőségeket biztosít. Ez megegyezik az iskolai évek utáni élethelyzettel, amikor – víziónk szerint – felnőttként mindenki saját maga választ majd magának sportot, sportokat.

Szeretnénk, ha az iskolánkból kikerülő fiatal felnőttek a sportot, mint a teljes élet egyik nélkülözhetetlen feltételét tekintenék, és élethosszig tartó elkötelezettjei lennének annak az eszmének, hogy a mozgás minden életszakaszban létfontosságú és egyben kiemelkedő örömforrás.

Témakörök

1) Tananyagszervezés

A testnevelés tantárgy újragondolásával mára a diákok és pedagógusok számára is egy barátságos, gyermekközpontú rendszert működtetünk.

Az alapképzés az első 3 tanévet öleli fel, mely alatt a diákok találkoznak az olyan alapsportágakkal, mint atlétika, torna, labdajátékok. Ezen felül betekintést nyernek számos „különleges" testgyakorlati forma mozgásanyagába is, mint pl. jóga, asztalitenisz, küzdősport, stb. Programunk úgy van felépítve, hogy újabb és újabb mozgásformákat ismernek meg tanulóink. Visszatérő rendszerben az életkori sajátosságokat is szem előtt tartva kerülnek be a tanórák anyagába a különböző mozgásformák technikai és taktikai elemei.

Az első 3 év alatt megszerzett tapasztalatok adnak lehetőséget arra, hogy a 11. évfolyamosok egy felkínált palettáról válasszák ki, hogy melyik negyed évben milyen foglalkozásra szeretnének járni. Kikötés, hogy mindenkinek kell legalább egy csapatlabdajátékban részt venni, illetve egyszer atlétikával vagy tornával foglalkozni, továbbá egy alkalommal valamilyen „különlegességet" választania.

A végzős (12.) évfolyam önmaga állítja össze a palettát. A diákok szavazással döntik el, hogy adott időszakban, adott helyszínen milyen sportág legyen felkínálva. Ezt követően az „étlapból" minden megkötés nélkül választhatnak maguknak egy-egy időszakra, csak az egyes sportágak működőképessége (minimális és maximális létszám) szab korlátot.

2) Testnevelés tömb rendszere

Iskolánk – az egyéni választásra széles mozgásteret nyújtva – alacsony kötelező óraszámmal működik. Ennek alárendelve, ugyanakkor a minél több testmozgást támogatva alakítottuk ki a testnevelés tömb rendszerét. A heti 5 kötelező testnevelési óra a nyelvi előkészítő, 9., 10., és 11. évfolyamon úgy valósul meg, hogy ebből heti 3 van az alapórarendben, a fennmaradó órák pedig tömbösítve jelennek meg. Az évben egy alkalommal tartunk ilyen rendszerben testnevelés órákat. A program a tanévből négy napot ölel fel, ami általában az érettségi idején valósul meg. A tanulók választhatnak, hogy milyen túrán szeretnének részt venni (pl. vízitúra, kerékpártúra, gyalogtúra).

3) A tananyag elrendezése az egyes évfolyamokon

Nyelvi előkészítő évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam
Asztalitenisz	Atlétika	Asztalitenisz
Atlétika	Jóga	Atlétika
Floorball	Kézilabda	Floorball
Kondicionális képességek fejlesztése	Kondicionális képességek fejlesztése	Jóga
Kosárlabda	Kosárlabda	Kézilabda
Küzdősport	Küzdősport	Röplabda
Labdarúgás	Labdarúgás	Szabadon választható sportág
Röplabda	Szabadon választható sportág	Tollaslabda
Tollaslabda	Torna	Torna
Torna	Zenés gimnasztika	Zenés gimnasztika

A 11. évfolyamon felkínált választási lehetőségek:

I. negyedév	II. negyedév	III. negyedév	IV. negyedév
Atlétika	Jóga	Floorball	Atlétika
Kosárlabda	Kondicionális képességek fejlesztése	Küzdősport	Kézilabda
Jóga	Röplabda	Zenés gimnasztika	Torna

A 12. évfolyamon mindkét félévben felkínált témakörök:

Asztalitenisz, atlétika, floorball, jóga, kézilabda, kondicionális képességek fejlesztése, kosárlabda, küzdősport, labdarúgás, röplabda, tánc, tollaslabda, torna, zenés gimnasztika.

Értékelés

A különböző testgyakorlatok folyamán a teljesítmény, a fejlődés, a hozzáállás olyannyira látható, oly mértékben árnyaltan megjelenő, minden esetben az adott sportágra jellemző számokban is kifejeződő, kifejezhető, hogy érdemjegyekre, osztályzatokra átváltani ezeket a dolog teljes leegyszerűsítését, a sportban rejlő lényeg elvesztését jelentené. Ennek megfelelően az értékelés szövegesen történik. Az alapórák esetében félévkor és év végén kapnak a tanulók írásos értékelést, a 11. és 12. évfolyamon pedig az egyes kurzusváltások alkalmával.

Értékelési szempontjaink:

- Együttműködés (társakkal, tanárral)
- Technika (az adott sportághoz adott időszakban tartozó mozgásanyag elsajátításának mértéke)

- Taktika (az adott sportághoz adott időszakban tartozó taktikai elemek elsajátításának mértéke)
- Fejlődés (azon területek, melyekben előrelépés történt)
- Fejlesztendő területek (azon területek, melyekben fejlődési lehetőségek, szükségletek fogalmazhatóak meg)
- Adminisztráció (felszereléshiány, felmentés, késés, hiányzás)
- Egyéb (az előzőekbe nem besorolható elemek, pl.: kimagasló délutáni sporttevékenység)

Továbbhaladás feltétele

Az értékelési rendszer bemutatott tartalma és szerkezete értelmében a tanuló magasabb évfolyamra lépésének nincsenek adminisztratív feltételei.

Történelem

Cél

Kiemelkedően fontosnak tartjuk a történelemtanítás és –tanulás során a „citoyenné" válás segítését, tehát a társadalmi, gazdasági, politikai folyamatokban eligazodó, azokat értelmezni képes, a különféle irányzatok között megalapozottan választani tudó, a közélethez aktívan viszonyuló állampolgárokká válás támogatását.

Célunk továbbá az alkalmazott módszertani megoldások révén a különféle tanulási részképességek, elsősorban az értő olvasás, a tartós figyelem, a beszédkészség és a tartós emlékezet fejlesztése, melyek segítik az élethosszig tartó tanulást, valamint az emberek közötti együttműködés elősegítése.

Emellett a történelemtanítás és -tanulás során a Nemzeti Alaptantervben és az ahhoz kapcsolódó kerettantervben megjelenő kompetenciafejlesztést és a fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredményeket is követendőnek tartjuk.

Vízió

A történelem mind tartalmi, mind módszertani megközelítésben alkalmas arra, hogy a fent említett célokat megvalósíthassuk. A tananyag tartalma lehetővé teszi a múlt eseményeinek, társadalmi, gazdasági, politikai, művészeti jelenségeinek folyamatban való értelmezését, ebből következően annak megmutatását, hogy a múlt és jelen között szerves kapcsolat áll fenn. E kapcsolat kimutatása óhatatlanul elvezet az extrapolálás igényéhez, és ezen keresztül a jövőről való tudatos gondolkodáshoz.

A történelem tanulása, -tanítása során alkalmazott módszertan megválasztásakor azt kellett figyelembe vennünk, hogy tantárgyunk szakmai szempontból kevéssé „tanárigényes". Ezen azt értjük, hogy a tananyag megértése elsősorban nem logikai készséget, hanem leginkább tényanyagismeretet igényel. Azaz, egy esemény bekövetkeztének „nem értése" világossá válhat a tényanyag egyszerű bővítésével. A történelem szakos tanárnak tehát főképpen nem egy-egy logikai ugráson kell átsegítenie tanítványát (lásd: matematika, fizika, stb.), hanem a tanuló egyéniségéhez igazodó ismeretanyag birtokába kell őt juttatnia. Ennek az ismeretanyagnak a megszerzése különböző utakon történhet. A jól megválasztott művek önálló olvasásától a projektmunkán át az események eljátszásáig a módszerek széles tárházából válogathatunk. A történelem – amely az emberek együttes tevékenységén keresztül alakult – tanítása kiváló lehetőséget nyújt az együttműködést igénylő szituációk megteremtésére, a kölcsönös egymásrautaltság folyamatos kifejezésére.

Témakörök

A tananyagszervezésben két utat követünk. Egyfelől a hagyományos, kronologikus rendhez igazodunk. Ennek vázlatos felépítése alább következik.

9.-10. évfolyamon:

- Civilizáció és államszervezet az ókorban

- Vallások az ókorban
- Hódító birodalmak
- A középkori Európa
- A magyar nép eredete és az Árpád-kor
- A középkori Magyar Királyság fénykora
- A kora újkor
- A török hódoltság kora Magyarországon
- A felvilágosodás kora
- Magyarország a 18. században
- Új eszmék és az iparosodás kora
- A reformkor
- A forradalom és szabadságharc

11.-12. évfolyamon:

- A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése
- A dualizmus kori Magyarország
- A nagy háború
- Az átalakulás évei
- A két világháború között
- A Horthy-korszak
- A második világháború
- A két világrendszer szembenállása
- Háborútól forradalomig
- Az 1956-os forradalom és szabadságharc
- A kádári diktatúra
- A kétpólusú világ és felbomlása
- A rendszerváltoztatás folyamata
- A világ a 21. században
- Magyarország a 21. században
- A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században
- Ismétlés, felkészülés az érettségire

Másfelől a hagyományos időrend helyett egy témakörök köré csoportosított tananyagszervezési rendet is követhetünk. Ennek vázlatos felépítése a következő:

- Mi a történelem?
    - Story és history, az egyén és a társadalom története. Emberi sorsok vagy/és törvényszerűségek?
    - Történetírás régen és ma.
- Ember és munka
    - Az alapvető szükségletek kielégítése – élelem, ruházkodás, lakás – régen és ma.
    - A munkamegosztás és a technikai fejlődés. Önellátás és piac, gyűjtögetés és világgazdaság.
    - A munka fogalmának átértelmezése az elmúlt évezredekben.
- Ember és szabadság

    - Egyén és közösség viszonya a különböző korokban és népeknél. Horda, falaközösség, város, család, stb.
    - A megélhetésre fordított idő, az alkalmazott technika és technológia hatása a szabadságra.
    - Szabadságeszmények, filozófiák, megvalósítási kísérletek.
- Ember és vallás
    - Világvallások és lokális hitek.
    - Az egyetemes vallások és kapcsolataik.
    - A nagy vallások és egyházak szakadásai, azok történeti és ideológiai alapjai.
    - Az iszlám és a kereszténység párhuzamos története és összecsapásai.
    - Vallások és egyházak ma.
- Ember, hatalom, kormányzás
    - A hatalomgyakorlás – demokrácia, diktatúra – és a kormányzás – arisztokratikus, timokratikus, felvilágosult, polgári, alkotmányos stb. királyságok, köztársaságok –módja.
    - Az írott jog szerepe a kormányzásban, nemzeti és nemzetközi alkotmányok, és nyilatkozatok.
    - A központi és helyi hatalmi szerveződések, és ezek egymáshoz való viszonya.
- Ember és nemzet
    - A nemzet fogalmi változásai az emberi társadalmak történetében, a nemzet, a haza és az ország kapcsolata.
    - Nemzetek egymás mellett élése és összeütközései. Európa és a világ nagy konfliktusai, a nagyhatalmi politika sajátosságai.
- Ember és életmód
    - Az idő szerepe az emberi társadalmakban, a munkaidő és szabadidő alakulása. (lásd: ember és szabadság)
    - Az életmód összetevői: megélhetés és saját öröm, ezek lehetséges egybecsengése vagy szétválása. Időbeli és földrajzi meghatározottság.
    - Az életformák globalizációja, uralkodó tendenciák, nyelvhasználat.
- A történelem mementói
    - A közép- és kora újkori nagy háborúk és áldozataik.
    - A hit nevében elkövetett bűnök.
    - A gyarmatosítás és áldozatai.
    - A Holocaust.
    - A személyi kultusz és áldozatai.

Értékelés

Témazáró dolgozatok, egy tematikus egység anyagából előre bejelentve: értékelése szövegesen és százalékosan.

Kisdolgozatok 2-4 óra anyagából, előre bejelentve: értékelése szövegesen és százalékosan.

Röpdolgozatok a megelőző óra anyagából, előre bejelentve: értékelése szövegesen és százalékosan.

Szóbeli felelet, előre bejelentve: értékelése szövegesen és százalékosan.

Projektfeladatok, otthoni munkák, kiselőadások: értékelése szöveges és pontozásos. A pontozáshoz és szöveges értékeléshez a feladat sajátosságaihoz illeszkedő kritériumrendszer tartozik, melyet minden egyes projekt esetén megalkotunk. A kritériumrendszer objektív, mérhető elemeket tartalmaz. Az adott pontszám és a maximálisan adható pontszám aránya alapján a tanuló százalékos értékelést kap.

Órai munka: az aktív, együttműködő tanulói attitűdöt alapvetőnek tekintjük, így százalékkal nem osztályozzuk.

A tanulók munkáját félévkor szövegesen, a tanév végén pedig a szöveges értékelés mellett osztályzattal is értékeljük. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-39% - elégséges, 40-59% - közepes, 60-79% - jó, 80-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele a tantárgy követelményeinek legalább elégséges osztályzattal való teljesítése, ami legalább 25%-os átlageredmény elérését jelenti.

Fakultációk és érettségi felkészítő tantárgyak

Angol fakultáció

Cél

Az angol nyelvi fakultáció célja, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson ahhoz, hogy az angol nyelvi érettségit emelt szinten sikeresen teljesíthessék, azaz a tanulókat a 12. évfolyam végére B2-es szintű nyelvtudáshoz segítse. (Ez a cél akkor tűzhető ki reálisan, ha a bemenetnél teljesül a legalább B1-es szintű nyelvtudás, ezért azon tanulóknak javasolt a fakultáció felvétele, akik a B1-es szintű bemeneti mérést 85% fölött teljesítik.)

A fakultációs órák tematikája a Nemzeti Alaptantervben meghatározott érettségi követelményekhez igazodik, és épít a tanórák keretein belül megszerzett nyelvtani és szókincsbeli ismeretekre, készségekre, hiszen az érettségire történő felkészülés már a tanulmányok legelején kezdetét veszi. A tematikus egységek áttekintése során nemcsak a tananyag elmélyítése és ismétlése kap nagy hangsúlyt, hanem az érettségi feladattípusainak gyakorlása is.

Vízió

Az egész életen át tartó tanulás szempontjából kiemelkedő jelentősége van a nyelvtanulási stratégiáknak, amelyek ismerete és alkalmazása segíti a tanulókat abban, hogy nyelvtudásukat önállóan ápolják és fejlesszék, valamint, hogy újabb nyelveket sajátítsanak el. A célnyelvű kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással, az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, valamint a kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot.

A nyelvtanítás során a hallott vagy olvasott szövegek autentikusak, a feladatvégzés szempontjából hitelesek. A tanulók az intenzíven fejlődő nyelvtudásuknak köszönhetően egyre összetettebb tartalmú és magasabb nyelvi szintű autentikus anyagokat ismernek meg, ami a célnyelv használatát élményszerűvé teszi. Célunk, hogy a tanuló legyen képes minden részletében megérteni hosszú és összetett szövegek széles körét; határozza meg gyorsan bármilyen szöveg tartalmát és fontosságát, találja meg a lényeges részleteket, értse meg a szöveg részleteit, ismerje fel az attitűdöket és érzéseket; legyen képes az érettségi vizsga követelményeiben leírt szövegek általános vagy részinformációinak megértésére. Szóban folyékonyan, helyesen kommunikáljon. Hétköznapi témákkal kapcsolatban képes legyen véleményt formálni, vitában részt venni.

Célunk, hogy a tanulók a fakultációs órák során elsajátítsanak minden olyan nyelvi és vizsgakészséget, amely képessé teszi őket arra, hogy emelt szinten is magabiztosan, képességeikhez mérten a lehető legjobb eredménnyel érettségizzenek. A fakultációs csoportok létszáma nem haladhatja meg a tizenkét főt.

Témakörök

A témakörök kibővítik az angol nyelv tantárgynál felsorolt középszintű érettségi vizsga témaköreit.

Személyes vonatkozások, család

- A családi szerepe az egyén és társadalom életében
- Családi munkamegosztás, szerepek a családban, generációk együttélése

Ember és társadalom

- Az emberi kapcsolatok minősége, fontossága (barátság, szerelem, házasság)
- Lázadás vagy alkalmazkodás; a tizenévesek útkeresése
- Előítéletek, társadalmi problémák és azok kezelése
- Az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében
- Az öltözködés, mint a társadalmi hovatartozás kifejezése
- A fogyasztói társadalom, reklámok
- Társadalmi viselkedésformák

Környezetünk

- A lakóhely és környéke fejlődésének problémái
- A természet és az ember harmóniája
- A környezetvédelem lehetőségi és problémái

Az iskola

- Iskolatípusok és iskolarendszer Magyarországon és más országokban
- Hasonló események és hagyományok külföldi iskolákban

A munka világa

- A munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és más országokban, divatszakmák

Életmód

- A kulturált étkezés feltételei, fontossága
- A szenvedélybetegségek
- Az étkezési szokások hazánkban és más országokban
- Ételspecialitások hazánkban és más országokban
- A gyógyítás egyéb módjai

Szabadidő, művelődés, szórakozás

- A szabadidő jelentősége az ember életében
- A művészet szerepe a mindennapokban
- Szabadidősport, élsport, veszélyes sportok
- A könyvek, a média és az internet szerepe, hatásai

Utazás, turizmus

- A motorizáció hatása a környezetre és a társadalomra
- Az idegenforgalom jelentősége

Tudomány és technika

- A tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív hatása a társadalomra, az emberiségre

Gazdaság és pénzügyek

- Üzleti világ, fogyasztás, reklámok
- Pénzkezelés a célnyelvi országokban.

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot adunk. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul: 0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele a legalább elégséges szintű osztályzat megszerzése.

Állampolgári ismeretek fakultáció

Cél

Az állampolgári ismeretek tantárgy sokoldalú társadalomtudományi műveltséget közvetít, és komplex módon segíti a diákok állampolgári szocializációját. Alapvető feladata, hogy felkészítse a tanulókat arra, hogy felelős társadalmi, politikai és gazdasági szerepet tudjanak vállalni a demokratikus közéletben, valamint a munka és az üzleti élet területén. Mindez több, a diákok számára szervesen összetartozó területen fogalmazódik meg, amelyekhez nagyon sokféle pedagógiai megközelítés és módszer társulhat. Az állampolgári ismeretek fakultáció az érettségire készít fel.

Vízió

Az állampolgári ismeretek tantárgy célja, hogy a felnőtt világba kilépő középiskolai tanuló magabiztos és stabil tudással rendelkezzen az állam működésével kapcsolatban, az állampolgári kötelezettségeivel kapcsolatban, és így felelős és aktív állampolgárrá váljon. Ezen felül olyan ismereteket sajátíthat el, amelyek segítenek a hazaszeretet és a haza iránti kötelezettségek elmélyítésében, a családdal kapcsolatos alapvető társadalmi-gazdasági szerepek, folyamatok tudatossá tételében és ezáltal a pénzügyi világ és a fenntarthatóság témakörének részletes és tudatos megismerésének elsajátításában.

Témakörök

- A család, családi szocializáció
- A család gazdálkodása és pénzügyei
- Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás
- Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem
- A magyar állam intézményrendszerei
- Az állam gazdasági szerepvállalása
- A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése
- Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem
- Bankrendszer, hitelfelvétel
- Vállalkozás és vállalat

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük. Félévkor és év végén szöveges értékelést írunk a tanulóknak. Tanév végén osztályzatot adunk.

Az osztályzat az állampolgári ismeretek fakultáció értékelésekor a százalékos eredmények átlaga szerint a következőképpen alakul: 0-24%: elégtelen; 25-39%: elégséges; 40-59%: közepes; 60-79%: jó; 80-100%: jeles.

Továbbhaladás feltétele

Legalább elégséges osztályzat megszerzése.

Biológia fakultáció

Cél

A sikeres biológia érettségi vizsga megszerzését szolgálja és támogatja a stúdium. Ennek érdekében az érdeklődő diákok intenzíven tanulják a biológia tárgykörébe tartozó ismereteket.

Vízió

A tananyag tárgyalására az utolsó két tanévben kerül sor. A két év során szisztematikusan haladunk végig az emelt szintű (és az ebbe tartozó középszintű) érettségi követelményrendszer valamennyi pontján. Minden egyes tematikus egység keretein belül érettségi (vagy ahhoz hasonló jellegű és szintű) feladatsorok segítik a tananyagban való elmélyülést, a típusfeladatok segítenek abban, hogy a diákok az érettségi szituációjában magabiztosan dolgozzanak hasonló feladatokon, ismerjék fel és oldják meg a tesztfeladatokban rejtett problémákat. A szóbeli megnyilatkozások, esetleges számonkérések azt célozzák, hogy a diákok a szóbeli érettségi vizsgához kellő rutint szerezzenek, elsajátítsák a probléma felismerésének és kifejtésének módjait.

Témakörök

A tananyag elosztása és a témakörök a részletes érettségi követelményrendszernek megfelelően alakul:

- Az élőlények rendszertana és szervezettana
- Etológia
- Biokémia
- Sejtbiológia
- Az ember szervezete
- Genetika, evolúció
- Ökológia

Értékelés

A tanulók munkáját félévkor szövegesen, a tanév végén pedig a szöveges értékelés mellett osztályzattal is értékeljük. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele a legalább elégséges eredményű osztályzat megszerzése.

Dráma fakultáció

Cél

A dráma és színház óra célja egy műveltségi tárgy és egy gyakorlati képzés egyidejű megvalósítása. Az informacionális és operacionális tudás elsajátítására a tantárgy speciális tudásanyaga ad lehetőséget. A drámapedagógia saját tantárgyi tartalommal bíró óraként a drámaés színháztörténet, előadáselemzés alapfogalmainak elsajátítására teremt lehetőséget, valamint a diákok esztétikai fogékonyságát, fantáziáját, kommunikációs és szociális kompetenciáit fejleszti. Az alapművek megismerése elemző értékelésre és kritikai gondolkodásra neveli a gyerekeket. A csoportos formában történő alkotómunka pedig az egyén képességeit fejleszti, bővíti eszközkészletét, segít annak tudatos használatában.

A fakultáció célja a dráma érettségi vizsgára való felkészítés. Az érettségi vizsga részeit alapul véve a gyakorlati és az elméleti elemek egyaránt megjelennek. A gyakorlati tevékenységek (improvizáció, szabályjáték, jelenetkészítés, a színjátékos tevékenység dramatikus formákban stb.) mellett a drámatörténeti alapfogalmak, a színháztörténet, a dráma- és színházelmélet is megjelennek.

Vízió

A fakultáció célja a színház mint műveltségi terület beemelése, valamint a diákok képességeinek fejlesztése a cselekvéssel és élménnyel történő tanulás során. Segíti a befogadóvá válást, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciáját fejleszti, a művészi élménnyel szembeni nyitott értelmezői horizont kialakítására ad lehetőséget; valamint leendő színházlátogatókat nevel, akik képesek a különböző befogadói stratégiákat igénylő előadások értelmezésére, az élmény tudatos megélésére. A diákok személyiségfejlődése során a dráma segíti az önkifejezés és a művészettel élés igényének kialakítását, a gondolatok, érzések kreatív módon történő kifejezését, a kulturális kompetenciát; fejleszti a kooperációt, a kommunikációs és szociális készségeket, a LLL-hez szükséges autonóm tanulási folyamat kialakítását. Mivel a drámajáték kooperatív munka, célja, hogy a diákok megtanulják, hogyan lehet létrehozni együtt olyat, amire egyenként a csoporttagok nem lennének képesek.

Témakörök

A tananyag elosztása és a témakörök a részletes érettségi követelményrendszernek megfelelően alakul:

- Szabályjátékok
- Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)
- Rögtönzés
- Saját történetek feldolgozása
- Műalkotások feldolgozása
- Dramaturgiai ismeretek
- A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)
- Dráma- és színháztörténet
- Dráma- és színházelmélet

- Kortárs dráma és színház
- Színjátékos tevékenység (vers- és prózamondás, jelenet, előadás)
- Színházi előadás megtekintése

Értékelés

A tanulók munkáját félévkor szövegesen, a tanév végén pedig a szöveges értékelés mellett osztályzattal is értékeljük. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele az aktív órai jelenlét mellett a feladatok legalább elégséges szintű elvégzése.

Élő idegen nyelvek fakultáció

Cél

Az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a kommunikatív nyelvi

kompetenciák kialakítása, a használható nyelvtudás megszerzése. A nyelvtudás fejlesztése a négy nyelvi alapkészség (hallás, beszéd, olvasás és írás), valamint a szókincs és nyelvtan fejlesztésén keresztül a tanulók egyéni igényeinek figyelembe vételével történik.

A nyelvoktatás fejlesztési céljai iskolánkban:

- a kötelező oktatás végére a tanulók legyenek képesek a második idegen nyelvet személyes, oktatási, közéleti és szakmai kontextusban megfelelően használni, a minimum kimeneti követelmény a KER (Közös Európai Referenciakeret) szerinti A2 szint, amennyiben hagyományos tantervi keretek között tanulnak, fakultatív óraterv esetén pedig B1, illetve B2 szint;
- a nyelvtanulás során a tanulókban alakuljon ki a motiváció a nyelvtanulás iránt, a tanult nyelv, az azon a nyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerésére;
- a tanulók sajátítsák el azokat a kompetenciákat, melyek képessé teszik őket az élethosszig tartó tanulásra, nyelvtudásuk fenntartására, fejlesztésére.

Vízió

Az élő idegen nyelv tanulása és tanítása kiváló terep arra, hogy tanulóink felkészüljenek a társadalomban való sikeres életpálya építésére, a boldoguláshoz szükséges kulcskompetenciák megszerzésére és gyakorlására. Miközben a nyelvi kompetenciákat fejlesztjük, tanítványaink belépnek a tanult idegen nyelvet beszélő országok kulturális–társadalmi világába, közel kerülnek a multikulturalizmus, a nyitottság és tolerancia aktuális kérdéseihez és azokhoz a tradíciókhoz, amelyek fenntartják a személyes felelősség, az elkötelezettség, a jóakarat, a megbízhatóság, a részvétel, az önkéntesség, az együttműködés és a csapatmunka értékeit.

Elkerülhetetlen a találkozás a lokális és a globális, a nemzeti és a nemzetek fölötti, a kisebbség és a többség kérdéseinek konfliktusaival, a konfliktusok kezelésének útjaival és módjaival. Mindez segíti tanulóinkat az önálló véleményalkotás útján, miközben identitástudatuk, empatikus és szimpátiára való készségük erősebbé és gazdagabbá válhat. Törekvésünk, hogy az Egyetemes Emberi Jogok Nyilatkozata élő tartalommá váljon tanítványainkban, és kis és nagy közösségeikhez való tartozásuk egymást erősítsék.

Az értékorientált és értékteremtő társadalmi magatartással való találkozás olyan intenzív kultúraközi élmény, amely a nyelvtanulás során nem áll meg a szemlélet szintjén – érinti, és sok szempontból átstrukturálja a gondolkodásmódot, a gondolatok kifejezésének módját és rendszerbe állítását, végső soron érinti az emberi magatartást is. Az érvelő és tárgyaló technikák a projektmunkákhoz szükséges előkészület–megvalósítás–értékelés-folyamatban nélkülözhetetlenek, amint nélkülözhetetlen a szabályalkotás és szabálytisztelet is a közös érdekek felismerésével és/vagy kompromisszumkészséggel együtt. Azt gondoljuk, hogy ezek nélkül az értékek

és attitűdök nélkül a nyelv, a szöveg, a szövegösszefüggés, a kulturális összefüggések, korunk fő kérdései megközelíthetetlenek.

Másképpen fogalmazva: a nyelv üres héj marad, ha elfelejtjük, hogy a nyelv egyszerre hordozza és táplálja a kultúrát és a civilizációt, remélhetőleg egyre inkább az egész emberiség javára.

Témakörök

Az élő idegen nyelvek tanítása az érettségi és nyelvvizsgatémakörök alapján, az egyes témakörök szókincsét és a használt nyelvtani egységek körét ciklikusan bővítve épül fel.

Személyes vonatkozások, család; személyes témák és szituációk

- A diák személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása

Ember és társadalom; közéleti témák és szituációk; célnyelvi vonatkozások

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfi szerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között
- Populáris kultúra szövegeinek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása

Környezetünk; közvetlen környezeti és természeti témák és szituációk

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása

Az iskola; osztálytermi, kereszttantervi témák és szituációk, ismeretszerzés, tudásmegosztás

- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága

- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása
- Ifjúsági irodalmi szövegek felhasználása

A munka világa; közéleti témák és szituációk

- Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
- Populáris kultúra szövegeinek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása

Életmód

- Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
- Étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek
- Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak)
- Tényközlő szövegek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása
- Személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása

Szabadidő, művelődés, szórakozás

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
- Kulturális események
- Populáris kultúra szövegeinek felhasználása

Utazás, turizmus; interkulturális, országismereti témák

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása

Tudomány és technika; ismeretszerzés, tudásmegosztás

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

A diák az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

- Tényközlő szövegek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása

Gazdaság; aktuális témák

- Családi gazdálkodás
- A pénz szerepe a mindennapokban
- Vásárlás, szolgáltatások (posta, bank)
- Tényközlő szövegek felhasználása
- Populáris kultúra szövegeinek felhasználása
- Ismeretterjesztő szövegek felhasználása

A diák az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

Helyzet / Szerep:

Áruházban, üzletben, piacon vevő

Családban, családnál, baráti körben vendéglátó, vendég

Étteremben, kávéházban, vendéglőben vendég, egy társaság tagja

Hivatalokban, rendőrségen ügyfél, állampolgár

Ifjúsági szálláson, campingben, panzióban, szállodában vendég

Iskolában tanuló, iskolatárs

Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban vendég, látogató, társaságban

Országhatáron turista

Orvosnál beteg, kísérő

Szolgáltatóegységekben (fodrász, jegyiroda, üzlet stb.) ügyfél

Szünidei munkahelyen munkavállaló

Tájékozódás az utcán, útközben helyi lakos, turista

Telefonbeszélgetésben hívó és hívott fél

Tömegközlekedési eszközökön (vasút, busz, repülő, taxi stb.) utas, utastárs

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot adunk. A tanulók tudásának év végi értékelése osztályzattal történik, mely odaítélésének alapvető szempontjai:

Elégtelen a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz alapvető ismeretanyaggal nem rendelkezik, és képtelen az idegen nyelvű kommunikációra, éves teljesítménye 25% alatti.

Elégséges a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz szükséges alapvető ismereteknek birtokában van, és képes az idegen nyelvű kommunikációra, valamint 25-32% között teljesít.

Közepes a diák tudása, ha az alapvető, továbbhaladáshoz szükséges fogalmakat ismeri, de sok nyelvtani jelenséget eltéveszt, fontos szavakat nem ismer vagy nem adekvátan használ, bizonytalan a helyesírása, 33-46% között teljesít.

Jó szintű a diák felkészültsége, ha a tudása a lényegre irányul, nyelvtani vagy szóhasználatbeli hibái az érthetőséget lényegében nem akadályozzák, 47-59% között teljesít.

Jelesre értékelhető a tanuló tudása, ha a lényegi részekben nem téveszt, szóban és írásban csak apróbb, az érthetőséget nem befolyásoló hibákat vét, tehát tudása optimálisnak tekinthető, és 59% fölött teljesít.

Az osztályzat tehát a százalékos eredmények átlaga alapján a következőképpen alakul: 0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

A vizsgák rendszere a választott élő idegen nyelvek esetében:

Választott élő idegen nyelvből a 9-11. évfolyamon mindegyik tanév végén van vizsga. A vizsgák írásbeli és szóbeli részből állnak.

Az írásbeli rész tartalma:

- olvasott szöveg értése
- nyelvhelyesség
- lexikai feladatok
- szövegalkotás
- hallott szöveg értése: a szaktanár döntése alapján

A szóbeli vizsga feladattípusai:

- Hangos szövegolvasás: a szaktanár döntése alapján, nyelvtől függően önálló vizsgarész lehet.
- Ismert és begyakorolt témákról és szituációkban
- beszélgetés.

A vizsga értékelése: a tanulók az írásbeli és szóbeli vizsgarészre egy-egy témazáró értékű százalékos értékelést kapnak a tanulók. Ezen kívül a vizsga egészét szövegesen is értékeljük az év végi szöveges értékelésen belül.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele, hogy a tanuló elérje a legalább elégséges értékelést.

Ének-zene fakultáció

Cél

A tantárgy célja, hogy a diákoknak segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy az ének-zene érettségit közép-, vagy emelt szinten sikeresen teljesíthessék. A fakultációs órák tematikája a Nemzeti Alaptantervben meghatározott érettségi követelményekhez igazodik, és épít a művészet komplex tantárgy keretein belül megszerzett ének-zenei és művészeti ismeretekre.

Vízió

A diákok széleskörű zenei ismeretekre tesznek szert, ami lehetővé teszi a sikeres érettségi vizsgát.

Témakörök

- Zenetörténet
- Műelemzés
- Népzene
- Zeneelmélet
- Lapról olvasás
- Éneklés
- Zenefelismerés
- Dallamírás

Értékelés

A tanulók munkáját félévkor szövegesen, a tanév végén pedig a szöveges értékelés mellett osztályzattal is értékeljük. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy az értékelés során szerzett osztályzat legalább elégséges legyen.

Fenntarthatóság fakultácló

Cél

A 11. évfolyamon „Fenntarthatóság” választható érettségi tantárgyra felkészítő tantárgy célja, hogy bővítse a fenntarthatósággal kapcsolatos, a mindennapi élet döntéseiben is alkalmazható ismereteket, fejlessze a fenntartható fejlődés céljainak megvalósításáért érzett elkötelezettséget, a fenntarthatóságért cselekedni akaró és képes magatartást. Ennek érdekében olyan ismeretek, képességek, szemlélet- és viselkedésmódok elsajátítását támogassa, melyek fókuszában az egyéni felelősség, a lokális-regionális-globális hatásrendszer összefüggéseinek, a természeti és a társadalmi-gazdasági környezet egymástól függő folyamatainak és az azokból adódó a problémák kölcsönhatásainak a megértése áll. A tantárgy tanulásának eredményeképpen a tanulók felismerik, hogy bolygónk élhető jövője mindannyiunk felelőssége, ezért életmódjukban, viselkedésükben, személetükben, későbbi munkájukban a fenntarthatósági szempontokat is érvényesíteni kell. A tananyag-feldolgozás alapja a korábbi évfolyamon tanultak mellett a tanulók előzetes tapasztalatai, mindennapi ismeretei, valamint a már tanult kapcsolódó tantárgyi tartalmak. A tantárgy keretein belül tanulói kiselőadások, valamint a diákokkal közösen kiválasztott egyéb források (például cikkek, tanulmányok, dokumentumfilmek) közös elemzésével dolgozzuk fel a tantárgy témaköreit.

Vízió

A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítését jelenti, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével együtt. A fenntarthatóság egy holisztikus szemlélet, amely azt hangsúlyozza, hogy a társadalom és gazdaság egy zárt rendszernek, a természetnek a részei, amely szerint az emberiség valamennyi tevékenységét alapvetően a Föld eltartóképessége határozza meg. Így a problémákat nem kiragadva, hanem ezeknek az összefüggéseknek a figyelembevételével kell megvizsgálni, és keresni a fenntartható megoldásokat. A tananyag-feldolgozás alapja a tanulók előzetes tapasztalatai, mindennapi ismeretei, valamint a tanult kapcsolódó tantárgyi tartalmak. A tantárgy keretet biztosít a mérlegelő és kutatói szemlélet kialakítására.

Témakörök

- A gazdasági fejlettség és fenntarthatóság összefüggései
- Világot átfogó és mindenre kiterjedő környezeti problémák és azok természeti és társadalmi következményei
- Szegény gazdagok és gazdag szegények – a fogyasztói társadalom ellentmondásai
- A települések fejlődésének fenntarthatósági vonatkozásai

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük. Félévkor és év végén szöveges értékelést írunk a tanulóknak. Tanév végén osztályzatot adunk.

Az osztályzat az állampolgári ismeretek fakultáció értékelésekor a százalékos eredmények átlaga szerint a következőképpen alakul: 0-24%: elégtelen; 25-39%: elégséges; 40-59%: közepes; 60-79%: jó; 80-100%: jeles.

Tárgyunk koncepciója arra épül, hogy a tárgyat önként választó diákok személyes érdeklődés miatt jelentkeznek a kurzusra, így elvárjuk az aktív órai munkát és az előírt két tanulói előadás megtartását. A második tanulói előadás választható témája lehet a diák által érettségire választott projekt témakör. Arról, hogy az órai munka és előadás elfogadható volt-e, minden foglalkozás végén a tanulók saját maguk döntenek a csoporttagok és a szaktanár visszajelzése alapján. Amennyiben a tanuló úgy ítéli meg, hogy tevékenysége az adott foglalkozáson nem volt hasznos maga és a többiek számára, a szaktanárral és a csoporttagokkal egyeztet a pótlás módjáról. A tanulók munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük. A tanuló munkáit a tanév során százalékokkal is értékeljük, a tanév végi osztályzat a százalékos eredmények átlaga szerint a következőképpen alakul: 0-24%: elégtelen; 25-39%: elégséges; 40-59%: közepes; 60-79%: jó; 80-100%: jeles.

Továbbhaladás feltétele

Mivel tantárgyunk 11. évfolyamon rendes érettségire felkészítő tantárgy, ezért teljesítésének feltétele az órai forráselemző feladatok teljesítése és a tantárgy tetszőlegesen választható témaköréhez kapcsolódó tanulói előadások megtartása. A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy az értékelés során szerzett osztályzat legalább elégséges legyen.

Filozófia fakultáció

Cél

A filozófiai tanulmányok célja az emberi lét értelmével, a tudás mibenlétével kapcsolatos legáltalánosabb kérdések felvetése, megvitatása, valamint a filozófiai eszmék történetének és legnagyobb alakjainak megismerése. A különböző korok és kultúrák filozófiai szövegeinek tanulmányozása elősegíti a kritikai gondolkodást, a problémaérzékenység fejlesztését, az önálló véleményalkotást és más gondolkodásmódok megértésének képességét. A filozófiai rendszerek azokat a legáltalánosabb fogalmi kereteket kínálják, amelyek között tapasztalataink világát mint összefüggő egységes egészet gondolhatjuk végig.

Vízió

A tantárgy tanítási anyagának megjelölése a filozófia meghatározásának nehézségéből adódik. Nem létezik egy igaz filozófia, hanem csak kérdések vannak, melyek nagy része állandó; és válaszok, amelyek az emberi gondolkodás történetében igen különbözőek. Jaspers szerint a filozófia úton-levést jelent. Ezen az úton az alábbiakkal a legfontosabb feladataink:

- A tanulók szerezzenek tapasztalatokat a filozófia sajátos, az emberi szellem minden más tevékenységi formájától különböző gondolkodásmódjáról.
- Alakuljon ki bennük az emberi léttel kapcsolatos kérdések feltevésének és az önálló válaszkeresésnek a képessége; ébredjen fel bennük az igény, hogy felismerjék saját koruk lényegi problémáit és reflektáljanak a felvetődő kérdésekre.
- Alakuljon ki bennük az egészséges kritikai szemlélet és a tárgyszerű, indulatmentes vitakultúra. Sajátítsák el a logikus érvelés, a vitatkozás szabályait. Szerezzenek tapasztalatokat arról, mit jelent a különböző nézetek és vitapozíciók tisztelete, a tolerancia. Tudatosuljon bennük, hogy a vita alapja az alternatívák számbavétele és a választás szabadságának, illetve a szabadság korlátainak tudomásulvétele.
- Tudatosuljon bennük, hogy az a hiteles személyiség, akinek a gondolkodása, a szavai és a tettei szinkronban vannak egymással.
- Emellett természetesen fontos, gyakorlati szempont, hogy felkészüljünk az érettségire.

Témakörök

1) A filozófia

   Fogalma, tárgya, eredete, viszonya a szaktudományokhoz, a valláshoz, a művészethez és a mindennapi élethez; a filozófiai gondolkodás története.

2) Logika

   Az érvényes következtetés szabályai. A logika kapcsolódása a matematikához és a nyelvi kommunikációhoz.

3) Ismeretelmélet

   A tudás mibenléte, forrásai, határai.

4) A létre vonatkozó kérdések

   Az ember helye a világban. Tér, idő, okság. Test és lélek.

5) Etika, erkölcsfilozófia

   A morális tulajdonságok természete, a morális cselekvés szabályai, alkalmazott etikák.

6) Tudományfilozófia

   A tudomány fejlődése és a különböző korok tudományossága. A tudományos érvelés sajátosságai, paradigmái.

7) Vallásfilozófia

   A vallási jelenségek, események, fogalmak és tanok elemzése.

8) Politikai filozófia

   Az ember mint társadalmi lény. A politika, az állam, a jog, az igazságosság és a személyes szabadság összefüggéseinek vizsgálata.

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot adunk. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

Legalább elégséges évvégi érdemjegy megszerzése.

Fizika fakultáció

Cél

A Természetismeret összetett és kötelező tantárgya mellett választási lehetőségként kínáljuk ezt a fakultációs stúdiumot, hogy a kifejezetten fizika iránt érdeklődő 11. és 12. évfolyamos diákok mérések és kísérletek útján megértsék saját természeti környezetük egyes elemeit, azok környezetre gyakorolt hatását. Célunk a fizika megszerettetése, továbbá a problémaközpontúság, a gyakorlatiasság és az ismeretek egyensúlyának megteremtése a motiváció folyamatos fenntartásának és minden diák eredményes tanulásának érdekében. Mindezek megvalósulásával tanítványaink logikusan gondolkodó, a világ belső összefüggéseit megértő, felelős döntések meghozatalára kész felnőttekké válnak.

A tantárgy egyik legfontosabb célja, hogy a tanulók jártasságot szerezzenek a fizika tudomány megismerésének eszközeiben, módszereiben. A kísérletek, mérések végzésekor (akár tanári, akár tanulói) el kell érni, hogy a tapasztalatok rögzítése, az adatfeldolgozás, a következtetések levonása egyre nagyobb mértékben önálló tevékenységgé váljon. Az így megszerzett jártasságot, tudást gyakorlatias módon tudják alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaikban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában.

A jelenségek értelmezésével, a technikai alkalmazások megismerésével és így a körülöttünk levő természeti-technikai környezetben való eligazodással egyidejűleg a stúdium lehetővé teszi a mélyebb összefüggések felismerését, a természettudományos pályára készülők közép- és emelt szintű érettségi vizsgájára történő felkészülést. A tantárgy folytatja a Természetismeret tárgy céljainak megfelelő szemléletet, de fontosnak tartja a számítások elvégzését, mert az ismeretek elmélyítésének ez is alapjául szolgál.

Célunk, hogy a diákoknak segítséget adjunk abban, hogy a fizikai törvényszerűségek mögé lássanak, valamint, hogy megértsék a megismert jelenség lényegét, az alapvető technikai eszközök működésének elvét, a fizikát érintő nyitott társadalmi-gazdasági kérdések, problémák jelentőségét, és felelős módon tudjanak állást foglalni ezekben a kérdésekben.

Nem utolsósorban a természettudományos képzés célja az is, hogy a diákokat médiatudatosságra nevelje, ösztönözze a világ média által való leképezésének kritikus elemzését, értelmezését.

Vízió

A természet általános törvényszerűségeinek feltárásával a fizika tudománya foglalkozik. A diák saját tapasztalataira alapozó alkotói tevékenységének – kísérletező, felfedező, játékos, empatikus, gondolkodó „énje” – kibontakozására ad lehetőséget a stúdium, melynek keretében az informatikát és a matematikát is eszközként használjuk. A fizika szempontjából elsősorban a mérések értékelését segítő szoftvereket, illetve a megfelelően választott oktatói programokat, interneten elérhető filmeket, animációkat emelhetjük ki. Ugyanakkor hangsúlyosan fel kell hívni a diákok figyelmét arra, hogy az internet révén rendkívül sok szakmailag hibás anyaghoz

is hozzájuthatunk, ami megnöveli a tanári felelősséget. Az életkornak megfelelően megjelennek az adatgyűjtés, tapasztalat, értelmezés, megértés folyamatait segítő matematikai modellek, eszközök is (pl. matematikai műveletek, függvények, táblázatok, egyenletek, grafikonok, vektorok).

A tanterv lehetővé teszi a tananyag feldolgozását az aktív tanulás módszereivel, támogatja a csoportmunkát, a kompetencia alapú oktatást, a számítógépes animációk és szimulációk bemutatását, az interaktivitást. A tanterv sikeres megvalósításának alapvető feltétele a tananyag feldolgozásának módszertani sokfélesége.

A tanuló a stúdium végére eljut arra a szintre, hogy megismerje a világ tudományos megismerésének eszközeit, módszereit és készen álljon arra, hogy egy valódi, XXI. századbeli módon gondolkodó-kételkedő emberré váljon, illetve eleget tudjon tenni a fizika közép- vagy emelt szintű érettségi követelményeinek.

Témakörök

Tananyagszervezésünk kronologikus módon történik. Elsőként a klasszikus fizika nagy témaköreit-kísérleteit, majd a modern fizika témaköreit érintjük.

1) Mechanika
    a. Pontszerű testek kinematikája
        i. Sebesség
        ii. Gyorsulás
        iii. Összetett mozgások
        iv. Körmozgások
    b. Pontszerű testek és pontrendszerek dinamikája
        i. Erő
        ii. Erőtörvények
        iii. Ütközések
    c. Testek egyensúlya
        i. Forgómozgások
        ii. Forgatónyomaték
        iii. Egyszerű gépek
    d. Munka, energia, teljesítmény, hatásfok
    e. Tömegvonzás, bolygók mozgása, mesterséges égitestek
    f. Mechanikai rezgések, hullámok, hangtan
2) Hőtan
    a. Hőmérséklet mérése, testek hőtágulása
    b. Gázok állapotváltozásai
    c. Halmazállapot-változások, kaliometria
3) Elektromosság- és mágnességtan
    a. Elektrosztatika, elektromos mező
    b. Az elektromos áram, vezetési jelenségek
    c. Elektromágneses indukció, transzformátor
    d. Elektromágneses rezgések, hullámok
4) Optika

5) Modern fizika
    a. Relativitáselmélet
    b. Az atommodellek kialakulása és fejlődése
    c. Az elektron atomi állapotának leírása: kvantumszámok, Pauli-elv, periódusos rendszer
    d. Radioaktivitás
6) Csillagászat
    a. Naprendszerünk és a világegyetem szerkezete és keletkezése

Értékelés

A diákok félévkor szöveges értékelést, tanév végén pedig a szöveges értékelés mellé osztályzatot is kapnak.

A tanulók értékelésének módszerei nem korlátozódnak a hagyományos definíciók, törvények kimondásán és számítási feladatok elvégzésén alapuló számonkérésekre. Az értékelés során megjelenhet a szóbeli felelet, a teszt, az esszé, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység, illetve a csoportmunka csoportos értékelése is.

A tanulók egyes tanévközi munkáit százalékosan értékeljük. Éves teljesítményük az egyes munkáikra kapott százalékok átlagából születik meg, az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy az értékelés során szerzett osztályzat legalább elégséges legyen.

Gazdasági ismeretek fakultáció

Cél

A gazdasági ismeretek tantárgy gimnáziumi oktatásának célja – az érdeklődés kielégítése mellett –, hogy a tárgyat választó tanulók eligazodjanak napjaink gazdasági kérdéseiben, képesek legyenek azokat a gazdasági vonatkozású döntéseket racionálisan meghozni, amelyekre nap mint nap rákényszerülnek. A fakultáció érettségire készít fel.

Vízió

A közgazdaságtan a szűkösség viszonyai közötti választások és döntések tudománya; az embercsoportoknak a gazdasági folyamatban, vagyis a termelésben, az elosztásban, a cserében és fogyasztásban felmerülő döntési alternatíváival foglalkozó társadalomtudomány. A diákok tudatos döntést gazdasági választásaik során csak akkor fognak tudni hozni, ha a közgazdaságtan alapkérdéseire határozott válaszaik vannak.

Témakörök

A tananyag felépítése a hagyományos utat követi, az első évben mikrökonómiai, a második évben makróökonómiai kérdésekkel foglalkozunk. Az elméleti ismeretek mellett tananyagunk tartalmazza az alapvető munkajogi ismereteket, a marketing alapjait és a gazdasági teljesítmény számbavételéhez szükséges statisztikai alapokat.

A tananyag súlyozása és feldolgozása alkalmazkodik a tanulók igényeihez és képességeihez. A matematika iránt érdeklődő, azt szerető tanulókkal több számítási feladatot oldunk meg, míg azokkal a tanulókkal, akik ezt igénylik, a gyakorlat felé orientálódunk.

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáit szövegesen, írásbeli munkáit szövegesen és százalékosan értékeljük, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot adunk. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A legalább elégséges szintű osztályzat megszerzése.

Földrajz fakultáció

Cél

Az iskolánkban folyó képzés utolsó két évfolyamán a diákok a fakultációs rendszerben szabadon választhatnak olyan tantárgyat, mely érdeklődésükhöz, továbbtanulási céljaikhoz a legmegfelelőbb. A közép- és emelt szintű földrajz érettségire felkészítés arra ad lehetőséget, hogy a diákok a korábbi évfolyamokon megszerzett tudásukat elmélyítsék, és így sikeres vizsgát tehessenek. Ezzel együtt a diákok tájékozottságot szereznek az írásbeli és szóbeli érettségi vizsgák felépítésével, elvárásaival kapcsolatban.

Vízió

A két év során szisztematikusan haladunk végig az emelt szintű (és az ebbe tartozó középszintű) érettségi követelményrendszer valamennyi pontján. 11. évfolyamon a tanulók átismétlik és elmélyítik a természetföldrajzhoz és a társadalomföldrajzhoz kapcsolódó ismereteiket, míg a 12. évfolyamon a gazdaságföldrajzra és a regionális földrajzra kerül a hangsúly. A geoszférák természeti jelenségeinek tanulmányozásával elmélyül a tanulók rendszerszintű gondolkodása, Földünk sorsáért érzett felelősség tudata erősödik. A két év során a diákok a topográfiai névanyag, vaktérképek során stabil tudást szereznek Földünk térbeli viszonyairól.

Minden egyes témakör keretein belül a korábban megírt érettségi feladatsorok segítik a tanulóknak a tananyagban való elmélyülését. A korábbi érettségi feladatok segítenek abban, hogy az érettségi során várható feladattípusokkal már a fakultáció keretein belül megismerkedjenek velük és magabiztosan dolgozzanak. A szóbeli számonkérések kellő rutint biztosítanak a szóbeli érettségi vizsgához.

Témakörök

Első tanév:

A Föld helye a Világegyetemben

A földi tér ábrázolása, térképi ismeretek

A Föld, mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai

A légkör földrajza

A vízburok földrajza

A földrajzi övezetesség

Népesség-, és településföldrajz

Második tanév:

A világgazdaság jellemző folyamatai

Európa társadalmi-gazdasági jellemzői

Európán kívüli területek társadalmi-gazdasági jellemzői

Magyarország földrajza

Globális kihívások, a fenntarthatóság kérdőjelei

Értékelés

A diákok a számonkérésekre, feladatlapokra és a szóbeli megnyilatkozásra százalékos eredményeket kapnak. Tanév végén a diákok osztályzatot kapnak, amely a százalékos eredmények év végi átlagától függően az alábbiak szerint alakul:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele a legalább elégséges szintű osztályzat megszerzése.

Informatika – digitális kultúra fakultáció

Cél

Informatikaigényes pályára készülő diákok digitális kultúra érettségire való felkészítése. A közép- vagy az emelt szintű érettségi előkészítő fakultáció elvégzése után a tanuló jelentkezhet érettségi vizsgára. Az emelt szintű érettségi előkészítő fakultáció elvégzését ajánljuk az emelt szintű érettségire, informatikai vonalon történő továbbtanulásra készülő vagy ismereteit elmélyíteni szándékozó diákoknak, ugyanakkor fontos, hogy formailag bármelyik fakultációs tantárgy elvégzése után jelentkezhet a tanuló bármelyik szintű érettségire.

Vízió

A fakultációt választó diákok képesek lesznek jelenlegi iskolai és későbbi munkájuk során az informatikai eszközökre, mint lehetőségre tekinteni, amivel hatékonyan oldhatják meg problémáikat. Ezen felül a fakultációt választók képesek lesznek informatikaigényes, illetve szakirányú továbbképzések elvégzésére is.

A tanórák során a tanulók képesek elsajátítani az etikus és tudatos jelenlétet az információs társadalmon belül. A tanulók képesek az elsajátított tudásukat társaikkal is megosztani.

Mindkét tanév végén lezáró elemként a diákok elkészítenek egy munkát, ami a FINIS projekt fantázianévre hallgat (Fakultációs Informatikai Ismeretek projekt). Ennek témáját a diák a tanárral közösen határozza meg, célja, hogy minden, a tanév során tanult témakör ismeretanyagát felhasználja. A projektnek vagy egy elméleti anyagrész, vagy egy való életből vett probléma feldolgozásáról kell szólnia. Az elkészült munkát a diákok a kortársaik előtt az osztályukban és az iskola informatikatanárainak jelenlétében mutatják be. A projekt segítségével összetetten van lehetőség fejleszteni az informatikai kompetenciákat.

Témakörök

Középszintű érettségi előkészítő fakultáció

- Nem szakmai jellegű, személyes és szociális készségek
- Szövegszerkesztés
- Számítógépes grafika és képszerkesztés
- Bemutatókészítés
- Táblázatkezelés
- Adatbáziskezelés
- Algoritmizálás, adatmodellezés
- A programozás eszközei

Emelt szintű érettségi előkészítő fakultáció

Az emelt szintű érettségire felkészítő fakultáció témakörei építenek a középszintű érettségi előkészítő fakultáció témaköreire: az ott elsajátított tudáselemeket mélyítik, bővítik, szélesítik.

Az új témakörök:

- Az informatika gyakorlati alkalmazásai
- Webfejlesztés

A továbbvitt témakörök:

- Szövegszerkesztés
- Számítógépes grafika és képszerkesztés
- Bemutatókészítés
- Táblázatkezelés
- Adatbáziskezelés
- Algoritmizálás, adatmodellezés
- A programozás eszközei

Értékelés

11. évfolyam:

Az év során órai munkára, beadandóra, dolgozatra, plusz munkára és az informatika témaköréhez szorosan kapcsolódó egyéb szakmai/pedagógiai tevékenységre, munkára lehet százalékokat szerezni.

A FINIS projekt terve egy legalább 200 szavas dokumentum és egy legalább 6 diából álló prezentáció, ami bemutatja a végső projekt témáját, szükséges és használni kívánt eszközeit, a megvalósítás lépéseit és kapcsolatát az összes tanult témakörrel.

A FINIS projekt az Informatika-Matematika Munkacsoport által meghatározott önálló pontozási szempontrendszerrel rendelkezik. A FINIS projekt elfogadottnak minősül, ha legalább 75%-ot elér ezen szempontok szerint. Ennek része, hogy a projektet bemutatják saját osztályuk és minden informatikatanár előtt.

Százalékos eredmények átváltása a tanév végén

Középszintű érettségi előkészítő fakultáció

0-24% elégtelen

25-39% elégséges

40-59% közepes

60-79% jó

80-100% jeles

Emelt szintű érettségi előkészítő fakultáció

0-24% elégtelen

25-32% elégséges

33-46% közepes

47-59% jó

60-100% jeles.

Továbbhaladás feltétele:

A továbbhaladás feltétele az elfogadott FINIS projekt és a legalább elégséges érdemjegy megszerzése.

10-11-12. évfolyamosok egyaránt jelentkezhetnek mindkettő tárgyra egymástól függetlenül: tehát nem feltétele a Középszintű érettségi előkészítő fakultáció elvégzése az Emelt szintű érettségi előkészítő fakultációra való jelentkezésnek.

Kémia fakultáció

Cél

A 11-12. évfolyamon meghirdetett kémia fakultáció célja, hogy – kiegészítve és rendszerezve a természetismeret órán tanultakat – felkészítse a tanulókat a középszintű vagy emelt szintű kémiaérettségire.

Vízió

A diákok a kémiai alapműveltség birtokában képesek logikus következtetéseket tenni, érvelni, vitázni, szkeptikusan szemlélődni a kémia bármely területét érintő kérdések kapcsán. Megfelelő gyakorlattal rendelkeznek a kémiai laboratóriumban, tisztában vannak a biztonságtechnikai szabályokkal. A kémiaérettségi feladattípusait megfelelő rutinnal oldják meg, elméleti és gyakorlati tudásuk megfelel a követelményrendszernek.

Témakörök

- Általános kémia
    - Atomszerkezet
    - Molekulák térszerkezete, összetett ionok, kötéstípusok
    - Anyagi halmazok, állapotjelzők, halmazállapotok
    - Kémiai átalakulások
        - Termokémia
        - Reakciókinetika
        - Egyensúlyi reakciók
        - Sav-bázis reakciók
    - Elektrokémia
- Szervetlen kémia
- Szerves kémia
    - Szénhidrogének
    - Oxigéntartalmú szerves vegyületek
    - Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
    - Szénhidrátok
    - Nukleinsavak
    - Fehérjék
    - Műanyagok

Értékelés

A diákok dolgozatok és szóbeli feleletek formájában adnak számot elsajátított tudásukról, melyet a szaktanár százalékosan értékel. Az egyes témakörök lezárásakor szóbeli próbavizsgára kerül sor – tételkidolgozás, egyszerű kémcsőkísérlet értelmezése. Ennek értékelése az érettségi szempontrendszerét felhasználva szintén százalékosan történik. Év végén a diákok a szöveges

értékelés mellé az írásbeli és a szóbeli számonkérések százalékos eredményeinek átlaga alapján kapnak osztályzatot: 0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele a legalább elégséges szintű osztályzat, illetve a kémiai alapfogalmak ismerete, melyeket a mindenkori érettségi követelményrendszer tartalmaz.

Klasszikus idegen nyelv fakultáció - latin

Cél

A klasszikus latin nyelv elsajátítása fakultatív órakeret keretében elmélyíti a nyelvi tudatosságot, a kulturális nyitottságot és az elemzőkészség segítségével a nyelvi megértés módszertanát. A fakultációs képzés az alapképzéshez hasonlóan a tanulók egyéni igényeinek figyelembe vételével három területen fejleszti a képességeket: nyelvismeret, a nyelvet hordozó kultúrához kapcsolódó tapasztalatok és az általános nyelvi kompetenciák.

Latin fakultáción a nyelv fejlesztési céljai iskolánkban:

- A tanuló a második idegen nyelvként választott klasszikus latin nyelvből fakultatív órаterv esetén lehetőség szerint érje el - a központi kerettanterv által preferált - KER (Közös Európai Referenciakeret) B1 szintet, de minimum az A2 szintet, természetesen ennél magasabb szintre is el lehet jutni;
- logikai kompetenciái (analizáló és szintetizáló képesség) erősödjenek, váljon önálló nyelvhasználóvá, és ezáltal értse meg jobban anyanyelvének működését is, legyen nyitott más nyelvek megismerésére.
- A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1) képes legyen ismeretlen klasszikus nyelvű szövegben is tájékozódni, ismerje fel annak lapvető grammatikai struktúráit;
2) ismerje az adott klasszikus nyelv alapvető grammatikai szerkezetét, meg tudja nevezni a grammatikai funkciókat;
3) rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy összefüggéseket ismerjen fel egy szövegben;
4) szótár segítségével képes legyen nyelvi szintjének megfelelő szöveg fordítására;
5) legyen tisztában saját világának és az ókornak mint idegen világnak az alapvető kulturális különbözőségével;
6) ismerje a tanult klasszikus nyelv továbbélésének legfontosabb területeit;
7) magyar nyelven képes legyen beszélni az olvasott szövegekről.

Szövegértéssel kapcsolatos nyelvi célok

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1) képes legyen a mondatnál magasabb szintű szövegalkotó struktúrák felismerésére is;
2) meg tudja határozni a szöveg alapvető kommunikációs funkcióit.

Grammatikai ismeretekkel kapcsolatos nyelvi célok

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1) ismerje a tanult klasszikus nyelv grammatikai rendszerét, beleértve a legfontosabb rendhagyóságokat, az igeneves szerkezeteket, illetve a mondattan alapvető jelenségeit;
2) képes legyen a grammatika és a jelentés összekapcsolására;
3) ismerje a grammatikai eszközök elnevezését.

Közvetítő készséggel kapcsolatos célok

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1) képes legyen az olvasott szöveg alapvető üzenetét megfogalmazni magyar nyelven;
2) képes legyen az irodalmi eszközök, a stílust hordozó retorika és a jelentés összefüggésének felismerésére;
3) képes legyen megjelölni a szöveg nem fordítható retorikai eszköztárát is.

Kulturális ismeretekkel kapcsolatos célok

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1) rendelkezzen a szövegek értelmezéséhez szükséges kulturális ismeretekkel;
2) képes legyen arra, hogy megmutassa a mai kultúránktól idegen elemeket a klasszikus nyelveket létrehozó kultúrákban, és ezekről képes legyen reflektált véleményt alkotni.

Vízió

Az egyetemes kultúrát közvetítő latin nyelv elsajátítása közben a tanuláshoz szükséges készségek, képességek, ismeretek és attitűdök megalapozzák a tanulókban a közjóra, a társadalmi összetartozásra való törekvést. A tanulók a római irodalommal való ismerkedés közben egyéni és közösségi célok összhangjával és feszültségével találkoznak, így az együttműködési formák keresése iránti igény is erősödhet bennük erkölcsi érzékük növekedése mellett. A szövegek megértéséhez szükséges önfegyelem és képzelőtehetség alkalmas intellektuális érdeklődésük felkeltésére. Az elsajátított tudás beépülhet énképükbe, fejlődhet önismeretük.

A nyelvvel való foglalkozás fejleszti a tanulók anyanyelvi kommunikációs kompetenciáját a nyelvészeti fogalmak rendszerszerű használatával, a szövegek többrétegű jelentésének felfedezésével valamint a pontos és stílushű fordítások készítésén keresztül. Könnyebbé válhat az élő idegen nyelvek elsajátítása is. Az idegen nyelvi kompetenciát a latin nyelv esetében az írott szövegek olvasása és értelmezése fejleszti. A szövegszerkesztés logikai vizsgálata során megerősödnek a logikai kompetenciák, a tanulók könnyebben fedezik fel a logikai összefüggéseket, az érvek láncolatát is jobban követik, ez nagy segítségükre lesz majd a problémák megoldásában, a jelenségek értelmezésében az élet különböző területein.

Az emberi kapcsolatok elemző értékelésével a tanuló mélyebben megérti a család társadalmi szerepét, illetve a családon belüli szerepeket, feladatokat: így a szülői és gyermeki felelősség fogalmát is, felerősödhet a különböző generációk tagjai iránti tisztelet.

A latin nyelv ismerete több hivatásban is közvetlenül hasznosul, és az információszerzés eszközévé válik.

A tanulók megértik a klasszikus műveltség és a mai európai kultúra közötti folyamatosságot, a művészetek és a tudományok hagyományőrző funkcióját. A művészetekkel mint az önismeret, önkifejezés eszközeivel való foglalkozás, segít az egyéniség kibontakoztatásában. Az egyes műalkotások mélyebb megértésével esztétikai érzékük is fejlődik. Az ókorban tudatosan figyeltek a testi egészségre, az e témát feldolgozó művészi alkotásokkal ismerkedve növekedhet a tanulók egészségtudatos gondolkodása.

Mindezek a tartalmak és tevékenységek együttesen a szociális kompetencia, az empatikus készségek illetve a kezdeményezőképesség vonatkozásában is éreztetik fejlesztő hatásukat: a személyek és kultúrák közötti párbeszédre törekvésben, nyitottságban, a különböző nézőpontok megértésében, az emberi jogok tiszteletében, a reális alapokon nyugvó nemzeti identitásban és az Európához való kötődésben, valamint a kreatív és innovatív problémamegoldó tevékenységben.

Témakörök

A latin nyelv tanítása szövegközpontú, a grammatikai és a művelődésbeli ismeretek az érettségi témaköröket is felölelő szövegekhez kapcsolódnak. Adaptált és könnyített szövegekkel illetve a klasszikus normáknak nagyjából megfelelő nem klasszikus szövegekkel az alapórákon találkoznak a tanulók.

A tanulók nyelvi szintjének megfelelő klasszikus szövegek

- Caius Valerius Catullus: Nugae - folytatás
- Caius Iulius Caesar: Commentarii de bello Gallico VI. könyv
- Titus Lucretius Carus: De rerum natura
- Lucius Annaeus Seneca: Epistulae morales
- C. Plinius Caecilius Secundus levelei
- Cornelius Tacitus: Annales
- Quintus Horatius Flaccus lírája

Kitekintésként: a tanulók nyelvi szintjén túlmutató nagy jelentőségű szövegek

- Cicero levelei, beszédei, a retorika elméletével foglalkozó művei, a filozófus Cicero
- Publius Vergilius Maro: Eclogae, Georgica (IV. könyv), Aeneis - további szemelvények (IX., XII. könyvek)
- Az ókeresztény irodalom: pl. Aurelius Augustinus: Confessiones

A magyar kultúra szempontjából kiemelkedően fontos szövegek

- Latin nyelvű feliratok Pannóniában
- Középkori és reneszánsz latinság, pl. Janus Pannonius, Bonfini, Istvánffy, Forgách

Értékelés

Tanév közben a tanulók szóbeli munkáikra szöveges, írásbeli munkáikra szöveges és százalékos értékelést, tanév végén pedig szöveges értékelést és osztályzatot kapnak.

A tanulók tudásának év végi értékelése osztályzattal történik, mely odaítélésének alapvető szempontjai:

Elégtelen a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz alapvető grammatikai és művelődésbeli ismeretanyaggal nem rendelkezik, továbbá képtelen a szövegfordításra, éves teljesítménye 25% alatti.

Elégséges a tanuló tudása, ha a továbbhaladáshoz szükséges alapvető grammatikai és művelődésbeli ismereteknek birtokában van, továbbá képes a szövegfordításra, valamint 25-32% között teljesít.

Közepes a diák tudása, ha az alapvető, továbbhaladáshoz szükséges grammatikai és művelődésbeli fogalmakat ismeri, de sok nyelvtani jelenséget téveszt, fontos szavakat nem ismer, bizonytalan a szövegfordításban, egyeztetési hibái gyakoriak, 33-46% között teljesít.

Jó szintű a diák felkészültsége, ha a tudása a lényegre irányul, grammatikai, művelődésbeli vagy egyeztetési hibái illetve szókincsbeli hiányosságai a szövegfordítás érthetőségét lényegében nem akadályozzák, 47-59% között teljesít.

Jelesre értékelhető a tanuló tudása, ha a lényegi részekben nem téveszt, szóban és írásban csak apróbb, az érthetőséget nem befolyásoló hibákat vét, tehát tudása optimálisnak tekinthető, és 59% fölött teljesít.

Az osztályzat tehát a százalékos eredmények átlaga alapján a következőképpen alakul: 0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

A vizsgák rendszere latin nyelv esetében:

Választott idegen nyelvekből - így latinból is - a 9-11. évfolyamon mindegyik tanév végén van vizsga, így ez a 11. évfolyam fakultációs tanulóit is érinti. A vizsgák írásbeli és szóbeli részből állnak.

Az írásbeli rész tartalma:

- a tanulók nyelvi szintjének megfelelő latin szöveg fordítása
- nyelvtani feladatsor megoldása

A szóbeli vizsga feladattípusai:

- hangos szövegolvasás és fordítás
- grammatikai és kultúrtörténeti kérdések megválaszolása
- egy szöveghez kapcsolódó kultúrtörténeti tétel önálló kifejtése

A vizsga értékelése: a tanulók az írásbeli és szóbeli vizsgarészre egy - egy témazáró értékű százalékos értékelést kapnak a tanulók. Ezen kívül a vizsga egészét szövegesen is értékeljük az év végi szöveges értékelésen belül.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele az, hogy a tanuló érje el az elégséges értékelést.

Magyar nyelv és irodalom fakultáció

Cél

A magyar nyelv és irodalom fakultáció célja, hogy a diákoknak segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a magyar nyelv és irodalom érettségit emelt szinten sikeresen teljesíthessék. A fakultációs órák tematikája a Nemzeti Alaptantervben meghatározott érettségi követelményekhez igazodik, és épít a művészet komplex tantárgy keretein belül megszerzett nyelvtani, irodalmi és művészeti ismeretekre, hiszen az érettségire történő felkészülés már a tanulmányok legelején kezdetét veszi. A tematikus egységek áttekintése során nemcsak a tananyag elmélyítése és ismétlése kap nagy hangsúlyt, hanem az érettségi feladattípusainak gyakorlása is.

Vízió

Az emelt szintű érettségire való felkészülés szilárd általános iskolai és gimnáziumi alapokra épül, az általános iskolában elsajátított magyar nyelvi és irodalmi ismeretek, valamint a gimnáziumi komplex művészet témakörök a fakultáció alapját képezik. A sikeres vizsgához szükség van a lexikai tudás bővítésén túl a szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztésére, így a tantárgy tanítása olyan oktatói-nevelői munkát igényel, amely során a pedagógus koordinál, irányít, bemutatja az érettségi feladattípusokat, vezeti a diákokat az önálló felkészülésben, feladatmegoldásban, gyakorlásban.

Témakörök

Magyar nyelvi témakörök:

- Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai, digitális kommunikáció
- A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek
- A szöveg fogalma, típusai, a szövegkohézió, a szövegkompozíció, szövegfajták, szövegértés, szövegalkotás
- Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok
- Retorika – beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés
- Pragmatika – a megnyilatkozás fogalma, a társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv
- Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok
- Szótárhasználat
- Nyelvtörténet – a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek
- A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma

Irodalmi témakörök:

- Bevezetés az irodalomba, művészet, irodalom
- Az irodalom ősi formái, mágia, mítosz, mitológia
- A görög irodalom
- A római irodalom
- A Biblia mint kulturális kód
- A középkor irodalma

- A reneszánsz irodalma
- A barokk és a rokokó irodalma
- A felvilágosodás irodalma
- A romantika irodalma
- A magyar romantika irodalma
- A klasszikus modernség irodalma
- A magyar irodalom a XX. században
- A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma
- A XX. századi történelem az irodalomban
- Kortárs magyar irodalom

Értékelés

Az értékelés alapjául szolgáló feladatok: egyéni és csoportos órai feladatok, szóbeli beszámoló az egyes órák tananyagából, tárgyi tudást és összefüggések ismeretét vizsgáló röpdolgozatok, egyes témák lezárásakor az írásbeli érettségi feladataiból összeállított írásbeli dolgozatok, önálló (kb. 8-10 perces) prezentációk előre egyeztetett anyagrészekből, önálló jegyzetek, tanulmányi segédletek összeállítása.

A számonkérések formái között említett formákban a tanulói teljesítményeket a százalékos értékelésen túl szóban vagy írásban szövegesen is értékeljük. A százalékokat év végén osztályzattá váltjuk át a következők szerint: 0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Általános elvként elmondható, hogy jeles (5) osztályzatot kap a tanuló, ha a tananyagban az általános tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tett. Az irodalmi és nyelvtani ismereteket magabiztosan birtokolja és azt összefüggően tanári segítség nélkül elő is tudja adni. Jó (4) osztályzatot kap a tanuló, ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tett eleget. Közepes (3) osztályzatot kap a tanuló, ha a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget, s hibáinak kijavítására rendszeres tanári segítséget igényel. Elégséges (2) osztályzatot kap a tanuló, ha a tantervi követelményekben súlyos hiányok tapasztalhatók, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel rendelkezik. Elégtelen (1) osztályzatot kap a tanuló, ha a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, készségekkel sem rendelkezik.

Továbbhaladás feltétele

A tanév feladatainak legalább elégséges szinten való teljesítése.

Matematika fakultáció

A tantárgyat két tanítási nyelvű tagozaton angol nyelven tanítjuk.

Cél

A matematika fakultációt azoknak a 11.-es és 12.-es tanulóknak ajánljuk, akik matematikából emelt szinten kívánnak érettségizni, illetve azoknak is, akik középszinten szeretnének érettségit tenni, de a matematika meghatározó lesz további tanulmányaik során.

A matematika fakultációt választó diákok a középszinten tanulóktól külön csoportban tanulják a matematikát a 11. és 12. évfolyamon egyaránt heti 6 órában.

A matematika fakultációt választó diákok többségének továbbtanulása során a matematikára, mint alkalmazott tudományra lesz szüksége. Legfontosabb célunk, hogy ezen tanulók matematikatudásukat magasabb szintre fejleszthessék, feltárják a matematika különböző területei közötti kapcsolatokat, megismerjék a matematika rendszerét, struktúráját, axiomatikus felépítését, és kialakuljon bennük a megfogalmazott hipotézisek és összefüggésének bizonyításának igénye.

Vízió

Az emeltszintű képzésbe belépő tanulókról feltételezzük, hogy magabiztos ismeretekkel rendelkeznek középszinten, és erős érdeklődést mutatnak a matematika iránt. Ennek megfelelően a középszintű ismeretekre építve a kiegészítő tartalmakat tanuljuk és azokat az emelt szintű ismereteket, amiket az emelt szintű érettségi követelményrendszere meghatároz. Ezen túl a felsőoktatás műszaki, gazdasági, természettudományos, IT területeihez szükséges témaköröket nézzük meg (pl. analízis elemei - deriválás, integrálás; lineáris algebra alapok; statisztika és valószínűségszámítás elemei stb.). Nagy hangsúlyt helyezünk a versenyfeladatokra, igény esetén a versenyfelkészítésekre is.

Nagyon fontosnak tartjuk a pontos és helyes fogalomalkotás és matematikai nyelvezet használatát. A különböző megismerési és gondolkodási módszerek alkalmazását azzal segítjük, hogy igyekszünk a tanultakat változatos formában alkalmazni. Folyamatosan fejlesztjük a matematikatanulás szokásait és képességét, törekedve minél több sikerélmény megtapasztalására. Azt szeretnénk elérni, hogy a diákok nagyfokú gyakorlottságra és magabiztosságra tegyenek szert, mire érettségit tesznek

A minél erősebb motiváció eléréséért törekszünk a lehető legtöbb alkalmazást megmutatni, különös tekintettel az informatikai és fizikai alkalmazásokra.

Témakörök

A témaköröket az érettségi követelményben meghatározott öt témakör szerint csoportosítjuk:

- Gondolkodási módszerek
- Számelmélet, algebra
- Függvények, analízis elemei
- Geometria

- Valószínűségszámítás, statisztika

Értékelés

A tanulók munkájának és teljesítményének értékelése folyamatosan történik az órai munka, házi feladatok ellenőrzése, rendszeres szóbeli és írásbeli felmérések alapján. Az egyes témakörök végén a tanulók témazáró dolgozatokat írnak, melyek eredménye duplán számít az év végi átlag számításánál. A tanév folyamán mindkét évfolyamon próbaérettségin vesznek részt a tanulók. A vizsga eredménye kétszeres súllyal számít az év végi eredménybe.

A tanév során szerzett százalékok átlagát a következőképpen számítjuk át tanév végi osztályzatra:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Az év végi osztályzat mellett félévkor és év végén szöveges értékelést is kapnak a tanulók.

Továbbhaladás feltétele

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló osztályzata legalább elégséges legyen.

Mozgóképkultúra és médiaismeret fakultáció

Cél:

A tudatos médiahasználatra való nevelés és az érettségire való felkészítés. A média és mozgóképkultúra olyan területek, amelyek a mindennapjaink szerves részét alkotják. A tantárgy célja a mediális közvetítettség, a fikcionalitás és a technikai eszközök használatának tudatossá tétele mind a befogadói oldal, mind az alkotói kompetenciák fejlesztése során. A tantárgy tematikusan az érettségire készíti fel a diákot, így támogatva a kötelező közismereti tárgyak mellett a tudatos pályaválasztást. A tantárgy fejleszti a kommunikációs készségeket, a digitális kompetenciákat, a kooperáció készségét, a kreativitást és az esztétikai érzéket. A diákok közös alkotói folyamatban tudnak részt venni, saját elképzeléseiket másokkal megosztani, és a megvalósításba bevonni, valamint bevonódni. Az alkotás gyakorlatában válnak tudatos médiahasználókká.

Vízió:

A mai világ alapkövei az audiovizuális termékek. Nem csupán művészi színvonalú alkotások, hanem a mindennapjainkat át- és átszövő medializált tartalmak egyaránt. Ezek, a társadalomra és az egyénre egyaránt befolyással vannak: elképzeléseink, fogalmaink, belső képeink, narratív struktúráink és nyelvi fordulataink tükrözik a képalkotó eszközök ránk gyakorolt hatását. Ezért elsődleges cél a kritikus gondolkodás és az esztétikai érzék fejlesztése.

A tanulási tevékenység elsődlegesen különböző digitális eszközök használata egyéni és közösségi tanulási formákban. Az eszközök és alkotói feladatok segítik a technika működési mechanizmusainak meg- és felismerését. A feladatok nem csupán az egyéni fejlesztésre szolgálnak, hanem a társas kompetenciákat is fejlesztik. A filmes eszközök használatát, a különböző képi és egyéb mediális tartalmakat elsősorban a gyakorlat felől közelíti meg a tárgy: a produkció előállítása során jön létre az élményalapú és tapasztalatokon nyugvó tanulás.

Témakörök:

Filmtörténet. A mozgókép előzményei, a film és a mozi felfedezése.

A mozgókép alaptulajdonságai.

A montázs szerepe a tér és az idő mozgóképi ábrázolásában.

A média kifejezőeszközei.

A figyelemirányítás, hangulatteremtés és értelmezés fő eszközei.

A mozgóképi elbeszélés.

Szerzői kultúra és tömegkultúra, mint eltérő beszédmódok.

A média társadalmi szerepe, használata. Tömegkommunikáció, nyilvánosság, hálózati kommunikáció.

Az új média formái és szövegépítkezési sajátosságai.

Médiaipar, médiafogyasztás és befogadás.

Médiareprezentáció, valószerűség és hitelesség.

Médiaetika, médiaszabályozás.

Értékelés:

Az elkészített művek, beszámolók alapján. A tanulók munkáját félévkor szövegesen, a tanév végén pedig a szöveges értékelés mellett osztályzattal is értékeljük. Az osztályzat a százalékos eredmények tanév végi átlaga alapján a következőképpen alakul:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele:

Elégséges osztályzat megszerzése.

Testnevelés fakultácló

Cél

Az emelt szintű testnevelés fakultáción azon diákok felkészítése folyik, akiknek továbbtanulási terveiben valamilyen testneveléssel kapcsolatos szak vagy szakpár szerepel, vagy választható tárgyként közép szintű érettségit szeretnének tenni. Célunk a diákok közép- és emelt szintű érettségire való felkészítése, amelynek eredményeképpen az érettségin a lehető legjobb eredményt tudják elérni.

Vízió

A fakultáción részt vevő diákok maximálisan fel fognak készülni az érettségire, és ott a lehető legjobb eredményt fogják elérni.

Témakörök

- Sporttörténet
- Egészségvédelem
- Edzéselméleti
- Gimnasztika
- Atlétika
- Torna
- Küzdősportok
- Úszás
- Sportjátékok

A két évfolyam alatt rendelkezésre álló összesen 132 óra felosztása az egyes témakörök között az egyes diákok szükségleteihez igazodó egyéni program alapján történik meg.

Értékelés

Félévkor és év végén szöveges értékelést kapnak a diákok. Szükség- és a diák igénye szerint osztályzatot is adunk.

Továbbhaladás feltételei

A tartalmak ismeretével és végrehajtásával kapcsolatban nem fogalmazunk meg feltételeket, ezzel figyelembe véve az egyéni ritmusú haladás és eltérő fejlődés okozta különbségeket. A továbbhaladás feltétele a foglalkozásokon való aktív részvétel és az együttműködés.

Történelem fakultáció

Cél

A fakultációs képzés célja a tanulók emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítése, az alapórákban az alapvetően a középszintű vizsgára való felkészülés során megszerzett ismeretek elmélyítése és az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek megfelelő kibővítése, a vizsga eredményes letételéhez szükséges kompetenciák megszerzése az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendeletben előírt témaköröknek megfelelően.

Vízió

A középiskolai emelt szintű érettségire felkészítő történelemtanítás az általános iskolai ismeretekre, a középiskolai középszintű érettségi vizsgára felkészítő képzésre és tevékenységekre épül, jellegét tekintve forrás- és tevékenységközpontú. Olyan nevelő-oktató tevékenység, amelynek célja az általános történelmi műveltség kiterjesztése és elmélyítése, valamint a magasabb műveltség megalapozása. A képzés során a tanár feladata nem frontális előadások tartása, hanem az érettségi témakörökhöz tartozó feladattípusok bemutatása, a tanulók önálló felkészülésének és gyakorlásának koordinálása, a tanulókkal együttműködve, közösen a sikeres emelt szintű érettségihez szükséges egyéni utak és felkészülési stratégiák kidolgozása.

Témakörök

11. évfolyamon:

- Civilizáció és államszervezet az ókorban
- Vallások az ókorban
- Hódító birodalmak
- A középkori Európa
- A magyar nép eredete és az Árpád-kor
- A középkori Magyar Királyság fénykora
- A kora újkor
- A török hódoltság kora Magyarországon
- A felvilágosodás kora
- Magyarország a 18. században
- Új eszmék és az iparosodás kora
- A reformkor
- A forradalom és szabadságharc

12. évfolyamon:

- A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése
- A dualizmus kori Magyarország
- A nagy háború
- Az átalakulás évei
- A két világháború között

- A Horthy-korszak
- A második világháború
- A két világrendszer szembenállása
- Háborútól forradalomig
- Az 1956-os forradalom és szabadságharc
- A kádári diktatúra
- A kétpólusú világ és felbomlása
- A rendszerváltoztatás folyamata
- A világ a 21. században
- Magyarország a 21. században
- A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században
- Ismétlés, felkészülés az érettségire

Értékelés

A tanítási év felénél és a tanítási év végén a tanulók az érettségi vizsga felépítését és értékelési rendszerét követő írásbeli és szóbeli beszámolón vesznek részt, százalékos eredményeket szereznek.

Az aktív, együttműködő tanulói attitűdöt alapvetőnek tekintjük, így az órai munkát százalékkal nem értékeljük.

A tanulók munkáját félévkor szövegesen, a tanév végén pedig a szöveges értékelés mellett osztályzattal is értékeljük. A tanév során szerzett százalékok átlagát az alábbiak szerint váltjuk át osztályzatra:

0-24% - elégtelen, 25-32% - elégséges, 33-46% - közepes, 47-59% - jó, 60-100% - jeles.

Továbbhaladás feltétele

Az évi két beszámolón való részvétel, valamint a két beszámoló százalékos átlagának el kell érnie az elégséges érdemjegyhez szükséges értéket, azaz a 25%-ot.

Vizuális kultúra fakultáció

Cél

A fakultáció keretein belül a diákok felkészülhetnek az érettségire, valamint felvételi alkalmassági és elméleti vizsgára. Nem szükséges előzetes tudás, az oktatás egyénre szabott, felkészültségi szinttől függő. Ha nincs előzetes tudás, a gyakorlati oktatást az alapoktól kezdjük. A gyakorlati oktatáson kívül az elméleti oktatás része a kulcsfogalmak ismerete, a gyakorlati feladatokhoz tartozó anyag- és színtani tudásanyag elsajátítása, valamint a különböző művészettörténeti korok és stílusok széles körű tudása.

Vízió

A tanulók megismerkednek a fogalmakkal, eszközökkel, nyomhagyásokkal, vonaltípusokkal és erre a biztos alapra építik fel azt a rajztudást, ami szükséges az elvárások teljesítéséhez. Megismerik az összefüggéseket, a rajzolásban rejlő törvényszerűségeket, megtanulják, hogyan lehet okosan, ügyesen, szépen rajzolni. Ha sikerült elsajátítani az alapokat, akkor kezdődik a célirányos felkészítés az érettségire, valamint a különböző művészeti vagy építészmérnök szakokra.

Témakörök

Elmélet:

- Őskor
- Ókori kelet művészete
- Keleti művészet
- Antik görög kultúra
- Antik római kultúra
- Középkor
- Reneszánsz és reformáció
- Barokk
- Rokokó
- Klasszicizmus
- Romantika
- Realizmus
- Impresszionizmus
- Szecesszió
- XX.század

Gyakorlat:

- vonal
- szögletes testek
- hengeres testek
- perspektíva
- belső tér

- drapéria
- színtani ismeretek
- tanulmányrajzok
- csendélet
- portré
- kroki
- akt
- tervezési feladatok
- önálló kreatív témafeldolgozás

Értékelés

A komplex vizuális nevelés esetében annyira egyéni a fejlődés mértéke a különböző részterületeken, hogy az értékelés nem érdemjeggyel vagy százalékkal történik, hanem minden tanuló szöveges értékelést kap. Ezt az értékelést a diák félévkor, a tanév végén, valamint minden elkészült alkotás után írásban megkapja. Tanév közben az elkészült alkotásokat a tanuló maga is értékeli szóban.

Értékelési szempontok:

- tanév során nyújtott teljesítmény
- órai munka
- együttműködés
- új ismeretanyag elsajátítása és alkalmazása
- jártasság egy adott témában
- különböző technikák helyes használata
- elméleti ismeretek
- kreativitás
- megjelenítő készség
- technikai készségek
- térszemlélet

Az a tanuló, aki érettségi tantárgynak választja a tárgyat, a tanév végén osztályzatot is kap a szöveges értékelés alapján.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív részvétel, az alkotások elkészítése.

Választható tantárgyak

A II. világháború csatáterei

Cél:

A II. világháború csatáterei című választható tantárgy a második világháború legfontosabb csatáit veszi sorra. Részletesen mutatja be az alakulatok parancsnokait, katonáit és a fegyverállományt is, mellyel részt vettek az ütközetben. A választott tantárgy keretein belül tanulói kiselőadások, valamint korabeli archív felvételek, fényképek, dokumentumok közös elemzésével tárjuk fel az események menetét.

Vízió:

A tanulók ismerik az újfajta hadviselés jellegzetességeit és azok hatásait, a hátországot, a civil lakosságot sem kímélő modern totális háború jellemzőit és a tömegpusztító hadászati eszközök használatát.

Témakörök:

1) A lengyelországi csata
2) A téli háború
3) Skandinávia német megszállása
4) A franciaországi csata
5) Az angliai csata
6) A kínai-japán háború 1941 végéig
7) Az észak-afrikai csata
8) A balkáni invázió
9) A Barbarossa-hadművelet
10) Támadás Pearl Harbor ellen
11) Az atlanti csata
12) A sztálingrádi csata
13) A II. magyar hadsereg harcai a keleti fronton
14) A Midway-i csata
15) A tunéziai csata
16) A kurszki csata
17) A légi háború Németország felett
18) A guadalcanali csata
19) A monte-cassinoi csata
20) A mariana szigeteki csata
21) A normandiai csata
22) A Bagration-hadművelet
23) A Leyte-öböli csata
24) Az ardenneki offenzíva
25) A magyarországi hadműveletek
26) Az Iwo Dzsima-i csata

27) A berlini csata
28) Az okinavai csata
29) A mandzsúriai invázió
30) Légi háború Japán felett

Értékelés:

Választott tárgyunk koncepciója arra épül, hogy a tárgyat önként választó diákok személyes érdeklődés miatt jelentkeznek a kurzusra, így elvárjuk az aktív órai munkát és az előírt két tanulói előadás megtartását. Arról, hogy az órai munka és előadás elfogadható volt-e, minden foglalkozás végén a tanulók saját maguk döntenek a csoporttagok és a szaktanár visszajelzése alapján. Amennyiben a tanuló úgy ítéli meg, hogy tevékenysége az adott foglalkozáson nem volt hasznos maga és a többiek számára, a szaktanárral és a csoporttagokkal egyeztet a pótlás módjáról. A tanulók munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele:

A tantárgy teljesítésének feltétele az órai forráselemző feladatok teljesítése és két csoportmunkában létrehozott és megtartott tanulói előadás.

A világtörténelem sorsfordító ütközetei

Cél:

A világtörténelem sorsfordító ütközetei című választható tantárgy a világtörténelem legfontosabb csatáit veszi sorra. Részletesen mutatja be azoknak az államoknak a hadszervezeteit, katonáit, háborús stratégiáit, amelyek ezeket a sorsfordító ütközeteket vívtak. A választott tantárgy keretein belül tanulói kiselőadások, valamint hadtörténeti munkák és egyéb történelmi források közös elemzésével tárjuk fel az összecsapások lefolyásának körülményeit, tárjuk fel a győzelem és vereség közti különbség okait.

Vízió:

A tanulók ismeri, hogy melyek voltak azok a csaták, amelyek alapvetően befolyásolták az emberi civilizáció fejlődésének irányát és minőségét. Tisztában vannak egy-egy ütközet történelmi kontextusával, ismerik a szemben álló hadseregek felszereltségét, taktikáját, nagyvonalakban az őket kiállító hatalmak hadszervezetét meghatározó államszervezetét.

Témakörök:

1) A kádesi csata
2) Gaugamélai csata
3) Zámai csata
4) Alesiai csata
5) Actiumi csata
6) Catalaunumi csata
7) Poitersi csata
8) Hastingsi csata
9) Hattini csata
10) Nikápolyi csata
11) Ankarai csata
12) Grünwaldi csata
13) Azincourti csata
14) Páviai csata
15) Az armada pusztulása
16) Nördlingeni csata
17) Höchstadti csata
18) Poltavai csata
19) A yorktowni csata
20) A trafalgari csata
21) A borogyinói csata
22) A waterlooi csata
23) A solferinoi csata
24) A gettysburgi csata
25) A sedani csata
26) A somme-i csata és a verduni vérszivattyú

27) A dien-bien phui csata
28) Tankcsata a Golán-fennsíkon
29) Az afganisztáni háború
30) A sivatagi vihar

Értékelés:

Választott tárgyunk koncepciója arra épül, hogy a tárgyat önként választó diákok személyes érdeklődés miatt jelentkeznek a kurzusra, így elvárjuk az aktív órai munkát és az előírt két tanulói előadás megtartását. Arról, hogy az órai munka és előadás elfogadható volt-e, minden foglalkozás végén a tanulók saját maguk döntenek a csoporttagok és a szaktanár visszajelzése alapján. Amennyiben a tanuló úgy ítéli meg, hogy tevékenysége az adott foglalkozáson nem volt hasznos maga és a többiek számára, a szaktanárral és a csoporttagokkal egyeztet a pótlás módjáról. A tanulók munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele:

A tantárgy teljesítésének feltétele az órai forráselemző feladatok teljesítése és két csoportmunkában létrehozott és megtartott tanulói előadás.

Angol irodalom

Cél

Az angol nyelvű irodalom tantárgy tanításának célja a tanulók irodalmi ismereteinek bővítése, a célnyelv kultúrájával kapcsolatos ismereteik elmélyítése, és egyúttal az angol nyelvtudásuk megerősítése, bővítése.

Vízió

A tanulók megismerik az adott kultúrák által közvetített értékeket. Az angol nyelvű szövegek, irodalmi művek olvasása élménnyé válik a tanulók számára, felismerik a költői eszközöket, esetleg ők maguk is írnak verset, prózát idegen nyelven.

Témakörök

Erősítjük a szövegértési készségeket és megtanuljuk a legalapvetőbb irodalmi fogalmakat, költői eszközöket. Az angol nyelvű irodalmi művek feldolgozása kronologikus sorrendben történik, és a kezdetektől a XIX. század végéig tartó irodalmi-művészeti-történelmi korszakokat (pl. óangol, reneszánsz, angol, skót, illetve amerikai romantika) öleli fel.

Értékelés

A tanulók teljesítményét tanév közben, félévkor és a tanév végén is szövegesen értékeljük órai teljesítményük és a projektmunkában való részvételük alapján.

Továbbhaladás feltétele:

A továbbhaladás feltétele az órai feladatok teljesítése és a projektmunkában való részvétel a tanév elején ismertetett szempontok alapján.

Angol világ

Cél

A tantárgy elsődleges célja, hogy tanulóink betekinthessenek olyan angol nyelvű országok szokásaiba, kultúrájába és életébe, melyek nem feltétlenül szerepelnek sem az angol nyelv, sem a célnyelvi civilizáció tantárgy keretein belül. Kiemelt cél ezen felül a megszerzett angol nyelvtudás aktív gyakorlása és elmélyítése is.

Vízió

Míg több tantárgy is szervesen foglalkozik az Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok történelmével és kultúrájával, kevesebb szó esik a Nemzetközösség többi országáról és Írországról. Az angol világ tantárgy arra vállalkozik, hogy betekintést nyújtson ezeknek az országoknak a kultúrájába és életébe. A témákat eredeti forrásokon keresztül ismerjük meg, mely a tanulók forráselemzési, összehasonlítási és nyelvi készségeit egyaránt fejleszti. A témák megbeszélése elősegíti az elemzési és vitakészség fejlődését is.

Témakörök

Válogatás a Nemzetközösség országainak és Írország kultúrájából, történelméből, szokásaiból (étkezés, közlekedés, hagyományok), valamint a környezetvédelem, a társadalmi szervezetek, a gazdaság, a technológia fejlődése, a globális és lokális perspektívák, a politika, és a társadalmi tendenciák témaköreiből.

Értékelés:

A tantárgy tanulásához, az órai aktív részvételhez szükséges a legalább B1 szintű nyelvtudás, ezért az angol munkacsoport azon tanulók számára javasolja a tantárgy felvételét, akik a B1-es szintű bemeneti mérést 85% fölött teljesítik.

A tanulók az órai munkájuk, dolgozatok, esszék és projektmunkák alapján kapják a félévi és év végi szöveges értékelésüket.

Továbbhaladás feltétele:

A teljesítés feltétele az órai feladatok teljesítése és a projektmunkában való részvétel a tanév elején ismertetett szempontok alapján.

Az ember

Cél

Az ember című tárgy fő célkitűzése, hogy megismerjük, mitől nevezzük magunkat embernek, végső soron önmagunkat keressük. Olyan kérdésekkel találkozunk, mint hogy honnan származunk, mitől vagyunk olyanok, amilyenek, mi tesz minket emberré, miért viselkedünk úgy, ahogy, miért vagyunk olyan sokszínűek, miért élünk csoportban és miért vagyunk képesek együttműködésre, miért háborúzunk, hogyan jött létre a társadalmunk.

Vízió

Antropológiával ritkán találkozhatunk a kötelező tantárgyak keretein belül, pedig sokszor lehet segítségünkre adott szituációk értékelése, megértése céljából. Végső soron szolgálja a tolerancia, az empátia erősödését, az együttműködési készség fejlesztését, a csoportban működés fejlődését.

Témakörök

- az ember származása,
- az emberiség sokfélesége,
- az emberi jellegek vizsgálata,
- az emberi viselkedés alapjai,
- ember a csoportban.

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív részvétel.

Biológia stúdium

Cél

A biológia stúdium fő célja, hogy közelebb hozza az érdeklődő diákokat a biológia tudományához, megismertesse a diákokkal a biológiai vizsgálatok módszereit, eszközeit, a kiértékelés módjait. A tematika alapjául a részletes érettségi követelményrendszerben foglalt, középszinten kötelező kísérletek szolgálnak. Ennek tükrében a tantárgy elvégzése után a diákok megismerkednek (és magabiztossá válnak) a középszintű biológia érettségi szóbeli részének kísérleti tételeivel. A biológia stúdium emellett (támaszkodva a kémia és a fizika stúdium tematikájára) segít abban, hogy érzékennyé és érdeklődővé váljanak a diákok a természettudományos szemlélet iránt.

Vízió

A biológia stúdium elvégzése után a diák kellő magabiztosságot szerez a biológiai kutatások, megfigyelések eszközeinek használatában, a kiértékelés és a jegyzőkönyvek elkészítésében, így hosszútávon alkalmazható tudáshoz jut, amely segíti a bonyolultabb szakmai szövegek megértését, az elvonatkoztatást, az összefüggések keresését és felismerését. Végső soron bízunk abban, hogy a biológia stúdium kedvet csinál egyéb biológiai témájú választható tárgyak elvégzéséhez.

Témakörök

1) Plazmolízis vizsgálata
2) Az orvosi szén felületi megkötőképessége
3) A nyál emésztő működése
4) A szén-dioxid kimutatása
5) Az epe működésének vizsgálata
6) A keményítő vizsgálata
7) A keményítő kimutatása
8) A fehérjék kimutatása, kicsapási reakciók
9) A sejtmag vizsgálata
10) A sejtfal és a sejtplazma vizsgálata
11) A zöld színtestek vizsgálata
12) A papucsállatka és az amőba megfigyelése
13) A zöld szemes ostorosmoszat és az élesztőgomba megfigyelése
14) Lombosmoha megfigyelése
15) Zárványok vizsgálata
16) A gázcserenyílás vizsgálata
17) A víz útja egy zárvatermő növényben
18) A lomblevél szövettani felépítése
19) A fás szár szövettani felépítése
20) Többrétegű elszarusodó laphám vizsgálata
21) Harántcsíkolt izomszövet vizsgálata
22) A csontszövet vizsgálata

23) Az idegszövet vizsgálata
24) Az emberi vér és a békavér összehasonlítása
25) A gyomornedv hatásának vizsgálata
26) Vakfoltvizsgálat
27) Térdreflex vizsgálata

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív részvétel.

Csillagászat

Cél

A tantárgy alapvető célja a diákok megismertetése a világűrrel, az arról való jelenlegi tudásunkkal, az űrkutatással, a csillagászat tudományával és változatos irányzataival, a csillagászat történetével, mitológiához, valláshoz való kapcsolatával, téves világképekkel, téveszmékkel és a tudományos-fantasztikumba hajló elméletekkel. Mindemellett a különböző, mindennapi életet is érintő csillagászattal kapcsolatos találmányok, eszközök működésébe is betekintést nyújtunk.

Vízió

A tanév során megpróbáljuk erősíteni a diákokban a természettudományos gondolkodást és a tudományos szkepticizmust, egyfajta kiegészítésként a természetismeret órákhoz. Mindehhez többször fizikai-matematikai eszközökhöz nyúlunk, ezért e két tárgyban szerzett tudás elmélyítése is cél.

Témakörök

1) A csillagászat története
2) A Naprendszer
3) Űrcsillagászat
4) Csillagfejlődés
5) Modern kozmológia
6) Csillagképek
7) Tájékozódás az égbolton
8) Csillagászati távcsövek

Értékelés

A diákok félévkor és tanév végén szöveges értékelést kapnak.

Továbbhaladás feltétele

A tantárgy alapjainak elsajátítása és az órákon való részvétel.

Dalszövegek elemzése

Cél

Irodalmi műveket elemezni sokszor nehéz feladat, a diákok jó része eleve fenntartásokkal kezeli a műelemzéseket, pedig a magyar érettségi pontszámának nagy részét ez a feladat teszi ki. A tárgy indításának motivációja főként az volt, hogy a műelemzési technikákat megismertessük diákjainkkal dalszövegeken keresztül, elérve ezzel azt, hogy rutinos és magabiztos verselemzőkké, novellaelemzőkké váljanak. Ennek eszközei tehát a dalszövegek, amelyekre aligalig figyel az ember zenehallgatás közben. Igyekszünk olyan dalokat összeválogatni, amelyeknek zenei nagysága mellett szövegei is kiemelkedőek.

Vízió

A tanév végére a diákok rutint szereznek a szövegek elemző vizsgálatában, érzékennyé és értővé válnak, ahonnan már csak egy lépés a sikeres műértelmezés. A változatos témákon keresztül fejlődik a diákok együttműködési, szociális, empatikus készségük, segítenek abban, hogy diákjaink toleráns, kritikusan gondolkodó felnőtté váljanak.

Témakörök

1) Dalszövegek az egyénről
2) Dalszövegek a szabadsáról
3) Dalszövegek a háborúról és a békéről
4) Dalszövegek a vallásról, a hitről, Istenről
5) Dalszövegek a szerelemről
6) Dalszövegek a szexualitásról
7) Dalszövegek az életről és a halálról
8) Dalszövegek a politikáról
9) Dalszövegek a társadalmi egyenlőtlenségekről

Értékelés

Félévente két-két dalszöveg teljes elemzését be kell mutatni írásban, ennek javítási szempontjai igazodnak a magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga szövegalkotási (műelemzési) részének javítási útmutatójában foglaltakhoz. Mind a négy beadott dalszöveg elemzésére a diákok szöveges értékelést kapnak, illetve a félév és az év vége is szöveges értékeléssel zárul.

Továbbhaladás feltétele

Tanév feladatainak teljesitése az év elején ismertetett szempontoknak megfelelően.

Demokrácia

Cél

Célunk, hogy a tantárgy tanulása során diákjaink valódi, árnyalt képet kapjanak arról, hogy mit is jelent, mit is jelenthet a „demokrácia" sokszor, sokféle szövegkörnyezetben használt fogalma. Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a tanulók megértsék a demokrácia különböző formáit, a demokratikus mechanizmusok működését, azok alkalmazási területeit, és azt, hogy mindez hogyan érint(het)i az ő és környezetük mindennapjait. Célunk tehát, hogy az elvont fogalmat „lehozzuk a földre", és a tanulókkal közösen feltérképezzük a demokrácia közvetlen megtapasztalásának lehetőségeit.

Mindebből adódóan nagy hangsúlyt fektetünk a demokratikus működés iskolánkon belüli vizsgálatára, értelmezésére és fejlesztésére. A tárgy nem titkolt célja, hogy a résztvevők valódi közösséggé váljanak, amely szellemi műhelyként támogatja az iskolapolgárok demokratikus jogainak intézményen belüli minél teljesebb érvényesülését, és kialakítja a résztvevőkben azt az érzékenységet, amely a tudatos, önálló, szabad állampolgár kiemelten fontos tulajdonsága. Diákjaink ezáltal még hatékonyabban lesznek képesek kiállni saját jogaikért, érdekeikért, és készek lesznek támogatni másokat, például azokat, akik bizonyos hátrányaik miatt arra nem képesek.

Hisszük, hogy a demokráciát csakis akkor lehet a maga összetettségében megérteni, ha a „saját bőrünkre megy a játék", ezért célunk, hogy a résztvevők minél több és mélyebb saját élményt vigyenek magukkal a tantárgy elvégzésével.

Vízió

Egy demokráciáról szóló tantárgy akkor nyeri el valódi értelmét, ha a tanórák maguk a lehető legdemokratikusabb módon zajlanak. Ebből fakadóan széles mozgásteret biztosítunk a tanulóknak és a tanároknak ahhoz, hogy az őket leginkább foglalkoztató témákkal, problémákkal foglalkozzanak olyan módszerekkel, amelyek a résztvevők közti partneri viszonyon és együttműködésen alapszanak. Ugyanakkor az is meggyőződésünk, hogy a demokráciát, a demokratikus döntéshozatalt tanulni és folyamatosan gyakorolni, fejleszteni kell, amihez jól körülhatárolt keretek és – közösen megalkotott, az első időkben tanárok által facilitált – szabályok szükségeltetnek. A tanulási folyamat első fázisa ezért a közös működésmód keretrendszerének megalkotása, amely azért is kiemelt fontosságú, mert hosszú távon elsősorban ez a – várhatóan kihívásokkal is tarkított – folyamat határozza meg a tanulók demokratikus szemléletmódját.

Abban is hiszünk továbbá, hogy a demokrácia rendkívül sokszínű és összetett kérdését vizsgálva hasonlóan sokrétű megközelítési módszertant kell alkalmaznunk. Ezért egyaránt segítségül hívjuk a demokráciáról felhalmozott történelmi tudást (múlt), a kortárs világ aktuális közés emberjogi problémáinak vizsgálatát és megvitatását (jelen), valamint a fejlődés lehetséges útjairól való gondolkodást (jövő).

Témakörök

Első lépésként tanév elején közös szabályalkotással/keretalkotással kezdjük a tantárgyat (kinek mire van szüksége ahhoz, hogy az együtt töltött idő nem csak kellemes, de hasznos is legyen, emellett megtapasztaltjuk a szavazási rendszereket, döntéshozatali metódusokat saját élmény keresztül). Az így megalakult formális közösségben ezek után megbeszéljük a résztvevők motivációját, érdeklődését a tantárgyot belül (esetleg azon kívül, de ahhoz kapcsolódva), majd ezekből az igényekből a tanár egy tantervet készít, melyet a közösség véleményez, változtat, végül elfogad. A változtatás joga egész tanéven keresztül fennáll a közösség számára.

A témakörök, amik a leginkább lefedik ezen tantárgy témáit a következők:

- emberi jogok, gyerekjogok,
- politikai rendszerek,
- demokrácia fajtái,
- közösségen belüli folyamatok szociálpszichológiai vizsgálata, azok hatása egy demokratikusan működő közösségre, az azon belüli döntéshozásra,
- történelmi példák, valamint mindennapi helyzetek vizsgálata,
- a múlt, a jelen és a jövő rendszerei,
- szervezett viták,
- látogatások demokratikus intézményekben, civil szervezeteknél,
- filmvetítések,
- közéleti szereplőkkel, politikusokkal való beszélgetések szervezése és lebonyolítása.

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Diplomácia

Cél

A diplomácia óra egyik feladata, hogy a diákok árnyalt képet kapjanak arról, mit jelent a „diplomácia, nemzetközi kapcsolatok" fogalom a valóságban. Az óra célja, hogy két félév után ne csak biztonsággal használjanak a diákok nemzetközi kifejezéseket, de értelmezni is tudják a globális világ jelenségeit. Fontos, hogy a diákok megértsék, milyen összefüggés van a nemzetközi politika eseményei és a saját mindennapjaik között.

Mindezekért nemcsak arra szentelünk figyelmet a tanév során, hogy lexikális ismeretekkel bővüljön a diákok tudása, hanem arra is, hogy együtt gondoljuk végig, mi miért történik. A tanév során rendkívül fontosnak érezzük, hogy a diákok maguk is tevékenyen részt vegyenek a tanórákban kiselőadások, viták, prezentációk készítésével. Meggyőződésünk, hogy a nemzetközi kapcsolatok elvont világa akkor hozható igazán közel a diákokhoz, ha a tanórák minél interaktívabbak, a közösséget minél inkább megmozgatóak, a részvételt minden eszközzel segítők.

Vízió

A nemzetközi kapcsolatok egy viszonylag fiatal tudományterületnek számít, ha összehasonlítjuk más társadalomtudományi területekkel. Jelentősége azonban folyamatosan nő, ha szembenézünk a globális világ által teremtett kihívásokkal. A tanév célja ezért nem is lehet más, mint kapaszkodót kínálni a diákoknak, hogy minél jobban kiismerjék magukat a körülöttük zajló eseményekben. Ez azonban csak akkor lehet sikeres, ha nem pusztán az ismeretek átadására törekszünk, hanem azok megértését is megcélozzuk.

A tanév egyszerre kíván segíteni azoknak, akik nemzetközi területen kívánnak majd továbbtanulni és azoknak is, akik csak érdeklődéssel fordulnak a világ felé. Nemcsak a nemzetközi fogalmakat ismerjük meg a két félév során, hanem a diplomácia világába is betekintünk. A világtörténelem számos jeles eseményének feldolgozása mellett szó lesz a közeli- és távoli jövőről is.

Témakörök

- A modern nemzetközi kapcsolatok történeti összefüggésben
- A nemzetközi rendszer
- Az állam és az egyén szerepe
- Kormányközi és nem kormányzati szervezetek
- A nemzetközi jog jelentősége, szerepe
- A háborúk jelentősége
- Globális problémák
- Jelentős nemzetközi szereplők
- Az Európai Unió
- Ázsia felemelkedése
- Kína jelentősége
- A negyedik ipari forradalom jelentősége
- Magyarország nemzetközi szerepe, lehetőségei

Értékelés

Általános követelményként minden diáktól elvárt a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése. A közösen végzett munkát közösen értékeljük szóban és/vagy írásban a tanulási folyamat során, illetve az első félévet és a teljes tanévet szöveges értékeléssel zárjuk a csoportban, kooperatív módon, a munkafolyamat elején egyeztetett szempontok alapján.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív részvétel.

Dráma

Cél

A tárgy az oktatás gyakorlatába ülteti át a drámapedagógia eredményeit. Alapja az élményekkel történő közvetítés: a tanulási/ pedagógiai folyamatot egy művészetpedagógiai megközelítésben értelmezi, amely a megértés tapasztalati aspektusára alapozza a processzust.

A dráma tantárgy célja, hogy ebben a folyamatban a diákok egyéni és csoportos kompetenciának fejlesztését középpontba helyezve ismertesse meg őket a színház és a dráma világával.

Vízió

Ahhoz, hogy a világot megtapasztaljuk, önismeretre van szükségünk. Az önismeret alapja a megfigyelés és tudatosítás képessége. A világban működésünk minősége pedig az együttműködésre való készségünktől függ. Mindezek olyan kompetenciák, amelyek kizárólag elméleti, lexikális tudással nem megszerezhetők. A dráma modul a drámajáték eszköztárán és a különböző színházi nyelvek elemeinek megtapasztalásán keresztül juttattja el a diákot az ismeretek megszerzéséhez. A foglalkozások során a tevékenységek és elemző beszélgetések váltogatják egymást. A diákok igényeinek és terhelhetőségének függvényében valósul meg a gyakorlat és a reflexió. A drámai és színházi konvenciók megismerése és használata az egyén számára segítség: a nehezen megfogalmazható (vagy épp formálódó) gondolatok és érzelmek kifejezésére teremt lehetőséget.

Az óra lehetőséget nyújt a képesség és adottság szerinti differenciált foglalkoztatásra; a dráma, a mozgás mint kommunikációs forma megtapasztalására; emberi szituációk vagy fiktív történések megtapasztalására, a különböző színházi konvenciókkal történő megjelenítés által. Segíti az egyént, hogy képessé váljon mások előtti megnyilatkozásra, és a saját vagy más megnyilatkozásának reflexiójára; képessé válik a különböző mediális tartalmak tudatos befogadására, valamint a saját gondolatai esztétikai/kreatív kifejezésére, az alkotásra. A játék fejleszti az egyén koncentrációs készségét és fókusztartó képességét. A csoportdinamikai folyamatok tudatosítása, valamint a közösséghez kapcsolódás eltérő lehetőségei is megteremtődnek a diák számára.

Mindeközben a kulturális szcéna egy igen jelentős részével ismerkedik meg: a színház világával. Mai műveltségünk elemi részévé vált a színház, a színjáték ismerete. Olyan élő platform, amely a megismételhetetlen és egyszeri előadást, a néző és a színész kapcsolatát hangsúlyozza. A színházi konvenciók és kódok megismerése elengedhetetlen a befogadóvá nevelés során. A színház egyben a nemzeti identitás alapköve: mindig aktuális, mindig az adott korszak közönségéhez szóló. Az erkölcsi, nemzeti és állampolgári nevelés alapköve, melyben aktuális, morális és közösségi kérdések merülnek fel, elszakíthatatlanul a magyar kultúra és nyelv kontextusától.

Témakörök

Bevezetés

A tér

A mozdulat

A hang

Csináljunk színházat!

Dráma- és színháztörténet

Dráma a XIX-XX-XXI. században

Szabadon felhasználható órák

Értékelés

A tanulók félévkor és év végén szöveges értékelést kapnak, melynek alapja a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése, valamint a kooperatív alkotómunka tervezésében, kivitelezésében és értékelésében való konstruktív és kreatív részvétel.

Továbbhaladás feltétele:

A tanórákon való aktív részvétel.

Elsősegély-egészségtan

Cél

Az egészségtan tanulásának és tanításának fő célja, hogy a tanulók olyan ismereteket, készségeket és jártasságokat sajátítsanak el, amelyek segítik őket saját maguk és embertársaik egészségének megőrzésében, fejlesztésében. A betegség-egészség kérdésével való foglalkozás segíti az életmód, a viselkedés és az egészségi állapot közti összefüggések felismerését, tudatosítását, az életmódra, egészségmagatartásra vonatkozó egyéni döntések szerepének, következményeinek átgondolását, a saját egészséggel szembeni felelősségérzet kialakulását, fejlődését. A tantárgy keretein belül a tanulók megismerkednek az egészségi állapot szempontjából fontos viselkedésmódokkal, szokásokkal, és támpontokat kapnak az életmódbeli döntések meghozatalához.

Az elsősegélynyújtás célja, hogy a rászoruló ember segítséget kapjon addig, amíg az orvosi segítség meg nem érkezik. Az elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók képesek legyenek felismerni, ha embertársuk vészhelyzetbe kerül, meg tudják ítélni a sérülés és az állapot súlyosságát, és magabiztosan, határozottan tudják alkalmazni a megfelelő elsősegélynyújtási módszereket.

Vízió

Az elsősegély-egészségtan tantárgy elsősorban az egészségügyi, orvostudományi, esetleg pszichológiai érdeklődésű diákok érdeklődére tarthat számot. A kötelező természetismeret tárgy keretében a diákok javarészt a felsőbb (11-12.) évfolyamokon tanulnak az ember testfelépítéséről, életműködéseiről, gyakoribb betegségeiről. A nyek/9/10. évfolyamon választható, egyéves elsősegély-egészségtan tárgy viszont lehetőséget nyújt a tárgy iránt érdeklődő diákoknak, hogy már az alsóbb évfolyamokon találkozzanak hasonló témákkal. A kötelező tantárgytól eltérően azonban elsősegély-egészségtan órákon az egyes szervek működésének rövid összefoglalása után részletesen foglalkozunk a hozzájuk kapcsolódó betegségekkel, rendellenességekkel, azok gyógyítási és megelőzési lehetőségeivel, illetve az elsősegélynyújtás elméleti és gyakorlati ismereteivel. Az egészséget az Egészségügyi Világszervezet egészség definíciójának megfelelően értelmezzük: „Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya". Ennek megfelelően a tárgy keretein belül a biológiai egészségen túl a lelki, mentális és szociális egészséggel is foglalkozunk. Az oktatás-tanulás során érthetővé és élményszerűvé válik a tanulók számára az „egészséges" – „kevésbé egészséges" tevékenységformák és anyagok közötti megkülönböztetés, valamint tudatosíthatják, hogy egészséges életmód sokféle lehet: függhet az egyén nemétől, életkorától, szervezetének élettani sajátosságaitól, aktuális élethelyzetétől, stb. A diákok a tanulási folyamat során megértik, hogy az egészség, a kiegyensúlyozott életvitel eszköz a boldog és sikeres élet folytatásához.

Témakörök

- A bőr, személyes higiéné, a külső megjelenés összetevői, jelentése és hatása.
- Táplálkozás, az étrend fontossága, az emésztőrendszer egészsége.

- A testmozgás jelentősége
- A csontok, izmok egészsége.
- A keringési rendszer, az immunrendszer és a vesék egészsége.
- A tüdő, a légutak egészsége, a dohányzás egészségkárosító hatása.
- Az emberi szexualitás, a nemi identitás, a férfi és női ivarszervek, a terhesség és a születés, az ember fejlődése.
- A hormonrendszer és az idegrendszer egészsége.
- Lelki és szociális egészség.
- Elsősegélynyújtás.

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Etika

Cél

Az etika tantárgy a helyes életvezetéshez nélkülözhetetlen magatartási szabályok értelmének megvilágításával, felelősségtudatuk elmélyítésével és az önfejlesztés igényének megerősítésével felkészíti a tanulókat a személyközi kapcsolatok és a társadalmi együttélés konfliktusainak kezelésére, tudatosítja döntéseik, cselekedeteik erkölcsi jelentőségét.

Képessé teszi a diákokat az elfogulatlan vizsgálódásra, méltányos párbeszédre, véleményük szabatos kifejtésére, önálló meggyőződés kialakítására az erkölcs kérdéseiben.

A szellemi értékek iránti fogékonyságra, a mások igazsága iránti nyitottságra nevel. Hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók tiszteljék embertársaik erkölcsi méltóságát. Értékeljék és tiszteljék a társadalmi és kulturális sokszínűséget és váljanak képessé a megértésen, kölcsönös segítségen, s a más kultúrák iránti nyitottságon alapuló együttműködésre társaikkal. Ismerjék fel az élővilág gazdag változatosságának értékét.

Vízió

Az erkölcsi nevelés a minden emberben jelen lévő erkölcsi érzék kiművelését jelenti. A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágításával segít különbséget tenni jó és rossz döntés között. Az etika oktatása feltárja és fogalmilag megragadhatóvá teszi azokat az értékelveket, amelyeken a társadalmi együttélés bevett normái alapulnak és segíti a kulturális sokszínűség értékének felismerését.

Témakörök

1) Az erkölcsi gondolkodás alapjai
2) Törvény és lelkiismeret
3) A kapcsolatok világa
4) Korunk erkölcsi kihívásai
5) Utilitarizmus
6) Libertarianizmus
7) Kanti etika
8) Arisztotelész erényetikája
9) Rawls etikája

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

Általános követelményként minden diáktól elvárt a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése.

Európai Uniós Ismeretek

Cél

Az Európai Uniós ismeretek óra egyik feladata, hogy a diákok árnyalt képet kapjanak arról, mit jelent az Európai Unió a valóságban. Az óra célja, hogy két félév után ne csak biztonsággal kiismerjék magukat a diákok az európai intézményekben, az uniós politika mindennapjaiban, de értelmezni is tudják a Brüsszelben elfogadott döntéseket, irányelveket. Fontos, hogy a diákok megértsék, milyen összefüggés van az európai politika eseményei és a saját mindennapjaik között.

Mindezekért nemcsak arra szentelünk figyelmet a tanév során, hogy lexikális ismeretekkel bővüljön a diákok tudása az Európai Unióról, hanem arra is, hogy együtt gondoljuk végig mi miért történik az Európai Unióban. A tanév során rendkívül fontosnak érezzük, hogy a diákok maguk is tevékenyen részt vegyenek a tanórákban kiselőadások, viták, prezentációk készítésével. Meggyőződésünk, hogy az Európai Unió elvont világa akkor hozható igazán közel a diákokhoz, ha a tanórák minél interaktívabbak, a közösséget minél inkább megmozgatóak, a részvételt minden eszközzel segítők.

Vízió

Az európai uniós ismeretek egy viszonylag fiatal tudományterületnek számít, ha összehasonlítjuk más társadalomtudományi területekkel. Jelentősége azonban folyamatosan nő, ha szembenézünk a globális világ által teremtett kihívásokkal. A tanév célja ezért, hogy kapaszkodót kínáljon a diákoknak a körülöttük zajló események minél jobb megértéséhez. Ez azonban csak akkor lehet sikeres, ha nem pusztán ismeretek átadására törekszünk, hanem azok megértetését is célozzuk.

A tanév egyszerre kíván segíteni azoknak, akik nemzetközi szakon kívánnak majd továbbtanulni és azoknak is, akik csak érdeklődéssel fordulnak a világ felé. Nemcsak az uniós fogalmakat ismerjük meg a két félév során, hanem a diplomácia világába is betekintünk. Az unió közelmúltjának számos jelentős eseményét feldolgozzuk, de emellett szó lesz a közeli- és távoli jövőről is, az Európai Unió előtt álló kihívásokról is.

Témakörök

- Az Európai Unió létrejötte
- Egyre szorosabbá váló integráció (Schengen, közös pénz, közösségi politikák- összehangolása)
- Globális európai érdek, van ilyen?
- Európai Tanács
- Európai Parlament, európai pártok, európai frakciók
- Európai Bizottság
- Európai külpolitika
- Közös európai haderő
- Francia-német tandem
- Az elmúlt évtizedekben megvalósuló bővítési politika az Unióban

- Van értelme még további bővítésekről beszélni?
- Az Unió és Törökország viszonya
- Visegrádi együttműködés
- Magyarország szerepe és érdeke
- Brexit

Értékelés

Általános követelményként minden diáktól elvárt a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése. A közösen végzett munkát közösen értékeljük szóban és/vagy írásban a tanulási folyamat során, illetve az első félévet és a teljes tanévet szöveges értékeléssel zárjuk a csoportban, kooperatív módon, a munkafolyamat elején egyeztetett szempontok alapján.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív részvétel.

Filmek elemzése

Cél

A tantárgy legfőbb célja a tanulók látókörének, értelmezési kereteinek bővítése, értelmezői készségének, kritikai gondolkodásának, empatikus készségének fejlesztése.

A mindennapjainkban rengeteg filmet nézünk, hiszen kiváló, könnyen hozzáférhető lehetőséget adnak a szórakozásra és a másokkal közös élmény szerzésére is. Ugyanakkor a filmek nem pusztán a szórakoztatás funkcióját töltik be, hanem nagy mértékben hatással vannak a gondolkodásunkra is, befolyásolják, hogy hogyan gondolkodunk a bennünket körülvevő világ jelenségeiről, mennyire érzékenyen viszonyulunk ezekhez. Éppen ezért fontos, hogy a pusztán szórakozási célú befogadásnál mélyebben, reflektáltabban, kritikusabban is tudjunk foglalkozni ezekkel az alkotásokkal. A tantárgy célja így egyrészről a filmkészítéssel kapcsolatos fogalmak tárgyalása, ezeknek a tartalommal való kapcsolatának felfedezése, másrészről a tanulóknak a filmekhez való egyéni viszonyulásának tárgyalása, az értelmezési és empatikus készségek fejlesztése, harmadrészt a filmek tartalmának kritikus feldolgozása azért is fontos, hogy a diákok megértsék, hogyan is hatnak közvetve vagy közvetlenül a filmek a mindennapjainkra, milyen befolyásoló szerepet töltenek be a különféle reprezentációs eljárások. Ezek mellett további cél az esztétikai érzék, ezáltal a minőségi befogadás fejlesztése, orientáció a filmek közti esztétikai különbségek érzékeléséhez.

Vízió

A megjelölt célok megvalósításához a filmek széles skálájáról válogatunk, nyolc meghatározott és egy szabadon választható témakörbe rendezve különböző korszakokban készült, eltérő célközönségnek szánt filmeket dolgozunk fel. Ezek mentén tárgyaljuk az egyes témákat, miközben az adott filmek tartalma mellett a diákok saját élményei, gondolatai játszanak központi szerepet. A filmkészítés fogalmainak, eljárásainak tárgyalásával a hatáskeltés módjait ismerjük meg, ezzel is elősegítve a befogadás tudatosabbá válását. A tematika pedig a tartalmak feldolgozását, az értelmezés és a világról való árnyalt gondolkodás fejlesztését támogatja. A tanulók így a tantárgy elvégzésével képesek lesznek a filmekről és általában véve a világ jelenségeiről is a különféle szempontok mentén összetett, kritikus véleményt alkotni, jóval tudatosabban fognak a filmek között válogatni.

Témakörök

1) A szabadság
2) Az egyén
3) A nő
4) Hit és remény
5) Szerelem
6) A szexualitás és a tabu
7) A mese
8) Kirekesztettség
9) Szabadon választható filmek

Értékelés

Szöveges értékelés az órákon szóban, szöveges értékelés az első és a második félév végén az órai részvétel alapján.

Továbbhaladás feltétele

Órákon való aktív részvétel.

Filozófia

Cél

A tantárgy tanítási anyagának megjelölése a filozófia meghatározásának nehézségéből adódik. Nem létezik egy igaz filozófia, hanem csak kérdések vannak, melyek nagy része állandó; és válaszok, amelyek az emberi gondolkodás történetében igen különbözőek. Jaspers szerint a filozófia úton-levést jelent. Ezen az úton az alábbiak a legfontosabb feladataink:

- A tanulók szerezzenek tapasztalatokat a filozófia sajátos, az emberi szellem minden más tevékenységi formájától különböző gondolkodásmódjáról.
- Alakuljon ki bennük az emberi léttel kapcsolatos kérdések feltevésének és az önálló válaszkeresésnek a képessége; ébredjen fel bennük az igény, hogy felismerjék saját koruk lényegi problémáit és reflektáljanak a felvetődő kérdésekre.
- Alakuljon ki bennük az egészséges kritikai szemlélet és a tárgyszerű, indulatmentes vitakultúra. Sajátítsák el a logikus érvelés, a vitatkozás szabályait. Szerezzenek tapasztalatokat arról, mit jelent a különböző nézetek és vitapozíciók tisztelete, a tolerancia. Tudatosuljon bennük, hogy a vita alapja az alternatívák számbavétele és a választás szabadságának, illetve a szabadság korlátainak tudomásulvétele.
- Tudatosuljon bennük, hogy az a hiteles személyiség, akinek a gondolkodása, a szavai és a tettei szinkronban vannak egymással.

Vízió

A filozófiai tanulmányok célja az emberi lét értelmével, a tudás mibenlétével kapcsolatos legáltalánosabb kérdések felvetése, megvitatása, valamint a filozófiai eszmék történetének és legnagyobb alakjainak megismerése. A különböző korok és kultúrák filozófiai szövegeinek tanulmányozása elősegíti a kritikai gondolkodást, a problémaérzékenység fejlesztését, az önálló véleményalkotást és más gondolkodásmódok megértésének képességét. A filozófiai rendszerek azokat a legáltalánosabb fogalmi kereteket kínálják, amelyek között tapasztalataink világát mint összefüggő egységes egészet gondolhatjuk végig.

Témakörök

1) A filozófia

Fogalma, tárgya, eredete, viszonya a szaktudományokhoz, a valláshoz, a művészethez és a mindennapi élethez; a filozófiai gondolkodás története.

2) Ismeretelmélet

A tudás mibenléte, forrásai, határai.

3) A létre vonatkozó kérdések

Az ember helye a világban. Tér, idő, okság. Test és lélek.

4) Politikai filozófia

Az ember mint társadalmi lény. A politika, az állam, a jog, az igazságosság és a személyes szabadság összefüggéseinek vizsgálata.

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

Általános követelményként minden diáktól elvárt a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése.

Fizika stúdium

Cél

A Természetismeret komplex tantárgy mellett választási lehetőségként kínáljuk ezt a stúdiumot, hogy a kifejezetten fizika iránt érdeklődő diákok mérések és kísérletek útján megértsék saját természeti környezetük egyes elemeit, azok környezetre gyakorolt hatását.

A fizika stúdium egyik legfontosabb célja, hogy a tanulók jártasságot szerezzenek a fizika tudomány megismerésének eszközeiben, módszereiben. A kísérletek, mérések végzésekor (akár tanári, akár tanulói) el kell érni, hogy a tapasztalatok rögzítése, az adatfeldolgozás, a következtetések levonása egyre nagyobb mértékben önálló tevékenységgé váljon. Az így megszerzett jártasságot, tudást gyakorlatias módon tudják alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaikban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában.

Célunk, hogy a diákoknak segítséget adjunk abban, hogy a fizikai törvényszerűségek mögé lássanak. A stúdium rendkívül alkalmas tanulóink problémaközpontú, logikai és kritikai gondolkodásmódjának fejlesztésére.

Vízió

A természet általános törvényszerűségeinek feltárásával a fizika tudománya foglalkozik. A diák saját tapasztalataira alapozó alkotói tevékenységének – kísérletező, felfedező, játékos, empatikus, gondolkodó „énjük” – kibontakozására ad lehetőséget a stúdium, melynek keretében a matematikát és az informatikát is eszközként használjuk a mérések értékelését segítő szoftverek alkalmazásával, a különböző oktató programok megismerésével. Az életkornak megfelelően megjelennek az adatgyűjtés, tapasztalat, értelmezés, megértés folyamatait segítő matematikai modellek, eszközök is (pl. matematikai műveletek, függvények, táblázatok, egyenletek, grafikonok, vektorok).

A tanuló a stúdium végére eljut arra a szintre, hogy megismerje a világ tudományos megismerésének eszközeit, módszereit, és készen áll arra, hogy egy valódi, XXI. századbeli módon gondolkodó-kételkedő emberré váljon.

Témakörök

Tananyagszervezésünk kronologikus módon történik. Elsőként a klasszikus fizika nagy témaköreit - kísérleteit, majd a modern fizika témaköreit érintjük.

1) Bevezetés a természettudományos gondolkodásba
    a. Hogyan érzékeljük a körülöttünk lévő világ változásait?
    b. Hogyan vizsgálódunk?
        i. Kísérletek, mérések alapjai
    c. Érzékszerveink becsaphatósága
        i. A látás – optikai alapismeretek

            ii. A hallás – hangtani alapismeretek
            iii. A szaglás
            iv. Az ízlelés
            v. A tapintás – bőrünk feladatai
2) Az ókor fizikája
    a. Kezdetek
    b. Csillagászat az ókorban
3) Mechanika
    a. Mozgások vizsgálata
            i. Sebesség mérése
            ii. Ütközések
            iii. Gyorsulás mérése
            iv. Gravitáció
            v. Hajítások
            vi. Rezgések
            vii. Körmozgások
            viii. Forgómozgások
            ix. Forgatónyomaték
    b. Munka
    c. Teljesítmény, hatásfok
4) Hőtan
    a. Hőmérséklet mérése
    b. Kalorimetria
    c. Halmazállapot változások
    d. Testek hőtágulása
    e. Gázok állapotváltozásai
5) Elektromosság- és mágnességtan
    a. Elektrosztatikai alapismeretek
    b. Elektromos mező
    c. Az elektromos áram, vezetési jelenségek
    d. Elektrokémia
    e. Vezetők ellenállása
    f. A mozgási elektromágneses indukció
    g. Magnetosztatikai alapismeretek
    h. Elektromágnesek, transzformátorok
6) Modern fizika
    a. Relativitáselmélet
    b. Az atommodellek kialakulása és fejlődése
    c. Az elektron atomi állapotának leírása: kvantumszámok, Pauli-elv, periódusos rendszer
    d. Atommaghasadás, láncreakció
7) Csillagászat
    a. A bolygók mozgása. Mesterséges égitestek
    b. Naprendszerünk és a világegyetem szerkezete és keletkezése

Értékelés

A tanulók félévkor és a tanév végén is szöveges értékelést kapnak.

Továbbhaladás feltétele

A magasabb évfolyamra lépés feltétele a foglalkozásokon való aktív részvétel.

Grafika

Cél

A tanulók megismertetése a számítógépes képalkotási eszközök széleskörű választékával, hatékony használatával. Igényes vizuális termékek készítése a létrehozástól a szerkesztésen át a kész művekig.

Vízió

A tanulók a tanév végére képesek lesznek teljesen önállóan megtervezni, megvalósítani és igény szerint közzétenni a saját igényes vizuális elektronikus tartalmaikat.

Témakörök

A tanév során a diákok több apró projektet alkotnak meg, miközben megismerik a szükséges szoftvereket. Eközben a következő témakörökkel ismerkednek alaposan a diákok:

- Raszteres képalkotó programok
- Színkeverés fénnyel és tintával
- Képfelvevő készülékek használata
- Vektorgrafikai képalkotó programok használata
- Elkészült képek publikálása
- Jogi ismeretek

Értékelés

Félévkor és tanév végén szöveges értékelést adunk.

Továbbhaladás feltétele:

A tanórákon való aktív részvétel, a produktumok elkészítése.

Hagyományaink

Cél

Mai világunkban egyre inkább feledésbe merülnek magyarságunk igazi értékei, a kultúránk, a hagyományaink. A tantárgy célja, hogy a lehető legjobban elmélyedjenek a diákok kultúránk értékeiben. Segítség ahhoz, hogy elhelyezzük magunkat a világban, de segít abban is, hogy elfogadjuk más népek kultúráját. Így végső soron cél egy elfogadó, empatikus és toleráns személyiség kialakulásának elősegítése.

Vízió

A változatos tematikán (népköltészet, népzene, kézműves kultúra, szokások) keresztül a gyerekek egyre inkább azonosulhatnak majd saját kultúrájukkal, személyiségük fejlődik, társas kapcsolataik javulnak. Megtanulják megérteni, miért olyan fontos hagyományaink ápolása, felismerik a bennük rejlő értékeket. A tantárgy aktív részvételt igényel, hiszen gyakran kézműves foglalkozásokat, máskor néptáncot, olykor kirándulást tervezünk.

Értékelés

A diákok önálló munkákat készítenek, egyszerű kutató tevékenységet folytatnak, a kutatómunkáról önállóan elemzést készítenek, ezeket szöveges értékelésben méltatjuk. Emellett a diákoknak félévente egy, népművészeti tárgyhoz hasonló, kézzel fogható produktumot kell készíteniük (pl. rajzok, agyagból készített tárgyak, terítők, kiegészítők, stb.) A tanulók félévkor és tanév végén szöveges értékelést kapnak.

Témakörök

Az év tematikája nagyon színes, a kultúránk lehető legtöbb szeletébe belekóstolunk:

- A magyarság eredete
- Nyelvjárások, a határon túli magyarság
- Népköltészet
- Magyar népszokások, hiedelmek
- A népzene
- A néptánc
- Magyar népművészeti alkotások, a magyar konyha
- Hagyományaink továbbélése

Továbbhaladás feltétele

Az órákon való aktív részvétel, a produktumok elkészítése.

Hétköznapok tudománya

Cél

A hétköznapok tudománya tantárgy óráinak feladata, hogy alapvető mindennapi társadalmi, állampolgári, gazdasági és pénzügyi ismereteket nyújtson az érdeklődőknek. A kurzus célja, hogy az egy év alatt megismert tartalmak, fogalmak, folyamatok alapján a tanulók képet tudjanak alkotni és véleményt tudjanak formálni a hétköznapi életünket érintő összetett témákról; hogy fejlődjön a tanulókban a tényszerűségre törekvő, tudományos igényességű tájékozódás szemlélete és az önálló véleményalkotás képessége, mely végig kíséri őket egész életük során. Cél az is, hogy a tanulók olyan társadalmi és gazdasági statisztikákat ismerjenek meg, amik segítik őket abban, hogy hiteles képet alakítsanak ki a XXI. század valóságáról.

A kurzus során feldolgozott témáknak és a feldolgozás módszertanának a felnőtt lét hétköznapi kihívásaival szemben kell segítenie a tanulókat, és támpontot adni a pályaválasztáshoz, ami megalapozottabb fakultáció- és iskolaválasztást eredményez. Éppen ezért a tananyagszervezésnél fontos szempont, hogy a kurzus során megszerzett ismeretek érdekesek, figyelemfelkeltők és aktuálisak legyenek, és a diákok életkorának megfelelő mélységben és részletességben érintse az előforduló témákat.

Vízió

Az iskola nagyon sok olyan dologra nem tanít meg, aminek hasznossága vitathatatlan. Ennek következtében a társadalmi élet összefüggéseinek értelmezése és a pénzügyi kultúra az emberek nagy részénél sajnos nem az alapműveltség része. Ezekre a hiányokra ad választ a kurzus.

A hétköznapok tudománya című tárgy összetett társadalmi témákra nyitott és érdeklődő fiatalok képzését célozza, hogy az aktuális társadalmi viszonyokra, gazdasági történésekre, trendekre rálátásuk legyen, képesek legyenek véleményt megfogalmazni, megismerjék az alapvető emberi és állampolgári jogokat, politikai és az állami és pénzügyi szektor berendezkedését. Számukra könnyebb lesz a tájékozódás az egyes megtakarítási formák között, illetve a különböző hitelekkel járó kockázatokat is megfelelően fogják tudni értelmezni. A gazdasági fogalmak hétköznapi alkalmazhatóságának elsajátításával alapvető közgazdasági szemléletet alapozunk. Az egyes demográfiai, társadalmi és gazdasági statisztikák megismerése pedig a szociális érzékenység fejlődését, a fenntartható fejlődés, illetve a környezettudatos életmód iránti elköteleződést is segíteni fogja. Módszertanilag hangsúlyos lesz a csoportmunka, a vita, a közös játék és a különböző projektek tervezése és megvalósítása. Ezen kívül a diákok nagy beleszólást kapnak abba, hogy milyen témakörökkel ismerkedjünk, illetve, hogy milyen sorrendben és milyen mélységig, így az egyéni kezdeményezőkészség és felelősségvállalás is fejlődik.

Témakörök

1) Magyarország a statisztikák tükrében, társadalmi különbségek, iskolázottsági mutatók, szegénység, munkaerőpiaci és fogyasztási statisztikák EU összehasonlításban
2) Lakhatási szegénység és a lakhatási jogokért küzdő civil mozgalom; az „európai alapjövedelem” koncepciója

3) Államigazgatás rendszere, adórendszer, szociális ellátórendszer, nyugdíjrendszer, demográfiai trendek
    a. Adók, adórendszerek európai összehasonlításban
    b. Segélyek: mi mennyi és mire elég?
    c. Egészségügyi kiadások és társadalombiztosítási rendszerek (európai összehasonlításban)
    d. A nyugdíjrendszer. Nyugdíjkalkulátor: mi az és mire való? Magánnyugdíjpénztárak, nyugdíjbiztosítás helyzete
4) Emberi jogok rendszere, jogvédelem a gyakorlatban (nemzetközi szervezetek és a hazai jogvédelem, az Európai Emberi Jogok bíróságának perei)
5) Civil szervezetek, egyesületek, alapítványok. Az önszerveződés lehetőségei, formái. A közösségek szerepének változása
6) Az Európai Unió: intézményrendszere és közös politikái, a fejlesztési források programozása és elosztása nemzeti hatáskörben
7) Pályázatok, pályázati lehetőségek, ifjúsági pályázatok és tapasztalatcserék
8) Bankrendszer, bankok működése, banki szolgáltatások és termékek; banki szolgáltatások összehasonlítása, Hogy működik a hitelkalkulátor?
9) Biztosítások: Mi mindenre köthetünk biztosítást? Kockázatok, amit senki nem vállal helyettünk. Felelősségbiztosítás: kiknek kötelező?
10) A média és reklám működése, a médiumok szerepének átalakulása, a média közéletet alakító hatása
11) Globális problémák és a rájuk adott globális/regionális/lokális/egyéni válaszok (pl. környezetvédelem, emberi jogok, migráció)

Értékelés

A tanulók félévkor és tanév végén szöveges értékelést kapnak.

Továbbhaladás feltétele

Alapkövetelmény minden diáktól a tanórai folyamatokban való aktív és konstruktív részvétel. Ezen kívül 1-1 projekt elkészítését kell megvalósítani félévenként közösen egyeztetett, választható témában.

Improvizáció

Cél

Az improvizáció esszenciálisan a mindennapjaink része, mégis a legtöbb ember megrémül, amikor azt a feladatot kapja, hogy rögtönözzön – legyen szó egy iskolai feleletről, vagy akár egy spontánul elmondott köszöntőről. Az improvizáció a helyzet ismeretlensége, a bizonytalan kimenetel és a kontrollálhatatlanság miatt veszélyes terepnek tűnik, pedig a legtöbb ember tökéletesen birtokában van annak a képességnek, hogy váratlan hétköznapi helyzeteket könnyedén – improvizálva! – megoldjon. Ha azonban ki vagyunk téve annak, hogy figyelnek minket – legyen szó az osztályfőnökünkről, az anyánkról vagy a közönségünkről –, megbénulunk, és jól akarjuk csinálni a dolgunkat. A jó improvizációhoz azonban nem kell jól improvizálni. A jó improvizációhoz mindössze improvizálni kell. A tantárgy célja, hogy ezt a gondolkodásmódot átadja a diákoknak, és ezáltal hozzásegítse őket a hétköznapok könnyed megéléséhez. Az improvizatív játékok segítenek a szorongáscsökkentésben és temérdek önismereti aspektussal rendelkeznek.

Vízió

Ahhoz, hogy a mai ember boldogulni tudjon a munka világában, legyen szó bármely szakmáról, már nem elég a lexikai tudás. Nem elég azoknak a képességeknek (hard skillek) a birtokában lenni, amelyek jól mérhetően megtanulhatóak, jól körülhatárolhatóan definiálhatóak, és amelyek a klasszikus oktatási rendszerben nagy szerepet kapnak. Természetesen az nem képezi vita tárgyát, hogy ezek a képességek elengedhetetlenek ahhoz, hogy más, kevésbé mérhető képességeket (soft skillek) fejlesszünk. Ma azonban egy átlagos ember 18 és 44 éves kora között 11 munkahelyen fordul meg, ami magával hozza azt a tényt, hogy az érvényesül a leginkább, aki képes a változásra és képes a kompetenciáit más és más területeken ugyanolyan hatékonysággal kamatoztatni, magyarán a soft skillek széles tárházának is birtokában van.

A National Education Association (NEA) az USA legnagyobb szervezete, amely azt tűzte ki célul, hogy a közoktatást fejlessze. 2002-től egy tíz éven át tartó kutatást végeztek, amelynek eredményeként meghatározták azokat a kompetenciákat, amelyekre feltétlenül szükség van ahhoz, hogy az ember a 21. században érvényesülni tudjon. Ez a négy kompetencia Four Cs (vagyis Négy C) néven vált ismertté. A Four Cs az angolban négy C-betűvel kezdődő tulajdonságot határoz meg, amelyek a leginkább hasznára válhatnak a 21. század emberének:1. kommunikáció (communication), 2. együttműködés (collaboration), 3. kreativitás (creativity), 4. kritikai gondolkodás (critical thinking).

Ezek a tulajdonságok, amelyekre a 21. század emberének feltétlenül szüksége van, az improvizáció módszerével kiválóan fejleszthetőek és karbantarthatóak. Igaz, hogy ezek a képességek nem kézzelfogható szaktudást adnak a gyerekek kezébe, viszont megtanítanak nekik valami nagyon fontosat: hogy hogyan tudnak jól közösségben létezni, tanulni. Ez a tantárgy nem a színházról és nem is a gőz kieresztéséről, hanem a gyerekekről szól. Nem az a cél, hogy színészeket képezzünk és nem is az, hogy bolondozzunk hetente 2x45 percet, hanem az, hogy a fiatalok a játékon keresztül felfedezzék saját magukat. Saját maguk megismerése pedig minden bizonnyal izgalmas tanulmányt jelent számukra.

Témakörök

Tekintve, hogy képességfejlesztő tantárgyról van szó, a csoport minden esetben a saját tempójában halad, bizonyos témakörökkel több órán átívelve foglalkozunk. A tanórákon a következő témakörök szerepelnek:

- Együttműködés: Az "igen, és"-mentalitás. Hogyan tudunk egymáshoz kapcsolódni, egymást inspirálni, segíteni, elfogadni a másik ötletét és nem ragaszkodni görcsösen előzetes elképzeléseinkhez?
- Aktív figyelem: Hogyan figyeljünk jobban egymásra és magunkra is? Mivel figyelünk még a szemünkön kívül? Mivel ajándékoz meg bennünket, ha képesek vagyunk változni annak hatására, amit a másik mond nekünk?
- Konstruktivitás: Hogyan legyünk asszertívek, hogyan építkezzünk közösen?
- Spontaneitás: Hogyan merítsünk inspirációt abból, ami már megvan? Hogyan reagáljunk a jelen pillanatra szorongás nélkül? Hogyan engedjük meg magunknak a könnyedséget?
- Kreativitás: Mi a kreativitás? Mitől érzünk eredetinek egy ötletet? Egyáltalán, hogyan viszonyuljunk a saját ötleteinkhez és a saját kreativitásunkhoz?
- Narratíva: Miért szeretjük a történeteket? Mi a hallgatóság igénye? Hogyan épül fel egy hatásos történet, és hogyan tudjuk ezt közösen megalkotni?
- Lényeglátás: Mi fontos nekünk egy történetben és miért? Milyen a történet és a cselekmény viszonya? Mihez tudunk kapcsolódni és mi az, amihez kevésbé?
- Viszonyunk a hibához: Hogyan engedjük magunkat felszabadultan játszani? Mit gondolunk a hibáinkról? Mi kell ahhoz, hogy a hibák ne gátoljanak, hanem segítsenek minket az építkezésben?

Értékelés

A diákok a munkáikra szóbeli, szöveges értékelést, visszajelzést kapnak minden órán. Félévkor és a tanév végén a tanulók munkáját szintén szövegesen értékeljük, írásban és szóban.

Továbbhaladás feltétele

Az órákon és a feladatokban való aktív és figyelmes részvétel, az improvizációs technikák alapjainak megértése és a tanórákon, játékokban való alkalmazása. A folyamatok tiszteletben tartása és a közös tanulás érdekében való követése.

JAM

Cél

A JAM (Junior Achievement) tantárgy célja, hogy a középiskolás fiatalokat valóságos vállalkozási tevékenységen keresztül gazdálkodásra késztesse, a termék tervezése és előállítása során kreativitásukat növelje. Célunk továbbá, hogy valós kockázatot vállalva a felelősségteljes döntés irányába orientáljuk az órákon részt vevő tanulókat. Az órák során ehhez átvesszük a piacgazdasággal kapcsolatos alapvető ismereteket, hogy ezeket alkalmazva a tanulók csoportokban dolgozva valósíthassák meg projektjeiket.

Vízió

A tantárgy keretében feldolgozzuk a legfontosabb kapcsolódó témaköröket, amihez konkrét gazdasági eseményekről szóló cikkeket, videófelvételeket, valamint az órákhoz kapcsolódó filmeket is feldolgozunk. Ezután a diákok kis csoportokban (4-6 fő) saját vállalkozást alapítanak, amelynek megtervezik arculatát és tevékenységét, modellezik működését. A megalapítást követően valódi – általuk megtervezett, kitalált – terméket gyártanak, melyeket az év során különböző vásárokon értékesítenek, ahol más iskolák hasonló diákvállalkozásai vannak jelen.

A tevékenység jogi (gazdasági, adó) hátterét a Junior Achievement Magyarország adja, amelynél regisztrálni kell a megalakuló diákvállalkozásokat.

Témakörök

1) Bevezetés a diákvállalkozásba
2) A piacgazdaság
3) A vállalatok
4) A fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok megismerése
5) Valódi vállalkozások megismerése
6) A vállalkozás megtervezése, elindítása
7) A vállalkozás működtetése
8) A vállalkozás működésének lezárása
9) Záró beszámoló

Értékelés

Diákprojektek megvalósítása csoportmunkában, ezek bemutatása a csoport előtt, ezek közös értékelése. Ön- és társértékelés. Szöveges értékelés az órákon szóban, szöveges értékelés az első és a második félév végén az órai részvétel alapján.

Továbbhaladás feltétele

Az órákon és a projektmunkában való aktív részvétel.

Kémia stúdium

Cél

A természetismeret tárgy kiegészítéseként meghirdetett kémia stúdium célja, hogy az érdeklődők számára teret biztosítson a természettudományos gondolkodásban való elmélyülésre, lehetőséget teremt a mindennapi életben használatos kémia kérdéseinek már meglévő tapasztalatokra építő megvitatására, de legfőképpen: megfelelő rutint adhat kémiai kísérletek elvégzéséhez.

Vízió

A diákok képesek logikus következtetéseket tenni, érvelni, vitázni, szkeptikusan szemlélődni a kémia bármely területét érintő kérdések kapcsán. Megfelelő gyakorlattal rendelkeznek a kémiai laboratóriumban, tisztában vannak a biztonságtechnikai szabályokkal.

Témakörök

- Atommodellek: kémiatörténet
- Termokémia: exoterm és endoterm folyamatok
- Reakciókinetika: reakciósebesség mérése
- Sav-bázis reakciók: pH, indikátorok
- Redoxireakciók: szervetlen kémiai kísérletek
- Elektrokémia
- Szerves kémia: kémiatörténet, táplálékaink kémiája, háztartásunk kémiája, gyógyszerek, drogok, alkoholok
- Zöld kémia – környezettudatosság

Értékelés

A diákok félévkor és tanév végén szöveges értékelést kapnak, melynél a legfőbb szempont, hogy mennyire működtek közre aktívan az egész éves munkában. Az együttműködés és a beadandó feladatok (számítógépes modellezés, laborjegyzőkönyvek, kisebb projektek) értékelése a diák és tanár által is megtörténik, az év végén „részt vett” vagy „nem vett részt” értékelés kerül a bizonyítványba.

Továbbhaladás feltétele

A stúdium teljesítésének feltétele a „részt vett” értékelés megszerzése tanév végén.

Kézműves kultúra

Cél

A kézműves tantárgy célja a környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása, az általános és szakirányú ismeretek átadása révén a környezettudatos magatartás, az igényes kézműves tárgyalkotás képességének megalapozása.

Célja továbbá a munkakultúra, a feladattudatos, kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek a tervezéstől a kivitelezésig biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését. Mindezzel a harmonikus életvitel, a környezetalakítás képességének, az értékteremtés és -megőrzés igényének kialakítása.

Vízió

A tantárgy keretein belül feladatunk az ember alkotta tárgyi világ széleskörű megismertetése, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása a mindennapi életben és a modern viszonyok közt. A hazai és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő alkotásain keresztül megismertetni a tanulókkal a tárgykultúra funkcionális területeit, a felhasználható anyagokat, tulajdonságaikat, az alkalmazott eszközöket, használatukat, a készítési technikákat, az esztétikai törvényszerűségeket.

Feladatunk emellett az ismeretek alkotó jellegű alkalmazásának elsajátíttatása, a múlt értékeinek a mai környezet- és tárgykultúrába való szerves beépítési lehetőségeinek felismertetése. A hagyományok megismertetésével múltunk, népművészeti és iparművészeti örökségünk megbecsülése, megszerettetése, a hovatartozás-tudat mélyítése. Más korok és népek környezet- és tárgykultúrájának megismertetésével a látásmód szélesítése, az empátia és a tolerancia kialakítása. Tárgyelemzéseken és a tárgyalkotó tevékenységen keresztül a tárgy, a környezet és az ember viszonyának felfedeztetése, a természethez, környezethez való kötődés mélyítése, a helyes felhasználói és fogyasztói magatartásformák kialakítása.

Az alkotói tevékenységen keresztül a manuális és konstruáló képességek fejlesztése, az esztétikai érzékenység és ítélőképesség mélyítése, az önkifejezés, az önmegvalósítás lehetőségének felfedeztetése. A környezet és a kézműves műhelymunka baleset- és környezetvédelmi előírásainak megismertetése.

Ennek érdekében az oktatás a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve az egymásra épülő évfolyamokon egyaránt hangsúlyosan alapoz a gyűjtőmunkára, a rekonstruálás és az átírás metodikájára, a kreativitásra. Az elsajátítandó elméleti és gyakorlati témakörök, tartalmak komplex szemlélettel, egymással szintézisben lévő rendszert alkotva jeleníthetők meg a tanítás folyamatában.

Az élményszerű tapasztalatszerzés, az önművelés megalapozása érdekében javasolt könyvtár-, múzeum- és kiállítás-látogatások beépítése a műhelymunkába.

Témakörök

Elméleti áttekintés

Papírművesség

Gyöngyfűzés

Személyes tárgyak – ajándékozás

Összegzés

Értékelés

A kézműves kultúra tantárgy esetében annyira egyéni a fejlődés mértéke a különböző részterületeken, hogy százalékos értékelés helyett minden tanuló szöveges értékelést kap. Ezt az értékelést félévkor, a tanév végén, valamint minden elkészült alkotás után írásban megkapja. Tanév közben az elkészült alkotásokat a tanuló maga is értékeli szóban.

Értékelési szempontok:

- tanév során nyújtott teljesítmény,
- órai munka,
- együttműködés,
- új ismeretanyag elsajátítása és alkalmazása,
- jártasság egy adott témában,
- különböző technikák helyes használata,
- elméleti ismeretek,
- kreativitás,
- megjelenítő készség,
- technikai készségek.

Továbbhaladás feltétele

A stúdium teljesítésének feltétele a „részt vett” értékelés megszerzése tanév végén.

Kis angol nyelvészet

Cél

A Kis angol nyelvészet választható tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerjék az angol nyelv történetét és fő jellemzőit (hangrendszerét, szókészletét, szerkezetét és különböző dialektusait). A tárgy célja az is, hogy a tanulókban felébressze az érdeklődést a nyelvtörténet, a nyelvészet és általánosságban a különböző nyelvtanulás iránt.

Vízió

A tantárgy tanulása során a tanulók válogatott szövegek, képek, táblázatok és térképek elemzésén keresztül jutnak el az angol nyelv történetének és természetének megismeréséhez.

Témakörök

Az első részben az angol nyelv történetét és a különböző variánsait ismerheti meg a tanuló. A második részben nyelvészeti szempontból, a fonetikai, szemantikai, morfológiai és szintaktikai elemzés eszközeivel vizsgáljuk az angol nyelv hangjait, szókészletét és szerkezetét. A tanulóktól aktív részvételt várunk a prezentációk összeállításában és a projektfeladatok elkészítésében.

Értékelés

A tanulók teljesítményét tanév közben és tanév végén is szövegesen értékeljük órai teljesítményük és a projektmunkában való részvételük alapján.

Továbbhaladás feltétele:

A továbbhaladás feltétele az órai feladatok teljesítése és a projektmunkában való részvétel a tanév elején ismertetett szempontok alapján.

Kortárs irodalom

Cél

A tantárgy egyik célja, hogy megismertesse az érdeklődő diákokat a kortárs irodalom néhány kiemelkedő alkotásával, a hazai és a világirodalom palettájáról egyaránt. Másik célja olyan befogadó, konstruktív olvasóvá nevelés, aki képes felismerni a kortárs művek mondanivalóját, saját értelmezői kerete megkonstruálását önállóan elvégzi, valamint kritikai szemmel vizsgálja a problémákat, felkutatja azok okait, felismeri a lehetséges következményeket. Az órák során a diák vizsgálat tárgyává teszi saját gondolkodását, a jelentésteremtést saját maga végzi, ezáltal a későbbiekben bátrabban nyúl ismeretlen irodalmi szövegekhez, azokat vizsgálni, saját világára vonatkoztatni, feldolgozni tudja.

Vízió

Ilyen célok megvalósításához olyan művekre van szükség, amelyek az adott problémákhoz kapcsolódnak. Ezt figyelembe véve a tervezés során olyan témák köré csoportosulnak a művek, amelyek gyakran foglalkoztatják a tizenéves fiatalokat. Hisszük, hogy a kortárs művek mindennapi nyelvhasználathoz közelítő stílusa segít a megértésben, valamint a témák aktualitása vitathatatlan. Nem fényképekről, rajzokról ránk pillantó alakokról van szó, hanem sokszor ma is élő emberekről, ezáltal olyan szemlélet kialakítására is lehetőség nyílik, amely képes megérteni, hogy a szerző olyannyira hétköznapi ember, mint bármelyikünk, hasonló gondolatokkal.

A tananyag nem kronologikusan, hanem központi témák köré csoportosítva került elrendezésre. A témákról való beszélgetést, a feldolgozást drámapedagógiai feladatok és játékok szolgálják, amelyek alapját mindig az adott mű (vagy művek) képezi(k).

Témakörök:

1) A mese műfajának alakulása a kortárs irodalomban
2) A hit és megvalósulási formái a kortárs irodalomban
3) A megelevenedő táj a kortárs irodalomban
4) A női természet megjelenítési módjai a kortárs irodalomban
5) A kimondás változatai
6) A beszélgető művek
7) Közös felelősség
8) Az énkeresés lehetőségei, szerepimitáció

Értékelés

Szöveges értékelés az órákon szóban, szöveges értékelés az első és a második félév végén az órai részvétel alapján.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele az órákon való aktív részvétel.

Kortárs segítés

Cél

A kortárs segítés választható tantárgy célja az, hogy megtanítsuk az érdeklődő gyerekeknek, hogyan lehet megismerni és támogatni egymást, hogyan lehet a bullyingot megelőzni, felismerni, beavatkozni, hogyan lehet alternatív módon konfliktusokat megoldani, hogyan lehet erőszak nélkül kommunikálni. Cél továbbá, hogy a segítői attitűd, az itt elsajátított tudás beépüljön a gyerekek iskolai mindennapjaiba. Az alapgondolat az, hogy a diákok sok időt töltenek együtt, sokat tudnak egymásról, és sokat tudnak tenni egymásért, illetve, hogy serdülőkorban a kortársak hatása sokszor erősebb, mint a felnőtteké. A kortársak példája, tudása akkor is megjelenik, amikor a felnőttek nincsenek jelen.

Vízió

A tantárgy a segítői attidtűddel, empátiával és motivációval már eleve rendelkező gyerekek készségeinek fejlesztését célozza. Aktív tanuláson (pl. helyzetgyakorlatok, projektek) keresztül fejleszti az önismeretet, a kommunikációs készséget, szociális kompetenciákat, az érzelmi intelligenciát. Képessé teszi a diákokat a bántalmazás felismerésére, megmutatja a beavatkozás lehetőségeit. Egymás megismerésén keresztül növelheti az egyes diákok tolerancia szintjét. Csökkentheti a konfliktusok számát, változhat a konfliktusok megoldási módja. Tovább növelheti a diákok aktivitását, részvételét az iskola mindennapjaiban. A már létező jó gyakorlatok tanulmányozásával szélesíti a gyerekek látókörét. Tisztázza a kompetencia határokat.

Témakörök:

1) Keretek, szabályok, elvárások, igények.
2) A kortárs segítés feltételei. Milyen a jó kortárs segítő?
3) Érzelmi intelligencia, értő figyelem, segítő beszélgetés
4) Együttműködő kommunikáció
5) Konfliktusok
6) Resztoratív technikák
7) Mediáció
8) Bullying
9) A diverzitás, előnyök, hátrányok

Értékelés

- Minden egyes tanóra végén visszajelző kör.
- Minden óra végén szóbeli értékelés az aktivitásról (tanár▪csoport).
- Negyedévenkénti fejlődés értékelése- önértékelés, egymás értékelése többféle módszerrel.
- Félévi és év végi szöveges értékelés.
- A tantárgy jellegéből adódóan nincs százalékos értékelés.

.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladásnak nincsenek adminisztratív feltételei.

Környezet- és természetvédelem

Cél

A tantárgy elsődleges célja a környezettudatos és a környezetért, természetért felelős szemlélet kialakítása, formálása. Alapelvünk, hogy úgy váljanak a diákok a körülöttünk lévő világ részeseivé, hogy annak védelméért ők maguk is tesznek, aktív résztvevői a megóvásnak, ez a szemlélet pedig hosszú távúvá válik.

Vízió

Az ember a bioszféra része, értékeinek megőrzése közös érdek, minden ember felelős megóvásáért. Mivel a természet- és környezetvédelem célja egyrészt az oktató tevékenység, ezért véleményünk szerint minden iskolának feladata ennek kihasználása, saját iskolai működésének hozzákapcsolása az ilyen tevékenységekhez.

A természet- és környezetvédő tevékenység a kulturális értékek megóvását is jelenti, a természet belső értékkel rendelkezik, ezért megóvásra érdemes.

Témakörök

A tananyag szervezése tevékenykedtetésen alapul, így nagy hangsúlyt kap a külső helyszíneken történő tapasztalatszerzés.

- Környezetvédelem
    - Az élő és élettelen környezetünk; anyagciklusok.
    - A történelem egyes korszakaiban az ember és a környezet kapcsolata.
    - Környezetvédelem – a tudományok szerepe.
    - A népesedés és a termelés hatásai. Vegyipar, mezőgazdaság, fogyasztás, K+F.
    - Környezetünk károsítása kontra környezetünk védelme.
    - Globális klímaváltozás, ózonpajzs elvékonyodása, elsavasodó környezet, óceánok szennyezettsége, a bioszféra és a génkészlet változásai.
    - A környezetvédelem alapelvei.
    - Jogi háttér; környezetszabályozás.
    - Gyárlátogatás: villamoserőmű / BME-atomreaktor / vegyipari üzem / hulladékfeldolgozó üzem
- Természetvédelem
    - A környezetvédelem és a természetvédelem kapcsolódása
    - Természetvédelem helyi szinten
      Védett területek
      Egy nemzeti park felkeresése és megismerése
    - Ex situ természetvédelem
      Állatkertek, botanikus kertek
      Önkéntes munka – állatkert
    - Lokális természetvédelem
      Fajmentések, állatmenhelyek
      Önkéntes munka – állatmenhely

- Nemzetközi természetvédelem
  A BirdLife International és a MME
  Egy madárgyűrűzési központ felkutatása és megismerése
  A Hortobágyi madármentő állomás
- Nemzetközi természetvédelmi egyesületek
  Jane Goodall Intézet
  WWF Önkéntes munka
  A bioszféra védelme
  A bioszférát károsító tényezők
  Globális problémák
  A kihalások
  Countdown2010
- A fenntartható fejlődés fogalma Az egyén szerepe – projekt készítése saját természetvédő tevékenységről

Értékelés

A diákok munkáját félévkor és év végén is szövegesen értékeljük. Értékelésre kerül, hogy a diákok mennyire aktív résztvevői az óráknak, óra eleji beszámolók (szóban és/vagy írásban) az alapfogalmakból. Ennek fontos szerepe van a továbbhaladás szempontjából. Ezek mellett feltüntetésre kerül a külső programokról (önkéntes munka, hulladékfeldolgozó üzem, madárgyűrűzési központ, stb.) írt jegyzőkönyvek értékelése is.

Továbbhaladás feltétele

A magasabb évfolyamra lépés feltétele a foglalkozásokon való aktív részvétel.

Kreatív írás

Cél:

Az anyanyelvi kompetencia fejlesztési területei közé tartozik az írásbeli szövegalkotás fejlesztése. A tárgy legfontosabb célja, hogy bátorságot adjon a diákoknak ahhoz, hogy magabiztosan írjanak bármilyen típusú szöveget. Ennek eszközeként megismerik és begyakorolják a gyakori szövegtípusok írását, tudatosítják azok megalkotásának kritériumait. Emellett fontos annak elfogadtatása, hogy a kreatív szöveggyakorlatok írása során nincs rossz megoldás. A tantárgy segítséget nyújt a majdani érettségi feladatainak megírásához, hiszen a szövegalkotás számtalan formájával megismerkednek, de a művészi önkifejezés alapjait is megvetheti.

Vízió

Legfontosabb nyelvi képességeink közé tartozik az írásbeli szövegek alkotásának képessége. Hisszük, hogy az anyanyelvi (és ezzel együtt az idegen nyelvi) nevelés hatékonysága a kreativitáson, produktivitáson, tevékenykedtetésen, szövegközpontúságon alapul, ezek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a diák megfelelő szinten birtokolja (többek között és jelen esetben) az írásbeli kommunikáció képességét.

Témakörök

1) Alapszintű szövegalkotási kreatív produktív szöveggyakorlatok
2) Szöveg alkotása
3) A szöveg szerkezeti egységei
4) Meseírás
5) Lírai műfajok
6) A képregény
7) A szakmai önéletrajz
8) Levélírás
9) Intermedialitás
10) Tabu
11) Hirdetések
12) Sajtóműfajok
13) Filmkritika
14) Újraírás, kiegészítés

Értékelés

A diákok a munkáikra szöveges értékelést kapnak, ennek formája lehet szóbeli és/vagy írásbeli. A tanév végén a tanuló munkáját szintén szövegesen értékeljük. Ehhez a tanulók összeállítanak az év során alkotott munkáikból egy portfóliót. Az értékelés a következő szempontok alapján történik: a szöveg mennyire követi egy adott szövegtípus kritériumait, az elkészült munka mennyire kreatív, mennyire magabiztosan alkot a tanuló adott szövegtípusokban.

Továbbhaladás feltétele

A tárgy teljesítésének feltétele az értékelésben említett portfólió összeállítása.

Kultúra

Cél

A stúdium célja, hogy felébressze a diákok művészetek iránti érdeklődését, a kultúrában rejlő értékek iránti lelkesedését, és segítse a művészeti alkotások, kultúrák megértését. Fontos szempont, hogy a közös munka során szerzett élmények fejlesszék a diákok képességét, amellyel a művészetek esztétikai minőségét időben és térben értékelhetik, összehasonlíthatják.

További cél, hogy a diákok képesek legyenek érzéseik, gondolataik, véleményük megformálására, valamint akár verbális, akár bármilyen más önkifejezési formában képesek legyenek megfogalmazni, hogyan hat rájuk a kultúra, a művészet egy-egy alaposabban megismert szelete. A kulturális, művészeti terminológia kialakítása a közös munkának nemcsak egyik célja, hanem velejárója is.

A témakörök egy része kiváló terepe a szociális érzékenység, és a társadalmi szerepvállalás iránti igény iskolázásának is. A stúdium minden tanévben alkotótevékenységgel zárul, melynek során a fiatalok arról szerezhetnek tapasztalatot, hogy ők maguk hogyan hathatnak a világra azzal, hogy a megélt tapasztalatokat feldolgozva teremtenek, létrehoznak egy közös vagy saját alkotást.

Vízió

A művészettel és kultúrával foglalkozás elősegíti bizonyos szellemi készségek fejlődését, mélyülését. Fontos szempont az érzékelés finomítása, a tudatos hallás, látás, fogalomalkotás képességének intenzív fejlesztése a művészetek, a kultúra és a kapcsolódó témakörök, határterületek tanulmányozásának segítségével.

A korosztályra jellemző az érzelmek végletes megélése, az érzelmi kettősség: egyrészt el akarnak szigetelődni mindentől, és saját világot akarnak teremteni, másrészt pedig kíváncsiak az őket körülvevő világra, és keresik a kettő között a kapcsolódás lehetőségeit. A kultúra és a művészet területein szerzett élmények közvetítő csatornaként szolgálhatnak, ajtókat nyithatnak a meglévő világra, amelyen a fiatalok saját választásuk szerint beleshetnek, vagy akár kibesétálhatnak. A stúdium által kínált témákat nemcsak bemutatjuk a diákoknak, hanem közösen meg is tapasztaljuk, élményszerűvé tesszük a résztvevők számára befogadóként és alkotóként egyaránt.

A stúdium témáinak kiválasztásakor nemcsak tematikus sokszínűségre törekszünk. Az időben vagy térben tőlünk távol levő kulturális értékek, művészeti alkotások párba állíthatók itt és most létezőkkel – olyanokkal, amelyeket a diákok ismernek, értékelnek – például tartalmuk, mondanivalójuk, alkotási technikájuk, céljuk által. A párhuzam hangsúlyozásával utat nyitunk a másság megértése felé, és a fiatalok nemcsak letűnt korok, ismeretlen ideák, vagy távoli világok részének látják a korban, térben tőlünk távol létrehozott értékeket, de ezekhez közel is tudnak kerülni.

Témakörök

- Kultúra és művészet
- Restaurálás
- Iparművészet
- Ünnepkörök
- Nemzetiségek kultúrája
- Világvallások
- Műemlékvédelem
- Fotóművészet
- Összművészeti alkotótevékenység

Értékelés

Az egyénileg, illetve csoportban végzett munkát közösen értékeljük szóban és/vagy írásban a tanulási folyamat során, illetve az első félévet és a teljes tanévet szöveges értékeléssel zárjuk a csoportban kooperatív módon, a munkafolyamat elején egyeztetett szempontok és kiírt feladatok alapján.

Továbbhaladás feltétele

Általános követelményként minden diáktól elvárt a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése.

Leadership – vezetéselmélet

Cél

A tantárgy lehetőséget biztosít arra, hogy a diákok gyakorolhassák, megismerhessék azokat a helyzete-ket, eszközöket és tudást, ami ahhoz szükséges, hogy társadalmi, szociális helyzetekben a közösség tagjainak érdekeit szem előtt tartva, eszközeiket kiaknázva dönthessenek.

A diákok az év során fejleszthetik helyzetanalizáló készségüket, olyan eszközöket sajátíthatnak el, amik-kel a megoldásokhoz szükséges forrásokat feltárhatják, megoldási tervet készíthetnek.

Keresniük kell az év során egy helyzetet az iskolában, amit úgy ítélnek meg, hogy változtatásra szorul, s amin ők maguk is változtatni tudnak. Ehhez megoldási tervet kell készíteniük, majd ennek folyamatán végig kell haladniuk. Az itt gyűjtött tapasztalatokat közösen kiértékelik, s ebből beszámolót készítenek. Az év végi záró projektben ehhez hasonlóan már saját környezetükben kell témát és helyzetet választa-ni, amit támogathatnak, segíthetnek.

Vízió

Az igazi demokrácia az, amikor a döntés meghozatali hatalom a tagjainak kezébe kerül. Egy iskola diák-jait legjobban tanítani akkor tudja, hogyha ezen elv mentén helyzetei alakításának lehetőségét a tanu-lókkal együtt teszi, s teret biztosít nekik arra, hogy testületeiben, közösségeiben véleményükkel, gondo-latiakkal, ötleteikkel formálhassák, irányíthassák az egész szervezet működését.

E tudás és tapasztalat viszont nem terem magától. E tantárgy azért jött létre, hogy a tinédzsereknek egy védett, de valódi helyzetben lehetőséget biztosítson arra, hogy kipróbálják magukat és fejlesszék kész-ségeiket. Azt gondoljuk, hogy az a támogatás, amit a tinédzsereknek nyújtani tudunk, ebben a formájá-ban hozzájárul ahhoz, hogy magabiztosabban vegyenek részt iskolai és saját közösségeik alakításában, aktívan éljenek demokratikus eszközeikkel, segítsenek maguknak és társainknak olyan kereteket létre-hozni, amelyben mindannyian fejlődhetnek, biztonságban érezhetik magukat.

Ez a tantárgy egy lehetőség arra, hogy a diákok saját eszközeikkel a társadalmi felősségvállalásban részt vehessenek, kipróbálják és fejlesszék magukat.

Témakörök

A tantárgy egy tanév hosszúságú és ez alatt szorosan összefüggő gyakorlati és elméleti témaköröket dolgoz fel.

- Történeti áttekintés
- A vezetői szerep
    - Vezetők a nagyvilágban
    - A példamutatás szerepe
- Vezetői modellek
    - Lewin 8 modellje
- Intézményi modellek

    - A hierarchikus intézmény
    - A mátrix intézmény
    - A lapos intézmény
- A demokratikus intézmény
    - A csoportos döntéshozatal eszközei
- Döntés analízis
- A döntési folyamat részei
- Vezetéselmélet az erkölcs, az etika és integritás viszonyában
- A nemek és a leadership (vezetéselmélet) viszonya
    - A patriarchizmus hagyománya
    - Az üvegplafon és a fizetési szakadék valósága
    - A feminizmus hatása
- Gyakorlat 1: Iskolai téma
    - Az iskola intézményei
    - Témaválasztás
    - Eszközök felmérése, tervezés
    - Megvalósítás, reflexió
- Gyakorlat 2: Saját környezetünk
    - Mit tehetünk a saját környezetünkért?
    - Témaválasztás
    - Eszközök felmérése, tervezés
- Megvalósítás,
-

Értékelés

Az értékelés több különböző, közel egyenlő súlyú részből áll össze. Ezek mindegyikének a súlya a leírásban feltüntetett. A részeknek saját pontozása van, mely összesítés után százalékban határozandó meg.

Önértékelés – órai jelenlét 20%

A diákok az év során saját aktivitásukat minden óra végén értékelik, ezt a csoport elé tárják. Az érték egy egész skála 1-től 10-ig, ezeknek átlaga képezi az év végi eredményt.

Önértékelés – projektek önértékelése 2x10%

A gyakorlati projekteket közös szempont alapján a tanulók saját maguknak is értékelik.

Tanári értékelés – projektek értékelése 2x10%

A tanulók gyakorlati projektjeit közös szempont alapján a tanár is értékeli.

Tanári értékelés – év közbeni beadandók értékelése 20%

Az év során a bemutatott feladatokat, kiselőadásokat, gyűjtéseket, prezentációkat, beadandókat, dokumentációkat, stb. a tanár mindig az adott, előre közzétett szempont szerint értékeli.

Társak értékelése – projektek értékelése 2x10%

A tanulók a gyakorlati projekteket közös szempont alapján egymás között is értékelik, párban (vagy csoportonként párban).

Az értékelések szempontjai

Minden helyzetben, minden kategóriában olyan szempont mentén kell a diákok munkáját értékelni, amiben a lentebb felsorolt szempontok mindegyikét figyelembe vesszük.

- Együttműködés
- Fejlődés
- Elsajátított ismeretek mennyisége
- Alkalmazott ismeretek mennyisége, minősége
- Adminisztratív elemek (jelenlét, határidők tartása, formai követelmények)

A szöveges értékelés

Iskolánk szabályaival összhangban a tanulók félévente szöveges értékelést kapnak. Ebben a tantárgyhoz kapcsolódóan mind az értékelés szempontjai mentén vizsgálni kell haladásukat, mind a leírt számítási módszereket követve, kvantitatívan is bemutatni az utat, amit bejártak.

Továbbhaladás feltétele

Az értékelési rendszer bemutatott tartalma és szerkezete értelmében a tanuló magasabb évfolyamra lépésének nincsenek adminisztratív feltételei.

Legendás dalok, zenészek, stílusok - a könnyűzene története

Cél:

A tárgy célja, hogy a diákok megismerkedjenek a könnyűzene sokszínű kultúrájával és történetével, hogy rendszerbe kerüljenek azok az információk, dalok, fogalmak, jelenségek, amikkel akarva-akaratlan találkozik az ember, de talán a többség nem mélyül el bennük. A középiskolai ének-zene követelmények között nem vagy alig szerepel könnyűzenei témakör, pedig ez a sokszínű világ igen izgalmas utazásra ad lehetőséget. A részvétel során nem csak (talán korábban nem ismert) dalokkal, zenészekkel, stílusokkal ismerkedhetnek meg a diákok, de a dalszövegek elemzésén keresztül a szövegértési, szövegalkotási kompetenciájuk is fejlődik, valamint az egyes témakörök, dalszövegek, történeti események segítik őket érzelmi világuk kibontakozásában, alakulásában.

Vízió:

A könnyűzene mindennapjaink része. Hihetetlen mennyiségű dal vesz minket körül, ezek száma percről percre egyre csak nő. Ugyanakkor az egyes előadók, stílusok, dalok reflektálnak egymásra, merítenek egymásból, a kultúránk részévé váltak. Az egyéves tárgy segít abban, hogy a könnyűzene szerteágazó és izgalmas világában eligazodjanak a résztvevő diákok, megismerkedjenek a könnyűzene azon területeivel, amikkel eddig még nem találkoztak, vagy amelyekről csak kevés információval rendelkeztek. Segítségükre lesznek, ha a későbbiekben irodalmi szövegekkel találkoznak, ha zenei pályára készülnek, vagy csak érdeklődnek a könnyűzene iránt, de remélhetőleg érzelmeik kifejezésében és identitásuk alakulásában is.

Témakörök:

Az órák során néhány kiemelkedő alkotón, az ő dalaikon keresztül ismerjük meg az adott stílus történetét, jellemző vonásait, természetesen nagy hangsúlyt fektetve azokra az előadókra, akikkel az aktuálisan résztvevő diákok szívesen foglalkoznának.

Főbb témakörök:

- A könnyűzene fogalma, műfajai, közönsége
- A ragtime, a blues, a dzsessz
- A country
- Az r&b
- A beat és a rock
- A reggae
- A soul és a funk
- A disco
- A rap és a hip-hop
- A pop
- Az elektro
- A világzene
- Fesztiválok

Értékelés:

Az értékelés kétfokozatú, részt vett vagy nem vett részt. Részt vett eredményt akkor kaphat a diák, ha a tanév elején közösen meghatározott követelményeket, produktumokat megfelelő szinten teljesíti.

Továbbhaladás feltétele:

A továbbhaladás feltétele a részt vett értékelés megszerzése.

Mindent az állatokról

Cél:

A tantárgy célja, hogy diákjaink széles körű ismereteket szerezzenek az állatokról, testközelből ismerjék meg az egyes állatfajokat, meglévő tudásukat összegezzék és rendszerezzék. Az állatkerti megfigyelések segítenek a közösen feldolgozott ismeretek megértésében.

Vízió:

Az állatok témaköre a biológiának az a szelete, ami a leginkább érdekli az emberek többségét. Az állatokról való sokféle általános ismeret között bőven akadnak tévhitek, értelmetlen aggodalmak, félelmek is. A tantárgy tanítása/tanulása során rámutatunk a valós és téves információkra, a hiteles információszerzés mikéntjére és segítjük a tanulókat korábban szerzett ismereteik további érdekességekkel való bővítésében. Ez a választható tantárgy nagyban támogatja a természettudományos gondolkodás kialakulását és a természetismeret komplex tárgyra való ráhangolódást az ahhoz való kapcsolódási pontok segítségével.

Témakörök:

1) Mi az állat?
2) Az állatok kialakulásához vezető út
3) A szivacsok
4) A csalánozók
5) Férgek (laposférgek, gyűrűsférgek, fonálférgek)
6) A férgek, mint élősködők
7) A puhatestűek
8) Az ízeltlábúak
9) Az ízeltlábúak gyűjtése, megfigyelése, leírása
10) A tüskésbőrűek és a gerinchúrosok
11) Gerincesek 1. : Porcoshalak
12) Gerincesek 2. : Csontoshalak
13) Gerincesek 3. : Kétéltűek
14) Kétéltűek csoportjai: lábatlan kétéltűek, farkatlan kétéltűek, farkos kétéltűek
15) Kétéltűek megfigyelései
16) Gerincesek 4. : A hüllők
17) A hüllők csoportjai: Pikkelyes hüllők, felemás gyíkok, krokodilok, teknősök
18) Gerincesek 5. : Madarak
19) A madarak csoportjai és azok megfigyelése
20) Gerincesek 6. : Emlősök és csoportjaik
21) Állatok viselkedése
22) A kutyák és macskák testbeszéde
23) Állatvédelem
24) Állatkerti foglalkozások

Értékelés

A diákokat önálló és közösen elkészített munkák alapján értékeljük, ezek a feladatok a következők: egyéni kutatómunka (pl. állat vagy állatcsoport önálló megfigyelése az állatkertben), egy terület állatvilágának megismerése, gyűjtőmunka, tanulmányok feldolgozása és értékelése, valamint az elméleti anyag elsajátítása. A tanulók félévkor és év végén szöveges értékelést kapnak.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Mitológiák

Cél

A tudományos világmagyarázat előtt rengeteg elképzelés élt az emberekben arról, hogy miképp keletkezett, és hogyan működik a világ, ezeket az elképzeléseket tekintjük át ezen az órán. A cél, hogy a diákok megismerjék a jelentősebb ókori kultúrák kozmogóniáit, kozmológiáit, teológiáit és teonómiáit.

A tárgy segítségével tágulnak a diákok történelmi, földrajzi és irodalmi, sőt közgazdaságtani ismeretei is, és segítséget adhat egy mélyebb önmegértéshez.

Vízió

Ahhoz, hogy megértsük a mitológiában rejlő üzenetet, először ismerjünk meg egy történetet Ganésáról az elefántfejű istenről, aki a történetírók írnoka, és fivéréről, az istenek atletikus harcosáról, Kartikról. A fivérek egy nap versenyre keltek, a világot háromszor megkerülni. Kartik felült a pávatollára, és megkerülte a kontinenseket, a hegyeket és az óceánokat. Megkerülte egyszer, megkerülte kétszer, megkerülte háromszor. De a testvére, Ganésa egyszerűen a szüleit kerülte meg, egyszer, kétszer, háromszor, és közölte, hogy „nyertem." „Hogyhogy?" kérdezte Kartik. Mire Ganésa: „Te a te világod jártad körbe, én az enyémet."

Ha egymás világait jobban meg szeretnénk érteni – Schleiermacher óta pedig tudjuk, hogy a saját világunk megértésére is csak így van esélyünk -, akkor ismerni kell a mítoszokat, amelyben élünk, ezeken az órákon pedig ezen világokat kívánjuk minél alaposabban megismerni és körüljárni.

Témakörök

1) A mitológiáról általában
2) Őskőkori mitológia
3) Tibeti mitológia
4) Japán mitológia
5) Kínai mitológia
6) Inka mitológia
7) Azték mitológia
8) Maja mitológia
9) Egyiptomi mitológia
10) Sumér mitológia
11) Mezopotámiai mitológia
12) Görög mitológia
13) Skandináv mitológia
14) Germán mitológia
15) Kelta mitológia
16) Magyar mitológia

Értékelés

A tanulók munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

Általános követelményként minden diáktól elvárt a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése.

Multimédia

Cél

A tanulók megismertetése a multimédiás eszközök széleskörű választékával, hatékony használatával. Igényes audiovizuális termékek készítése a létrehozástól a szerkesztésen át a kész művekig.

Vízió

A tanulók a tanév végére képesek lesznek teljesen önállóan megtervezni, megvalósítani és igény szerint közzétenni a saját igényes videó- és zene tartalmaikat.

Témakörök

A diákok egy-egy összetett projektet alkotnak meg, miközben megismerik a szükséges szoftvereket. A következő témakörök mellett halad a projektalkotáshoz szükséges ismeretek átadása:

- Számítógépes képszerkesztés
- Animáció készítés
- Hanganyagok felvétele, készítése és szerkesztése
- Videóanyagok felvétele, vágása és szerkesztése

Értékelés

A tanulók munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Művészet

Cél

Az évenként megújuló, vegyes életkorú (nyelvi előkészítő, kilencedik és tizedik osztály) és technikai tudásukat, ismereteiket tekintve sem homogén csoportban két fontosabb célt szeretnénk elérni. Az első, hogy a minél szélesebb értelemben vett művészettel ismerkedjenek meg a diákok, és ezzel kiegészítsék a komplex művészet órán tanultakat. Különböző művészeti ágak, irányzatok, esztétikai alapfogalmak mentén mélyíthetik el a tudásukat a témában.

A másik fő cél a kreativitás fejlesztése. A tantárgy az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve, differenciált, de egymással összefüggő, egymásra épülő feladatokat kínál. Egyszerűen kivitelezhető alkotásokon keresztül tanulhatják meg a diákok a legkülönbözőbb eszközöket, technikákat, módszereket, melyekkel a későbbiekben egyre komolyabb, összetettebb műveket hozhatnak létre. Az úgynevezett „tehetség" eleinte egyáltalán nem feltétele a sikeres alkotásnak, de utóbb is nagyobb szükségük lesz inkább bátorságra, fantáziára, kreativitásra. Segítségül hívjuk híres, különleges művészek módszereit, műveit. A diákok többnyire egyéni, egyedi műveket készítenek, de időnként egymáséhoz lánc- vagy mozaikszerűen kapcsolódó kompozíció elemeket terveznek és valósítanak meg.

Vízió

Valljuk, hogy a kreativitás, az alkotás és az együttműködés esszenciálisak a hétköznapok működésében. A Művészet tantárgy az elmélyülésre ad lehetőséget, a szabad alkotásra, a művészetekben való szélesebb műveltség, tudás megszerzésére.

Témakörök

1) Mi a művészet?
2) A táj
3) A tárgy
4) Építészet, design
5) Az arc
6) Az emberi test
7) 20-21. századi új kifejezésmódok
8) Szabadon felhasználható keret

Értékelés

Szóbeli és írásbeli értékelés félévkor és az év végén.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele az órákon való aktív részvétel, alkotás.

Művészettörténet

Cél

A művészettörténet választható tantárgy egyéves, a művészet kezdeteitől a kortárs művészetig tartó kurzus. Felvétele kimondottan ajánlott vizuális kultúra érettségire való felkészüléshez, illetve továbbtanulási célból építész, alkalmazott grafikus, színházi területre jelentkező diákoknak. Emellett a művészetek, ezen belül a képző- ipar- és vizuális művészetek iránt mélyebben érdeklődő diákoknak lehet majd hasznos.

Általános célja a kurzusnak a minket körülvevő vizuális ingerek jobb megértése, értő élvezete, kiállítások, utcai művészeti alkotások, épületek megértése és fogyasztása. Nagy előnye az egyéves, a teljes művészettörténetet átölelő kurzusnak, hogy a diákok képesek lesznek megérteni, összekapcsolni az egymásra épülő, egymásból építkező jelenségeket, történelmi eseményeket és egészében látni a világot, de művészettörténeti szemszögből. Célunk minden korszak fontos fogalmainak, jelentős alkotóinak, épületeinek, helyszíneinek alapos megismerése, és ezen felül a társadalmi jelenségek, vallási mozgalmak a művészet alakulására gyakorolt hatásának hozzákapcsolása.

A kurzus tematikája úgy épül fel, hogy otthoni tanulást nem igényel, helyette fókuszálunk az órai ismeretelsajátításra, a nagymértékű egymásra épülésre óráról órára, a gyakorlati feladatokra, a kiállításlátogatásra és városi sétákra. Projektfeladatok is részét képezik a kurzusnak: a városi séták egy-egy művészettörténeti korszak nyomainak kutatását célozzák, amelyet a diákok fognak vezetni, előzetes kutatást és felkészülést követően. Előadói kompetenciáik, forráshasználati ismereteik, kritikai érzékük, időtervező- és tájékozódási készségeik és fantáziájuk, kreativitásuk fejleszthetők.

Vízió

A tantárgy nem titkolt célja művészetre fogékony, kiállításlátogató diákok nevelése. Az interaktív, közös információszerzésen, kutatáson alapuló kurzus igyekszik megismertetni és megszerettetni velük az elődeink által elért hatalmas teljesítményeket, amelyeknek felfogása egyszerre motivál és önreflexióra késztet. A kurzus épít a régmúlt kortárs művészettel való kapcsolatára, így segít kontextusba helyezni, értelmezni és megkedvelni modern alkotásokat is. A tanév során számos értelmezési, elemzési módszert, felfogást megismernek, és az ezekhez szükséges fogalmi, tárgyi tudást megszereznek majd az órákon aktívan részt vevő diákok, amit kamatoztathatnak a városi sétákon azonnal, életük során pedig bármikor. A művészettörténetet könnyebben érthetővé teszi az, hogy össze fogjuk kapcsolni más tudományterületekkel: földrajzzal, kémiával, biológiával és történelemmel. Megtanulnak majd a résztvevők olyan vizuális nyelvi kifejezőeszközöket, amelyeket használni és érteni fognak tudni, és mindezt fejből, beépülve, alkalmazható minőségben.

Témakörök

1) A művészet kezdetei: őskor
2) Kultúrák kialakulása

3) Az ókor művészete: Egyiptom (2), Mezopotámia (2), Görög művészet (2), Róma (2), Ókeresztténység (2)
4) Honfoglaláskor művészete
5) Középkor: Román (2), Gótika (2), Reneszánsz (4)
6) Barokk
7) Rokokó
8) Klasszicizmus
9) Romantika
10) Realizmus, preraffaeliták
11) Impresszionizmus
12) Szecesszió és art deco
13) Avantgarde irányzatok
14) Posztmodern
15) Kortárs művészet
16) A művészet sehová nem sorolható nagy alakjai

Értékelés

Az értékelés projektmunkák, órai teljesítmény és gyakorlati feladatok formájában történik. A diákok félévkor és év végén szöveges értékelést kapnak.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele az aktív órai jelenlét, a feladatok elvégzése.

Önismeret

Cél

Célunk, hogy az önismeret tárgy tanulása során a résztvevők mélyebben megismerjék és megértsék a bennük zajló érzelmi és mentális folyamatokat, és ennek eredményeként elfogadják önmagukat olyannak, amilyenek. Hisszük ugyanis, hogy a teljes önelfogadás az első lépcső bármilyen későbbi változáshoz, a pozitív énkép megléte a kiindulópont ahhoz, hogy felismerjük a változás, fejlődés szükségességét és az ahhoz vezető lehetséges útvonalakat. Célunk, hogy ennek az önreflexiós folyamatnak keretében a résztvevők tisztábban lássák saját készségeiket, képességeiket, és ezáltal körvonalazódjon számukra, hogy milyen irányban akarnak továbbfejlődni. Ezáltal képessé válnak arra, hogy tudatosítsák céljaikat, motivációikat és az elérni kívánt jövőképüket.

Mindez a javarészt egyéni, belső fejlődési folyamat szoros összefüggésben áll az egyén másokhoz fűződő kapcsolataival és azok minőségével. Fejlett személyiség ugyanis csak akkor alakulhat ki, ha harmóniában élünk környezetünkkel, és képesek vagyunk elmélyült kapcsolatokat kialakítani társainkkal. Ebből adódóan a csoportos helyzet kitűnő lehetőség, hogy a résztvevők növeljék önbizalmukat, toleranciájukat és empátiájukat, valamint építő visszajelzéseket adjanak és kapjanak. A magabiztos, hatékony, figyelmes csoportban létezés eredményeképpen a résztvevők érzelmileg is stabilabbá válnak, önfegyelmük nő, és jobban érzik magukat a bőrükben és a világban. Ez jótékony hatással van a minden szempontból teljes életvitel kialakítására, amely magában foglalja az iskolai teljesítményt is.

Az Önismeret tantárgy során célunk a diákokat hozzásegíteni az iskolánk küldetésében is megfogalmazott irányú személyiségfejlődéshez: abban támogatjuk a diákokat, hogy saját tapasztalataik révén szabad és önálló gondolkodású, sokoldalú, kreatív, önbizalommal teli személyiségekké válhassanak.

Vízió

Az önismeret útja természeténél fogva végtelen és lezárhatatlan, ezért annak fejlesztése is rugalmas kereteket tesz szükségessé. A spontaneitás, a kreativitás előhívása és támogatása nélkülözhetetlen a sikeres munka érdekében csakúgy, mint az önálló tapasztalást serkentő, támogató környezet biztosítása. Feladatunk többféle módszer és megközelítés megmutatása, hogy mindegyik diák a számára legideálisabb módon és ütemben, valamint az őt aktuálisan leginkább megmozgató kérdések mentén tehesse meg ezt az (önismereti) utat. Ez a személyre szabott tanulási-fejlődési út akkor válik igazán hatékonnyá, ha a keretek kialakítását, a foglalkozások légkörét és a résztvevők egymáshoz való viszonyát a partnerség, az együttműködés és kölcsönös tisztelet határozza meg. Ennek jegyében a következőkben felsorolt módszerek azt a kínálatot mutatják, amelyből a résztvevők igényei, közös döntése és az adott csoportban megfigyelhető dinamika alapján merítünk a foglalkozások során.

Alkalmazott módszerek:

- tréningcsoport,
- szabad interakciós csoport,

- pszichodramatikus módszerek,
- műalkotások felhasználása (film-, könyv-, zene élmények),
- művészetterápiás módszerek (alkotások készítése),
- fókuszcsoport, tematizált beszélgetés (irányított beszélgetés adott témában),
- vita,
- irányított játék,
- saját élmény szerzése pszichológiai mérőeszközökkel (papír-ceruza teszt).

Témakörök

- Tanulás, iskolai környezet: beilleszkedés, segítő technikák, időgazdálkodás, motivációk, értékrendszerek, célok, jövőkép, pályaválasztás (a 10. évfolyam számára a pályaválasztás kérdése, a vizsgahelyzetek "túlélése" nagyobb súllyal szerepelnek, mint a NYEK-9. évfolyamos csoportban)
- Egészség: stresszoldás, szorongáscsökkentés, relaxáció, megküzdés, táplálkozás, mozgás, szerhasználat, szenvedélybetegségek
- Kommunikáció: verbális és nonverbális csatornák, együttműködő kommunikáció, asszertivitás, konfliktuskezelés, konstruktív visszajelzés, meggyőzés, játszmák, énközlés
- Érzelmek: felismerés, kifejezés, átélés, megértés, szabályozás, alkalmazás, empátia, érzelmi intelligencia, érzelem- és indulatkezelés
- Identitás: énkép, képességek, értékek, tulajdonságok, testkép, önértékelés, énhatékonyság, erőforrások, szerepek, vágyak, énideál
- Önkifejezés: benyomáskeltés, online szelf, önmegfigyelés, személyészlelés
- Kapcsolatok: család, barátok, párkapcsolat, szexualitás, családtervezés
- Csoportban létezés: csoportalakulás, társas készségek, szociális jártasság, beilleszkedés, kapcsolatteremtés, tolerancia (előítélet, sztereotípia, diszkrimináció), segítségnyújtás és elfogadása, együttműködés, bizalom, agresszió, altruizmus, felelősségvállalás, versengés, csoportnormák, konformitás

Értékelés

A résztvevők félévkor és év végén szöveges értékelést kapnak, amely visszajelzés órai részvételükről, csoportbeli szerepükről és viselkedésükről, erősségeikről és fejlődésükről. Ezen túl a résztvevők is értékelik saját magukat, valamint visszajelzést adnak társaiknak és tanáraiknak is a fenti szempontok alapján.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való részvétel a szokásos, meghatározott mértékben.

Pedagógia

Cél

A pedagógia tantárgy tanításának célja kettős. Egyrészt a pedagógusi pálya iránt érdeklődő diákok szándékait támogatja, a pályához szükséges kompetenciáik kialakítását, fejlesztését megkezdi. Másrészt a pedagógiai munka fontos területein, területeivel való közös munkálkodás közelebb viheti diákjainkat tanulási-tanítási módszereink, tanulásszervezési eljárásaink megértéséhez, elfogadásához.

Vízió

A pedagógia tantárgyat tanuló diákok – amennyiben a pálya iránti érdeklődés motiválta őket a jelentkezéskor – a továbbtanulási döntéseiket segítő kompetenciákhoz jutnak.

A pedagógia tantárgyat tanuló diákok jobban megértik, jobban elfogadják újszerű tanulási-tanítási módszereinket, tanulásszervezési eljárásainkat. A kortárscsoport hatásaként ez a tényező érvényesül(het) a pedagógia tantárgyat nem választók körében is. Így összességében a diákok egyre nagyobb arányban és mértékben támogatják megváltozott tanárszerep-béli működésünket.

Témakörök

A nagy valószínűséggel vegyes életkorú csoportösszetételből fakadó tényezők, előnyök maximális kiaknázása fő szempontunk.

Így a tantárgy tanulása folyamán a projektmódszer az elsődleges szervezési forma. Ezen belül a kooperatív munkaszervezési alapelveket érvényesítjük.

A tantárgyra jelentkező tanulók életkorát, előzetes ismereteit, érdeklődési szintjét, tanulási képességeinek állapotát, tanulási stílusát figyelembe véve az egyéni differenciálás alapkövetelményének kívánunk megfelelni a tanulásszervezés folyamán.

A témakör lehetőségek a következők:

- Pedagógiai rendszerek
- Pedagógiatörténeti mérföldkövek érvényesülése a mai pedagógiai gyakorlatban
- Pedagógiai rendszerek a különböző államokban
- Pedagógiai rendszerek és társadalmi – politikai berendezkedés összefüggései
- A diákok által választott további témakörök

Értékelés

A tantárgy tanulása folyamán elvégzett munkáról szóló visszajelzés a diákok önértékelésére és a pedagógus értékelésére épül. Alapelv a fejlesztő célú értékelés. Fontos szempont az értékelés folyamán a tanulásban mutatott aktivitás, illetve a minden szintű együttműködés. Félévkor és év végén szöveges értékelést ad a pedagógus, osztályzatot viszont nem kapnak a diákok.

Továbbhaladás feltétele

A tantárgy tanulása-tanítása során a munka a kooperatív munkaszervezés alapelveire épül. Így strukturális garanciák biztosítják a minőségi részvételt. Ennek értelmében a továbbhaladás feltételét nem szükséges, sőt nem logikus meghatározni, hiszen a garanciák okán nem fordulhat elő, hogy valaki ne teljesítené a munka és az együttműködés minőségi követelményeit.

Politikatudomány

Cél:

A tantárgy célja, hogy a diákok meggyőződését erősítse abban, hogy a közösség tagjainak joga és kötelessége a közügyekben részt venni. Megvizsgáljuk a közösség és egyén viszonyát, valamint azt, hogy milyen érdekek biztosítják a társadalom működését.

Célunk, hogy a tanulók fel tudják ismerni az alapvető politikai filozófiai kérdéseket szövegekben, hanganyagokban, filmekben; ismerjék fel és kritikával tudjanak hozzáállni a demagógiához, propagandához és cenzúrához, képesek legyenek retorikai szempontból elemezni politikusi beszédeket. A jelenben érzékelhető politikai, társadalmi és gazdasági folyamatokat, közéleti eseményeket tudják azonosítani a politikai filozófia szemszögéből.

A tantárgy segítheti a felkészülést a történelem és filozófia, valamint érintőlegesen a földrajz és irodalom érettségire is.

Vízió:

A tantárgy felkeltheti, erősítheti a politika, a közélet és annak jelenségei iránti érdeklődést a diákokban. Ennek segítségével a tanulók fejleszthetik az önmagukért és másokért vállalt felelősségtudatukat, felelős állampolgári identitásukat.

Témakörök:

1) Politikatörténet és politikafilozófia
2) Alkotmány
3) Államformák és államszerkezetek
4) Politikai rendszerek és politikai eszmék

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele:

Általános követelményként minden diáktól elvárt a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése.

Programozás

Cél

A diákok megismertetése az algoritmikus gondolkodással, és a programozással. A diákok az algoritmikus készségeiket egy közösen kiválasztott programozási nyelv segítségével is ki tudják majd bontakoztatni.

Vízió

A programozás tantárgy elvégzésével a diákok rálátást kapnak egy program elkészítésének egyes lépéseire. Ez a szabadon választott tantárgy segítséget nyújt az emelt szintű érettségi előkészítő tananyagának könnyebb elsajátításához, és a szakirányú egyetemi továbbtanuláshoz is.

Témakörök

Az évet párhuzamosan két elv szerint visszük végig:

- Projekttervezés, készítés
- Az adott szoftverek megismerése, kezelése.

A projekt tervezése már a tanév elején elkezdődik. A diákok az általuk választott programozási nyelv fejlesztői környezetének megismerése után elkészítik első önálló programjaikat, majd az algoritmizálás, és a programozási tételek elsajátítása következik. Csak ezután kerülhet sor az elképzelt projekt részfeladatainak elkészítésére. Az év végére a csoportokban elkészülnek a nagyprogramok/projektek.

A tantárgy témakörei a következők:

- Algoritmizálás
    - Algoritmus leíró eszközök
    - Elemi programozási tételek
- Programozás
    - A programozási nyelv és fejlesztői környezetének megismerése
    - Elemi programozási tételek implementálása
    - Objektumok megvalósítása
    - Összetett feladatmegoldás

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Pszichológia

Cél

Az utóbbi években, évtizedben a pszichológia egyre népszerűbbé vált a hétköznapi gondolkodásban, nézőpontjai és eredményei szinte megkerülhetetlenek. Aki jártasságot szerez a pszichológiában, olyan tudásra tesz szert, amely segíti abban, hogy minél örömtelibben élje meg az élete különböző területeit, kezdve az önbizalomtól a társas kapcsolatokon át a szakmai teljesítményekig. A Pszichológia tantárgy kitűzött céljai mindezek fényében összetettek.

Az alapvető feladat a pszichológiai kultúra megismertetése a diákokkal, a pszichológia érthetővé és „kézzelfoghatóvá" tétele. Számos pszichológiai témájú folyóirat és könyv érhető el, az eredmények értelmezését és az „önsegítő" módszerek kipróbálását az olvasókra bízva. Fontos alapja a kritikus gondolkodásnak, valamint a tévhitek és téves reprezentációk eloszlatásának a pszichológia, mint tudomány pontos megismerése, úgymint: milyen területekkel foglalkozik, milyen bizonyítási módszereket és eszközöket alkalmaz, milyen eredmények tekinthetőek megbízhatónak.

A pszichológia és határterületeinek szemléletmódjának elsajátítása lehetőséget teremt arra, hogy a diákok hidat találjanak a mindennapi élet és a pszichológia között. A pszichológiai jelenségekkel és módszerekkel kapcsolatos ismereteiket felhasználva képessé válnak önmaguk és a környező világ alaposabb megértésére, a hatékonyabb alkalmazkodásra, a felelős és teljesebb életvezetésre. A tanórákon érintett témák segítik a diákok személyiségfejlődését az önismeret, a társas kapcsolatok, a csoportban létezés, a kommunikáció, az érzelem- és indulatkezelés, a motivációk és az egészségmegőrzés területén.

A tanórákon és az otthon végzett feladatok során a diákok jártasságot szereznek a másokkal való közös munkában, gondolataik, véleményük kifejezésében és megvitatásában, munkájuk prezentálásában, vizsgálatok megtervezésében és kivitelezésében, hiteles források felkutatásában és felhasználásában.

A tantárgy segítséget adhat a középszintű érettségire való felkészülésben is.

Vízió

A középiskolai diákok korukból adódóan egy olyan életszakaszban vannak, ahol önmaguk, a társas környezetük és a tágabb világ érzékeny és kritikus szemlélete jellemző mind mikroszkopikus, mind globális szinten. Ebben az újra értékelésben kiapadhatatlan erőforrás önmaguk és környezetük ismerete, a minél szélesebb perspektíva.

A belső motivációra építő, problémaorientált tanulás érdekében a tantárgy felépítése teret enged a diákoknak arra, hogy a saját, őket leginkább megmozgató kérdéseikre kritikus, önálló gondolkodással saját maguk keressék meg a válaszokat.

A Pszichológia tantárgy megfelelő keretet biztosít arra, hogy a diákok megtapasztalják, hogyan lehet a tanult ismereteket hasznosítani a mindennapi gyakorlatban. Ez a szemlélet segíti őket abban, hogy a más területeken vagy későbbi képzéseik során szerzett elméleti tudásukat minél hatékonyabban tudják beépíteni az életvitelükbe.

Témakörök

- Bemutatkozás, célok kitűzése
- Bevezetés a pszichológiába (tudománytörténet, módszertan, irányzatok)
- Tanulás és emlékezet, tanulásmódszertan
- A fejlődés és elméletei, életszakaszok pszichológiája
- Kommunikáció és érzelmek
- Online világ
- A személyiség és elméletei
- Szemelvények az általános pszichológiából
- Csoportban létezés
- Pozitív pszichológia (jóllét, megküzdés, stressz, krízis)
- Én (személyészlelés, szelf, identitás)
- Vonzalom és párkapcsolat
- Család
- Biológia a pszichológiában
- Egészségviselkedés
- Mentális egészség és betegség
- Evolúciós pszichológia
- Kognitív képességek
- Érzelmek és motivációk
- Kommunikáció és média
- Barangolás az alkalmazott területeken
- Összefoglalás, lezárás

A „Barangolás az alkalmazott területeken" témakör lehetőséget ad a diákoknak arra, hogy a tananyagot saját maguk is alakítsák az egyéni és a csoport érdeklődésének mentén. Az itt érintett témák skálája ennek megfelelően előre nem meghatározható, de megközelítőleg a következő területek szerepelhetnek: igazságügyi pszichológia, munka- és szervezetpszichológia, sportpszichológia, környezetpszichológia, politikai pszichológia, a tanácsadás pszichológiája, klinikai pszichológia, egészségpszichológia, gyermekpszichológia, coaching, terápiás módszerek (pszichoanalízis, családterápia, személyközpontú terápia, kaland- és élményterápia, viselkedésterápia, hipnoterápia, művészetterápia, pszichodráma, videotréning, csoportterápia).

Értékelés

A diákok a tanév közben teljesített feladataikról szöveges visszajelzést kapnak.

Félévkor és az év végén egy-egy összegző szöveges értékelés fogalmazunk meg számukra, amely leírást ad az órai részvételről, az elkészített munkákról, valamint a diákok fejlődéséről.

Továbbhaladás feltétele

Az órai aktív részvétel és a tanév elején meghatározott feladatok elvégzése (pl. beszámolók írása, vizsgálat elvégzése, prezentáció bemutatása, projektmunka elkészítése stb.).

Retorika

Cél

A retorika témakör része a kötelezően előírt tananyagnak magyar nyelvből, de a téma a kapcsolódó határterületekkel sokkal bővebb, mint amelyet a komplex művészet órák kerete között fel lehetne térképezni. A retorikai ismeretek mélyebb elsajátítása segíthet a diákoknak abban, hogy jobb előadókká váljanak, képesek legyenek nyilvános beszédet tartani, érveljenek és megismerjék a hibás vagy manipulatív érveket, ezzel együtt fejlesszék a kritikus gondolkodásukat. Az év során megismert és használt vitajátékok nem csak az egyéni célokat segítik, hanem a csoportos együttműködést, valamint saját maguk és a csoporttársak értékelését is.

Vízió

Az év végére a diákok megismerkednek a retorika alapjaival, képesek lesznek kritikus szemlélettel elemezni egy olvasott vagy hallott szöveget, felismerik a különböző érveket, érvelési hibákat és manipulációkat. Képesek strukturált módon vitát lefolytatni, ha kell, kooperálni a különböző vitajátékokban, ha kell, fair módon versengeni, vagy kompromisszumot kötni. Képesek jól felépített írott szöveget vagy beszédet létrehozni, a tanult szempontok mentén értékelni saját és társaik munkáját.

Témakörök

1) Nyilvános beszédek meghallgatása, hatásmechanizmusuk megbeszélése
2) Felkészülés beszéd tartására (felkészülés, szerkezet, előadásmód)
3) Érvtípusok, érvelési technikák megismerése
4) Hibás vagy manipulatív érvek felismerése
5) Vitajátékok, pl. Vox populi
6) Oxford-típusú vita és disputa
7) Retorika írásban: érvelő szöveg alkotása

Értékelés

Szóbeli és írásbeli szöveges értékelés.

Továbbhaladás feltétele

Aktív órai részvétel, beszéd tartása, részvétel a vitajátékokban, érvelő szöveg alkotása.

Sakktika

Cél

A tantárgy a sakk és a taktika szóösszetételből kialakított sakktika nevet viseli. A tantárgy heti 2 órás, alapját a sakk, mint társasjátékban való elmélyülés képezi, mely kiegészül más társasjátékok elméletével és gyakorlatával, így nyújtva átfogóbb képet a stratégiai/taktikai gondolkodásról, döntéshozásról.

A sakktika tantárgy elsődleges céljai közé tartozik a sakk megszerettetése a tanulókkal, erre építve pedig (ennek következményeként) a kifinomult, eredményes, minőségi gondolkodás elsajátítása és az erre való tudatos igény felkeltése a tanulókban.

A tantárgynak nem célja, hanem inkább eszköze a sakktanulás. A sakkoktatás óvodásokra és kisiskolásokra gyakorolt pozitív iskolaelőkészítő hatása már ismert. Ezeket az előnyös hatásokat szeretnénk a középiskolai sakkoktatás segítségével (elsősorban az alsóbb évfolyamokon tanuló) diákjaink számára is elérhetővé tenni, hogy a későbbiekben azokat kamatoztatni tudják.

A sakk sokoldalúan fejleszti a gondolkodást, emellett a személyiségfejlesztő hatása is közismert. Fontos célunk az önálló, rendezett, logikus, alkotó, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Vízió

Több kutatás is kimutatta, hogy a nevelésben és a személyiségfejlesztésben is kiemelkedő szerepe van a társasjátékoknak, ezek közül is a sakknak. A gyerekek döntéshozó képessége nő, tapasztalják, hogy döntéseiknek következményei vannak. Fejlesztjük a diákok a türelmét, az akaraterejét, a kitartását, a fegyelmét. A tanulók megtanulják a szabályok és az ellenfél tiszteletét, ezen felül megtapasztalják, hogy a tisztelet kivívható. Gyors helyzetfelismerést, helyzetértékelést sajátítanak el, szervező, vezető, irányító készségük nő. A sakk nagyban hozzájárul, hogy a tanulók kontrollált keretek között megéljék a siker és a kudarc élményét, ezek kezelésének megtanulása is fontos célja a tantárgynak. Megtanulják azt, hogy kritikus helyzetből is ki lehet jutni, emellett javulhat az új helyzetekhez való alkalmazkodásuk, valamint képesek lesznek magas szintű koncentrációra, ennek tudatos és hosszú távú fenntartására.

Fejlődik a diákok kombinatív készsége, az absztrakciós és szintetizáló képessége, valamint a divergens gondolkodás képessége is egyértelműen a sakk velejárója. A tanulók képesek lesznek az összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat felismerni. Fejlett problémaérzékenységet, célirányos gondolkodást és rendszerszemléletet sajátítanak el.

A sakk fontos szerepet kap a térbeli viszonyok átlátásában, ennek jelrendszer segítségével történő feldolgozásában, végül a belső reprezentáció egyre könnyebbé válásában. A diákok kreativitása, intuitív képessége, produktív képzelete, és nem utolsó sorban munkavégzésük hatékonysága, gyorsasága is fejlődik.

Témakörök

- A sakk szabályai, sakktáblás logikai játékok
- Alapelvek mentén való gondolkodás
- Stratégiai és taktikai gondolkodás/döntéshozás
- Célok kijelölése - tervek készítése
- Változatszámítás (döntési fák)
- Tudatos megfigyelés elvont szituációkban, célirányos akaratlagos figyelem fejlesztése, szemponttartás
- Oksági kapcsolatok keresése, általánosítás, specializálás
- Problémafelismerés, problémaérzékenység, ismert és ismeretlen momentumok ütköztetése, a probléma feldolgozása, visszavezetés egyszerűbb problémákra, önálló eljárások keresése, megoldási kísérletek

Értékelés

A tanulók félévkor és év végén szöveges értékelést kapnak.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív részvétel.

STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics)

Cél

A STEM tantárgy a ’90-es évek elejéig a középiskolákban is kötelezően tanított technika tantárgy kivezetése utáni hiányt pótolja, megújított, aktuális formában, illetve az általános iskolai technika tantárgy folytatását képezi a NAT-ban megfogalmazott Életvitel és gyakorlati ismeretek műveltségi területen.

Az angol nyelvterületeken használatos technology elsősorban eszközöket, rendszereket jelent, amely a magyar technika szónak felel meg. A magyarban a technológia (a gör. τεχνή = ügyesség, mesterség, művészet és a λογοσ = gondolat, ész, tudás, tudomány szavakból) legáltalánosabban értelmezve az állapotváltoztatás módszere.

A tárgy célja, hogy a diákokat aktív, tevékenykedtető formában olyan átfogó szemléletre nevelje, ami segíti őket abban, hogy a minket körülvevő mesterséges, technikai világot érteni és értelmezni tudják. Azt szeretnénk elérni, hogy a tanulók ismerjék fel, hogy az ember alkotta mesterséges környezet és természeti környezet állandó kölcsönhatásban van egymással, ismerjék ezeket a hatásokat, vegyék észre, hogy mindkettőnek képesek aktív szereplői, alakítói lenni, és legyenek tisztában az ezzel járó felelősséggel, a szerepvállalásuk lehetőségeivel és ezek az ismeretek cselekvésre ösztönözzék őket.

Kiemelkedően fontosnak tartjuk a rendszerszemlélet, a gyakorlatias, kreatív gondolkodás, a műszaki érzék fejlesztését, a matematika, a műszaki- és természettudományok iránti érdeklődés felkeltését, illetve a környezettudatos életmódra nevelést.

Vízió

Komplex szemléletű, gyakorlatorientált, csoportmunkára építő tanulásszervezést valósítunk meg, ahol a fenti céloknak alárendelve a legaktuálisabb, legkorszerűbb, legjobban hasznosítható információkat dolgozzák fel a tanulók. Ez az esetek túlnyomó részében projektmunkák formájában történik, melyeknek szervezése a problémafelismerés – tervezés – szervezés – kivitelezés – értékelés láncolat mentén történik. Jelentős szerepet kap a kutatómunka, a modellezés és prezentációkészítés, mivel az alkotáshoz, illetve az adott projektek elvégzéséhez hozzátartozik a történeti, elméleti áttekintés, valamint a kész projekt igényes közlése és kommunikációja is.

Aktív, együttműködő, alkotó és cselekvő munkára ösztönözve olyan sikerélmények megtapasztalását szeretnénk elősegíteni, mely során diákjaink komoly szemléletformáló felismerésekre tesznek szert, különös tekintettel a takarékosságra, környezetvédelemre és a fenntartható fejlődésre.

A közös órai tevékenységeket tanulmányi kirándulásokkal, gyárlátogatásokkal egészítjük ki a látókör szélesítése és a tájékozottság fejlesztése érdekében.

Témakörök

- Tudomány- és technikatörténet: alapozás, bevezetés, találmányok, feltalálók, ipari forradalom, gazdasági, társadalmi hatások
- Közlekedés: története, fejlődése, jelentősége, gazdasági, társadalmi, természeti szempontok, problémák, kihívások, alternatívák, Bp., kerékpártúra szervezése, népszerűsítése, kerékpárszerelés, környezetbarát közlekedés, Közlekedési Múzeum, gyárlátogatás (pl.: Audi-gyár, Mercedes-gyár)
- Környezetvédelem: újrahasznosítás, szemét-, hulladékgazdálkodás, szelektív hulladékgyűjtés, palackzsugorítás, -gyűjtés, petflakonok hasznosítása, gyakorlati tevékenységek (pl.: babzsákfotel készítése farmerokból, raklapbútor-készítés), alternatív energiák: napkollektor, passzívházak, környezetkímélő technikai megoldások, ökolábnyom számítás, a túlzásba vitt környezetvédelem
- Design és formatervezés: használati eszközök, aktív részvétel iskolai projektekben, témanapokon, -heteken (pl.: környezetvédelmi nap, iskolaszépítés, művészeti projekt), pólószitázás, tervezőprogramok, Lego Digital Design, bútortervező programok, belsőépítészet, lakberendezés, ruhatervezés
- Mezőgazdaság és élelmiszeripar: az élelmezés problémái, az erőforrások hatékony eloszlása, akvapónia, hidropónia, balkonkertészet, élelmiszertermelés alternatívái, demográfia, bevásárlás, konyhai ismeretek, főzés, táplálkozás különböző korokban, egészséges táplálkozás, pénzgazdálkodás a háztartásban, mi mennyibe kerül
- Mi hogy működik? Kis ötletek, nagy változások (diákok témakörei)
- Mérnöki csodák, modern építészet, makett készítés
- Jövőkutatás
- Az otthon értékei: A lakásunk fűtési módjai (technikatörténet a fűtési módszerekről), lakásunk vízellátása (technikatörténet a vízvezetékekről), hogyan csökkenthetjük a rezsiszámlát, Murphy törvénye szerint „ami elromolhat, az el is romlik”.

Értékelés

Az értékelés elsődleges szempontja az aktív közreműködés, és a csapatmunka. Félévkor és év végén a diákok szöveges értékelést kapnak, ami tartalmazza a projektfeladatok és a kutatómunka során nyújtott teljesítményt, valamint érdeklődésük és lelkesedésük alapján a műszaki, illetve természettudományos egyetemi szakokkal kapcsolatos pályaorientációs visszajelzést.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív részvétel, projektfeladatok elkészítése.

Szaknyelv

Cél

A tárgy elsődleges célja olyan kompetenciák fejlesztése, melyek segítik a kéttannyelvű tagozatos diákokat az angol nyelvű természetismeret tantárgy eredményes tanulásában.

Vízió

Az órákon különböző, a diákok számára érdekes témakörökhöz kapcsolódó írott és hallott szövegeket dolgozunk föl, melyek megismertetik velük a természetismeret tantárgy során leggyakrabban előforduló szakkifejezéseket, illetve a természettudományos fogalmazás stílusát. A kurzus középpontjában ezen kifejezések helyes használatának, és a természettudományok specifikus nyelvezetének elsajátítása, gyakorlása áll.

Témakörök

- Csillagászat
- Mozgástan
- Az energia
- Az elektromosság
- Kémiai elemek, atomok és a periódusos rendszer
- Kémiai reakciók
- Az állatok és a növények
- Az emberi szervezet
- Környezetvédelem

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Tengerbiológia

Cél

A tengerbiológia tantárgy célja, hogy a diákok természettudományos ismereteiket bővíthessék a biológiának egy kevésbé ismert ágával. Természettudományos tárgyként, nemcsak a biológiai ismeretek bővítését segíti elő, hanem a földrajzi, kémiai és fizikai ismereteket is olyan közegbe helyezi, hogy az a diákok számára befogadható és szerethető legyen.

Vízió

Az egyéves tárgy során a diákok megtanulhatják, hogy hogyan épülnek fel az egyes tengeri, biológiai rendszerek valamint, hogy az élőlények és környezetük között milyen kölcsönhatásokat észlelhetünk, hogyan hathat ki ez a mindennapjainkra és a jövőbeli változásokra.

Témakörök

1) Tengerbiológia története, földrajzi alapismeretek
2) Kémiai, fizikai alapismeretek: élőlények elterjedését befolyásoló tényezők
3) Biológiai, ökológiai alapok, tengerparti zónák, tengeri életformák
4) Tengeri mikroorganizmusok (Vírusok, Baktériumok, Gombák, Egysejtűek)
5) Tengeri/tengerparti növények
6) Tengeri gerinctelenek: Szivacsok, Csalánozók, Bordásmedúzák
7) Tengeri gerinctelenek: Férgek, Mohaállatkák, Puhatestűek
8) Tengeri gerinctelenek: Ízeltlábúak, Tüskésbőrűek
9) Mikroszkópos vizsgálat
10) Tengeri gerincesek: Porcos halak (cápák, ráják, kimérák)
11) Tengeri gerincesek: Csontos halak
12) Tengeri/tengerparti gerincesek: Madarak, Hüllők
13) Tengeri gerincesek: Emlősök
14) Tengerparti élőhelyek: Watt-tenger, sós mocsarak, tengeri fűmezők, sziklás partok, brakk vizek, Sargasso-tenger
15) Mangrovék, sziklás kelp erdők élővilága
16) Természetes és mesterséges korallzátonyok
17) Mélytengeri élőlények, biolumineszcencia
18) Veszélyes tengeri élőlények (Mit tegyünk, és mit ne tegyünk?)
19) Hideg tengerek élővilága
20) Mediterrán tengerek élővilága
21) Trópusi tengerek élővilága
22) Tengeri élőlények megfigyelése, gyűjtése, gyűjtemény-készítés
23) Védett tengerpartok, turizmus, búvárkodás
24) Tengerszennyezés, környezetvédelem
25) Blue Planet I.-II.
26) Tropicariumi látogatás

Értékelés

Szöveges értékelés félévkor és tanév végén.

Továbbhaladás feltétele

Az órákon való aktív részvétel.

Természet

Cél

A Természet tárgy egyik fő célja a természet, az élővilág alaposabb megismertetése, megszerettetése és ezáltal a természet és környezet védelmét fontosnak tartó attitűd kialakulásának segítése. Tanári ismertetés és magyarázat helyett a diákok javarészt maguk végeznek megfigyeléseket, kísérleteket, és vonnak le következtetéseket, ami segíti a logikai készségek, a természettudományos gondolkodás és az önálló gondolkodáshoz, illetve munkavégzéshez szükséges készségek fejlődését. Egyes témaköröket természetfilmek megtekintésével és megbeszélésével dolgozunk fel. Ezen óráknak hangsúlyos részét képezik a filmről való beszélgetések, amelynek célja a kommunikációs készség fejlesztésén túl az önálló véleményformálás, a problémafelvetés készsége és az analitikus gondolkodás fejlesztése.

Vízió

A Természet tantárgy elsősorban azokat a tanulókat szólíthatja meg, akiket érdekelnek a növények vagy az állatok, szeretik megfigyelni az élőlényeket, kíváncsiak testfelépítésükre vagy viselkedésükre, és mindezekkel kapcsolatban elsősorban gyakorlati megismerés révén, önálló felfedezések és információszerzés útján szeretnék gyarapítani tudásukat. Az órák egy része az iskolán kívül zajlik, állatkertben, botanikus kertben, a természetben, esetleg kirándulás keretében, így a tanulók az élőlényeket saját közegükben, a természetben, illetve fajtársaik közösségében figyelhetik meg. Lehetőség szerint állatvédelmi programon (pl. békamentés) is részt veszünk, illetve múzeumlátogatást szervezünk: a csoport igényeinek, érdeklődésének megfelelő kiállításokat látogatunk meg, majd az ott megszerzett ismereteket, élményeket a diákok csoportosan dolgozzák fel a tantermi órákon. Az iskolai alkalmak egy részén a diákok természetfilmek segítségével ismerik meg a tőlünk távol élő élőlények életét természetes közegükben, más alkalmakon pedig saját maguk végeznek megfigyeléseket, kísérleteket: mikroszkóppal tanulmányozzák a sejtek, szövetek szerkezetét, boncolnak, vagy etológiai kísérleteket terveznek és kiviteleznek. Az élőlények ezen alapos megismerése hozzájárul az élőlényeket és a természetet tisztelő attitűd kialakulásához, ami pedig a természet értékeit megőrizni vágyó, környezettudatos életmód iránti igényt alapozza meg.

Témakörök

1) Az élet kialakulása
2) Az élővilág változása: az evolúció
3) Egysejtűek
4) Növények és gombák
5) Állatok
    a. Férgek
    b. Puhatestűek
    c. Ízeltlábúak
    d. Halak
    e. Kétéltűek
    f. Hüllők

    g. Madarak
    h. Emlősök
6) Az állatok viselkedése
    a. Tanulás
    b. Kommunikáció
    c. Fajtársak közti interakciók
    d. Fajok közti interakciók
    e. Udvarlás, szaporodás, utódgondozás
7) Élőhelyek
    a. Sarkvidékek
    b. Hegyvidékek
    c. Síkvidékek
    d. Édesvizek
    e. Tengerek, óceánok
    f. Esőerdők
    g. Lombhullató erdők
    h. Barlangok
8) A természet jövője

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Turizmus - utazz okosan!

Cél

A tantárgy célja, hogy a diákok megismerjék a turizmus szerepét a gazdaságban, magabiztosan és önállóan tudjanak megtervezni utazásokat, legyenek ezek akár belföldi, vagy külföldi utazások. Az ipari tömegturizmust elkerülve kreatívan, gazdaságosan és környezettudatosan valósítsák meg mindezt, a különböző közlekedési metódusokat használva. Sztereotípiákat félretéve, álljanak nyitottan különböző országok és kultúrák megismeréséhez. Ismerjék meg az utazáshoz szükséges dokumentumokat.

Vízió

Az emberiség évmilliók óta vándorol, indul felfedező utakra, keresi az új és izgalmas helyszíneket. Ez a vágy napjainkban a turizmusban ölt testet. A turizmus rendkívül összetett jelenség: az egyén számára rengeteg előnnyel, tapasztalattal, élménnyel gazdagítja az életét. A turistacélpontoknak azonban nem csak előnyei vannak, de hátrányokat is okozhatnak. Ezért a turizmus, mint iparág megismerése rendkívül hasznos tudást jelent napjainkban, ahogy az is fontos, hogy minden egyénnek fel kell ismernie a tömegturizmus okozta károkat a környezetben és társadalomban egyaránt. Ez ellen érdemes tudatosan tennünk, így felkészülnünk a jelenlegi utazási körülmények megfelelő kiaknázására. A fenti elméletek mellett, könnyen rá lehet jönni arra, hogy az utazás kreatív dolog, amiben elhagyhatjuk a bevált sémákat, ez összességben így az önállóságra, a tudatos szervezésre tud nevelni.

Témakörök

1) Az utazás és a turizmus általánosságban
2) Utazásszervezés, elmélet és gyakorlat, jó tippek
3) Környezettudatosság az utazás során
4) Utazás Magyarországon belül
5) Utazás Európában
6) Utazás Európán kívül

Értékelés

A diákok projektmunka keretében tervezzenek meg párban egy egyhetes utazást, amiben minden részletre térjenek ki. Készítsenek prezentációt, emeljék ki a költségeket, szállást, milyen programokat, látnivalókat tartalmaz az utazásuk. Ezt akár az osztálykirándulásuk megszervezésének segítésével is abszolválhatják. Félévkor és év végén szöveges értékelést adunk a diákoknak.

Továbbhaladás feltétele

A továbbhaladás feltétele az órai feladatok teljesítése és a projektmunkában való részvétel a tanév elején ismertetett szempontok alapján.

Üzleti angol

Cél

A tantárgy célja, hogy a már meglévő angol nyelvtudást kiegészítse olyan üzleti szaknyelvi többlettel, mely hosszútávon praktikus segítséget nyújt diákjainknak, akár a továbbtanulást választják, akár a munka világában szeretnének gimnáziumi tanulmányaik után elhelyezkedni. A tantárgy az üzleti nyelv alapterületeinek áttekintésével nyújt átfogó képet a legfontosabb alapismeretekről, valamint kiindulópontként és iránymutatásként szolgál azoknak a diákoknak, akik a későbbiekben egy-egy témakörben szeretnének elmélyedni. Mindemellett a tantárgy hagyományos nyelvtanítási feladatot is ellát, hiszen az egyes témakörök tárgyalása passzivizálódott nyelvi tudástartalmakat frissít fel, legyen az szókincsbeli vagy nyelvtani kompetencia. Természetesen a négy nyelvi alapkészség fejlesztése is megjelenik a nyelvtanítási folyamat velejárójaként. Mindezeken felül nagyon fontos cél, hogy a diákok olyan alapvető üzleti témákról tanuljanak, melyek mindennapi életünk részei, sok esetben mégsem képezik az iskolai tananyag részét. Ily módon szélesebb látókörű, gyakorlatiasabb és magabiztosabb állampolgárok lehetnek.

Vízió

A mai munkaerőpiacon szinte elengedhetetlen a nyelvismeret, azon belül pedig a gazdasági nyelv legalább alapfokú ismerete. Tantárgyunkkal olyan lehetőséget szeretnénk diákjainknak kínálni, mellyel megalapozhatják gazdasági nyelvi tudásukat. Olyan spektrumban szervezzük a tananyagot, mely egyaránt hasznos a gazdasági vonalú felsőfokú intézmények szakmai nyelvvizsgáinak előképzéseként, valamint a munkaerőpiac nyelvi elvárásainak kielégítéséhez. Természetesen „nyelvóraként" a tantárgy megfelel azoknak a hagyományos nyelvórai feladatoknak, hogy a diákok szókincse gyarapodjon, nyelvhelyessége konszolidálódjon, receptív és produktív készségeik javuljanak, és témaspecifikusan erősödjenek. Ezen felül erős praktikus oldala is van a tantárgynak. A hatásos motivációs levél megírásától, az állásinterjúk rutinján át, az alapvető banki műveletek elsajátításáig olyan kompetenciákat sajátíthatnak el diákjaink, melyek sorsdöntőek lehetnek későbbi életükben. Projektmunkák révén olyan gazdasági jelenségekkel ismerkedhetnek meg, melyek naprakészek és aktuálisak. Ezek a témák ösztönzik diákjainkat az analitikus gondolkozásra, a több szempontú kérdésfeltevésre, az intelligens vitakultúrára, hipotézisek megalkotására, és esélyek mérlegelésére.

A tantárgy maximális csoportlétszáma 14 fő.

Témakörök

A témakörök sorrendje és hangsúlya az egyes oktatási egységekben a csoport igényei alapján változhat.

- Work and jobs
- Job satisfaction
- Pay and benefits
- Employment
- Companies

- Management
- Skills and qualifications
- Recruitment
- Team
- Brands
- Customers
- Advertising
- Marketing
- Competition
- Strategic thinking
- Scenario planning
- Manufacturing
- Quality standards
- Retailing
- Logistics
- Outsourcing
- Offshoring
- Technology
- Technology and security
- Intellectual property
- Finance
- Corporate social responsibility
- Business ethics
- Ecological ethics
- Globalization
- Global trade
- Sustainable development
- Intercultural meetings and networking
- Effective presentations
- Effective writing
- Effective negotiation

Értékelés

A tantárgy tanulásához, az órai aktív részvételhez szükséges a legalább B1 szintű nyelvtudás, ezért az angol munkacsoport azon tanulók számára javasolja a tantárgy felvételét, akik a B1-es szintű bemeneti mérést 85% fölött teljesítik.

A tanév során értékeljük a diákok dolgozatait, projektmunkáit, prezentációit, otthoni feladatait. A prezentációkat és projektmunkákat a diák, a tankörtársak és a tanár együtt értékeli megadott szempontrendszer alapján.

Továbbhaladás feltétele

A tanuló a tanév folyamán aktívan részt vesz az foglalkozásokon, pályázatra alkalmas önéletrajzot és motivációs levelet ír, prezentációt tart vizuális eszközök segítségével előre megadott

témáról, szakszavak megfelelő használatával be tud számolni az év során érintett témákról, tud statisztikákról és grafikonokról beszélni, részt vesz az évvégi projektmunkában és teljesíti annak elvárásait.

Világirodalom

Cél

A tantárgy alapvető célja, hogy az érdeklődő diákok olyan világirodalmi műveket is megismerjenek, amelyek nincsenek benne a kötelező tananyagban. Az alkotások értelmezése fejleszti a kommunikációs készséget, s ennek segítségével a diákok megismerik az irodalomról való beszéd és írás lehetőségeit is. Továbbá cél, hogy a fiatalok olyan befogadó, konstruktív olvasókká váljanak, akik képesek felismerni a világirodalmi művek mondanivalóját, saját értelmezői keret megkonstruálását önállóan elvégzik, valamint kritikai szemmel vizsgálják a művekben felvetődő problémákat, felkutatják azok okait, felismerik a lehetséges következményeket. Fontos, hogy ezeket a tapasztalatokat össze tudják kapcsolni előzetes ismereteikkel, azonosságokat tudjanak keresni hasonló művekkel a magyar irodalomból. Az órák során a diák vizsgálat tárgyává teszi saját gondolkodását, a jelentésteremtést saját maga végzi, ezáltal a későbbiekben bátrabban nyúl ismeretlen irodalmi szövegekhez, azokat vizsgálja, saját világára vonatkoztatja, feldolgozza. Összességében a stúdium arra törekszik, hogy a diák és az irodalmi szöveg párbeszédének színtere legyen, emellett élvezetes időtöltés, önmagát jutalmazó diskurzus, amely során a jutalom maga a világirodalmi mű megértése.

Vízió

A Világirodalom tantárgy nevelő értéke abban rejlik, hogy a diákok felismerjék a középpontban álló irodalmi művek nyelvi és nem nyelvi jellemzőit, a formán keresztül megértsék a mű mondanivalóját. Ahhoz, hogy valamely műveket értelmezni tudjunk a magyar irodalom körében, sokszor elengedhetetlenül fontos bizonyos világirodalmi trendek ismerete.

Témakörök

A tananyag nem kronologikusan, hanem központi témák köré csoportosítva került elrendezésre. A témákról való beszélgetést, a feldolgozást drámapedagógiai feladatok és játékok szolgálják, amelyek alapját mindig az adott mű (művek) képezi(k).

Fő témakörök:

- a krimi
- utópiák és antiutópiák
- sci-fi
- mese
- himnikus műfajok
- modern regény
- avantgarde
- mágikus realizmus

Értékelés

Az egyénileg, illetve csoportban végzett munkát közösen értékeljük szóban és/vagy írásban a tanulási folyamat során, illetve az első félévet és a teljes tanévet szöveges értékeléssel zárjuk

a csoportban kooperatív módon, a munkafolyamat elején egyeztetett szempontok és kiírt feladatok alapján.

Továbbhaladás feltétele

Általános követelményként minden diáktól elvárt a közös munkában való részvétel, a folyamatok tiszteletben tartása és követése.

Világvallások

Cél

A tantárgy keretein belül a különböző vallások tanításait, történetét és gyakorlási módjait ismerhetik meg a diákok. A tantárgy célja, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen elgondolkozni a vallások által feltett kérdéseken és megismerhessék a különböző vallások által adott különféle válaszokat. Ezek tanulmányozása, átgondolása során a tanulóknak lehetőségük nyílik saját véleményük, elgondolásaik kialakítására, világszemléletük formálására. Többek között az alábbi kérdéseket, témákat boncolgatjuk az egyes vallások alaptanításainak áttekintése mentén:

- Vallások létezésének oka, célja
- Isten vagy istenségek, természetfeletti erők létezésének, mibenlétének kérdése
- A világ és az élet létrejötte, kialakulásának folyamata
- Vallás és természettudományok
- A „lélek" mibenléte, létezése az egyes vallások szerint
- A szabad akarat kérdése, okok, okozatok az egyes vallások szerint
- „Túlvilág", „halál utáni lét" koncepciója a különböző vallásokban
- Erkölcsi, etikai nézetek, életcélok kérdése az egyes vallások alaptanításainak tükrében

A tanulók a kurzus során az elméleti alapok mellett az egyes vallások gyakorlási módjaival és a mindennapi életben való megjelenésével is megismerkedhetnek.

Vízió

A serdülőkor egyik nagy feladata a gyermeki identitás elhagyásával egy új, felnőtt identitás kimunkálása, kibontakoztatása. Ennek az új identitásnak a része egy új világkép megszületése, aminek során a serdülők nagy részét természetesen foglalkoztatják azok az emberi létezésre vonatkozó kérdések, amelyek a vallások tanításainak is a középpontjában állnak. Reményeink szerint a tantárgy az ezekben a kérdésekben való alapos elmélyedés lehetősége által segíti a tanulók identitásának alakulását, az önismeret mélyítését, az érett identitás kialakítását.

Témakörök

1) Mi a vallás?
2) Mivel foglalkozik a vallástudomány, vallásfilozófia, vallástörténet?
3) Világvallások áttekintése
4) Hinduizmus
    a. tanításai
    b. története
    c. gyakorlása
5) Buddhizmus
    a. tanításai
    b. története
    c. gyakorlása
6) Kínai univerzizmus

    a. tanításai
    b. története
    c. gyakorlása
7) Judaizmus
    a. tanításai
    b. története
    c. gyakorlása
8) Kereszténység
    a. tanításai
    b. története
    c. gyakorlása
9) Iszlám
    a. tanításai
    b. története
    c. gyakorlása
10) Világvallások összehasonlítása

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Webfejlesztés

Cél

A tanulók megismertetése a számítógépes honlapkészítés világával. Igényes, korszerű weblapok készítése a tervezéstől a szerkesztésen át a kész művekig. A tanulók megismerkednek a HTML, JS, PHP és egyéb eszközökkel.

Vízió

A tanulók a tanév végére képesek lesznek teljesen önállóan korszerű honlapot létrehozni és közzétenni.

Témakörök

- HTML
- CSS
- Javascript
- PHP
- Publikálás
- Jogi ismeretek

Értékelés

A tanuló munkáját félévkor és év végén szövegesen értékeljük.

Továbbhaladás feltétele

A tanórákon való aktív résztvétel.

Zene

Cél

A zene tantárgy tanításának célja kettős. Egyrészt a zenei pálya iránt érdeklődő diákok szándékait támogatja, megkezdi a pályához szükséges kompetenciák kialakítását, fejlesztését, másrészt a zene területeivel való aktív (egyéni és közös) foglalkozás, segíti diákjainkat a tanulási és érzelmi képességeik kibontakoztatásában.

Vízió

A zene tantárgyat tanuló diákok - amennyiben a pálya iránti érdeklődés motiválta őket a jelentkezéskor - a továbbtanulási döntéseiket segítő kompetenciákhoz jutnak. A zene tantárgyat tanuló diákok növelik tanulási képességeiket, erősítik érzelmi intelligenciájukat. A tanulási folyamat végén a zenei nyelvet önállóan, kreatívan használni tudó, érzelmeiket kifejezni tudó diákok ballagnak el iskolánkból.

Témakörök

1) Hangképzés
2) Angol zene
3) Zongora tanitás alapfokon
4) Sound painting
5) Kiszenekari gyakorlat

Értékelés

A tantárgy tanulása folyamán elvégzett munkáról szóló visszajelzés a diákok önértékelésére és a pedagógus értékelésére épül. Alapelv a fejlesztő célú értékelés. Fontos szempont a tanulásban mutatott aktivitás, illetve az együttműködés. A félév és az év vége szöveges értékeléssel zárul.

Továbbhaladás feltétele

A tanév feladatainak teljesitése az év elején ismertetett szempontoknak megfelelően.

Tanterveink

Kötelező tantárgyak

Angol célnyelvi civilizáció

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Az Egyesült Királyság földrajza	7	Topográfia, nemzeti jelképek, felszíni formák, víztípusok, népesség, a népesség eloszlása, éghajlat, vidék és város, közlekedés, nevezetességek.	A tanuló képes térképek elemzésére, információt gyűjt grafikonokból és táblázatokból és összefüggéseket von le ezekből. Ismeri a vidék és a város közötti különbségeket. Össze tudja hasonlítani a célország és saját országa éghajlatát és időjárását, valamint az ezeket befolyásoló tényezőket. Ismeri a jellegzetes közlekedési eszközöket, ezek előnyeit és hátrányait környezeti és társadalmi szempontból. Be tud számolni a főváros és a vidék főbb nevezetességeiről.
2. Szemelvények az Egyesült Királyság történelméből	9	Kőkorszak, Stonehenge, népvándorlás, rézkorszak, a kelták, római megszállás, királyságok, polgárháború, az angol reneszánsz, felfedezések, királyság, az ipari forradalom.	A tanuló képes eredeti forrásokat elemezni, azokból összefüggéseket levonni. Képes összehasonlítani az egyes korszakok társadalmi berendezkedését, a vallás összefüggéseit a történelem alakulásában. Következtetéseket von le az egyes korszakok társadalmi és tudományos fejlődésének függvényében. Össze tudja hasonlítani saját országának történelmi folyamatait a célország történelmi folyamataival.

3. Irodalom és művészetek az Egyesült Királyságban	12	Shakespeare, színház, dráma, kortárs költészet, verselemzés, képzőművészet, zene, múzeumok, nemzeti örökség.	A tanuló képes eredeti nyelven írott irodalom olvasására és elemzésére. Érti a színház szerepét a társadalomban és az irodalom közvetítésében. Összehasonlító elemzést készít film és írott művek kapcsolatáról. Ismeri a főbb múzeumok kiemelkedő kiállítási tárgyait, azokat el tudja helyezni térben és időben. Jártas a kiválasztott zenei és képzőművészeti alkotásokról célnyelven kommunikálni.
4. Hagyományok, ünnepek az Egyesült Királyságban	10	Ünnepek, szokások, tradíciók	A tanuló ismeri a főbb ünnepek szokásait, ünnepi ételeit. Fel tudja mérni a társadalmi változások hatását az ünnepek hagyományaira és össze tudja ezeket a tendenciákat hasonlítani saját országának folyamataival. Értelmezni tudja a szokások és az ünnepek szerepét a családokra és a társadalomra.
5. Politika, Egyesült Királyság	9	Államforma, királyság, Nemzetközösség, jelképek, parlament, alsó- és felsőház, az Európai Unió, választások	A tanuló ismertetni tudja a célország politikai berendezkedését, az ország vezetésének szervezését és a döntéshozatal folyamatát. Ismeri a parlament felépítését. Össze tudja hasonlítani a politikai berendezkedést saját országával.
6. Társadalom, Egyesült Királyság	8	Iskolarendszer, étkezési szokások, elhízás, étkezési reformok, egészséges életmód, sport, szabadidős tevékenységek, média.	A tanuló képes összehasonlítani a célország iskolarendszerét a sajátjával. Ismeri az étkezési szokásokat, azok változását és jelenlegi helyzetét, valamint az elhízás jelenségét a nyugati világban. Ismeri az ország kiemelt sportágait. Tájékozott a főbb szabadidős tevékenységekben. Megért és elemezni tud a mai médiából híradásokat és cikkeket.
7. Környezetvédelem, Egyesült Királyság	4	Nemzeti parkok, globális felmelegedés, éghajlatváltozás, újrahasznosítás, szennyezés.	A tanuló ismeri a globális felmelegedés okait, következményeit és ismeri a megoldási lehetőségeket. Össze tudja hasonlítani a célország környezeti adottságait és problémáit a saját országával.

8. Az Egyesült Királyság gazdasága	6	Nemzeti valuta, vásárlási szokások, fogyasztói társadalom, GDP, monetáris unió, Brexit.	A tanuló ismeri a célország pénznemét, össze tudja hasonlítani a célország vásárlási szokásait saját országáével, ismeri a fogyasztói társadalom jelenségét és annak következményeit. Ismertetni tudja a Brexit okait, lefolyását és következményeit az Egyesült Királyságra és az Európai Unióra
Szabadon felhasználható órák:	7		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Az Egyesült Államok földrajza	5	Topográfia, nemzeti jelképek, felszíni formák, víztípusok, népesség, a népesség eloszlása, vidék és város, nevezetességek.	A tanuló képes térképek elemzésére, információt gyűjt grafikonokból és táblázatokból és összefüggéseket von le ezekből. Ismeri a vidék és a város közötti különbségeket. Be tud számolni pár fontos nevezetességről.
2. Szemelvények az Egyesült Államok történelméből	12	Őslakosok, népirtás, rezervátumok, Mayflower, aranyláz, rabszolgaság, Martin Luther King, esélyegyenlőség, a 20-as évek, alkoholtilalom, a Harlem reneszánsz, Salem, boszorkányperek, 9/11, terrorizmus.	A tanuló képes eredeti forrásokat elemezni, azokból összefüggéseket levonni. Képes összehasonlítani az egyes korszakok társadalmi berendezkedését, a vallás összefüggéseit a történelem alakulásában. Következtetéseket von le az egyes korszakok társadalmi és tudományos fejlődésének függvényében. Össze tudja hasonlítani saját országának történelmi folyamatait a célország történelmi folyamataival. elemezni tudja a tanult történelmi jelenségek okait, lefolyását és következményeit, valamint el tudja helyezni azokat térben és időben.
3. Szemelvények az Egyesült Államok irodalmából és művészetéből	9	Regény és film, A nagy Gatsby, képzőművészet, kortárs művészet.	A tanuló képes eredeti nyelven írott irodalom olvasására és elemzésére. Összehasonlító elemzést készít film és írott művek kapcsolatáról. Jártas a kiválasztott zenei és képzőművészeti alkotásokról célnyelven kommunikálni.

4. Hagyományok, ünnepek az Egyesült Államokban	8	Ünnepek, szokások, tradíciók.	A tanuló ismeri a főbb ünnepek szokásait, ünnepi ételeit. Fel tudja mérni a társadalmi változások hatását az ünnepek hagyományaira és össze tudja ezeket a tendenciákat hasonlítani saját országának folyamataival. Értelmezni tudja a szokások és az ünnepek szerepét a családokra és a társadalomra.
5. Politika, Egyesült Államok	5	Államforma, demokrácia, elnök, választások, parlament.	A tanuló ismertetni tudja a célország politikai berendezkedését, az ország vezetésének szervezését és a döntéshozatal folyamatát. Ismeri a parlament felépítését. Össze tudja hasonlítani a politikai berendezkedést saját országával.
6. Társadalom, Egyesült Államok	5	Iskolarendszer, étkezési szokások, elhízás, étkezési reformok, egészséges életmód, sport, szabadidős tevékenységek, média.	A tanuló képes összehasonlítani a célország iskolarendszerét a sajátjával. Ismeri az étkezési szokásokat, azok változását és jelenlegi helyzetét, valamint az elhízás jelenségét a nyugati világban. Ismeri az ország kiemelt sportágait. Tájékozott a főbb szabadidős tevékenységekben. Megért és elemezni tud a mai médiából híradásokat és cikkeket.
7. Tudományok, Egyesült Államok	5	Találmányok, innováció, technológiai fejlődés, pszichológia, szociálpszichológia, társadalom, kísérletek, szekták.	A tanuló elemezni tudja a találmányok jelentőségét az egyénre, a társadalomra és a további fejlődésre. Be tud számolni a tanult pszichológiai kísérletek célját és azok eredményeit le tudja fordítani a társadalmi jelenségek magyarázatára
8. Környezetvédelem, Egyesült Államok	5	Globális felmelegedés, éghajlatváltozás, újrahasznosítás, szennyezés, génmanipuláció, környezetvédelmi szervezetek.	A tanuló ismeri a globális felmelegedés okait, következményeit és ismeri a megoldási lehetőségeket. Össze tudja hasonlítani a célország környezeti adottságait és problémáit a saját országával. Ismeri a környezetvédelmi szervezetek szerepét a környezeti problémák elleni küzdelemben.
Szabadon felhasználható órák:	6		

Angol nyelv

Évfolyam:	9/NY		
Óraszám:	612		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Personal issues, Family 1. 1 Members of the family, relatives 1.2. Household chores 1.3 Stages of life, turning points in one's life	61	**Vocabulary:** members of the family, colours,household chores, family occasions *(birthdays, weddings ...)*, stages of life, **Structures:** personal pronouns, object pronouns, possessive case**,** *this, that, these, those*, singular and plural nouns, irregular plurals, simple present (affirmative, negative, interrogative), word order	Énkép és önismeret, szociális és állampolgári kompetencia, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
2. People and society 2.1 Introducing yourself, introducing other people 2.2 Clothing 2.3 Shopping	70	**Vocabulary:** numbers, countries, nationalities, the alphabet, classroom English, describing a person's appearance, character, items of clothing, adjectives expressing feelings, moods (*bored, tired...),* negative prefixes *(un-, in-, im-, il-, ir-, dis-),* types of shops, verbs related to shopping and money (*owe, borrow...),* gestures (specific nouns and verbs), customs in different countries, phrasal verbs, crimes and different forms of punishment, noun suffixes (*-er, -ist, -ician)* , colloquial expressions, abbreviations **Structures***:* personal pronouns, the present forms of verb *to be* (*am, is, are*), possessive adjectives, possessive	Énkép, önismeret, szociális- és állampolgári kompetenciák, Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése

2.4 Advertisements, consumer society		pronouns, introducing ourselves, introducing others, the present continuous tense (She's wearing ….), stative verbs, question words, spelling, countable and uncountable nouns, how much, how many, some/any, imperatives, verbs + gerunds or infinitives, the Present Perfect tense (been and gone, for and since, How long, Have you ever?), greetings, making a complaint about faulty goods, must mustn't, needn't, the first conditional, the Past Perfect Tense, Reported statements and questions	
2.5 Body language, gestures			
2.6 Crimes and punishment			
3. The Environment	70	**Vocabulary**: types of home *(flat, detached house, terraced houses..)*, parts of the house, flat, types of furniture, expressions related to the environment, the weather, plants and animals, life in the city (park a car, leave a message...), adjectives describing places (*modern, safe, fantastic...),* natural disasters , noun suffixes *(-ion, -ation, -ness etc)* facilities **Structures**: *There is/There are,* prepositions of place and movement, object personal pronouns, ordinal numbers, definite and indefinite articles, asking for and giving directions *(Turn left, Go straight on),* suggesting: *Let's … . , How about ….?,* the comparative and superlative form of adjectives, the Past Perfect the second and third conditional, *I wish, If only,* question tags	Énkép, önismeret, szociális- és állampolgári kompetenciák, Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia, illemtan, országismeret, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
3.1 The Place Where We Live			
3.2 Places in the city			
3.3 Home			
3.4 Protection of the environment			
3.5 The weather			
3.6 Plants and animals			
3.7 Natural disasters			
4. School	30		

4.1 School subjects, timetables, our school, traditions		**Vocabulary**: subjects, school-related vocabulary (*canteen, classroom, gym),* school rules **Structures:** *have to,* adjectives + prepositions	Énkép, önismeret, szociális- és állampolgári kompetenciák, Kezdeményezõképesség és vállalkozói kompetencia, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
4.2 Out-of school activities, school traditions in Hungary and other countries			
4.3 English and language learning			
5. The World of Work	40	**Vocabulary:** types of jobs, job-related vocabulary (*part-time, working hours …. to do overtime)* **Structures:** asking and answering about sy's job *(What do you do?)*, word formation (*-er, -or, -ist: dancer, inventor, scientist),* writing a CV, a letter of application, filling in an application form, *can* , *a/an* with names of jobs, the Present Continuous Tense, expressing future time *(will, going to, the Present Continuous Tense, the Simple Present Tense)*, writing a CV	Énkép, önismeret, szociális- és állampolgári kompetenciák, Kezdeményezõképesség és vállalkozói kompetencia, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
5.1 Jobs, Choosing a profession, gap-year			
6. Lifestyles	65	**Vocabulary: food, fast food, meals, ways of cooking (fry, roast, grill..), vocabulary related to a healthy diet (balanced diet, processed food), verbs expressing everyday activities, expressions with make, do, have, take, parts of the body, illnesses, diseases, accidents, different types of medicine, sports Structures: ordering food at the restaurant or by phone (I'd like…, Can I have …), taking an order, prices, expressing references, countable, uncountable nouns, some, any, a lot of, many, much, (a) little, (a) few, expressions of quantity (a bottle of, a can of…) expressing time, the Simple**	
6.1 Daily routine			Énkép, önismeret, szociális- és állampolgári kompetenciák, Kezdeményezõképesség és vállalkozói kompetencia, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
6.2 Meals, table manners			

6.3 At the doctor's		**Present tense, the Simple Past tense, regular and irregular past forms, the Future Continuous tense, talking about your complaints, giving advice (should, shouldn't), linking words, clauses of purpose, special expressions (go dancing, meet friends), used to**	
6.4 Sports in our everyday lives			
7. Free Time and Entertainment, Public matters	70	**Vocabulary**: different types of publications, parts of novels, plays, different TV programmes, types of film, adjectives describing films, free time activities, music, sports, equipment, days of the week, special expressions (*surf the net, go swimming, play tennis, do karate),* collocations related to sports and games: *(win a race, score a goal etc.)* **Structures:** expressing time, expressing likes and dislikes,-ed and -ing adjectives, *not as …. as... , too, enough,* the Simple Present tense, the Simple Past tense, regular and irregular past forms, the Past Continuous tense, The Passive Voice (Simple Present, Simple Past, Present Perfect, Present Continuous, modals), Adverbs of frequency, adverbs of manner, expressing contrast (*however, although),* checking understanding (*Pardon? Sorry? …),* suggestions *(Why don't we...)*	
7.1 Free time activities			Énkép, önismeret, szociális- és állampolgári kompetenciák, Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
7.2 News, current topics			
7.3 TV programmes			
7.4 Sports			

8. Travelling	55	**Vocabulary:** means of transport, dates, seasons, months, holiday-related vocabulary, making preparations for a holiday **Structures:** the Simple Present Tense, planning a holiday (*be going to ...*, *would like to, want to ..., shall we...),* the present perfect tense *(Have you ever been to…?)* phrasal verbs *(get on/off, get in, get out of …),* time expressions *(first of all, suddenly ...)* booking a holiday, booking a hotel room by phone, giving advice, *should, ought to,* making a complaint, time clauses with future meaning	
8.1 Means of transport			Énkép, önismeret, szociális- és állampolgári kompetenciák, Kezdeményezõképesség és vállalkozói kompetencia, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
8.2 Getting around in the city			
8.3 Holidays			
9. Science and Technology	35	**Vocabulary**: parts of the computer, words related to using a computer, Numbers over a hundred, electronic devices, phrasal verbs related to devices (*turn on, switch off, etc)* **Structures**: set phrases for e-mails, *will* and *going to, may, might, could, zero and first conditional, relative clauses*	
9.1. Using a computer, e-mails, the Internet			Énkép, önismeret, szociális- és állampolgári kompetenciák, Kezdeményezõképesség és vállalkozói kompetencia, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
9.2. Electronic devices			
10. Culture	55	Basic knowledge about the United Kingdom, the USA, Canada, Australia poems, short stories, novels written in English e.g.Halloween, Christmas, Easter, special days	
10.1. English-speaking countries			Szociális- és állampolgári kompetenciák, önismeret, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
10.2. Literature and culture			
10.3 Festivals around the world			
Lessons to be used freely:	61		

Évfolyam:	**9.**

Óraszám	180 (ktny tagozat)	144 (normál tagozat)		
Témakör	**Óraszám ktny**	**Óraszám (normál tagozat)**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Personal issues, family	15	12		
1. 1. Family life			Vocabulary: future plans: education, career, starting a family, daily routine of family life, special occasions Structures: pronouns, word order, the adverbial phrase, the prepositional phrase, expressing future plans	idegennyelvi kommunikáció, szociális és állampolgári kompetencia, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
1.2. Future plans				
2. People and Society	30	24		
2.1. Introducing yourself, introducing other people: characters of films, novels			Vocabulary: describing a person's appearance, character, compare and contrast, expressing feelings, difficulties of the adolescence, fashion, services Structures: present tenses, stative verbs, verbs + gerunds or infinitives, modal auxiliaries, zero and first conditional, adjective: comparative and superlative forms	szociális és állampolgári kompetenciák, idegennyelvi kommunikáció, kezdeményezőkészség, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
2.2. Teenage issues				
2.3. Fashion				
2.4 Services and facilities				
3. The Environment	30	24		
3.1 The place where we live			Vocabulary: city vs countryside, famous sights, pets, houseplants, livestock, agriculture, environmental issues, weather forecast Structures: second conditional, conjunctions, linking words, passive voice	idegennyelvi kommunikáció, szociális és állampolgári kompetenciák, országismeret, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
3.2. Plants and animals				

3.3 Protection of the environment				
3.4. The weather				
4. School	10	10		
4.1 Fields of interest			Vocabulary: education, the importance of learning foreign languages Structures: past tenses, used to, would, relative clauses	idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
4.2 Learning languages				
5. The World of Work	10	8		
5.1. Summer job, job advertisement			Vocabulary: choosing a job, answering an ad, letter of application, application form Structures: word formation, future tenses, time clauses, clauses of purpose	kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia, idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
6. Lifestyle	15	12		
6.1. Health			Vocabulary: a way of living, a healthy diet vs junkfood, illnesses, traditional dishes Structures: countable, uncountable nouns, quantifiers, expressions of quantity, question tags	kritikai gondolkodás, vélemény kialakítása, idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
6.2. Meals of different countries				
7. Free time and Entertainment	15	15		
7.1. Hobbies			Vocabulary: fields of entertainment, museums, exhibitions, theatre, festivals Structures: expressing time, expressing likes and dislikes, -ed and -ing adjectives, adverbs of frequency, adverbs of manner, reported speech	idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
7.2. Pastime activities				
8. Travelling	10	8		

8.1. Planning a family holiday			Vocabulary: making preparations for a holiday, booking a flight, a hotel room, tickets, making a complaint, package tour vs travelling on your own, travelling in- or outland Structures: future arrangements, Future Perfect, phrasal verbs	idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
9. Science and Technology	10	8		
9.1. Popular science, communication			Vocabulary: the World Wide Web, electric gadgets of everyday life Structures: set phrases, mixed conditionals	idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
9.2 Gaining and sharing knowledge				
10. Finances	17	9		
10.1. Family budget			Basic vocabulary related to money and finances, planning, finding information	gazdasági alapismeretek, tervezés, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
10.2. Shopping online, offline				
Lessons to be used freely:	18	14		

Évfolyam:	**10.**			
Óraszám	**180 (ktny tagozat)**	**144 (normál tagozat)**		
Témakör	**Óraszám (ktny)**	**Óraszám (normál tagozat)**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Personal issues, Family	**15**	**10**		
1.1 The role of family in the life of the individual and the society			**Vocabulary:** expressions connected with private and social life, character adjectives, types of family; **Structures:** modal verbs expressing necessity, duty, intention, willingness, habit and ability, modal verbs with perfect infinitives	A szociális és állampolgári kompetencia, az énkép, önismeret és a társas kultúra fejlesztése, médiatudatosságra nevelés.
1.2. Characters and ambitions				

1.3 Plans for the future				
1.4 Family and/or career?				
1.5 Husband and wife: their roles in the family				
1.6 Different generations living together				
2. People and Society	**32**	**25**		
2.1 Social behaviour; consumerist society, social differences			**Vocabulary**: personality adjectives, extreme adjectives, success and achievement; expressions connected with money and finance, expressions describing properties, non-metric measures, expressing contrast; **Structures**: Past and perfect tenses, Past perfect simple and continuous, stylistic inversion, articles and quantifiers, verb patterns (-ing forms and infinitives)	Énkép és önismeret, szociális és állampolgári kompetencia. erkölcsi nevelés, felelősségvállalás másokért, kezdeményzőképesség, vállalkozói kompetencia
2.2 Price and value: the role of money in society				
2.3 Human relationships (marriage, friendship)				
2.4 Male and female roles				
2.5 Family occasions				
2.6 Prejudices				
3. The Environment	**28**	**21**		
3.1 The harmony of Man and Nature			**Vocabulary:** animal parts, animal idioms; connectors, expressions about doing research, expressions connected with environmental issues, compound nouns, trees and plants, endangered species, diets; **Structures:** collective nouns, nominal clauses, expressing purpose	Énkép és önismeret, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség, vállalkozói kompetencia, felelősségvállalás környezetünkért
3.2 Ways and problems of protecting the Environment				
3.3 Urban development				
4. School	**14**	**12**		

4.1 Education then and now			**Vocabulary:** expressions connected with the English and Hungarian education system; **Structures:** Verb patterns, Conditionals, Past Tenses, wishes	Az énkép, önismeret és a társas kultúra fejlesztése, médiatudatosságra nevelés.
4.2 The British and the Hungarian education system				
4.3 Schools of the future				
5. World of Work	**14**	**12**		
5.1 Working conditions, the most popular jobs			**Vocabulary:** expressions connected with the job market; **Structures:** expressing habitual behaviour (*would* and *used to*), future in the past; skills: describing jobs, reading about immigration, listening to a job interview, acting out a job interview, writing a letter of application, present, past and future tenses, conditionals	Énkép és önismeret, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség, vállalkozói kompetencia
5.2 Choosing the right job				
5.3 Preparing for and attending a job interview				
5.4 Taking up a job or going on to higher education				
6. Lifestyles	**15**	**12**		
6.1 A healthy way of life			**Vocabulary:** phrasal verbs with *up* and *down,* formation of adjectives; **Structures:** time clauses, future continuous and future perfect	Énkép és önismeret, szociális és állampolgári kompetencia
6.2 Eating at the school canteen, eating out, fast food vs first class restaurants				
6.3 Eating habits in Hungary and other countries				
6.4 Addictions				
6.5 Alternative medicine				
7. Free Time and Entertainment	**13**	**11**		

7.1 Means of communication			**Vocabulary:** headline language, word families, expressions connected with media, expressions connected to statistics, adjectives to describe a story, words expressing opinion, expressions to describe a piece of art, expressions connected with religion; **Structures:** abbreviations, no change in verb tense; reporting verbs and structures, subject and object questions, tag questions	Énkép és önismeret, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség, vállalkozói kompetencia, médiatudatosságra nevelés, erkölcsi nevelés
7.2 Communication in everyday life				
7.3 Art in everyday life				
7.4 Competitive sports, extreme sports				
8. Travelling	**12**	**10**		
8.1 Types of holidays, types of characters			**Vocabulary:** expressions connected with travelling, types of holidays, countries; character adjectives, likes and dislikes, culture, traditions; **Structures:** Present and Future Tenses, Conditionals (2,3, mixed)	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése; fenntarthatóság, környezettudatosság, idegen kultúrák és a másság elfogadására nevelés, médiatudatosságra nevelés
8.2 Holiday activities				
8.3 Countries and cultures				
8.4 The significance of tourism, its impact on our environment and society				
9. Science and Technology	**14**	**12**		
9.1 The impact of scientific development on modern society, space exploration			**Vocabulary:** expressions connected with space and space exploration, expressions connected with technical devices and science fiction, phrasal verbs with get, intensifying adverbs, homonyms, phrasal verbs with off and on, expressions about variable stress ; **Structures:** passives in all tenses, passive with two objects, sequencing clauses ,shouldn't have, were and was in 'if' clauses, adverbial participle clauses, time references;	Énkép és önismeret, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség, vállalkozói kompetencia, Fenntarthatóság, környezettudatosság, gazdasági és pénzügyi nevelés, médiatudatosságra nevelés
9.2 Popular sciences				
9.3 The world of the Internet				

10. Business and finance			**Vocabulary:** expressions connected to money	
10.1 Family budget			Services: banks, exchanging money, trade	Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés
10.2 The role of money in daily life			Comparatives, describing graphs and tables	
11. Cross-curricular topics and activities; gaining and sharing knowledge	5	5	English used to talk about other subjects	
Lessons to be used freely:	**18**	**14**		

Évfolyam:	**11.**		
Óraszám:	**108**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Personal issues, family	10		
1.1 Family life		**Vocabulary**: Synonyms of predict (*anticipate, prophesy, etc.*) Expressions for plans and predictions (*set your sights on, in the foreseeable future, etc.*) Verb, adjective, noun (*form a close friendship, suffer a major setback, etc.*) Set phrases (*bone dry, pitch black, fighting fit, etc.*) **Structures**: Verb patterns, Reporting verbs, Adverbs and reported speech, Reporting speech without using precise words spoken.	idegennyelvi kommunikáció, szociális és állampolgári kompetencia, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
1.2 Future plans			
2. People and society	10		
2.1. Introducing yourself, introducing other people: characters of films, novels		**Vocabulary**: Clothes and style, Two-part adjectives, Clothes idioms (*off the cuff, etc.)* Describing feelings (*overawed, bewildered etc.*) Prefixes: (d*is-, mis-, under-, super-, etc.*) **Structures**: Modal verbs, Phrasal verbs: passive and infinitive forms	szociális- és állampolgári kompetenciák, idegennyelvi kommunikáció, kezdeményezőkészség, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
2.2 Teenage issues			
2.3 Fashion			
2.4 Services and facilities			
3. The Environment	12		
3.1 The place where we live			

3.2 Plants and animals 3.3 Protection of the environment 3.4 The weather		**Vocabulary**: words relating to natural disasters, nouns used to classify animals, Nature word web, words relating to weather conditions, expressions relating to weather and the elements. **Structures**: Future forms, Passive voice, Causative form	idegennyelvi kommunikáció, szociális- és állampolgári kompetenciák, országismeret, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
4. School	10		
4.1 Fields of interest 4.2 Learning languages		**Vocabulary**: words relating to education (*boarding school, rote learning etc.*) Prefixes, negative prefixes and suffixes, words with multiple meanings (mind, run etc.) **Structures**: Present tenses	idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
5. The World of Work	8		
5.1 Summer job, job advertisement		**Vocabulary**: words easily confused (*winnings, earnings etc.*), word combinations (*annual income etc.*), phrasal verbs relating to money (*fork out etc.*), prepositional phrases (*on duty etc.*) **Structures**: adjectives, adverbs and comparisons, conditional sentences	kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia, idegen nyelvi kommunikáció olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
6. Lifestyle	10		
6.1 Health 6.2 Meals of different countries		**Vocabulary**: a way of living, a healthy diet, vs junkfood, illnesses, diseases, traditional food, phrasal verbs relating to health issues (*come down with etc.*) Idioms relating to health and fitness (*feel under the weather etc.*) **Structures**: Infinitives and -ing forms	kritikai gondolkodás, vélemény kialakítása, idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
7. Free time	12		
7.1 Hobbies 7.2. Pastime activities		**Vocabulary**: verbs relating to body movement (*leap, crawl etc.*), verbs ending in -fy (*fortify, intensify etc.*), similes with "like" (*balance like pigeons etc.*) **Structures**: inversion, emphatic forms	idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
8. Travelling	8		

8.1 Planning a family holiday		**Vocabulary**: Adjective-noun combinations (*unspoilt resort etc.*), prepositional phrases relating to location/distance (*within walking distance etc.*), noun suffixes, idioms relating to feelings/emotions (*over the moon etc.*) **Structures**: Past tenses, used to vs. would, was/were going to, was/were about to	idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
9. Science and Technology	8		
9.1 Popular science		**Vocabulary**: words easily confused (*forecast and predict etc.*), collocations with take and make (*take the chance, make amends etc.*), temporal expressions with the word "time" (*from time to time, at one time etc.*), derivatives *(inspire, inspiration etc.)* **Structures**: articles, nouns	idegennyelvi kommunikáció, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
9.2 Electronic gadgets			
10. Culture	9		
10.1 English-speaking countries		**Vocabulary**: compound words starting with "back" (*backbone, backfire etc.*), idiomatic expressions with "give" (*give it a try, give the sack etc.*), words with similar spelling and/or pronunciation (*refrain vs. restrain etc.*) **Structures**: relative clauses, participles and participle clauses	más kultúrák megismerése, elfogadása, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése
10.2 Literature and culture			
Lessons to be used freely:	**11**		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**90**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Personal information, family	6		
Family: its past, present and future		**Vocabulary:** types of family, expressions connected to obligations, the family in a sociological-anthropological-historical framework, expressions connected to sharing the household chores **Functions and structures:** modal verbs expressing necessity, duty, and advice	Az erkölcsi nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, A családi életre nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés
Alternative families and their social acceptance – debate			

2. People and Society	6		
The highs and lows of adolescence		**Vocabulary:** expressions connected to the everyday life of teenagers and their relation to peer groups, expressions of ability, quality and achievement **Functions and structures**: modal verbs connected to intention, willingness, frequency, habit, ability and permission, giving advice	Az erkölcsi nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, A családi életre nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
Conformity or non-conformity in today's world-- debate			
3. Environment	6		
Authentic materials discussing current issues of environmental problems		**Vocabulary:** expressions connected to food industry, expressions connected to environmental dangers **Functions and structures:** argumentation techniques, that-clauses, wh-clauses, word order/structure of compound sentences	Állampolgárságra, demokráciára nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés
Challenges of globalisation -- argumentative essay			
4. School	6		
Your ideal school (arts project)		**Vocabulary:** types of school, special subjects, types of examination systems (examples from all around the world), extracurricular activities, power structures within the school, expressions connected to higher education **Functions and structures:** negotiating and decision-making, writing a film review, writing a CV and a motivational letter	Az erkölcsi nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Pályaorientáció, Médiatudatosságra nevelés
Discussing authentic materials about high schools			
The world of higher education			
5. Work	6		
Your dream job / Interview with a role-model / somebody you look up to		**Vocabulary:** expressions connected to the job market in a simple economic and sociological framework **Functions and structures:** making an interview, question tags, expressing knowledge and belief	Az erkölcsi nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, Pályaorientáció, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés
Unemployment and social benefits -- debate			
6. Lifestyles	6		
Different lifestyles all around the world		**Vocabulary:** expressions connected to cultural differences, religions and beliefs, secularism, diversity, multiculturality, subcultures **Functions and structures:** creating and designing a presentation, making a speech, starting and ending, problems and solutions	Az erkölcsi nevelés, Nemzeti öntudat, hazafias nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés
Subcultures / Presentation on a subculture you are interested in			
7. Free time	6		

Sports: professionalism or amateurism -- debate		**Vocabulary:** expressions connected to sports and its events, expressions connected to media and manipulation **Functions and structures:** the language of analysis (of authentic media materials, writing a case study), prefixes, suffixes, collocations	A testi és lelki egészségre nevelés, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés
Media and manipulation / Project (Case study)			
8. Travelling	6		
The strangest tourist destinations of the world-- designing a flyer		**Vocabulary:** basic geographical expressions, types of holidays, accommodation, picture description **Functions and structures:** recommendation, purpose and intention, time and reason clauses	Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés
My most memorable trip -- storytelling			
9. Science and technology	6		
Robotics: what will our future look like? -- designing a city of the future		**Vocabulary:** expressions connected to the newest technologies (IT, robotics, mobile technology, etc.), expressions connected to gadgets and their use **Functions and structures:** predicting, amount and extent, conditionals, future tenses	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés
Gadget dependence -- debate			
10. Business and finances	6	**Vocabulary:** expressions connected to money	
The business world, advertising		Services: banks, exchanging money, trade	
The economy of target language countries		Comparatives, describing graphs and tables	Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés
11. Gaining and sharing knowledge	5	Methods of communication and finding information	Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése,
12. Final exam preparation	16		Vizsgakészségek fejlesztése
13. Lessons to be used freely	9		

Anyanyelvi fejlesztés

Évfolyam:	9/ny		
Óraszám:	36		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Szövegértési gyakorlatok (változatos témájú és típusú szövegek megértése)	8	tételmondat, szöveg szerkezeti egységei, fókusz, kohézió	szövegértési kompetencia fejlesztése, anyanyelvi kompetencia fejlesztése, a szöveg elemeinek felismerése
2. Szövegtani gyakorlatok (vázlatírás, tömörítés, kiemelés, összefoglalás stb.)	8	vázlat, összefoglalás, szöveg szerkezeti egységei	szövegalkotási és szövegértési kompetencia fejlesztése, beszédértés fejlesztése
3. Szövegalkotási gyakorlatok (fogalmazásírás, a szöveg szerkezeti egységeinek megalkotása, kreatív produktív gyakorlatok)	8	szövegszerkesztési alapismeretek, tématartás	szövegalkotási és szövegértési kompetencia fejlesztése, beszédértés fejlesztése
4. Érvelési gyakorlatok (vita, fórum, érvpingpong, kritika, bírálat stb.)	8	a jó érv, a cáfolat, a szubjektív és objektív vélemény	vitakultúra fejlesztése, szabad véleményalkotás segítése, szövegalkotási és szövegértési kompetencia fejlesztése, beszédértés fejlesztése
szabadon felhasználható órák száma	4		

Élő idegen nyelvek

Évfolyam:	9.		
Óraszám:	144		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak, tanulási eredmények**	**Fejlesztési célok**
1. Bevezetés	16	**Szókincs, kommunikációs szándékok**: országnevek, nemzetközi szavak, keresztnevek, számok (1-1000), származás, hobbi, megszólítás és arra reagálás, köszönés, elköszönés és arra reagálás, bemutatás, bemutatkozás és ezekre reagálás, dolgok, személyek megnevezése, betűzés kérése, betűzés, rendelés, fizetés **Nyelvtan**: az adott célnyelv ABC-je, betűzés, a célnyelvi írásrendszerek megismerése és gyakorlása, számok írásjegyei, intonáció, a dallamhangsúlyok megtanulása, igeragozás jelen időben, személyes névmások, kérdő névmások, határozott névelők, kijelentő, kérdő mondat, írás, olvasás, mi különbözteti meg a célnyelvet más nyelvektől, nyelvcsaládoktól **Civilizáció**: világszerte ismert célnyelvi civilizációs szándékok	beszédkészség, olvasás, helyes kiejtés, íráskészség, logikai készség, a tanulás kompetenciáinak fejlesztése
2. Személyes vonatkozások, a család; személyes témák és szituációk	20	**Szókincs, kommunikációs szándékok**: Életkor, foglalkozások, család; bemutatkozás, a célnyelv nevei, életkor, lakóhely; nyelvórai tevékenyégek; vélekedés, tanári utasítások, a (nem)tetszés kifejezése, véleménykérés és arra reagálás, véleménynyilvánítás, igenlő vagy nemleges válasz, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása **Nyelvtan**: birtokos névmások, a létige ragozása, a foglalkozásnév képzője, birtoklás kifejezése, a főnevek többes száma, felszólító mód, eldöntendő kérdés, állító és tagadó mondatok **Civilizáció**: családi élet a célnyelvi országban	beszédkészség, íráskészség, olvasott szöveg értése, szókincsbővítés, hallott szöveg értése, a digitális kompetenciák fejesztése, IKT használat

3. Környezetünk; közvetlen környezeti és természeti témák és szituációk	18	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** térképhasználat, égtájak, hónapok, évszakok, időjárás; tájékozódás a városban, utcán, útközben; információkérés és -adás, útbaigazítás, bocsánatkérés és arra reagálás, köszönet és arra reagálás, helyeslés, rosszallás, jellegzetes udvariassági formulák, tiszteleti nyelv egyszerűbb formulái, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** a határozatlan névelő; névmások használata; mellérendelő szórend, a főnévragozás bővítése; a melléknévragozás bővítése, szóösszetétel; személytelen szerkezetek **Civilizáció:** A célnyelv földrajza, főbb városai; nevezetességei, célkultúra társadalmi jellegzetességei,	olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, kommunikációs, interkulturális, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése
4. Ember és társadalom; közéleti témák és szituációk; célnyelvi vonatkozások	18	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** Műszaki cikkek, vásárlás; színek; ruhadarabok és jellemzésük, öltözködés, divat; zsebpénz; sajnálkozás, csalódottság, kérdés az árra, visszakérdezés, ismétléskérés, állítás megerősítése, elégedettség, elégedetlenség, csodálkozás, öröm, vágyak kifejezése, vélekedés, kívánság, óhaj, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** Szórend; a birtoklás kifejezése, tagadás, rendhagyó igék jelen időben, kérést, óhajtást kifejező igék, több- kevesebb összehasonlítása, melléknevek egyeztetése a főnévvel, számlálószavak és használatuk	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, kommunikációs készség, szókincsbővítés, digitális kompetenciák fejlesztése, személyes és társas kompetenciák fejlesztése, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, IKT használat

		Civilizáció: vásárlási szokások, a célnyelvi ország tipikus üzletei, áruházai	
5. Utazás, turizmus; interkulturális, országismereti témák	20	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** kempingezés, szolgáltatások a kempingben, panzióban, szállodában, szállás- és szobatípusok, szállásfoglalás, szálloda leírása, szolgáltatások; képesség, lehetőség, szükségesség kifejezése, információkérés és adás, bosszúság kifejezése, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** módbeli segédigék, az általános névmás, a főnévragozás bővítése, helyhatározó kifejezése, számnévragozás bővítése; **Civilizáció:** fesztiválok, ünnepi játékok, a célnyelvi ország híres írói, költői	Íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, szókincsbővítés, interkulturális - és digitális kompetenciák fejlesztése, IKT használat
6. Életmód	18	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** Élelmiszerek ételek, kedvenc ételek, ízlelés, étkezési szokások a családban, étkezés étteremben, különleges ételek; nemzetek nevei; családtagok, családi kapcsolatok; preferencia,érdeklődési kör kifejezése, ill. érdeklődés ezek iránt, összehasonlítás; eladás, vásárlás, kínálás; akarat, szándék, terv, kötelezettség kifejezése, rendelés, fizetés, reklamálás; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** módbeli segédigék; a jövő idő; hasonlítás, a birtokos	beszédértés, hallott szöveg értése, beszédkészség, íráskészség, szókincsbővítés, szövegértés, szövegösszefüggések felismerése, piktogramok megértése, interkulturális, digitális, matematikai, gondolkodási kompetenciák és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság fejlesztése

		névmások **Civilizáció:** a célnyelvi országok étkezési szokásai, ételspecialitások	
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás	20	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** Szabadidős elfoglaltságok, hobbik, sportágak, színház, mozi, koncert, kiállítás, számítógépes tevékenységek, internetes oldal bemutatása, virtuális város tervezése, érdeklődés, meghívás, meghívás elfogadása/elutasítása, helyeslés, a (nem)tetszés kifejezése, véleménynyilvánítás, felszólítás, tiltás, parancs, javaslat és arra reagálás, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása **Nyelvtan:** szabályos és szabálytalan igék, módbeli segédigék, okhatározó, felszólító mód (tegezés/magázás) múlt idők és azok használata, alárendelő mellékmondatok és a kötőszavak. **Civilizáció:** filmek célnyelven, sport/sportolók, filmek/színészek, célnyelvi internetoldalak tanulmányozása, megismerése, "netszleng" jellegzetességei, szóviccek értelmezése	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, szókincsbővítés, interkulturális kompetenciák, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság és digitális kompetenciák fejlesztése, számítógépes kompetencia, IKT használat
Szabadon felhasználható órakeret	14		

Évfolyam:	**10.**		
Óraszám:	**144**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak, tanulási eredmények**	**Fejlesztési célok**

1. Szabadidő, művelődés, szórakozás	17	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** sporttal, művészeti tevékenységekkel kapcsolatos kifejezések, színház, mozi, kiállítás, múzeum, olvasás, számítógép, internet, kézimunka és barkácsolás, kertészkedés, a fiatalok médiahasználata, élet a médiával és anélkül, televíziós szokások, filmek, kulturális események, egyes médiumok előnyei, hátrányai, filmajánlás, grafikon elemzése, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása **Nyelvtan:** időhatározók és időhatározói kötőszók, az igeragozás bővítése, időegyeztetés, módhatározói mellékmondatok **Civilizáció:** célnyelvi filmes hírességek, rendezők, színészek, híres írók, regényhősök, híres zenészek, művészek, művészeti fesztiválok, célnyelvi dalok hallgatása, filmek megtekintése	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, logikai kompetencia fejlesztés, interkulturális kompetenciák, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság, személyes és társas kompetenciák fejlesztése
2. Életmód	16	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** A hét napjai, napszakok, napirend, időbeosztás, tantárgyak, időpontok, -tartamok kifejezése, nyitva tartás, statisztika értelmezése, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** időhatározók, évszámok, dátum, visszaható névmások, igék és igeragozásuk, főnévragozás bővítése **Civilizáció:** célnyelvi országokban üzletek nyitvatartása, a hétvégék tiszteletben tartása, a célnyelvi országok fontosabb ünnepei	beszédkészség, olvasás, helyes kiejtés, íráskészség, logikai készség, a kommunikációs kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak fejlesztése

3. Utazás, turizmus; interkulturális, országismereti témák	17	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** Nyaralás itthon, illetve külföldön, utazás megtervezése, megszervezése, utazási előkészületek, nyaralás, vakáció, a közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, repülőtér, útvonalak leírása, a közlekedési eszközök előnyei hátrányai, útbaigazítás, tájékozódás az utcán, szolgáltatások a repülőtéren, az országhatáron való átlépés, menetjegyvásárlás, információkérés és adás, menetrend olvasása, köszönésre reagálás, szóbeli és írásbeli üdvözletküldés, levélben megszólítás, elbúcsúzás, segítség felajánlása és arra reagálás, segítségkérés és arra reagálás, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan: a** személyes névmások ragozása, helyhatározók földrajzi nevekkel, idiómák, főnevesült melléknevek **Civilizáció:** célnyelvi országok nevezetességei, ismert együttesek, célnyelvi szokások , a célnyelvi ország fontosabb történelmi eseményei	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, matematikai és gondolkodási kompetenciák fejlesztése, interkulturális kompetencia, környezeti és szociális kompetencia, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság, személyes és társas kompetenciák fejlesztése, IKT használat
4. Környezetünk; közvetlen környezeti és természeti témák és szituációk	16	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** Az otthon, a lakóhely és környéke, a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása; a berendezési tárgyak elhelyezése, háztartási munkák, a lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek, interjúkészítés, kérdőív készítése, közvéleménykutatás, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** helyhatározói elöljárószók, igepárok, alárendelő mellékmondatok és kötőszóik, jellegzetes kötőszópárok és "kötőmódok" **Civilizáció:** tipikus és különleges lakások, kollégiumi élet a célnyelvi országokban	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, matematikai és gondolkodási kompetenciák fejlesztése, környezeti és szociális kompetencia, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése

5. Személyes vonatkozások, a család; személyes témák és szitációk	16	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** személyes vonatkozások (életrajz, fordulópontok), személyes tervek, családtagok, családi állapot, családbemutatás, családfakészítés, családi élet, családi kapcsolatok, családi ünnepek, helyzetek a családban, családnál, baráti körben, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** a főnévragozás bővítése, a birtokviszony kifejezése, módbeli segédigék múlt ideje **Civilizáció:** családi élet, szokások a célnyelvi országban	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, környezeti és szociális kompetencia fejlesztés, a kommunikációs kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak fejlesztése, személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése
6. Ember és társadalom; közéleti témák és szituációk; célnyelvi vonatkozások	16	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** a másik ember külső és belső jellemzése, hasonlóságok és különbségek az emberek között, személyleírás, jellemvonások, a tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel, barátság, baráti kör, szerelem, dolgok események leírása, körülírás, példa megnevezése , csodálkozás, bizonyosság, bizonytalanság kifejezése, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** a melléknevek és ragozásuk, ellentétpárok , melléknévragozás bővítése **Civilizáció:** ismerkdés a célnyelvi országok hírességeivel	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, környezeti és szociális kompetencia fejlesztés, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat

7. Az iskola; osztálytermi, kereszttantervi témák és szituációk, ismeretszerzés, tudásmegosztás	16	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** a saját iskola bemutatása, az iskola helyiségei, iskolatípusok, tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka, az osztályzás előnyei, hátrányai, tanulás külföldön, nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, nyelviskolák, iskolatípusok összehasonlítása, ösztöndíj-pályázatok (hivatalos nyelvezet) értelmezése, űrlapkitöltés jellegzetességei, választás, egyetértés, egyet nem értés, valaki igazának elismerése, el nem ismerése, előnyök és hátrányok megvitatása, érvek, ellenérvek kifejezése, szívesség kérése; ifjúsági irodalmi szövegek felhasználása, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása **Nyelvtan:** feltételes jelen, igeidők, igemódok, módbeli segédigék feltételes módja, feltételes mondatok **Civilizáció:** a célnyelvi iskolarendszer, iskolai hagyományok,	olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, környezeti és szociális kompetencia fejlesztés, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, IKT használat
8. Gazdaság; aktuális témák	16	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** a pénz mint fizetőeszköz, folyószámlanyitás a bankban, vásárlás, szolgáltatások, vásárlás az interneten, háztartási gépek, használati utasítás, hírek feldolgozása, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása, tényközlő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** óhajtó mondatok, feltételes mondatok bővítése **Civilizáció:** célnyelvi közösségi oldalak használatának kultúrája	olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, környezeti és szociális kompetencia fejlesztése, interkulturális, digitális, matematikai és logikai kompetencia fejlesztése, íráskészség, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, IKT használat
Szabadon felhasználható órakeret	14		

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak, tanulási eredmények**	**Fejlesztési célok**
1. A munka világa; közéleti témák és szituációk	10	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** foglalkozások, női és férfi foglalkozások, munkakör leírása, jellemzése, állásinterjú, pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás, álláshirdetések, diákmunka, nyári munkavállalás, motivációs levél írása, érzelmek kifejezése, vélemény kifejtése a munkáról, telefonbeszélgetésnél megszólítás, bemutatkozás, más személy keresése, elköszönés és ezekre reagálás, tudás, nem tudás,értés, nem értés, felkérés lassabb, hangosabb beszédre, beszélési szándék jelzése, téma bevezetése, témaváltás, félbeszakítás, megerősítés, igazolás, beszélgetés lezárása, válaszadás elutasítása; hivatalos nyelvezet formulái, tiszteleti formák; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** vonzatos igék, névmási határozók, kérdésfeltevés igevonzatokra, vonatkozó névmások, vonatkozó mellékmondat, tiszteleti formák ragozási jellegzetességei **Civilizáció:** továbbtanulás lehetőségei a célnyelvi országban	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, szókincsbővítés, interkulturális, digitális, matematikai és logikai kompetencia fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, IKT használat

2. Életmód	9	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** testrészek, gyakori betegségek, sérülések, balesetek, tünetek, panaszok, orvosi vizsgálat, gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak), a nevetés mint gyógyszer, egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás), érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás, étkezési és életmód szokások, hála, remény, félelem, aggodalom, bánat, elkeseredés, együttérzés, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** a szenvedő szerkezet, aktív-passzív mondatok, a műveltetés kifejezése, igemódok: felszólítás **Civilizáció:** híres célnyelvi gyógyüdülők, híres orvosok, kutatók, a célnyelvi országok hagyományos orvoslása	beszédkészség, olvasás, helyes kiejtés, íráskészség, logikai készség, a kommunikációs kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak fejlesztése, személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése, IKT használat
3. Szabadidő, művelődés, szórakozás	9	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** sportágak, sporteszközök, sportkarrierek, sportolás, kedvenc sport, iskolai sport, sporttevékenység jellemzése, szabadidősport, élsport, veszélyes sportok, extrémsportok és -sportolók, tanácskérés, tanácsadás, buzdítás, szurkolás, extrémsport - pro és kontra, feltételezés, figyelmeztetés, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása **Nyelvtan:** igeragozás bővítése, névmások használata, tegezés/magázás, igemódok, mozgást jelentő igék **Civilizáció:** híres célnyelvi sportolók, futballcsapatok, autóversenyzők	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, digitális, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, interkulturális kompetencia, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat

4. Utazás, turmizus; interkulturális, országismereti témák	10	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** utazás szülőkkel és nélkülük, az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai, osztálykirándulás, szállástípusok, utazási előkészületek, szállásfoglalás, (nem)tetszés kifejezése, indoklás (ok, cél), ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** igeidők összehasonlítása, számnévragozás bővítése **Civilizáció:** sztereotípiák a célnyelvi országgal kapcsolatban	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, interkulturális kompetencia, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat
5. Környezetünk; közvetlen környezeti és természeti témák és szituációk	9	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** időjárás, évszakok, növények és állatok a környezetünkben, időjárási helyzetek jellemzése, a városi és a vidéki élet összehasonlítása, előnyei, hátrányai, tevékenységek a tanyán, állattartás a lakóházban, állatok gondozása, élethelyzetek szembeállítása, érvek és ellenérvek, egyetértés, egyet nem értés, érdeklődés, érdektelenség, közömbösség, ellenvetés, ellenvetés visszautasítása, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, hírek, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** összehasonlító szerkezetek, melléknév fokozása **Civilizáció:** célnyelvi városi és falusi kultúra	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, környezeti és szociális kompetencia fejlesztés, a digitális és kommunikációs kompetenciák fejlesztése, IKT használat
6. Ember és társadalom, közéleti témák és szituációk; célnyelvi vonatkozások	9	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** fesztiválok, családi és nemzeti ünnepek, hagyományok, tájékozódás kulturális eseményekről, szolgáltatásokról, szolgáltatóegységek (posta, fodrász, utazási iroda stb.) ünnepek szervezése, gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás, nagy-	íráskészség, olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, szókincsbővítés, interkulturális, digitális, tanulási kompetenciák fejlesztése, IKT használat

		korúság, baráti kör, a tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel, női és férfi szerepek, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** a vonatkozó és kölcsönös névmások **Civilizáció:** célnyelvi ünnepek, jeles napok, ünnepi szokások, hagyományok	
7. Tudomány és technika; ismeretszerzés, tudásmegosztás	9	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** népszerű tudományok, ismeretterjesztés, a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben, a computer, az autó részei, találmányok, életpálya bemutatása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása, tényközlő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** a feltételes múlt kifejézése, igemódok **Civilizáció:** a célnyelvi országok feltalálóinak életpályája	olvasott szöveg értése, beszédkészség, hallott szöveg értése, íráskészség, matematikai és gondolkodási, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, IKT használat
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Földrajz

Évfolyam:	9.		
Óraszám:	36		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A Föld helye a Világegyetemben	5	Világegyetem, Tejútrendszer, Naprendszer, csillag, csillagászati egység, kőzetbolygó (Föld-típusú bolygó), gázbolygó (Jupiter-típusú bolygó), tengely körüli forgás, keringés, földrajzi koordinátarendszer, helyi és zónaidő, időzóna, holdfázis, nap- és holdfogyatkozás, napenergia, rállomás, vetület, vetülettípus, űrállomás, jelrendszer, topográfiai és tematikus térkép, abszolút és relatív magasság, szintvonal, helymeghatározás, távérzékelés.	Időben és térben való tájékozódási képességek fejlesztése, a térképolvasás képességének fejlesztése, a rendszerfogalom fejlesztése a Föld-Hold-Nap mozgási rendszer összefüggéseinek felismerésével. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

A Föld mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai	8	Geoszféra, geotermikus energia, földköpeny, földkéreg, földmag, asztenoszféra, geotermikus gradiens, kőzetlemez, magma, láva, kőzetlemezmozgás, kőzetburok, hegységképződés, földrengés, vulkanizmus, szerkezeti mozgás, mélytengeri árok, kőzetalkotó ásvány, magmás, óceánközépi hátság, gyűrődés, hegységrendszer, vetődés, magmás, üledékes és átalakult kőzet, ércásvány, ércképződés, ásványi nyersanyag, homok, mészkő, bazalt, gránit, homokkő, kvarc, kalcit, kősó, lignit, kőszén, kőolaj, földgáz, bauxit, nagyszerkezeti elem, domborzati forma, rekultiváció, kormeghatározás, földtörténeti eon, idő, időszak, kor.	A változás és fejlődés állandóságának szemléltetése bolygónk példáján, az oksági gondolkodás erősítése a kőzetek eltérő tulajdonságainak összehasonlításával, a geológiai és biológiai folyamatok időrendiségének vizsgálata a kormeghatározás segítségével, a környezettudatosság növelése a Föld ásványkincsvagyonának elemzésével. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.
A légkör földrajza	6	Állandó, változó és erősen változó gázok, troposzféra, sztratoszféra, üvegházhatás, üvegházgázok, ózonréteg, a hőmérséklet napi és évi járása, izoterma, izobár, szél, hőmérsékleti egyenlítő, főnszél; harmatpont, relatív páratartalom, felhő-és csapadék képződés, talajmenti csapadék, hulló csapadék, időjárás-előrejelzés, ciklon, anticiklon, mérsékelt övi ciklon, trópusi ciklon, tájfun, hurrikán, tornádó, hideg front, meleg front, Coriolis-erő, futóáramlat, sarki szelek, nyugatias szelek, passzát szelek, monszunszél, kibocsátás, szállítás, leülepedés, ózonréteg ritkulása, globális felmelegedés, savas eső, a szél pusztító munkája, erózió, aszály, szélenergia.	Az oksági gondolkodás fejlesztése a légköri folyamatokat alakító tényezők közötti kölcsönhatások alapján. Grafikus információk elemzéséhez szükséges képességek fejlesztése meteorológiai térképek elemzésével. A légkört szennyező emberi tevékenység bemutatásával az egyéni és társadalmi felelősség felismertetése bolygónk ökológiai egyensúlyának fenntartásában. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

A vízburok földrajza	6	Világtenger, beltenger, peremtenger, tenger, óceán, fajhő, hullámzás, hullámhegy, hullámvölgy, hullámmorajlás, lagúna, turzás, épülő lapospart, sziget, hullámtörés, abrázió, tengerrengés, tengerjárás, szökőár, vakár, tölcsértorkolat, deltatorkolat, vihardagály, dagályerőmű, tengeráramlás, hőmérsékleti anomália, lefolyástalan terület, épülő tengerpart, zátony, felszín alatti víz, talajvíz, belvíz, artézi víz, ásványvíz, rétegvíz, hévíz, vízrendszer, vízgyűjtő, vízválasztó, meder, vízhozam, vízállás, árvíz, árvízvédelem, holtág, öntözővíz, ipari víz, szennyvíz, ivóvíz, tó, fertő, mocsár, láp, eutrofizáció, szakaszjelleg, gleccser, moréna, fjord, karsztjelenség, karsztforma, vízenergia, jégkorszak.	A környezettudatos gondolkodás elmélyítése a vízburokban lezajló folyamatok társadalmi-gazdasági következményeinek felismertetésével . A víz és a földfelszín kapcsolatának feltárásával az oksági gondolkodás fejlesztése. A felelős környezeti magatartás iránti igény kialakítása a vizet károsító tevékenységek megfigyelésével, elhárításával (terepmunka). A vízzel való takarékoskodás lehetőségeinek felismerése gyakorlati feladatok segítségével. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

A földrajzi övezetesség	7	Szoláris és valódi éghajlati övezetesség, földrajzi övezetesség, övezet, öv, terület, vidék, zonális talaj, természetes élővilág, függőleges övezetesség, erdőhatár, hóhatár, talaj, azonális talaj, aprózódás, mállás, humusz, talajszennyezés, talajerózió,	Az oksági gondolkodás fejlesztése a földrajzi övezetességet kialakító tényezők közötti ok-okozati kapcsolatrendszer megértetésével, az éghajlatnak más földrajzi és társadalmi tényezők (a természeti adottságok, a mezőgazdasági tevékenység, a táplálkozás, a napi életvitel, a gondolkodásmód) alakításában meghatározó jelentőségének bemutatásával. Önálló gondolkodásra, önálló munkára nevelés, az összefüggések meglátására és a megszerzett ismeretek, tudás továbbadására való képesség fejlesztése. Az együttműködésre, a nyitottságra való hajlam erősítése a közös munka és közös értékelés előnyeinek megtapasztalásával. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.
Szabadon felhasználható órák	4		

Évfolyam:	**10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

Népesség- és településföldrajz	10	Nagyrassz, természetes szaporodás és fogyás, a népesedési folyamat szakaszai, népességrobbanás, népességtömörülés, korfa, fiatalodó társadalom, öregedő társadalom, születéskor várható élettartam, népsűrűség, állam, államforma, politikai berendezkedés, nemzetállam, politikai nemzet, etnikai nemzet, népességszabályozás, népesedési politika, migráció, ingázás, világnyelv, világvallás, aktív és inaktív népesség, munkanélküliség, vendégmunkás, tanya, farm, falu, város, városszerkezet, agglomeráció, világváros, óriásváros, megalopolisz, metropolisz, urbanizáció.	A család, a gyermekvállalás, a tudatos családtervezés előnyeinek bemutatásával az érzelmi intelligencia és a felelős állampolgári gondolkodás fejlesztése. Az eltérő kultúrák, és a közöttük létrejövő párbeszéd folyamatának bemutatása. A vallás kultúraformáló szerepének megvilágítása. Más vallások és kultúrák értékeinek megismerése iránti érdeklődés és nyitottság elmélyítése. Az idegen nyelvtudás fontosságának megjelenítése. Az összefüggésekben való gondolkodás és ok-okozati összefüggések iránti készség fejlesztése az urbanizáció és a társadalmi-gazdasági összefüggések tárgyalásával. Rendszerezési, ismeretátadási és rajzolási, szerkesztési képességek fejlesztése a világ nagyvárosainak egyikét bemutató tabló elkészíttetésével. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

Gazdaság és állam a globális térben	18	Globalizáció, nemzetgazdaság, piacgazdaság, költségvetés, infláció, pénztőke, működőtőke, kötvény, részvény, állampapír, jegybank, transznacionális vállalat, multinacionális vállalat, regionális integráció, nemzetközi szervezet, ENSZ, IMF, THM, EBKM, Világbank, WTO, OECD, globális világgazdaság, centrum, periféria, félperiféria, GDP, GNI, GNP, HDI, gazdasági szektor, mezőgazdaság, piac, ipar, szolgáltatások, munkamegosztás, kutatás-fejlesztés, energiagazdaság, intenzív és extenzív gazdálkodás, belterjes és külterjes gazdálkodás, fogyó és megújuló energiaforrások, ipartelepítő tényező, hagyományos és korszerű ipar, posztindusztrializmus, fogyasztói társadalom, önerő, támogatott hitel, állami és EU-támogatás, Dow Jones-index, BUX-index.	Az oksági gondolkodás fejlesztése a globalizáció fogalmának megértésével, a jellemzők, a mozgatórugók, a folyamat ellentmondásainak felismertetésével. A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának erősítése a világ országainak együttműködési megállapodásainak bemutatásával. A pénzvilág alapvető folyamatainak megértetése, intézményrendszerének megismertetése, az ismeretek mindennapi pénzügyi helyzetekben való alkalmazási képességének kialakítása érdekében. Érdeklődés elmélyítése a napi pénzügyi-gazdasági folyamatok iránt. A témához kapcsolódó médiában megjelenő hírek kritikus értelmezésével az elemzőkészség fejlesztése. Pénzügyi döntések mérlegelési képességének, a vállalkozó szellemű, kreatív állampolgárrá válás igényének erősítése. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

Amerika	5	Tagolatlan és tagolt partvidék, gyűrt és röghegységrendszer, hurrikán, tornádó, vízesés, időszakos folyó, tóvidék, emberfajta, őslakos, indián, egyoldalú gazdaság, banánköztársaság, duális szerkezet, gazdasági befolyás, tudásalapú társadalom, világgazdasági nagyhatalom, gazdasági körzet, adóparadicsom, ültetvény, farm, eladósodás, adósságválság, gyarmatosítás, üdülősziget.	A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának, szolidaritásának, közösségi érzésének erősítése a fejlett és fejlődő térségek egymásra utaltságának, a gazdagabb nemzetek felelősségének hangsúlyozásával. A személyiség dinamizmusának elősegítése az amerikai gazdasági erőtér folyamatos átalakulásának bemutatásával. A különböző kulturális értékek és a természeti, társadalmi sokszínűség megőrzése iránti felelősségérzet elmélyítése. A szűkebb közösséget és az egész emberséget érintő problémák, események és az ezeket közvetítő hírforrások iránti érdeklődés megerősítése. A szociális kompetencia fejlesztése a segítő szándékú, az emberi fejlődést szolgáló karitatív tevékenységek tiszteletének, valamint az ebben való közreműködés lehetőségeinek bemutatásával. Földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezéséhez és feldolgozásához szükséges képességek fejlesztése tanári útmutatással egyéni és csoportmunkában. A szemléleti térképolvasás fejlesztése különböző tartalmú térképeken való önálló tájékozódással, az információk közötti összefüggések indoklásával. A fogyasztói tudatosság növelése a világpiacon megjelenő termékek gyártóinak és termelési módszereinek, az előállítás helyének megismerésével.

Ázsia	8	Vulkáni szigetív, mérsékelt övezeti sivatagi éghajlat, forró és mérsékelt övezeti monszun éghajlat, gyűrt és röghegységrendszer, tájfun, cunami, vízesés, időszakos folyó, talajpusztulás, népességrobbanás, világvallás, zarándokhely, zöld forradalom, technológia átvitel, csúcstechnológia, informatikai társadalom, kaszt, kasztrendszer, "kistigris", újonnan iparosodott ország, kőolajra épülő gazdaság, kurd, tibeti, ujgur, demográfiai válság, egyoldalú gazdaság, duális szerkezet, gazdasági befolyás, tudásalapú társadalom, világgazdasági nagyhatalom, eladósodás, adósságválság, gyarmatosítás, üdülősziget, OPEC, ASEAN.	A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának erősítése a fejlett és fejlődő térségek egymásra utaltságának, a gazdagabb nemzetek felelősségének hangsúlyozásával. A személyiség dinamizmusának elősegítése az ázsiai gazdasági erőtér folyamatos átalakulásának bemutatásával. A különböző kulturális értékek és a természeti, társadalmi sokszínűség megőrzése iránti felelősségérzet elmélyítése. A szűkebb közösségeket és az egész emberiséget érintő problémák, események és az ezeket közvetítő hírforrások iránti érdeklődés megerősítése. A szociális kompetencia fejlesztése a segítő szándékú, az emberi fejlődést szolgáló karitatív tevékenységek tiszteletének, valamint az ebben való közreműködés lehetőségeinek bemutatásával. Földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezése és feldolgozása tanári útmutatással egyéni és csoportmunkában. A szemléleti térképolvasás fejlesztése különböző tartalmú térképeken való önálló tájékozódással, az információk közötti összefüggések indoklásával. A fogyasztói tudatosság növelése a világpiacon megjelenő termékek gyártóinak és termelési módszereinek, az előállítás helyének megismerésével.

Európa	8	Gazdasági unió, eurozóna, Európa Tanács, Európai Parlament, Európai Bizottság, Miniszterek Tanácsa, Európai Központi Bank, Schengeni egyezmény, uniós támogatás, regionális politika, magterület, "kék banán", Ruhr-vidék, Randstad, Sunbelt, periférialterület, kvóta, szubvenció, lefölözés	Az európai identitástudat továbbfejlesztése az Európai Unió, illetve a kontinens országai természeti és kulturális-társadalmi sokszínűségének bemutatásával, az unió tagországai által megfogalmazott értékek tanulmányozásával. Földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezéséhez és feldolgozásához szükséges képességek fejlesztése tanári útmutatással egyéni és csoportmunkában. A szemléleti térképolvasás képességének fejlesztése különböző tartalmú térképeken való önálló tájékozódással, az információk közötti összefüggések indoklásával. A fogyasztói tudatosság növelése az európai piacon megjelenő termékek gyártóinak és termelési módszereinek, az előállítás helyének megismerésével. A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának erősítése a fejlett és fejlődő térségek egymásra utaltságának hangsúlyozásával. A személyiség dinamizmusának elősegítése az európai gazdasági erőtér folyamatos átalakulásának bemutatásával. A különböző kulturális értékek és a természeti, társadalmi sokszínűség megőrzése iránti felelősségérzet elmélyítése. Az európai polgárokat és az egész emberiséget érintő problémák, események és az ezeket közvetítő hírforrások iránti érdeklődés megerősítése. A környezettudatos magatartás fejlesztése az európai közösséget érintő környezeti problémák megismerésével.

Magyarország	8	Felzárkózás, természeti- és társadalmi erőforrás, gazdasági rendszerváltozás, eladósodás, privatizáció, piacváltás, működőtőke-befektetés, tranzitforgalom, gazdasági szerkezetváltás, húzóágazat, idegenforgalom, személygépkocsigyártás, vegyipar, ipari park, hungarikum, nyitott gazdaság, eurorégió, nemzeti kisebbség, etnikai kisebbség.	A magyar identitástudat továbbfejlesztése országunk természeti és kulturális-társadalmi értékeinek bemutatásával. Földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezéséhez és feldolgozásához szükséges képességek fejlesztése tanári útmutatással egyéni és csoportmunkában. A szemléleti térképolvasás képességének fejlesztése különböző tartalmú térképeken való önálló tájékozódással, az információk közötti összefüggések indoklásával. A fogyasztói tudatosság növelése a magyar piacon megjelenő termékek gyártóinak és termelési módszereinek, az előállítás helyének megismerésével. A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának erősítése a fejlett és fejlődő térségek egymásra utaltságának hangsúlyozásával. A személyiség dinamizmusának elősegítése a magyar gazdasági erőtér folyamatos átalakulásának bemutatásával. A különböző kulturális értékek és a természeti, társadalmi sokszínűség megőrzése iránti felelősségérzet elmélyítése. Az európai polgárokat és az egész emberiséget érintő problémák, események és az ezeket közvetítő hírforrások iránti érdeklődés megerősítése. A környezettudatos magatartás fejlesztése a szűkebb közösségünket érintő környezeti problémák megismerésével.

Környezetvédelem	8	Emisszió, SO, SO2, NO, NO2, CO, CO2, ózon, ózonritkulás, globális klímaváltozás, savas csapadék, radioaktív szennyeződés, biodiverzitás csökkenése, ivóvízellátás, vízhiány, vízszennyezés, fogyó és megújuló energiaforrások, energiahatékonyság, veszélyes hulladék, szelektív hulladékgyűjtés, hulladék újrahasznosítása, fenntarthatóság, elsivatagosodás, kiotói egyezmény.	A diákok környezettudatosságának fokozása ökológiai lábnyomuk kiszámításával, az iskola közvetlen környezetében lévő természetvédelmi területek, környezetvédelmi intézmények meglátogatásával. Szövegelemzési képességek fejlesztése a világ különböző területeinek környezetvédelmi problémáit bemutató források elemzésével. Szociális kompetenciák fejlesztése közösségi természetvédelmi programban való részvétellel.
Szabadon felhasználható órák	7		

Informatika

Évfolyam:	9/ny		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Az informatikai eszközök használata	4	Alaplap, processzor, memória, buszrendszer, bemeneti periféria, kimeneti periféria, háttértár, CD, DVD, memória, monitor, nyomtató, billentyűzet, egér, szkenner, hálózati eszközök. Analóg jel, digitális jel, AD és DA konverter. Kódolás, dekódolás; kettes, nyolcas és tízes számrendszer alapjai. Bináris jelek. Bit, byte, ASCII és UTF-8 karakterkódolás.	Az informatikai környezet tudatos alakítása; Az egészséges munkakörnyezet megteremtése; Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása; Az adatok biztonságos tárolása.
Alkalmazói ismeretek: írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása	30	Digitális kép, színmélység, kontraszt. Oldal, margó, élőfej, élőláb, szakasz, lábjegyzet, lista, táblázat, szövegdoboz, rajzobjektum, tartalomjegyzék, dokumentum jellemzői. Dia, effekt, áttűnés, vetítési beállítások, hiperlink, publikálás. Cella, oszlop, sor, aktív cella, tartomány, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, képlet, függvény, diagram. Adattábla, adattípusok, mező, rekord, kulcsmező, kapcsolat, függvény, lekérdezés, kimutatás.	Összetettebb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása. Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.
Alkalmazói ismeretek: adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés	4	Operációs rendszer típusok. Parancsok, ikonok, programhasználat, beállítások. Parancssor.	Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatok kezelése, manipulálása táblázatkezelővel. Nagyobb adatmennyiség kezelése, adatbázisok kialakítása. Adatbázis- kezelő használata. Adatbázis-kezelő függvények használata. Űrlapok, jelentések készítése.

Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel: a probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása	4	Problémamegoldó tevékenység tervezése, megvalósítása. Projekt, felelősség.	Az iskolához és a köznapi élethez kapcsolódó problémák megoldása irányított csoportmunkában. Projektmunkák informatikai eszközökkel történő kivitelezése.
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel: algoritmizálás és adatmodellezés	4	Algoritmizálás, összetett algoritmusok, adatmodellezés. Alulról felfelé építkezés elve, lépésenkénti finomítás elve, elemi adat, bemenő adat, kimenő adat, összetett adat. Folyamatábra, blokkdiagram, szekvencia, elágazás, ciklus.	Tantárgyi problémák algoritmizálása. Tervezési eljárások, az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elveinek használata.
Infokommunikáció: információkeresés, információközlési rendszerek	2	Kulcsszavas keresés, tematikus keresés, letöltés, hitelesség, adatmanipulálás, adatfeltöltés.	Az információ hatékony megkeresése, felhasználása, dokumentumok publikálása. Önálló információszerzés. Tematikus és kulcsszavas keresés. A szükséges információk meghatározása, megkeresése, a találati lista szűkítése. A talált információ lementése. Az információ hitelességének vizsgálata, a manipulációk felfedezése. A megtalált információk közlési célnak megfelelő átalakítása.
Infokommunikáció: az információs technológián alapuló kommunikációs formák	2	Online kommunikáció, az infokommunikációs eszközök hatásai.	Online közös munka eszközkészletének bővítése. Az infokommunikációs eszközök felismerése, használata. Az informatikai eszközök mindennapi életre gyakorolt hatásai. A túlzott internethasználatból, a nagy mennyiségű adatáradatból kialakuló káros életformák azonosítása, a függőség elhárítása.
Infokommunikáció: médiainformatika	3	Információszerzés. Hírportálok, médiatárak használata. Elektronikus könyv formátumainak megismerése, elektronikus könyv használata. Hangoskönyvek.	A modern elektronikus médiumok használata. Hírportálok, médiatárak használata. Elektronikus könyv formátumainak megismerése, elektronikus könyv használata. Hangoskönyvek.

Az információs társadalom: az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai	2	Adatvédelmi alapfogalmak, adatvédelmi törvény. Szerzői jogi alapfogalmak, szerzői jogi törvény. Az infokommunikációs világban kialakult alapvető viselkedési, publikálási szabályok. Az információ és az informatika gazdaságra, környezetre, kultúrára, személyiségre, egészségre gyakorolt hatása. A globális információs társadalom. Információs társadalom, informatikai biztonság, informatikai kultúra, információkezelés, adatvédelem, netikett, szerzői jog, szerzői alkotás, plágium, közkincs, szabad felhasználás.	Adatvédelmi fogalmak ismerete. Az információforrások hitelességének értékelése. Szerzői joggal kapcsolatos alapfogalmak megismerése. Az infokommunikációs publikálási szabályok megismerése. Az informatikai fejlesztések gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése.
Az információs társadalom: az e-szolgáltatások szerepe és használata	3	Az e-ügyintézés és az e-kereskedelem jellemzői, előnyei és veszélyei. A fogyasztói viselkedést befolyásoló technikák a médiában. Elektronikus szolgáltatás, regisztráció, leiratkozás, azonosító, jelszó.	Az elektronikus szolgáltatások szerepének felismerése, a szolgáltatások kritikus használata. A fogyasztói viselkedést meghatározó módszerek felismerése a médiában.
Multimédia: audioszerkesztés	3	Hangfájlok meg- és összevágása. Szinkronizálás, torzítás.	Az elektronikus kütyük hangformátumainak felismerése. Hangok és zenék manipulálása.
Multimédia: filmszerkesztés	2	Filmek meg- és összevágása. Animáció készítése.	Az esetlegesen saját magunk készítette filmek utólagos megmunkálása.
A weblapkészítés alapjai	2	Statikus weblapkészítés és eszközeinek ismerete.	Az internet világában hogyan hirdethetünk, hogyan adhatunk el valamit? Hogyan keressünk állást?
Szabadon felhasználható órák	7		

Klasszikus idegen nyelvek

Évfolyam:	9.		
Óraszám:	144		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Introductio - Aeneas - Bellum Troianum	10	hagyományos és restituált kiejtés, declinatio, nominativus, accusativus, genitivus, dativus, ablativus, singularis, pluralis, masculinum, femininum, neutrum, praepositio, indoeurópai nyelvcsalád	A tárgyalt latin nyelvi kategóriák megértetése. Latin nyelvű szövegek helyes, hagyományos magyar ejtés szerinti felolvasásának fejlesztése, kommunikációs kompetenciák (idegen nyelvi és anyanyelvi), matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. A görög-római istenvilág és a zsidó-keresztény egyistenhit különbségei. Kulturális nyitottság.
De Romulo et Remo	10	coniugatio, infinitivus, sententia, proverbium, melléknév- és főnévegyeztetés	A grammatikai kifejezések rendszerszerű használatával, az alapszintű szövegelemző készség kialakításával illetve a tárgyalt latin nyelvi kategóriák megértetésével a matematikai és gondolkodási kompetenciák fejlesztése. A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból, kulturális nyitottság. A rómaiak eredetmondájának feldolgozásával a kreativitás, önkifejezés fejlesztése.
De familia Romana	10	praesens, indicativus, imperfectum, activum, praenomen, nomen (gentile), cognomen, toga virilis, pater familias, mater familias, atrium, peritsylium, porta, ala	A Római életmód néhány jellegzetességének megismertetése. Empátia növelése, kreativitás, kulturális tudatosság, személyes és társas kapcsolati kompetenciák, digitális kompetenciák fejlesztése. Matematikai, gondolkodási kompetenciák, az idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése.
De urbe Roma	8	imperfectum, Capitolium, Forum Romanum, Traianus oszlopa, Colosseum, Ara Pacis Augustae, Pantheon, diadalív, vízvezeték, fürdő	A tárgyalt latin nyelvi kategóriák megértetésével, a névszó- és igeragozási ismeretek segítségével a tudásszintnek megfelelő latin mondatok elemzésével a matematikai, gondolkodási kompetenciák, az idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése. Az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetése, kreativitás növelése: önkifejezéssel, kreatív alkotással. Digitális kompetenciák fejlesztése.

De deis multis Graecorum et Romanorum	10	praeteritum, indicativus, imperfectum, Lares, Manes, Penates, genius, pontifex, Vesta-szűz, animizmus, antropomorfizmus, politeizmus, mitológia, attribútum	A tárgyalt latin nyelvi kategóriák megértetésével a matematikai, gondolkodási kompetenciák, az idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák, tanulási képességek fejlesztése. A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból. A görög-római istenvilág és a zsidó-keresztény egyistenhit különbsége. Empátia növelése, érzékenység növelése más népek kultúrája iránt. Önkifejezés, kreativitás fejlesztése tanítási dráma alkalmazásával. Személyes és társas kapcsolati kompetenciák, digitális kompetenciák fejlesztése.
Ludus Romanus - Schola Romana	8	imperativus, locativus, vocativus, személyes és birtokos névmások, ludus, schola, grammaticus, magister, rhetor, ludimagister, paedagogus, stilus, metrika, hexameter	A latin mondatok elemzése, az áttekintő, a rendszerező és a szintetizáló képesség fejlesztésével a matematikai, gondolkodási kompetenciák előmozdítása, az idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák, a tanulási képességek fejlesztése. A római életmód, az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetésével kulturalis nyitottság, tudatosság kialakítása.
Humanitas Romana - cultura Graeca	8	supinum, perfectum, mutató -, vonatkozó -, visszaható névmás, virtus, humanitas, constantia, disciplina, negotium, simplicitas, miseracordia	A latin mondatok elemzése, matematikai, gondolkodási kompetenciák, az áttekintő, a rendszerező és a szintetizáló képesség fejlesztése. Kommunikációs (anyanyelvi és idegen nyelvi) kompetenciák fejlesztése. A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból. Érzékenység növelése más népek kultúrája iránt. Társas kapcsolati kompetenciák, kreativitás fejlesztése.
De divinatione	8	divinatio, omen, Sibylla, Pythia, augur, vates, haruspex, futurumok	A névszó- és igeragozási ismeretek segítségével a tudásszintnek megfelelő latin mondatok elemzésével a szövegelemző és fordítási készség fejlesztése ismert, kommentárral ellátott és kommentár nélküli szövegeken: matematikai, gondolkodási kompetenciák, az idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése. A memoriter tanulási technikájának elsajátíttatása, a memorizálás segítése: a tanulás kompetenciáinak fejlesztése. Személyes kapcsolati kompetencia, kreativitás elősegítése.

De magistratibus	10	IV. declinatio, passivum, patricius, plebeius, cliens, senatus, senator, magistratus, tribunus plebis, consul, praetor, aedilis, quaestor, imperator, triumphus, dictator, homo novus, suo anno, insignia	Mondattani alapfogalmak (pl. szófajok felismerése, egyszerűbb mondatok elemzése). Rendszerlátó képesség, logikai gondolkodás, matematikai kompetenciák, az idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése. Társadalmi tudatosság növelése, Társas kapcsolati kompetencia, kreativitás fejlesztése.
De diebus festis	10	gladiator, kocsihajtás, vadállatviadal, dies festi, dies profesti, dies intercisi, circus	Alapszintű szövegelemző készség kialakítása, a tárgyalt latin nyelvi kategóriák megértetése: matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. A fordítástechnika javítása rövid mondatok magyarról latinra fordításával, a tanulás képességeinek előmozdítása. A római életmód, az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetésével empátia növelése. Kultúrális nyitottság, kreativitás fejlesztése. Digitális kompetenciák fejlesztése.
De agricultura	10	coniunctivus, ut finale, Lar	A névszó- és igeragozási ismeretek segítségével a tudásszintnek megfelelő latin mondatok elemzése, a szövegelemző és fordítási készség fejlesztése ismert, kommentárral ellátott és kommentár nélküli szövegeken: matematikai, gondolkodási és kommunikációs (anyanyelvi és idegen nyelvi) kompetenciák fejlesztése. Verses vagy prózai szöveg (memoriter) tanulási technikájának elsajátíttatása, a memorizálás, a tanulás kompetenciáinak segítése. Környezettudatosság fejlesztése. A római életmód, az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetése. Munkavállalói, innovációs, vállalkozói kompetenciák fejlesztése, környezettudatosság.
De regibus Romanorum - De virginibus Sabinis	10	coniunctivus, ut finale, Róma királyai, pater familias, patricius, plebeius	Kreativitás, digitális kompetenciák fejlesztése. Matematikai és gondolkodási kompetenciák: az áttekintő, a rendszerező és a szintetizáló képesség fejlesztése. A fordítástechnika javítása magyarról latinra fordítással. Kommunikációs (anyanyelvi és idegen nyelvi) kompetenciák fejlesztése.
De aetate regum Romanorum - De Horatiis et Curiatiis	10	melléknevek fokozása, legio, exercitus, *divide et impera*	

Mucius Scaevola	8	passivum, medicina	Nyelvi tudatosság, rendszerlátó képesség, matematikai, gondolkodási kompetenciák, kommunikációs (anyanyelvi és idegen nyelvi) képességek, digitális -, személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.
Szabadon felhasználható órakeret: Egyházi szövegek, mitológiai történetek, a latin nyelv megjelenése a zeneművészetben, a filmművészetben	14	Biblia, Vulgata, hymnus, gloria, codex, Carmina Burana, adaptáció	A latin nyelv nyelvtani jelenségeinek sokoldalú feldolgoztatása, elmélyítése. A latin mondatok elemeztetése, az áttekintő, a rendszerező és a szintetizáló képesség fejlesztése. A latin nyelv más tantárgyakkal való kapcsolatának keresése, sokszínűségének bemutatása, empátia, kreativitás növelése, digitális kompetenciák fejlesztése.

Évfolyam:	**10.**		
Óraszám:	**144**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A tanító állatmese - Phaedrus	15	participium imperfectum activi és passzív perfectum, deponens ige, fabula, iambus, iambicus trimeter, iambicus senarius, memoriter, libertus	A szövegelemző és fordítási készség fejlesztése ismert, kommentárral ellátott és kommentár nélküli szövegeken, a memoriter tanulási technikájának elsajátíttatása: tanulási kompetenciák, kommunikációs (anyanyelvi és idegen nyelvi) képességek, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. A görög-római kultúrának, mint az európai műveltség egyik alapjának megismertetése, kulturalis tudatosság, fejlesztése. Kreativitás, önkifejezés elősegítése tanítási dráma alkalmazásával. Személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.

Petronius Arbiter: Satyricon	15	regény, szócsalád, igeneves szerkezet, ablativus absolutus, praesens historicum	A grammatikai és stilisztikai elemzőkészség kialakításával matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. Kommunikációs (anyanyelvi és idegen nyelvi) képességek elősegítése. A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból. A görög-római kultúrának, mint az európai műveltség egyik alapjának megismertetése. Fogékonyság más népek kultúrája iránt. Kreativitás, digitális -, személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.
Publius Ovidius Naso: Fasti, Metamorphoses	40	participium instans passivi, gerundium supinum, háromvégű mellékneveknek látszó névmások, igevonzat, accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitivo, ablativus absolutus mancus, hiányos igék, semideponens igék,metamorphosis, cum historicum, memoriter, művészi tagolás, hexameter, pentameter, distichon, metrika, skandálás, metamorphosis	A tárgyalt latin nyelvi kategóriák megértetése. A latin mondatok elemzése; az áttekintő, a rendszerező és a szintetizáló képesség növelése: matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, a memoriter tanulási technikájának elsajátíttatása (a tanulás kompetenciáinak fejlesztése). A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból. A római életmód, az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetésével társadalmi érzékenység, kulturális nyitottság, empátia, kreativitás fejlesztése. Kapcsolat a képzőművészetekkel. Személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.
Caius Iulius Caesar: Commentarii de bello Gallico	17	az ablativus esettani használata, atticizmus, druidák, triumvirátus, Kalendae, Nonae, Idus	Alapszintű szövegelemző készség kialakítása, a tárgyalt latin nyelvi kategóriák megértetése: matematikai, gondolkodási és kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) fejlesztése. A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból. A római életmód, az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetése. Fogékonyság más népek kultúrája iránt, empátia, kreativitás, digitális -, személyes és társas kapcsolati -, munkavállalói, innovációs, vállalkozói kompetenciák fejlesztése.

Titus Livius: Ab urbe condita	13	a genitivus esettani használata, a többszörösen összetett mondatok, a participium instans activi, az összes infinitivus, az összes infinitivus accusativus cum infinitivóban és nominativus cum infinitivóban, az infinitivus historicus, a gerundivumos szerkezet, patavinitas	A szövegelemző és fordítási készség fejlesztése ismert, kommentárral ellátott és kommentár nélküli szövegeken. A szótárhasználat elsajátíttatása kis-, közép és internetes szótár segítségével. Logikai gondolkodás, rendszerlátó képesség fejlesztése, matematikai, gondolkodási és kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) fejlesztése.
Caius Valerius Catullus: Nugae	17	szócsalád, szókezdő elem, a genitivus és a dativus esettani használata, appositio praedicativa, attributum praedicativum, tőszámnév, sorszámnév, iambus, metrika, memoriter, otium Catullianum, miser Catullus	Szövegértés, olvasási és szövegelemző képesség, íráskészség és beszélő készség: kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi), lényeglátó képesség, önálló és logikai gondolkodás (matematikai, gondolkodási kompetenciák) fejlesztése, a memoriter tanulási technikájának elsajátíttatása (tanulás kompetenciáinak fejlesztése). Kreativitás, személyes és társas kapcsolati kompetenciák elősegítése.
Feliratos emlékek pl. Aelia Sabina sírfelirata	3	igevonzat, ablativus instrumenti ismétlése, sírfelirat, hexameter	Empátia, szövegértés, idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák, lényeglátó képesség, önálló és logikai gondolkodás, matematikai kompetenciák, kreativitás, digitális -, személyes kapcsolati kompetenciák fejlesztése.
A római színjátszás és Plautus	10	passzívum, coniugatio periphrastica activa és passiva, semideponens igék, feltételes mellékmondatok, comoedia	Szövegértés, olvasási képesség, íráskészség és beszélő készség, kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi); rendszerszerű gondolkodás,elemzőkészség, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból. A görög-római kultúrának, mint az európai műveltség egyik alapjának megismertetése. Empátia, kreativitás, digitális kompetenciák elősegítése.

Szabadon felhasználható órakeret: Egyházi szövegek pl. Szent Jeromos, mitológiai történetek pl. Gilgames-eposz, kultúrtörténet	14	Biblia, Vulgata, eposz	A latin nyelv nyelvtani jelenségeinek sokoldalú feldolgoztatása, elmélyítése. A latin mondatok elemeztetése, az áttekintő, a rendszerező és a szintetizáló képesség (matematikai, gondolkodási kompetenciák) fejlesztése. A latin nyelv más tantárgyakkal való kapcsolatának keresése, sokszínűségének bemutatása, egyházi vonatkozás kapcsán erkölcsi érzék; társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.

Évfolyam:	**11.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Caius Valerius Catullus	8	disztichon, művészi tagolás, metrika, skandálás, kakofónia, függő kérdés, consecutio temporum	A szövegelemző és fordítási készség, szótárhasználat, idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése. Irodalmi művek iránti befogadókészség és elemzőkészség erősítése, nyelvi tudatosság, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. Verses szöveg (memoriter) tanulási technikájának elsajátíttatása, a tanulás kompetenciáinak elősegítése. Kulturális nyitottság; személyes kapcsolati kompetenciák fejlesztése.

Marcus Tullius Cicero levelezése, Cicero a szónok	32	accusativus exclamationis, határozatlan névmások, dativus commodi és incommodi, igevonzat, következményes mellékmondatok, időhatározói mellékmondatok, műveltetés, gerundivumos szerkezet, körmondat (periodus), oratio, prózaritmus, retorika, retorikai eszköz, szónoki kérdés, költői kérdés, in medias res, atticizmus, asianizmus, eklektikus stílus, pater patriae, stilisztikai példatár, stilisztikai alakzat, szinonima, clementia Caesaris	Szövegértési és fordítási készség, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, idegen nyelvi és anyanyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése, nyelvi tudatosság, érvelés, lényeglató képesség, önálló gondolkodás, matematikai kompetenciák erősítése. Empátia fejlesztése, kulturalis nyitottság, társas és személyes kapcsolati -, innovációs, vállalkozói -, digitális kompetenciák, kreativitás fejlesztése.
Publius Vergilius Maro: Aeneis (I:, II., IV., VI. ének)	20	Az ablativus és a genitivus esettani használata, participium coniunctum, főnevesülés, imperfectum deconatu, metrika, skandálás, eredeti szöveg, műfordítás, pius vagy impius Aeneas, cum temporale, cum historicum, sztoicizmus, lélekvándorlás, casus realis, potentialis, irrealis, eposz, eposzi kellékek, archaizmus, igavonzatok, rendhagyó igék	A latin nyelvtani jelenségek ismeretének elmélyítése, sokoldalú alkalmaztatása, szövegértési és fordítási készség, szótárhasználat fejlesztése. Élő idegen nyelvekkel való párhuzamok felismerése. Idegen nyelvi és anyanyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése, nyelvi tudatosság, önálló gondolkodás, matematikai kompetenciák erősítése. Empátia, társadalmi érzékenység növelése, kulturalis nyitottság. Az európaiság gyökereinek mélyebb megértetése. Kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés elősegítése. Irodalmi művek iránti befogadókészség és elemzőkészség erősítése.
Marcus Valerius Martialis epigrammái	5	metrika, skandálás, epigramma, disztichon, eredeti szöveg, műfordítás, kakofónia	Szövegértés, fordítási képesség, lényeglató képesség, önálló gondolkodás, matematikai kompetenciák, rendszerező és szintetizáló képesség fejlesztése, kreativitás elősegítése. A szótárhasználat elsajátíttatása kis-, közép és internetes szótár segítségével. Rövid mondatok latinra fordításával is a tanulási -, idegen nyelvi kommunikációs -, társas kapcsolati kompetenciák erősítése.

Szabadon felhasználható órakeret: Publius Ovidius Naso: Metamorphoses: Pygmalion; Prométheusz mítosz	7	adverbiumok, nominativus cum infinitivo és az accusativus cum infinitivo, alliteráció, coniunctivus optativus, consecutio temporum, deponens igék, passzív szerkezet gyakorlása, az infinitivusok és a rendhagyó igék ismétlése, az ablativus és a genitivus esettani használata, a participium coniunctum, interpretálás, poeta natus, carmen et error	Szövegértés, olvasási képesség, idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák, lényeglátó képesség, szótárhasználat, önálló gondolkodás, matematikai kompetenciák, empátia, kreativitás, digitális képességek fejlesztése. Irodalmi művek iránti befogadókészség és elemzőkészség erősítése.

1. Kezdetek, mítoszok, mondák (Irodalom témakörök: Bevezetés az irodalomba - művészet, irodalom. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia. A görög irodalom. A római irodalom. A Biblia mint kulturális kód. A középkor irodalma. A magyar irodalom a XX. században: A művészet meghatározásai, művészeti ágak és ezek kapcsolata egymással, határterületek, a művészet funkciói, szerző, mű, befogadó, elemzési, értelmezési szempontok, esztétika, művészi kommunikáció. Őskori művészet. A művészet keletkezés. Korai és érett középkor. Görög mitológia. Eposzok. Homérosz. Teremtéstörténetek. Biblia. Yann Martel: Pi élete. Babits: Jónás könyve. Legendák. Magyar nyelv témakörök: Kommunikáció. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek: Hangtan. Szófajtan. Mondattan. Jelek és jelrendszerek. Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Az ókori Kelet. (Egyiptom, Mezopotámia, India: hétfokú hangsorok, csúszkáló kromatika, negyedhangok.Kína: fejlett zeneelmélet. Izrael: templomi énekek, himnuszok, zsoltárok. Rajz és vizuális kultúra témakörök: Őskori művészet. a művészet keletkezése. Korai és érett középkor.)	33	művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ, szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus, eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, imitáció, dal, óda, elégia, ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica, Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis, középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb., nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései zsoltár típusú népdal, szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, írás, művészi hatás, parafrázis, fenntartható fejlődés, ökológiai lábnyom	Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Szövegértési kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. Többféle világfelfogás egyidejű létezése. A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése. Kellő tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyéről a világ nyelvei között. Aktív zenehallgatásra nevelés, a befogadóképesség fokozatos "tágítása". Más kultúrák megismerése. A zene iránti kíváncsiság felkeltése. Vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztése. Esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakítása. Erdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Nyitottá

2. Tragédia és komédia (Irodalmi témakörök: A görög irodalom. A reneszánsz irodalma. A felvilágosodás irodalma. **Ének-zene témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Ars antiqua (motetus, cantilena, hokatus, rota, rondellus), ars nova (a terc-hangköz tilalmának feloldása, bonyolultabb ritmusképletek megjelenése.)** **Drámai műfajok a zenében, az opera útja (opera seria, opera buffa).** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: Az ókori görög művészet: Olympia - Hera templom, Olímpia - Zeusz templom, Parthenon - Akropolisz, Pheidiasz - Palasz Athéné szobra, Müron- Diszkoszvető, Polükleitosz - Lándzsavivő, Római művészet: Titus diadalíve, Colosseum, Constantinus diadalíve, Brutus arcképe, Augustus Reneszánsz: Filippo Brunel+A7leschi, Michelangelo Buonarroti, Fra Angelico, Fra Filippo Lippi Sandro Botticelli.**	32	tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drám+B3ai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis, blank verse, commedia dell'arte, hármas színpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, vokális műfajok, dalciklus, duett; művészi hatás, térszervezés, parafrázis, divat	válés a régmúlt korok, illetve a XXI. század művészeti jelenségeinek befogadására..Vizuális szemlélet kialakítása. Kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása. Gyakorlatközpontúság a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységén alapuló alkotói munka. Játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása. Anyaghasználat, a kéz finommotorikájának fejlesztése. A változatos médiumok és megközelítési módok

3. Haza, hazaszeretet (Irodalmi témakörök: A reneszánsz irodalma. A romantika irodalma. A magyar romantika irodalma. A klasszikus modernség irodalma. A magyar irodalom a XX. században. A XX. századi történelem az irodalomban. **Magyar nyelvi témakörök: Nyelvtörténet - a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Erkel operái, Nemzetek himnuszai. Dvorák: Újvilág szimfónia. Sibelius: Finlandia. Világháborús katonadalok. Petőfi: Föltámadott a tenger és a Nemzeti dal.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: Művészettörténeti áttekintés. A civilizációk kialakulásának lehetséges okai. A kultúra fogalma. A népművészet felfedezése, népi kultúra, nemzeti kultúra. Jel és megszemélyesítés. Motívumok és szimbólumok a népművészetben.)**	32	reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers, bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia, Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaének, nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet, látomásköltészet, nép-nemzeti irodalom, szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés, a Nyugat és nemzedékei, nemzeti konzervitizmus, klasszikus modernség, nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet zsoltár típusú népdal, szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, vokális műfajok, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfürt	alkalmazása. A művészi gondolkodás szabadságának kialakítása.
Szabadon felhasználható órák száma	11		

Évfolyam:	**10.**		
Óraszám:	**108**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

1. Szerelem (Irodalmi témakörök: A görög irodalom. A Biblia mint kulturális kód. A középkor irodalma. A reneszánsz irodalma. A felvilágosodás irodalma. A romantika irodalma. A magyar romantika irodalma. A klasszikus modernség irodalma. A magyar irodalom a XX. században. Kortárs magyar irodalom: Görög líra. Biblia: Énekek éneke. A középkor szerelmi költészete.Vogelweide. Villon. Petrarca. Balassi. Csokonai. Vörösmarty. Petőfi. Arany. Vajda. Ady. Juhász. József A. Radnóti. Szabó L. Nagy L. Varró. Szerelem a világirodalomban: Shakespeare, Byron, Browning. **Magyar nyelvi témakörök: Stilisztika: Stílus és jelentés. A szépirodalmi stílus.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Trubadúrdallamok, a madrigál. Orff művei. Szerelem a népdalokban, szerelem a műdalokban (Schubert- és Schumann-dalok). Szerelem az operákban. Szerelem modern dalokban.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: A szerelem megjelenése művészettörténeti korszakokban. A szerelem hatása, szerepe** **- Picasso, - Goya, - Munkácsy, - Rodin, -Dalí, - Leonardo, - Rubens, - Tiziano, - Raffaello, - Rembrandt, - Manet, - Gauguin műveszetére.)**	25	hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica, Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, zsoltár, próféta, kereszténység, középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, vallomás, legenda, rím, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron, Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, szonett, felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, szatíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény, szentimentális levélregény, stílusszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal, szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés, a Nyugat és nemzedékei, dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, posztmodern stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés	A költői beszédmód változásának értelmezése. A költői nyelvhasználat megismerése és értelmezése. Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. A valóság és a valóságon túli világ elkülönítése, értelmezése. Vélemény kialakításának képessége, a helyes érveléstechnika elsajátítása, ösztönös beszédből retorikai jártasság, tudatos nyelvhasználat kialakulása. Megfelelő közéleti erkölcsi magatartás tudatosítása. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. A forma érzékelése. Kreativitás,örömteli, kí-

2. Természet és táj. A belső táj. (Irodalmi témakörök: A felvilágosodás irodalma. A romantika irodalma. A magyar romantika irodalma. A klasszikus modernség irodalma. A magyar irodalom a XX. században. A modernizmus irodalma: Csokonai. Petőfi. Arany. Ady. Mikszáth. Móricz. Babits. Kosztolányi. Tóth Á. József A. Radnóti. Illyés. Shelley. Byron. Verlaine. Baudelaire. Apollinaire. **Magyar nyelvi témakörök: Retorika - a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés. Pragmatika - a megnyilatkozás fogalma, a társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Természeti képek a népzenében. Vivaldi: A négy évszak. Beethoven: VI. szimfónia (Pastorale). Schubert művei. Debussy: A tenger.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: Karanczi Zoltán: Tájkép a művészetben, művészet a tájban** **Hegyi Botos Attila: Belső tájak, külső jelek** **Tajkepek, belső érzelmek .)**	24	felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, szatíra, gúny, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, stílusszintézis, piktúra, szentencia, rapszódia, népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, zsenikultusz, irányregény, utópia, szigetutópia, szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő, ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus, különc, donquijoteizmus, filozófiai dal, filozófiai költészet, nominális és verbális stílus, irónia, versciklus, naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom, a Nyugat és nemzedékei, dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, tárgyias tájvers, komplex kép, Új Idők, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszédfajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése, megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, vokális műfajok; motetta, etűd, személyes/közösségi tér, minimál tér	sérletező, alkotótevékenység közben. A motiváció kialakítása a folyamatos önművelésre.

3. Dráma (Irodalmi témakörök: A felvilágosodás irodalma. A magyar romantika irodalma. Kortárs magyar irodalom: Szigligeti Ede - Liliomfi. Vörösmarty Mihály - Csongor és Tünde. Katona József - Bánk bán. A mai magyar dráma, például Spiró György, Parti Nagy Lajos, Nádas Péter, stb. **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Hősi motívumok a zenében. Wagner, Liszt: H-moll zongoraverseny, Erkel operái.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: Mozdulat a képen – a mozdulat képe: a térbeliség és időbeliség összefüggéseinek felismertetése.)**	24	felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, szatíra, gúny, klasszicista dráma, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény, színmű opera, vokális műfajok, etűd, hangfürt, perspektívák, művészi hatás, parafrázis, személye tér, közösségi tér	
4. Meseirodalom, misztikum (Irodalmi témakörök: A felvilágosodás irodalma, A romantika irodalma, A magyar romantika irodalma. A klasszikus modernség irodalma. A modernizmus irodalma: Fazekas: Lúdas Matyi, Petőfi: János vitéz, Poe: A holló, Swift: Gulliver utazásai, Oscar Wilde meséi, Lewis Caroll: Alice Csodaországban, Szathmári Sándor: Kazohínia, Lázár Ervin, Tolkien. **Magyar nyelvi témakörök: A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; a szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Purcell: Didó és Aeneas. Handel "varázsoperái". Mendelssohn: Szentiváneji álom. Mozart: Varázsfuvola. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei. A Harry Potter c. film zenéje.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: Meseillusztrációk.)**	24	felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, szatíra, gúny, weimari klasszika, drámai költemény, elbeszélő költemény, szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.; esszé opera, etűd, hangfürt, művészi hatás, parafrázis, media, medium, technikai kép, filmnyelvi eszközök, montázselv, sztereotípia, célközönség, célcsoport, reprezentált világ, virtuális világ	

Szabadon felhasználható órák	11		

Évfolyam:	**11.**		
Óraszám:	**108**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

1. Isten és ember (Irodalmi témakörök: A középkor irodalma, A reneszánsz irodalma, A felvilágosodás irodalma, Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában, A magyar irodalom a XX. században I-II. Metszetek a kortárs magyar irodalomból. Assisi Sz. F., Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom. Kosztolányi. Dante. Janus P. Madách. Goethe. Balassi. Villon. Vörösmarty. Ady. Babits. József A. Pilinszky. Petri. **Magyar nyelvi témakörök: Általános nyelvészet, nyelvváltozatok. (A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek. Szótárhasználat. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Transzcendencia a zenében. A gregorián dallam. OMS. Assisi Sz.F. Naphimnusz. Dies Irae, középkori dallam. Szenczi Molnár Albert: Zsoltároskönyv. J.S.Bach: Misék, korálok, passiók. Liszt: Koronázási mise. Liszt: Szent Erzsébet legendája. Mozart: Koronázási mise. Kodály: Öt tantum ergo. Kodály: Psalmus Hungaricus. Kodály: Ének Szent István királyhoz. Spirituálék, gospelek.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: Barokk: reformáció - ellenreformáció hatása a művészetre. Giovanni Lorenzo Bernini - Perszephoné elrablása / Szent Teréz extázisa / Négy folyó kútja. Szent Péter tér. Loyolai Szent Ignác Bencés templom. Michelangelo Merisi da Caravaggio: Máté elhívatása/ Szent Pál megtérése. Nicolas Poussin. Peter Paul Rubens. Diego Velázquez. Klasszicizmus: Jean François Chalgrin - Odeon színház/ Napóleon diadalív. Hild Jozsef - Esztergomi bazilika / Deák téri evangelikus templom. Jean Auguste Ingres. Jacques- Louis David. Romantika: Eugène Delacroix. William Turner. Francisco Goya.)**	25	Patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron, reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, búcsúvers, bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers,weimari klasszika, drámai költemény filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia, emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter Magyar nyelv: nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései. A nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek, értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár zsoltár típusú népdal, szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfürt, művészi hatás, parafrázis	Általános, összefoglaló ismeretek a nyelvről, a nyelv és az ember viszonyáról. A nyelvhasználat társadalmi jelenségként való szemlélete. Nyelvi tudatosság növelése. Törekvés a társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok szellemi hátterének megértésére, a morális gondolkodásra és ítéletalkotásra. A férfi-női társadalmi szerepek megértése. A színházi hatásrendszer befogadása; annak megélése, hogy a művekben megjelenített konfliktusok átélése, megértése segítséget ad a saját életproblémák felismerésében, értelmezésében. Színház és dráma kapcsolatának megértése. A vallásos-keresztény gondolkodása áttekintése az európai irodalom történetének főbb korszakaiban. Konkrét zenei művek témáinak

2. Végletek (Irodalmi témakörök: A klasszikus modernség irodalma, a modernizmus irodalma, dráma - és színháztörténete Csehov, Ibsen, Beckett, Örkény, Dürenmatt, Brecht életművének tükrében. **Magyar nyelvi témakörök: Nyelv és társadalom: A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma; Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv, Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Az orosz ötök, Csajkovszkij. Kurt Weill: Koldusopera** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: Gustave Courbet. Theodore Rousseau - Jean-François Millet - Kalászszedők / Magvető / Angelus. Ivan Nyikolajevics Kramszkoj - Krisztus a pusztában. Munkácsy Mihály - Siralomház / trilógia. Édouard Manet - Zene a Tuiléríák kertjében / Reggeli a szabadban / Olympia. Claude Monet - Camille / Zöld ruhás nő / A nő napernyővel / Nő a kertben / Tavirózsák. Pierre-Auguste Renoir - Bál a Moulin de la Galette / A hinta. Vincent van Gogh - Napraforgók / Éjjeli kavezó / Önatckép / Van Gogh szobája.)**	24	groteszk, abszurd, egyperces, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma, abszurd dráma, kétszintes dráma, epikus színház fogalma. Magyar nyelv: megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv, jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, vokális műfajok, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfürt; művészi hatás, önreflexió, társadalmi reflexió	ismerete. Az egyes zeneszerzők egyéni hangvételének felismerése. Stíluselemzés. Személyiségfejlesztés, alkotva tanulás, empátia, intuíció, minőségérzék, önmagukkal szembeni igényesség kialakítása, fejlesztése.

3. Az egyén (Irodalmi témakörök: A reneszánsz irodalma, a felvilágosodás irodalma, a romantika irodalma, a magyar romantika irodalma, a klasszikus modernség irodalma: Janus P. Hölderlin. Byron. Gogol. Puskin. Voltaire. Stendhal **Csokonai. Vörösmarty. Petőfi. Arany. Ady. Babits. Kosztolányi. József A. Radnóti. Karinthy.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Szokolay: Ecce homo. Csemiczky Miklós művei. Mai magyar zeneszerzők. Rajz és vizuális kultúra témakörök: Henri Matisse. Auguste Rodin.**	24	korstílus, romantika, verses regény, felesleges ember, szatíra, gúny,tézisregény, szatíra, gúny, vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, stílusszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal, ballada,dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás, A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia tradíció, átdolgozás, dialektus, vokális műfajok; digitális képalkotás, új média, társadalmi nyilvánosság, virtuális világ, közösségi média	

4. A nő, női sorsok (Irodalmi témakörök: A reneszánsz irodalma. A magyar irodalom a XX. században I-II.A klasszikus modernség irodalma. Metszetek a kortárs magyar irodalomból. A posztmodern világirodalom. József A. Kosztolányi. Weöres Flaubert. Villon. Nemes Nagy. Szabó M. Bronte. V. Woolf . Magyar nyelvi témakörök: Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés. Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Kodály: Molnár Anna. Népballadák. Chopin keringői. Bartók: A kékszakállú herceg vára. Rajz és vizuális kultúra témakörök: Henri de Toulouse-Lautrec - Fernando cirkusz - műlovarnő / Rue des Moulins / plakátok / nyilvánosházak ábrázolása. Szinyei Merse Pál - Majális / Lilaruhás nő / Szerelmespár / Anya és gyermekei. Alfons Maria Mucha.)	24	objektív költészet, intellektuális költészet, posztmodern,családregény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság Magyar Népzene Tára, zsoltár típusú népdal, dalciklus, duett	
Szabadon felhasználható órák száma	11		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**120**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

1. Elnyomás (Irodalmi témakörök: A barokk és a rokokó irodalma. A XX. századi történelem az irodalomban, A klasszikus modernitás irodalma. A modernizmus irodalma. Kertész. Herta Müller. Orwell. Csehov. Radnóti. Thomas Mann. Klaus Mann. József Attila. Mikes. Anne Frank. Pilinszky. Bodor Ádám. Móricz. **Magyar nyelvi témakörök: Nyelvészeti és nyelvtörténeti áttekintés: Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Bartók: Cantata profana, Concerto. Petrovics Emil: C'est la guerre. Arnold Schönberg: Egy varsói menekült. A dodekafónia.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: A XX. Század művészete: dadaizmus: Tristan Tzara. Marcel Duchamp.)**	36	barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat, életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, ,,Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom totalitárius, történelmi dráma Magyar nyelv: nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet zsoltár típusú népdal, szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfürt, interaktív, parafrázis, művészi hatás, koncepció, önreflexió, társadalmi reflexió, kísérleti művészet	Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. A költői beszédmód változásának értelmezése. A költői nyelvhasználat értelmezése. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Többféle világfelfogás egyidejű létezése. Vélemény kialakításának képessége, a helyes érveléstechnika elsajátítása, ösztönös beszédből retorikai jártasság, tudatos nyelvhasználat kialakulása .

2. Tabu (Irodalmi témakörök: A reneszánsz irodalma, A felvilágosodás irodalma. A klasszikus modernség irodalma. A magyar irodalom a XX. században I-II. Metszetek a kortárs magyar irodalomból. Janus Pannonius. Boccaccio. Wilde. Thomas Mann. Kafka. Parti Nagy. Kiss Judit Ágnes. **Magyar nyelvi témakörök: Stilisztikai áttekintés. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Farinelli: A kasztrált. Sztravinszkij: Tavaszi áldozat.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök: Szürrealizmus: Salvador Dalí - Szent Antal megkísértése / Idő múlása / Vérző rózsák / Gala / A nagy maszturbátor / Geopolitikai gyermek figyeli az új ember születését)**	36	novella, novellafüzér, anekdotam humanizmus, posztmodern, tabu, freudizmus, Nyelvtani fogalmak: stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés opera, vokális műfajok, célközönség, célcsoport, művészi hatás, parafrázis	Megfelelő közéleti erkölcsi magatartás tudatosítása. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. Társadalmi felelősség erősítése. Figyelem felkeltése a körülöttünk lévő társadalmi és környezeti jelenségekkel kapcsolatban.

3. Irodalmi párbeszéd (Irodalmi témakörök: A görög irodalom. A római irodalom. A középkor irodalma, A reneszánsz irodalma. A felvilágosodás irodalma. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában, A magyar irodalom a XX. században I-II. Metszetek a kortárs magyar irodalomból. Kortárs magyar irodalom. A posztmodern világirodalom. Himnikus műfajok. Szapphó. Kölcsey. Ady. Radnóti. József Attila. A vergiliusi eklógák és Radnóti eklogái. A villoni balladák és Arany János balladái. Biblia-Faust-Mester és Margarita. Arany-Petőfi barátság (levelezések, versek). Kosztolányi-Karinthy (Nyár, nyár, nyár). Babits és Szabó Magda esszéi Vörösmartyról. Parti Nagy: Petőfi Barguzinban, Tandori D.: H. királyfi, mostohaapja előtt, Áldó Ágnes: Születésnapodra, Thomas Mann levele, József A: Thomas Mann üdvözlése... **Magyar nyelvi témakörök: Szövegtani áttekintés. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés.** **Ének-zenei témakörök: Zeneművek – énekes és zenehallgatási anyag, komplex készségfejlesztés: Zenei persziflázsok. Saint Saëns: Az állatok farsangja. Liszt: Rigoletto parafrázis.** **Rajz és vizuális kultúra témakörök:Illusztráció: Petőfi Bolond Istókjához. Dalí - Dante Isteni színjáték / Don Qujiote. Almásy Aladár - Vakok. Ady párnába fúrta magát / A spiccelõ Léda / Érdek Petőfi (Önarckép). Pilinszky, Franz Kafka, Csokonai, Kölcsey, Kazinczy illusztrációk.)**	36	himnusz, nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet, ekloga, eklogaciklus, ballada, emberiségköltemény, regény, mítoszregény Nyelvtani fogalmak: szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, témaréma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.; esszé autentikus, tradíció, átdolgozás, művészi hatás, parafrázis, koncepció, önreflexió, társdadalmi reflexió	
Szabadon felhasználható órák száma	12		

Matematika

Évfolyam:	9/ny		
Óraszám:	36		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Geometria	8	Alapvető geometria fogalmak, pont, egyenes, sík, ezek kölcsönös helyzete, szögek.	Szövegértés, síkbeli és térbeli tájékozódás, rendszerező képesség fejlesztése.
		Háromszögek tulajdonságai, csoportosítása, összefüggés a háromszög paraméterei között, Pitagorasz-tétel, terület képletek, nevezetes ponthalmazok.	Síkbeli tájékozódás, tervezés, a konstrukciós, analizáló képesség és a diszkussziós igény kialakítása, sokoldalú szemléltetés, szerkesztőprogramok megismerése.
		Négyszögek csoportosítása, tulajdonságai, terület, kerület számítás.	Tájékozottság a megismert síkidomok tulajdonságaiban.
		Térgeometriai alapok, felszín, térfogat.	
Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika	6	Halmaz megadása, halmaz eleme, halmazok egyenlősége, alaphalmaz, részhalmaz, üres halmaz, véges és végtelen halmaz, komplementer halmaz, halmazműveletek (unió, metszet, különbség), a halmaz elemeinek ábrázolása Venn-diagramon, egyszerű ponthalmaz ábrázolása koordináta-rendszerben, véges halmaz elemeinek száma, számhalmazok, számegyenes, intervallum.	Halmazokba való rendezés megértése. Szövegértés fejlesztése. Matematika modellalkotás gyakoroltatása. Komplex figyelem és logikus gondolkodás fejlesztése.
Statisztika, valószínűség-számítás	4	Statisztikai adatok és ábrázolásuk (gyakoriság, relatív gyakoriság, kördiagram, oszlopdiagram stb.).	Adatsokaságokban való eligazolódás: táblázatok olvasása, grafikonok készítése, elemzése. Számítógép használata az adatok rendezésében, kiértékelésében, ábrázolásában. Együttműködési készség fejlesztése.
		Adathalmazok jellemzői: számtani közép, medián, módusz, terjedelem, szórás.	Statisztikai adatok, grafikonok helyes értelmezése, elemzése. Képi információ és a matematikai tartalom kapcsolata. Nagy adathalmaz vizsgálata kevés statisztikai jellemzővel: előnyök és hátrányok.
Algebra	14	Betűk használata a matematikában, műveletek betűs kifejezésekkel. Egytagú, többtagú kifejezések; kifejezések fokszáma.	A fogalom célszerű kiterjesztése, a számok nagyságrendjének tudása. Absztrakció képesség fejlesztése.

		A hatványozás értelmezése 0 és negatív egész kitevőre, a hatványozás azonosságai; számok abszolút értéke, normál alakja.	
		Egyes változók kifejezése fizikai, kémiai képletekben.	Önellenőrzés igénye. Értő szövegolvasás.
		A lineáris egyenletek megoldásának áttekintése. Egyenletek megoldása mérlegelvvel. Gyakorlati, mindennapi életbeli problémák megoldása egyenletekkel.	
Szabadon felhasználható órakeret	4		

Évfolyam:	**9.**		
Óraszám:	**108**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
		Alapvető geometria fogalmak, pont, egyenes, sík, ezek kölcsönös helyzete, szögek, nevezetes szögpárok.	Szövegértés, síkbeli és térbeli tájékozódás, rendszerező képesség fejlesztése.
		Háromszögek tulajdonságai, csoportosítása, összefüggés a háromszög paraméterei között, Pitagorasz-tétel, terület képletek, nevezetes ponthalmazok, háromszögek nevezetes vonalai, körei, szerkesztések, Thalesz-tétel. Egyenlő szárú, szabályos, derékszögű háromszög.	Síkbeli tájékozódás, tervezés, a konstrukciós, analizáló képesség és a diszkussziós igény kialakítása, sokoldalú szemléltetés, szerkesztőprogramok megismerése.
		Négyszögek csoportosítása, tulajdonságai, terület, kerület számítás. Speciális négyszögek (trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet).	Tájékozottság a megismert síkidomok tulajdonságaiban.
		Sokszögek, tulajdonságok, átlók száma, belső és külső szögek összege, belső szög nagysága.	Sejtések megfogalmazása, új összefüggések felfedezése, bizonyítási igény kialakítása.
Geometria	**22**	Térgeometriai alapok, felszín, térfogat.	

		Geometriai transzformációk. Tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, forgatás, eltolás - vektorok, tulajdonságok. Szimmetriák, egybevágóság, hasonlóság.	A transzformációk, mint függvények értelmezése, a matematika különböző területei közötti kapcsolatok keresése. Gyakorlati feladatok megoldása egybevágóság segítségével.
Függvények	**18**	Az egyértelmű és kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés fogalma. Értelmezési tartomány, képhalmaz, értékkészlet. A függvény megadása, elemi tulajdonságai (szélsőérték, zérushely, növekedés, fogyás). Táblázatok készítése adott szabálynak megfelelően. Helyettesítési érték. Grafikon és az értéktáblázat kapcsolata.	Konkrét függvények elemzése a grafikonjuk alapján. Időben lejátszódó valós folyamatok elemzése grafikon alapján.
		A lineáris függvény, lineáris kapcsolatok. A lineáris függvények tulajdonságai. Az egyenes arányosság. A lineáris függvény grafikonjának meredeksége és tengelymetszete.	Modellek alkotása: lineáris kapcsolatok felfedezése a hétköznapokban. Számítógép használata a lineáris folyamat megjelenítésében.
		Az abszolútérték-függvény, a másodfokú függvény, a négyzetgyökfüggvény, a fordított arányosság függvény (törtfüggvény) grafikonja és tulajdonságai. Függvénytranszformáció algebrai és geometriai kapcsolata.	Valós folyamatok függvénymodelljének megalkotása. A folyamat elemzése a függvény vizsgálatával, az eredmény összevetése a valósággal. A modell érvényességének vizsgálata. Megosztott figyelem fejlesztése.

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika	**18**	Halmaz megadása, halmaz eleme, halmazok egyenlősége, alaphalmaz, részhalmaz, üres halmaz, véges és végtelen halmaz, komplementer halmaz, halmazműveletek (unió, metszet, különbség), a halmaz elemeinek ábrázolása Venn-diagramon, egyszerű ponthalmaz ábrázolása koordináta-rendszerben, véges halmaz elemeinek száma, logikai szita, végtelen halmaz, számhalmazok, számegyenes. Matematikai kijelentés (állítás), egyszerű logikai műveletek (tagadás, "és", "vagy"), logikai műveletek és halmazműveletek kapcsolata. Leszámlálás-sorbarendezés (ismétléses és ismétlés nélküli permutáció), faktoriális	Halmazokba való rendezés megértése. Matematikai modell (logikai szita) alkalmazása. Állítás logikai értékének eldöntése, logikai műveletek alkalmazása feladatokban, kvantorok helyes használata. Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó sorba rendezési feladatok megoldása rendszerezéssel. Sorba rendezési feladatok megoldása matematikai problémákban Összeszámlálási modellek alkalmazása feladatok megoldásában. Szövegértés fejlesztése. Matematika modellalkotás gyakoroltatása. Komplex figyelem és logikus gondolkodás fejlesztése.
Statisztika, valószínűség-számítás	**8**	Statisztikai adatok és ábrázolásuk (gyakoriság, relatív gyakoriság, oszlopdiagram, kördiagram, átlag).	
		Adathalmazok jellemzői: számtani közép, medián, módusz, terjedelem, szórás. Környezetvédelmi, népesedési, fogyasztásról szóló adatok szerepeltetése.	Képi információ és a matematikai tartalom kapcsolata. Nagy adathalmaz vizsgálata kevés statisztikai jellemzővel: előnyök és hátrányok, grafikus manipulációk.
Algebra	**31**	Betűk használata a matematikában, műveletek betűs kifejezésekkel. Egytagú, többtagú kifejezések; kifejezések fokszáma. Összeg, tag, szorzat, tényező, egynemű kifejezés, együttható, polinom.	
		A hatványozás értelmezése 0 és negatív egész kitevőre, a hatványozás azonosságai; számok abszolút értéke, ellentettje, reciproka, normál alakja. Négyzetgyök.	A fogalom célszerű kiterjesztése, a számok nagyságrendjének tudása. Absztrakció képesség fejlesztése. Irracionális számok helye a számegyenesen. Számológép használata.

		Nevezetes azonosságok: kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás; (a ± b)2, a2 – b2 szorzat alakja. Teljes négyzet. Szorzattá alakítás módszerei: kiemelés, csoportosítás, nevezetes azonosságok alkalmazása.	Műveletek végzése számokkal és algebrai kifejezésekkel, a szaknyelv használata.Kombinatív és absztrakciós készség fejlesztése.
		Ezen azonosságok alkalmazása egyszerű algebrai törtekkel végzett műveleteknél. (Egyszerűsítés, szorzás, osztás, összevonás.)	
		Egyes változók kifejezése fizikai, kémiai képletekben.	Önellenőrzés igénye. Értő szövegolvasás. Modell választása, alkalmazása gyakorlati életből vett feladatokban.
		A lineáris egyenletek megoldásának áttekintése. Alaphalmaz. Egyenletek megoldása mérlegelvvel, szorzattá alakítással, értelmezési tartomány és értékkészlet vizsgálatával. Gyakorlati, mindennapi életbeli problémák megoldása egyenletekkel. Százalékszámítás, kamatszámítás, út-idő-sebesség, közös munkavégzés, keveréses feladatok, pénzügyi és gazdasági tematikájú feladatok.	
		Elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszer megoldása (behelyettesítő módszer, egyenlő együtthatók módszere, grafikus módszer).	Algoritmikus gondolkodás és a gyakorlati problémák modellezése, értő szövegolvasás. Becslés, önellenőrzés, kerekítés.
		Egyenletrendszerre vezető szöveges feladatok, példák többismeretlenes egyenletrendszerre.	
		Abszolútértékes egyenletek.	A rendszerező-képesség fejlesztése.
Szabadon felhasználható órakeret	**11**		

Évfolyam:	**10.**		
Óraszám:	**108**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

		Körrel kapcsolatos ismeretek, elnevezések, jelölések használata, kerület, terület, körív, körcikk, körszelet, körgyűrű. Középponti és kerületi szögek tétele. Húrnégyszögek tétele, érintő, érintőszakasz, érintő négyszögek, látókörív.	Kreatív problémamegoldás. Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körcikk területével. Kör, körcikk, körgyűrű és körszelet területének és kerületének kiszámítása.
		Hasonlóság és alkalmazásai. Középpontos hasonlósági transzformáció, hasonlóság, hasonlóság aránya, hasonló alakzatok területe, térfogata, háromszögek hasonlóságának alapesetei. Hasonlóság derékszögű háromszögben, szerkesztési feladatok.	Pontos fogalomalkotásra törekvés. Gyakorlati feladatok megoldása hasonlóság segítségével (például alaprajz-, térképkészítés, modellezés).
		Hegyesszögek szögfüggvényei derékszögű háromszögben, szögfüggvények definíciója, összefüggések a szögfüggvények között, távolságok meghatározása, síkbeli és térbeli számítások, nevezetes szögek szögfüggvényei. A háromszög trigonometrikus területképlete, szinusztétel.	
		Körcikk, körszelet területe, szabályos sokszögek területe, kerülete.	Geometriai ismeretek alkalmazása, biztos számolási készség, zsebszámológép célszerű használata.
		Vektorok, vektor abszolút értéke, ellentett vektorvektor műveletek, vektorok a koordinátarendszerben, vektorok felbontása összetevőkre, nullvektor, egységvektor.	A vektorok további alkalmazása.
Geometria	**30**	A forgásszög fogalma.	
		A másodfokú függvény, a négyzetgyökfüggvény grafikonja és tulajdonságai. Ábrázolása függvénytranszformációk segítségével.	Egy adott probléma megoldása két különböző módszerrel. Az algebrai és a grafikus módszer összevetése. Megosztott figyelem fejlesztése. A függvényszemlélet továbbfejlesztése. Az értelmezési tartomány és értékkészlet szerepe.
Függvények	**15**	Szögfüggvények kiterjesztése.	A kiterjesztés szükségességének, alapgondolatának megértése.

		Trigonometrikus alapfüggvények és transzformációik.	Időtől függő periodikus jelenségek kezelése. Tudatos megfigyelés a változó szempontok és feltételek szerint.
Gondolkodási módszerek, logika, kombinatorika	**15**	Logikai műveletek (implikáció, ekvivalencia), feltételek ("szükséges", "elégséges", "szükséges és elégséges"), kvantorok ("minden", "létezik"), definíció-állítás-tétel, sejtés, cáfolás, ellentmondás, bizonyítási módszerek (direkt és indirekt), skatulyaelv; leszámlálás-sorbarendezés (ismétléses és ismétlés nélküli variáció, ismétlés nélküli kombináció), faktoriális, esetszétválasztásos-kiválasztási feladatok, visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel, binomiális együtthatók, Pascal-háromszög.	Komplex figyelem és logikus gondolkodás fejlesztése. Érvelési-következtetési folyamatok megértése. Az esetek leszámlálásának, a diszkusszió fontosságának felismerése. Módszerválasztás fejlesztése.
Valószínűségszámítás	**5**	Valószínűségi kísérletek. Valószínűség előzetes becslése (előzetesen "jósolt" esélyek és relatív gyakoriságok összevetése), szemléletes fogalma.	A valószínűségi szemlélet fejlesztése. Kísérletek, játékok csoportban, tudatos megfigyelés, a tapasztalatok rögzítése. Véletlen kísérletekből számított relatív gyakoriság és valószínűség kapcsolata.
		Valószínűségszámítás klasszikus modellje; véletlen esemény és bekövetkezésének esélye, valószínűsége.	Modell és valóság kapcsolata; a valós helyzetek értelmezése, megértése és értékelése. Kísérletek elvégzése és számítógépes modellezése.
		Egyszerű valószínűség-számítási problémák.	Ismeretek mozgósítása, tanult kombinatorikai módszerek alkalmazása.
Algebra	**32**	Racionális, irracionális szám.	A permanencia elve a számfogalom bővítésében. √n lehet racionális és irracionális.
		A négyzetgyökvonás azonosságai. Gyökjel alól kihozatal, gyökjel alá bevitel, törtek nevezőjének gyöktelenítése.	Számológép használata. A négyzetgyök azonosságainak használata konkrét esetekben. Kommunikáció a matematika nyelvén.

		A másodfokú egyenlet megoldása (teljes négyzetté kiegészítés), a megoldóképlet (a megoldhatóság vizsgálata, a diszkriminánsszerepe), gyöktényezős alak, gyökök és együtthatók összefüggése. A másodfokú egyenlet és a másodfokú függvény kapcsolata. Paraméteres másodfokú egyenletek. Összefüggés két pozitív szám számtani és mértani közepe között. Egyszerű szélsőérték-feladatok megoldása.	A megoldás keresése többféle úton, tanulói felfedezések, önálló eljárások keresése. Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése.
		Másodfokú egyenletre vezető szöveges feladatok, gyakorlati problémák.	A matematika eszközként való felhasználása gyakorlati és természettudományos problémák megoldásában. Matematikai modellalkotás.
		Egyszerű másodfokúra visszavezethető magasabbfokú egyenletek megoldása.	Matematika írásbeli kommunikáció fejlesztése.
		Ekvivalens és nem ekvivalens lépések egyenletek átalakításánál, egyszerű négyzetgyökös egyenletek. Az értelmezési tartomány és az értékkészlet vizsgálata.	Diszkussziós igény az algebrai feladatoknál. Önellenőrzés igényének fejlesztése.
		Másodfokú egyenlőtlenség megoldása. A megoldások ábrázolása számegyenesen.	Az algebrai és grafikus módszerek együttes alkalmazása a problémamegoldásban.
		Trigonometrikus egyenletek megoldása: a definíciók és azonosságok közvetlen alkalmazását igénylő feladatok. Egyszerűbb egyenlőtlenségek.	A matematika különböző területeinek összekapcsolása (geometria, algebra, függvények) - rendszerezés képességének fejlesztése.
Szabadon felhasználható órakeret	**11**		

Évfolyam:	**11.**		
Óraszám:	**144**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

Trigonometria	**30**	Vektorok a koordinátarendszerben, műveletek, skaláris szorzat, cos-tétel, sin tétel. Trigonometrikus egyenletek megoldása: a definíciók és azonosságok közvetlen alkalmazását igénylő feladatok. Egyszerűbb egyenlőtlenségek.	Permanencia elve. A matematika különböző területeinek összekapcsolása (geometria, algebra, függvények) - rendszerezés képességének fejlesztése.
Koordináta-geometria	**30**	Pontok a koordinátarendszerben osztópont, súlypont, távolságok, vektorok hajlásszöge, egyenes adatai, egyenes egyenlete, kör egyenlete, kölcsönös helyzetek, metszéspontok, alakzatok egyenletének jelentése, jelentősége, szerkesztési feladatok lekövetése a koordinátákkal, háromszög nevezetes vonalai.	A térszemlélet fejlesztése, a bizonyítási készség fejlesztése. Tervszerű munkára nevelés, adott probléma többféle reprezentációja.
Függvények	**5**	Exponenciális függvények és tulajdonságaik. Egyszerűbb függvénytranszformációk. A logaritmus függvények és tulajdonságaik. Egyszerűbb függvénytranszformációk.	Modellek alkotása: az exponenciálisnövekedés/csökkenés matematikai modelljének összevetése konkrét, valós problémákban. Függvénynek és inverzének a grafikonja a koordináta-rendszerben. Az eredeti és az inverz függvény tulajdonságainak kapcsolata.
Gondolkodási módszerek, gráfelmélet, számelmélet	**20**	Gráf, csúcs, él, fokszám, út, kör, összefüggő gráf, fa, egyszerű gráfelméleti formulák (fokszámösszeg, élek száma közötti összefüggés); oszthatósági alapfogalmak (osztó, többszörös, prímszám, összetett szám), természetes számok prímtényezős felbontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, relatív prím, számelmélet alaptétele, oszthatósági szabályok (2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 hatványai), számrendszerek (átírás 2-es számrendszerből 10-esbe, 10-esből 2-esbe), helyiérték, természetes szám, egész szám, racionális szám, irracionális szám, valós szám.	Kapcsolatok szemléltetése gráfokkal. Oszthatósági feladatok precíz megoldása. Számrendszerek közötti átváltás gyakoroltatása. Törtek különböző alakjai. Összetett oszthatósági szabályok alkalmazása Számolás osztási maradékokkal (például összeg, szorzat, hatvány maradéka) Az egész számok, a véges tizedes törtek, a végtelen szakaszos tizedes törtek és a racionális számok kapcsolata. A számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig. Végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete. Példák irracionális számokra. Számhalmazok műveleti zártsága.

		Egyszerű valószínűség-számítási problémák.	Ismeretek mozgósítása, tanult kombinatorikai módszerek alkalmazása.
		Statisztikai mintavétel. Valószínűségek visszatevéses mintavétel (binomiális eloszlás) és visszatevés nélküli mintavétel esetén. Statisztikai mintavétel a gyakorlati életben.	A mintavételi eljárás lényege - valószínűségi modell alkotása.
Valószínűség, statisztika	**15**	Eseményekkel végzett műveletek egyszerű, konkrét feladatokban. Példák események összegére, szorzatára, komplementer eseményre, egymást kizáró eseményre. Elemi események. Események előállítása elemi események összegeként. Példák független és nem független eseményekre. Geometriai valószínűség, várható érték.	Műveletek értelmezése. Ismeretek rendszerezése, bővítése. A matematika különböző területei közötti kapcsolat tudatosítása (logikai műveletek, halmazműveletek és események között művelet összekapcsolása). A számítógép alkalmazása statisztikai adatok, illetve véletlen jelenségek vizsgálatára.
		N-edik gyök fogalma és azonosságai.	A matematikai fogalom célszerű kiterjesztése, a fogalmak általánosításánál a permanencia elv felhasználása.
		A hatványozás értelmezése racionális kitevő esetén. A hatványozás azonosságainak ismerete és használata.	
		A logaritmus értelmezése.	Bizonyítás iránti igény mélyítése.
		A logaritmus, mint a hatványozás inverz művelete.	Matematikatörténeti vonatkozások megismerése (könyvtár- és internethasználat).
		A logaritmus azonosságai. Áttérés más alapú logaritmusra.	Permanencia elve.
		Exponenciális és logaritmikus egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek.	Az absztrakciós és szintetizáló képesség fejlesztése. Önellenőrzés igényének fejlesztése.
Algebra	**30**		Gyakorlati (például pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása, alkalmazása.
Szabadon felhasználható órakeret	**14**		

Évfolyam:	**12.**

Óraszám:	**120**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Térgeometria	**20**	Térgeometria, felszín, térfogat, oldalak és szögek számítása, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, egymásba írt testek, szabályos testek.	Rendszerezési képesség, komolyabb összefüggések felismerése, a matematika különbözős területei közötti eszközök használata. Térszemlélet, térlátás fejlesztése, esztétikai érzék fejlesztése. Mértékegységek, sűrűség, testek hálójának lerajzolása, forgástestek származtatása, hasonó testek térfogata, hasonló síkidomok területe
Sorozatok	**20**	A számsorozat fogalma. Rekurzív sorozatok. Számtani sorozat, az n. tag, az első n tag összege. Mértani sorozat, az n. tag, az első n tag összege. Pénzügyi számítások. Kamatoskamat-számítás. Hitel és járadékfizetés. Tőke, kamatláb, kamat, futamidő, gyűjtőjáradék, törlesztőrészlet.	A sorozat felismerése, a megfelelő képletek használata problémamegoldás során. Modellek alkotása: befektetés és hitel; különböző feltételekkel meghirdetett befektetések és hitelek vizsgálata; a hitel költségei, a törlesztés módjai. Az egyéni döntés felelőssége: az eladósodás veszélye. A szövegbe többszörösen mélyen beágyazott, közvetett módon megfogalmazott információk és kategóriák azonosítása.
Statisztika	**20**	Statisztika Statisztikai adatok és ábrázolásuk. Adathalmazok jellemzői. Nagy adathalmazok jellemzése statisztikai mutatókkal. Reprezentatív minta, sodrófa (box-plot) diagram, minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás.	Statisztikai kimutatások és valóság: információk kritikus értelmezése, esetleges manipulációs szándék felfedeztetése. A reprezentatív minta jelentőségének megértése. Számoló- és számítógép használata statisztikai mutatók kiszámítására A valószínűség és a statisztika törvényei érvényesülésének felfedezése a gazdaságban, pénzügyi és társadalmi folyamatokban. A szerencsejáték igazságtalanságának és a játékszenvedély veszélyeinek felismerése.

Rendszerező összefoglalás

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfelmélet, számelmélet	**8**	Bizonyítás, halmaz, halmazműveletek, Venn-diagram, logikai műveletek, leszámlálás-sorbarendezés, permutáció, variáció, kombináció, gráf- és számelméleti feladatok megoldása	Rendszerezés a gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfelmélet, számelmélet témakörökön belül.
Algebra, számelmélet	**8**	Számhalmazok Számelméleti összefoglalás. A valós számok és részhalmazai. A műveletek értelmezése, műveleti tulajdonságok. Egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek. (Első, másodfokú, abszolútértékes, gyökös, exponenciális, trigonometrikus, logaritmusos.) Szöveges feladatok.	Rendszerezési képesség, komolyabb összefüggések felismerése. Matematikatörténeti ismeretek (könyvtár- és internethasználat). Szám- és műveletfogalom biztos alkalmazása. Tervszerű, pontos és fegyelmezett munkára nevelés. Az önellenőrzés fontossága. Megoldási módszer választása. Matematika különböző ágai közötti összefüggések felismerése(pl, algebra és függvények) A problémamegoldó gondolkodás, a szövegértés, a szövegelemzés fejlesztése.
Valószínűség-számítás	**8**	Valószínűségszámítás Gyakoriság, relatív gyakoriság. Véletlen esemény valószínűsége. A valószínűség kiszámítása a klasszikus modell alapján. Geometriai valószínűség, visszatevéses mintavétel, visszatevés nélküli mintavétel, várható érték. A véletlen törvényszerűségei.	Rendszerezési képesség, komolyabb összefüggések felismerése a matematika különböző ágai között. Tervszerű, pontos, fegyelmezett munkára nevelés. Önellenőrzés fontossága, helyes matematikai módszer megválasztása.
Függvények	**6**	Egyváltozós függvények. A függvény grafikonja, függvénytranszformációk. A függvény jellemzése. Sorozatok. Számtani és mértani sorozatok. Kamatos kamat, járadékszámítás.	Rendszerezés, átlátás, összefüggések, kapcsolatok felfedezése.
Geometria	**8**	Térelemek, háromszögek, sokszögek, egybevágósági és hasonlósági transzformációk, a kör és részei, területszámítás.	

Trigonometria	**10**	Szögfüggvények alkalmazása a derékszögű háromszögekben, szinusz-és koszinusztétel, trigonometrikus függvények, egyenletek, egyenlőtlenségek.	
Szabadon felhasználható órakeret	**12**		

Osztályldő

Évfolyam:	9/ny		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Ismerkedés, kapcsolatteremtés, kapcsolatfelvétel 1.1. Az ismerkedést elmélyítő játékok 1.2. Közös szabályok kialakítása	7	közösségépítés közösségépítés	interperszonális képességek, szociális, anyanyelvi kommunikáció, empátia fejlesztése
2. Egymás megismerése és önismeret 2.1.Az egyén és mikroközösségei, azokban elfoglalt helye, szerepei, feladatai 2.2. Önismeretet fejlesztő és elmélyítő tevékenységek	7	szerepek önismeret	én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
3. Tanulássegítés 3.1. Koncentrációt és figyelemmegosztást fejlesztő játékos tevékenységek 3.2. Tantárgyakkal kapcsolatos tanulásmódszertani kérdések	7	önismeret tanulásmódszertan	empátia (szükségletek felmérése) és társas készségek (konfliktuskezelés)
4. Kommunikáció 4.1.A verbális és nonverbális, szóbeli és írott kommunikáció fejlődését segítő tevékenységek	7	társas készségek	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
5. Csapatépítés 5.1. Az osztályközösség fejlesztése 5.2. Tantermen kívüli programok szervezése, megélése, értékelése	10	közösségépítés csapatépítés	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)

6. Társadalmi mikro- és makroközösségek			
6.1. Egyén, család	7	önismeret	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
6.2. Iskola, munka		társas készségek, demokrácia	
6.3. Jövő, társadalom, nemzet		együttműködés, demokrácia	
7. Érték- és normarendszer			
7.1 Erkölcs és etika: értékek és normák	7	együttműködés, demokrácia	empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
7.2. Társadalmi és személyes felelősség, globális kérdések		együttműködés, demokrácia	
7.3. Környezettudatosság		környezetvédelem, fenntartható fejlődés	
8. Életkori sajátosságokhoz kapcsolódó foglalkozások			
8.1. Drogprevenció, alkohol- és dohányzásprevenció	7	prevenció	interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, logikus gondolkodás, koncentráció, én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
8.2. Iskolai közösségi szolgálat előkészítése		társas készségek	
9. Aktuális és évfolyamhoz kötött kérdések, feladatok			
9.1. Második idegen nyelv választása	6		empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
9. 2 Felkészítés a kilencedik évfolyamban bekövetkező változásra			
9.3 Felkészülés az aktuális iskolai programokra, az osztály részvételének értékelése			
Szabadon felhasználható órák száma	7		

Évfolyam:	**9.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

1. Ismerkedés, kapcsolatteremtés, kapcsolatfelvétel			
1.1. A már meglévő kapcsolatok elmélyítése	7	közösségépítés	interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, empátia fejlesztése
1.2. Közös szabályok átgondolása		közösségépítés	
2. Egymás megismerése és önismeret			
2.1.Az egyén és mikroközösségei, azokban elfoglalt helye, szerepei, feladatai	7	szerepek	én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
2.2. Önismeretet fejlesztő és elmélyítő tevékenységek		önismeret	
3. Tanulássegítés			
3.1. Koncentrációt és figyelemmegosztást fejlesztő játékos tevékenységek	7	önismeret	empátia (szükségletek felmérése) és társas készségek (konfliktuskezelés)
3.2. Új tantárgyakkal kapcsolatos tanulásmódszertani kérdések		tanulásmódszertan	
4. Kommunikáció			
4.1.A verbális és nonverbális, szóbeli és írott kommunikáció fejlődését segítő tevékenységek	7	társas készségek	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
5. Csapatépítés			
5.1. Az osztályközösség fejlesztése	10	közösségépítés	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
5.2. Tantermen kívüli programok szervezése, megélése, értékelése		csapatépítés	
6. Társadalmi mikro- és makroközösségek			
6.1. Egyén, család	7	önismeret	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
6.2. Iskola, munka		társas készségek, demokrácia	
6.3. Jövő, társadalom, nemzet		együttműködés, demokrácia	

7. Érték- és normarendszer			
7.1 Erkölcs és etika: értékek és normák	7	együttműködés, demokrácia	empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
7.2. Társadalmi és személyes felelősség, globális kérdések		együttműködés, demokrácia	
7.3. Környezettudatosság		környezetvédelem, fenntartható fejlődés	
8. Életkori sajátosságokhoz kapcsolódó foglalkozások			
8.1. Drogprevenció, digitális tudatosság, az online élet veszélyei	7	prevenció	interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, logikus gondolkodás, koncentráció, én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
8.2. Iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos teendők		társas készségek	
9. Aktuális és évfolyamhoz kötött kérdések, feladatok			
9.1 Felkészülés az aktuális iskolai programokra, az osztály részvételének értékelése	6		empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
Szabadon felhasználható órák száma	7		

Évfolyam:	**10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Ismerkedés, kapcsolatteremtés, kapcsolatfelvétel			
1.1. A már meglévő kapcsolatok elmélyítése	7	közösségépítés	interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, empátia fejlesztése
1.2. Közös szabályok átgondolása		közösségépítés	
2. Egymás megismerése és önismeret	7		én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)

2.1.Az egyén és mikroközösségei, azokban elfoglalt helye, szerepei, feladatai		szerepek	
2.2. Önismeretet fejlesztő és elmélyítő tevékenységek		önismeret	
3. Tanulássegítés			
3.1. Koncentrációt és figyelemmegosztást fejlesztő játékos tevékenységek	7	önismeret	empátia (szükségletek felmérése) és társas készségek (konfliktuskezelés)
3.2. Tanulásmódszertani kérdések		tanulásmódszertan	
4. Kommunikáció			
4.1.A verbális és nonverbális, szóbeli és írott kommunikáció fejlődését segítő tevékenységek	7	társas készségek	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
5. Csapatépítés			
5.1. Az osztályközösség fejlesztése	10	közösségépítés	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
5.2. Tantermen kívüli programok szervezése, megélése, értékelése		csapatépítés	
6. Társadalmi mikro- és makroközösségek			
6.1. Egyén, család	7	önismeret	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
6.2. Iskola, munka		társas készségek, demokrácia	
6.3. Jövő, társadalom, nemzet		együttműködés, demokrácia	
7. Érték- és normarendszer			
7.1 Erkölcs és etika: értékek és normák	7	együttműködés, demokrácia	empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
7.2. Társadalmi és személyes felelősség, globális kérdések		együttműködés, demokrácia	
7.3. Környezettudatosság		környezetvédelem, fenntartható fejlődés	
8. Életkori sajátosságokhoz kapcsolódó foglalkozások	7		interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, logikus gondolkodás, koncentráció, én-tudatosság (önismeret, önértékelés,

8.1. Drogprevenció, az online jelenlét veszélye, fake news és egészségtudatosság		prevenció	önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
8.2. Iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos teendők		társas készségek	
9. Aktuális és évfolyamhoz kötött kérdések, feladatok			
9.1.Pályaorientáció, faktválasztás 9.2 Felkészülés az aktuális iskolai programokra, az osztály részvételének értékelése	6	pályaorientáció	empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
Szabadon felhasználható órák száma	7		

Évfolyam:	**11.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Ismerkedés, kapcsolatteremtés, kapcsolatfelvétel			
1.1. A már meglévő kapcsolatok elmélyítése	7	közösségépítés	interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, empátia fejlesztése
1.2. Közös szabályok átgondolása		közösségépítés	
2. Egymás megismerése és önismeret			
2.1.Az egyén és mikroközösségei, azokban elfoglalt helye, szerepei, feladatai	7	szerepek	én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
2.2. Önismeretet fejlesztő és elmélyítő tevékenységek		önismeret	
3. Tanulássegítés	7		

3.1. Koncentrációt és figyelemmegosztást fejlesztő játékos tevékenységek		önismeret	empátia (szükségletek felmérése) és társas készségek (konfliktuskezelés)
3.2. Tanulásmódszertani kérdések		tanulásmódszertan	
4. Kommunikáció			
4.1.A verbális és nonverbális, szóbeli és írott kommunikáció fejlődését segítő tevékenységek	7	társas készségek	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
5. Csapatépítés			
5.1. Az osztályközösség fejlesztése	10	közösségépítés	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
5.2. Tantermen kívüli programok szervezése, megélése, értékelése		csapatépítés	
6. Társadalmi mikro- és makroközösségek			
6.1. Egyén, család	7	önismeret	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
6.2. Iskola, munka		társas készségek, demokrácia	
6.3. Jövő, társadalom, nemzet		együttműködés, demokrácia	
7. Érték- és normarendszer			
7.1 Erkölcs és etika: értékek és normák	7	együttműködés, demokrácia	empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
7.2. Társadalmi és személyes felelősség, globális kérdések		együttműködés, demokrácia	
7.3. Környezettudatosság		környezetvédelem, fenntartható fejlődés	
8. Életkori sajátosságokhoz kapcsolódó foglalkozások			
8.1. A felnőttlét kérdései, továbbtanulási tervek előkészítése	7	prevenció	interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, logikus gondolkodás, koncentráció, én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
8.2. Iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos teendők		társas készségek, társadalmi felelősségvállalás	
9. Aktuális és évfolyamhoz kötött kérdések, feladatok	6		
9.1.Pályaorientáció		pályaorientáció	

9.2 Felkészülés az aktuális iskolai programokra, az osztály részvételének értékelése			empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
9.3. Segítség előkészítse a végzős évfolyam szalagavatójával és ballagásával kapcsolatban		iskolai elköteleződés	

Szabadon felhasználható órák száma	7

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Kapcsolatteremtés, kapcsolatfelvétel			
1.1. A már meglévő kapcsolatok elmélyítése	5	közösségépítés	interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, empátia fejlesztése
1.2. Közös szabályok átgondolása		közösségépítés	
2. Egymás megismerése és önismeret			
2.1.Az egyén és mikroközösségei, azokban elfoglalt helye, szerepei, feladatai	5	szerepek	én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
2.2. Önismeretet fejlesztő és elmélyítő tevékenységek		önismeret	
3. Tanulássegítés			
3.1. Az érettségifelkészüléssel kapcsolatos tanulásmódszertani kérdések	6	önismeret	empátia (szükségletek felmérése) és társas készségek (konfliktuskezelés)
3.2. Tanulásszervezési kérdések		tanulásmódszertan	
4. Kommunikáció	5		

4.1.A verbális és nonverbális, szóbeli és írott kommunikáció fejlődését segítő tevékenységek		társas készségek	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
5. Csapatépítés			
5.1. Az osztályközösség fejlesztése 5.2. Tantermen kívüli programok szervezése, megélése, értékelése	7	közösségépítés csapatépítés	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
6. Társadalmi mikro- és makroközösségek			
6.1. Egyén, család 6.2. Iskola, munka 6.3. Jövő, társadalom, nemzet	6	önismeret társas készségek, demokrácia együttműködés, demokrácia	társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
7. Érték- és normarendszer			
7.1 Erkölcs és etika: értékek és normák 7.2. Társadalmi és személyes felelősség, globális kérdések 7.3. Környezettudatosság	4	együttműködés, demokrácia együttműködés, demokrácia környezetvédelem, fenntartható fejlődés	empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)
8. Életkori sajátosságokhoz kapcsolódó foglalkozások			
8.1. A felnőttlét kérdései, továbbtanulási tervek véglegesítése 8.2. Iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos teendők	10	prevenció társas készségek, társadalmi felelősségvállalás	interperszonális, szociális, anyanyelvi kommunikáció, logikus gondolkodás, koncentráció, én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás)
9. Aktuális és évfolyamhoz kötött kérdések, feladatok			
9.1.Pályaorientáció 9.2 Felkészülés az aktuális iskolai programokra, az osztály részvételének értékelése 9.3. Felkészülés a szalagavatóra és ballagásra	6	pályaorientáció	empátia (mások megértése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés)

Szabadon felhasználható órák száma	6

Tanulásmódszertan

Évfolyam:	9/ny		
Óraszám:	36		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Időkapszula, szabályalkotás, visszajelzések, értékelés.	8	Önreflexió, részvételiség, együttműködés, felelősség.	Önreflexió, kommunikáció fejlesztése, vélemények megbeszélése felvállalása.
Tanulási motiváció	2	Külső motiváció (célok, önmotivácó), belső motiváció (érdeklődés).	Önreflexió fejlesztése, a motivációs típusok és azok kapcsolatának megértése a tanulási folyamatban, azok hatása a tanulásra és annak hatékonyságára.
A tanulás körülményei	5	Külső körülmények (hanghatások, fényhatások, illatok, hőmérséklet, testhelyzet, rend, eszközök), belső körülmények (kipihentség, ennivaló, innivaló, stresszkezelés).	Önreflexió fejlesztése. A tanulási szokások körülményekre vontakoztatott részének megfigyelése a saját tanulási tevékenységben, ezek korrigálása a kutatási eredmények tükrében.
Stratégia	14	Tanulásszervezés (időmenedzsment, feladatmenedzsment), felejtési görbe - ismétlés, memorizálás, lényegkiemelés-vázlatírás-jegyzetelés, figyelem-koncentráció, teljes könyv tanulása, legjobb tanulási stratégiák.	Hatékony memorizálási technikák kialakítása/fejlesztése, önálló tanulás jobb/hatékonyabb szervezése, új tanulási stratégiák kipróbálása, beépítése.
Vizsgahelyzet kezelése	3	Írásbeli vizsga, szóbeli vizsga.	Jobb stresszkezelés, tudatos vizsgahelyzet megélés, kognitív stratégiák vizsgaszituációkra.
Szabadon felhasználható órakeret	4		

Természetismeret

Évfolyam:	9.		
Óraszám:	108		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A természettudományok kutatási céljai és módszerei	3	kutatási kérdés, hipotézis, kísérlet, kísérleti változó, valószínűség	A természettudományos kutatások alapvető céljainak, világképünket és mindennapi életünket alakító eredményeinek tudománytörténeti példákkal való bemutatása. A tudományos vizsgálatok menetének ismerete, vizsgálatokban való tudatos alkalmazása és nyomon követése kísérletelemzésekben. A tudományos gondolkodás műveleteiről szerzett alapszintű ismeret, a műveletek alkalmazásában való jártasság, adott probléma esetén a célravezető módszer kiválasztása és alkalmazása. Az ismeretszerzésben és a problémamegoldásban a másokkal való együttműködés fontosságának felismerése, a közös munkában való aktív szerepvállalás. Tényekre alapozott, koherens érvelés, véleményalkotás és mások meghallgatásának képessége. Kísérleti megfigyelések, mérési és statisztikai adatok megfelelő rögzítése, rendezése és feldolgozása, az ebből levonható következtetések és további kutatási kérdések megfogalmazása. A népszerűsítő és a tudományos igényű információs forrásokról való tájékozottság, az álhírek, áltudományos közlések felismerése, velük szemben tényekre alapozott kritikai érvelés.
Mértékegységek, átváltások	3	mértékegység, mérés, mértékegység-rendszer, tizes alapú, alapmennyiség, származtatott mennyiség, hosszúság, tömeg, idő, áramerősség, hőmérséklet, anyagmennyiség, fényerősség, méter, kilogramm, másodperc, amper, kelvin, mol, kandela, prefixum, átváltások a prefixumokkal	A biológia, kémia és fizika tanulmányok során leggyakrabban előforduló mértékegységek ismerete. Mértékegységátváltások, matematikai kompetencia fejlesztése.

Tér és idő	2	viszonyítási rendszer, vákuum, időmérés, csillagászati év, naptári év, szökőév, időészlelés	Önmagunk elhelyezése a világegyetemben, térben és időben. Gondolkodási kompetenciák, vitakészség és önkifejezés fejlesztése.
Kozmikus környezetünk, a Világegyetem megismerése	18	univerzum, végtelen, ősrobbanás, tágulás, anyag, atom, atommag, tömeg, antianyag, sötét anyag, gravitáció, sötét energia, csillag, protocsillag, csillagközi por, plazma, csillagköd, nukleáris fúzió, maghasadás, Tejútrendszer, kémiai elem, hidrogén, hélium, szén, oxigén, magnézium, vas, gravitációs erő, gáznyomás, főszakasz, csillagmag, vörös óriás, vörös szuperóriás, fehér törpe, fekete törpe, szupernóva, neutroncsillag, fekete lyuk, eseményhorizont, szingularitás, galaxis, spirálgalaxis, Naprendszer, bolygó, törpebolygó, kisbolygó, kisbolygóöv, gázbolygó, kőzetbolygó, hold, üstökös, meteor, Nap, Merkúr, Vénusz, Föld, Hold, Mars, Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz, űrkutatás, űrszonda, marsjáró, tömegvonzás, ellipszis pálya, súlytalanság, súly, Kepler törvényei, galaxis, galaxishalmaz, táguló univerzum, fényév	Elhelyezi a Földet a Világegyetemben és a Naprendszerben; ismeri a Föld, a Hold és a bolygók legfontosabb jellemzőit, mozgásait, valamint ezek következményeit, összefüggéseit; ismeri a napfény különféle tartományainak pozitív és káros földi hatásait, értékeli a földi élet kialakulásában és fennmaradásában játszott szerepét; ismeri a Föld kozmikus hatások elleni védőernyőit, különös tekintettel az ózonpajzs szerepére, az azt károsító antropogén folyamatokra és következményeire; érti a mesterséges égitestek (műholdak) jelentőségét és szerepét a mindennapi életben; ismeri az űrfelvételek sajátosságait, alkalmazási területeit; képes egyszerű online, szabadfelhasználású szoftverek segítségével egyszerű feladatok megoldására. A rakéták működési elve, a kozmikus sebességek jelentése; a súlytalanság jelensége, kialakulásának körülményei, a súly és a tömeg közötti különbség; a bolygók és üstökösök mozgásának fizikai magyarázata, az általános tömegvonzás törvénye; az általános tömegvonzás értelmezése a gravitációs mező segítségével; a Naprendszer jellemzői, példák a Naprendszer bolygóin és holdjain uralkodó jellemző fizikai környezetre, ezek kialakulásának magyarázata; a holdfogyatkozás és a napfogyatkozás fizikai magyarázata; a legfontosabb ismeretek az űrrepülőgépekről, a Holdraszállásról és a tervezett Mars utazásról; néhány, a mindennapokban elterjedt és először az űrkutatásban használt technológia, eszköz ismertetése; a gravitáció szerepe a Világmindenségben; a csillagok és a Nap működése és változásai: fekete lyuk, neutroncsillag, szupernóva; a galaxisok, galaxishalmazok; a Tejútrendszer legfontosabb jellemzői. Távolságok az univerzumban; az ősrobbanás elmélet kvalitatív leírása, a táguló univerzum; az ősrobbanás elméletének születése, tudományos megalapozottsága, a tudományosság kritériumai; tudományos vita a Földön kívüli élet kutatásáról, annak gyakorlati és filozófiai lehetőségeiről, az emberiség előtt álló kihívásokról.

Egyszerű mozgások	4	mozgás, sebesség, gyorsulás, erő, elmozdulás, skaláris mennyiség, vektormennyiség	A kísérletezési kompetencia fejlesztése a legegyszerűbb kézi mérésektől a számítógépes méréstechnikáig. A problémamegoldó képesség fejlesztése a grafikus ábrázolás során A tanult ismeretek gyakorlati alkalmazása hétköznapi jelenségekre, problémákra (pl. közlekedés, sport)
Ismétlődő mozgások	6	körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő	Egyszerű körmozgás létrehozása, megfigyelése, kialakulásának értelmezése a centripetális erő és gyorsulás fogalmának segítségével; a periódusidő mérése, a fordulatszám és a kerületi sebesség meghatározása, a centripetális gyorsulás nagyságának kiszámolása; a mindennapokban gyakori körmozgások (például: ruha a centrifugában, a kerékpár szelepe, a Föld felszínének pontjai) fizikai hátterének elemzése; különböző lengések felismerése a környezetben: hintázó gyerekek, artisták a trapézon ; a környezetben lezajló csillapodó rezgések és lengések megfigyelése, jellemzése az amplitúdó, a frekvencia, illetve a csillapodás mértéke szempontjából; a rugóhoz kapcsolt test rezgésének megfigyelése, kvalitatív leírása, a kitérés-idő és a sebesség-idő függvény elemzése.
Elemek és szervetlen vegyületeik	9	atom, atommag, elektronfelhő, elektronhéjak, neutron, proton, kvart, gluon, elemi részecske, periódusos rendszer, rendszám, tömegszám, alkáli fémek, alkáli földfémek, fémek, nemfémek, halogének, nemesgázok, durranógáz, szökőkút-kísérlet, jódtinktúra, allotróp módosulatok, szintézis, természetes és mesterséges szenek, könnyűfémek, nehézfémek, a fémek redukáló sora, korrózióvédelem	Alkotás digitális eszközökkel; kísérletek értelmezése; az analógiás gondolkodás fejlesztése; a rendszerezőképesség fejlesztése; a digitális kompetencia fejlesztése; a hidrogén; a halogének; a kalkogének; a nitrogéncsoport elemei; a szén és szervetlen vegyületei; a fémek általános jellemzése; a fémek csoportosítása és kémiai tulajdonságaik; a legfontosabb fémvegyületek tulajdonságai-

Az anyagok szerkezete és tulajdonságai	9	izotópok, vegyértékelektronok, anyagmennyiség, Avogadro-szám, relatív atomtömeg, moláris tömeg, elektronegativitás, elsőrendű kémiai kötés, kötéspolaritás, szerkezeti képlet, másodrendű kémiai kötés, kristályrács, ion, anyagmennyiség-koncentráció, Avogadro-törvény, moláris térfogat, amorf állapot	Megfigyelési és manuális készség fejlesztése; a társakkal való együttműködés képességének fejlesztése; kísérletek értelmezése és biztonságos megvalósítása; a biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása; az analógiás gondolkodás fejlesztése; alapvető matematikai készségek fejlesztése; alkotás digitális eszközzel; információkeresés digitális eszközzel; az atomok és a periódusos rendszer; a kovalens kötés és a molekulák; az atomrácsos kristályok; az ionok, az ionkötés és az ionvegyületek; a fémes kötés és a fémek; az anyagok csoportosítása: elemek, vegyületek és keverékek; halmazállapotok, halmazállapot-változások-
Az élet eredete és feltételei	5	őslégkör, ősóceán, RNS-világ, prokarióta sejt, baktérium, anaerob anyagcsere, aerob anyagcsere, cianobaktérium, autotróf, heterotróf, kemotróf, fototróf, szaprotróf, UV-sugárzás és ózonpajzs, kozmikus sugárzás és földmágnesség, ősbaktérium, földön kívüli életlehetőségek, élőlény, életkritériumok, fehérje, örökítőanyag, vírus	Absztrakciós képesség, vizuális megjelenítés és vizuális memória fejlesztése. Az élő állapot és kialakulásának magyarázása életkritériumok, a baktériumok sejtszerkezete alapján. Az ősbaktériumok különleges élőhelyeken való életképességének példákkal való igazolása. A Naprendszeren belüli és azon kívüli élet kutatási céljának, feltételezéseinek és eddigi eredményeinek ismerete.
A egysejtű eukarióták	2	eukarióta sejt, álláb, csilló, ostor	Az eukarióta sejttípusok kialakulását magyarázó elmélet bizonyítékainak ismertetése; a főbb sejtalkotók mikroszkópos képének tanulmányozása, felépítésük egyszerű lerajzolása és működésük bemutatása, a működések összekapcsolása a szervezetszintű folyamatokkal; természettudományos kompetencia fejlesztése, kísérletek tervezése és önálló megvalósítása.
A növények és gombák teste és életműködése	8	növényi szövetek, növényi szervek, módosult növényi szervek, gyökér, szár, levél, virág, termés, fotoszintézis	Esztétikai érzék és kritikai gondolkodás fejlesztése, egészséges életmódra nevelés.

Az állatok teste és életműködése	21	szedercsíra, hólyagcsíra, bélcsíra, szövet, szövetes, álszövetes, testüreg, ősszájúaj, újszájúak, sugaras szimmetria, kétoldali szimmetria, növényevők, szivacsok, csalánozók, férgek, puhatestűek, ízeltlábúak, tüskésbőrűek, gerincesek testfelépítése, hasonlóságok és különbségek az emberi testhez, az állati szervek, életműködések és a környezet összefüggése, mészváz, kitin, szaru, hemoglobin, rakétaelv, emelőelv, gáztörvények (légzés), a lebegés feltétele, vezérlés, szabályozás.	Megfigyelési, tanulmányozási készség, tartós figyelem fejlesztése. Rendszerezés, analitikus gondolkodás, felépítés és működés kapcsolatának megértése. Együttműködési képesség fejlesztése.

A viselkedés biológiai alapjai	7	öröklött és tanult viselkedési elemek, agresszió, altruizmus, stressz, gondolkodás, agykéreg, szinapszis, idegsejthálózat, mentálhigiéné, motiváció, tanulás, emlékezés, érzelmek, drog, függőség	Az emberi viselkedés biológiai gyökereinek és emberi sajátosságainak elemzése az állatok viselkedésével történő összehasonlítás és az evolúciós megközelítés alapján; a stresszhatás mértékétől és időtartamától függő élettani, viselkedésbeli változások (vészreakció, szimpatikus túlsúly) felismerése és megkülönböztetése, a legális stresszoldás melletti érvelés; a gondolkodás folyamatát meghatározó tényezők bemutatása egy konkrét esetre (probléma megoldására) alkalmazva; a mentális egészséget is figyelembe vevő (saját, családtag, barát) egészségmegőrző program megtervezése, bemutatása, mobiltelefonos applikációk felhasználása; a drogok és más függőségek okozta hatások jeleinek és mechanizmusainak értelmezése; az idegsejt ingerelhetőségének magyarázása, fő funkcióinak értelmezése (információfelvétel, -feldolgozás, -továbbítás, -átadás), kapcsolata a tanulási és emlékezési folyamatokkal; az idegsejtek hálózatokba szerveződésének megértése, a magasabb rendű működésekben játszott szerepük értékelése; esettanulmányok, mobiltelefonos applikációk, képek alapján annak megértése, hogy a halántéklebenynek a memória kialakításában, a homloklebenynek (neokortex) a kognitív funkciókban van kiemelkedő szerepe; a tanulás biológiai funkcióinak bemutatása, az eltérő tanulási képesség lehetséges okainak és formáinak feltérképezése, a következmények megvitatása; a függőségek összekapcsolása biológiai tényezőkkel (genetikai hajlamok, egyes agyterületek szinapszisainak megváltozása), a függőségekből eredő kockázatok, következmények felismerése esettanulmányok alapján.
Szabad felhasználású órakeret	11		

Évfolyam:	**10.**

Óraszám:	108		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A közlekedés és sportolás fizikája	10	a lendület megmaradása, a dinamika alaptörvénye, súrlódási erő, közegellenállás, hidrosztatikai nyomás, felhajtó erő	Rugalmatlan ütközések megfigyelése, a közös sebesség számítása egyszerű esetekben a lendület megmaradásának segítségével; a gyűrődési zóna szerepe ütközéskor; labdák rugalmasságának vizsgálata a visszapattanás magasságának megfigyelésével; a lendület szerepe fékezés és gyorsítás során; a fékút és a fékezési idő; az autó gyorsulásának, illetve a fékezés folyamatának magyarázata az autóra ható erők és Newton törvényei segítségével; a kanyarodás fizikája, a kicsúszás megfigyelése (kanyarodó autó, motor, korcsolya) és okainak (súrlódási erő) vizsgálata; a testek úszásának és elmerülésének kísérleti vizsgálata, a tapasztaltak fizikai magyarázata a hidrosztatikai nyomás és a felhajtó erő segítségével; a hajók (vitorlás, illetve hajócsavaros) és tengeralattjárók működésének fizikai magyarázata, az áramvonalas test fontossága a vízben való haladás során; a repülőgépek fizikája, a szárnyra ható felhajtó erő magyarázata, az áramvonalas forma fontossága.
Az energia	10	munka, energia, helyzeti, mozgási, rugalmas energia, súrlódás, belső energia	Az általános iskolában tanult munka- és mechanikai energiafogalom elmélyítése és bővítése. Teljesítmény mértékegységeinek megismerése (watt, lóerő). Fizikai ismeretek mindennapi alkalmazásának bemutatása, gyakorlása (természeti energiák hasznosítása). Energiatakarékos szemlélet fejlesztése.

Nyersanyagok, energaforrások	6	nyersanyag, másodlagos nyersanyag, érc, megújuló és fosszilis energiahordozó, biomassza, újrahasznosítás, körfolyamat, energiagazdálkodás, hulladékgazdálkodás, környezetvédelem	A rendszerszintű gondolkodás fejlesztése az igények és a Föld természeti erőforrásai adta lehetőségek mennyiségi, minőségi és térbeli kapcsolatrendszerének, változásának elemzésével; a természetben és a gazdasági életben megfigyelhető lineáris és körfolyamatok összehasonlítása, a fenntarthatósággal kapcsolatos összefüggések elemzése; az energia- és nyersanyagszektornak a természeti lehetőségek és a társadalmi, politikai, gazdasági környezet között ütközőzónaként való értelmezése; a fosszilis energiahordozók típusai (kőszén, uránérc, hagyományos és nem hagyományos szénhidrogének), példák és térbeli előfordulásuk, kitermelési lehetőségek és korlátok áttekintése, környezeti problémák elemzése; a fosszilis és megújuló energiahordozók és a klímaváltozás kapcsolatrendszerének megértésén alapuló környezeti szemléletformálás; a megújuló (alternatív) energiaforrások típusai, felhasználási lehetőségei, a biomassza alapú energiatermelés elemzése; ipari nyersanyagok: ércek és nemércek, kitermelésük és felhasználásuk környezeti problémái és azok kezelése; a 21. századi technológiák kulcsfontosságú alapanyagai, a járműgyártás, a félvezetőipar nyersanyagszükséglete, környezeti hatása (pl. Li, ritkaföldfémek stb.); a másodlagos nyersanyagok használatával összefüggő szemlélet fejlesztése, az újrahasznosítás lehetőségeinek áttekintése, a körfolyamatok jelentőségének és feltételeinek felismerése.

Gépek	6	forgatónyomaték, forgatónyomatékok egyensúlya, erőkar, teljesítmény, hatásfok	A libikóka és a mérleg egyensúlyának kísérleti vizsgálata és értelmezése; szerszámkulcsok és fogók működésének magyarázata az erőkar segítségével; gápek összehasonlítása a teljesítmény és hatásfok adatok alapján; a kerékpár felépítésének és működésének fizikai magyarázata; egy jelentős gép és a kapcsolódó technológia fizikai lényegének ismertetése, történelmet és társadalmat átalakító hatásának bemutatása (Ilyen lehet: hajítógép, szövőgép, mechanikus számológép, belső égésű motor); anyaggyűjtés James Wattról és gőzgépéről; beszélgetés a robotokról: elterjedésük, jövőbeli szerepük, mesterséges intelligencia, gépi tanulás, önvezérelt működés.
Az emberi szervezet felépítése és működése – I. Testkép, testalkat, mozgásképesség	9	fejváz, törzsváz, végtagváz, hajlító- és feszítőizom, záróizmok, mimikai izmok, ízület, sportsérülések, röntgen, CT, MR, népbetegség, csonttöréstípusok, ficam	Az emberi szervek helymeghatározása a test anatómiai síkjai, tengelyei és irányai szerint. Az emberszabású majmok, az előemberek, az ősemberek és a mai ember anatómiai jellemzőinek összehasonlítása, a fejlődési folyamat értelmezése. A bőr három fő rétegének megismerése és a rétegek funkcióinak elemzése, egészségtani vonatkozások. Az ember helyváltoztató mozgását lehetővé tevő belső váz és az erre felépülő vázizomzat együttes működésének értelmezése modellek, animációk, képek alapján. Az emberi csontváz három fő táján (fej, törzs, végtagok) elhelyezkedő csontok, a végtagok főbb izmainak megismerése, az anatómiai és élettani kapcsolatok elemzése, egészségtani vonatkozások. A csontok, izmok együttműködésének biomechanikai értelmezése, modellezése

A melegítés és hűtés következményei	12	hőmérséklet, fajhő, párolgáshő, olvadáshő, forráshő, időbeli egyirányúság a természetben, halmazállapotváltozás, melegítés, hűtés, fűtőérték	A hőtágulás jelenségének megfigyelése, értelmezése; az anyagok hőmérsékletének mérése, a hőmérséklet kiegyenlítődésének kísérleti vizsgálata és értelmezése; anyagok melegítésének és hűtésének megfigyelése például konyhai tevékenység során: a folyamat gyorsaságának vizsgálata, a fajhő és a felület nagyságnak szerepe; az égéshő és fűtőérték fogalma, a lassú és gyors égés felismerése a mindennapokban; halmazállapotváltozások (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, a forrás és szublimáció) megfigyelése például konyhai tevékenység során; a fázisátmenetek vizsgálata a hőmérséklet változásának szempontjából; a halmazállapot-változások értelmezése és energetikai leírása, egyszerű számítások a mindennapi gyakorlatból, az olvadáshő a párolgáshő és a forráshő fogalma; a kuktafazék működésének fizikai magyarázata; a dugattyú mozgásának értelmezése a hőtan első főtételének segítségével; a megfordítható és nem megfordítható folyamatok közötti különbség felismerése.
Kémiai átalakulások	12	reakcióhő, Hess-tétel, dinamikus egyensúly, a legkisebb kényszer elve, Brønsted-féle sav-bázis elmélet, amfoter vegyület, oxidáció, redukció, redoxireakció, galvánelem, elektród, akkumulátor, elektrolízis	Kísérletek értelmezése és biztonságos megvalósítása; a problémamegoldó képesség fejlesztése; vitakészség fejlesztése; a társakkal való együttműködés fejlesztése; az analógiás gondolkodás fejlesztése; alkotás digitális eszközzel; információkeresés és -megosztás digitális eszközzel; a kémiai reakciók általános jellemzése és csoportosítása; a reakciók egyenletének leírása képletekkel, az egyenlet értelmezése; savak, bázisok, sav-bázis reakciók; a kémhatás és a pH; a redoxireakciók; elektrokémiai alapismeretek.

Szikrák, villámok	12	elektromos állapot, elektromos töltés, elektromos mező, atom, elektron, Coulomb-törvény, elektromos árnyékolás, csúcshatás, földelés	Az elektromos állapot kialakulásának magyarázata az atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, atommag) segítségével; a két fajta elektromos állapot, az elektromos vonzás és taszítás, az elektromos árnyékolás, a csúcshatás, az elektromos megosztás és a földelés megfigyelése kísérletezés közben, a tapasztaltak magyarázata; Coulomb törvénye, az elektromosan töltött testek között fellépő erő meghatározása; az elektromos mező szemléltetése (pl. búzadarás kísérlettel), ez alapján a mező erővonalakkal történő érzékeltetése; elektromos szikrák keltése, megfigyelése (pl. megosztó géppel vagy szalaggenerátorral), ennek segítségével a villámok kialakulásának alapvető magyarázata; a tanultak alkalmazása a villámok elleni védekezésben, illetve a villámcsapás-veszélyes helyzetekben való helyes magatartás kialakításában.

Elektromosság a környezetünkben	12	elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, Ohm-törvénye, soros és a párhuzamos kapcsolás, biztosíték, földvezeték	Az elektromos áram fogalmának kialakítása egyszerű kísérletekkel (pl. víz elektromos vezetésének változása, konyhasó vagy sav hatására), az áramerősség mérése; a legfontosabb egyenáramú áramforrások (galvánelem, gépkocsi- mobiltelefon-akkumulátorok, napelemek), adatainak összegyűjtése és értelmezése; Ohm törvényének vizsgálata méréssel egyszerű áramkörben ellenálláshuzallal, az ellenállás, mint fizikai mennyiség és mint áramköri elem bevezetése; egyszerű számítások elvégzése Ohm törvényének felhasználásával: a feszültség, az áramerősség és az ellenállás meghatározására ; egyszerű, fényforrást és termisztort tartalmazó áramkör vizsgálata, az ellenállás hőmérsékletfüggésének felismerése; a soros és a párhuzamos kapcsolások legfontosabb jellemzőinek megismerése kísérleti vizsgálatok alapján; a legfontosabb hőhatáson alapuló háztartási eszközök jellemzőinek összegyűjtése; a villanyszámla értelmezése, a háztartási áramfogyasztás költségeinek kiszámolása, a kWh és a joule kapcsolata; az elektromos áramütés élettani hatása, érintésvédelmi, balesetvédelmi ismeretek; lakás villamos hálózata és biztonsági berendezései (a biztosíték, az áram-védőkapcsoló és a földvezeték feladata); az EKG, EEG felvételek kapcsán az emberi idegvezetés egyes diagnosztikai alkalmazásainak bemutatása.

Generátorok és motorok	8	mágneses mező, mágneses indukcióvonalak, elektromágnes, elektromágneses indukció, generátor, elektromotor, transzformátor	Elektromágnes készítése egyszerű eszközökkel (pl. vasszegre tekert szigetelt drót), az előállított mágneses mező vizsgálata pl. iránytűvel); az elektromotor működési elvének megértése egyszerű modell vagy animáció tanulmányozása révén; az elektromágneses indukció alapeseteinek megismerése, ez alapján egyszerű generátor modell készítése vagy tanulmányozása; adatgyűjtés Michael Faraday életéről, a felfedezések jelentőségének megvitatása; a váltakozó áram keletkezése, és főbb jellemzői; a transzformátor működésének megfigyelése és magyarázata, az elektromos energia szállításában betöltött szerepének megismerése; a környezetünkben illetve technika eszközökben található transzformátorok felismerése; generátorok és motorok működésének megfigyelése, fizikai magyarázata.
Szabad felhasználású órakeret	11		

Évfolyam:	**11.**		
Óraszám:	**108**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A szén egyszerű szerves vegyületei	12	funkciós csoport, homológ sor, telített és telítetlen szénhidrogének, szerves reakciótípusok, izoméria, konstitúció, aromás vegyületek, heteroatom, alkoholok, aldehidek, ketonok, éterek, karbonsavak, észterek, aminok, amidok	Az analógiás gondolkodás fejlesztése; vitakészség fejlesztése; a rendszerezőképesség fejlesztése; információk keresése és megosztása digitális eszközökkel; a telített szénhidrogének; a telítetlen szénhidrogének; a halogéntartalmú szerves vegyületek; az oxigéntartalmú szerves vegyületek; a nitrogéntartalmú szerves vegyületek.
Az életműködések kémiai alapjai	12	lipidek, trigliceridek, szénhidrátok, kondenzáció, hidrolízis, aminosav, polipeptid, fehérjék szerkezete	Az analógiás gondolkodás fejlesztése; keresés digitális eszközzel; a lipidek; a szénhidrátok; a fehérjék.

A sejt és a genom szerveződése és működése	12	gén, kromoszóma, fehérjeszintézis, sejtciklus, sejtosztódás, őssejt, differenciált sejt, mitózis, meiózis, jelforgalom, biológiai hálózat, daganatképződés, rák, GMO, ATP, sejtlégzés, erjedés	A prokarióta és eukarióta sejttípusok összehasonlítása, a felépítés, működés és alkalmazkodás főbb összefüggéseinek bemutatása; ; a génműködés alapelveinek megértése: aktív és nem aktív régiók , gének bekapcsolása, kikapcsolása, módosítása; az őssejt és a differenciált sejt összehasonlítása génaktivitás alapján, a különbség felismerése őssejt és daganatsejt között; a sejtciklus biológiai szerepének, szakaszainak és szabályozásának megértése, a daganatelnyomó és DNS-javító fehérjék létezése, a programozott sejthalál szerepe; sejtosztódás egyes típusainak értelmezése, biológiai szerepének összekapcsolása az emberi sejtek, szervek működésével (őssejtek, differenciált sejt, sebgyógyulás, ivarsejtképzés); a sejten belüli és a sejtek közötti jelforgalmi hálózatok biológiai jelentőségének felismerése egy-egy egyszerűbb példa alapján; felismeri az összefüggést a rák kialakulása és a sejtciklus zavarai között, megérti, hogy mit tesz a sejt és a szervezet a daganatok kialakulásának megelőzéséért.

Emberi szervezet felépítése és működése – II. Anyagforgalom	12	bélcsatorna, légutak, légzőmozgások, légszennyezés, szív, keringési rendszer, vér, magas vérnyomás betegség, infarktusveszély, agyvérzés, kiválasztó szervrendszer, laborvizsgálat, lelet, vérnyomás mérése, újraélesztés, stabil oldalfekvés, defibrillátor, ájulás, sokkos állapot, vérzéstípusok, fertőtlenítés, mérgezések típusai	Az emberi tápcsatorna szakaszainak és azok felépítésének elemzése, a fontosabb élettani funkciók vizsgálata és összehasonlítása; az emberi táplálkozás mennyiségi és minőségi kritériumainak elemzése, az egészséges táplálkozás alapelveinek megismerése, az alkalmazás képességének fejlesztése; az emberi légzőszervrendszer felépítésének és működésének vizsgálata; a légúti fertőzések típusainak és tüneteinek ismerete, a légszennyező anyagok egészségkárosító hatásainak elemzése; az emberi keringési rendszer felépítése és működésének vizsgálata, a gyakoribb betegségeinek elemzése; az emberi kiválasztó szervrendszer felépítése és szerepe a szervezet homeosztázisában, a húgyúti fertőzések tüneteinek ismerete, a művesekezelés elvének és alkalmazási módjának megismerése; az emberi táplálkozás mennyiségi és minőségi kritériumainak elemzése, az egészséges táplálkozás alapelveinek megismerése, az alkalmazás képességének fejlesztése; az emberi légzőszervrendszer felépítésének és működésének vizsgálata; a légúti fertőzések típusainak és tüneteinek ismerete, a légszennyező anyagok egészségkárosító hatásainak elemzése; az emberi keringési rendszer felépítése és működésének vizsgálata, a gyakoribb betegségeinek elemzése; az emberi kiválasztó szervrendszer felépítése és szerepe a szervezet homeosztázisában, a húgyúti fertőzések tüneteinek ismerete, a művesekezelés elvének és alkalmazási módjának megismerése; az emberi tápcsatorna szakaszainak és azok felépítésének elemzése, a fontosabb élettani funkciók vizsgálata és összehasonlítása; az emberi táplálkozás mennyiségi és minőségi kritériumainak elemzése, az egészséges táplálkozás alapelveinek megismerése, az alkalmazás képességének fejlesztése; az emberi légzőszervrendszer felépítésének és működésének vizsgálata; a légúti fertőzések típusainak és tüneteinek ismerete, a légszennyező anyagok egészségkárosító hatásainak elemzése; az emberi keringési rendszer felépítése és működésének vizsgálata, a gyakoribb betegségeinek elemzése; az emberi kiválasztó szervrendszer felépítése és szerepe a szervezet homeosztázisában, a húgyúti fertőzések tüneteinek ismerete, a művesekezelés elvének és alkalmazási módjának megismerése.

Víz és levegő a környezetünkben	6	időjárás, éghajlat, relatív páratartalom, hővezetés, hőáramlás, hősugárzás	A légnyomás kísérleti kimutatása, a légritkított tér néhány gyakorlati alkalmazása; a légnyomás és az időjárás kapcsolata; az abszolút és relatív páratartalom. A relatív páratartalom és a hőmérséklet kapcsolata, páraképződés a természetben: harmatképződés, dér, zúzmara; páraképződés a lakásban, ennek következményei. Fűtési rendszerek a lakásban; a hőterjedés gyakorlati példákon keresztül (hővezetés, hőáramlás, hősugárzás); a hőszigetelés lehetőségei a lakásban. A hőszigetelő ablak működésének fizikai magyarázata; a víz rendhagyó hőtágulása, ennek következményei a természetben. Jégképződés a tavakon, jéghegyek; egyszerű számítások végzése a levegő állapothatározóinak megváltozásával kapcsolatban.

A hullámok szerepe a kommunikációban	10	hanghullám, elektromágneses hullám, a hullám hullámhossza, terjedési sebessége, frekvenciája, lézer, holográfia	A környezetben előforduló mechanikai haladó hullámok megfigyelése, a terjedési mechanizmusának megértése; a megfigyelt mechanikai hullámok jellemzése a megfelelő fizikai mennyiségekkel (terjedési sebesség, hullámhossz, amplitúdó, a csillapodás jellege); az állóhullámok kialakulásának megfigyelése; hangszerek és egyszerű hangkeltő eszközök megfigyelése, a keletkező hanghullámok jellemzése; környezetünk hangterhelése, javaslatok a zajszennyezés csökkentésére; az elektromágneses hullámok kialakulása és terjedése, a hullámokat jellemző fizikai mennyiségek; a hullámhossz, a terjedési sebesség és a frekvencia kapcsolata; a különböző frekvenciájú elektromágneses hullámok alkalmazásainak megfigyelése és fizikai magyarázata mindennapi eszközeink használata során: tolatóradar, mikrohullámú sütő, infrakamera, röntgengép, anyagvizsgálat; a képek és hangok továbbításának alapelvei (rádió, televízió), a mobiltelefon működése: wifi, bluetooth; interferencia képek létrehozása lézerrel, lefényképezése, egyszerű magyarázata; anyaggyűjtés a hologramokról, Gábor Dénesről, a talált információk megosztása, megbeszélése; tudományos vita a mobiltelefon használatának lehetséges ártalmairól.
Képek és látás	10	fényvisszaverődés; fénytörés; teljes visszaverődés; fókuszpont; fókusz-, tárgy-, és képtávolság; valódi és látszólagos kép	A fény gyakorlati szempontból kiemelt szerepének tudatosítása, hétköznapi fényjelenségek és optikai eszközök működésének értelmezése. Fehér fény interferenciaalapú felbontása. Az aktuálisan érvényes 3D-s technika biztonságos használata. A mechanikai hullámok gyakorlati jelentőségének bemutatása, különös tekintettel a hangtanra. Földrengésre vonatkozó alapismeretek, a természeti katasztrófák idején követendő helyes magatartás. A tudomány, a technika és a kultúra szempontjából az időmérés bemutatása.

Emberi szervezet felépítése és működése – III. Érzékelés, szabályozás	15	mechanikai és hőérzékelés, reflex, látás, szemhibák és -betegségek; hallás, külső, középső, belső fül; egyensúlyozás, hormon, agyalapi mirigy, hasnyálmirigy, mellékvese, pajzsmirigy, központi és környéki idegrendszer, immunrendszer, immunválasz, kórokozó, antigén, antitest, védőoltás, gyulladás, allergia, bőrflóra, fertőzés, járvány, égési sérülések fokozatai	Rendszerszemlélet alkalmazása a szabályozott állapot biológiai értelmezésében. Rendszer és környezet kapcsolatán alapuló szemléletmódok alkalmazása az érzékelés és a szabályozottság magyarázatában. A tudatmódosító, függőséget okozó szerekkel szembeni elutasító magatartás erősítése. Az absztrakt gondolkodás fejlesztése az életfolyamatok szabályozásáról és vezérléséről alkotott modell általánosításával, az idegi és hormonális szabályozás közötti hasonlóságok és különbségek, valamint az egységes (neuroendokrin) rendszerbe kapcsolódás felismerése során.

Az emberi nemek és a szaporodás biológiai alapjai	8	nemi kromoszómák, nemi jellegek, ivari őssejtek, here, hímivarsejt, tesztoszteron, petefészek, petesejt, peteérés, méh, menstruáció, zigóta, embrió, magzatburok, magzat, fogamzás és fogamzásgátlás, családtervezés, FSH, LH, progeszteron, ösztrogén, HCG, veleszületett rendellenességek, magzati szűrővizsgálatok, UH	Az emberi nemek kromoszómák (X, Y) általi meghatározottságának ismerete; a nemi jellegek és működések hormonok általi szabályozottságának megértése, a főbb hormonok és hatásaik azonosítása; az elsődleges és másodlagos nemi jelleg fogalmi értelmezése, biológiai szempontú leírása; a női és a férfi szaporodási szervrendszer szerveinek (külső és belső nemi szervek) megismerése, a felépítés és a működés összekapcsolása; a menstruációs ciklus hormonális szabályozásának értelmezése; az emberi szexualitás, a nemi kapcsolatok biológiai alapjainak megismerése, a szexualitás egyéni boldogsággal, párkapcsolatokkal összefüggő funkcióinak megbeszélése; a biztonságos nemi élet fontosságának felismerése, a nemi betegségek megelőzési módjainak megismerése, a nemi higiénia gyakorlati szempontjainak áttekintése; a családtervezésről meglévő előzetes tudás felszínre hozása, etikai szempontú megbeszélése; mechanikai és hormonális fogamzásgátlás mechanizmusainak értelmezése és elemzése; a fogamzás feltételeinek, folyamatának megismerése, a terhesség kezdeti jeleinek megbeszélése, a terhességi vizsgálatok biológiai hátterének értelmezése; a terhességi szűrővizsgálatok formáinak megismerése és összehasonlítása; a várandósság alatti élettani, hormonális változások értelmezése és elemzése; az embrionális és a magzati fejlődés biológiai történéseinek elemzése, a folyamatok anatómiai és időbeli elhelyezése; a szülés szakaszai, a folyamat során végbemenő élettani változások, működések elemzése; a születés utáni egyedfejlődés főbb szakaszainak vázlatos áttekintése, a jellegzetes élettani és pszichikai változások azonosítása; a gyermekek megfelelő testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését biztosító családi és társadalmi hatások megbeszélése; a gyermekgondozás társadalmi szinten kialakult segítő szolgálatainak és egyéb formáinak áttekintése, a gyermekorvosi és a védőnői hálózat működésének megismerése; a veleszületett rendellenességek biológiai hátterének értelmezése, a gyakoribb formák bemutatása, az ezzel kapcsolatos genetikai és magzati vizsgálati lehetőségek áttekintése; a felelős párkapcsolatok gyakorlását és a pályaválasztást segítő önismeret fejlesztése.
Szabad felhasználású órakeret	11		

Évfolyam:	**12.**

Óraszám:	60		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A változékonyság molekuláris alapjai	9	mutáció, mutagén, epigenetikai hatás, géntechnológia, klónozás, génszerkesztés, génmódosítás, géndiagnosztika, bioinformatika, bioetika	A DNS bázissorrendje, a fehérje aminosavsorrendje, térszerkezete és biológiai funkciója, valamint a tapasztalható jelleg közötti összefüggés példaszerű bemutatása; a mutációk és a betegségek (anyagcserezavarok, daganatos betegségek) összefüggéseinek felismerése, konkrét példa elemzése; a szerzett tulajdonságok örökölhetősége, epigenetikai hatások értelmezése: az életmóddal (táplálkozás, mozgás, dohányzás) és más környezeti hatásokkal (pl. stressz) módosítható genetikai információ (pl. miért nem mindegy, hogy valamely tulajdonság az apai vagy anyai gén által kódolt); a DNS-bázissorrend megállapítás jelentőségének felismerése, a DNS-chip, a genetikai ujjlenyomat módszerének bemutatása, a gyakorlati alkalmazások példáinak áttekintése és értékelése; a géntechnológiák céljának és eljárásainak megismerése, a rekombináns DNS, a génszerkesztés, a klónozás biológiai alapjainak és gyakorlati felhasználásának (pl. igazságügyi orvostani és diagnosztikai vizsgálatok) bemutatása; a géntechnológia orvostudományban, gyógyszeriparban, növénytermesztésben, állattenyésztésben, élelmiszeriparban való alkalmazásának példákkal történő bemutatása (humán genom projekt, génterápia, genetikailag megváltoztatott élőlények); a bioinformatika céljának, alkalmazási lehetőségeinek és jövőbeli jelentőségének megértése (pl. evolúciós leszármazási kapcsolatok keresése adatbázisok alapján, kapcsoltság elemzése egyes betegségek és gének összefüggésének vizsgálatához, jelátviteli hálózatok modellezése); a bioetika kialakulására vezető okok és a főbb alkalmazási területek áttekintése, bioetika alapelvein alapuló érvelés (pl. a genetikai kutatások előnyei és kockázatai, az állatkísérletek kérdései, transzplantáció és biorobotika, a jövőbeli hatások előrejelzése).

Egyedszintű öröklődés	4	gén, allél, genotípus, fenotípus, Mendel-szabályok, domináns, recesszív, öröklésmenet, családfa, genom, fenom, bioinformatika, személyre szabott gyógyítás	Mendel kutatási módszerének (kísérletek, hipotézisek felállítása, statisztikai megközelítés) elemzése, az eredmények és a levont következtetések kapcsolatba hozása; a gének, a DNS és a kromoszómák (testi és ivari) kapcsolatának megértése, a gének és a tulajdonságok kapcsolatának sokoldalú elemzése; a mendeli öröklődés kiterjesztése: példák és magyarázatok a Mendel-szabályoktól való eltérésekre; a környezet fenotípusra gyakorolt hatásának megértése, példákkal való igazolása; a genom és a fenom kapcsolatának megértése (hogyan, hányféleképpen jöhet létre a fenotípus); a fenotípus-elemzésben rejlő lehetőségek feltérképezése (miért és hogyan idéz elő elváltozásokat a genetikai és a környezeti tényezők egymásra hatása); az egyénre szabott gyógyítási lehetőségek céljának, jelenlegi alkalmazásainak és jövőbeli lehetőségeinek megismerése, értékelése.

A biológiai evolúció	6	evolúció, mikroevolúció, makroevolúció, mutáció, szelekció, természetes és mesterséges szelekció, génáramlás, sodródás, adaptív evolúció, törzsfa	A természetes változatosság példáinak bemutatása a DNS-szinttől az egyedszintű különbségekig; a genotípus és a fenotípus kapcsolata bonyolultságának (ritkán egyszerű 1:1 leképezésű) megértése; a fajok viszonylagos genetikai állandóságának magyarázása animációk segítségével; példák bemutatása a fajok genetikai változatosságának eredetére; Darwin evolúciós elméletét alátámasztó fontosabb érvek ismerete (pl. elterjedési területek, csökevényes szervek, homológiák); az evolúciós változások egyszerű modelljében a változatosság eredetének (mutáció, rekombináció) és terjedésének (szelekció, sodródás, génáramlás) felismerése példák alapján, a folyamatok adaptív, nem adaptív jellegének ismertetése; példák bemutatása makroevolúciós (faji szint feletti) változásokra: evolúciós újdonságok, kihalások, adaptív radiáció; annak megértése, hogy az evolúció általános rendezőelv a természettudományokban; internetes források alapján annak bemutatása, hogy a szelekció egysége nemcsak gén lehet, hanem gének közössége (egyed), egyedek közössége (populáció), populációk csoportja (metapopuláció), életközösségek (ökoszisztéma) is; az evolúció lehetséges mechanizmusainak (pl. mutáció – szelekció és együttműködés – szelekció) bemutatása, a vitatott kérdések elemzése esettanulmányok alapján (pl. kihalási hullámok, emergencia, hiányzó láncszemek problémája); egyszerű biológiai adatbázisok, bioinformatikai programok használata származástani kapcsolatok elemzéséhez, törzsfa készítéséhez; példák bemutatása internetes források segítségével: hogyan befolyásolta az ember eddig is az evolúciót (mesterséges szelekció, fajtanemesítés, géntechnológia), ezek előnyeinek és esetleges hátrányainak értékelése.

Az atomok és a fény	4	fényelektromos jelenség; foton; atom; elektron; atommag	A fény elektromágneses hullám, jellemzése fizikai mennyiségekkel (amplitúdó, frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség); a fotocella és a fénymérő működésének magyarázata a fényelektromos jelenség segítségével, a megvilágító fény és a foton energiája közötti kapcsolat; digitális fényképek készítése különböző távolságban elhelyezett tárgyakról, a fényképezőgép beállításainak értelmezése, a képrögzítés elve; elektronmikroszkóppal és fénymikroszkóppal készült képek összevetése. Az elektronmikroszkóp nagyobb felbontásának és működésének értelmezése az elektron hullámtermészetével; a vonalas színkép kialakulásának magyarázata az atomok által elnyelt illetve kibocsátott fény frekvenciájának segítségével; a legfontosabb atommodellek (Thomson, Rutherford, Bohr, kvantumfizikai) fizikai lényegének ismerete, az atom körüli elektronok energiájának kvantáltsága; Rutherford szórási kísérletének szimulációja, anyaggyűjtés Rutherford és Bohr életével kapcsolatban; jelenleg használt fényforrásaink számbavétele, működésük fizikai lényege (LED, izzó, fénycső, halogén izzó).

Környezetünk épségének megőrzése	4	atommag, nukleon, izotóp, nukleáris kölcsönhatás, maghasadás, magfúzió, alfa-, béta-, és gamma-sugárzás; felezési idő, aktivitás, ózonpajzs, üvegházhatás	Az ózonpajzs szerepe a Földet ért ultraibolya sugárzással kapcsolatban, az ózonpajzs védelmében tett intézkedések és azok sikere; az üvegházhatás fizikai magyarázata; az energiatermelés alternatívái, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentési lehetősége; a periódusos rendszer alapján fontosabb elemek mag összetételének, kötési energiájának és stabilitásának tanulmányozása; a maghasadás és magfúzió lényegének megértése magyarázó ábrák és animációk segítségével; az atomerőművek, a hőerőművek és megújuló energiatermelés előnyeinek és hátrányainak előzetes adatgyűjtést követő összevetése; adatgyűjtés Wigner Jenő, Teller Ede és Szilárd Leó munkásságával kapcsolatban; az alfa-, béta- és gamma-sugárzások tulajdonságai, élettani hatásaik, az egyes sugárfajták elleni védekezés lehetőségei; anyaggyűjtés a rádiumról és a Curie-család életéről; tudományos vita a környezetbe került, vagy orvosi kezelés során alkalmazott radioaktív izotópok veszélyességéről.

Az élőhelyek jellemzői, alkalmazkodás, az életközösségek biológiai sokfélesége	6	tűrőképesség, biológiai óra, aszpektus, aerob és anaerob környezet, vízminőség, talajminőség, szukcesszió, kommenzalizmus, szimbiózis, antibiózis, versengés, parazitizmus, zsákmányszerzés, ökológiai stabilitás, biológiai sokféleség, védett fajok, fajmegőrző program	Az élettelen környezeti tényező fogalmának ismerete és összekapcsolása az élettani és ökológiai tűrőképességgel; a környezeti tűrőképesség általános értelmezése, típusok azonosítása példák alapján; élőhelyek fény-, hőmérsékleti, vízellátási és talajminőségi viszonyainak vizsgálata; a levegő kémiai, fizikai jellemzőinek vizsgálata, az élőlényekre gyakorolt hatásuk elemzése; az édesvízi és tengeri élőhelyek vízminőségét befolyásoló tényezők elemzése példákon keresztül; a talaj kémiai és fizikai tulajdonságainak, minőségi jellemzőinek ismerete, főbb talajtípusok összehasonlítása; a környezet eltartóképességének elemzése; a biológiai óra és a környezeti ciklusok (napi, éves) közötti összefüggés megértése, az aszpektus értelmezése; az életközösségek hosszabb távú, nem ciklikus időbeli változásának vizsgálata, a szukcesszió folyamatának értelmezése; az élőlények bioszférában történő elterjedését befolyásoló tényezők elemzése; a testfelépítés, az élettani működés és a viselkedés környezeti alkalmazkodásban játszott szerepének vizsgálata, konkrét példák elemzése; populációk kölcsönhatásait meghatározó viszonyok elemzése, főbb típusok azonosítása és felismerése konkrét példák alapján; a biológiai sokféleség fogalmi értelmezése; az ökológiai stabilitás feltételeinek és jellemzőinek vizsgálata, veszélyeztető tényezők azonosítása; esettanulmányok elemzése és készítése, helyszíni megfigyelések elvégzése, adatgyűjtés és elemzés; az élőhelyek és védett fajok megőrzése biológiai jelentőségének értékelése, az ezt támogató egyéni és társadalmi cselekvési lehetőségek áttekintése, sikeres példák gyűjtése.

A Föld és a Kárpát-medence értékei	6	globális átlaghőmérséklet, ózonpajzs, üvegházhatás, mágneses védőpajzs, ártéri erdő, löszgyep, homoki gyep, endemikus fajok, reliktum fajok, szikesek, sziklagyepek, nádasok, láprét, hegyi kaszálórét, nemzeti parkok	A Föld Naprendszeren belüli elhelyezkedésének, kozmikus környezetének és a bolygó adottságainak a földi élet lehetőségével való összefüggése, az élet hosszú távú fennmaradásához és fejlődéséhez kapcsolódó jellemzők azonosítása; a szárazföldi élővilág egyes kiemelt jelentőségű elemeinek, konkrét életközösségeinek és védett fajainak bemutatása, értékelése (pl. Amazonas vidéke, afrikai esőerdők és szavannák, magashegységek, füves puszták stb.); a Föld óceáni és tengeri életközösségeinek tanulmányozása, néhány kiemelt jelentőségű példa elemzése, védendő értékeik bemutatása (pl. korallszirtek); a Föld élővilágát különleges nézőpontokból bemutató természetfilmek nézése, a szerzett élmények és ismeretek megbeszélése; a Kárpát-medence földtani és éghajlati adottságainak és az itt folyó gazdálkodás kölcsönhatásainak elemzése; a Kárpát-medence és az eurázsiai, afrikai élővilág közötti kapcsolat megértése (növények elterjedése, madárvándorlások); a Kárpát-medence jellegzetes életközösségeinek megismerése, egy-egy endemikus, illetve reliktum faj bemutatása, jelentőségük értékelése; néhány hazai nemzeti park jellegzetes természeti adottságainak, életközösségeinek vizsgálata, jellemző növény- és állatfajainak bemutatása; természetfotók, filmek készítése hazai környezetben, azok szemlélése és megbeszélése egyénileg és csoportosan.

Ember és bioszféra - fenntarthatóság	6	globális éghajlatváltozás, üvegházgázok, klímamodellek, fenntarthatóság, ökológiai gazdálkodás, biogazdálkodás, élőhely-degradáció és -védelem, invazív faj, természetvédelmi törvény, „big data”, fosszilis energiahordozók, élelmiszer-termelés, hulladékok problémája, poláris cellák, légkörzés, tengeráramlás, üvegházhatás (ÜHG), éghajlatváltozás	A fenntarthatóság fogalmának komplex értelmezése, a természeti, technológiai és gazdasági folyamatok közötti összefüggések feltárása; az élő rendszerekre gyakorolt, emberi tevékenységgel összefüggő hatások adatok alapján való azonosítása, a lehetséges következmények felismerése; a fenntarthatósággal összefüggő egyéni, közösségi, nemzeti és globális szintű felelősségek és cselekvési lehetőségek elemzése, megfogalmazása; a növénytermesztés és állattenyésztés, az erdő- és vadgazdálkodás, a halászat és haltenyésztés történeti és jelenkori technológiáinak a fenntarthatóság szempontjából való kritikai elemzése, alternatívák keresése; a Föld globális szintű környezeti folyamatai, pl. az éghajlatváltozás vizsgálatára szolgáló módszerek („big data”, számítógépes modellezés) megismerése, az előrejelzések megbízhatóságának értékelése; a környezet- és természetvédelem törvényi szabályozásának, a nemzetközi egyezmények jelentőségének példákkal való bizonyítása; az ökológiai fenntarthatósággal összefüggő civil kezdeményezések és szervezetek tevékenységének megismerése, lehetőség szerinti segítése; fenntarthatósággal kapcsolatos tematikus programokban való aktív részvétel.
Környezeti kémia és környezetvédelem	6	zöld kémia	Környezettudatos szemlélet fejlesztése; vitakészség fejlesztése; problémamegoldó készség fejlesztése; a társakkal való együttműködés fejlesztése; alkotás digitális eszközökkel; kommunikációs készség fejlesztése; a légkör kémiája; a természetes vizek kémiája; a talaj kémiája; a hulladékok; új kihívások: ember, társadalom, környezet és kémia.
Tudománytörténet	3	a biológia, kémia, fizika egyes tudományterületeinek képviselői	A négy év természetismeret anyagának összefoglalása tudománytörténeti szempontból.
Szabad felhasználású órakeret	6		

Testnevelés

Évfolyam:	nyek		
Óraszám:	180		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Asztalitenisz	10	Labdás ügyesség, mozdulat- és reakciógyorsaság, reagáló képesség, lokomotorikus gyorsaság, akaraterő, figyelem, koncentrációs képesség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, alkalmazkodási képesség, empátia, motiváció (ezen belül: kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés), befolyásolási képesség, kommunikációs készség, irányítási képesség, együttműködési készség	Ütőfogás (klasszikus, tollszár fogás) Technikai elemek: alapállás, ütőtartás, lábmunka, tenyeres hosszú adogatás, tenyeres kontraütés, fonák hosszú adogatás, fonák kontraütés, alapszervák Alapvető játékszabályok Egyes játék
Atlétika	10	Mozdulatgyorsaság, mozgáskoordináció, figyelem, koncentrációs képesség, lokomotorikus gyorsaság, gyorserő, dobóerő, dobókészség, önismeret, önértékelés, önbizalom, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, kommunikációs készség, együttműködési készség, csapatszellem	Dobás: kislabdahajítás helyből és 3 lépésről, súlylökés helyből és belépéssel oldal felállásból, dobóterpesz, dobásformák (hajítás, vetés, lökés), dobás közben a szerre ható törvényszerűségek
		Mozdulat- és reakciógyorsaság, lokomotorikus gyorsaság, gyorserő, aerob állóképesség, futótechnika, irambeosztás képessége, akaraterő, koncentrációs képesség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, együttműködési készség, csapatszellem	Futás: Futóiskola feladatok, futófeladatok (fokozófutás, repülő futás), állórajt, térdelőrajt, rajtgyakorlatok különböző kiinduló helyzetekből, középtávú futások az egyes tanulókhoz igazodó távokon, váltófutás (alsó botátadás), futás törvényszerűségei és biológiai háttere
		Mozgáskoordináció, figyelem, koncentrációs képesség, lokomotorikus gyorsaság, gyorserő, ugróerő, ugrókészség, önismeret, önértékelés, önbizalom, empátia, kommunikációs készség, együttműködési készség, csapatszellem	Ugrás: ugróiskola feladatok, szökdelések, helyből távolugrás, fel- és elugrás sorozatok, lépő távolugrás aktív leérkezéssel, nekifutás kimérése, ugrás közben érvényesülő fizikai törvényszerűségek

Floorball	10	Mozgáskoordináció, test-szer koordináció, aerob állóképesség, mozdulat- és reakciógyorsaság, lokomotorikus gyorsaság, akaraterő, figyelem, koncentrációs képesség, reagáló képesség, téri tájékozódás, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, irányítási képesség, csapatszellem	Labdavezetés, indulás, megállás, átadás, átvétel, kapura lövés, alapvető játékszabályok
Kondicionális képességek fejlesztése	10	Erő-állóképesség, gyorserőállóképesség, ízületi mozgékonyság, mozgáskoordináció, relatív erő, akaraterő, kinesztézis, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, kommunikációs készség	A fitnesz és az iskolai testnevelés kézi szereinek használata, párban dolgozni tudás, zenére mozgás, izomcsoportok nyújtására szolgáló gyakorlatok ismerete, az egyénre szabott edzésterv 100%-os végrehajtása

Kosárlabda	10	Emberfogás, elzárás, játékrendszer, egyéni és csapattaktika, helyezkedés, alapfelállás, gyorsindulás, lerohanás. Mozgáskoordináció, test-szer koordináció, aerob állóképesség, mozdulat- és reakciógyorsaság, lokomotorikus gyorsaság, akaraterő, figyelem, koncentrációs képesség, reagáló képesség, téri tájékozódás, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, irányítási képesség, csapatszellem	Labdavezetés, indulás, megállás, sarkazás, átadás, átvétel, fektetett dobás, büntető dobás, alapvető játékszabályok. A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben. A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban. Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása. Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban. Emberelőnyös és létszámazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve. Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében.
Küzdősport	10	Mozgáskoordináció, jobb-bal agyféltekés működés, aerob állóképesség, mozdulat- és reakciógyorsaság, gyorserő, akaraterő, figyelem, koncentrációs képesség, erő-állóképesség, gyorserő-állóképesség, maximális erő, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia (ezen belül: mások megértése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (ezen belül: kezdeményező-készség, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés), befolyásolási képesség, kommunikációs készség	Judo: eséstechnikák, dobástechnikai alapok, súlyok emelése biztonságosan, földharc alapok

Labdarúgás	10	Átadás, átvétel, labdavezetés, kapura lövések, kényszerítő, labdaemelgetés, fejelés.játékrendszer,egyéni és csapattaktika,területvédekezés,gyorsindulás,lerohanás,pozíciós játék,helyezkedés	Mozgáskoordináció, test-szer koordináció, aerob állóképesség, mozdulat- és reakciógyorsaság, lokomotorikus gyorsaság, akaraterő, figyelem, koncentrációs képesség, reagáló képesség, téri tájékozódás, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, irányítási képesség, csapatszellem.A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások – tudatos és célszerű alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban. Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban. Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfölényes játékhelyzetekben.

Röplabda	10	Mozdulat- és reakciógyorsaság, lokomotorikus gyorsaság, figyelem, koncentrációs képesség, test-szer koordináció, labdakezelési képesség a testrészek különböző felületeivel történő érintésekkel (reagáló képesség, ritmusérzék, téri tájékozódás, egyensúlyérzék), kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, irányítási képesség, együttműködési készség, csapatszellem, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, helyezkedés, egyéni és csapattaktika, forgásszabály, alapfelállás, felső egyenes nyitás, sáncolás	Labda nélkül végzett mozgások: gyorsindulások, szökdelések, irányváltások Labdás technikai gyakorlatok: kosár-, és alkarérintés Alsó egyenes nyitás Alapvető játékszabályok. A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben.A felső egyenes nyitás alaptechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre. Távolról érkező labda megjátszása a hálóhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárérintéssel. Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete. Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása. A csapattársak közötti kommunikáció gyakorlása az eredményes játék érdekében.
Tollaslabda	10	Labdás ügyesség, mozgáskoordináció, mozdulat- és reakciógyorsaság, reagáló képesség, lokomotorikus gyorsaság, aerob állóképesség, akaraterő, téri tájékozódás, akaraterő, figyelem, koncentrációs képesség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, alkalmazkodási képesség, empátia, motiváció (ezen belül: kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés), befolyásolási képesség, kommunikációs készség, irányítási képesség, együttműködési készség, csapatszellem	Az ütő fogása, tartása Alapütések (tenyeres, fonák) Technikai elemek: adogatás, adogatás átlósan és egyenesen, a labda megütése: alulról, felülről, háló felett Egyszerűsített szabályokkal játék Alapvető játékszabályok

Torna	10	Mozgáskoordináció, ízületi mozgékonyság, relatív erő, figyelem, koncentrációs képesség, kinesztézis, egyensúlyérzék fejlesztése, testtartás, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, kommunikációs készség, csapatszellem. Emelés fejállásba, támaszugrások első és második íve, utánlépés, térdelőállások, lebegőállások, kanyarlati leugrás	Talajtorna alapvető mozgásos és statikus elemei: gurulóátfordulás előre és hátra, tarkóállás, fekvőtámasz, zsugor fejállás, futólagos kézállás kísérletek, mérlegállás Gerenda alapvető mozgásos és statikus elemei: járások, fordulatok, láblendítések, mérlegállások, homorított leugrás Gyűrű alapvető mozgásos és statikus elemei: alaplendület, lefüggés, lebegőfüggés, hátsó függés, homorított leugrás kötélmászás kulcsolással Ugrás: egyenes ugrások bálába (Választható anyagként) Az alapugrások elsajátítása minitrampolinon Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan, Erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés további fejlesztése, A segítségadás biztonságos és szakszerű módjainak megismerése és elsajátítása, A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés
Testnevelés tömb (gyalog-, kerékpár- vagy vízitúra)	62		
Szabadon felhasználható órák	18		

Évfolyam:	9.		
Óraszám:	180		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Atlétika	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	Dobás: kislabdahajítás 5 lépésről, súlylökés beszökkenéssel oldal felállásból Futás: Rövidtáv (30, 60, 100 m), résztávok, piramis futás, hosszú távú futás (2000 m), váltófutás (felső váltás), futás iramváltásokkal, folyamatos futás különböző intenzitással, futótechnika Ugrás: Magasugrás átlépő technikával, felugrógyakorlatok
Jóga	10	Akaraterő, figyelem, koncentrációs képesség, ízületi mozgékonyság, relatív erő, erő-állóképesség, egyensúlyérzék, testtartás, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, empátia, együttműködési készség	Légzésfigyelés, hasi légzés, teljes jógalégzés Globális feszítés-lazítás, a relaxáció alapjai Ízületlazítás tetőtől-talpig (Saraw-hitta ászanák) Testtartás javító gyakorlatok (torziós ászanák) 12 elemből álló gyakorlatsor (Napüdvözlet) Néhány klasszikus ászana (fordított testhelyzetek, egyensúlygyakorlatok, hajlékonyságot fokozó ászanák) Bevezetés a koncentrációs technikákba (önvizsgálati meditáció 1. szint)

Kézilabda	10	Játékrendszer, egyéni és csapattaktika, területvédekezés, emberfogás, elzárás, sáncolás, pozíciós játék, helyezkedés, alapfelállás, gyorsindulás, lerohanás. Mozgáskoordináció, test-szer koordináció, aerob állóképesség, mozdulat- és reakciógyorsaság, lokomotorikus gyorsaság, akaraterő, figyelem, koncentrációs képesség, reagáló képesség, téri tájékozódás, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia, kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, irányítási képesség, csapatszellem	Labdavezetés, indulás, megállás, átadás, átvétel, felugrásos lövés, beugrásos lövés, büntető dobás, alapvető játékszabályok.1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva.A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során. A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban). Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen.
Kondicionális képességek fejlesztése	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	Az előző tanévben megjelöltek
Kosárlabda	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon és azon felül: csapatban játszás, helyzetfelismerés, improvizációs képesség, adaptációs képesség	Az előző tanévben megjelöltek és azon felül: páros és hármas lefutások, tempódobás, indulócsel, irányváltoztatás labdával a kézben és labdavezetés közben és labda nélkül, dobócsel. Kooperáció és az egyéni képességeknek a csapat érdekében történő alárendelésének érzékeltetése.A folyamatos játékban történő szabálytalanságok felismerése, a fair play alkalmazása. A képességkülönbségek ellenére elfogadó egymást támogató közös játék előtérbe helyezése az eredmények mellett.
Küzdősport	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	Judo: az előző tanévben elsajátított anyagok jártasság szinten, különös tekintettel a földharctechnikára

Labdarúgás	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon és azon felül: csapatban játszás, helyzetfelismerés, improvizációs képesség, adaptációs képesség	Az előző tanévben megjelöltek és azon felül: páros és hármas gyakorlatok, pontrúgások, indulócsel, irányváltoztatás labdával és labda nélkül, cselezés labdával. A területvédekezés és emberfogásos védekezés alkalmazása a játékban.A területszerzéssel történő emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának alkalmazkodása a területszerzéssel járó játékhelyzetekhez. A kapusalaphelyzet gyakorlása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával. Kooperáció és az egyéni képességeknek a csapat érdekében történő alárendelésének érzékeltetése.A sportági motiváció fenntartása változó időjárási körülmények között, szabadtéren.
Torna	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	Az előző tanévben megjelöltek és azon felül: Talajtorna: kézállás kísérletek (3 mp), tarkóbillenés kísérletek, repülő gurulóátfordulás, fejállás Gerenda: ugrások, szökkenések, gerenda közeli elemek, terpeszcsuka leugrás Gyűrű: emelés lebegőfüggésbe minél inkább nyújtott térddel, leterpesztés Fiúknak függeszkedés Ugrás: bálába repülő guruló átfordulás
Zenés gimnasztika	10	Mozgáskoordináció, ritmusérzék, ízületi mozgékonyság, aerob állóképesség, relatív erő, testtartás, kinesztézis, erő-állóképesség, egyensúlyérzék, figyelem, akaraterő, önismeret, önbizalom, önértékelés, megbízhatóság, empátia, együttműködési készség	Bemelegítés, légző és relaxációs gyakorlatok, helyes testtartás, prevenciós hasizom és mély hátizom gyakorlatok (gerincdeformitások megelőzése érdekében), egyszerű kétütemű lépések, egyszerű kombinációk, nyújtó gyakorlatok, főbb izomcsoportok ismerete

Szabadon választható sportág	10		
Testnevelés tömb (gyalog-, kerékpár- vagy vízitúra)	62		
Szabadon felhasználható órák	18		

Évfolyam:	**10.**		
Óraszám:	**180**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Asztalitenisz	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon és azon felül: helyzetfelismerés, improvizációs képesség, adaptációs képesség	Nyesés, pörgetés, droppolás, adogatások fogadása
Atlétika	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	Dobás: Kislabdahajítás teljes nekifutásból lekészítéssel, súlylökés beszökkenésből háttal felállással Futás: középtáv (800, 1200, 1500m), intervall, váltófutás szabadon választott botátadással Ugrás: magasugrás flop technikával, íven futás
Floorball	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon és azon felül: csapatban játszás, helyzetfelismerés, improvizációs képesség, adaptációs képesség	A nyelvi előkészítő évfolyamon megjelöltek és azon felül: páros és hármas gyakorlatok, indulócsel, lövő csel, kapura vezetés, kapus technikák
Jóga	10	Mint a 9. évfolyamon	20 elemből álló gyakorlatsor (Khatu pranam) Önvizsgálati meditáció 2. szint

Kézilabda	10	Mint a 9. évfolyamon és azon felül: csapatban játszás, helyzetfelismerés, improvizációs képesség, adaptációs képesség	Az előző tanévben megjelöltek és azon felül: páros és hármas lefutások, betörés, indulócsel, irányváltoztatás labdával a kézben és labdavezetés közben és labda nélkül, dobócsel.Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben.A kapus-alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben. Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban. Kooperáció és az egyéni képességeknek a csapat érdekében történő alárendelésének érzékeltetése.A képességkülönbségek ellenére elfogadó egymást támogató közös játék előtérbe helyezése az eredmények mellett.
Röplabda	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon és azon felül: csapatban játszás, helyzetfelismerés, improvizációs képesség, adaptációs képesség	Technikai elemek optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal, csökkenő hibaszázalékkal.3-3 4-4 5-5 6-6 elleni játék könnyített szabályokkal.A három érintés lehetőségének kihasználása, ezzel jobb támadási helyzet kialakítása.A képességkülönbségek ellenére elfogadó egymást támogató közös játék előtérbe helyezése az eredmények mellett.Felső egyenes nyitás.Ütő mozdulat, leütés kísérletek.A társ mozdulataira való gyors reagálás.Mélységi és oldalirányú mozgások.Támadás és védekezés alapvető megoldásai.Játékvezetés
Tollaslabda	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon és azon felül: helyzetfelismerés, improvizációs képesség, adaptációs képesség	Támadó és védekező ütések (leütés testre és test mögé, emelés, ejtés) Ritmusváltás adogatás közben Játékvezetés

Torna	10	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	Az előző tanévekben megjelöltek és azon felül: Talajtorna: fejen átfordulás kísérletek, kézen átfordulás oldalra kísérletek, forgások Gerenda: ugrások fordulattal, kézállás kísérletek, leugrás fordulattal Gyűrű: önként vállalkozóknak vállátfordulás előre, húzódzkodás - tolódzkodás kísérletek
Zenés gimnasztika	10	Mint a 9. évfolyamon	Egyszerű, közepes intenzitású, helyben és helyváltoztatással végrehajtott ritmikus gyakorlatok Aerobic alaplépések, lépéskombinációk A főbb izomcsoportok erősítését szolgáló gyakorlatok ismerete
Szabadon választható sportág	10		
Testnevelés tömb (gyalog-, kerékpár- vagy vízitúra)	62		
Szabadon felhasználható órák	18		

Évfolyam:	**11.**		
Óraszám:	**180**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. negyedév választható sportjai			
Atlétika	25	A diák versenyszám választása alapján: mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	A diák választása alapján egyéni program szerinti tanulás valamelyik versenyszámban a felsoroltak közül: 1) rövidtávfutás 2) középtávfutás 3) hosszútávfutás 4) magasugrás 5) távolugrás 6) diszkoszvetés 7) gerelyhajítás 8) súlylökés

Kosárlabda	25	Mint a 9. évfolyamon	Az eddig elsajátítottak és azon felül: emberfogásos és terület és vegyes védelem, betörés, elzárás-leválás, támadó taktikák a csapat tagjaihoz igazodóan, dobás kiszorított helyzetekből, dobások távolról
Labdarúgás	25	Mint a 9. évfolyamon	Az eddig elsajátítottak és azon felül: emberfogásos és terület és vegyes védelem, támadó taktikák a csapat tagjaihoz igazodóan, lövések kiszorított helyzetekből

2. negyedév választható sportjai			
Jóga	25	Mint a 9. évfolyamon	Teljes jógalégzés, váltott orrlyukas kiegyensúlyozó légzés (Pránajáma) Relaxációs gyakorlatok, mély lazítás (jóga-nidra = tudatos alvás) alapjai Erőnlétfokozó és állóképességet javító ászanák Klasszikus ászanázás (a kialakított testhelyzetben való „bennenyugvás”) Önvizsgálati meditáció 3. szint
Kondicionális képességek fejlesztése	25	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon és azon felül: maximális erő	A nyelvi előkészítő évfolyamon megjelöltek és azon felül: aktív- és passzív nyújtásra szolgáló gyakorlatok ismerete, kiemelten a PNF (proprioceptív neuromuszkuláris facilitáció) nyújtás gyakorlatainak ismerete
Röplabda	25	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	Sáncolás, leütés Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögé ütött vagy ejtett labdához való helyezkedés Vetődés és gurulás Ejtés és pörgetés Védekezések különböző állásrend szerint 4:2-es, 5:1-es védekezési és támadási játékelemek Támadás közbeni helycserék, helytartási szabály betartása

			A szabályok képzettségnek megfelelő betartása, az elkövetett vétség önálló jelzése Játék „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel

3. negyedév választható sportjai			
Floorball	25	Mint a 10. évfolyamon	Az eddig elsajátítottak és azon felül: emberfogásos és terület és vegyes védelem, támadó taktikák a csapat tagjaihoz igazodóan, lövések kiszorított helyzetekből, lövések távolról
Küzdősport	25	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon és azon felül: egyensúlyérzék, helyzetfelismerés	Jiu-jitsu: judo alapokra ráépülő önvédelmi technikai alapok: ütés-rúgás alapok; elvezetések, rögzítések; földreviteli technikák; támadási szituációk elkerülése, kezelése, megelőzése; az önvédelem pszichikai jellegzetességei
Zenés gimnasztika	25	Mint a 9. évfolyamon	Low impact gyakorlatok: helybenjárás és masírozás - térdemeléssel is, lábrúgások előre és oldalra (kicks), térdemelések és lendítések előre és oldalra (knee-ups), sarokemelések és lendítések hátra (heel-ups), terpeszállásban mély térdhajlítás 90 fokig és 120 fokig - helyben és kilépéssel oldalra, erő-támadóállás (power lunge), támadóállás (lunge) - helyben és kilépéssel előre és hátra High impact gyakorlatok Négyütemű lépések

4. negyedév választható sportjai			
Atlétika	25	A diák versenyszám választása alapján: mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	A diák választása alapján egyéni program szerinti tanulás valamelyik versenyszámban a felsoroltak közül: 1) rövidtávfutás 2) középtávfutás 3) hosszútávfutás 4) magasugrás 5) távolugrás 6) diszkoszvetés 7) gerelyhajítás 8) súlylökés
Kézilabda	25	Mint a 10. évfolyamon	Az eddig elsajátítottak és azon felül: emberfogásos és terület és vegyes védelem, beállós játék, támadó taktikák a csapat tagjaihoz igazodóan, dobás kiszorított helyzetekből, hosszú indítás, kapustechnikák
Torna	25	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	Az előző tanévekben megjelöltek és azon felül: Talajtorna: kézen átfordulás előre kísérletek, gurulás hátra kézállásba kísérletek Gerenda: az önként vállalkozóknak leugrásként kézen átfordulás előre, ill. dobbantóról felugrások Gyűrű: vállállás önként vállalkozóknak, leszaltó hátra kísérletek Ugrás: támaszugrások az egyes tanulókhoz igazodva
Testnevelés tömb (gyalog-, kerékpár- vagy vízitúra)	62		
Szabadon felhasználható órák	18		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**150**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A két félév választható sportjai:			
Asztalitenisz	54	Mint a 10. évfolyamon	A 12. évfolyamon többedik alkalommal asztaliteniszt választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján Az asztaliteniszt utoljára a 10. évfolyamon tanulók számára: Az alaptechnika magasabb szinten, illetve páros játék közben való alkalmazása Együttműködési készség páros játék közben Átmenet védekezésből támadásba Az ellenfél adogatása után rögtön támadás
Atlétika	54		A diák választása alapján egyéni program szerinti tanulás valamelyik versenyszámban a felsoroltak közül: 1) rövidtávfutás 2) középtávfutás 3) hosszútávfutás 4) magasugrás 5) távolugrás 6) diszkoszvetés 7) gerelyhajítás 8) súlylökés
Floorball	54	Mint a 11. évfolyamon	A 11. évfolyamon floorballt választottak, illetve a 12. évfolyamon többedik alkalommal floorballt választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján A floorballt utoljára a 10. évfolyamon tanulók számára az eddig elsajátítottak és azon felül: a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma
Jóga	54	Mint a 9. évfolyamon	A jógát utoljára a 10. évfolyamon tanulók számára a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma

			A 11. évfolyamon jógát választottak számára: Váltott orrlyukas kiegyensúlyozó légzés 2. és 3. szint (Pránajáma) 31 elemből álló gyakorlatsor (Guru pranam) Figyelem-összpontosító és egyensúlyérzéket fejlesztő ászanák Önvizsgálati meditáció 4. szint A 12. évfolyamon többedik alkalommal jógát választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján
Kézilabda	54	Mint a 11. évfolyamon	A 11. évfolyamon kézilabdát választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján A kézilabdát nem választottak számára az eddig elsajátítottak és azon felül: a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma
Kondicionális képességek fejlesztése	54	Mint a 11. évfolyamon	A 11. évfolyamon kondicionális képességek fejlesztését választottak, illetve a 12. évfolyamon többedik alkalommal kondicionális képességek fejlesztését választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján A kondicionális képességek fejlesztését utoljára a 9. évfolyamon tanulók számára az eddig elsajátítottak és azon felül: a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma
Kosárlabda	54	Mint a 11. évfolyamon	A 11. évfolyamon kosárlabdát választottak, illetve a 12. évfolyamon többedik alkalommal kosárlabdát választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján A kosárlabdát utoljára a 9. évfolyamon tanulók számára az eddig elsajátítottak és azon felül: a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma

Küzdősport	54	Mint a 11. évfolyamon	A küzdősportot utoljára a 9. évfolyamon tanulók számára a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma A 11. évfolyamon küzdősportot választottak számára: Jiu-jitsu: ütés-rúgás középfok, fegyver elleni önvédelem alapjai, küzdelmi tudás jártassági szinten, a megfelelő reakció adása támadás esetén A 12. évfolyamon többedik alkalommal küzdősportot választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján
Labdarúgás	54	Mint a 11. évfolyamon	A 11. évfolyamon labdarúgást választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján A labdarúgást nem választottak számára az eddig elsajátítottak és azon felül: a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma
Röplabda	54	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	A 11. évfolyamon röplabdát választottak, illetve a 12. évfolyamon többedik alkalommal röplabdát választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján A röplabdát utoljára a 10. évfolyamon tanulók számára az eddig elsajátítottak és azon felül: a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma
Tánc (mindhárom harmadévben választható)	28		Kubai salsa, szamba, cha-cha-cha, rumba, jive, magyar csárdás A 12. évfolyamon többedik alkalommal táncot választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján
Tollaslabda	54	Mint a 10. évfolyamon	A 12. évfolyamon többedik alkalommal tollaslabdát választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján

			A tollaslabdát utoljára a 10. évfolyamon tanulók számára: Területvédekezés Támadás taktikák: kiszorítás, ejtés, átemelés, kifárasztás A páros játék egyénitől eltérő technikája és taktikája
Torna	54	Mint a nyelvi előkészítő évfolyamon	A 11. évfolyamon tornát választottak, illetve a 12. évfolyamon többedik alkalommal tornát választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján A tornát utoljára a 10. évfolyamon tanulók számára az első 3 tanévben megjelöltek és azon felül: a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma
Zenés gimnasztika	54	Mint a 9. évfolyamon	A zenés gimnasztikát utoljára a 10. évfolyamon tanulók számára a 11. évfolyam tartalmi-ténybeli minimuma
			A 11. évfolyamon zenés gimnasztikát választottak számára: Stepaerobic Kézisúlyzós erősítés Köredzés Testtartást javító gyakorlatok Hosszabb koreográfiák végrehajtása zenére A zene ütemére történő koreográfia pontos végrehajtása Erősítés saját testsúllyal, és különböző tornaszerekkel (kézisúlyzó, terra band, gumikötél) A 12. évfolyamon többedik alkalommal zenés gimnasztikát választottak számára az eddig elsajátítottakban magasabb szintre lépés egyéni program alapján
Tánc	27		Szalagavató- és keringőtáncok elsajátítása

Szabadon felhasználható órák	15		

Testnevelés tömb (nyek, 9., 10., 11. évfolyam)			
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Gyalogtúra	62	Aerob állóképesség, irambeosztás képessége, akaraterő, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia (ezen belül: mások megértése, szükségleteik felismerése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (ezen belül: kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés), befolyásolási képesség, kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, kapcsolatépítési képesség, csapatszellem	Folyamatos gyaloglás terepen, pihenőkkel
Kerékpártúra	62	Aerob állóképesség, akaraterő, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia (ezen belül: mások megértése, szükségleteik felismerése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (ezen belül: optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés), befolyásolási képesség, kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, kapcsolatépítési képesség, csapatszellem	Folyamatos kerékpározás az egyes diákokhoz igazodó tempóban, pihenőkkel
Váltófutás az országon át	33		Folyamatos futás egyéni tempóban, a diákhoz igazodó távon, a 37 óra alatt több alkalommal

Vízitúra	62	Erő-állóképesség, akaraterő, együttműködési készség, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodási képesség, empátia (ezen belül: mások megértése, szükségleteik felismerése, érzelmi feszültségek érzékelése), motiváció (ezen belül: kezdeményezőkészség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés), befolyásolási képesség, kommunikációs készség, konfliktuskezelési képesség, irányítási képesség, kapcsolatépítési képesség, csapatszellem	Folyamatos evezés az egyes diákokhoz igazodó tempóban, 33 órán át, pihenőkkel

Történelem

Évfolyam: **4 év anyaga (9-12.), a témák a tanulók képességeitől, érdeklődésétől, érettségétől függően állíthatók tetszőleges sorrendbe. Az első és az utolsó két tematikai egység helye kötött, azokat nem lehet elmozdítani.**

Óraszám: **414 óra /4 év** **Javasolt az epochákban történő munka, 90 perces egységekben. Egy epochára 16 órát, azaz 8 darab 90 perces egységet javaslunk.**

Témakör		Óraszám	Fogalmak és adatok/Lexikák		Fejlesztési célok
Témák	**Altémák**		**Tartalmi elemek**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	
Mi a történelem?	Story és history, az egyén és a társadalom története.	16	A tanuló saját családjának múltja. Családfa felrajzolása, címer és zászlóalkotás, zászló és címertan alapfogalmai (pajzs, hasítás, vágás, színek). Történelemformáló egyéniségek (Scaevola, Napóleon, Luther, stb.)	A témakörök köré csoportosított tananyagszervezés során minden témakör esetén a kronoligikus kerettanterv vonatkozó fogalmai, adatai és lexikái megjelennek a tanítási-tanulási folyamatban, aminek eredményeként a négyéves képzési folyamat	A szűkebb család múltjának megismerése révén az önazonosság erősítése, a gyökerek feltárásával kötődés létrehozása.
	Emberi sorsok és/vagy törvényszerűségek.				
	Történetírás régen és ma.		A történetírás nagy alakjai és tőlük egy-egy elemezhető szövegrészlet (ókori görögök és rómaiak közül legalább kettő, középkori magyarok közül legalább kettő, XX. és XXI. századi magyar történetírásból legalább három).		

Ember és szükséglet	Az alapvető szükségletek kielégítése – élelem.	16	Ember és természet viszonya - zsákmányolás vagy a természet aktív elsajátítása. A zsákmányoló életmód jellemzői. A neolítikus forradalom és az élelemtermelés kezdetei. Az édesvíz szerepe az alapvető szükségletek kielégítésében. Az édesvíz védelme és elosztása. Az élelemtermelés technológiájának fejlődése, a legelőváltó és a nyomásos gazdálkodás, a vetésforgók rendszere. Extenzív és intenzív kultúrák. A mezőgazdaság szervezeti keretei a XX. és XXI. században, és ezek közvetlen előzményei. "Porosz" utas és "amerikai" utas fejlődés. Az Európai Unió mezőgazdasága.	révén a kronologikus kerettantervi fogalmak, adatok és lexikák teljessége része a nem kronologikus kerettantervnek is.	A környezettudatos magatartás és attitűd formálása, a természet és ember összhangjának kialakítása.

	Az alapvető szükségletek kielégítése – ruházkodás.	16	A test védelme a hideg és a fizikai hatások ellen. Az intim testtájak takarásának okai, vallási előírások. A pamut-, szövet- és gyapjúipar nyersanyagai. A juhtenyésztés története Európában - különös tekintettel Angliára. A gyapot, a kender, a len és könnyűipari haszonnövények termesztéstörténete. Kis divattörténet; a spanyol és francia királyi udvar, Párizs, Bécs és Pest a XIX. században, Magyarország a XX. század második felében. A ruházat szociológiai vonásai, rangjelző szerepe.		A tanulók érezzenek rá, hogy a ruhaviselet, az öltözködés, bár szolgálhat örömmel, de nem minősít.

	Az alapvető szükségletek kielégítése – lakás.		A lakás földrajzi meghatározottsága. A közép- és koraújkori lakásviszonyok, falvak házai, földesúri kúriák, várak, kastélyok. A középkori város lakásviszonyai. Európa és Magyarország meghatározó és nevezetes műemlékei (pl.: Buda, Fertőd, Keszthely, Loire menti kastélyok, stb.), Magyarország skanzenjei (Nyíregyháza, Szentendre, Szenna, stb.) A polgári és a munkáslakás az iparosodás korában és a XX. században. A nyomornegyedek és a szociális lakásépítés, kitörési kísérletek (pl.: Mária Valéria telep, Wekerle telep, stb.). A gettósodás. A magyarországi nagyvárosok panel lakótelepei.		A tanulók értsék és érezzék, hogy a lakás egyrészt földrajzilag, másrészt történelmileg meghatározott. Tudjanak különbséget tenni a kultúrák között, érezzék, hogy a más típusú lakás nem jobb, vagy rosszabb, hanem az eltérő kultúrák eredménye.
Ember és munka	A munka, mint fogalom	8	A munka, mint konkrét tevékenység és a munka elvont megközelítése. A fizikai és szellemi munka. A művészeti-kulturális tevékenység, mint munka. A munka földrajzi és történeti meghatározottsága. A munka felfogása az ókorban, a feudálisrendi társadalomban, a kapitalizmusban. A munka marxi megközelítése. A munka piaci szempontú megítélése.		A tanuló érzékelje a munkatevékenység szerepét a társadalomban, az emberi minőség kialakulásában.

	Technikai fejlődés és munkamegosztás.	16	A munkamegosztás fogalma. A természetes munkamegosztás (nemek, életkor, stb.) Az első és a második nagy társadalmi munkamegosztás (állattenyésztés-növénytermesztés, mezőgazdaság-kézműipar) Munkamegosztás és társadalmi hierarchia, a folyammenti kultúrák munkatevékenysége. A munkamegosztás és a piac kapcsolata, az antik kultúrák munkatevékenysége. Munkamegosztás a középkorban, és a társadalmi szerepek. A paraszti, a nemesi és a polgári munkatevékenység. Az ipari forradalom hullámai és hatásuk a munkatevékenységre, a munkamegosztásra. A XX. század és napjaink tudományos-technikai forradalma, és hatása a munkatermelékenységre, munkamegosztásra, munkaidőre.		A tanulók lássák, érezzék, hogy az alkalmazott technika, technológia alapvetően befolyásolja a munkatevékenységet, a munkavégzés egyre inkább a szellemi tevékenységek felé tolódik, a megszerzett tudás folyamatosan megújításra szorul, és ez a tanulási részképességek folyamatos fejlesztését követeli meg.

Ember és szabadság	Egyén és közösség viszonya.	32	A vérségi és a területi alapon szerveződő társadalom. Athén és Spárta társadalmának összevetése, Kleiszthenész reformja. A középkori magyar társadalom átállása a vérségi szerveződésről a területi alapon álló szervezettségre (magyar történet a kezdetektől az árpádkor végéig). A középkori város társadalmi viszonyai. A falvak biztonsága, a faluközösség (Mark, obscsina) Az ipari forradalom és a tudományos technikai forradalom hatása a társadalomszerkezetre, az elidegenedés.		A tanulók lássák és érezzék, hogy az egyén és a közösség egymásrautalt, Robinsonok nincsenek, a közösségi kötődés és az egyéni szabadság kölcsönösen feltételezi egymást.
	Az alkalmazott technika és technológia hatása a szabadságra.	16	A létfenntartáshoz szükséges munkaidő és a szabadidő alakulása az emberiség története során. A művészeti és kulturális tevékenység térhódítása, és hatása a gondolkodásra, világlátásra.		A tanulók lássák, hogy az alapvető létfenntartáshoz szükséges munka időben csökken, az egyes munkák egyre specializáltabbá válnak, és ez kettős hatást gyakorol: egyrészt kisebb rálátást enged a folyamatok egészére, másrészt lehetővé teszi, hogy mindenki megtalálja a személyiségéhez, képességeihez, érdeklődéséhez leginkább passzoló tevékenységet.

	Szabadságeszmények, filozófiák, megvalósítási kísérletek.		Az antik görög filozófia. A középkor utópizmusa (Campanella, Morus Tamás). Az angol és francia felvilágosodás. A XIX. század liberalizmusa. Az utópikus szocializmus. A marxizmus. A szabadság keresztény felfogása.		A tanulók érezzék, hogy a szabadság érték, mely nem magától értetődően létezik, hanem meg kell érte küzdeni.
Ember és vallás	A vallásról általában.	16	A vallás fogalma, a vallás kialakulásának elméletei. Vallás és egyház kettőssége, a vallás intézményesülése. Világvallás és lokális hit.		A tanulók legyenek képesek elfogadni a vallás magánjellegét, tekintsék azt szuverés belső döntésnek.
	Az egyetemes vallások és kapcsolataik.		A keleti vallások története és hitvilága, brahmanizmus, hinduizmus, buddhizmus, a kínai univerzizmus. A zsidó nép korai története, a zsidó vallás és a kereszténység kialakulása. Az arabok története, és az iszlám kialakulása.		

	A nagy vallások és egyházak politikai szerepvállalása, szakadásaik, azok történeti és ideológiai alapjai.	16	A kereszténység államvallássá válása, Nagy Konstantin tevékenysége, a hitelveket lefektető zsinatok. A kereszténység és a feudális állam összekapcsolódása, Nagy Károly állam és egyházszervező tevékenysége. Bizánc és Róma politikai szerepe, az 1054-es egyházszakadás. A nyugati kereszténység megreformálására tett kisérletek a XI-XIII. században. Magyarország kapcsolata a keleti és nyugati kereszténységgel a X: században. Géza István és az Árpádházi királyok egyházszervező tevékenysége a XI-XIII. században. A reformáció és előzményei: a korai eretnekmozgalmak, a huszitizmus, Luther. A protestáns keresztény egyházak kialakulása, az ellenreformáció tevékenysége. Az iszlám irányzatai: szunniták és siiták.		

	Az iszlám és a kereszténység párhuzamos története és összecsapásai.	16	A keresztes hadjáratok gazdasági, politikai, ideológiai alapjai, történetük és hatásuk Európára és az Európával határos területekre. A török birodalom terjeszkedése, összecsapások az európai monarchiák és a török császárság között a XIV-XIX. századig. A török hódítás hatása Magyarországon 1437 és 1699 között.		
	Vallások és egyházak a XVIII-XIX-XX. században.	16	A világvallások földrajzi elterjedtsége, a hívők és egyházhoz tartozók számának alakulása az elmúlt másfél évszázadban. Az egyházak új tipusú politikai szerepvállalása, a keresztényszociális és kereszténydemokrata irányzatok megjelenése, politikai párttá válása. A keresztény hitélet és a keresztény egyházak helyzete Magyarországon 1947-ig.		

Ember, hatalom kormányzás	A hatalomgyakorlás és a kormányzás módja.	16	A hatalom, uralom, állam, államforma, kormányzás, kormányzati forma fogalmi elkülönítése. A demokrácia és a diktatúra, mint a hatalomgyakorlás két alapvető formája, ezek elkülönítése fogalmi szinten. A monarchia és a köztársaság, mint az államforma két alapvető formája, és ezek elkülönítése fogalmi szinten. A hűbéri monarchia, a rendi monarchia, az abszolút monarchia, a felvilágosult abszolutizmus, az alkotmányos monarchia, a prezidenciális és parlamenti köztársaság, mint a kormányzási módok legjellemzőbb megjelenései. társadalmi és politikai forradalom. A hatalomgyakorlás "jelzős szerkezetei": athéni demokrácia, polgári demokrácia, szocialista demokrácia, proletárdiktatúra, katonai diktatúra. A hatalomgyakorlás extremitásai: anarchizmus, despotizmus, totalitarianizmus.		A tanulók legyenek tisztában a jelen hatalmi berndezkedésével, tudjon dönteni annak jellegéről, lássa helyét a rendszerben.

	Az írott jog szerepe a kormányzásban, nemzeti és nemzetközi alkotmányok, nyilatkozatok.	24	Az írott jog jelentősége a szokásjoggal szemben. Az írott jog korai szakasza: Hammurapi, Drakon, Szolon, XII táblás törvények. Az írott jog sajátos megjelenése: az Ótestamentum törvényei. A római jog. A középkor meghatározó jogi iratai európában és Magyarországon: Magna Charta, István, László, Kálmán törvényei, az Aranybulla, Anjou Nagy Lajos és Mátyás törvényei. A polgári jogalkotás: Bill of Rights 1689, Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata, USA Alkotmány, Napóleon, Egyesült Nemzetek Kiáltványa, ENSZ alapokmány, Atlanti Charta, Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata.		
	A központi és helyi hatalmi szerveződések, ezek egymáshoz való viszonya.	8	Állam, szövetségi állam: az USA és Németország. Svájc, mint a szövetségi állam archetípusa. A városi önkormányzat kezdetei a középkorban. Mezőváros és szabad királyi város. A megye, mint a területi önkormányzás egysége, a magyar megyerendszer története. A helyi önkormányzatok helye és szerepe Magyarországon a közigazgatásban és a hatalmi struktúrában.		

Ember és nemzet	A nemzetfogalom változásai az emberi társadalmak történetében, nemzet, haza, ország kapcsolata.	8	A nemzet fogalmi meghatározása, a nemzethez való tartozás kritériumai a különböző megközelítésekben. Az ország, mint politikai-gazdasági kategória, földrajzi egység. A haza, mint absztrakciós fogalom, és politikai jelentéstartalma a különböző korokban és népeknél. A nacionalizmus.		
	Nemzetek egymás mellett élése és összeütközései.	24	Az egyetemes történet jelentős szabadságharcai, szabadságmozgalmai, a zidók egyiptomi és babiloni fogsága, India és Kína nemzeti felszabadító küzdelme, afrikai és délamerikai mozgalmak. A Magyar Királyság területi egységének helyreállítására tett kísérletek 1541 és 1686 között. A Rákóczi szabadságharc. Szabadságmozgalmak a XVIII. századi Magyarországon. A nemzeti-nemzetiségi kérdés és a nemzeti függetlenség eszméje Magyarországon a reformkorban. Az 1848-49-es szabadságharc. A kiegyezés.		
Ember és életmód	Az idő szerepe az emberi társadalmakban, a munkaidő és szabadidő alakulása.	16	A termelékenység és növekedése és a munkatevékenység összefüggése. A munkaidő tendenciaszerű csökkenése az elmúlt másfél évszázadban, és a pihenőidő növekedése.		A tanuló legyen képes eligazodni az információk között, tudja kiválasztani a számára lényeges információkat.

	Az életmód alapvető összetevői.		Az életmód meghatározó elemei: társadalmi-politikai környezet, szociális helyzet, anyagi viszonyok		
	Életforma és globalizáció.		A globalizáció fogalma, a globalizáció mint folyamat, időbeli, térbeli alakulása. A globalizáció hajtóereje. A kultúra globalizációja.		
Ember és ember	A szociológia alapfogalmai.	16	A szociológia alapkategóriái, a társadalomi viszonyok leírására.		A tanulók érzékelik, hogy a születés meghatározó elem a társadalomban elfoglalt helyet illetően, de egyben látniuk kell a mobilitási csatornákat is. Tudatosodnia kell, hogy a mobilitás mindkét irányba működik, de a tendenciák felfelé mutatnak.
	Társadalmi osztályok, csoportok, a besorolás szempontjai.		A társadalmi rétegződés összetevői: tulajdonviszonyok, képzettség, lakhely, földrajzi környezet, munkamegosztásban elfoglalt hely, nem, életkor, kapcsolati háló.		
	A feudális társadalomszerkezet.		A kialakuló feudális rend viszonyai, a római és a barbár népek keveredése. A jogilag egységes jobbágyi osztály létrejötte, gazdasági differenciálódása. Hűbéri és rendi viszonyok. A nemesség rétegződése. Az egyházi rend helye és szerepe a középkor társadalmában. A városi lakosság helye a középkor társadalmában, a városi lakosság rétegződése.		

	A tőkés társadalom-szerkezt.		Az első tőkés manufaktúrák, a korai tőkés-bérmunkás viszony. A centralizált és a diffúz manufaktúra. A polgárság térnyerése. A weberi értelem-ben vett racionális polgárság jellemzői. Az ipari forradalom hatása a társadalomszer-kezetre, az urbanizáció és a népességrobba-nás következményei. A jóléti állam kialakulása: társadalombiztosí-tás és szociális háló, szakszervezetek és ér-dekérvényesítés. A társadalmi viszonyok földrajzio eltérései, az "észak-dél" konfliktus, a gyarmati orszá-gok helyzete.		

	A magyar társadalom szerkezetének változásai az elmúlt évezredben		Az Árpád -kori magyar társadalomszerkezet változásai, a familiáris viszonyok kialakulása. A nemesi oligarchiák és Károly Róbert intézkedései. A török hódítás hatása a társadalomszerkezetre, és Werbőczy Hármaskönyve. A jobbágyi viszonyok megmerevedése. A reformkor társadalomfelfogása, Kossuth, Széchenyi, Deák, Eötvös és Táncsics gondolatai. A jobbágyfelszabadítás folyamata. A magyar társadalom a XIX. és a XX. század fordulóján, és a két világháború között. A bevándorlók helye és szerepe a magyar társadalomban és a gazdaságban, különös tekintettel a német, zsidó és cigány betelepülőkre.		
A történelem mementói	A közép és kora újkori nagy háborúk, és áldozataik.	16	Az európai arculatot meghatározó nemzetközi konfliktusok: keresztes hadjáratok, török elleni háborúk, a százéves és a harminc-éves háború, az örökösödési háborúk, Napóleon hódításai. A háborúk hatása az életviszonyokra, mezőgazdasági termelésre, árakra. A háborúk áldozatai.		A tanuló érezze, hogy az emberi élet egyszeri és megismételhetetlen, az élet elvétele megengedhetetle.

	Az I. és a II. világháború.		Az I. és a II. világháborúhoz vezető nagyhatalmi politika. A háborúk gazdasági okai. A két háború lefolyása. A nemzetközi szövetségek szerepe, és hatásuk a háború utáni helyzetre, politikai-gazdasági viszonyokra. A fasizmus megjelenése, és különféle vállfajai.		
	A hit nevében elkövetett bűnök.		Vallásháborúk Európában és Európán kívül. Az invesztitúra harcok. A keresztesháborúk áldozatai, okai. Az erőszakos hittérítés Európában és Európán kívül.		
	A gyarmatosítás és áldozatai.		A nagyhatalmak gyarmatosító politikája a XV. Századtól, különös tekintettel a spanyol és portugál hódításra Dél-Amerikában, Anglia indiai és észak-afrikai területszerzésére, valamint Franciaország algériai, marokkói és indokínai jelenlétére. A gyarmatosítás hatása az elfoglalt területek gazdasági és politikai életére. A gyarmati felszabadító háborúk.		

	A Holocaust.		A zsidó nép története, bevándorlása Európába. A zsidó vallás és a zsidó kultúra sajátosságai, az írásbeliség szerepe a zsidók életében. A zsidó pogromok a középkorban. A politikai antiszemitizmus megjelenése Európában és Magyarországon a XIX. században. A fasizmus. A zsidótörvények Magyarországon, a deportálások és kivégzések a II. világháború idején.		
	A személyi kultusz és áldozatai.		Oroszország sajátos helyzete a XIX. És XX. század fordulóján. Forradalmak Oroszországban 1917-ben. A sztálini politika gyökerei és következményei a Szovjetunióban. A szovjet minta kelet-Európában. A személyi kultusz gyökerei, és hatása.		

Magyarország története a II. világháború után.	32	1945-47, a koalíciós időszak, az államkapitalizmus kora. A Kommunista Párt törekvése a hegemon helyzetre. Az 1948-as fordulat. A voluntarista gazdaságpolitika következményei az agráriumban és az iparban. Az 1953-as fordulat és az 1956-os felkelés. Megtorlás és konszolidáció 1956 után. A kádári szövetségpolitika. Az Új Gazdasági Mechanizmus. Megtorpanás és pangás a 80-as években, és a rendszerváltás.		A tanuló legyen képes közvetlen kapcsolatot teremteni a közelmúlt és a jelenkor között, tudatosuljon benne amúlt hatása ajelenre.
Érettségi rendszerezés	29			
Szabadon felhasználható órakeret	41			

Fakultációk és érettségi felkészítő tantárgyak

Angol fakultáció

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Personal information, family	6	**Vocabulary:** expressions connected to identity, the usual roles of an individual in society, life-cycle (from infancy to old age) **Functions and structures:** stative verbs, collocations, revision of Past tenses	Az erkölcsi nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, A családi életre nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
Questions of identity: who am I?			
Twists and turns in our life			
2. People and Society	7	**Vocabulary:** expressions connected to basic sociological-economic-historical-cultural aspects of immigration and marriage, revision of expressions connected to appearance and character **Functions and structures**: revision of Perfect tenses, conditionals	Az erkölcsi nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, A családi életre nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
Immigration in Europe -- debate			
The changing role of marriage in society			
3. Environment	7	**Vocabulary:** expressions connected to basic agriculture, urbanisation, and food industry **Functions and structures:** revision of Future, phrasal verbs	Állampolgárságra, demokráciára nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
Genetically modified products – debate			
Nature within the city			
4. School	8		
E-learning: the future of education?		**Vocabulary:** basic expressions connected to online language learning, new technologies of language learning, types of schools special subjects, types of examination systems, extracurricular activities, expressions connected to higher	Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Pályaorientáció, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
Comparing your school and a school abroad (Project)			

		education **Functions and structures:** comparison and contrast, revision of Passive Voice	
5. Work	7		
The strangest jobs in the world -- research project		**Vocabulary:** expressions connected to the job market, cultural differences influencing work (habits, religion, etc.), language of CV and motivational letters **Functions and structures:** prefixes and suffixes, planning, expressing interest, assertiviteness	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, Pályaorientáció, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
Looking for a job in Hungary and abroad			
6. Lifestyles	7		
Addictions and their healing		**Vocabulary:** basic psychology of mental and physical health, alternative healing systems and methods, cultural differences **Functions and structures:** amount and extent, expressing opinion, lack, shortage and excess	Az erkölcsi nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
Mainstream and alternative medicine -- debate			
7. Free time	8		
Celebrity culture: pros and cons -- debate		**Vocabulary:** expressions connected to extreme sports and its events, expressions connected to mass media and the entertainment industry **Functions and structures:** compounds, singular, plural and uncountable	A testi és lelki egészségre nevelés, Médiatudatosságra nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
Extreme sports			
8. Travelling	7		
Foreign trade in Hungary			
National pride or global identity – debate		**Vocabulary:** basic expressions connected to foreign trade (hotel industry, tourism, etc.), basic historical-geographical-political expressions connected to national and global identity **Functions and structures:** frequency, expressing positive and negative emotions, modal verbs (present and past)	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
9. Science and technology	8		
Science and ethics -- debate			

Space research		**Vocabulary:** expressions connected to the newest technologies, history of space travels, expressions connected to current ethical dilemmas **Functions and structures:** predicting, possibility, probability, problems and solutions	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
10. Lessons to be used freely	7		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Personal issues, family	6		
Authentic materials		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	Az erkölcsi nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, A családi életre nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség, Beszédkészség
Past graduation papers (advanced)			
2. People and Society	6		
Authentic materials		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	Az erkölcsi nevelés, Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, A családi életre nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség
Past graduation papers (advanced)			
3. Environment	6		
Authentic materials		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	Állampolgárságra, demokráciára nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség
Past graduation papers (advanced)			
4. School	6		
Authentic materials			

Past graduation papers (advanced)		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	Állampolgárságra, demokráciára nevelés, Pályaorientáció, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség
5. Work	6		
Authentic materials		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, Pályaorientáció, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség
Past graduation papers (advanced)			
6. Lifestyles	6		
Authentic materials		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	Az erkölcsi nevelés, A testi és lelki egészségre nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség
Past graduation papers (advanced)			
7. Free time	6		
Authentic materials		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	A testi és lelki egészségre nevelés, Médiatudatosságra nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség
Past graduation papers (advanced)			
8. Travelling	6		
Authentic materials			
Past graduation papers (advanced)		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség
9. Science and technology	6		
Authentic materials			
Past graduation papers (advanced)		Revising and broadening the knowledge and use of relevant vocabulary, revising functions and structures	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, Fenntarthatóság, környezettudatosság, Gazdasági és pénzügyi nevelés, Médiatudatosságra nevelés, Alapkészségek: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése, Íráskészség
10. Lessons to be used freely	6		

Állampolgári Ismeretek fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Család és családi szocializáció	6	család, családi szocializáció, családi életciklus, családtervezés, gyermekvállalás, házasság, demográfia	– Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása
			– A kommunikációs készség fejlesztése
			– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
			– Az érvelés készségének fejlesztése
			– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése
			– A családi szocializáció folyamata és jellemzői
			– A családtervezés szempontjai és szakaszai
			– A gyermekvállalás demográfiai, társadalmi jelentőségének tudatosítása
			– A házasság intézménye, a hagyományos családmodell, a családi szerepek
			– A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A család társadalmi funkciói

			– Biológiai és társadalmi reprodukció, családi háztartás; Párkapcsolatok, házasság, családtervezés; Szerepek a családban; Családi szocializáció
Család gazdálkodása és pénzügyei	4	családi háztartás, családi költségvetés, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, megtakarítás, hitel, GYES, GYED;	– A kommunikációs készség fejlesztése
			– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
			– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
			– A problémamegoldó szemléletmód és gondolkodás fejlesztése
			– A döntési képesség fejlesztése
			– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A társas együttműködés fejlesztése
			– A családi költségvetés felépítése
			– A családi gazdálkodás; pénzügyi tervezés: bevételek, kiadások
			– A megtakarítás szerepe és jelentősége, lehetőségei
			– A fenntarthatóság és a fogyasztási szokások kölcsönhatása

			– A családi háztartás pénzügyei; Bevételek, kiadások, megtakarítási lehetőségek; Fogyasztók a családban; A családi költségvetés, pénzügyi tervezés
Szabadság és felelősség, jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás	10	állam, államforma, politikai rendszer, alapjog(ok), emberi jog, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, polgári szabadságjog, a jövő nemzedékek jogai, norma, normakövető magatartás, állampolgári felelősség, állampolgári kötelesség, közteherviselés, adómorál, választójog, állampolgári részvétel, választási rendszer, országgyűlési választás, önkormányzati választás, európai parlamenti választás, népszavazás, politikai párt, képviselő, közjog, magánjog, jogforrás, jogforrási hierarchia, jogérvényesülés, bűncselekmény , szankció, büntetőjog, ügyész, bíró, ügyvéd, természetes személy, jogi személy, jogképesség, közokirat, magánokirat, közjegyző; polgári peres eljárás, felperes, alperes;	– A kommunikációs készség fejlesztése
			– Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése
			– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
			– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
			– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
			– A digitális kompetencia fejlesztése
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A demokratikus elköteleződés kialakítása, erősítése
			– A társadalmi normák fontosságának megismerése
			– A társas együttműködés fejlesztése

			– Az alapvető emberi jogok, állampolgári jogok, polgári szabadságjogok
			– Magyarország Alaptörvényének fontosabb részei: Alapvetés, Állam, Szabadság és felelősség
			– Az állampolgári jogok és kötelességek
			– Az országgyűlési, a helyhatósági és az európai parlamenti képviselő választás; a népszavazás intézménye
			– A választójog és feltételei
			– A jövő nemzedékek jogai
			– Az igazságszolgáltatás rendszerének felépítése, a büntetőjog, polgári jog, közjog, magánjog fogalma
			– A közteherviselés; a magyarországi adórendszer alapelemei
			– Magyarország Alaptörvénye; Az alapvető jogok; Az állampolgári kötelességek; Választójog, választási rendszer; Közjog: büntetőjog; Magánjog: polgári jog
Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem	8	nemzet, nemzettudat, nemzeti identitás, lokálpatriotizmus, hazaszeretet, honvédelem, honvédség, különleges működési rend, nemzetállam;	– A nemzethez tartozás emocionális kötődésének kialakítása, megerősítése
			– A kommunikációs készség fejlesztése
			– Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése
			– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
			– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

			– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
			– A társas együttműködés fejlesztése
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A digitális kompetencia fejlesztése
			– A nemzettudat alkotóelemeinek értelmezése
			– A nemzeti érzés sajátosságai, a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formái
			– A lokálpatriotizmus és a hazaszeretet közötti kapcsolódás
			– A honvédelmi kötelezettség teljesítésének békeidőben és a különleges működési rend idején
			– A Magyar Honvédség szerepe, feladatai; a katonai szolgálat lehetőségei
			– A nemzetállamok szerepe, feladatai a globális világban és az Európai Unióban
			– Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszere
			– A határon túli magyar közösségek kihívásai, Magyarország feladatai az anyaországon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében
			– A nemzettudat alkotóelemei; A nemzeti érzület: a nemzeti szimbólumok, a közös nyelv, a kollektív történeti emlékezet, a közös kultúra releváns elemei; A világ magyarsága és a nemzeti közösség; A honvédelem kérdései

			a 21. században; A nemzetek, nemzetállamok szerepe a globális világban és az Európai Unióban
A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása	8	állam, intézmény, politikai rendszer, hatalmi ágak, jogforrási hierarchia, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvényalkotás, törvény, országgyűlési határozat, képviselő, mentelmi jog, országgyűlési bizottság(ok), házszabály, parlamenti frakciók, interpelláció, Kormány, miniszterelnök, miniszter, államtitkár; miniszterelnöki, kormány- és miniszteri rendelet, Alkotmánybíróság, alkotmánybírósági határozat, Állami Számvevőszék, Kúria, Országos Bírói Hivatal, ügyészség, legfőbb ügyész, főügyészségek, fellebbviteli főügyészségek, járási és járási szintű ügyészségek, az alapvető jogok biztosa, gazdaságpolitika, államháztartás, költségvetés, költségvetési egyensúly, adórendszer, adók, járulékok, illetékek, közteherviselés, adómorál, korrupció és integritás, hatóság, hatáskör, illetékesség;	– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
			– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
			– A társas együttműködés fejlesztése
			– A digitális kompetencia fejlesztése
			– A kommunikációs készség fejlesztése
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A hatalmi ágak
			– A magyar állam intézményrendszere
			– A kormány és szervei
			– Az Országgyűlés felépítése és működése; az országgyűlési képviselők feladatai, jogállása

			– A törvényalkotás folyamata
			– Az igazságszolgáltatás rendszere, felépítése, szereplői és szerepe a demokratikus államrendben
			– Az állam gazdasági feladatai
			– A központi költségvetés alapvető felépítése és szerepe
			– A nagy ellátórendszerek és az állami alapfeladatok
			– A magyar állam intézményrendszere; az igazságszolgáltatás rendszere, szervezetei; A gazdaság körforgása; A gazdaságpolitika; Az állam gazdasági feladatai; Az állami költségvetés
A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése	6	hivatal, intézmény, szervezet, ügyfélkapu, kormányablak, körjegyzőség, járási hivatal, polgármesteri hivatal, polgármester, jegyző, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, képviselőtestület, munkaerőpiac, munkáltató, munkavállaló, munkavállalás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú, munkaszerződés, kollektív szerződés, adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön-, biztosítási, tartási és életjáradéki szerződés;	– A kommunikációs készség fejlesztése
			– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
			– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
			– A problémamegoldó szemléletmód fejlesztése
			– A döntési képesség fejlesztése
			– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

			– A társas együttműködés fejlesztése
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A mindennapi ügyintézés alapintézményeinek megismerése
			– A hivatalai ügyintézés lehetőségei, az e-ügyintézés
			– A munkáltatók és a munkavállalók alapvető jogai és kötelességei
			– A munkaszerződés alapvető szabályai, a kollektív szerződés szerepe
			– Az önéletrajz és a motivációs levél felépítése, legfontosabb tartalmi és formai elemeinek megismerése
			– Az állásinterjúra történő felkészülés szempontjai
			– A szerződések néhány fő típusai: adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön- és biztosítási szerződés
			– Az állam, a munkaadók és a munkavállalók közötti érdekegyeztetés szintjei, fórumai
			– Az automatizáció, digitalizáció hatása a munkaerőpiacra
			– Az állampolgár és az intézmények, szervezetek kapcsolatai; Munkajogi alapok, munkavállalás, munkaszerződés; Munkaerőpiaci változások, előrejelzések; Szerződések

Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem	6	fogyasztóvédelem, tudatos fogyasztó, a fogyasztó jogai, a fogyasztói érdekek védelme, békéltető testület, webáruház, garancia, szavatosság, jótállás, természetvédelem, épített környezet, klímavédelem, ökológiai lábnyom;	– A kommunikációs készség fejlesztése
			– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
			– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
			– A döntési képesség fejlesztése
			– A társas együttműködés fejlesztése
			– A digitális kompetencia fejlesztése
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A fogyasztóvédelem fogalma és lehetséges területei
			– A fogyasztóvédelem gazdasági, társadalmi szerepe, feladatai
			– A fogyasztói érdekek, a kapcsolódó állampolgári jogok megismerése
			– A szavatossággal és a garanciával kapcsolatos jogok és feltételrendszer alapjainak megismerése
			– Az internetes vásárlás előnyei és kockázatai
			– A tudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó, fogyasztói magatartás szemléletének kialakítása
			– A környezetvédelem legfontosabb helyi, országos és globális kérdéseinek megismerése, feltárása

			– Az épített és természeti környezetünk védelme iránti elköteleződés kialakítása, erősítése
Bankrendszer, hitelfelvétel	4	Bank, kétszintű bankrendszer, jegybank, Magyar Nemzeti Bank, kereskedelmi bank, pénzügyi intézmények, hitel, hitelszerződés, a hitelek típusai, kamat, hitelfedezeti mutató, jövedelemarányos törlesztő részlet, jelzáloghitel, kezesség, hitelbiztosítás, teljes hiteldíjmutató (THM), futamidő, követeléskezelés, hitelközvetítő, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;	– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
			– A döntési képesség fejlesztése
			– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
			– A társas együttműködés fejlesztése
			– A kommunikációs készség fejlesztése
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A monetáris politika fogalmának és alapvető jellemzőinek megismerése
			– A Magyar Nemzeti Bank működése, feladatai
			– A kereskedelmi bankok jellemzőinek, tevékenységének megismerése
			– A pénzügyi intézetek típusai
			– A hitelfelvétel módozatai, feltételei és kockázatai
			– A hitelszerződés tartalmi elemei, a körültekintő hitelfelvétel feltételei

			– A bank alapvető tevékenysége; Kétszintű bankrendszer: központi bank és kereskedelmi bankok; A Magyar Nemzeti Bank; A pénzügyi intézmények; Hitelfelvétel
Vállalkozás és vállalat	4	jogi személy, vállalkozás, egyéni vállalkozó, gazdasági társaság, betéti társaság (bt.), korlátolt felelősségű társaság (kft.), részvénytársaság (rt.), zártkörű (zrt.) és nyilvános (nyrt.) részvénytársaság, startup, a vállalkozások mikro- és makrokörnyezete; vállalkozói kompetenciák, üzleti terv, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;	– A kommunikációs készség fejlesztése
			– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
			– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
			– A problémamegoldó szemlélet fejlesztése
			– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
			– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
			– A társas együttműködés fejlesztése
			– A digitális kompetencia fejlesztése
			– A vállalkozás fogalmának értelmezése
			– A vállalkozási formák, cégtípusok megismerése
			– Az egyes cégtípusok, vállalati formák szerepe a gazdaságban
			– Az üzleti terv fogalma, célja

			– A vállakozás mikro- és makrokörnyezeti tényezői
			– A vállalkozás működési köre és környezete; A vállalkozások típusai; Vállalkozási terv; A vállalatok fajtái
Projekt készítés, konzultáció	9	-	- Az önálló döntéshozás képességének fejlesztése a projekt témaválasztás és a projekttervezés során
			- A hipotézis alkotás képességének fejlesztése
			- Rendszerező képesség fejlesztése a bibliográfia gyűjtés segítségével
			- A tanulásszervezés menedzselésének fejlesztése a munka ütemezésével
			- Az önálló produktum alkotás fejlesztése a projekt munka elkészítésével
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Biológia fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	144		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Az élőlények rendszertana és szervezettana	60	A vírusok és a prokarióták.	A témakör emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelő szintű értő elsajátítása, az összefüggések megértése, az ismeretek gyakorlati feladatokban való alkalmazási képessége.
		Moszatok törzse	
		Gombák szervezettana és rendszertana, felépítése, testszerveződése, szaporodása, egyedfejlődése, csoportosítása, gazdasági jelentőségük, zuzmók.	
		Növények szervezettana és rendszertana,vegetatív szervei, vízforgalma, ásványi táplálkozása, növényi hormonok, növények szaporodása és egyedfejlődése, növényi szövetek.	
		Állatok szervezettana és rendszertana, állati szövetek felépítése, működése.	
Etológia	16	Öröklött magatartásformák.	A témakör emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelő szintű értő elsajátítása, az összefüggések megértése, az ismeretek gyakorlati feladatokban való alkalmazási képessége.
		Tanult magatartásformák.	
		Létfenntartási viselkedések (tájékozódás, védekezés).	
		Létfenntartási viselkedések (táplálkozás).	
		Agresszió, territoriális viselkedés.	
		Szaporodás, ivadékgondozás.	
		Társas viselkedés, kommunikáció	
		Humánetológia	
Biokémia	32	Biogén elemek, víz (tulajdonságai, diffúzió, ozmózis).	A témakör emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelő szintű értő elsajátítása, az összefüggések megértése, az ismeretek gyakorlati feladatokban való alkalmazási képessége.
		Krialitás és konformáció	
		Lipidek, szénhidrátok, aminosavak, fehérjék, nukleotid vegyületek (nukleotidok szerkezete, ATP, NAD+, NADP+, KoA).	
		Nukleinsavak szerkezete (RNS, DNS).	
		Kolloid oldatok.	

		Az anyagcsere általános jellemzése (anyagcseretípusok, enzimek, katalízis).	
		Szénhidrátok felépítése (fotoszintézis)	
		Szénhidrátok lebontása (biológiai oxidáció)	
		Szénhidrátok lebontásához kapcsolódó folyamatok (erjedés, lipidek, fehérjék, nukleinsavak lebontása és szintézise).	
		Nukleinsavak, mint információhordozók (bizonyító kisérletek)	
		DNS megkettőződése.	
Sejttan	22	A sejt fogalma és típusai. A citoplazma.	A témakör emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelő szintű értő elsajátítása, az összefüggések megértése, az ismeretek gyakorlati feladatokban való alkalmazási képessége.
		Biológiai membránok általános felépítése. A sejthártya.	
		Anyagforgalom a membránon keresztül.	
		Endoplazmatikus retikulum, Golgi-készülék, lizoszómák, vakuólum. (Sejtfal)	
		A színtest. A mitokondrium.	
		A csilló, az ostor és a sejtközpont. Endoszimbionta elmélet.	
Szabadon felhasználható órakeret	14		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**120**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Az ember szervezete	60	A bőr felépítése és betegségei	A témakör emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelő szintű értő elsajátítása, az összefüggések megértése, az ismeretek gyakorlati feladatokban való alkalmazási képessége.
		Mozgás – izom és vázrendszer felépítése, működése	
		A keringés szervrendszere és a vér	
		Nyirokkeringés és immunrendszer	
		Táplálkozás szervrendszere	
		A légzés szervrendszere és betegségei	

		Kiválasztás	
		Szaporodás – férfi és női nemi szervek	
		Növekedés, egyedfejlődés	
		Optimális családtervezés, egészségtan Hormonális és idegi szabályozás, érzékszervek.	
Genetika, evolúció	24	Molekuláris genetika	A témakör emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelő szintű értő elsajátítása, az összefüggések megértése, az ismeretek gyakorlati feladatokban való alkalmazási képessége.
		Mendeli genetika	
		Nemhez kötött öröklődés	
		Mutáció	
		Mennyiségi jellegek öröklődése	
		Géntechnológia	
		Evolúciógenetika, evolúciós folyamatok, ez élővilág evolúciója	
Ökológia	24	Alapfogalmak (populáció, társulás, tűrőképesség, bioszféra...).	A témakör emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelő szintű értő elsajátítása, az összefüggések megértése, az ismeretek gyakorlati feladatokban való alkalmazási képessége.
		A fény, hőmérséklet mint környezeti tényező.	
		A csapadék és a páratartalom.	
		A víz és a levegő, a talaj, mint élettér.	
		A populációk szerkezete és változásai, populációk kölcsönhatásai	
		A társulások szerkezete és változásai.	
		Az anyag körforgása, energiaáramlás (táplálékláncok...).	
		Biológiai produkció.	
		A tengerek, a trópusi esőerdők és a szubtrópusi területek,a szavannák, a mérsékelt övi területek /füves puszták, lomberdők/, a hideg területek /tűlevelű erdők, sarkvidék/ (boreális és hideg öv), a hegyvidékek élővilága.	
		Környezet- és természetvédelem.	
Szabadon felhasználható órakeret	12		

Dráma fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Szabályjátékok	6	Tempó és ritmus, együttműködés, egyensúly, átadás és átvétel, impulzus, hatás és ellenhatás, bizalom, önismeret, társismeret.	Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség és kommunikáció fejlesztése. Szövegértési kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. Többféle világfelfogás egyidejű létezése. Kérdések megfogalmazása, asszociáción alapuló divergens gondolkodás, logikus gondolkodás fejlesztése, fantázia, kreativitás fejlesztése. A társadalmi szerepvállalás kompetenciáinak fejlesztése. Személyes, társas kompetencia fejlesztése. Önismeret fejlesztése, kulturális kódok használata, szimbolikus kifejezésmódok elsajátítása.Kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit fejleszti. Testtudat, mozgáskoordináció,non-verbális jelek használataának képességét fejleszti. Kellő tájékozottság a színházi fogalmak terén. Drámatörténeti fogalmak,ismeretek, korszakok jellemzői. A színházi hatásrendszer befogadása; annak megélése, hogy a művekben megjelenített konfliktusok átélése, megértése segítséget ad a saját életproblémák felismerésében, értelmezésében. Színház és dráma kapcsolatának megértése. Kortárs színházi irányok ismerete.
Dramatikus játékok	6	Drámajáték, kommunikáció, interakció, szituáció, önkifejezés, gesztus, mimika, testbeszéd, mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek: szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral, improvizáció zenére vagy témára, összetett improvizáció létrehozása és bemutatása; bábjáték, maszkok, helyzetgyakorlatok, történet szerkesztése és megjelenítése, improvizáció.	
Rögtönzés	5	Probléma, viszony, hierarchia, státusz, státuszkülönbség, figura tartása, típus és egyénítés, figura.	
Saját történetek feldolgozása	4	Döntési helyzet, elágazási pont, variáció, kontraszt, cselekmény, cselekményszál, hatás, időkezelés, idősíkváltás, flashback, fókusz, keret, jelentés, mondandó, tanulság.	
Műalkotások feldolgozása	6	Konfliktus, konfliktusrendszer, ellentét, párhuzam, metafora, szimbólum, csomópont, fordulat, tükrözés.	
Dramaturgiai ismeretek	4	Dráma, drámaiság, dramatizálás, dramaturgia, dramaturg; feszültség, várakozás, fokozás, késleltetés, kitérő (epizód), akadály (gát), felismerés; expozíció, bonyodalom, válság (krízis), drámai vétség (hübrisz), sorsfordulat, katasztrófa.	
A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	4	Jelenet, típus, egyénítés, ellentét, párhuzam, feszültség, státus, sűrítés, variáció, színpadi tér, stilizáció, konkrét és absztrahált mozgás, hatás, katarzis.	

Dráma- és színháztörténet	8	Realista színjáték, abszurd, groteszk, performansz, a választott dráma- és színháztörténeti ismeretanyag szakszókincse.	
Dráma- és színházelmélet	6	A dráma műneme, a tanult drámaszerkezetek (pl. arisztotelészi dramaturgia, shakespeare-i dramaturgia, a brechti dramaturgia, az abszurd dramaturgia, a rituális játék/szertartásjáték, a tragédia, a komédia, a realista színjáték, az abszurd és a groteszk, bábjáték, zenés, tánc- és mozgásszínház).	
Kortárs dráma és színház	6	Hivatásos színház, kőszínház, alternatív színház, amatőr színház, diákszínjátszás.	
Színjátékos tevékenység	6	Színházi kommunikáció, pódiumszínpad, előadóművészet, megjelenítés, részleges megjelenítés, stilizáció.	
Színházi előadás megtekintése	4	Opera, balett, kortárs táncszínház, mozgásszínház, összművészet, rendező, díszlettervező, jelmeztervező, szcenikus, koreográfus, színpadmester, világosító, ügyelő, súgó, kellékes.	
Szabadon felhasználható órák száma	7		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Szabályjátékok	3	Tempó és ritmus, együttműködés, egyensúly, átadás és átvétel, impulzus, hatás és ellenhatás, bizalom, önismeret, társismeret.	Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség és kommunikáció fejlesztése. Szövegértési kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. Többféle világfelfogás egyidejű létezése. Kérdések megfogalmazása, asszociáción alapuló divergens gondolkodás, lo-
Dramatikus játékok	2	Drámajáték, kommunikáció, interakció, szituáció, önkifejezés, gesztus, mimika, testbeszéd, mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek: szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral, improvizáció zenére vagy témára, összetett improvizáció létrehozása és bemutatása;	

		bábjáték, maszkok, helyzetgyakorlatok, történet szerkesztése és megjelenítése, improvizáció.	gikus gondolkodás fejlesztése, fantázia, kreativitás fejlesztése. A társadalmi szerepvállalás kompetenciáinak fejlesztése. Személyes, társas kompetencia fejlesztése. Önismeret fejlesztése, kulturális kódok használata, szimbolikus kifejezésmódok elsajátítása.Kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit fejleszti. Testtudat, mozgáskoordináció,non-verbális jelek használataának képességét fejleszti. Kellő tájékozottság a színházi fogalmak terén. Drámatörténeti fogalmak,ismeretek, korszakok jellemzői. A színházi hatásrendszer befogadása; annak megélése, hogy a művekben megjelenített konfliktusok átélése, megértése segítséget ad a saját életproblémák felismerésében, értelmezésében. Színház és dráma kapcsolatának megértése. Kortárs színházi irányok ismerete.
Rögtönzés	4	Probléma, viszony, hierarchia, státusz, státuszkülönbség, figura tartása, típus és egyénítés, figura.	
Saját történetek feldolgozása	3	Döntési helyzet, elágazási pont, variáció, kontraszt, cselekmény, cselekménynszál, hatás, időkezelés, idősíkváltás, flashback, fókusz, keret, jelentés, mondandó, tanulság.	
Műalkotások feldolgozása	5	Konfliktus, konfliktusrendszer, ellentét, párhuzam, metafora, szimbólum, csomópont, fordulat, tükrözés.	
Dramaturgiai ismeretek	4	Dráma, drámaiság, dramatizálás, dramaturgia, dramaturg; feszültség, várakozás, fokozás, késleltetés, kitérő (epizód), akadály (gát), felismerés; expozíció, bonyodalom, válság (krízis), drámai vétség (hübrisz), sorsfordulat, katasztrófa.	
A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	4	Jelenet, típus, egyénítés, ellentét, párhuzam, feszültség, státus, sűrítés, variáció, színpadi tér, stilizáció, konkrét és absztrahált mozgás, hatás, katarzis.	
Dráma- és színháztörténet	8	Realista színjáték, abszurd, groteszk, performansz, a választott dráma- és színháztörténeti ismeretanyag szakszókincse.	
Dráma- és színházelmélet	5	A dráma műneme, a tanult drámaszerkezetek (pl. arisztotelészi dramaturgia, shakespeare-i dramaturgia, a brechti dramaturgia, az abszurd dramaturgia, a rituális játék/szertartásjáték, a tragédia, a komédia, a realista színjáték, az abszurd és a groteszk, bábjáték, zenés, tánc- és mozgásszínház).	
Kortárs dráma és színház	6	Hivatásos színház, kőszínház, alternatív színház, amatőr színház, diákszínjátszás.	
Színjátékos tevékenység	6	Színházi kommunikáció, pódiumszínpad, előadóművészet, megjelenítés, részleges megjelenítés, stilizáció.	
Színházi előadás megtekintése	4	Opera, balett, kortárs táncszínház, mozgásszínház, összművészet, rendező, díszlettervező, jelmeztervező, szcenikus, koreográfus, színpadmester, világosító, ügyelő, súgó, kellékes.	
Szabadon felhasználható órakeret	6		

Élő idegen nyelv fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	144		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak, tanulási eredmények**	**Fejlesztési célok**
1. Személyes vonatkozások, család; személyes témák és szitációk	13	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** bemutatkozás, a tanuló személye, családi kapcsolatok, családi programok, tevékenységek, családfa, családi viszonyok, családi munkamegosztás, szerepek a családban, generációk együttélése; érzelmek kifejezése, személyes kapcsolatok, személyes tervek; gyermekkor, serdülőkor, felnőttkor, időskor; párkapcsolat; a tanuló személye, életének fontos állomásai, férfi és női szerepek: szereotípiák, esélyegyenlőség, diszkrimináció; családi élet, családi kapcsolatok; születésnap, az ajándékozási szokások; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő, tényközlő szövegek felhasználása, ifjúsági irodalmi szövegek felhasználása **Nyelvtan:** igemódok, igeidők összegzése, a névszóragozás célnyelvi sajátosságai **Civilizáció:** Célnyelvi országok családmodelljei, kapcsolatrendszerei, problémakörei.	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, nyelvhelyesség, nyelvi logika, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat

2. Ember és társadalom; közéleti témák és szituációk; célnyelvi vonatkozások	13	**Szókincs, kommunikációs szándékok: e**mberek külső és belső jellemzése, baráti kapcsolatok, közös tevékenységek, a tizenévesek világa: a szabadidő eltöltése, lázadás vagy alkalmazkodás; a tizenévesek útkeresése; ünnepek; az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében; emberek külső és belső jellemzése; segítségkérés, konfliktuskezelés, előítéletek, társadalmi problémák és azok kezelése; véleménynyilvánítás, társadalmi szokások; öltözködés, divat; az öltözködés, mint a társadalmi hovatartozás kifejezése; női és férfi szerepek, a házasság; kommunikáció. a formális és az informális kommunikáció színterei, eszközei, műfajai; a társadalom néhány problémája; demográfia és bevándorlás; bűnözés. a fogyasztói társadalom, reklámok; társadalmi viselkedésformák; a populáris kultúra szövegeinek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan**: feltételes mód és függő beszéd **Civilizáció**: a célnyelvi országok fontosabb történelmi eseményei, személyiségei, aktuális események	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, nyelvhelyesség, nyelvi logika, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat
3. Környezetünk; közvetlen környezeti és természeti témák és szituációk	13	**Szókincs, kommunikációs szándékok: az otthon, a lakóhely és környéke (lakószoba, lakás, ház bemutatása); a lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek; a lakóhely és környéke fejlődésének problémái; a városi és a vidéki élet összehasonlítása; a természet és az ember harmóniája; a növények és állatok környezetünkben; környezetvédelem a szűkebb környezetünkben; a környezetvédelem lehetőségei és problémái; időjárás, éghajlat, klíma; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása Nyelvtan: a többszörös birtokos szerkezet, az értelmező jelző, igeidők sajátosságai** **Civilizáció: a célnyelvi ország legfőbb környezetvédelmi problémái és ezekre való megoldás keresés**	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, nyelvhelyesség, nyelvi logika, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat

4. Az iskola; osztálytermi, keresztantervi témák és szituációk, ismeretszerzés, tudásmegosztás	13	**Szókincs, kommunikációs szándékok: a saját iskola bemutatása (sajátosságok, tagozatok); iskolatípusok és iskolarendszer Magyarországon és más országokban; tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanumányi munka; a nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, tanulási tippek; az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok, hasonló események és hagyományok külföldi iskolákban; ösztöndíjak, csereprogramok, az iskola régen és most, nyelvek, népek, országok különféle iskolatípusai; ifjúsági irodalmi szövegek felhasználása, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása Nyelvtan: egyenes beszéd, idézett beszéd Civilizáció: a célnyelvi országban érettségi vizsga, a diplomaszerzés szokásai**	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, nyelvhelyesség, nyelvi logika, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése,
5. A munka világa; közéleti témák és szituációk	13	**Szókincs, kommunikációs szándékok: Diákmunka, nyári munkavállalás. Pályaválasztás, továbbtanulás, felsőoktatási intézmények,. Munkahelykeresés, álláshirdetés, önéletrajz. A munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és más országokban, divatszakmák. Munkanélküliség a pályakezdők körében, tanácsadás, a hivatalos telefonálás fordulatai; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása Nyelvtan: igenevek, a bővített melléknévi igenév, mint jelző, Civilizáció: célnyelvi gyárak, vállalatok, híres cégek**	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, digitális kompetenciák fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, a matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése

6. Életmód	13	**Szókincs, kommunikációs szándékok: Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Étkezési szokások a családban, hazánkban és más országokban. a kulturált étkezés feltételei, fontossága. Ételek, kedvenc ételek. Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Gyakori betegségek. sérülések,baleset. Gyógykezelés (háziorvos,szakorvos, kórházak) Szenvedélybetegségek. A gyógyítás egyéb módjai; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása Nyelvtan:határozói igenevek, mondattan bővítése: ok, célhatározói mellékmondatok Civilizáció: specialitások, italok és ételek, egészségügyi ellátás a célnyelvi országokban**	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, digitális kompetenciák fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, a matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, IKT használat
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás	13	**Szókincs, kommunikációs szándékok: a szabadidő jelentősége az ember életében, szabadidős elfoglaltságok, hobbik, szabadidő-sport, élsport, veszélyes sportok, kedvenc sportok, iskolai sport, kulturális események, színház, mozi, koncert, kiállítás, a művészet szerepe a mindennapokban, olvasás, rádió/televízió, a könyvek, a média, az internet hatásai, szerepe, kommunikáció, vendégként kulturális intézményben, sportlétesítményben, múzeumban, a populáris kultúra szövegei, Nyelvtan: az összetett mondatok rendszerezése, kötőszók összefogalása Civilizáció: a célnyelvi országok híres személyei a művészetek, sport területén, filmek, irodalmi szemelvények, modern zenei irányzatok dalai, dalszövegei**	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat

8. Utazás, turizmus; interkulturális, országismereti témák	13	**Szókincs, kommunikációs szándékok: a közlekedés eszközei, lehetőségei, tömegközlekedés, nyaralás itthon és külföldön, utazási előkészületek, utazás megtervezése, megszervezése, egyéni/társas utazás előnyei/hátrányai, a motorizáció hatása a környezetre és a társadalomra, az idegenforgalom jelentősége, szállásfoglalás, dialógus kempingben, szállodában, ifjúsági szálláson, utazás vonaton, hajón, repülőn, kommunikáció utazási irodában; ismeretterjesztő szövegek felhasználása Nyelvtan: igeneves szerkezetek rendszerezése Civilizáció: turisztikai látványosságok, utazási szokások a célnyelvi országokban, Magyarország turisztikai vonzereje a külföldiek szemében**	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat
9. Tudomány és technika; ismeretszerzés, tudásmegosztás	13	**Szókincs és kommunikációs szándékok:** Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. A tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív hatása a társadalomra és az emberiségre. Telefonbeszélgetés, e-mail, levél írása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása, tényközlő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** szóképzés rendszerezése **Civilizáció**: tudományos központok, technikai múzeumok a célnyelvi országokban, híres célnyelvi tudósok, feltalálók, híres célnyelvi találmányok	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, digitális kompetenciák fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, IKT használat
10. Gazdaság; aktuális témák	13	**Szókincs és kommunikációs szándékok:** Családi gazdálkodás, a pénz szerepe a mindennapokban, vásárlás, szolgáltatások (posta, bank), üzleti világ, fogyasztás, reklámok, a reklámok negatív hatása, pénzkezelés a célnyelvi országokban, tényközlő szövegek felhasználása, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** a célnyelv nyelvtani rendszerének összefoglalása **Civilizáció:** a célnyelvi országok gazdasági helyzete, szerepe, fejlődése, aktuális érdekessgek a célnyelvi országokban	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, digitális kompetenciák fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, a matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, IKT használat
Szabadon felhasználható órakeret	14		

Évfolyam:	12.		
Óraszám:	120		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak, tanulási eredmények**	**Fejlesztési célok**
1. Személyes vonatkozások, család; személyes témák és szitációk	11	**Szókincs, kommunikációs szándékok:** bemutatkozás, a tanuló személye, családi kapcsolatok, családi programok, tevékenységek, családfa, családi viszonyok, családi munkamegosztás, szerepek a családban, generációk együttélése; érzelmek kifejezése, személyes kapcsolatok, személyes tervek; gyermekkor, serdülőkor, felnőttkor, időskor; párkapcsolat; a tanuló személye, életének fontos állomásai, férfi és női szerepek: szereotípiák, esélyegyenlőség, diszkrimináció; családi élet, családi kapcsolatok; születésnap, az ajándékozási szokások; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő, tényközlő szövegek felhasználása, ifjúsági irodalmi szövegek felhasználása **Nyelvtan:** igemódok, igeidők összegzése, a névszóragozás célnyelvi sajátosságai **Civilizáció:** Célnyelvi országok családmodelljei, kapcsolatrendszerei, problémakörei.	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, nyelvhelyesség, nyelvi logika, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat

2. Ember és társadalom; közéleti témák és szituációk; célnyelvi vonatkozások	11	**Szókincs, kommunikációs szándékok: e**mberek külső és belső jellemzése, baráti kapcsolatok, közös tevékenységek, a tizenévesek világa: a szabadidő eltöltése, lázadás vagy alkalmazkodás; a tizenévesek útkeresése; ünnepek; az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében; emberek külső és belső jellemzése; segítségkérés, konfliktuskezelés, előítéletek, társadalmi problémák és azok kezelése; véleménynyilvánítás, társadalmi szokások; öltözködés, divat; az öltözködés, mint a társadalmi hovatartozás kifejezése; női és férfi szerepek, a házasság; kommunikáció. a formális és az informális kommunikáció színterei, eszközei, műfajai; a társadalom néhány problémája; demográfia és bevándorlás; bűnözés. a fogyasztói társadalom, reklámok; társadalmi viselkedésformák; a populáris kultúra szövegeinek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan**: feltételes mód és függő beszéd **Civilizáció**: a célnyelvi országok fontosabb történelmi eseményei, személyiségei, aktuális események	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, nyelvhelyesség, nyelvi logika, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat
3. Környezetünk; közvetlen környezeti és természeti témák és szituációk	11	**Szókincs, kommunikációs szándékok: az otthon, a lakóhely és környéke (lakószoba, lakás, ház bemutatása); a lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek; a lakóhely és környéke fejlődésének problémái; a városi és a vidéki élet összehasonlítása; a természet és az ember harmóniája; a növények és állatok környezetünkben; környezetvédelem a szűkebb környezetünkben; a környezetvédelem lehetőségei és problémái; időjárás, éghajlat, klíma; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása Nyelvtan: a többszörös birtokos szerkezet, az értelmező jelző, igeidők sajátosságai** **Civilizáció: a célnyelvi ország legfőbb környezetvédelmi problémái és ezekre való megoldás keresés**	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, nyelvhelyesség, nyelvi logika, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat

4. Az iskola; osztálytermi, keresztantervi témák és szituációk, ismeretszerzés, tudásmegosztás	11	**Szókincs, kommunikációs szándékok: a saját iskola bemutatása (sajátosságok, tagozatok); iskolatípusok és iskolarendszer Magyarországon és más országokban; tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanumányi munka; a nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, tanulási tippek; az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok, hasonló események és hagyományok külföldi iskolákban; ösztöndíjak, csereprogramok, az iskola régen és most, nyelvek, népek, országok különféle iskolatípusai; ifjúsági irodalmi szövegek felhasználása, személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása Nyelvtan: egyenes beszéd, idézett beszéd Civilizáció: a célnyelvi országban érettségi vizsga, a diplomaszerzés szokásai**	olvasott szöveg értése, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, hallott szöveg értése, nyelvhelyesség, nyelvi logika, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat
5. A munka világa; közéleti témák és szituációk	11	**Szókincs, kommunikációs szándékok: Diákmunka, nyári munkavállalás. Pályaválasztás, továbbtanulás, felsőoktatási intézmények,. Munkahelykeresés, álláshirdetés, önéletrajz. A munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és más országokban, divatszakmák. Munkanélküliség a pályakezdők körében, tanácsadás, a hivatalos telefonálás fordulatai; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása Nyelvtan: igenevek, a bővített melléknévi igenév, mint jelző, Civilizáció: célnyelvi gyárak, vállalatok, híres cégek**	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, digitális kompetenciák fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, a matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, IKT használat

6. Életmód	11	**Szókincs, kommunikációs szándékok: Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Étkezési szokások a családban, hazánkban és más országokban. a kulturált étkezés feltételei, fontossága. Ételek, kedvenc ételek. Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Gyakori betegségek. sérülések,baleset. Gyógykezelés (háziorvos,szakorvos, kórházak) Szenvedélybetegségek. A gyógyítás egyéb módjai; személyes interakcióhoz, élményekhez kapcsolódó szövegek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása Nyelvtan:határozói igenevek, mondattan bővítése: ok, célhatározói mellékmondatok Civilizáció: specialitások, italok és ételek, egészségügyi ellátás a célnyelvi országokban**	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, digitális kompetenciák fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, a matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, IKT használat
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás	11	**Szókincs, kommunikációs szándékok: a szabadidő jelentősége az ember életében, szabadidős elfoglaltságok, hobbik, szabadidő-sport, élsport, veszélyes sportok, kedvenc sportok, iskolai sport, kulturális események, színház, mozi, koncert, kiállítás, a művészet szerepe a mindennapokban, olvasás, rádió/televízió, a könyvek, a média, az internet hatásai, szerepe, kommunikáció, vendégként kulturális intézményben, sportlétesítményben, múzeumban, a populáris kultúra szövegei, Nyelvtan: az összetett mondatok rendszerezése, kötőszók összefogalása Civilizáció: a célnyelvi országok híres személyei a művészetek, sport területén, filmek, irodalmi szemelvények, modern zenei irányzatok dalai, dalszövegei**	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat

8. Utazás, turizmus; interkulturális, országismereti témák	11	**Szókincs, kommunikációs szándékok: a közlekedés eszközei, lehetőségei, tömegközlekedés, nyaralás itthon és külföldön, utazási előkészületek, utazás megtervezése, megszervezése, egyéni/társas utazás előnyei/hátrányai, a motorizáció hatása a környezetre és a társadalomra, az idegenforgalom jelentősége, szállásfoglalás, dialógus kempingben, szállodában, ifjúsági szálláson, utazás vonaton, hajón, repülőn, kommunikáció utazási irodában; ismeretterjesztő szövegek felhasználása Nyelvtan: igeneves szerkezetek rendszerezése Civilizáció: turisztikai látványosságok, utazási szokások a célnyelvi országokban, Magyarország turisztikai vonzereje a külföldiek szemében**	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, kommunikációs kompetenciák fejlesztése, szókincsbővítés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a digitáliális kompetenciák fejlesztése, a tanulás kompetenciáinak és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése, IKT használat
9. Tudomány és technika; ismeretszerzés, tudásmegosztás	10	**Szókincs és kommunikációs szándékok:** Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. A tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív hatása a társadalomra és az emberiségre. Telefonbeszélgetés, e-mail, levél írása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása, tényközlő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** szóképzés rendszerezése **Civilizáció**: tudományos központok, technikai múzeumok a célnyelvi országokban, híres célnyelvi tudósok, feltalálók, híres célnyelvi találmányok	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, digitális kompetenciák fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, IKT használat
10. Gazdaság; aktuális témák	10	**Szókincs és kommunikációs szándékok:** Családi gazdálkodás, a pénz szerepe a mindennapokban, vásárlás, szolgáltatások (posta, bank), üzleti világ, fogyasztás, reklámok, a reklámok negatív hatása, pénzkezelés a célnyelvi országokban, tényközlő szövegek felhasználása, a populáris kultúra szövegeinek felhasználása, ismeretterjesztő szövegek felhasználása **Nyelvtan:** a célnyelv nyelvtani rendszerének összefoglalása **Civilizáció:** a célnyelvi országok gazdasági helyzete, szerepe, fejlődése, aktuális érdekessgek a célnyelvi országokban	hallott és írott szövegértés, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, beszédkészség, tartós emlékezet, figyelem tartóssága, értő olvasás, digitális kompetenciák fejlesztése, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése, a matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, IKT használat
Szabadon felhasználható órakeret	12		

Ének-zene fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Zenetörténet	**12**	A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete. A zenetörténeti korszakok általános jellemzése, az adott zenetörténeti korszakban alkotó név szerint említett zeneszerzők munkásságának vázlatos ismerete, a társművészeti kapcsolódások bemutatása. A korszakok történelmi, társadalmi hátterének átfogó ismerete. (középkor, reneszánsz, barokk, bécsi klasszika)	A zenetörténeti ismeretek gyarapitása
Műelemzés	**3**	Egy adott zenemű elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (ritmus, dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások)	Zeneművek megértése, kapcsolása megfelelő korszakhoz, stilushoz, műelemzés fejlesztése
Népzene	**8**	A magyar népdalok stílusrétegei: a régi és az új stílus jellemzőinek ismerete (dallamvonal, szerkezet, hangkészlet). A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete. A népzenegyűjtés és rendszerezés vázlatos áttekintése. A rendszerezés szempontjai.	Népzenei repertoár bővitése, népi hagyomá-nyok és szokások megismerése

Zeneelmélet	**12**	Dallamok olvasása violinkulcsban, írása violin- és basszuskulcsban. Decimáig terjedő valamennyi (egyszeres módosítással kottázható) hangköz, alaphelyzetű hármashangzatok (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete, lejegyzése szolmizációs nevekkel és az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig) adott hangra. A teljes kvintkör ismerete. Hangsorok (-ton és -chord hangsorok, dúr és három féle moll) éneklése szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Hangközök éneklése (oktáv hangterjedelmen belül tiszta, kis és nagy) szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Alaphelyzetű hármashangzatok éneklése azonos hangmagasságról indítva, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Domináns szeptimakkord éneklése alaphelyzetben oldással szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig).	Zeneelméleti kompetencia fejlesztése
Felismerő kottaolvasás/Lapról olvasás	**8**	egyszerűbb, periódus terjedelmű, moduláló barokk, klasszikus, romantikus vagy XX. századi dallam lapról éneklése szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).	Blattolási készség fejlesztése
Éneklés	**8**	A műjegyzék összes dalának ismerete	A helyes hangzóformálás, pontos szövegejtés, intonációs biztonság, stílusnak megfelelő, kifejező előadás elérése

Zenefelismerés	**6**	Valamennyi, a műjegyzékben szereplő művet az alábbiak szerint kell azonosítani: - korszak illetve évszázad, - zeneszerző, - mű címe, részlet (tétel) címe, - műfaj, - forma. A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszert kell felismernie, vagy a hallott művet a megfelelő zenetörténeti stíluskorszakban kell elhelyeznie.	Zeneművek hallás utáni azonisitása a meg-adott szempontok szerint
Dallamirás	**8**	Nyolc-tíz ütem terjedelmű, hangnemben maradó, egyszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban (4# - 4b-ig). Nyolc-tíz ütem terjedelmű, egyszerű kétszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban vagy violin- és basszuskulcsban (4# - 4b-ig)	A dallamirási készség fejlesztése
Szabadon felhasználható órák	**7**		

Évfolyam:	12.		
Óraszám:	60		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

Zenetörténet	**10**	A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete. A zenetörténeti korszakok általános jellemzése, az adott zenetörténeti korszakban alkotó név szerint említett zeneszerzők munkásságának vázlatos ismerete, a társművészeti kapcsolódások bemutatása. A korszakok történelmi, társadalmi hátterének átfogó ismerete. (romantika, 19-20. század fordulója, 20. századi és kortárs zene)	A zenetörténeti ismeretek gyarapitása
Műelemzés	**4**	Egy adott zenemű elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (ritmus, dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások)	Zeneművek megértése, kapcsolása megfelelő korszakhoz, stilushoz, műelemzés fejlesztése
Népzene	**6**	Vikár Béla, Kodály Zoltán, Bartók Béla népdalgyűjtő munkájának ismerete: gyűjtőhelyek, gyűjtési, lejegyzési módszerek ismerete.	Népzenei repertoár bővitése, népi hagyományok és szokások megismerése

Zeneelmélet	**10**	Dallamok olvasása violinkulcsban, írása violin- és basszuskulcsban. Decimáig terjedő valamennyi (egyszeres módosítással kottázható) hangköz, alaphelyzetű hármashangzatok és **fordításaik** (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete, lejegyzése szolmizációs nevekkel és az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig) adott hangra. A teljes kvintkör ismerete. Hangsorok (-ton és -chord hangsorok, dúr és három féle moll, valamint **modális skálák**) éneklése szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). **Egészhangú skálák éneklése hangnévvel.** Hangközök éneklése (oktáv hangterjedelmen belül tiszta, kis és nagy) szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Alaphelyzetű hármashangzatok éneklése azonos hangmagasságról indítva, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Domináns szeptimakkord éneklése alaphelyzetben oldással szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig).	Zeneelméleti kompetencia fejlesztése
Felismerő kottaolvasás/Lapról olvasás	**6**	középnehéz, periódus terjedelmű, moduláló barokk, klasszikus, romantikus vagy XX. századi dallam lapról éneklése szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).	Blattolási készség fejlesztése

Éneklés	**6**	A műjegyzék összes dalának ismerete	A helyes hangzóformálás, pontos szövegejtés, intonációs biztonság, stílusnak megfelelő, kifejező előadás elérése
Zenefelismerés	**6**	Valamennyi, a műjegyzékben szereplő művet általában az alábbiak szerint kell azonosítani: - korszak illetve évszázad, - zeneszerző, - mű címe, részlet (tétel) címe, - műfaj, - forma. A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszert kell felismernie, vagy a hallott művet a megfelelő zenetörténeti stíluskorszakban kell elhelyeznie.	Zeneművek hallás utáni azonisitása a megadott szempontok szerint
Dallamirás	**6**	Nyolc-tíz ütem terjedelmű, hangnemben maradó, egyszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban (4# - 4b-ig). Nyolc-tíz ütem terjedelmű, egyszerű kétszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban vagy violin- és basszuskulcsban (4# - 4b-ig)	A dallamirási készség fejlesztése
Szabadon felhasználható órák	**6**		

Fenntarthatóság fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A gazdasági fejlettség és a fenntarthatóság összefüggései	13	gazdasági fejlettség, környezetvédelmi előírás (szabályozás), világméretű egységesedés folyamata, profit, lineáris termelési folyamat, körkörös gazdaság, természeti erőforrás, társadalmi (humán) erőforrás, rablógazdálkodás, termelés-kiszervezés	– a történelem és a földrajz tanulása során megszerzett ismeretek alkalmazása a gazdasági fejlettség és a fenntarthatóság összefüggéseinek magyarázatában, – ökológiai problémák közötti összefüggések bemutatása és azok összekapcsolása aktuális társadalmi-gazdasági jelenségekkel, – eltérő gazdasági fejlettségű országok fenntarthatósági és környezeti problémáinak összehasonlítása, az eltérő vonások magyarázata, – a fenntarthatósággal kapcsolatos problémák azonosítása helyi, regionális és egyetemleges társadalmi-gazdasági folyamatokban, – a világméretű egységesedés és a fenntarthatóságra való törekvés ellentmondásainak feltárása. – a történelem és a földrajz tanulása során megszerzett ismeretek alkalmazása a gazdasági fejlettség és a fenntarthatóság összefüggéseinek magyarázatában, – ökológiai problémák közötti összefüggések bemutatása és azok összekapcsolása aktuális társadalmi-gazdasági jelenségekkel, – eltérő gazdasági fejlettségű országok fenntarthatósági és környezeti problémáinak összehasonlítása, az eltérő vonások magyarázata, – a fenntarthatósággal kapcsolatos problémák azonosítása helyi, regionális és egyetemleges társadalmi-gazdasági folyamatokban, – a világméretű egységesedés és a fenntarthatóságra való törekvés ellentmondásainak feltárása.

Világot átfogó és mindenre kiterjedő környezeti problémák és azok természeti és társadalmi következményei	16	biodiverzitás, ökoszisztéma-szolgáltatás, klímaváltozás, klímamenekült, vízhiány, vízszennyezés, talajpusztulás, talajszennyezés	– a fizika, a biológia, a kémia és a földrajz tanulása során megszerzett ismeretek alkalmazása a világot átfogó és mindenre kiterjedő környezeti problémák kialakulásának és következményeinek magyarázatában, – a környezeti problémákhoz kapcsolódó adatok és tények gyűjtése és elemzése, a várható következmények mérlegelése, – a nem körültekintő, gyors beavatkozások későbbi káros hatásainak felismerése az egyes környezeti folyamatokban, – az ok-okozati kapcsolatok és hatásmechanizmusok felismerése az egyes környezetkárosító folyamatokhoz kapcsolódóan, – a rendszerben való gondolkodás képességének elmélyítse.
Szegény gazdagok és gazdag szegények – a fogyasztói társadalom ellentmondásai	16	mennyiségi és minőségi éhezés, túlfogyasztás, éhségöv, fogyasztói társadalom, tervezett avultatás, szegénység, társadalmi különbség, társadalmi felelősségvállalás, segélyezés, méltányos kereskedelem, helyi termék, túlnépesedés, elöregedés	– a történelem tanulása során megszerzett ismeretek alkalmazása a fogyasztói magatartás átalakulásának magyarázatában, – a világméretű egységesedés hatásainak felismerése napjaink fogyasztói magatartásában, a következmények mérlegelése, – földrajzi ismereteit alkalmazva példákkal igazolja a természeti és a társadalmi-kulturális környezet fogyasztásra gyakorolt hatásait, – a helyi termék és a méltányos kereskedelem szerepének alátámasztása a fenntartható fogyasztásra való törekvésben.
A települések fejlődésének fenntarthatósági vonatkozásai	13	stressz, elidegenedés, elmagányosodás, közbiztonság, közösségi élet, helyi értéktár, okosváros, ökotelepülés, településtípus, ökológiai folyosó	– földrajzi és történelmi ismeretek alkalmazása a településfejlődés fenntarthatósági vonatkozásainak magyarázatában, – a településfejlődés (növekedés) környezeti hatásainak, következményeinek felismerése,

			– az urbanizáció környezeti következményeinek összevetése a Föld különböző térségeiben, – az elérhető szolgáltatások színvonala és a környezetterhelés összefüggéseinek megfogalmazása, – a környezet- és természetvédelmi közösségek szerepe és lehetőségei a fenntarthatóság széles körben ismertté tételében, – az élhető, a környezeti szempontokra fókuszáló településfejlesztés kritériumainak megnevezése.
Összefogás a fenntartható jövő érdekében	7	fenntartható jövő, Fenntartható Fejlődési Célok (SDG), UNEP, WHO, FAO, UNESCO, IUCN, WWF, önkéntesség, környezetvédő	– az ENSZ által 2015-ben elfogadott fenntartható fejlődési célok értelmezése; néhány, a megvalósítást segítő helyi, regionális, a Föld egészét érintő intézkedés, folyamat bemutatása, – a helyi szintű környezeti problémák és kapcsolódó társadalmi-gazdasági folyamatok, feladatok beazonosítása, okokozati kapcsolatok feltárása, lehetséges megoldások megfogalmazása, – a lokális-regionális-a Föld egészét érintő hatásrendszer összefüggéseinek feltárása, – a fenntarthatóságot veszélyeztető történések és a megoldási lehetőségek több szempontot figyelembe vevő elemzése és értékelése.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Filozófia fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A filozófia	8	A filozófia fogalma, tárgya, eredete. A filozófia és a többi tantárgy kapcsolódási pontjainak összefoglalása. A filozófia, a vallás, a művészetek és a tudományok közös és eltérő jellemzőinek felismerése. A tudományterületek létrejöttéhez viszonyított filozófia elsődlegességének és reflexív jellegének megértése. A filozófia ágazatainak megismerése. A filozófiai kérdésfeltevés történeti változatainak értelmezése. A filozófia jelen kérdésirányainak áttekintése.	A szintetizáló gondolkodás fejlesztése, összefüggések meglátása, a filozófiai szövegek sajátos nyelvezetének megismerése, megközelítési módszereinek elsajátítása.
Ismeretelmélet	16	A világ megismerésére, szerkezetének leírására irányuló első filozófiai törekvések. Az ismeretelmélet hagyományát kijelölő platóni és arisztotelészi tanok. A hit és a tudás összeegyeztetésének középkori kísérletei. A tapasztalás és gondolkodás lehetőségeinek és korlátainak vizsgálata a felvilágosodás idején. Kant „kopernikuszi fordulata”. Az életfilozófusoknak az egyéni tudat és a világ viszonyára vonatkozó elméletei. A létre vonatkozó kérdés újbóli feltevése.	A megismeréssel, megértéssel és értelmezéssel összefüggő észrevételek, kérdések és nehézségek megfogalmazása a tanulás hétköznapi tevékenysége során szerzett tapasztalatok alapján. A saját tapasztalatok és reflexiók gazdagítása a filozófiai hagyomány hasonló területein felmerülő kérdésekkel, válaszkísérletekkel. A megjelölt tematikai egységekkel kapcsolatos információk önálló rendszerezése és értelmezése, a rendelkezésre álló ismeretforrások áttekintése és értékelése.

A létre vonatkozó kérdések	16	Az állandóság és változás tanai a Szókratészt megelőző gondolkodóknál (Parmenidész, Zénón, Hérakleitosz). A kétosztatú világ elmélete Platónnál és Arisztotelésznél. A szubsztancia fogalmának változatai az újkori lételméletekben (Descartes, Spinoza, Leibniz, Berkeley, Locke). Lét és gondolkodás különállása és összefűződése (Kant, Hegel). A lét logikai-filozófiai megközelítése (Wittgenstein) és a metafizika kiküszöbölése a nyelv logikai elemzésén keresztül (Carnap). A lét és a semmi viszonya az egzisztencializmus képviselőinél (Sartre, Heidegger) Esszé írása a felmerülő filozófiai kérdésekről, ennek kapcsán a kérdés világos megfogalmazása, bizonyítékok és cáfolatok kifejtése, következtetések levonása.	A világegyetem és az ember létezésére vonatkozó tudományos elméletek és a hétköznapi megfigyelések problémafelvető mintázatainak absztrakt kifejezése.

Erkölcsfilozófia	16	Az elérhető boldogság Szókratész, a cinikusok, a sztoikusok és az epikureusok szerint. Arisztotelész erényetikája. A szabad akarat és a rossz kérdései Szent Ágostonnál. Kant kötelességetikája. Az értékteremtő ember és a hatalom akarása Nietzschénél. Egzisztencialista etika: szabadság, választás, felelősség, szorongás (Kierkegaard, Heidegger, Sartre, Jaspers). Az emberi tér átalakulása a fogyasztói társadalomban és a posztmodern állapot. Kortárs erkölcsfilozófiai irányzatok. Az ökológiai válság etikai vonatkozása. Bioetikai állásfoglalások napjainkban. Élethelyzetekből, aktuális eseményekből eredeztethető, etikai dilemmát hordozó tételmondat disputa keretében történő feldolgozása.	Érvek gyűjtése saját vélemény alátámasztására, ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására, meghatározott álláspontok cáfolására, tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése. Az emberi cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása. A globális világ kihívásaira kínált erkölcsfilozófiai válaszok megismerése.
Logika	9	Arisztotelész kategóriatana és a logika alapfogalmai. A gondolkodás és nyelv kapcsolata. A kijelentéslogika alapjai.	Érvelési szerkezetek tudatosítása. Logikai alapfogalmak elsajátítása. Egyszerű állítások logikai szimbólumokkal való leírása.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

Politikai filozófia	20	A politika és a politikai filozófia viszonya. Államelméletek, utópiák és társadalmi szerződés elméletek az újkorban (Morus Tamás, Machiavelli, Locke, Hobbes, Rousseau). A liberalizmus angolszász, valamint francia hagyománya és a szabadság kétféle (pozitív és negatív) fogalma. A közösségelvű politikai filozófia. Totalitárius eszmerendszerek. A társadalmi igazságosság és méltányosság kortárs elméletei. Különböző szövegek, hanganyagok, filmek vizsgálata alapvető politikai filozófiai kérdések irányából.	Az alapvető politikai filozófiai kérdések felismerése szövegekben, hanganyagokban, filmekben. A jelenben érzékelhető politikai, társadalmi és gazdasági folyamatok, közéleti események azonosítása a politikai filozófia szemszögéből.
Tudományfilozófia	18	A célelvű gondolkodást felváltó oksági elv. A társadalomtudományok módszertani megújulása a pozitivizmus és a hermeneutika jegyében. A filozófia nyelvi fordulata. A tudomány fejlődése és a különböző korok tudományosságának. összemérhetetlensége. A tudományos állítások igazolásának kritériumai. Beszámoló, kiselőadás tartása önálló gyűjtő-, illetve kutatómunkával szerzett ismeretek alapján egy választott tudományfilozófiai problémáról.	Tudományos érvek kritikai értékelése. Az internet kritikus és tudatos felhasználása tudományfilozófia-történeti ismeretek szerzésére.

Vallásfilozófia	16	A világvallások alaptanításai (hinduizmus, buddhizmus, univerzizmus, zsidó vallás, kereszténység, iszlám). A keresztény teológia és az antik filozófia kapcsolata (patrisztika és skolasztika). Aquinói Szent Tamás istenbizonyítékai. A felvilágosodás vallásfilozófiai irányzatai (ateizmus, deizmus, panteizmus). A modern és a posztmodern filozófiai istenkép.	A különböző vallások alaptanításainak összehasonlítása. A vallási meggyőződések eredetének tudatosítása és tiszteletben tartásának gyakorlása. A témához tartozó legfontosabb kézikönyvek használata.
Szabadon felhasználható órakeret	6		

Fizika fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	144		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Pontszerű testek kinematikája	16	Haladó mozgás és forgás. A kiterjedt testek „tömegpont”–közelítése. Ismerje a mérés lényegi jellemzőit, a szabványos és a gyakorlati mértékegységeket, a mérési pontosság fogalmát, a hiba okait. Gyakorlati alkalmazások: helymeghatározás háromszögeléssel. Egyenes vonalú egyenletes mozgás kísérleti vizsgálata. Grafikus leírás. Sebesség mérése, átlagsebesség. Változó mozgás. Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás kísérleti vizsgálata. Gyorsulás fogalma, mértékegysége. Grafikus leírás. A mozgások viszonylagossága, vonatkoztatási rendszerek (koordináta-rendszer). A szabadesés vizsgálata. A nehézségi gyorsulás meghatározása. (Galilei történelmi módszere) Összetett mozgások, hajítások. Mozgások függetlenségének elve. Periodikus mozgások, egyenletes körmozgást leíró kinematikai jellemzők (keringési idő, fordulatszám, pályasugár, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás).	A kinematikai alapfogalmak, mennyiségek kísérleti alapokon történő kialakítása, illetve bővítése, az összefüggések (grafikus) ábrázolása és matematikai leírása. A kísérletezési kompetencia fejlesztése a legegyszerűbb kézi mérésektől a számítógépes méréstechnikáig. A problémamegoldó képesség fejlesztése a grafikus ábrázolás és ehhez kapcsolódó egyszerű feladatok megoldása során (is). A tanult ismeretek gyakorlati alkalmazása hétköznapi jelenségekre, problémákra (pl. közlekedés, sport).

Pontszerű testek és pontrendszerek dinamikája	20	Az erő fogalma, mérése, mértékegysége, vektori jellege. Az erő alak- és mozgásállapot-változtató hatása. Erővektorok összegzése, felbontása. Newton törvényeinek megfogalmazása. Galilei és Newton munkássága. Mechanikai kölcsönhatásban fellépő erők, az erők vektorjellege. Mozgásegyenletek. Erőtörvények (nehézségi erő, nyomóerő, kötélerő, súlyerő, súrlódási erő, tapadási erő, közegellenállási erő) A rugó erőtörvénye. Kényszererők. Jelenségek, gyakorlati alkalmazások:járművek indulása, fékezése, közlekedésbiztonság, a súrlódás haszna és kára. Az egyenletes körmozgás dinamikája. Vezetés kanyarban, hullámvasút; függőleges síkban átforduló kocsi. Lendület fogalma, vektor-jellege, lendületváltozás és erőhatás kapcsolata. Zárt rendszer. Lendületmegmaradás tétele - golyók, korongok ütközése. Rakétameghajtás elve. Ütközések. Sebességmérés és tömegmérés ütköztetéssel. Pontrendszerek mozgásának vizsgálata, dinamikai értelmezése.	Az ösztönös mozgásszemlélet tudatos lecserélése a newtoni szemléletre. Az új szemlélet beépítése a diákok személyes gondolati hálójába, a tanulókban élő esetleges prekoncepciók, illetve naiv elméletek hibás elemeit megváltoztatva, nem csak a fizikához kötődve. (Az új szemlélet kialakításakor jól alkalmazható a „kognitív konfliktus” létrehozásának módszere.) Az általános iskolában megismert sztatikus erőfogalom felcserélése a dinamikai szemléletűvel, rámutatva a két szemlélet összhangjára.

Testek egyensúlya - statika	10	Pontszerű test egyensúlyának feltétele. A merev test mint speciális pontrendszer. Merev testek egyensúlyának feltétele. Erő forgató hatása, a forgatónyomaték fogalma, a merev test egyensúlyának kettős feltétele. Forgómozgás dinamikai leírása, tehetetlenségi nyomaték, perdület, perdülettétel. Súlypont, tömegközéppont, tömegközéppont-tétel. Egyensúlyi állapotok megjelenése a mindennapokban (stabil, labilis, instabil). Egyszerű gépek típusai, alkalmazásai. Emelők, csigák, lejtő, ék, tartószerkezetek, építészeti érdekességek. Deformálható testek egyensúlyi állapota. Rugalmas alakváltozás, Hooke-törvény.	Az egyensúly fogalmának kiterjesztése, mélyítése. Az egyensúly és a nyugalom közötti különbség felismerése konkrét példák alapján. Számos példa felismerése a hétköznapokból az egyszerű gépek használatára. Egyszerű gépek működésének értelmezése. A mindennapi és a műszaki, továbbá az egészségügyi gyakorlatban fontos alkalmazott fizikai ismeretek elsajátítása.
Munka, energia, teljesítmény, hatásfok	14	Mechanikai munka, munkavégzés és energiaváltozás kapcsolata. Mechanikai energiafajták (helyzeti energia, mozgási energia, rugalmas energia). Munkatétel. Konzervatív erő. A fékút és a sebesség kapcsolata, a követési távolság meghatározása. Zárt rendszer. A mechanikai energiamegmaradás törvénye. Súrlódási erő munkája. Teljesítmény és hatásfok fogalma, mértékegysége. Egyszerű gépek teljesítménye, hatásfoka. Ókori gépezetek, mai alkalmazások. Az egyszerű gépek elvének felismerése az élővilágban. Energia és egyensúlyi állapot. Ismerje a stabil, labilis és közömbös egyensúlyi állapot fogalmát, és tudja alkalmazni egyszerű esetekben.	Az általános iskolában tanult munka- és mechanikai energiafogalom elmélyítése és bővítése. A mechanikai energiamegmaradás igazolása speciális esetekre és a mechanikai energiamegmaradás törvényének általánosítása. Teljesítmény mértékegységeinek megismerése (watt, lóerő). Fizikai ismeretek mindennapi alkalmazásának bemutatása, gyakorlása (természeti energiák hasznosítása).

Tömegvonzás	12	Newton gravitációs törvénye. Eötvös Loránd munkássága. A nehézségi gyorsulás változása a Földön. A bolygók pályája, keringésük és forgásuk sajátosságai (Föld-Hold-Nap jellemző adatai) Az árapály-jelenség kvalitatív magyarázata. A mesterséges holdak mozgása és a szabadesés. A súlytalanság értelmezése az űrállomáson. A geocentrikus és heliocentrikus világkép kultúrtörténeti dilemmája. A bolygók mozgása. Kozmikus sebesség, szökési sebesség. Kepler törvényei, alkalmazásuk a Naprendszer bolygóira és mesterséges holdakra. A műholdak szerepe a GPS-rendszerben.	Ejtési kísérletek elvégzése, egyszerű számítások elvégzése szabadesésre. Súlytalanság fogalmának elkülönítése a gravitációs vonzás hiányától. Az általános tömegvonzás törvénye, illetve a Kepler-törvények egyetemes természetének felismerése. A newtoni világkép tudománytörténeti jelentősége (a klasszikus mechanika több száz éves törvényei ma is maradéktalanul érvényesek). A lendületmegmaradás törvényének alkalmazása
Mechanikai rezgések	12	Periodikus jelenségek. A rugóra akasztott rezgő test kinematikai vizsgálata. A rezgő test jellemző paramétereit (amplitúdó, rezgésidő, frekvencia, körfrekvencia). Grafikusan ábrázolás: mozgás kitérés-idő, sebesség-idő, gyorsulás-idő függvények. A rezgés dinamikai vizsgálata, a harmonikus rezgés dinamikai feltétele (lineáris erőtörvény), a rezgő test mozgásegyenletének felírása. Kis kitérésű fonalinga mozgása, matematikai inga. A rezgőmozgás energetikai vizsgálata. A mechanikai energiamegmaradás harmonikus rezgés esetén. Energiaviszonyok értelmezése a rezgés során. Csillapodó rezgések (környezeti hatások), rezonancia és a rezonanciakatasztrófa jelensége.	Az egyszerű, tanulókísérleti módszerekkel is meghatározható összefüggések feltárásával a jelenségek kézzelfoghatóvá tétele. A jelenségkör dinamikai hátterének értelmezése. Csillapodás jelenségének felismerése. A rezonancia feltételeinek tanulmányozása a technikában, a természetben. A társadalmi felelősség kérdéseinek hangsúlyozása a természeti katasztrófák bemutatásán keresztül. A diákok kezdeményezőkészségének és együttműködésének fejlesztése.

Mechanikai hullámok, hangtan	12	A hullám fogalma, jellemzői (hullámhossz, periódusidő és terjedési sebesség kapcsolata). A hullámot leíró függvény, a formulában szereplő mennyiségek értelmezése. Longitudinális és transzverzális hullámok. Hullámterjedés egy dimenzióban (kötélhullámok). Hullámok találkozása, állóhullámok kialakulásának feltételei. Felületi hullámok. Hullámok visszaverődése, törése. Hullámok interferenciája, az erősítés és a gyengítés feltételei. Huygens munkássága (erősítés-kioltás feltételei). Kiterjedt testek sajátrezgései. Térbeli hullámok. Földrengéshullámok, lemeztektonika. Ár-apály jelenség, a Hold és Nap szerepe a létrejöttében. A hang mint a térben terjedő hullám. A hang fizikai jellemzői (intenzitás, decibel). Hallásvizsgálat, emberi hangérzékelés fizikai alapjai. Hangszerek, a zenei hang jellemzői. Ultrahang és infrahang. Hangsebesség mérése, Doppler-jelenség. Hangmagasság, a hangerősség, a terjedési sebesség. Zajszennyezés és hallásküszöb.	A mechanikai hullámjelenségek feldolgozása a rezgések szerves folytatásaként. A rezgésállapot terjedésének bemutatása rugalmas közegben, a hullám időbeli és térbeli periodicitása. A mechanikai hullámok gyakorlati jelentőségének bemutatása, különös tekintettel a hangtanra. Földrengésre vonatkozó fizikai alapismeretek, a természeti katasztrófák idején követendő helyes magatartás. A tudomány, a technika és a kultúra szempontjából az időmérés bemutatása. Ár-apály táblázatok elemzése.
Hőmérséklet, testek hőtágulása	6	A hőmérséklet, hőmérők, hőmérsékleti skálák. Hőmérsékletszabályozás. Hőtágulás. Szilárd anyagok lineáris, felületi és térfogati hőtágulása. Folyadékok hőtágulása. A víz különleges hőtágulási viselkedése. Hőtágulás jelentősége a köznapi életben, példák a káros voltára.	Az általános iskolában tanult hőtani alapfogalmak felidézése és elmélyítése. A hőmérséklet mérésének különböző módszerei: a hőmérő kalibrálásán, a különböző hőmérsékleti skálák átszámításán keresztül a mérés fogalmának mélyítése, a méréssel kapcsolatos tudás bővítése.

Gázok makroszkopikus vizsgálata	20	Gázok állapotjelzői. Gázok állapotváltozásai: izobár, izochor, izoterm, adiabata folyamatok. Boyle Mariotte-törvény, Gay-Lussac-törvények. Folyamatok ábrázolása állapotsíkokon. A Kelvin-féle gázhőmérsékleti skála. Egyesített gáztörvény. Az ideális gáz állapotegyenlete. Univerzális állandók. Az ideális gáz kinetikus modellje. A gáz nyomásának és hőmérsékletének értelmezése. Az ekvipartíció tétele, a szabadsági fok fogalma. Gázok moláris és fajlagos hőkapacitása, speciális folyamatokra is. Kapcsolat a gázrészecskék átlagos kinetikus energiája és a hőmérséklet közt. A belső energia fogalmának kialakítása. A termodinamika I. főtétele. Hőerőgép, hűtőgép. Gázzal végzett körfolyamatok. A hőerőgépek, hűtőgépek hatásfoka. Összehasonlítás energetikai szempontból: nincs örökmozgó. A természeti folyamatok iránya. Reverzibilis és irreverzibilis folyamatok. Hőtan II. főtételének kimondása tapasztalati alapon.	Az állapotjelzők közti kapcsolatok kísérleti vizsgálat, a Kelvin-skála bevezetése. A gáztörvények univerzális (anyagi minőségtől függetlenül érvényes) jellege. A gázok makroszkopikus jellemzőinek értelmezése a modell alapján. Az energiafogalom általánosítása, az energiamegmaradás törvényének kiterjesztése. A termodinamikai gépek működésének értelmezése, a termodinamikai hatásfok korlátos voltának megértetése. Annak elfogadtatása, hogy energia befektetése nélkül nem működik egyetlen gép, berendezés sem, örökmozgók nem léteznek.

Halmazállapot-változások, kaliometria	8	A halmazállapotok makroszkopikus jellemzése és energetikai, mikroszerkezeti értelmezése. A halmazállapot megváltozása energiaközlést (elvonást) igényel. Az olvadás és a fagyás jellemzői (olvadáspont, olvadáshő), a halmazállapot-változások energetikai értelmezése. Fagyás és olvadás szerepe a mindennapi életben. Párolgás és lecsapódás (forrás). A párolgás (forrás), lecsapódás jellemzői. A halmazállapot-változás energetikai értelmezése. A fázisátalakulásokat befolyásoló külső tényezők. A forráspont nyomásfüggésének gyakorlati jelentősége és annak alkalmazása. Halmazállapot-változások a természetben. Párolgás és forrás, lecsapódás és szublimáció jelensége, mennyiségi jellemzői. Jelenségek felismerése a hétköznapi életben (időjárás). Egyszerű kalorimetrikus feladatok megoldása számítással, halmazállapot-változással egybekötve.	Az ismeretek alkalmazhatóságának bemutatása egyszerű számítások kísérleti ellenőrzésével. A halmazállapot-változások mikroszerkezeti értelmezése. A halmazállapot-változásokkal kapcsolatos mindennapi jelenségek értelmezése a fizikában és a társadalom- és természettudományok területén is.
Szabadon felhasználható órakeret	14		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**120**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

Elektrosztatikai alapjelenségek	10	Elektrosztatikai alapjelenségek. Elektromos kölcsönhatás. Elektromos töltés. Coulomb törvénye. A ponttöltés elektromos erőtere, az elektromos térerősség vektora, erővonalak, elektromos fluxus. Az elektrosztatikus mező fogalmának általánosítása. A homogén elektromos mező. Az elektromos mezők szuperpozíciója. Az elektromos mező munkája homogén mezőben. Konzervatív erőtér. Az elektromos feszültség fogalma. A konzervatív elektromos mező. A szintfelületek és a potenciál fogalma. Ekvipotenciális felületek. Földelés. Töltés eloszlása fémes vezetőn. Az elektromos megosztás, az árnyékolás, a csúcshatás jelensége: a Faraday-kalitka és a villámhárító működése és gyakorlati jelentősége. Benjamin Franklin munkássága. Kapacitás fogalma, a demonstrációs síkkondenzátor tere, kapacitása. Kondenzátorok kapcsolása (soros, párhuzamos, vegyes). Az elektromos mező munkája.	Elektrosztatikai alapjelenségek értelmezése, gyakorlati tapasztalatok. Jelenségeket bemutató kísérletek, mindennapi jelenségek értelmezése és gyakorlati alkalmazásuk során az ok-okozati gondolkodás, a problémamegoldó képesség fejlesztése. Különböző anyagok vizsgálata vezetőképesség szemszögéből. A villámok veszélyének, villámhárítók működésének megismerése, helyes magatartás elsajátítása villámcsapás veszélyének esetén. Kondenzátorok szerepének felismerése az elektrotechnikában. Elektromos tér modellezése erővonalakkal, ekvipotenciális felületek felismerése.

Az elektromos áram, vezetési jelenségek	10	Az elektromos áram fogalma, kapcsolata a fémes vezetőkben zajló töltésmozgással. A zárt áramkör. Az elektromos áramkör legfontosabb részei, az áramkör ábrázolása kapcsolási rajzon. Ohm törvénye, áram- és feszültségmérés. Fogyasztók (vezetékek) ellenállása. Fajlagos ellenállás. Vezetőképesség. Összetett hálózatok. Kirchoff I. és II. törvénye. Ellenállások kapcsolása (soros, párhuzamos, vegyes). Ohm-törvénye teljes áramkörre. Elektromotoros erő, kapocsfeszültség, a belső ellenállás fogalma. Az elektromos mező munkája az áramkörben. Az elektromos teljesítmény. Az elektromos áram hatásai (hő-, vegyi-, biológia-, kémiai-), elektrolízis.	Az elektromos áram jellemzése hatásain keresztül (hőhatás, mágneses, vegyi és biológiai hatás) és az orvosi alkalmazásokban (EKG, EEG), diagnosztikában. Az energiatudatos magatartás fejlesztése, villanyszámla értelmezése. A lakásban található biztosítékok szerepének megismerése. Hagyományos izzólámpa és az azonos fényerejű, fehér LED-eket tartalmazó lámpa elektromos teljesítmények összehasonlítása. A tanulók kezdeményezőkészségének és a tanulás tanulásának fejlesztése önálló munkán keresztül.

Elektromágneses indukció	12	Mágneses mező, mágneses alapjelenségek a mindennapokban (Föld mágneses tere, iránytű). Egyenes vezetőben folyó egyenáram mágneses terének vizsgálata. A mágneses indukcióvektor fogalma, mágneses erővonalak, a vasmag (ferromágneses közeg) szerepe a mágneses hatás szempontjából. A mágneses és az elektromos mező jellemzőinek összehasonlítása (hasonlóságok és különbségek bemutatása). Kísérlet a mozgási elektromágneses indukcióval, Lorentz-erő. Váltakozó feszültség keltése, a váltóáramú generátor elve. Lenz törvénye. A váltakozó feszültség és áram jellemző paraméterei. Váltóáramú ellenállások. Ohm törvénye váltóáramú hálózatban. Váltakozó áram effektív hatását leíró mennyiségek (effektív feszültség, áram, teljesítmény). A nyugalmi indukció szemléltetése, az elektromágneses indukció jelensége. Faraday indukciós törvénye. A dinamó és a transzformátor működése. Ön- és kölcsönös indukció jelensége. Az elektromos energiahálózat. Az energia szállítása az erőműtől a fogyasztóig (távvezeték, transzformátorok). Jedlik Ányos munkássága.	Az áramköri elemekhez kötött, helyi mágneses és elektromos mező jellemzői, az indukált elektromos mező és a nyugvó töltések által keltett erőtér közötti lényeges szerkezeti különbség kiemelése. A változó mágneses és elektromos terek fogalmi összekapcsolása. Az elektromágneses indukció gyakorlati jelentőségének bemutatása. Az indukált elektromos mező és a nyugvó töltések által keltett erőtér közötti lényeges szerkezeti különbség kiemelése. Az elektromos energiafogyasztás mérése. Az energiatakarékosság lehetőségei.

Elektromágneses rezgések, hullámok	10	Az elektromágneses rezgőkör, elektromágneses rezgések. Vezetékek ellenállása miatt fellépő energiaveszteségek, visszacsatolás jelensége. Elektromágneses hullám, hullámjelenségek. Információtovábbítás elektromágneses hullámokkal. Adó-vevő, moduláció. Mobiltelefon-hálózat. Az elektromágneses spektrum (frekvenciatartományokra bontva). Fény mint EM hullám. Látható fény tartománya. Az elektromágneses hullám energiája. Az elektromágneses hullámok gyakorlati alkalmazása. (rádiózás, mobil, mikrohullámú sütő).	Az elektromágneses sugárzások fizikai hátterének bemutatása. A változó elektromos és mágneses mezők szimmetrikus kapcsolata. Az elektromágneses hullámok spektrumának bemutatása, érzékszerveinkkel, illetve műszereinkkel érzékelt egyes spektrumtartományok jellemzőinek kiemelése. Az információ elektromágneses úton történő továbbításának elméleti és kísérleti megalapozása.

Optika	12	A fény mint elektromágneses hullám (meghatározott frekvenciatartomány). A lézer mint fényforrás, a lézer sokirányú alkalmazása. A fény terjedése, a vákuumbeli fénysebesség. A történelmi kísérletek a fény terjedési sebességének meghatározására. A fény visszaverődése, törése új közeg határán (tükör, prizma). Elhajlás, interferencia, polarizáció (optikai rés, optikai rács). Diszperziós és diffrakciós színkép. A diszperzió jelensége. Optikai rács. A geometriai optika alkalmazása. Képalkotás. A látás fizikája, a szivárvány. A geometriai optika legfontosabb alkalmazásai. A leképezés fogalma, tükrök, lencsék képalkotása. A leképezési törvény alkalmazása. Gyakorlatban fontos optikai eszközök (periszkóp, egyszerű nagyító, mikroszkóp, távcső. szemüveg) működése. Hologramm.	A fény és a fényjelenségek tárgyalása az elektromágneses hullámokról tanultak alapján, árnyékjelenségek felismerése. Fénysebesség mérésére alkalmas eljárás megértése. A fény gyakorlati szempontból kiemelt szerepének tudatosítása, hétköznapi fényjelenségek és optikai eszközök működésének értelmezése. Fehér fény interferenciaalapú felbontása. Az aktuálisan érvényes 3D-s technika biztonságos használata.
Relativitáselmélet	8	A modern fizika születése: Hőmérsékleti sugárzás – a Planck-féle kvantumhipotézis. Fényelektromos hatás – Einstein-féle fotonelmélet. Fényelektromos jelenség. A fény kettős természete. Gázok vonalas színképe. Franck–Hertz-kísérlet. A kvantumfizikát megalapozó jelenségek (hőmérsékleti sugárzás). Időtágulás és az űrrepülés. Ikerparadoxon. Távolságkontrakció. Tömegnövekedés. Tömeg-energia ekvivalencia.	Matematikai és filozófiai gondolkodás fejlesztése.

Atommodellek kialakulása és fejlődése	10	Az anyag atomos felépítése, felismerésének történelmi folyamata. Korai természettudományos tapasztalatok az atom létezéséről (Demokritosz, Dalton) Kapcsolat a Faraday-törvények (elektrolízis) és az elektromosság atomi szerkezete között. A modern atomelméletet megalapozó felfedezések. A korai atommodellek. Az elektron felfedezése: Thomson-modell. Az atommag felfedezése: Rutherford-modell. A modellalkotás lényege. Az atomok kvantummechanikai leírásának alapelvei. Az anyag kettős természete. Rutherford és Bohr munkássága. Bohr-féle atommodell.	Az atomfizika tárgyalásának összekapcsolása a kémiai tapasztalatokon (súlyviszonytörvények) alapuló atomelmélettel. A fizikában alapvető modellalkotás folyamatának bemutatása az atommodellek változásain keresztül.
Elektron atomi állapota	10	A periódusos rendszer értelmezése, Pauli-elv. Az elektron kettős természete, de Broglie-hullámhossz. Alkalmazás: az elektronmikroszkóp. Elektron hullámtermészetét igazoló elektroninterferencia-kísérletet. A kvantummechanikai atommodell: elektronokat hullámként írja le, a kinetikus energia a hullámhossz függvénye. Stacioner állapotú elektron állóhullámként fogható fel, hullámhossza, ezért az energiája is kvantált. Elektronok impulzusa és helye egyszerre nem mondható meg pontosan.	A klasszikus szemlélettől alapvetően különböző, döntően matematikai számításokon alapuló kvantummechanikai atommodell egyszerűsített képszerű bemutatása. A műszaki-technikai szempontból alapvető félvezetők sávszerkezetének kvalitatív, kvantummechanikai szemléletű megalapozása.

Radioaktivitás	10	Az atommag alkotórészei, tömegszám, rendszám, neutronszám. Az erős kölcsönhatás, stabil atommagok létezése. Magerő -„erős kölcsönhatás”; mag kötési energiája. Tömegdefektus jelensége. Az atommag cseppmodellje. Magreakciók: fajlagos kötési energia-tömegszám grafikon. A radioaktív bomlás típusai és tulajdonságaik. A természetes radioaktivitás. Felezési idő, aktivitás. Bomlási sor. Radioaktív kormeghatározás, „geotermikus energia”. Mesterséges radioaktív izotópok előállítása és alkalmazása. Maghasadás, tömeg-energia egyenértékűség. A láncreakció fogalma, létrejöttének feltételei. Az atombomba működésének fizikai alapjai. Az atomreaktor és atomerőmű. Ellenőrzött láncreakció. Az atomerőművek legfontosabb funkcionális egységei és a működés biztonságát szolgáló technika. Az atomenergia szerepe az emberiség növekvő energiafelhasználásában. Magfúzió. Fajlagos kötési energia-tömegszám grafikon tömegdefektus. Csillagok, H-bomba. A radioaktivitás kockázatainak leíró bemutatása. Sugárterhelés, sugárvédelem.	A magfizika alapismereteinek bemutatása a XX. századi történelmi események, a nukleáris energiatermelés, a mindennapi életben történő széleskörű alkalmazás (pl. jód az orvostudományban) és az ezekhez kapcsolódó nukleáris kockázat kérdéseinek szempontjából. Az ismereteken alapuló energiatudatos szemlélet, valamint a betegségfelismerés és a terápia során fellépő reális kockázatok felelős vállalásának kialakítása. Radioaktív izotópok a szervezetben.

Naprendszerünk és a világegyetem szerkezete és keletkezése	8	A vákuumbeli fénysebesség véges volta és átléphetetlensége. Csillagok definíciója, jellemzői, gyakorisága, mérete, szerepük az elemek alakulásában. Nap és Föld kölcsönhatása. Galaxisok alakja, szerkezete, Tejútrendszer. Az ember helye és szerepe a világban. Lehetséges teóriák a világ keletkezéséről. Az űrkutatás eszközei: Galilei és Kepler távcsövei, a Hubble űrteleszkóp. Távcsőkészítés.	A csillagok méretviszonyainak áttekintése. A csillagok energiatermelésének megértése. A világunkban zajló változás folyamatának elfogadása a csillagok fejlődése kapcsán. Önálló projektmunkák, egyszerű megfigyelések (Tejútrendszer). Az emberiség ősi kérdéseinek újbóli feltevése: Honnan jöttünk? Hová megyünk?
Rendszerező ismétlés	8		A legfontosabb ismeretek szemléletalkotó összefoglalása az érettségi vizsga követelményrendszerének figyelembevételével.
Szabadon felhasználható órakeret	12		

Földrajz fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A Föld helye a Világegyetemben	**7**	Világegyetem, Tejútrendszer, Naprendszer, Nap, Hold, extragalaxisok, csillagászati egység, fényév, termonukleáris folyamat, vörös óriás, fehér törpe, szupernóva, neutroncsillag, fekete lyuk, kőzetbolygó (Föld-típusú bolygó), geoid, forgási ellipszoid, gázbolygó (Jupiter-típusú bolygó), gyűrűrendszer, törpebolygók, aszteroidák, meteor, meteorit, meteorid, üstökös, sarki fény, protuberencia, napfolt, napkitörés, napszél, napciklus, plazmaállapot, részecskesugárzás, kromoszféra, fotoszféra, napkorona, geocentrikus és heliocentrikus világkép, Ptolemaiosz, Kopernikusz, Giordano Bruno, Galileo Galilei, Kepler, Kepler-törvények, Newton, Kuipet-öv, Hubble, csillagképek, Nagy-Göncöl, tengely körüli forgás, keringés, Coriolis-erő, nap látszólagos napi útja, eklipitika, napfogyatkozás, holdfogyatkozás.	A rendszerfogalom fejlesztése a Föld-Hold-Nap mozgási rendszer összefüggéseinek felismerésével. A modellhasználat fejlesztése a Naprendszer keletkezéséről és felépítéséről alkotott elképzelések tudománytörténeti jelentőségének megértésén keresztül. A csillagászati térben való tájékozódási képesség fejlesztése, helyes elképzelés kialakítása a csillagászati adatok (távolságok) nagyságrendjéről. Az elvont gondolkodás fejlesztése az egyedi és közös jellemzők felismertetésével a Föld és kőbolygó szomszédainak példáján. A rendszerfogalom fejlesztése a Naprendszer felépítésében megfigyelhető törvényszerűségek felismerésével. A Föld mozgásaiból adódó jelenségek törvényszerűségeinek felismertetése, bolygónk életére gyakorolt hatásának megértetése. A tudományos és az áltudományos elméletek közötti különbség megvilágítása az asztrológia (csillagjóslás) példáján. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

A földi tér ábrázolása, térképi ismeretek	**10**	Földrajzi koordinátarendszer, helyi és zónaidő, napóra, szökőév, ellipszis, afélium, perihélium, holdfázis, nap- és holdfogyatkozás, űrállomás, légi felvételek, műholdak, Landsat, SPOT, GIS, GPS, Eumetsat, szondák, hamis-színes felvételek, felbontóképesség, Jurij Gagarin, területtartó-, és szögtartó térképek, vonalas mérték, tájolás, mágneses-, és földrajzi északi pólus, vetület, vetülettípusok, jelrendszer, topográfiai és tematikus térkép, abszolút és relatív magasság, szintvonal, helymeghatározás, dátumválasztó vonal, távérzékelés, méretarány, konturtérkép, zenit, horizont, Gergely-naptár, Juliánus-naptár, nyári-, és téli napforduló, tavaszi-, és őszi napéjegyenlőség, delelési magassá	Időben és térben való tájékozódási képességek fejlesztése, a térképolvasás képességének fejlesztése, A logikai térképolvasás képességének kialakítása; gyakorlottság kialakítása különböző típusú térképek információforrásként való használatában (közölt információk felismerése, értelmezése, felhasználása). A modern technikai rendszerek szerepének bemutatása a Föld megismerésében és gyakorlati célok megvalósításában. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

A Föld, mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai	**15**	Geoszféra, földköpeny, asztenoszféra, geotermikus gradiens, mágneses mező, mágneses deklináció, litoszféra, mag-köpeny-kéreg, óceáni és szárazföldi kéreg, Alfred Wegener, kőzetlemezmozgások, hasadékvölgy, hátság, szigetív, alábukás, szigetív-vulkanizmus, mélytengeri árok, törésvonal, Szent-András törésvonal, szeizmológia, hipocentrum, epicentrum, szeizmográf, cunami, utórengés, hegységképződés, röghegység, gyűrthegység, sasbérc, árkos süllyedés, gyűrődés típusok, vetődés, vető, ősmasszívum, földrengés, vulkanizmus, szerkezeti mozgás, kőzetalkotó ásvány, magmás, üledékes és átalakult kőzet, szilícium-dioxid, párnaláva, robbanásos vulkán, pajzsvulkán, rétegvulkán, forrópont vulkanizmus, kaldera, vulkáni törmelék, tufák, posztvulkanikus aktivitás, gejzír, solfatara, fumarol, mofetta, ércásvány, ércképződés, nagyszerkezeti elemek, domborzati forma, rekultiváció, földfelszín formálódása, külső-, és belső erők, talaj, kormeghatározás, földtörténeti eon, idő, időszak, kor, jégkorszak, Pangea, Gondwana, Laurázsia, Panthalassa, őslégkör, ősóceán, cianobaktérium .	A változás és fejlődés állandóságának szemléltetése bolygónk példáján, az oksági gondolkodás erősítése a kőzetek eltérő tulajdonságainak összehasonlításával, a geológiai és biológiai folyamatok időrendiségének vizsgálata a kormeghatározás segítségével, a környezettudatosság növelése a Föld ásványkincsvagyonának elemzésével. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

A légkör földrajza	**11**	Állandó, változó és erősen változó gázok, troposzféra, sztratoszféra, mezoszféra, termoszféra, exoszféra, sarki fény, üvegházhatás, a hőmérséklet napi és évi járása, izoterma, izobár, barométer, éghajlat, időjárás, hőmérsékleti egyenlítő, főnszél; harmatpont, relatív-, abszolút páratartalom, szmog, felhőtípusok, talajmenti csapadék, hulló csapadék, időjárás-előrejelzés, hőösszeg, napfényartam, albedo, hőingadozások, légnyomás, ciklon, anticiklon, mérsékelt övi ciklon, trópusi ciklon, tájfun, tornádó, parti szél, hegy-völgyi szél, városi szél, főn, klímadiagram, hurrikán, hideg front, meleg front, Coriolis-erő, futóáramlat, sarki szelek, nyugatias szelek, passzát szelek, monszunszél, kibocsátás, szállítás, leülepedés, ózonréteg ritkulása, globális felmelegedés, savas csapadék, a szél pusztító munkája, erózió.	Az oksági gondolkodás fejlesztése a légköri folyamatokat alakító tényezők közötti kölcsönhatások alapján. A légkör mint rendszer folyamatainak a Föld egészére gyakorolt hatásának bemutatása. A lokális és a globális kapcsolatának beláttatása a helyi károsító folyamatok globális veszélyforrásokká válásának példáján. Az időjárás okozta veszélyhelyzetek felismertetése, a helyes és mások iránt is felelős cselekvés képességének kialakítása. Grafikus információk elemzéséhez szükséges képességek fejlesztése meteorológiai térképek elemzésével. A légkört szennyező emberi tevékenység bemutatásával az egyéni és társadalmi felelősség felismertetése bolygónk ökológiai egyensúlyának fenntartásában. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

A vízburok földrajza	**11**	víz körforgása, Világtenger, beltenger, peremtenger, sótartalom, shelf, felszíni áramlatok, hideg-, és meleg áramlatok, tengeri üledék, fajhő, centrifugális erő, közös tömegközéppont, hullámzás, hullámhegy, hullámvölgy, hullámmorajlás, árapály, lagúna, turzás, épülő lapospart, vízesés, hullámtörés, abrázió, tengerrengés, tengerjárás, szökőár, vakár, tölcsértorkolat, deltatorkolat, vihardagály, dagályerőmű, tengeráramlás, hőmérsékleti anomália, lefolyástalan terület, épülő tengerpart, folyószakaszok, talajvíz, belvíz, artézi medence, vízzáró kőzet, vízáteresztő kőzet, termálvíz, ásványvíz, rétegvíz, hévíz, vízrendszer, vízválasztó, vízgyűjtő terület, mellékfolyó, áradás, vízhozam, tavak keletkezése, fertő, mocsár, láp, eutrofizáció, morotvató, szakaszjelleg, gleccser, moréna, csonthó, névé, jégtakaró, gelccserformák, karsztjelenség, karsztforma.	A környezettudatos gondolkodás elmélyítése a vízburokban lezajló folyamatok társadalmi-gazdasági következményeinek felismertetésével . A víz és a földfelszín kapcsolatának feltárásával az oksági gondolkodás fejlesztése. A felelős környezeti magatartás iránti igény kialakítása a vizet károsító tevékenységek megfigyelésével. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

A földrajzi övezetesség	**12**	Szoláris és valódi éghajlati övezetesség, földrajzi övezetesség, övezet, öv, terület, vidék, zonális talaj, természetes élővilág, függőleges övezetesség, erdőhatár, hóhatár, talaj, zonális talaj.	Az oksági gondolkodás fejlesztése a földrajzi övezetességet kialakító tényezők közötti ok-okozati kapcsolatrendszer megértetésével, az éghajlatnak más földrajzi és társadalmi tényezők (a természeti adottságok, a mezőgazdasági tevékenység, a táplálkozás, a napi életvitel, a gondolkodásmód) alakításában meghatározó jelentőségének bemutatásával. A rendszerszemlélet fejlesztése a földrajzi övezetesség elemeinek megismerése során. Annak megértése, hogy az egyes elemekben bekövetkező változások az egész bolygónkra kiterjedő övezetesség rendszerének megbomlásához is vezethetnek és átalakíthatják, illetve létében veszélyeztethetik az egyes társadalmak életterét. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

Népesség-, és településföldrajz	**6**	Nagyrassz, természetes szaporodás és fogyás, a népesedési folyamat szakaszai, népességrobbanás, népességtömörülés, korfa, fiatalodó társadalom, öregedő társadalom, születéskor várható élettartam, népsűrűség, állam, államforma, politikai berendezkedés, nemzetállam, politikai nemzet, etnikai nemzet, népességszabályozás, népesedési politika, migráció, ingázás, világnyelv, világvallás, aktív és inaktív népesség, munkanélküliség, vendégmunkás, tanya, farm, falu, város, városszerkezet, agglomeráció, világváros, óriásváros, megalopolisz, metropolisz	A család, a gyermekvállalás, a tudatos családtervezés előnyeinek bemutatásával az érzelmi intelligencia és a felelős állampolgári gondolkodás fejlesztése. Az eltérő kultúrák, és a közöttük létrejövő párbeszéd folyamatának bemutatása. A vallás kultúraformáló szerepének megvilágítása. Más vallások és kultúrák értékeinek megismerése iránti érdeklődés és nyitottság elmélyítése. Az idegen nyelvtudás fontosságának megjelenítése. Az összefüggésekben való gondolkodás és ok-okozati összefüggések iránti készség fejlesztése az urbanizáció és a társadalmi-gazdasági összefüggések tárgyalásával. Rendszerezési, ismeretátadási és rajzolási, szerkesztési képességek fejlesztése a világ nagyvárosainak egyikét bemutató tabló elkészíttetésével. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.
Szabadon tervezhető órakeret	**7**		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

A világgazdaság jellemző folyamatai	**12**	Globalizáció, nemzetgazdaság, piacgazdaság, költségvetés, infláció, pénztőke, működőtőke, kötvény, részvény, állampapír, jegybank, adósság, transznacionális vállalat, befektetés, globalizáció, kereskedelem, EFTA, NAFTA, ASEAN, multinacionális vállalat, regionális integráció, nemzetközi szervezet, ENSZ, IMF, Világbank, WTO, OECD, OPEC, NATO, ICRC, APEC, globális világgazdaság, centrum, periféria, félperiféria, GDP, GNI, GNP, HDI, posztindusztrializmus, fogyasztói társadalom, mezőgazdaság, iparosodás, iparszerkezet.	Az oksági gondolkodás fejlesztése a globalizáció fogalmának megértésével, a jellemzők, a mozgatórugók, a folyamat ellentmondásainak felismertetésével. A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának erősítése a világ országainak együttműködési megállapodásainak bemutatásával. A pénzvilág alapvető folyamatainak megértetése, intézményrendszerének megismertetése, az ismeretek mindennapi pénzügyi helyzetekben való alkalmazási képességének kialakítása érdekében. Érdeklődés elmélyítése a napi pénzügyi-gazdasági folyamatok iránt. A témához kapcsolódó médiában megjelenő hírek kritikus értelmezésével az elemzőkészség fejlesztése. Pénzügyi döntések mérlegelési képességének, a vállalkozó szellemű, kreatív állampolgárrá válás igényének erősítése. Az értő olvasás, a logikai készség, a tartós emlékezet, a beszédkészség, a figyelem tartósságának, a nyitottság, a fejlődésre törekvés, az elhivatottság, az önismeret, önfegyelem, kudarctűrés, kíváncsiság, kitartás a munkában, az érzelmi tudatosság, az önbizalom, a szolgálatkészség, az őszinte és egyenes kapcsolatok kialakítására való igény, az irányítási és szervezési képesség, a konfliktuskezelés, az együttműködési képesség fejlesztése.

Európa társadalmi-gazdasági jellemzői	**13**	Gazdasági unió, eurozóna, Európa Tanács, Európai Parlament, Európai Bizottság, Miniszterek Tanácsa, Európai Központi Bank, Schengeni egyezmény, uniós támogatás, regionális politika, magterület, "kék banán", Ruhr-vidék, Randstad, Sunbelt, perifériaterület, kvóta, szubvenció, lefölözés.	Az európai identitástudat továbbfejlesztése az Európai Unió, illetve a kontinens országai természeti és kulturális-társadalmi sokszínűségének bemutatásával, az unió tagországai által megfogalmazott értékek tanulmányozásával. Földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezéséhez és feldolgozásához szükséges képességek fejlesztése tanári útmutatással egyéni és csoportmunkában. A szemléleti térképolvasás képességének fejlesztése különböző tartalmú térképeken való önálló tájékozódással, az információk közötti összefüggések indoklásával. A fogyasztói tudatosság növelése az európai piacon megjelenő termékek gyártóinak és termelési módszereinek, az előállítás helyének megismerésével. A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának erősítése a fejlett és fejlődő térségek egymásra utaltságának hangsúlyozásával. A személyiség dinamizmusának elősegítése az európai gazdasági erőtér folyamatos átalakulásának bemutatásával. A különböző kulturális értékek és a természeti, társadalmi sokszínűség megőrzése iránti felelősségérzet elmélyítése. Az európai polgárokat és az egész emberiséget érintő problémák, események és az ezeket közvetítő hírforrások iránti érdeklődés megerősítése. A környezettudatos magatartás fejlesztése az európai közösséget érintő környezeti problémák megismerésével.

Európán kívüli területek társadalmi-gazdasági jellemzői	**13**	Tagolatlan és tagolt partvidék, gyűrt és röghegységrendszer, hurrikán, tornádó, vízesés, időszakos folyó, tóvidék, emberfajta, őslakos, indián, egyoldalú gazdaság, banánköztársaság, duális szerkezet, gazdasági befolyás, tudásalapú társadalom, világgazdasági nagyhatalom, gazdasági körzet, adóparadicsom, ültetvény, farm, eladósodás, adósságválság, gyarmatosítás, üdülősziget, vulkáni szigetív, mérsékelt övezeti sivatagi éghajlat, forró és mérsékelt övezeti monszun éghajlat, gyűrt és röghegységrendszer, tájfun, cunami, vízesés, időszakos folyó, talajpusztulás, népességrobbanás, világvallás, zarándokhely, zöld forradalom, technológia átvitel, csúcstechnológia, informatikai társadalom, kaszt, kasztrendszer, "kistigris", újonnan iparosodott ország, kőolajra épülő gazdaság, kurd, tibeti, ujgur, demográfiai válság, emberfajta, egyoldalú gazdaság, duális szerkezet, gazdasági befolyás, tudásalapú társadalom, világgazdasági nagyhatalom, eladósodás, adósságválság, gyarmatosítás, üdülősziget, OPEC, ASEAN.	A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának erősítése a fejlett és fejlődő térségek egymásra utaltságának, a gazdagabb nemzetek felelősségének hangsúlyozásával. A személyiség dinamizmusának elősegítése az Európán kívüli gazdasági erőterek folyamatos átalakulásának bemutatásával. A különböző kulturális értékek és a természeti, társadalmi sokszínűség megőrzése iránti felelősségérzet elmélyítése. A szűkebb közösségeket és az egész emberiséget érintő problémák, események és az ezeket közvetítő hírforrások iránti érdeklődés megerősítése. A szociális kompetencia fejlesztése a segítő szándékú, az emberi fejlődést szolgáló karitatív tevékenységek tiszteletének, valamint az ebben való közreműködés lehetőségeinek bemutatásával. Földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezése és feldolgozása tanári útmutatással egyéni és csoportmunkában. A szemléleti térképolvasás fejlesztése különböző tartalmú térképeken való önálló tájékozódással, az információk közötti összefüggések indoklásával. A fogyasztói tudatosság növelése a világpiacon megjelenő termékek gyártóinak és termelési módszereinek, az előállítás helyének megismerésével.

Magyarország földrajza	**13**	Felzárkózás, természeti- és társadalmi erőforrás, gazdasági rendszerváltozás, eladósodás, privatizáció, piacváltás, működőtőke-befektetés, tranzitforgalom, gazdasági szerkezetváltás, húzóágazat, idegenforgalom, személygépkocsi-gyártás, vegyipar, ipari park, hungarikum, nyitott gazdaság, eurorégió, nemzeti kisebbség, etnikai kisebbség, megyék, éghajlat, talaj, természetes növényzet.	A magyar identitástudat továbbfejlesztése országunk természeti és kulturális-társadalmi értékeinek bemutatásával. Földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezéséhez és feldolgozásához szükséges képességek fejlesztése tanári útmutatással egyéni és csoportmunkában. A szemléleti térképolvasás képességének fejlesztése különböző tartalmú térképeken való önálló tájékozódással, az információk közötti összefüggések indoklásával. A fogyasztói tudatosság növelése a magyar piacon megjelenő termékek gyártóinak és termelési módszereinek, az előállítás helyének megismerésével. A diákok egymás iránt érzett felelősségtudatának erősítése a fejlett és fejlődő térségek egymásra utaltságának hangsúlyozásával. A személyiség dinamizmusának elősegítése a magyar gazdasági erőtér folyamatos átalakulásának bemutatásával. A különböző kulturális értékek és a természeti, társadalmi sokszínűség megőrzése iránti felelősségérzet elmélyítése. Az európai polgárokat és az egész emberiséget érintő problémák, események és az ezeket közvetítő hírforrások iránti érdeklődés megerősítése. A környezettudatos magatartás fejlesztése a szűkebb közösségünket érintő környezeti problémák megismerésével.

Globális kihívások, a fenntarthatóság kérdőjelei	**9**	Emisszió, SO, SO2, NO, NO2, CO, CO2, ózon, ózonritkulás, globális klímaváltozás, savas csapadék, radioaktív szennyeződés, biodiverzitás csökkenése, ivóvízellátás, vízhiány, vízszennyezés, fogyó és megújuló energiaforrások, energiahatékonyság, veszélyes hulladék, szelektív hulladékgyűjtés, hulladék újrahasznosítása, fenntarthatóság, kiotói egyezmény.	Annak megértése, hogy a természeti és a társadalmi–gazdasági folyamatok közötti egyensúly megőrzése, a környezettudatos termelés és fogyasztás elvének érvényesülése Földünk jövője szempontjából alapvető fontosságú. A lokális folyamat – globális következmény elv értelemében az egyén és a helyi közösségek felelősségének belátása. A környezeti témák iránti folyamatos tájékozódás igényének, a környezetbarát termékek, eljárások megismerése iránti igény kialakítása, a témához kapcsolódó médiában elhangzó információk kritikus értelmezése. Törekvés a fogyasztási szokások környezeti szempontokat szem előtt tartó átalakítására, a tudatos fogyasztói magatartásra baráti és családi körben egyaránt. A természeti környezet, a természetes tájak és életközösségek sokszínűségében rejlő szépség felismertetése, a megőrzését segítő magatartásforma kialakítása. A témában megszerzett ismeretek tudatos alkalmazása a mindennapi életben, és majd később a munka világában is.
Szabadon tervezhető órakeret	**6**		

Gazdasági Ismeretek fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Gazdálkodás és közgazdaságtan	4	termelési tényezők, élőmunka, természeti erőforrások, tőkejavak, vállalkozó, információ, erőforrások szűkössége, alternatív költség, erőforrások elosztása, inputpiac, outputpiac, fogyasztói és termelői racionalitás, kereslet, kínálat, keresleti és kínálati görbe, Marshall kereszt, egyensúly, hiány, többlet, túlkínálat, túlkereslet, munkamegosztás, komparatív előnyök	a gazdasági alapfogalmak szabatos és tudatos használata
Az input és output számbavételéhez szükséges statisztikai alapok	12	helyzeti és számított középértékek, számtani, mértani, négyzetes és harmonikus átlag, a szóródás mutatószámai, a viszonyszámok (dinamikus, megoszlási, intenzitási) rendszere, érték-, ár- és volumenindexek, standardizálás, korreláció	a matematikai-statisztikai apparátus segítségével az elvont gondolkodás erősítése, a gazdasági viszonyokat leíró mutatószámok értelmezése
A fogyasztói magatartás és kereslet	10	szükséglet, Maslow, háztartás, hasznosság, preferenciarendszer, nominális és reáljövedelem, fogyasztói kosár, teljes haszon, határhaszon, csökkenő határhaszon elve, telítettségi pont, előnykiegyenlítődés elve, Gossen I. és Gossen II. törvénye, közömbösségi térkép, helyettesítés határrátája, költségvetési egyenes, optimális választás	a háztartás motivációs bázisának tudatosítása, a tudatos életvezetés előkészítése
A piaci kereslet	10	a kereslet árrugalmassága, a kereslet keresztárrugalmassága, a kereslet jövedelemrugalmassága, normál jószág, alsóbbrendű javak, sznobhatás, inferior jószágok, a keresleti görbe alakja	a matematikai-statisztikai apparátus segítségével az elvont gondolkodás erősítése, a gazdasági viszonyokat leíró mutatószámok értelmezése
A vállalat	8	a társasági formák, bt., kft., rt., egyéni vállalkozás, vállalkozás megalapítása, induló tőke, a vállalkozás jogi környezete	a vállalkozói környezet megértése, az abban való eligazodás képességének fejlesztése

A vállalat költségei és bevételei, a profit maximalizálása	10	piaci időtáv, hatékonyság, termelési függvény, tényezőhozadék, munka határ és átlagterméke, termelési függvény, a termelés költségei, költségek csoportosítása, állandó költség, változó költség, teljes költség, gazdasági költség, költségfüggvények, átlag és határköltség, rövid és hosszútávú költségfüggvények, árbevétel, profitmaximumhoz tartozó kibocsájtás (határbevétel=határköltség)	a vállalkozói kompetenciák tudatosítása, vállalkozói motivációs bázis fejlesztése
A marketingtevékenység alapjai	11	a marketing fogalma, marketingstratégia, marketingterv, marketingmix, 4p, vállalati arculat, reklám és promóció	a reklám- és médiafelületek tudatos kezelésének kialakítása, a tudatos fogyasztói bázis erősítése

Szabadon felhasználható órák 7

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Piacformák	6	tökéletes verseny, oligopol piac, monopol piac, normál profit, gazdasági profit, fogyasztói többlet, természetes monopólium, kartell, konszern, holding	a vállalkozói kompetenciák tudatosítása, vállalkozói motivációs bázis fejlesztése
Termelési tényezők piaca - áru és értéktőzsde	8	áru- és értéktőzsde, értékpapír, részvény, kötvény, váltó, névérték, árfolyamérték, jövőérték, jelenérték, nettó jelenérték	a pénzhez való tudatos viszonyulás kialakítása, a pénz fétisjellegének felszámolása
Termelési tényezők piaca - munkapiac	10	munkakínálat, munkakereslet, munkavégző képesség, nominálbér, reálbér, munkajog, állásinterjú, motivációs levél, teljes foglalkoztatottság, munkanélküliség (konjukturális, súrlódásos, strukturális)	az életviteli kompetenciák erősítése, a munkapiaci elhelyezkedés támogatása
A pénz	10	pénz kialakulása, klasszikus bankjegy, váltó, papírpénz, egyszintű és kétszintű bankrendszer, jegybank, pénzteremtés, hitelpénz, infláció (kúszó, vágtató, hiper, keresleti, költség, ár-bér spirál)	a pénzhez való tudatos viszonyulás kialakítása, a pénz fétisjellegének felszámolása
Az állam mint a gazdaság szereplője	8	újraelosztás (redisztribúció), pozitív és negatív externália, közjavak, magánjavak, vegyes javak, potyautas-magatartás, gazdaságpolitika, monetarizmus	az együttműködés, a szociális kompetenciák megerősítése

Az államháztartás	6	adó, személyi jövedelemadó, forgalmi adó, társasági adó, helyi adó, közvetlen és közvetett adó, adóbevallás, költségvetési kiadások, transzfer, költségvetési politika, deficit, szufficit	az együttműködés, a szociális kompetenciák megerősítése
A fizetési mérleg és a nemzetközi gazdaság	6	fizetési mérleg, árfolyam, árfolyampolitika, export, import, valuta, deviza, külkereskedelmi mérleg, tőkemérleg, Európai Unió, térmelési tényezők szabad áramlása, WTO, IMF, Világbank, ECB, OECD, Visegrádi négyek, G8	a nemzetközi gazdasági környezetben való eligazodás által a mobilitás lehetőségének bővítése
Szabadon felhasználható órák	6		

Informatika – digitális kultúra fakultácló középszintű érettségi előkészítő

Évfolyam:	**10-11-12. évfolyam**		
Óraszám:	**144 (10-11. évfolyamosoknak) / 120 (12. évfolyamosoknak)**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Nem szakmai jellegű, személyes és szociális készségek	3	Információs társadalom, digitális kompetenciák, WWW, web2, informatikaigényes szakmák, netikett, informatikai biztonság, hétköznapi informatika, gyakorlati informatikai megoldások a való életből. Az informatika múltja, jelenje, jövője. Digitális tudatosság. Digitális lábnyom.	Képes megfelelő eszközt választani és használni a feladat végrehajtásához. Megfelelő képességekkel rendelkezik, hogy bővíteni tudja tudását a későbbiekben. Képes tájékozódni az információs társadalomban. Szerzett tudását képes a FINIS projekt elkészítéséhez felhasználni.
Szövegszerkesztés	17	Szövegszerkesztő használata; Szövegbevitel és -javítás, -törlés és szimbólumok; Keresés és csere; Dokumentum egységei és kezelése; Nyelvi ellenőrzés és elválasztás; Tipográfiai alapismeretek; Karakterformázások; Bekezdésformázások; Szakaszformázások; Oldalformázások; Tabulátorok; Hasábok; Élőfej, élőláb; Táblázatok; Képek és alakzatok; Jegyzetek, jegyzékek; Stílusok kezelése; Nyomtatási beállítások.	Önállóan képes nagy terjedelmű, igényes dokumentumok létrehozására, elkészítésére, formázására. Képes az iskolai munkájához szövegszerkesztőt tudatosan használni. Témához illő formázást alkalmaz. Elkészült dokumentumát képes kinyomtatni. Szerzett tudását képes a FINIS projekt elkészítéséhez felhasználni.
Számítógépes grafika és képszerkesztés	12	Grafikák, képállományok megnyitása, mentése; Raszter és vektorgrafikus ábrák egymásba átalakítása, formátumok kezelése; Alakzatok rajzolása, alakítása, módosítása, transzformálása (elforgatás, tükrözés, nyírás); Raszter és vektorgrafikus ábrák létrehozása; Raszter és vektorgrafika részeinek másolása, módosítása, törlése, beillesztése; Rétegek használata; Alakzatok, méretének, szegélyének, kitöltésének, feliratozásának, átlátszóságának szerkesztése; Csoportba foglalás, relatív igazítás; Csomópontok és műveleteik használata; Ezen műveletek ismerete képfeldolgozó szoftverben; Fényerő, kontrasztkezelés és retusálás.	Képes bizonyos dokumentumokat grafikai és képszerkesztési műveletek segítségével gazdagítani. Képes a gondolatait letisztult ábrák segítségével kommunikálni. Szerzett tudását képes a FINIS projekt elkészítéséhez felhasználni.

Bemutatókészítés	7	Diasorok létrehozása, kezelése; Diákra szöveg, szimbólumok, képek, alakzatok, táblázatok, diagramok beszúrása, módosítása; Áttűnések, animációk szerkesztése, létrehozása; Dia elemeinek rendezése. Képszerkesztő eszközök alkalmazása a bemutatókészítő szoftveren belül; Bemutató vetítésének beállításai.	Bármilyen témát képes bemutató formájában feldolgozni és előadni. Képes az iskolai munkájához bemutatókészítőt tudatosan alkalmazni. Témához illő formázást alkalmaz. Képes alap animációkat készíteni. Bemutatóit logikusan felépíti. Szerzett tudását képes a FINIS projekt elkészítéséhez felhasználni.
Táblázatkezelés	20	Különböző formátumú táblázatok megnyitása, mentése, törlése. Adatok bevitele, javítása és törlése; Adatok importálása, exportálása, karakterkódolások kezelése; Cella, oszlop, sor, tartomány, munkalap fogalmának ismerete és ezek kezelése; Adattípusok: szám, szöveg, logikai érték, képlet. Számformátumok kialakítása, egyéni formátum létrehozása, kezelése. (Dátum, idő, pénznem, százalék); Tizedesjegyek számának beállítása, ezres csoportosítás; Adatok rendezése, kigyűjtése; Relatív, abszolút, vegyes cellahivatkozások ismerete és használata; Saját képletek készítése, függvények használata; Függvények: dátum és idő, matematikai, statisztikai, kereső, szöveges és logikai függvények; Cellaformázások; Cellaegyesítés; Tartományok elnevezése; Élőfej, élőláb; Sor-, oszlop-, tartomány- és oldalbeállítások; Nyomtatásra előkészítés; Objektumok, diagramok készítése, szerkesztése, módosítása. Megfelelő diagramtípus választása, adatok ábrázolása; Munkalapra alakzatot, képet, szövegdobozt beilleszteni, ezek tulajdonságait kezelni.	Érti és tudja, hogy az adatok közötti kapcsolatok milyen plusz tudást hordoznak magukban. Tudja, hogy az adatok ábrázolása megértési könnyebbséget jelent. Érti és tudatosan használja az adatkezelő függvényeket. Táblázatkezelési tudását gyakorlati helyzetekben is alkalmazni tudja. Saját szavaival képes elmondani az adattípusok közötti különbségeket. Szerzett tudását képes a FINIS projekt elkészítéséhez felhasználni.
Adatbáziskezelés	13	Adatbázis; Adattábla; Rekord; mező; elsődleges kulcs; Idegen kulcs; Adatbázis létrehozása; Adatok importálása és módosítása fájlokból; Adattábla létrehozása leírás alapján; Adattábla mezőinek definiálása; Adattípusok: szöveg, egész, valós, dátum és idő, logikai érték és műveleteik; Mezők adattípusának megadása; Logikai kapcsolatok táblák között; Választó lekérdezések; Bizonyos mező megjelenítés; Segédlekérdezés készítése; Adatok feltétlek szerinti rendezése; Számítások: Max(); Min(); Count(); Sum(); Avg(); Year(); Mounth(); Day(); Now(); Hour(); Minute(); Second();	Érti az adatbáziskezelés fontosságát és eltérseit a táblázatkezeléstől. Saját szavaival képes elmondani az adattípusok közötti különbségeket. Érti és tudatosan használja az adatbáziskezelő függvényeket. Érti az adatbázisok szerepét az információs társadalomban. Szerzett tudását képes a FINIS projekt elkészítéséhez felhasználni.

Algoritmizálás, adatmodellezés	14	Egyszerű adattípusok: egész szám, valós szám, logikai érték, karakter, ezeken végezhető műveletek; véletlen értékek generálása; szöveg és sorozat elemi típusokból felépülő összetett adattípusokon végezhető műveletek; algoritmusok mondatszerű leírása (pszeudokód); alapvető programszerkezetek használata: szekvencia, elágazás, ciklus; programozási tételek: összegzés, eldöntés, kiválasztás, keresés, megszámlálás, maximum-kiválasztás; egyetlen tételt igénylő probléma megoldása; Algoritmus-vizualizáció;	Megfelelő rálátással bír, hogy a mindennapokban használt program működése hogyan valósul meg. A gyakorlatban is felismeri a programozási tételeket. Saját szavaival képes elmondani az adattípusok közötti különbségeket. Érti az algoritmus fogalmát. Szerzett tudását képes a FINIS projekt elkészítéséhez felhasználni.
Programozás eszközei	14	Változódeklaráció; Adat be- és kiviteli utasítások; Alapvető programszerkezetek megvalósítása egy programozási nyelven; Pszeudokóddal készült algoritmust programnyelven kódolni; Problémamegoldás programozási nyelven; Parancssori alkalmazás készítése; Adatok billentyűzetről beolvasása, monitoron megjelenítése; Felhasználóval kommunikáló program készítése; Egy fejlesztőkörnyzet haszánlata, ismerete, eszközeinek alkalmazása; Feketedobozos tesztelés.	Képes adott nyelven programkódott írni és olvasni. Képes felismerni azokat a helyzeteket, amikor programozás segítségével problémát tud megoldani. Felismeri, ha algoritmusok alkalmazására van szükség, ezeket programnyelvre le tudja fordítani. Szerzett tudását képes a FINIS projekt elkészítéséhez felhasználni.
FINIS projekt megvalósítása	7	Projektszemlélet; Tervezési készségek; Összefüggések áttekintése; Prezentációs készség; Problémamegoldó készség gyakorlati alkalmazása. Holisztikus szemlélet.	Képes legyen az elsajáított eszközeit és megszerzett kompetenciáit való életben felmerülő problémákra alkalmazni és közérthetően előadni.
Szabadon felhasználható órakeret	13		
Az elsajátított ismeretek elmélyítése, gyakorlása (csak 10-11. osztályosoknak kötelező)	24		Képes legyen a tanév során elsajátított kompetenciákat magabiztosan, kreatívan alkalmazni.

Informatika – digitális kultúra fakultáció emelt szintű érettségi előkészítő

Évfolyam:	**10-11-12. évfolyam**		
Óraszám:	**144 (10-11. évfolyamosoknak) / 120 (12. évfolyamosoknak)**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Az informatika gyakorlati alkalmazása	3	Szakszövegek értelmezése; önképzési formák kipróbálása; felhasználói dokumentáció készítése, olvasása; verziókezelés; tanítási, tanulási segédeszközök készítése; felhasználóközpontúság; akadálymentesítés; KÉK - könnyen érthető kommunikáció; tudás alapú társadalom; nyílt forráskódú szoftverek, közösségek;	Tudatosan keresi azokat a gyakorlati problémákat, melyek megoldásához informatikai eszközöket tud segítségül hívni. A tudás alapú társadalom aktív, tudatos részesei legyen. A nyílt forráskódú szoftverek, mint tudásdemokratizáló eszközök ismerete, alkalmazása. Érti és tudja, hogy az akadálymentesítés elősegíti, hogy az informatikai eszközök mindenki számára elérhetőek legyenek. Tudatosan az etikus megoldásokat keresi és választja. Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak.
Szövegszerkesztés	7	Sítulsok létrehozása és szerkesztése; Kördokumentum; Alapszintű reguláris kifejezések.	A szövegszerkesztőt nem csak szövegszerkesztési célokra használja. Alap szövegszedési feladatokat megvalósít. Ismeretei segítségével képes külső makrókat is kezelni. Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak.

Számítógépes grafika és képszerkesztés	7	Animált képek készítése, szerkesztése.	Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak.
Bemutatókészítés	7	Diaminta szerkesztése, alkalmazása. Nemlineáris prezentáció készítő eszköz ismerete.	Nagy terjedelmű, összetett bemutatók készítésére képes. Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak.
Táblázatkezelés	13	Adatbáziskezelő függvények; Képlettel cellaformázások; Képletekben elnevezett tartományokra való hivatkozás; Alapszintű makrókezelés; Adatbányászat; Adattisztítás; Előrejelzés-készítés; Adatvizualizáció;	A táblázatkezelést nem csak táblázatkezelési célokra használja. Képes az adatokból informatív, közérthető grafikus ábrát készíteni. Felismeri a táblázatkezelésben lévő automatizálás lehetőségeit és határait. Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak.
Adatbáziskezelés	15	SQL nyelv ismerete: ab létrehozás, törlés, kulcsok, adattípusok, választó, frissítő, törlő lekérdezés, allekérdezés, függvényalkalmazás; 1-3. normálformák adatbázis tervezéséhez. SQLite használata.	Tud önállóan adatbázist építeni. Tudatosan kerüli a táblák közötti redundáns adatok használatát, törekszik a méret- és futtatásoptimalizálásra. Érti és tudja a matematikai halmazelmélet és az adatábziskezelés közötti kapcsolatot. Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak.
Webfejlesztés	16	Kódszerkesztővel weblap készítése HTML nyelven; Címek, bekezdések, szakaszok, hivatkozások, listák, táblázatok megadása és módosítása; HTML címkék (tagek), jellemzőik (attribútumaik) ismerete és használata;	Tudatosan keresi a kódszerkesztőn keresztüli weblapszerkesztés lehetőségeit. Alkalmazza a

		Nem szöveges elemek weboldalba építése; Stíluslap szerkesztése és weblapok formázása CSS-sel; kijelölők (selectorok) használata; CSS kód elhelyezése HTML fájlban vagy önállóan; Statikus szerver alapismeretek; Számítógépek közötti kommunikáció a gyakorlatban;	böngészők által nyújtott kód- és kapcsolatvizsgálati eszközöket. Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak. Érti a világháló működését.
Algoritmizálás, adatmodellezés	16	Többdimenziós adatszerkezetek; Összetett adatszerkezetekkel különböző típusú adatok tárolása; Adott algoritmus módosítása; Kiválogatás, rendezés, szétválogatás, metszet, unió tételek használata; Közepes nehézségű, tétlek egymásba építését igénylő, összetett probléma megoldása; Rekurzió fogalmának ismerete; Magasszintű adattípusok ismerete, ezeken algoritmusok;	Képes algoritmikusan gondolkodni. Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak. Képes összetett problémákat algoritmikusan megoldani; Jól felépített, hatékonyan működő programokat tervez.
Programozás eszközei	16	Egy programozási nyelven eljárások, függvények és állománykezelő műveletek megvalósítása; Pszeudokóddal megadott rekurzív algoritmus kódolása; Szöveges állományokra alkalmazható műveletek megvalósítása; Nyomkövetéssel program tesztelése; Objektumorientáltság; Párhuzamosság; API kezelés; Matematikai algoritmusok;	Képes önállóan bővíteni nyelvi ismereteit. Tudatosan keresi a leggyorsabb megvalósítási módját a feladatoknak. Képes önállóan új programozási nyelveket elsajátítani. Tud objektumorientáltan gondolkodni a problémákról. Más tantárgyak problémáit képes programok segítségével megoldani. Képes mások által írt programokat bővíteni, módosítani, szűkíteni. Önállóan képes tesztelni programjait, a felmerülő hibákat kijavítani képes.
FINIS projekt megvalósítás	7	Projektszemlélet; Tervezési készségek; Összefüggések áttekintése; Prezentációs készség; Problémamegoldó készség gyakorlati alkalmazása. Holisztikus szemlélet;	Képes legyen az elsajátított eszközeit és megszerzett kompetenciáit a való életben felmerülő problémákra alkalmazni és közérthetően előadni.
Szabadon felhasználható órakeret	13		
Az elsajátított ismeretek elmélyítése, gyakorlása (csak 10-11. osztályosoknak kötelező)	24		Képes legyen a tanév során elsajátított kompetenciákat magabiztosan, kreatívan alkalmazni.

Kémla fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	144		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Kémiai biztonságtechnika	1	tűz- és balesetvédelem, laboratóriumi anyagok és eszközök, fizikai és kémiai változások	Anyag- és eszközismeret kifejlesztése, továbbfejlesztése.
Atomszerkezet	12	atommodellek, atommag, elektronfelhő, elemi részecskék, relatív töltés, relatív tömeg, rendszám, tömegszám; az elem fogalma és jelölése, izotópok, radioaktivitás, Hevesy György, Curie házaspár, relatív atomtömeg, mol; s-, p-, d-, f- atompálya, energiaminimum elve, Pauli-elv, Hund-szabály, kvantumszámok, spin, héj, alhéj, periódusos rendszer, alapállapot, gerjesztett állapot, párosítatlan elektron, elektronpár, telített és telítetlen héj, atomtörzs, vegyértékelektron, nemesgáz-szerkezet, oktett-elv; Mengyelejev, periódus, csoport, főcsoport, mellékcsoport, elektronszerkezeti hasonlóságok, a vegyértékelektron-szerkezet és a periódusos rendszerben elfoglalt hely kapcsolata, párosítatlan elektronok száma; atommag és atom méretviszonyai a periódusos rendszerben csoportokon és periódusokon belül, anion, kation, ionok képződése atomokból, ionegyenlet, Pauling, az elektronegativitás és változása a periódusos rendszerben	Kémiai részecskeszemlélet fejlesztése. Atomszerkezeti alapismeretek rendszerezése
Számolási gyakorlat: az anyagmennyiség	6	relatív atomtömeg, relatív molekulatömeg, anyagmennyiség, moláris tömeg, tömeg, Avogadro-állandó, sűrűség	Matematikai kompetenciafejlesztés a kémiaórán.
Molekulák térszerkezete, összetett ionok, kötéstípusok	10	a molekula fogalma és jelölése, kötő és nemkötő elektronpár; kovalens kötés, szigma- és pí-kötés, egyszeres és többszörös kötés, kovalens vegyérték, tengely- és síkszimmetria, kötési energia, kötéstávolság, kötéspolaritás, datív kötés, delokalizált elektron, fémes kötés, ionos kötés; diszperziós kölcsönhatás, dipól-dipól kölcsönhatás, hidrogénkötés; központi atom, ligandum, kötésszög, egyszerű molekulák téralkata, molekulapolaritás, összetett ionok képződése és szerkezete, komplex ion	A molekula fogalmának megértése. Kötéstípusok megismerése példákkal az eddig tanult molekulákra, összetett ionokra. Absztrakció, térlátás fejlesztése.

Anyagi halmazok, állapotjelzők, halmazállapotok	8	anyagi halmaz, elem, vegyület, keverék, komponens, fázis, állapotjelzők, SI-rendszer, standardállapot; gáz halmazállapot, Avogadro törvénye, folyadék halmazállapot, szilárd halmazállapot, amorf és kristályos állapot, halmazállapot-változás, felületi feszültség, viszkozitás, ideális gáz, kölcsönhatás, diffúzió; rácsenergia, ionrács, atomrács, fémrács, molekularács, homogén és heterogén rendszerek, kolloid rendszerek, köd, füst, hab, emulzió, szuszpenzió, elegy, oldat, oldószer, oldott anyag, oldhatóság, exoterm és endoterm oldódás, „hasonló a hasonlóban oldódik”, ionvegyületek oldódása	Fizikai kémiai alapismeretek elmélyítése. A rácstípusok és a rácspontokban lévő részecskék közti kapcsolat felismerése. Kolloidkémiai alapfogalmak megismerése.
Számolási gyakorlat: gázok	10	Avogadro törvénye, moláris térfogat, standardállapot, normálállapot, szobahőmérséklet, relatív sűrűség, ideális gáz	Matematikai kompetenciafejlesztés a kémiaórán.
Számolási gyakorlat: oldatok, elegyek, keverékek	12	tömegszázalék, térfogatszázalék, anyagmennyiség-százalék, anyagmennyiség-koncentráció, oldhatóság, tömegtört, térfogattört, anyagmennyiségtört, tömegkoncentráció, folyadékelegy, porkeverék, gázelegy, oldatkészítés, vízmentes anyag, kristályvíztartalmú anyag, hígítás, töményítés, keverés	
Kémiai átalakulások	2	kémiai reakció, aktiválási energia, egyesülés, bomlás, disszociáció, csapadékképződéses és gázfejlődéses reakciók, a reakciók létrejöttének feltételei, energiadiagram, összegképlet, szerkezeti képlet, sztöchiometriai egyenlet, tömegmegmaradás törvénye, ionegyenlet, töltésmegmaradás elve	A kémiai reakciók osztályozása. Rendszerezés.
Termokémia	4	endoterm és exoterm folyamat, reakcióhő, energiadiagram, képződéshő, Hess tétele	Termodinamikai alapismeretek elmélyítése.
Számolási gyakorlat: termokémia	6	reakcióhő, képződéshő, Hess tétele, kötési energia, rácsenergia, hidratációs energia, ionizációs energia, elektronaffinitás	Matematikai kompetenciafejlesztés a kémiaórán.
Reakciókinetika	4	a reakciósebesség és befolyásolása, katalizátor	Reakciókinetikai alapismeretek elmélyítése.
Egyensúlyi reakciók	6	megfordítható folyamat, dinamikus egyensúlyi állapot, kiindulási és egyensúlyi koncentráció, tömeghatás törvénye, egyensúlyi állandó, legkisebb kényszer elve, az egyensúly megzavarása	Az egyensúlyi rendszer megismerése. Absztrakció.

Számolási gyakorlat: kémiai egyensúly	4	egyensúlyi koncentráció, kiindulási koncentráció, egyensúlyi állandó, tömeghatás törvénye	Matematikai kompetenciafejlesztés a kémiaórán.
Sav-bázis reakciók	6	sav, bázis, Arrhenius, Brönsted, amfotéria, saverősség, savállandó, báziserősség, bázisállandó, víz autoprotolízise, vizes oldatok kémhatása, pH, vízionszorzat, savas-semleges-lúgos kémhatás, univerzál indikátor, pH-papír, fenolftalein, lakmusz, közömbösítés, sóhidrolízis	Az Arrhenius- és a Brönsted-féle sav-bázis elmélet összehasonlítása és alkalmazása.
Számolási gyakorlat: kémhatás	10	pH, vízionszorzat, disszociációfok, savállandó, bázisállandó	Matematikai kompetenciafejlesztés a kémiaórán.
Redoxireakciók	4	oxidáció, redukció, oxidálószer, redukálószer, oxidációs szám, egyenletrendezés	Egyenletrendezés oxidációs szám változás alapján. Az elektronátmenettel járó reakciók megértése.
Számolási gyakorlat: képletek, egyenletek	8	összegképlet, tapasztalati képlet, molekulaképlet, sztöchiometria, kémiai egyenlet, termelési százalék, szennyezettség, redoxiegyenletek rendezése	Matematikai kompetenciafejlesztés a kémiaórán.
Elektrokémia	8	galvánelem, elektród, anód, katód, elektromotoros erő, standardpotenciál, Daniell-elem, elektrolízis, elektrolizáló cella, anódfolyamat, katódfolyamat	Elektrokémiai alapfogalmak ismerete.
Számolási gyakorlat: elektrokémia	6	standardpotenciál, elektromotoros erő, elektrolízis, Faraday-törvények	Matematikai kompetenciafejlesztés a kémiaórán.
Gyárlátogatás	3	vegyipari technológiák megismerése	
Szabadon felhasználható órakeret	14		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**120**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Kémiai biztonságtechnika	1	tűz- és balesetvédelem, laboratóriumi anyagok és eszközök, fizikai és kémiai változások	Anyag- és eszközismeret kifejlesztése, továbbfejlesztése.

Szervetlen kémia	16	szervetlen vegyületek fizikai és kémiai tulajdonságai, előfordulásuk, felhasználásuk, jelentőségük (hidrogén, nemesgázok, halogének, hidrogén-halogenidek, nátrium-klorid, hypo, oxigén, ózon, hidrogén-peroxid, víz, fém-oxidok, fém-hidroxidok, kén, kén-hidrogén, kén-dioxid, kén-trioxid, kénsav, nitrogén, ammónia, nitrogén-oxidok, salétromsav, foszfor, foszforsav, szén, szén-monoxid, szén-dioxid, szénsav, szilícium, szilícium-dioxid, alkálifémek, alkáliföldfémek, földfémek, p- és d-mező fémei)	A periódusos rendszer elemeinek, ezek legfontosabb vegyületeinek legfontosabb tulajdonságának ismerete. Az általános kémia „alkalmazása” a szervetlen kémiában. Rendszerszemlélet. Önálló kísérletezés, kísérlettervezés.
Szerves vegyületek általános jellemzői	4	szerves vegyület, vis vitalis, Wöhler, organogének, konstitúció, konfiguráció, konformáció, izoméria, konstitúciós izoméria, térizoméria, geometriai izoméria, optikai izoméria, királis szénatom, homológ sor, funkciós csoport, szénlánc, szubsztitúció, addíció, polimerizáció, polikondenzáció, elimináció	Energiaforrásaink, táplálékaink kémiájának ismerete. Rendszerszemlélet fejlesztése. Absztrakciós készségek fejlesztése. Önálló kísérletezés, kísérlettervezés.
Szénhidrogének	12	alkán, cikloalkán, metán, etán, általános összegképlet, nómenklatúra, tetraéderes szerkezet, telített-telítetlen szénvegyületek, kőolaj, földgáz, kőolaj-feldolgozás, ólommentes benzin, bioetanol, energiahordozók, alkén, etén, vinilcsoport, dién, műgumi, polién, kaucsuk, gumi, ebonit, karotinoidok, alkin, acetilén, aromás szénhidrogének, delokalizált elektron, benzol, toluol, sztirol, naftalin, halogéntartalmú szénhidrogének	
Oxigéntartalmú szerves vegyületek	24	hidroxilcsoport, étercsoport, oxocsoport, karboxilcsoport, észtercsoport, alkohol, metanol, etanol, glikol, glicerin, fenol, karbolsav, éter, dietil-éter, aldehidek, formilcsoport, formaldehid, acetaldehid, ketonok, ketocsoport, aceton, ezüsttükörpróba, Fehling-reakció, karbonsavak, hangyasav, ecetsav, palmitinsav, sztearinsav, oxálsav, olajsav, benzoesav, tejsav, borkősav, szalicilsav, citromsav, piroszőlősav, Szent-Györgyi Albert, szappan, észter, viasz, gyümölcsészter, zsír, olaj, nitroglicerin, foszfát- és szulfátészterek	
Nitrogéntartalmú szerves vegyületek	8	aminok, aminosav, glicin, ikerionos szerkezet, amfotéria, savamid, formamid, acetamid, karbamid, heterociklusos vegyületek, piridin, pirimidin, pirrol, imidazol, purin, gyógyszerek, drogok, hatóanyagok	Biokémiai alapismeretek elmélyítése. Absztrakciós képességek fejlesztése. A szerves kémiai tanulmányok lezárása.

Szénhidrátok	8	mono-, di-, poliszacharidok, glikozidos hidroxilcsoport, aldóz, ketóz, glükóz, fruktóz, szacharóz, laktóz, maltóz, cellobióz, cellulóz, keményítő	
Fehérjék	2	alfa-aminosavak, Emil Fischer, peptidkötés, primer-szekunder-tercier-kvaterner struktúra, dipeptid, polipeptidlánc, alfa-hélix, béta-redő, biuretpróba, xantoprotein-reakció, reverzibilis és irreverzibilis koaguláció, kicsapási reakció	
Nukleinsavak	2	nukleotid, polinukleotid-lánc, DNS, RNS, purinbázis, pirimidinbázis, adenin, guanin, citozin, timin, uracil, kettős hélix, Watson és Crick	
Műanyagok	1	természetes-szintetikus műanyag, szerves vagy szervetlen láncú műanyag, termoplasztikus-termoaktív műanyag, gumi, ebonit, polimerizációs-polikondenzációs eljárás, PE, PP, PTFE, PVC, PS, PET, műgumi, plexi, szilikon, fenoplaszt, bakelit	A műanyagok előállításának és felhasználásának lépéseit megismerve összegezzük a polimerizációs-polikondenzációs reakciókról tanultakat.
Laboratóriumi gyakorlat	20	az érettségi követelményrendszerében leírt kísérletek elvégzése	
Ismétlés, rendszerezés	10	a két éves fakultáció tananyagának ismétlése, rendszerezése	
Szabadon felhasználható órakeret	12		

Klasszikus idegen nyelvek fakultácló – latin

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	144		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Caius Valerius Catullus: Nugae - bővebben	18	infinitivusok, participiumok, consecutio temporum, metrika, skandálás, szapphói strófa, iambicus trimeter, accusativus cum infinitivo, oratio obliqua, névmás	A szövegelemző és fordítási készség, szótárhasználat, idegen nyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése. Irodalmi művek iránti befogadókészség és elemzőkészség erősítése, nyelvi tudatosság, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. Verses szöveg (memoriter) tanulási technikájának elsajátíttatása, a tanulás kompetenciáinak elősegítése. Kulturális nyitottság; személyes kapcsolati kompetenciák fejlesztése.
Cicero levelei, beszédei, a retorika elméletével foglalkozó művei, a filozófus Cicero	45	határozatlan névmások, március Idusa, eklektikus filozófia, oratio, ablativus instrumenti, az ablativus és az accusativus esettani használata, consecutio temporum, függő kérdés	A grammatikai elemzőkészség fejlesztése, a mondattani és az esettani ismeretek kibővítése, rendszereztetése: matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. Szövegértési és fordítási készség fejlesztése, nyelvi tudatosság. Kommunikációs (anyanyelvi és idegen nyelvi) -, tanulási kompetenciák fejlesztése. Az európaiság gyökereinek mélyebb megértetése, kulturális nyitottság, empátia, kreativitás, társas és személyes kapcsolati -, innovációs, vállalkozói -, digitális kompetenciák fejlesztése.
Caius Iulius Caesar: Commentarii de bello Gallico - VI. könyv	22	kelta vallás, druidák, commentarius, az ablativus és a genitivus esettani használata, igeneves szerkezetek, passzív perfectumok, deponens igék, infinitivusok, participiumok	Szövegelemző készség erősítése, a tárgyalt latin nyelvi kategóriák mélyebb megértetése: matematikai, gondolkodási, kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) fejlesztése. A görög és a római kultúra egymáshoz való viszonyának megértetése néhány szempontból. A római életmód, az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetése. Fogékonyság más népek kultúrája iránt, empátia, kreativitás, digitális -, személyes és társas kapcsolati -, munkavállalói, innovációs, vállalkozói kompetenciák fejlesztése

Publius Vergilius Maro: Eclogae, Georgica, (IV. könyv), Aeneis - további szemelvények (IX., XII. könyvek)	45	eklóga, (allegorikus) idill, bukolosz, bukolikus téma, metrika, skandálás, hexameter, eredeti szöveg, műfordítás, pius vagy impius Aeneas „de", mint fosztóképző, a szorzószámnevek, participiumok, participium coniunctum ismétlése, consecutio temporum, időhatározói mellékmondat, feltételes mellékmondatok, casus mixtus, igeneves szerkezetek ismétlése, az ablativus esettani használata, attributum praedicativum	Előzetes tudás mozgósítása, szövegértés, olvasási, önálló fordítási képesség, grammatikai elemzőkészség,mondattani ismeretek kibővítése, rendszerezése, lényeglátás, önálló gondolkodás, matematikai kompetenciák, idegen nyelvi kommunikációs készség, tanulás kompetenciáinak fejlesztése, nyelvi tudatosság. A római hagyományok szerepének, az európaiság gyökereinek mélyebb megértetése, felismerése a tárgyalt művekben. Kulturális nyitottság. Irodalmi művek iránti befogadókészség és elemzőkészség erősítése. Személyes és társas kapcsolati -, digitális kompetenciák, kreativitás fejlesztése.
Szabadon felhasználható órakeret: Érettségi feladatlapok és fordítási szövegek feldolgozása; nyelvtani jelenségek	14	a tanult fogalmak alkalmazása	Előzetes tudás mozgósítása. A grammatikai elemzőkészség fejlesztése, a mondattani és az esettani ismeretek rendszerezése, szövegértési és fordítási készség, lényeglátás,matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, nyelvi tudatosság, kulturális nyitottság, empátia, kreativitás.

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**120**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

Titus Lucretius Carus: De rerum natura	15	coniugatio periphrastica, a következményes és a célzatos tárgyi mellékmondatok, consecutio temporum, gerundium és a gerundivum, accusativus exclamationis, függő kérdés, igeneves szerkezetek ismétlése. Epikureizmus, sztoicizmus, eklektikus filozófia, atomos, atomisták, materialisták, idealisták, szofisták, interpretálás, tanköltemény, himnusz, metrika, skandálás, stilisztikai alakzat, archaikus nyelvezet	A latin nyelvtani jelenségek ismeretének elmélyítése, sokoldalú alkalmaztatása. A latin szóképzés formáinak és gyakorlatának megismertetése, a szóképzés logikai rendszerének megértetése. Szövegértés, olvasási képesség, lényeglátó képesség, matematikai és gondolkodási kompetenciák, tanulási képességek és technika fejlesztése, nyelvi tudatosság. Empátia, kulturalis nyitottság. Személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.
Lucius Annaeus Seneca: Epistulae morales	9	sztoicizmus, „staccato" stílus, morál, supinum, melléknévfokozás, adverbium, imperativusok, névmások, rámutató szó, vonatkozó szó, kérdőszó, elemző olvasás, elemző fordítás	A latin nyelvtani jelenségek ismeretének elmélyítése, sokoldalú alkalmaztatása: matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. Eredeti latin szövegek önálló olvastatása, szabatos magyar fordíttatása tanári segítséggel vagy megfelelő kommentárral. Tanulási -, idegen nyelvi és anyanyelvi kommunikációs kompetenciák fejlesztése. A római hagyományok szerepének felismertetése a tárgyalt szerzők műveiben, kulturalis nyitottság. Személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.
C. Plinius Caecilius Secundus levelei	10	archaikus nyelvezet, stilisztikai példatár, szinonima, főnevesülés, metrika, adverbium	Az ezüstkori latin nyelv alapvető sajátosságainak megismertetése. Szövegértés, olvasási képesség, lényeglátó képesség, gondolkodási kompetenciák fejlesztése. Az önálló tanulás, a digitális kompetenciák fejlesztése, nyelvi tudatosság. Irodalmi művek iránti befogadókészség és elemzőkészség erősítése. A római életmód, az ókori Róma jellegzetességeinek megismertetésével kulturalis nyitottság elősegítése, kreativitás fejlesztése önkifejezéssel. Személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.

Cornelius Tacitus: Annales	20	igeneves szerkezetek, az „et” explicativum, a dativus esettani használata, deponens és semideponens igék, a genitivus esettani használata, gerundivumos szerkezet, attributum praedicativum, vonatkozói mellékmondat, történetírás, eredeti szöveg, műfordítás, sine ira et studio, tacitusi tömörség, elemző olvasás, elemző fordítás	Bilinguis szövegek olvasásának elsajátíttatása. Szövegértés, olvasási és fordítási, tanulási képességek fejlesztése, kommunikációs készségek (anyanyelvi és idegen nyelvi is), lényeglátó képesség, matematikai, gondolkodási kompetenciák növelése. A római hagyományok szerepének felismertetése a tárgyalt szerzők műveiben. Kreativitás előmozdítása, személyes és társas kapcsolati -,digitális kompetenciák fejlesztése.
Quintus Horatius Flaccus lírája	35	oratio recta, oratio obliqua, vocativus, appositio praedicativa, ablativus absolutus mancus, igeneves szerkezetek, adverbium ismétlése, a genitivus esettani használata, coniugatio periphrastica passiva, consecutio temporum, időhatározói, célhatározói, következményes mellékmondat ismétlése, hasonlítói mellékmondat, a coniunctivus önálló használata: coniunctivus hortativus, coniunctivus optativus, coniunctivus dubitativus, a praesens perfectum logicum, igevonzatok, stilisztikai példatár, szinonima, főnevesülés, metrika, skandálás, strófa, eredeti szöveg, műfordítás, strófa, kakofónia, *carpe diem*, *aurea mediocritas*, antik szatíra, mecénás, poeta doctus	A teljes szókincs elsajátíttatása, alkalmazása. A latin nyelvtani jelenségek ismeretének elmélyítése, sokoldalú alkalmaztatása, matematikai, gondolkodási kompetenciák erősítése. Szövegértési és fordítási készség, szótárhasználat, tanulási képességek, kommunikációs készségek (anyanyelvi és idegen nyelvi is) fejlesztése. A görög-római kultúra magyar művelődésben betöltött hatásának értékelésére és megbecsülésére nevelés, kulturalis tudatosság, kulturalis nyitottság, empátia, kreativitás, digitális kompetenciák fejlesztése. Irodalmi művek iránti befogadókészség és elemzőkészség erősítése. Munkavállalói, innovációs, vállalkozói -, személyes és társas kapcsolati -,digitális kompetenciák elősegítése.

Az ókeresztény irodalom: pl. Aurelius Augustinus: Confessiones	5	Credo, Kyrie, Gloria, Agnus Dei, *tolle, lege*	Az egyházi latin nyelv alapvető sajátosságainak megismertetése, matematikai, gondolkodási kompetenciák erősítése.. Eredeti latin szövegek önálló olvastatása, szabatos magyar fordíttatása tanári segítséggel vagy megfelelő kommentárral. Az európaiság gyökereinek mélyebb ismerete a tárgyalt szerzők és szövegek jelentőségét értékelve, kulturalis tudatosság, digitális -, személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése.
Latin nyelvű feliratok Pannóniában	4	quadrátbetű, ligatio, sztélé, epigráfus, epigramma	Empátia, kulturalis nyitottság, az európaiság gyökereinek mélyebb átélése, szövegértés, lényeglátó képesség, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése.
Középkori és reneszánsz latinság, pl. Janus Pannonius, Bonfini, Istvánffy, Forgách	10	*Ora et labora*, eredeti szöveg, műfordítás	A teljes szókincs elsajátíttatása, alkalmazása, matematikai, gondolkodási -, kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) fejlesztése. Az európaiság gyökereinek mélyebb megértetése a tárgyalt szerzők hatását értékelve, kulturalis tudatosság. A görög-római kultúra magyar művelődésben betöltött hatásának értékelésére és megbecsülésére nevelés.
Szabadon felhasználható órakeret: Érettségi feladatlapok és fordítási szövegek feldolgozása; nyelvtani jelenségek, a tanultak rendszerezése	12	a tanult fogalmak alkalmazása	Előzetes tudás mozgósítása. A grammatikai elemzőkészség fejlesztése, a mondattani és az esettani ismeretek rendszerezése, szövegértési és fordítási készség, lényeglátás, matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése, nyelvi tudatosság, kulturális nyitottság, empátia, kreativitás.

Magyar nyelv és irodalom fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Kommunikáció - fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	3	kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb.	Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Szövegértési kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. Többféle világfelfogás egyidejű létezése. A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése. Kellő tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyéről a világ nyelvei között. A költői beszédmód változásának értelmezése. A költői nyelvhasználat megismerése és értelmezése. Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. A valóság és a valóságon túli világ elkülönítése, értelmezése. Vélemény kialakításának képessége, a helyes érveléstechnika elsajátítása, ösztönös beszédből retorikai jártasság, tudatos nyelvhasználat kialakulása. Megfelelő közéleti erkölcsi magatartás tudatosítása. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. Általános, összefoglaló ismeretek a nyelvről, a nyelv és az ember viszonyáról. A nyelvhasználat társadalmi jelenségként való szemlélete.
A nyelvi rendszer; a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	3	nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései	
A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	3	szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.; esszé	

Stilisztika - stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok	4	stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés	Nyelvi tudatosság növelése. Törekvés a társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok szellemi hátterének megértésére, a morális gondolkodásra és ítéletalkotásra. A férfi-női társadalmi szerepek megértése. A színházi hatásrendszer befogadása; annak megélése, hogy a művekben megjelenített konfliktusok átélése, megértése segítséget ad a saját életproblémák felismerésében, értelmezésében. Színház és dráma kapcsolatának megértése. A vallásos-keresztény gondolkodása áttekintése az európai irodalom történetének főbb korszakaiban.
Bevezetés az irodalomba, művészet, irodalom	2	művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ	
Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	3	szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus	
A görög irodalom	6	eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis	
A római irodalom	4	imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica	
A Biblia mint kulturális kód	6	Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis	

A középkor irodalma	4	középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron	
A reneszánsz irodalma	5	reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers, bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia, Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaének, szonett, blank verse, commedia dell'arte, hármas színpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia	
A barokk és a rokokó irodalma	4	barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat	
A felvilágosodás irodalma	6	felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény", szatíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszszika, drámai költemény, vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stílusszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal, nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet	
A romantika irodalma	6	korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember	

A magyar romantika irodalma	6	rapszódia, drámai költemény, népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz, irányregény, utópia, szigetutópia, nemzeti szemlélet, korszerű népiesség	
Szabadon felhasználható órák száma	7		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**óraszám**	**Fogalmak**	**fejlesztési célok**
Retorika - a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés	4	retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszédfajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése	Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Szövegértési kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. Többféle világfelfogás egyidejű létezése. A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése. Kellő tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyéről a világ nyelvei között. A költői beszédmód változásának értelmezése. A költői nyelvhasználat megismerése és értelmezése. Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. A valóság és a valóságon túli világ elkülönítése, értelmezése. Vélemény kialakításának képessége, a helyes
Pragmatika - a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	4	megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv	
Általános nyelvi ismeretek - a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	4	jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv	
Szótárhasználat	2	értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár	
Nyelvtörténet - a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	4	nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet	

A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	4	nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek	érveléstechnika elsajátítása, ösztönös beszédből retorikai jártasság, tudatos nyelvhasználat kialakulása. Megfelelő közéleti erkölcsi magatartás tudatosítása. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése. Általános, összefoglaló ismeretek a nyelvről, a nyelv és az ember viszonyáról. A nyelvhasználat társadalmi jelenségként való szemlélete. Nyelvi tudatosság növelése. Törekvés a társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok szellemi hátterének megértésére, a morális gondolkodásra és ítéletalkotásra. A férfi-női társadalmi szerepek megértése. A színházi hatásrendszer befogadása; annak megélése, hogy a művekben megjelenített konfliktusok átélése, megértése segítséget ad a saját életproblémák felismerésében, értelmezésében. Színház és dráma kapcsolatának megértése. A vallásos-keresztény gondolkodása áttekintése az európai irodalom történetének főbb korszakaiban.
A klasszikus modernség irodalma	7	klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma, szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő, ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus, különc, donquijoteizmus, emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter, nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal	
A magyar irodalom a XX. században	7	Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű, szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés, filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia, homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás, naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom, A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia, tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd, groteszk, abszurd, egyperces, családregény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság, életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, ,,Fényes szellők nemzedéke"; tárgyias irodalom, totalitárius, történelmi dráma	

A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	6	dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern	
A XX. századi történelem az irodalomban	6	Trianon, nácizmus, fasizmus, kommunizmus, szocializmus, holokauszt	
Kortárs magyar irodalom	6	kortárs, posztmodern, intertextualitás	
Szabadon felhasználható órák száma	6		

Matematika fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	216		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Geometria	48	Vektorok a koordinátarendszerben, műveletek, skaláris szorzat, vektoriális szorzat, koszinusztétel, szinusztétel.	A térszemlélet fejlesztése, a bizonyítási készség fejlesztése, zsebszámológép célszerű használata.
		Koordinátageometria: pontok a koordináta rendszerben osztópont, súlypont, távolságok, vektorok hajlásszöge, egyenes adatai, egyenes egyenlete, kör egyenlete, kölcsönös helyzetek, metszéspontok, alakzatok egyenletének jelentése, jelentősége, szerkesztési feladatok lekövetése a koordinátákkal, háromszög nevezetes vonalai, kúpszeletek definíciója és szimmetriatulajdonságai, parabola tengelypontos egyenlete, érintő szemléletes fogalma.	Tervszerű munkára nevelés, adott probléma többféle megközelítése. Az algebra és geometria közötti kapcsolat felfedezése.
Függvények	48	Exponenciális függvények és tulajdonságaik. Függvénytranszformációk.	Modellek alkotása: az exponenciálisnövekedés/csökkenés matematikai modelljének összevetése konkrét, valós problémákban.
		A logaritmus függvények és tulajdonságaik. Függvénytranszformációk.	Függvénynek és inverzének a grafikonja a koordinátarendszerben. Az eredeti és az inverz függvény tulajdonságainak kapcsolata.
		Az összetett függvény fogalma. Függvényhatáréték és folytonosság fogalma. A differenciálhányados foglma, geometriai és fizikai tartalma. Polinom és trigonometrikus függvények differenciálása. Konvexitás és a második derivált kapcsolata.	Az analízis elemei bővítik a függvényekről kialakult képet. Becslési módszerek megismerése és alkalmazása. Kétoldali közelíés lehetősége.

		A számsorozat fogalma. Rekurzív sorozatok. Számtani sorozat, az n. tag, az első n tag összege. Mértani sorozat, az n. tag, az első n tag összege. Sorozatok korlátossága, monotonitása, konvergenciája, határérték.	A sorozat felismerése, a megfelelő képletek használata problémamegoldás során. Különböző becslési módszerek megismerése és alkalmazása. Modellek alkotása: befektetés és hitel; különböző feltételekkel meghirdetett befektetések és hitelek vizsgálata; a hitel költségei, a törlesztés módjai. Az egyéni döntés felelőssége: az eladósodás veszélye. A szövegbe többszörösen mélyen beágyazott, közvetett módon megfogalmazott információk és kategóriák azonosítása.
Gondolkodási módszerek, gráfelmélet, számelmélet	24	gráf, csúcs, él, fokszám, út, kör, összefüggő gráf, fa, egyszerű gráfelméleti formulák (fokszámösszeg, élek száma közötti összefüggés); oszthatósági alapfogalmak (osztó, többszörös, prímszám, összetett szám), természetes számok prímtényezős felbontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, relatív prím, számelmélet alaptétele, oszthatósági szabályok (2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 hatványai), számrendszerek, helyiérték	Kapcsolatok szemléltetése gráfokkal. Oszthatósági feladatok precíz megoldása. Számrendszerek közötti átváltás gyakoroltatása.
		Induktív és deduktív bionyítási módszerek. A teljes indukció. Értse és alkamazza az ekvivalens átalakításokat. A binomiális tétel és alkalmazásai.	A matematikai logikai elemek tudatos alkalmazása a matematikai feltételekben, a következtetéseknél és a bizonyítási módszereknél.
Statisztika	18	Egyszerű valószínűség-számítási problémák.	Ismeretek mozgósítása, tanult kombinatorikai módszerek alkalmazása
		Statisztikai mintavétel. Valószínűségek visszatevéses mintavétel (binomiális eloszlás) és visszatevés nélküli mintavétel esetén. Statisztikai mintavétel a gyakorlati életben.	A mintavételi eljárás lényege - valószínűségi modell alkotása.

		Eseményekkel végzett műveletek egyszerű, konkrét feladatokban. Példák események összegére, szorzatára, komplementer eseményre, egymást kizáró eseményre. Elemi események. Események előállítása elemi események összegeként. Példák független és nem független eseményekre. Az eseményalgebra elemei.	Műveletek értelmezése. Ismeretek rendszerezése, bővítése. A matematika különböző területei közötti kapcsolat tudatosítása (logikai műveletek, halmazműveletek és események között művelet összekapcsolása). A számítógép alkalmazása statisztikai adatok, illetve véletlen jelenségek vizsgálatára.
Algebra	56	N-dik gyök fogalma és azonosságai. A hatványozás értelmezése racionális kitevő esetén. A hatványozás azonosságainak ismerete és használata.	A matematikai fogalom célszerű kiterjesztése, a fogalmak általánosításánál a permanencia elv felhasználása.
		A logaritmus értelmezése.	Bizonyítás iránti igény mélyítése.
		A logaritmus, mint a hatványozás inverz művelete.	Matematikatörténeti vonatkozások megismerése (könyvtár- és internethasználat).
		A logaritmus azonosságai. Tudjon áttérni más alapú logaritmusra.	Permanencia elve.
		Exponenciális és logaritmikus egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek.	Az absztrakciós és szintetizáló képesség fejlesztése. Önellenőrzés igényének fejlesztése.
		Ekvivalens és nem ekvivalens lépések egyenletek átalakításánál, egyszerű négyzetgyökös egyenletek. Az értelmezési tartomány és az értékkészlet vizsgálata.	Diszkussziós igény az algebrai feladatoknál. Önellenőrzés igényének fejlesztése.
		Másodfokú egyenlőtlenség megoldása. A megoldások ábrázolása számegyenesen. Paraméteres egyenletek.	Az algebrai és grafikus módszerek együttes alkalmazása a problémamegoldásban.
		Szögfüggvények deifiniálása derékszögű háromszögben és ennek kiterjesztése (általános definíció). Trigonometrikus egyenletek megoldása: a definíciók és azonosságok közvetlen alkalmazását igénylő feladatok. Egyenlőtlenségek. Addíciós tételek.	Permanencia elve. A matematika különböző területeinek összekapcsolása (geometria, algebra, függvények) - rendszerezés képességének fejlesztése. Végtelen sok gyök ellenőrzési módjának megismerése.
szabad felhasználású órakeret	22		

Évfolyam:	**12.**

Óraszám:	**180**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Geometria	48	Rendszerező összefoglalás az eddig tanultak alapján. Térgeometria, felszín, térfogat, oldalak és szögek számítása, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, egymásba írt testek, szabályos testek. Az integrálszámítás alakalmazása a térfogat számításban.	Rendszerezési képesség, komolyabb összefüggések felismerése, a matematika különbözős területei közötti eszközök használata. Térszemlélet, térlátás fejlesztése, esztétikai érzék fejlesztése.
Függvények	48	A hátrozott integrál fogalma és tulajdonságai. A primitív függvény fogalma és tulajdonságai. A Newton-Leibniz tétel. A határozott és a határozatlan integrál alkalmazása geometriai és fizikai problémák megoldására. Rendszerező összefoglalás az eddig tanultak alapján. Egyváltozós függvények. A függvény grafikonja, függvénytranszformációk. A függvény jellemzése. Sorozatok. Számtani és mértani sorozatok. A mértani sor. Kamatoskamat, járadékszámítás.	Absztrakt gondolkodás fejlesztése. Matematián belüli területek összekapcsolása. Rendszerezés, átlátás, öszefüggések, kapcsolatok felfedezése
Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfelmélet, számelmélet	12	Implikáció, ekvivalencia. Kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás. bizonyítás, halmaz, halmazműveletek, Venn-diagram, logikai műveletek, leszámlálás-sorbarendezés, permutáció, variáció, kombináció, gráf- és számelméleti feladatok megoldása	A matematikai logikai elemek tudatos alkalmazása a matematikai feltételekben, a következtetéseknél és a bizonyítási módszereknél. Bizonyítás precíz levezetésére való igény fejlesztése. Rendszerezés a gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfelmélet, számelmélet témakörökön belül.

Statisztika, valószínűségszámítás	12	Rendszerező összefoglalás az eddig tanultak alapján. Statiszika Statisztikai adatok és ábrázolásuk. Adathalmazok jellemzői. Nagy adathalmazok jellemzése statisztikai mutatókkal. A közvélemény kutatás elemei. Valószínűségszámítás Gyakoriság, relatív gyakoriság. Véletlen esemény valószínűsége. A valószínűség kiszámítása a klasszikus modell alapján. A véletlen törvényszerűségei. A geometriai valószínűség. Várható érték. A nagy számok törvénye. Eloszlások (binomiális).	Rendszerezési képesség, komolyabb összefüggések felismerése a matematika különböző ágai között. Tervszerű, pontos, fegyelmezett munkára nevelés. Önellenőrzés fontossága, helyes matematikai módszer megválasztása. Statisztikai kimutatások és valóság: információk kritikus értelmezése, esetleges manipulációs szándék felfedeztetése. A reprezentatív minta jelentőségének megértése. Számoló- és számítógép használata statisztikai mutatók kiszámítására A valószínűség és a statisztika törvényei érvényesülésének felfedezése a gazdaságban, pénzügyi és társadalmi folyamatokban. A szerencsejáték igazságtalanságának és a játékszenvedély veszélyeinek felismerése.
Algebra	18	Rendszerező összefoglalás az eddig tanultak alapján. Számhalmazok Számelméleti összefoglalás. A valós számok és részhalmazai. A műveletek értelmezése, műveleti tulajdonságok. Egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek. Első, másodfokú, abszolutértékes, gyökös, exponenciális, trigonometrikus, logaritmusos. Szöveges feladatok. Paraméteres egyenletek.	Rendszerezési képesség, komolyabb összefüggések felismerése. Matematikatörténeti ismeretek (könyvtár- és internethasználat). Szám- és műveletfogalom biztos alkalmazása. Tervszerű, pontos és fegyelmezett munkára nevelés. Az önellenőrzés fontossága. Megoldási módszer választása. Matematika különböző ágai közötti össefüggések felismerése(pl, algebra és függvények) A problémamegoldó gondolkodás, a szövegértés, a szövegelemzés fejlesztése.
Rendszerező ismétlés	24		A legfontosabb ismeretek szemléletalkotó összefoglalása az érettségi vizsga követelményrendszerének figyelembevételével.
szabad felhasználású órakeret	18		

Mozgóképkultúra és médialsmeret fakultácló

Évfolyam:	**11.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Filmtörténet. A mozgókép előzményei, a film és a mozi felfedezése.	13	Képsorozatok, képregény, sokszorosítás, távközlés, tömegkommunikáció.	Kritikai gondolkodás fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége. Esztétikai művészeti tudatosság fejlesztése. Fmlékezőkészség fejlesztése. Figyelemirányítás fejlesztése.
A mozgókép alaptulajdonságai.	4	Reprodukció és ábrázolás, jelenet, képsor, beállítás, filmelbeszélés, képkivágás, kameraállás, digitális kép, közelkép, megvilágítás, ismétlés, tempó.	
A montázs szerepe a tér és az idő mozgóképi ábrázolásában.	4	Filmtér és filmidő.	
A média fogalma és kifejezőeszközei. A figyelemirányítás, hangulatteremtés és értelmezés fő eszközei.	10	Kompozíció, megvilágítás, kameramozgás, szemszög, színkezelés, remake, parafrázis, paródia , médium, média, tömegmédia, nyomtatott és elektronikus média, reprodukció és ábrázolás, dokumentum, fikció, tömegkommunikáció, nyilvánosság, közvélemény, közérdekűség, hír, hírfolyam.	Sajátos mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése és alkalmazása. Az intertextualitás jelenségének felismerése és értelmezése. A vizuális jelenségekkel kapcsolatos szókincs gyarapítása.
A mozgóképi elbeszélés (a mozgóképi közlésmód kifejezőeszközei).	18	A montázs, expozíció – bonyodalom – kibontakozás – tetőpont – megoldás,fotogenitás, a viselkedés jelrendszere, gesztus, mimika, státuszszerep, story-board.	A filmelbeszélés eszközrendszerének tudatosítása. Összetettebb (időben és térben elkülönülő) cselekmények megjelenítése, tagolása.

Szerzői kultúra és tömegkultúra, mint eltérő beszédmódok. (A film története. A magyar film története, jelentősége és szerepe.)	16	Archetípus, jelentéskör, reprodukció és ábrázolás, dokumentum, fikció, tömegkommunikáció, nyilvánosság, közvélemény, közérdekűség, filmes műfajok, posztmodern, német expresszionizmus, avantgárd, olasz neorealizmus, francia és cseh új hullám, német új film, kultúra, civilizáció, művészet, magas-vagy elitkultúra, populáris vagy tömegkultúra, kultúraközvetítés, szerzői és műfaji, giccs, sztár, celeb; influencer, fikció és dokumentum, neorealizmus, modern film, Budapesti iskola, szerzői film, kísérleti film, közönségfilm, történelmi parabola, irodalmi adaptáció, filmszatíra, animációs film.	A szerzői nézőpont, a szemléleti és műfaji keretek felismerése, az ezeket szolgáló audiovizuális kifejezőeszközök azonosítása.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A média társadalmi szerepe, használata. Tömegkommunikáció, nyilvánosság, hálózati kommunikáció (Tudatos médiahasználat.)	10	Transzmisszió, rítus, propaganda-reklám, információs társadalom, médium, média, tömegmédia, nyomtatott és elektronikus média, reprodukció és ábrázolás, dokumentum, fikció, tömegkommunikáció, nyilvánosság, közvélemény, közérdekűség, internet, közvetítő közeg, bullying, gyűlöletbeszéd, kommunikáció, információ és dezinformáció, képernyőidő, digitális lábnyom.	A tömegkommunikációt és a mediatizált nyilvánosságot jellemző tények, modellek megismerése. A nyilvánosság átalakulása: a folyamat főbb jellemzőinek végigkövetése, saját környezetben azok felismerése. A hálózati kommunikáció hatása a nyilvánosságra: fogyasztói tapasztalatok általánosítása a média közösségszervező funkcióval kapcsolatosan.
Az új média formái és szövegépítkezési sajátosságai (kultúra és tömegkultúra).	12	Az internet, közvetítő közeg, bullying, gyűlöletbeszéd, kommunikáció, információ és dezinformáció, képernyőidő, digitális lábnyom, hypertext, önreprezentáció, image, magánszféra, információs önrendelkezés.	Az internetes szövegépítkezés sajátosságainak megismerése, blogok, közösségi oldalak stb. tartalmának elemzése, online médiaszövegek készítése. Részvétel a lokális nyilvánosságban.

Médiaipar, médiafogyasztás és befogadás (a tömegkommunikáció és a tömmegkultúra fogalma, eszközei).	10	Tömegkommunikáció, társadalmi nyilvánosság, közönségek, fogyasztók, közvélemény, nonprofit, kereskedelmi, közszolgálati és közösségi média, nézettség, közönségarány, műsorrend, online kommunikáció, blogger, vlogger, YouTuber, influencer, kommentelés, véleménybuborék, visszhangkamara. kultúra, civilizáció, művészet, magas-vagy elitkultúra, populáris vagy tömegkultúra, archetípus, kultúraközvetítés, szerzői és műfaji, giccs, sztár, celeb; influencer	A médiaipar működésének megismerése, médiajelenségekről szóló elemzés értelmezése, önálló kérdések és vélemény megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A kritikai gondolkodás fejlesztése
Médiareprezentáció, valószerűség és hitelesség.	10	Társadalmi csoportok, reprezentáció, narratíva, formanyelv, sztereotípiák, médium, média, tömegmédia, nyomtatott és elektronikus média, reprodukció és ábrázolás, dokumentum, fikció, tömegkommunikáció, nyilvánosság, közvélemény, közérdekűség, hír, hírfolyam, irónia, túlzás	A hitelesség igényével fellépő médiaszövegek megalkotottságának tudatosítása. Azonos események eltérő médiareprezentációinak összevetése, eltérésük értelmezése. Sztereotípiák és konvenciók azonosítása a médiaszövegekben, saját értékelő viszony kialakítása ezekkel kapcsolatban.
Médiaetika, médiaszabályozás (az információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai).	12	norma, normaszegés, szerzői jogok, értéktámogatás, tulajdonkoncentráció, médiatörvény, filmtörvény, algoritönszabályozás, médiaetika, közösségi médiahasználatot vezérlő algoritmusok, FOMO jelenség, blogger, vlogger, YouTuber, influencer, kommentelés, véleménybuborék, visszhangkamara;	A nyilvános megszólalás szabadságának és felelősségének tudatosítása. Állásfoglalás a médiában fellelhető normákkal és esetleges normasértésekkel kapcsolatban. A média etikai környezetének és jogi szabályozásának megértése.
Szabadon felhasználható órakeret:	6		

Testnevelés fakultácló

Évfolyam:	11-12. (A két évfolyamon a témakörök folytatólagosan szerepelnek)		
Óraszám:	132 (72+60)		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Sporttörténet	6	olimpiai zászló, szimbólum, jelszó, embléma, olimpiai láng; - magyarok az olimpiai versenyeken, magyar olimpiai bajnokok	
Egészségvédelem	6	magasság, testsúly, mozgásos cselekvések	
		az egészséges életmód meghatározó tényezői; - szenvedélybetegségek veszélyei	
Edzéselmélet	6	motoros képességek értelmezése, fejlesztési lehetőségei. A pulzus fogalma	
		A bemelegítés szerepe és kritériumai.	
Gimnasztika	16	A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon, 48/64 ütemű szabadgyakorlatfűzér+	Lányok : kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással. A teljes feljutás ideje legfeljebb: 10 s. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig, legfeljebb: 9,7 s. A szabadon összeállított, 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.
Atlétika	16	A tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.	60 m-es síkfutás; - 2000 m-es síkfutás; - Távolugrás választott technikával; - Kislabdahajítás.
		Fizikai törvényszerűségek érvényesülése az atlétika versenyszámaiban;	
Torna	16	A női és férfi torna versenyszámai; - a különböző szereken végrehajtható alapelemek - A ritmikus gimnasztika és az aerobik sportág bemutatása;	Torna:Kötelező elemek: gurulóátfordulás, fejállás, kézállás, mérlegállás. Ajánlott elemek: kézenátfordulás, tarkóbillenés, fejenátfordulás, tigrisbukfenc, gurulóátfordulás futólagos kézállásba.
			Fiúk: lebegőtámasszal végzett terpeszátugrás bemutatása. Lányok: lebegőtámasszal végzett guggolóátugrás bemutatása.

			A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása - Felugrás guggolásba, fordulat, lebegőállás, keringőlépés, mérlegállás, szökkenő hármaslépés, guggolás, lábtartás-csere, homorított leugrás.
			Kötelező elemek: zsugorlefüggés, lefüggés, homorított leugrás. Ajánlott elemek: futólagos támaszba kerülés, lebegőfüggés, hátsófüggés, vállátfordulás előre, leterpesztés.
Küzdősportok	10	A küzdősportok tanulásának szerepe az iskolai testnevelésben; - előkészítő küzdőjátékok - páros és csoportos testnevelési játékok; - grundbirkózás és szabályai	Dzsúdó alapelemek: – csúsztatott esés állásból, – esés állásból, – dzsúdógurulás; vagy Birkózás alapelemek: – dulakodás, – hídban forgás, – társ felemelése háttal felállásból.
Úszás	10	Az úszás jelentősége az ember életében	50 m megtétele egy választott úszásnemben
Sportjátékok	33	Labdaérintéssel, -vezetéssel, -átadással, célfelületre történő továbbítással és az összjátékkal kapcsolatos három testnevelési játék ismertetése.	- Röplabda 1. Kosárérintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. 2. Alkarérintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. 3. Nyitások
			- Labdarúgás 1. Labdaemelgetés (dekázás) 2. Szlalom labdavezetés - 3. Összetett gyakorlat.
			- Kosárlabda Fektetett dobás, Büntetődobás - választott technikával.
			- Kézilabda 1. Kapura lövés gyorsindítás után 2. Büntetődobás 3. Tetszőleges lendületszerzés után távolba dobás kézilabdával
Szabadon felhasználható órakeret	13		

Történelem fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési célok**
Civilizáció és államszervezet az ókorban	4	Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, múmia, Akropolisz, filozófia, jósda, olümpiai játékok, városállam/polisz, arisztokrácia, démosz, demokrácia, népgyűlés, sztratégosz, cserépszavazás, rabszolga, patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, császár, amfiteátrum, gladiátor, provincia, légió, limes, polgárjog. Személyek: Hammurapi, Kleiszthenész, Periklész, Platón, Arisztotelész, Hérodotosz, Nagy Sándor, Julius Caesar, Augustus. Kronológia: Kr. e. 3000 körül – Kr. u. 476 az ókor, Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában, Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai, Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora, Kr. e. 44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása. Topográfia: Mezopotámia, Babilon, Egyiptom, Nílus, Olümpia, Athén, Alexandria, Itália, Róma, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Savaria, Jeruzsálem.	– Az állam szerepének bemutatása Hammurapi törvényeinek elemzésén keresztül. – Az ókori civilizációk jelentőségének és kulturális hatásainak felismerése. – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása. – A különböző civilizációk közötti különbségek azonosítása. – Pannónia jelentősebb városainak azonosítása. – A római jog alapelveinek felidézése és azonosítása. – Az athéni demokrácia és a római köztársaság működésének bemutatása. – A Periklész-kori athéni demokrácia ellentmondásainak feltárása. – A demokrácia és a diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia melletti érvek megfogalmazása. – Az athéni demokrácia összehasonlítása a modern demokráciával. – Caesar diktatúrája előzményeinek, okainak feltárása.

Vallások az ókorban	4	Fogalmak: politeizmus, monoteizmus, zsidó vallás, Ószövetség/Héber Biblia, Tízparancsolat próféta, jeruzsálemi templom, diaszpóra,, Messiás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora, apostol, misszió, Biblia, Újszövetség, evangélium, püspök, zsinat. Személyek: Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Ábrahám, Mózes, Jézus, Szent Péter és Szent Pál apostolok, Constantinus Kronológia: a keresztény időszámítás kezdete (Kr. e. és Kr. u.), 313 a milánói rendelet, 325 a niceai zsinat. Topográfia: Jeruzsálem, Kánaán, Júdea, Izrael, Palesztina, Betlehem.	– A zsidó és a keresztény vallások jellemzőinek összehasonlítása. – A vallások a mindennapi életre gyakorolt hatásainak megállapítása. – A zsidó-keresztény hagyományok európai kultúrára gyakorolt hatásának bemutatása. – Bibliai történetek, személyek felidézése. – A kereszténység terjedésének végigkövetése térképen. – Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján. – Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése. – Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.
Hódító birodalmak	6	Fogalmak: népvándorlás, hunok, ortodox, iszlám, Korán, kalifa. Személyek: Attila, Justinianus, Mohamed, Nagy Károly, I. Ottó. Kronológia: 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása, 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata. Topográfia: Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság.	– A népvándorlás irányainak és résztvevőinek nyomon követése térkép segítségével a Kr. u. 4–8. sz. időszakában. – A sztyeppei állam működésének, sajátosságainak bemutatása. – A kora középkori Európa államalakulatainak azonosítása térképen. – Az iszlám vallás és az arab terjeszkedés közötti összefüggések feltárása.

A középkori Európa	7	Fogalmak: uradalom, földesúr, majorság, jobbágy, robot, kiváltság, rend, pápa, érsek, cölibátus, szerzetes, bencés rend, ferences rend, eretnek, inkvizíció, kolostor, katolikus, szent, kódex, román stílus, gótikus stílus, reneszánsz, lovag, nemes, feudalizmus, hűbériség, király, rendi monarchia, keresztes hadjáratok, polgár, céh. Személyek: Szent Benedek, VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, Gutenberg, Dózsa György. Kronológia: 476–1492 a középkor, 1054 az egyházszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány. Topográfia: Egyházi Állam, Anglia, Franciaország, levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, Szentföld.	– A középkor társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális jellemzőinek bemutatása. – A társadalmi csoportok közötti jogi különbségek azonosítása. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a középkor világáról. – A középkor társadalmi berendezkedése és a rendi szemlélet értelmezése. – A jobbágyság jogainak és kötelességeinek rendszerezése. – Az egyház szerepének áttekintése a középkori Európában. – A középkori kolostori élet bemutatása képi vagy szöveges források segítségével. – A nyugati és keleti kereszténység összehasonlítása. – A lovagi életmód jellemzőinek azonosítása. – A városok életének bemutatása képek, ábrák és szöveges források alapján, kitérve a zsidóság városiasodásban játszott szerepére, valamint az antijudaista törekvésekre. – A céhek működésének jellemzése források alapján.

A magyar nép eredete és az Árpád-kor	4	Fogalmak: finnugor, törzs, fejedelem, kabarok, vérszerződés, honfoglalás, kettős honfoglalás elmélete, avarok, rovásírás, kalandozások, székelyek, vármegye, egyházmegye, érsekség, tized, nádor, ispán, kancellária, kettős kereszt, szászok, kunok, tatárok/mongolok Személyek: Álmos, Árpád, az Árpád-ház, Géza, I. (Szent) István, Koppány, Szent Gellért, Szent Imre, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, IV. Béla, Szent Margit. Kronológia: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása, 1222 az Aranybulla, 1241–1242 a tatárjárás. Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár, Buda, Muhi, Erdély, Horvátország.	– A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása. – A mondák, a történeti hagyomány és a történettudomány eredményeinek megkülönböztetése. – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása. – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése. – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése. – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb kulturális alkotások azonosítása.

A középkori Magyar Királyság fénykora	5	Fogalmak: aranyforint, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszonálunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, kormányzó, szekérvár, végvár, szultán, szpáhi, janicsár, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, zsoldos, Corvina, Szent Korona, Szent Korona-tan, Képes krónika. Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás. Kronológia: 1301 az Árpád-ház kihalása,1308. I. Károly uralkodásának kezdete, 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–90 Mátyás uralkodása. Topográfia: Visegrád, Lengyelország, Csehország, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, Nándorfehérvár, Kolozsvár, Kenyérmező, Oszmán Birodalom.	– A 14–15. századi magyar uralkodók politikai pályájának felidézése. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása az egyes személyek cselekedeteiről, döntéseiről. – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom főbb összecsapásainak felidézése. – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre. – Mátyás hatalom-gyakorlásának jellemzése. – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában. – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.

A kora újkor	4	Fogalmak: gyarmat, világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, manufaktúra, tőke, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, örökös jobbágyság, reformáció, protestáns, evangélikus, református, anglikán, unitárius, vallási türelem, ellenreformáció, katolikus megújulás, jezsuiták, barokk. Személyek: Kolumbusz Kristóf, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos. Kronológia: 1492-től az újkor, 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék. Topográfia: Spanyolország, India, London, Párizs/Versailles, Sárospatak.	– A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása tematikus térképeken. – Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalairól, fontosabb termékeiről és szereplőiről. – Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes iparral. – Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségek felismerése. – A reformáció okainak és következményeinek bemutatása. – A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszervezet összehasonlítása. – A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen. – Vallás és politika összefonódásának felismerése. – Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése. – A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti párhuzam felismerése.

A török hódoltság kora Magyarország	4	Fogalmak: rendi országgyűlés, hajdúszabadság. Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, Dobó István, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő. Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1566 Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, 1686 Buda visszafoglalása, 1699 karlócai béke. Topográfia: Mohács, Kőszeg, Eger, Szigetvár, Habsburg Birodalom, Erdélyi Fejedelemség, Hódoltság, Magyar Királyság (királyi Magyarország), Pozsony, Gyulafehérvár, Bécs.	– A török hadjáratoknak és az ország három részre szakadásának bemutatása térképeken. – A végvári élet felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján. – A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése adatok, grafikonok, diagramok alapján. – A török hódoltság hosszú távú hatásainak azonosítása. – A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
A felvilágosodás kora	5	Fogalmak: felvilágosodás, jogegyenlőség, hatalmi ágak megosztása, népfelség, társadalmi szerződés, szabad verseny, alkotmány, alkotmányos monarchia, elnök, miniszterelnök, felelős kormány, cenzus, általános választójog, forradalom, diktatúra, jakobinus, Szent Szövetség.	– A középkor és a felvilágosodás világképének összehasonlítása. – A felvilágosodás államelméleteinek összehasonlítása különböző szempontok alapján. – A brit és az amerikai államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. – Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása. – A forradalmi gondolat és a legitimitás eszméjének értelmezése, azonosítása.

Magyarország a 18. században	5	Fogalmak: kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet. Személyek: II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József. Kronológia: 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc, 1711 a szatmári béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása. Topográfia: Temesvár, Határőrvidék, Poroszország.	– A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése. – A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével. – Magyarország újranépesülésének és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével. – A felvilágosult abszolutizmus eszmei és politikai hátterének, valamint eredményeinek azonosítása. – Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása. – II. József személyiségének bemutatása, uralkodásának mérlege, értékelése. – A 18. századi Magyarország legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása.
Az új eszmék és az iparosodás kora	6	Fogalmak: liberalizmus, nacionalizmus, nemzetállam, konzervativizmus, reform, ipari forradalom, munkanélküliség, tömegtermelés, szegregáció. Személyek: James Watt, Thomas Edison, Henry Ford. Topográfia: Manchester, New York.	– A 19. század politikai eszméinek azonosítása szöveges források alapján. – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése. – Egy ipari nagyváros életkörülmé-nyeinek jellemzése. – Az ipari forradalmak ökológiai következmé-nyeinek azonosítása. – A 19. századi demográfiai változások okainak feltárása.

A reformkor	6	Fogalmak: alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, köztehervisélés, jobbágyfelszabadítás, örökváltság. Személyek: József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Deák Ferenc, Kossuth Lajos, Ganz Ábrahám. Kronológia: 1830–1848 a reformkor, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről. Topográfia: Pest-Buda.	– A jobbágykérdés és megoldási javaslatainak értelmezése szövegek és adatok alapján. – A nyelvkérdés és a nemzetté válás bemutatása különböző források segítségével. (Pl. magyar államnyelv, a zsidóság nyelvváltása, Lőv Lipót) – A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai írások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján. – Széchenyi és Kossuth társadalmi hátterének, egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése. – A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti kapcsolatok azonosítása példák alapján. – A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján.

A forradalom és a szabadságharc	5	Fogalmak: márciusi ifjak, sajtószabadság, cenzúra, áprilisi törvények, népképviseleti országgyűlés, politikai nemzet, nemzetiség, honvédség, Függetlenségi nyilatkozat. Személyek: Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Görgei Artúr, Bem József, Klapka György, Ferenc József, Julius Haynau. Kronológia: 1848. március 15. a pesti forradalom, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, 1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése. Topográfia: Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad.	– A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása. – A forradalom eseményeinek felidézése források segítségével. – A szabadságharc néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján. – A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása. – A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során. – A forradalom és a szabadságharc eredményeinek értékelése. – A magyar forradalom és szabadságharc elhelyezése az európai környezetben.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**60**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**

A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	4	Fogalmak: polgárháború, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, szocializmus, szociáldemokrácia, kommunizmus, kereszténységszocializmus, proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció. Személyek: Abraham Lincoln, Otto von Bismarck, Karl Marx. Kronológia: 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, 1871 Németország egyesítése. Topográfia: Németország, Japán.	– A nemzetállam fogalmának értelmezése politikai, gazdasági és kulturális szempontokból. – A polgári állam feladatköreinek és eredményeinek azonosítása. – A kommunista, a szociáldemokrata és a keresztényszociális eszmék azonosítása és összehasonlítása.

A dualizmus kora	3	Fogalmak: emigráció, passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, közjogi kérdés, húsvéti cikk, dualizmus, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentri, népoktatás, Millennium, asszimiláció, autonómia. Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd. Kronológia: 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, 1867 a kiegyezés, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, 1896 a Millennium. Topográfia: Budapest, Osztrák-Magyar Monarchia, Fiume.	– A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat nézőpontjából. – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése. – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának áttekintése, értékelése. – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével. – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével. – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményeinek azonosítása különböző forrásokban. – A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban.

A nagy háború	4	Fogalmak: villámháború, front, állóháború, hátország, antant, központi hatalmak, hadigazdaság, hadifogság. Személyek: II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly. Kronológia: 1914. június 28. a szarajevói merénylet, 1914–1918 az első világháború. Topográfia: Brit Birodalom, Szarajevó, Doberdó, Románia, Szerbia, Olaszország.	– A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése. – Az első világháború frontjainak azonosítása, bemutatása térképeken. – Az első világháború jellegzetességeinek azonosítása ábrákon, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban. – A front és a hátország körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése korabeli beszámolók, emlékiratok, naplók alapján. – A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében. – A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése.

Az átalakulás évei	4	Fogalmak: bolsevik, szovjet, örmény népirtás, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), tanácsköztársaság, vörösterror, Lenin-fiúk, ellenforradalom, fehér különítményes megtorlások, "vörös térkép," kisantant, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda. Személyek: Kemal Atatürk, Vlagyimir I. Lenin, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Apponyi Albert. Kronológia: 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a trianoni békediktátum. Topográfia: Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, trianoni Magyarország.	– Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a területi változások azonosítása és indoklása. – A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és értékelése források alapján. – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. – A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése. – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen. – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében. – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével. – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása.

A két világháború között	4	Fogalmak: totális állam, többpártrendszer, egypártrendszer, személyi kultusz, koncepciós per, GULAG, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, tervgazdaság, piacgazdaság, New Deal, fasizmus, nemzetiszocializmus, fajelmélet, antiszemitizmus, Führer, SS, Anschluss. Személyek: Joszif V. Sztálin, Adolf Hitler. Kronológia: 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, 1933 a náci hatalomátvétel, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia. Topográfia: Szovjetunió, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin.	– A sztálini Szovjetunió működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével. – A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása. – A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével. – A totális diktatúrák ideológiáinak és működésének összehasonlítása, érvelés a totális diktatúrák ellen.

A Horthy-korszak	4	Fogalmak: kormányzó, Egységes Párt, numerus clausus, pengő, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i államesze, magyar népi mozgalom, nyilasok. Személyek: Bethlen István, Teleki Pál, Klebelsberg Kuno, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, Szent-Györgyi Albert. Kronológia: 1920–1944 a Horthy-rendszer, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása.	– A magyarországi korlátozott parlamentarizmus rendszerének értékelése. – A korabeli politikai berendezkedés összehasonlítása más (közép-) európai országokéval. – A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján. – A magyarországi politikai irányzatok azonosítása szöveges források alapján. – Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés). – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.

A második világháború	4	Fogalmak: Molotov–Ribbentrop-paktum, tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, kiugrási kísérlet, zsidótörvények, munkaszolgálat, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, halálltábor, népirtás, holokauszt, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, malenkij robot. Személyek: Franklin D. Roosevelt, Winston Churchill, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veesenmayer, Szálasi Ferenc, Raoul Wallenberg, Salkaházi Sára, Apor Vilmos, Sztehlo Gábor, Richter Gedeon. Kronológia: 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, 1939–45 a második világháború, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, 1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, 1945. április a háború vége Magyarországon, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hirosima ellen. Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Pearl Harbor, Hirosima, Észak-Erdély, Don-kanyar, Kamenyec Podolszk Árpád-vonal, Auschwitz, Újvidék, Drezda, Szolyva.	– A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján. – A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken. – A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján. – A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján. – A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-vonal, tordai ütközet, Budapest ostroma). – A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése. – A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával. – A nyilas terror áttekintése források alapján. – A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzőinek és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével. – A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján. – Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más középeurópai országokéval.

A két világrendszer szembenállása	4	Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), kitelepítés, hidegháború, vasfüggöny, szuperhatalom, Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST), Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, kétpólusú világ, a berlini fal. Személyek: Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, Nyikita Sz. Hruscsov, John F. Kennedy, Mahátma Gandhi, Mao Ce-tung. Kronológia: 1945 az ENSZ létrejötte, 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása. Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Közel-Kelet, Izrael Észak- és Dél-Korea, Vietnam, Kuba, Afganisztán.	– A második világháború után kialakult világrend áttekintése. – A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásainak felidézése. – A két német állam létrejötte folyamatának és következményeinek bemutatása. – Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása. – A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai rendszerének összehasonlítása.

Háborútól forradalomig	4	Fogalmak: népbíróság, háborús bűnös, földosztás, államosítás, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szalámitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, Államvédelmi Hatóság (ÁVH), tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat. Személyek: Tildy Zoltán, Kovács Béla, Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit. Kronológia: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra, 1949 kommunista alkotmány. Topográfia: Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk Hortobágy.	– Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása. – A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét példákkal alátámasztva. – Annak felismerése, hogy Magyarország szovjet megszállása miként határozta meg az ország sorsát. – A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján. – A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon. – A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása különböző források segítségével.
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	2	Fogalmak: MEFESZ, pesti srácok, Molotov-koktél, munkástanács, sortüzek. Személyek: Gerő Ernő, Maléter Pál, Nagy Imre, Iván Kovács László, Pongrátz Gergely, Kádár János. Kronológia: 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, 1956. november 4. a szovjet támadás. Topográfia: Kossuth tér és Corvin köz (Budapest), Mosonmagyaróvár, Salgótarján.	– Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak és főbb fordulópontjai-nak bemutatása. – 1956 szimbólumainak értelmezése. – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggéseinek bemutatása. – A forradalom és szabadságharc értékelése.

A kádári diktatúra	2	Fogalmak: Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), munkásőrség, Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, III/III. ügyosztály, tervgazdaság, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, gulyáskommunizmus, „három T”. Kronológia: 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.	– A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téeszesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával. – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején. – A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.
A kétpólusú világ és felbomlása	4	Fogalmak: jóléti állam, prágai tavasz, Szolidaritás. Személyek: Nicolae Ceauşescu, Mihail Sz. Gorbacsov, Lech Wałęsa, VI. Pál, II. János Pál, Ronald Reagan, Helmuth Kohl. Kronológia: 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.	– A fogyasztói társadalom és a jóléti állam jellemzőinek és problémáinak felidézése. – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban. – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki mozgalmak jelentőségének bemutatása. – A délszláv háború okainak feltárása. – A közép-európai régió államai változásának nyomon követése térképen.

A rendszerváltoztatás folyamata	3	Fogalmak: adósságspirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal, rendszerváltoztatás, visegrádi együttműködés, privatizáció, kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás. Személyek: Pozsgay Imre, Németh Miklós, Horn Gyula, Antall József, Göncz Árpád, Orbán Viktor. Kronológia: 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.	– A szocializmus válságának elemzése (külső és belső tényezők feltárása) Magyarországon. – A magyarországi rendszerváltoztatás főbb állomásainak felidézése. – A gazdasági rendszerváltoztatás legfontosabb kérdéseinek áttekintése és értékelése. – A gazdaság és a társadalom átalakulása főbb tendenciáinak megfigyelése grafikonok és adatsorok alapján. – A kádári diktatúra és az új demokratikus rendszer összehasonlítása.
A világ a 21. században	4	Fogalmak: modern kori migráció, multikulturalizmus, párhuzamos társadalom, népességrobbanás, iszlamizmus , terrorizmus, globalizáció.	– A világgazdaság résztvevőinek elhelyezése a globális térben. – A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján. – A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése. – A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése. – A népességrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése. – A migráció okainak feltárása (a gazdasági bevándorlás és a menekültkérdés esetében). – Válsággócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).

Magyarország a 21. században	2	Fogalmak: közvetett és közvetlen demokrácia, integráció, euró, Európai Unió, Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény. Személyek: Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők). Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 1999 Magyarország belép a NATO-ba, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése. Topográfia: Brüsszel.	– Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése. – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása különböző források alapján. – A rendszerváltoztatás óta parlamentbe jutott fontosabb pártok politikai profiljának és céljainak áttekintése. – Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO és az Európai Unió működésének ismeretében. – Eltérő álláspontok bemutatása az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről. – Érvelés a közép-európai együttműködés mellett.
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	2	Fogalmak: kitelepítés, Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció,. Személyek: Esterházy János, Márton Áron, Tőkés László. Kronológia: 1944–1945 magyarellenes atrocitások, 1990 fekete március. Topográfia: Csúrog, Jarek, Duna-delta, Marosvásárhely, Székelyföld.	– A határon túli magyar nemzeti közösségek küzdelmeinek áttekintése Trianontól napjainkig. – A kisebbségben élő magyarság egy kiemelkedő személyiségének bemutatása. – A magyarországi németek kitelepítésének felidézése források alapján. – A magyarországi romák helyzetének, problémáinak bemutatása napjainkban.
Szabadon felhasználható órakeret	6		

Vizuálls kultúra fakultácló

Évfolyam:	11.		
Óraszám:	144		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Ismerkedés, bemutatkozás, célkitűzés	2	Bemutatkozás, kapcsolatteremtés, egyéni célok kitűzése	Anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája; beszédértés, beszédkészség, fogalmazási készség, önszabályozás, önfejlesztés, önreflexiós képesség, szabad véleményalkotás
Elméleti áttekintés	16	Őskor művészete, a művészet keletkezése Ókori kelet művészete Az ókori görög művészet: Olympia - Hera templom, Olímpia - Zeusz templom, Parthenon - Akropolisz, Pheidiasz - Palasz Athéné szobra, Müron- Diszkoszvető, Polükleitosz - Lándzsavivő, Római művészet: Titus diadalíve, Colosseum, Constantinus diadalíve, Brutus arcképe, Augustus Reneszánsz: Filippo Brunelleschi, Michelangelo Buonarroti, Fra Angelico, Fra Filippo Lippi Sandro Botticelli. Korai és érett középkor. Barokk: reformacio - ellenreformació hatása a művészetre. Giovanni Lorenzo Bernini - Perszephoné elrablása / Szent Teréz extázisa / Négy folyó kútja. Szent Péter tér. Loyolai Szent Ignác Bencés templom. Michelangelo Merisi da Caravaggio: Máté elhívatása/ Szent Pál megtérése. Nicolas Poussin. Peter Paul Rubens. Diego Velázquez.	Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Szövegértési kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége. Esztétikai művészeti tudatosság fejlesztése. emlékezőkészség fejlesztése. Más kultúrák megismerése. A vizuális művészetekkel kapcsolatos ismeretek, szókincs gyarapítása.
		Ókori kelet művésze	
		Az ókori görög művészet: Olympia - Hera templom, Olímpia - Zeusz templom, Parthenon - Akropolisz, Pheidiasz - Palasz Athen	

Tanulmányrajzok	36	Kísérletek különböző rajzeszközökkel: Ugyanaz az ábra különböző eszközökkel. A hatáskülönbségek megvizsgálása. Puha és kemény ceruzák nyomhagyása, a vonal mint értelem és érzelem hordozója. A vonal mint élőlény: életjelenségek, történések kifejezése különböző vonalfajtákkal. Szögletes testek, hengeres testek, drapéria, csendélet. Tagoltabb testesebb formák ábrázolása az arányok, a belső szerkezet, a színviszonyok szem előtt tartásával. Nagy léptékű modellbeállítás részleteinek tanulmányozása. Tónusos rajz készítése, majd újabb rajzon átfordítás az eredeti negatívjára. Összetett természeti forma részletező analízise: értelmező vázlat, részekre bontás, kiegészítés, fázisrajzok, szintvonalak, hossz- és keresztmetszetek. Felhasználásuk szemléltető ábrák készítéséhez	A megfigyelőképesség fejlesztése. A koncentrálóképesség fejlesztése. A vizuális megjelenítőképesség fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A személyes preferenciák tudatosítása. A manuális készség fejlesztése.
A térmélység érzékeltetésének módjai, Perspektíva, Belső tér	24	Takarás, előtér-háttér, fény-árnyék, vetett árnyék. Az előtér-háttér érzékeltetése takarással: személyes élményen alapuló témák képi feldolgozása különös tekintettel az előtér és a háttér látványos megkülönböztetésére. Egymásra rajzolt tárgyak vagy geometrikus formák festése két változatban: először úgy, hogy az térmélységet fejezzen ki; másodszor úgy, mintha a tárgyak átlátszóak lennének. Beszélgetés a feladathoz kapcsolódó művekről A vetett árnyék. Téri helyzetek megjelenítése különböző ábrázolási rendszerek használatával és transzformálásával (pl. látvány reprodukálása vetületi ábrázolásból perspektivikus vagy axonometrikus megjelenítéssel). Az önárnyék és a vetett árnyék művészi kifejező elemként történő alkalmazása (pl. megvilágítás megváltoztatásával létrehozott változások megjelenítése grafikai, fotós eszközökkel). Ábrázolási konvenciók megfigyelése és értelmezése a művészet történetében, illetve az adott vagy választott megjelenítési cél érdekében reprodukálása az alkotó munkában.	A formai és térbeli problémák meglátása. A vizuális jelenségekkel kapcsolatos szókincs gyarapítása. Az alkotóképesség fejlesztése. A vizuális kifejezőképesség fejlesztése. Élményszerű ismeretszerzés.
Színtani ismeretek:	24	Gondolati tartalmak, információk képi sűrítése. Képi kompozíciók alkotása látványrészletek kivágásával. értelmezhető részletek kiemelése környezetünkből.	A vizuális kifejezőképesség fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A személyes preferenciák

		Érzelmek, hangulatok megfogalmazása. A fények és színek érzelmeket, lelkiállapotokat kifejező szerepe. A részletekből önálló képi kompozíció festése szubjektív színhasználattal. Vizuális-asszociatív analízisek, téri, formai és színtanulmányok. A térhatás és a síkban tartás tartalmi szerepe festészeti, grafikai és fotóművészeti alkotásokban. Ugyanazon beállítás alapján két változat festése: a teresség hangsúlyozásával, majd síkszerűen.	tudatosítása. Élményszerű ismeretszerzés. A problémamegoldó képesség fejlesztése.
Önálló kreatív témafeldolgozás	28	Szabadon választott téma feldolgozása a szerzett ismeretek alapján.	A vizuális kifejezőképesség fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A problémamegoldó képesség fejlesztése. Önálló témafeldolgozás, önkifejezés fejlesztése. Kreativitás fejlesztése.
Szabadon felhasználható órák	14		

Évfolyam:	**12.**		
Óraszám:	**120**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Ismerkedés, bemutatkozás, célkitűzés	2	Bemutatkozás, kapcsolatteremtés, egyéni célok kitűzése	Anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája; beszédértés, beszédkészség, fogalmazási készség, önszabályozás, önfejlesztés, önreflexiós képesség, szabad véleményalkotás

Elméleti áttekintés	20	Rokokó Klasszicizmus: Jean François Chalgrin - Odeon színház/ Napóleon diadalív. Hild Jozsef - Esztergomi bazilika / Deák téri evangelikus templom. Jean Auguste Ingres. Jacques- Louis David. Romantika: Eugène Delacroix. William Turner. Francisco Goya. Realizmus: Gustave Courbet. Theodore Rousseau - Jean-François Millet - Kalászszedők / Magvető / Angelus. Ivan Nyikolajevics Kramszkoj - Krisztus a pusztában. Munkácsy Mihály - Siralomház / trilógia. Impresszionizmus: Édouard Manet - Zene a Tuilériák kertjében / Reggeli a szabadban / Olympia. Claude Monet - Camille / Zöld ruhás nő / A nő napernyővel / Nő a kertben / Tavirózsák. Pierre-Auguste Renoir - Bál a Moulin de la Galette / A hinta. Vincent van Gogh - Napraforgók / Éjjeli kavezo / Önatckép / Van gogh szobája. Szecesszió. Szürrealizmus: Salvador Dalí - Szent Antal megkísértése / Idő múlása / Vérző rózsák / Gala / A nagy masztur-bátor / Geopolitikai gyermek figyeli az uj ember szuleteset / Tristan es izolda / Hitleri rejtely A XX. Század művészete: dadaizmus: Tristan Tzara. Marcel Duchamp.	Erkölcsi érzék fejlesztése. Hagyományok és szokások értelmezése és átértelmezése. Beszédkészség fejlesztése. Szövegértési kompetencia fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége. Esztétikai művészeti tudatosság fejlesztése. emlékezőkészség fejlesztése. Más kultúrák megismerése. A vizuális művészetekkel kapcsolatos ismeretek, szókincs gyarapítása.
Tanulmányrajzok	4	Kroki: gyors, időhatáros (1-10 perces) rajz készítése emberi mozdulatokról, a részletek figyelmen kívül hagyásával csak a lenyegi elemek kiemelésével.	Élményszerű ismeretszerzés. A megfigyelőképesség fejlesztése. A manuális készség fejlesztése. A koncentrálóképesség fejlesztése.
	30	Portré rajzolás alapjai. Szem, orr, száj, fül nagyított tanulmányrajzok. Portré lépésről lépésre modell után: felvázolás - tónusozás kezdete - bővített tónús-skála felhasználása - személyiségjegyek kialakítása - vegső simítások.	

	30	Akt rajzolás lépési: mérések segítségével vázlat készítés - kontúrok megrajzolása - tónusozás kezdete - bővített tónús-skála felhasználása - vegső simítások. Test részletek (kéz, láb, hát, mell, csípő..stb) felnagyított tanulmányrajza	
Önálló kreatív témafeldolgozás	20	Szabadon választott téma feldolgozása a szerzett ismeretek alapján.	A vizuális kifejezőképesség fejlesztése. Az alkotóképesség fejlesztése. A problémamegoldó képesség fejlesztése. Önálló témafeldolgozás, önkifejezés fejlesztése. Kreativitás fejlesztése.
Összegzés, lezárás	2	Élmények összegzése, egyéni célok felülvizsgálata	Anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája; beszédértés, beszédkészség, fogalmazási készség, önszabályozás, önfejlesztés, önreflexiós képesség, szabad véleményalkotás
Szabadon felhasználható órák	12		

Választható tantárgyak

A II. világháború csatatereI

Évfolyam:	9ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési célok**
A lengyelországi csata	2	F: Molotov–Ribbentrop-paktum, villámháború, furcsa háború, Maginot-vonal, tengelyhatalmak N: Molotov, Ribbentrop É: 1939. augusztus 23., 1939. szeptember 1., 1940. május , T: balti államok, Besszarábia, Finnország F: Barbarossa-hadművelet, moszkvai csata É: 1941. június 22. T: Leningrád F: szövetségesek N: Friedrich Paulus, Erwin Rommel, Bernard Montgomery É: 1943 T: Sztálingrád, Kurszk, El-Alamein F: szövetségesek, Berlin–Róma-Tokió-tengely, tengelyhatalmak N: Franklin Delano Roosevelt É: 1941. december 7., 1942. június T: Pearl Harbor, Midway-szigetek F: terrorbombázás N: Dwight D. Eisenhower, Hirohito császár É: 1944. június 6., 1945. május 9., 1945. augusztus 6., 1945. augusztus 9., 1945. szeptember 2. T: Normandia, Jalta, Iwo Dzsima, Hiroshima, Nagaszaki F: megszállás, gettó, deportálás, vészkorszak N: Bárdossy László, Werth Henrik, Kállay Miklós, Sztójay Döme,	A tanuló ismeri az újfajta hadviselés jellegzetességeit és azok hatásait, a hátországot, a civil lakosságot sem kímélő modern totális háború jellemzőit és a tömegpusztító hadászati eszközök használatát.
A téli háború	2		
Skandinávia német megszállása	2		
A franciaországi csata	2		
Az angliai csata	2		
A kínai-japán háború 1941 végéig	2		
Az észak-afrikai csata	2		
A balkáni invázió	2		
A Barbarossa-hadművelet	2		
Támadás Pearl Harbor ellen	2		
Az atlanti csata	2		
A sztálingrádi csata	2		
A II. magyar hadsereg harcai a keleti fronton	2		
A Midway-i csata	2		
A tunéziai csata	2		
A kurszki csata	2		
A légi háború Németország felett	4		
A guadalcanali csata	2		
A monte-cassinoi csata	2		
A mariana szigeteki csata	2		
A normandiai csata	3		

A Bagration-hadművelet	2	Adolf Eichmann, Raoul Wallenberg, Szálasi Ferenc É: 1941. június 26., 1942-1944, 1943. január, 1944. március 19., 1944. április, 1944. október 15-16., 1945. február, 1945. április, T: Kassa, Don-kanyar, Voronyezs, Kamenyec-Podolszkij, Auschwitz	
A Leyte-öböli csata	2		
Az ardenneki offenzíva	2		
A magyarországi hadműveletek	2		
Az Iwo Dzsima-i csata	2		
A berlini csata	2		
Az okinavai csata	2		
A mandzsúriai invázió	2		
Légi háború Japán felett	4		
Szabadon felhasználható órakeret	7		

A világtörténelem sorsfordító ütközetei

Évfolyam:	9ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési célok**
A kádesi csata	2	Fogalmak: lovasság, gyalogság, tüzérség, harci szekér, phalanx, légió, lovag, janicsár, muskéta, pika, a lőfegyverek és tűzfegyverek fajtái, harci repülőgépek fajtái, karakk, galleon, sorhajó, korvett, fregatt, deszant, gerillataktika, totális háború Személyek: II. Ramszesz, II. Muvatallisz, III. Alexandrosz, III. Dareiosz, Publius Cornelius Scipio, Hannibál, Vercingetorix, Julius Caesar, Kleopátra, Augustus, Antonius, Attila hun király, Aetius, Martell Károly, I. Vilmos, II. Harold, Luxemburgi Zsigmond, I Bajazid, Timur Lenk, V. Henrik, V. Károly, I. Ferenc, I. Erzsébet, II. Fülöp, Gusztáv Adolf, Savoyai Jenő, XIV: Lajos, John Churchill, I Nagy Péter cár, XI. Károly, George Washington, Lord Cornwallis, Horatio Nelson, Napóleon, Mihail Kutuzov, Arthur Wllesley, Wellington hercege, III. Napóleon, Robert E. Lee, Vö Nguyen Giap Kronológia: Kr.e. 1274. a kádesi csata, Kr.e. 331 a gaugamélai csata . Kr.e. 202. a zámai csata, Kr.e. 54 az alesiai csata, Kr.e. 31. az actiumi csata, 451 a catalaunumi csata, 732. a poitersi csata. 1066 a hastingsi csata, 1187 a hattini csata, 1396 a nikápolyi csata, 1402 az ankarai csata, 1410 a grünwaldi csata, 1415 az azincourti csata, 1525 a páviai csata, 1588 az armada pusztulása, 1634 a nördlingeni csata, 1704 a höchstadti csata, 1709 a poltavai csata, 1781 a yorktowni csata, 1805 a trafalgari csata, 1812 a borogyinói csata, 1815 a waterlooi csata, 1859 a solferinoi csata, 1863 a gettysburgi csata, 1870 a sedani csata, 1916 a somme-i csata és a verduni vérszivattyú, 1954 a dienbien phui csata, 1973 tankcsata a Golán-fennsíkon, 1979-1989 az afganisztáni háború, 1991 a sivatagi vihar Topográfia: a felsorolt csaták földrajzi környezete	A választott tantárgy keretein belül tanulói kiselőadások, valamint hadtörténeti munkák és egyéb történelmi források közös elemzésével tárjuk fel az összecsapások lefolyásának körülményeit, tárjuk fel a győzelem és vereség közti különbség okait. A tanulók ismerik, hogy melyek voltak azok a csaták, amelyek alapvetően befolyásolták az emberi civilizáció fejlődésének irányát és minőségét. Tisztában vannak egy-egy ütközet történelmi kontextusával, ismerik a szemben álló hadseregek felszereltségét, taktikáját, nagyvonalakban az őket kiállító hatalmak hadszervezetét meghatározó államszervezetét.
Gaugamélai csata	2		
Zámai csata	2		
Alesiai csata	2		
Actiumi csata	2		
Catalaunumi csata	2		
Poitersi csata	2		
Hastingsi csata	2		
Hattini csata	2		
Nikápolyi csata	2		
Ankarai csata	2		
Grünwaldi csata	2		
Azincourti csata	2		
Páviai csata	2		
Az armada pusztulása	2		

Nördlingeni csata	2		
Höchstadti csata	2		
Poltavai csata	2		
A yorktowni csata	2		
A trafalgari csata	2		
A borogyinói csata	2		
A waterlooi csata	3		
A solferinoi csata	2		
A gettysburgi csata	2		
A sedani csata	2		
A somme-i csata és a verduni vérszi-vattyú	4		
A dien-bien phui csata	2		
Tankcsata a Golán-fennsíkon	2		
Az afganisztáni háború	4		
A sivatagi vihar	2		
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Angol irodalom

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10. évfolyam		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak, írók, költők**	**Fejlesztési célok**
1. Olvasott szöveg értése	**20**	köznyelvi és irodalmi szövegek értelmezése	A tantárgyat választó tanulók életkorának, szintjének és érdeklődésének megfelelő differenciált, angol nyelvű köznyelvi és irodalmi szövegek olvasása, megértése. A szövegértési készségek fejlesztése (információk lokalizálása, lényegi információk kiemelése), a szövegek értelmezésén keresztül az angol nyelv sajátosságainak megismerése, a tanulók szókincsének bővítése.
2. Bevezetés az irodalomba	**13**		
2.1. Költészet	5	lírai műfajok, költői eszközök	A különböző irodalmi műfajok és azok sajátosságainak megismerése angol nyelvű művekből vett részletek alapján.
2.2. Próza	4	prózai műfajok, elbeszélőtípusok, szereplőtípusok, időszerkezet	
2.3. Dráma	4	drámai műfajok, a drámai művek sajátosságai	
3. Angol nyelvű irodalmi művek	**32**		
3.1. A középkori angol irodalom	6	Beowulf, Geoffrey Chaucer	az irodalmi és történelmi korszakok jellegzetességeinek, legnagyobb alakjainak és műveinek megismerése, elemzése
3.2. Az angol reneszánsz	10	William Shakespeare, Christopher Marlowe	
3.3. Oliver Cromwell és a Restauráció korának irodalma	2	John Milton	
3.4. A 18. század irodalma	6	Daniel Defoe, Jonathan Swift, Henry Fielding	
3.5. A romantika irodalma	8	Walter Scott, Robert Burns, William Blake, William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge, George Gordon Byron, Percy B. Shelley, John Keats, Mary Shelley, Washington Irving, Edgar Allan Poe	
Szabadon felhasználható órák	**7**		

Angol világ

Évfolyam:	**Nyek, 9., 10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Szemelvény a célország(ok) nevezetességeiből	8	Természeti érték, nemzeti örökség, világörökség, nemzeti park, történelmi örökség, építészet	A tanuló ismeri a kiválasztott természeti vagy történelmi nevezetesség főbb jellemzőit és történetét, több hasonló nevezetességgel össze tudja hasonlítani
2. Szemelvény a célország(ok) szokásaiból	8	Szokás, tradíció, nemzeti hovatartozás	A tanuló ismeri a kiválasztott szokások hátterét, az azokhoz kötődő speciális jellemzőket, be tud számolni azok hasonlóságairól és különbségiről a magyar szokásokhoz viszonyítva
3. Szemelvény a célország(ok) ünnepeiből	8	Ünnep, család, hagyományok, szimbólumok, fogyasztói társadalom	A tanuló ismeri a kiválaszott ünnepek történelmi hátterét, az ünnephez kötődő szokásokat. Össze tudja hasonlítani a kiválaszott ünnepeket saját ünnepeivel. Érvelni tud az ünnepek szerepéről a családok és a társadalom szempontjából.
4. Népcsoportok, őslakosok	8	Népcsoportok, őslakosok, kisebbség, többségi társadalom, népirtás, szegregáció, integráció, asszimiláció, lokális problémák, globalizáció	A tanuló ismeri a kiválaszott népcsoport(ok) hátterét, történetét és jelenlegi helyzetét. A népcsoportok életmódját össze tudja hasonlítani saját életmódjával. Ismeri a lokális problémákat és a globalizáció hatásait a kisebbségi népcsoportokra. Különbséget tud tenni szegregáció, integráció és asszimiláció között.
5. Társadalom	17	Iskolarendszer, étkezési szokások, szabadidős tevékenységek, sport, társadalmi problémák	A tanuló összefüggéseket tud keresni a kialakult életmódok és a lokális sajátosságok között. Fel tudja mérni a jellegzetességek jelentőségét a társadalom és az egyén életében.
6. Szemelvény a célország(ok) történelméből	8	Államforma, háború, társadalmi változás	A tanuló el tudja helyezni térben is időben a tanult történelmi jelenséget, ismeri azok okait, lefolyását és következményeit. Össze tudja hasonlítani az(oka)t saját történelmével.

7. Szemelvény a célország(ok) művészetéből	8	Zene, irodalom, film, képzőművészet	A tanuló képes eredeti nyelven írott irodalom olvasására és elemzésére. Érti a színház szerepét a társadalomban és az irodalom közvetítésében. Összehasonlító elemzést készít film és írott művek kapcsolatáról. Ismeri a főbb múzeumok kiemelkedő kiállítási tárgyait, azokat el tudja helyezni térben és időben. Jártas a kiválasztott zenei és képzőművészeti alkotásokról célnyelven kommunikálni.
Szabadon felhasználható órák:	7		

Az ember

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Az ember helye az élőlények között	1	állat fogalma, az emlősök rendszere	kritikai gondolkodás, empatikus készség, szövegértési és -alkotási kompetencia fejlesztése, toleranciára és elfogadásra nevelés
Legközelebbi rokonaink	4	orángután, gorilla, csimpánz, bonobó jellemzői	
Az emberelődök	4	Australopithecusok, Homók jellegei	
Emberi jellegek kialakulásának evolúciós magyarázatai	4	mitokondriális Éva, Y kromoszómás Ádám, bőrlécrendszer	
Az ember biodiverzitása	6	rasszok, rasszbéli különbségek	
A fajbiológia és a rasszizmus	2	rasszizmus fogalma, állásfoglalás a rasszok egyenlősége mellett	
Az ember embrionális fejlődése, a terhesség és a szülés	8	a terhesség szakaszai, az egyedfejlődés állomásai, a terhesség biológiája, a szülés szakaszai és hormonális szabályozása	
A serdülőkor	6	a serdükor jellemzői, a növekedési lökés	
Az ember metrikus jellegei, a testösszetétel és a testalkat	8	testösszetétel vizsgálata, testalkattípusok, az emberi csontváz, nemi különbségek	
Az ember és a genetika: családkutatás, ikervizsgálatok	4	egypetéjű, kétpetéjű ikrek, genetikai tanácsadás, kromoszómarendellenességek, családfaelemzés	
A csoportban élő ember	4	csoportnormák, a csoport jellemzői, szociálpszichológiai alapismeretek	
Az ember szexualitása	4	ivari dimorfizmus, váltivarúság, a szaporító szervrendszer felépítése és működése, a homoszexualitás	
Az emberi kultúra	6	szokások és hiedelmek, nyelvtanulás, a beszéd és a nyelv	
Az emberi társadalom	4	szocializáció, szabályok és normák, empátia, agresszió, háború	
Szabadon felhasználható órák száma	7		

Biológia stúdium

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Plazmolízis vizsgálata	3	A mikroszkóp részei. A hagyma felépítése, funkciója, előfordulása. A plazmolízis típusai. Nyúzatkészítés.	logikus gondolkodás, természettudományos és matematikai kompetencia fejelsztése, szövegértési és alkotási kompetencia fejlesztése, alapvető méréstani, gyakorlati ismeretek elsajátítása, önálló alkalmazása
Az orvosi szén felületi megkötőképessége	2	Az adszorpció és szerepe az élő szervezetben.	
A nyál emésztő működése	3	Emésztőnedvek, emésztőenzimek. Makromolekulák és emésztésük. Az emésztőrendszer felépítése.	
A szén-dioxid kimutatása	2	A légzés és folyamatai. A biológiai oxidáció.	
Az epe működésének vizsgálata	3	Emulgeálás. Emésztőnedvek, emésztőenzimek. A máj feladata. Makromolekulák és emésztésük. Az emésztőrendszer felépítése.	
A keményítő vizsgálata	3	A szénhidrátok és emésztésük. Kaparékkészítés.	
A keményítő kimutatása	2	A szénhidrátok és emésztésük. Lugol-oldat.	
A fehérjék kimutatása, kicsapási reakciók	3	A kicsapás fajtái. Xantoprotein-próba és Biuret-reakció.	
A sejtmag vizsgálata	2	A mikroszkóp fajtái. Az eukarióta sejt felépítése.	
A sejtfal és a sejtplazma vizsgálata	2	A sejtfal és a plazma felépítése, szerkezete. A növényi, állati sejtek, gomba- és baktériumsejtek összehasonlítása.	
A zöld színtestek vizsgálata	2	A színtestek felépítése és működése. A fotoszintézis folyamata.	
A papucsállatka és az amőba megfigyelése	2	Az egysejtű eukarióták csoportjai. Sejtszervecskék. A kompetitív kizárás elve. Az endoszimbionta elmélet.	
A zöld szemes ostorosmoszat és az élesztőgomba megfigyelése	2	Az egysejtű eukarióták csoportjai. Sejtszervecskék. Az endoszimbionta elmélet. Az élővilág törzsfejlődésének áttekintése.	
A fejespenész és a fonalas zöldmoszat megfigyelése	2	A gombák csoportjai. Micélium, hifa, tömlő és bazídium fogalma. A spóra.	

Lombosmoha megfigyelése	4	A mohák testfelépítése. A növények testszerveződése. A növények csoportjai.	
Zárványok vizsgálata	2	Nyúzatkészítés. A növényi anyagcsere folyamatai. A növényi anyagcsere-végtermékek.	
A gázcserenyílás vizsgálata	2	A növények gázcseréje. A sztóma és a felépítése. A sztóma működése. Ozmózis és diffúzió.	
A víz útja egy zárvatermő növényben	2	A növényi szövetek. A szállítószövet felépítése és működése. A vízmozgást befolyásoló tényezők. A vízkultúrás kísérlet és a Liebig-féle minimumtörvény.	
A lomblevél szövettani felépítése	3	A növényi szövetek. A levelek típusai és jellemzői. Módosult levelek.	
A fás szár szövettani felépítése	3	A növényi szövetek. Az évgyűrűk kialakulása. A kambium és működése. A szár típusai. Módosult szárak.	
Többrétegű elszarusodó laphám vizsgálata	2	Az állati szövetek típusai. A hámszövetek típusai. Az emberi bőr felépítése.	
Harántcsíkolt izomszövet vizsgálata	2	Az izmok típusai, az izomszövetek. Az izom felépítése. Az izomműködés molekuláris biológiai alapjai. Az ATP.	
A csontszövet vizsgálata	2	A csontok összetétele. A csontok típusai. A csontszövet jellemzőinek kísérleti vizsgálata. A csontritkulás és kialakulásának okai.	
Az idegszövet vizsgálata	2	A neuron felépítése. Ingerületvezetés, nyugalmi és akciós potenciál. A szinapszisok. A piramissejtek.	
Az emberi vér és a békavér összehasonlítása	2	A vér felépítése. Az ember vérkeringésének áttekintése. A vércsoportok.	
A gyomornedv hatásának vizsgálata	2	Az emésztőrendszer felépítése. Makromolekulák. A gyomor felépítése, a gyomornedv összetétele és a fehérjék emésztése.	
Vakfoltvizsgálat	2	A szem felépítése. A vakfolt. A látóideg és a látópálya. A csapok és a pálcikák.	

Térdreflex vizsgálata Szabadon felhasználható órák száma	2 7	Az idegrendszer felépítése. A gerincvelő és működése. A reflexek fajtái. Reflexív és reflexkör. Öröklött magatartásformák.	

Csillagászat

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A csillagászat története	8	Arisztotelész, Platón, kalendárium, geocentrikus modell, heliocentrikus modell, Kopernikusz, Kepler, Newton	Történelmi ismeretek bővítése, különböző korok technológiájának ismerete, logikus gondolkodás fejlesztése.
A Naprendszer	10	gravitáció, bolygók, csillagkeletkezés, SI mértékegységek, csillagászati mértékegységek, Hidrogén, Hélium, napfizika, napkitörés, napszél, UV-sugárzás, napenergia, Kepler-törvények	Energiatakarékos attitűdre és egészségtudatosságra nevelés, tájékozódóképesség fejlesztése.
Űrcsillagászat	6	NASA, Apollo-küldetések, rakéta-elv, V-2, űrszonda, műhold, Starlink, SpaceX	Mindennapjaink technológiájának használata/ismerete, "Hogy működik a mobilnet?"
Csillagfejlődés	10	szín-magnitúdó diagram, színképtípusok, elektromágneses spektrum, frekvencia, hullámhossz, fénysebesség, csillagegyensúly, fehér törpe, fekete törpe, szupernóva, neutroncsillag, fekete lyuk, relativitáselmélet	Fizika ismeretek, logikus gondolkodás fejlesztése.
Modern kozmológia	6	ősrobbanás, táguló univerzum, galaxis, lokális csoport, mikrohullámú háttérsugárzás, elfajult univerzum	Fizika ismeretek, logikus gondolkodás fejlesztése.
Csillagképek	8	cirkumpolaritás, láthatóság, északi égbolt, déli égbolt, mitológia	Tájékozódóképesség fejlesztése, mitológiai ismeretek bővítése.
Tájékozódás az égbolton	11	horizontális koordináta-rendszer, egyenlítői koordináta-rendszer, deklináció, rektaszcenzió, azimut, óraszög, zenit, nadír, pólus, trigonometria, gömbháromszögek	Térlátás fejlesztése, matematikai ismeretek bővítése, tájékozódás fejlesztése.
Csillagászati távcsövek	6	rádiótávcső, űrtávcső, Newton-távcső, Galilei-távcső, obszervatórium, domború/homorú lencse, gravitációs lencse	Korunk technológiájának ismerete, fizika ismeretek fejlesztése.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Dalszövegek elemzése

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Dalszövegek az egyénről	**5**	Identitás, individuum, szubjektum, szubjektív-objektív nézőpontok, dialógus,monológ, retrospektív, ritmus, rímpárok, tradíció, érték, metafora, szimbólum, toposz, metonímia, szegmentáltság, vers, dal.	Szövegelemzési szempontok megfogalmazása és magabiztos alkalmazása Szövegértési, szövegalkotási kompetencia, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése
Dalszövegek a szabadságról	**9**		
Dalszövegek a háborúról és a békéről	**5**		
Dalszövegek a vallásról, a hitről, Istenről	**5**		
Dalszövegek a szerelemről	**13**		
Dalszövegek a szexualitásról	**9**		
Dalszövegek az életről és a halálról	**5**		
Dalszövegek a politikáról	**5**		
Dalszövegek a társadalmi egyenlőtlenségekről	**9**		
Szabadon felhasználható órák száma	**7**		

Demokrácla

Évfolyam:	**9/ny-9-10**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Emberi jogok, gyerekjogok	4	Gyerekjogok az iskolában, általános emberi jogok.	együttműködési készség, kooperatív technikák, érveléstechnika, konfliktuskezelés, önreflexiós képesség, erkölcsi nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, önismeret és társas kultúra fejlesztése
Politikai rendszerek	5	Patriarchális/matriarchális rendszerek, autokrácia, egyéb politikai rendszerek.	
Demokrácia fajtái	4	Közvetlen/közvetett/likvid demokrácia.	
Közösségen belüli folyamatok szociálpszichológiai vizsgálata, azok hatása egy demokratikusan működő közösségre, az azon belüli döntéshozásra	8	Bámészkodó hatás, börtönkísérlet, befolyásolás, kommunikációs csapdák.	
Történelmi példák, valamint mindennapi helyzetek vizsgálata	8	Döntéshozási helyzetek kis- és nagy csoportban régen és most.	
A múlt, a jelen és a jövő rendszerei	8	Észak-Korea, Oroszország, Törökország, EU, USA és egyéb országok/közösségek politikai rendszerei régen és most.	
Szervezett viták	8	Vitakultúra, érvelés, meggyőzés, alkalmazkodás, konfliktus.	
Látogatások demokratikus intézményekben, civil szervezeteknél	4	Lapos demokráciák, Kürttanács.	
Filmvetítések	8	12 dühös ember, A hullám.	
Közéleti szereplőkkel, politikusokkal való beszélgetések szervezése és lebonyolítása	8	Parlamenti és azon kívüli pártok képviselői, politikusok, közéleti szereplők.	
Szabadon felhasználható órák	7		

Diplomácia

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A modern nemzetközi kapcsolatok történeti összefüggésben	4	világtörténelmi események, azok kontextusa	állampolgárságra nevelés, demokráciára nevelés, demokratikus és állampolgársági ismeretek elmélyítése, kritikus gondolkodás fejlesztése, alapvető jogi ismeretek növelése, globalitás és lokalitás jobb megértése
A nemzetközi rendszer	4	vesztfáliai világrend, diplomácia, bécsi egyezmény	
Az állam és az egyén szerepe	6	szuverenitás elméletek	
Kormányközi és nem kormányzati szervezetek	6	kormányközi és nem kormányzati szervezetek	
A nemzetközi jog jelentősége, szerepe	4	római jog, nemzetközi jog, nemzetközi szerződések, multilateralizmus	
A háborúk jelentősége	6	helyi és nemzetközi konfliktusok	
Globális problémák	8	globalizáció, terrorizmus, klíma-kérdések	
Jelentős nemzetközi szereplők	7	USA, G20, Közel-Kelet	
Az Európai Unió	6	integráció történet, bővítési kérdések	
Ázsia felemelkedése	4	demográfiai kérdések, India, Távol-Kelet	
Kína jelentősége	4	kínai gazdasági teljesítmény, egy ország-két rendszer	
A negyedik ipari forradalom jelentősége	4	digitalizáció, robotizáció, cyber tér	
Magyarország nemzetközi szerepe, lehetőségei	2	magyar diplomácia, magyar nemzetkzi kapcsolatrendszer	
Szabadon felhasználható órák	7		

Dráma

Évfolyam:	**9/ny-9-10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Bevezetés	4	Szabályjátékok, jelenet, akció, dikció.	Kreativitás, kooperativitás, koncentráció és kommunikációs készség fejlesztése. Ismeretek készségszintű alkalmazása. A színházi gondolkodás megalapozása. Az aktív szókincs bővítése.
a játék:koncentrációs és lazítógyakorlatok (szöveges és szövegmentes légzőgyakorlatok, relaxációs játékok, koncentrációs gyakorlatok az érzékelés-fejlesztés, a figyelemtartás és -megosztás, a memória-kapacitás fejlesztésére).			
Saját élmény: ön- és társismereti gyakorlatok (pl.: ismerkedő és megismerő játékok, interakciós gyakorlatok).			
A tér	10	Tér, helyszín, díszlet, kellék, szövegdíszlet.	Kreativitás, kooperativitás, koncentráció és kommunikativitás fejlesztése. Ismeretek készségszintű alkalmazása. Önállóság, jelenlét, stílusérzék, kapcsolatteremtési készség fejlesztése, improvizációs készség kibontakoztatása. A testtudat és a térérzékelés fejesztése.
a térre fókuszáló szabályjátékok,helyzet-gyakorlatok			
a tér vizsgálata			
A mozdulat	10	Utánzás, ritmus, ismétlődés, dinamika, tempo.	A differenciált feladatokon keresztül a dramatikus, mozgásos technikák és konvenciók tudatosítása és alklamazása.
szabályjátékok			
a mozdulat szerepe			

A hang	10	Ritmus, hang, hangképzés, beszédgyakorlatok, légzőgyakorlatok, a monológ és a dialóg, egyéni és párbeszédes szöveggyakorlatok, hangsúly, hanglejtés, hangerő.	Képesek legyenek a beszéd/megszólalás akusztikai szempontból történő vizsgálatára, megismerésére. A beszédhangok helyes képzésének technikáival való megismerkedés, a tempó és a hangerő és a szituáció egymásra hatásának tudatosítása, megfelelő alkalmazása.
Csináljunk színházat! helyzetgyakorlatok, dramatizálás egyéni és csoportos improvizációk A karakter	16	jelenet, feszültség, dramaturgia, konfliktus, tetőpont, megoldás, alaphelyzet, bonyodalom, színész, karakter, performansz, cselekmény,Stílus, karakter, viszonyok, feszültség, státusz, kontraszt, harmónia,diszharmónia, fokozás, variáció, arányosság, hatás.	Kreativitás, kooperativitás, koncentráció és kommunikativitás fejlesztése. Ismeretek készségszintű alkalmazása. Önállóság, jelenlét, stílusérzék, kapcsolatteremtési készség fejlesztése, improvizációs készség kibontakoztatása. Különféle konkrét és metaforikus kifejezőeszközök tudatos alkalmazása.
Dráma- és színháztörténet A színház kezdetei A görög, a reneszánsz és a klasszicista színház jellegzetességei	10	A rítus, a liturgia, a szertartás fogalma. Az ókori görög dráma. Tragédia és komédia. Moralitás, misztérium, mirákulum. Commedia dell' arte, farce. Színpadtípusok. Az alkotás célja, a nézői szokások változása. Az Akárki-dráma. Tipikus figurák, állandó karakterek, rögtönzés. Szituációs játékok. Shakespeare és Moliere színpada, színészei és drámái.	Különféle színházi korszakok, stílusok és műfajok felismerése és jellegzetességeik megfogalmazása. A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása. Alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használata. Szövegelemzési készségek, kirtikai és elemző gondolkodás fejlesztése. Az elsajátított információk játékos alkalmazása. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, tematikus nyelvhasználat, a rendszerezett tanuláshoz való viszony fejlesztése.
Dráma a XIX-XX - XXI. században	5	A drámaiatlan dráma.	Különféle színházi korszakok, stílusok és műfajok felismerése és jellegzetességeik megfogalmazása. A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása. Alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használata. Szövegelemzési készségek, kirtikai és elemző gondolkodás fejlesztése. Az elsajátított információk játékos alkalmazása. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, tematikus nyelvhasználat, a rendszerezett tanuláshoz való viszony fejlesztése.
Egyedül a színen		A vallomás, monológ, monodráma.	
A néző és a színész viszonya		Abszurd dráma/epikus dráma/modern dráma, katarzis.	

Szabadon felhasználható órák	7		

Elsősegély-egészségtan

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A bőr, személyes higiéné, a külső megjelenés összetevői, jelentése és hatása.	4	Bőrápolás, hajápolás, tisztálkodás,a bőr serdülőkori változásai. A bőr pigmentáltsága, napozás, szolárium hatásai. Mitesszer, pattanás, anyajegy, szemölcs, ekcéma, herpesz, pikkelysömör, vízhólyag, véraláfutás, vérhólyag, égési sérülések, melanoma. Plasztikai sebészet, tetoválás, testékszerek.	A személyi higiéné biztosításával, a bőr ápolásával és egészségmegőrzésével kapcsolatos életviteli és gyakorlati készségek fejlesztése.
Táplálkozás, az étrend fontossága, az emésztőrendszer egészsége.	6	Élelmiszereink, egészséges táplálkozás: mennyiség és minőség. Éhség, szomjazás, hányás, hasmenés, székrekedés, fogszuvasodás, gyomorrontás, gyomorhurut, gyomorfekély, epekő, májgyulladás, "vakbélgyulladás", botulizmus, szalmonellózis, féregfertőzések, elhízás, anorexia nervosa és bulimia.	Egészséges táplálkozás, egészségtudatos szemlélet, életmód, vélemény alkotás, érvelési- és vitakészség.
A testmozgás jelentősége - a csontok, izmok egészsége.	6	A testmozgás lehetőségei a prevecióban, az edzés típusai, a bemelegítés, lazítás, nyújtás jelentősége. A csontok, izmok egészségének vizsgálati módszerei. Csonttörés, gerincsérülés, rándulás, ficam, izületi gyulladás, bokasüllyedés, gerincferdülés, csípőficam, porckorongsérv, csontritkulás, izomhúzódás, izomsorvadás.	Testmozgás iránti igény erősödése, egészséges tesmozgás szabályainak ismerete, alkalmazása.

A keringési rendszer az immunrendszer és a vesék egészsége.	10	A keringési és kiválasztó szervrendszer egészségének megőrzése, vizsgálatának módjai, a testmozgás szerepe. Magas vérnyomás betegség, érelmeszesedés, visszértágulat, szívritmuszavar, embólia és trombózis, szívinfarktus, vérszegénység, vérzékenység. Allergia, láz. Hólyagurut, vesekő, veseelégtelenség, művesekezelés, veseátültetés, inkontinencia.	Az ismereteken alapuló döntéshozatali és cselekvési képesség fejlesztése.
A tüdő, a légutak egészsége, a dohányzás egészségkárosító hatása.	6	A légzési szervrendszer egészségének megőrzése, vizsgálatának módjai. Felső légúti fertőzések, légcsőhurut, hörgőgyulladás, tüdőgyulladás, mellhártyagyulladás, tuberkulózis, asztma, légmell, keszonbetegség, szilikózis, dohányzás és hatásai.	Egészségmegőrzésre irányuló attitűdök formálása, felelősségérzet erősödése.
Az emberi szexualitás, a nemi identitás, a férfi és női ivarszervek, a terhesség és a születés, az ember fejlődése.	9	Nemi identitás és szexuális orientáció. Hetero-, homo-, bi- és transz- és interszexualitás. A nemi szervek egészségének megőrzése, szűrések, vizsgálati lehetőségek, terhességi tesztek. Fogamzásgátlás, abortusz. Impotencia, meddőség, nemi úton terjedő fertőző betegségek. Mesterséges megtermékenyítés, lombikmódszer. Méhen kívüli terhesség, vetélés, koraszülés.	A felelős párkapcsolatok és nemi élet gyakorlását elősegítő attitűd.
A hormonrendszer és az idegrendszer egészsége.	6	A szabályozó szervrendszer egészségének megőrzése, a hormonszintek és az idegrendszer, érzékszervek működésének vizsgálata. Hormonok túl- vagy alultermelésének következményei, kezelésük. Fejfájás, migrén, agyrázkódás, epilepszia, agyi érkatasztrófák, szklerózis multiplex, Alzheimer-kór, Parkinson-kór. Nagyothallás, süketség, rövid- és távollátás, hályogok, színtévesztés, színvakság, szürkületi vakság, kancsalság.	Érzékszervek egészségének megőrzésével, fejlesztésével való tudatos foglalkozás.

Lelki és szociális egészség.	8	A lelki és szociális egészség fejlesztésének lehetőségei. Az ember testi és lelki változásai, személyiségfejlődése. Pszichés betegségek, lelki zavarok.	Önismeret mélyítése.
Elsősegélynyújtás.	10	Sebellátás, vérzések elállítása, eszméletvesztés, újra-élesztés, vízből mentés.	Elsősegélynyújtás és újraélesztésben való gyakorlottság, a megfelelő elsősegélynyújtási módszerek magabiztos alkalmazása.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Etika

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A mindenséget kutató ember	6	A vallás mint lelki jelenség, tudomány, művészet	A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó ismeretek bővülésének elősegítése és rendszereztetése.
Hit, világkép, világnézet	6	Az ember mint értékelő és erkölcsi lény; A nagy világvallások világképe; A nagy világvallások erkölcsi tanításai; Párbeszéd és együttműködés	Tények és vélemények elkülönítése; érvényes állítások és értékelések megfogalmazásának gyakorlása, fejlesztése. A nagy világvallások legfontosabb tanításainak megismertetése. A világértelmezések közötti párbeszéd fontosságnak elfogadtatása.
Alapvető etika	6	Az erkölcsi gondolkodás alapjai Tények és értékek. Ismeret, megértés, értékelés, elhatározás. Elmélet és gyakorlat. A társas lény: erkölcsi lény. A Másik szerepe az öntudatos én kialakulásában. Az erkölcsi gondolkodás fejlődése. Szokáserkölcs, hagyomány, törvény. A lelkiismeret szava. Példakövetés, tekintélytisztelet. A mások igazsága. Párbeszéd, vita, kétely. Értékkonfliktusok. Kötelesség és szabadság. A kanti kötelességetika és bírálata. A felelősség kérdése	Körüljárandó fogalmak: erkölcsi érték, értékítélet, gyakorlat, erkölcs, etika, öntudat, munka; hit, szeretet, kiválasztás, bűn, kegyelem; lelkiismeret, szabadság, kötelesség, törvény, megértés; felelősség, szándék, következmény, erény, boldogság, jellem, önigazolás.

Egyén és közösség	6	A kapcsolatok etikája; Társadalmi szolidaritás; Törvény és lelkiismeret; Uszítás, rágalmazás, az ember lealacsonyítása, az erőszak népszerűsítése, megtévesztő reklámok. Szavak és tettek: a nyilvános beszéd a tömegmédiumokban. Médiaetika. Hazaszeretet; Többség és kisebbség Az etnokulturális csoportok, nemzetiségek és vallási kisebbségek, illetve a többségi társadalom közti konfliktusok, az együttélés erkölcsi problémái, rasszizmus, kirekesztés.	Az alábbi fogalmak megismerése: Család, felelősség a társainkért, hűség, szeretet, szerelem; erkölcsi érték, erény, boldogság, jellem; törvény, törvénytisztelet, emberiesség, polgári engedetlenség; nemzet, identitás; nacionalizmus, sovinizmus, együttélés, idegengyűlölet, antijudaizmus, antiszemitizmus, genocídium, hátrányos megkülönböztetés, kisebbség; nemzetiség, igazságosság, szolidaritás, önkéntesség.
Korunk kihívásai	6	A tudományos-technikai haladás etikai kérdései Az emberi cselekvés megváltozott természete. Technika és etika. A tudósok felelőssége. Bioetika Születés és halál. Családtervezés. Mesterséges megtermékenyítés. Béranyaság. Terhességmegszakítás. Genetikailag módosított élőlények. Egészségvédelem és etika. Szembenézés a halállal. Eutanázia. A felelősség új dimenziói a globalizáció korában; Magánérdek és közjó. A közösség és a korrupció problémája Tisztességes és tisztességtelen érdekérvényesítés. Jogos és jogtalan előnyszerzés, a megvesztegetés, a megvesztegethetőség. Magánérdek és közjó. A korrupció jelensége és veszélyei, hatalommal való visszaélés és korrupció a mindennapokban.	Az alábbi kulcsfogalmak megismerése, körüljárása: Uralom a természet felett, ökológiai elővigyázatosság; globális felelősség, környezettudatosság, fenntarthatóság, közjó, korrupció, korrupció-megelőzés; élet, halál, egészség; környezeti etika, állati jólét, fajsovinizmus, emberközpontúság, mélyökológia; az emberiség közös öröksége, a jövő nemzedékek jogai, szellemi tulajdon, szerzői és szabadalmi jog, eredetvédelem, védjegy.

Test és lélek	8	Fejlődés és szükségletek; Egészség és betegség; Fogyatékosság; Lelkiismeret	A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és az önmagukért való felelősség érzésének erősítése. A beteg és a fogyatékkal élő emberek iránti empátia fejlesztése.
Kapcsolat, barátság, szeretet	6	Kapcsolataim; Baráti kapcsolatok; A kapcsolat ápolása	A saját kapcsolati háló szerkezetének tudatosítása. Annak megéreztetése, hogy az őszinte baráti kapcsolatok fontos szerepet játszanak az ember életében. Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában.
Kortársi csoportok	6	Közösségeim; A mi csoportunk; Mások csoportjai; Konfliktusok a csoportban	A közösséghez való tartozás fontosságának megéreztetése. A csoporttagok közötti összetartozás érzését kiváltó legfontosabb tényezők tudatosítása. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése. A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárenyhítés néhány technikájának gyakorlati megismertetése. Annak megértetése, hogy mások csoportjai mások számára ugyanolyan értékesek. Az osztályban felmerülő előítéletek és sztereotípiák kezelése.
Társadalmi együttélés	8	Etnikai közösségek; Vallási közösségek; Társadalmi egyenlőtlenségek; Virtuális közösségek	Az etnikai és vallási sokszínűség tudatosítása, elfogadtatása és értékként való kezelése. A kisebbségi tanulók esetében ezek identitáselemként való megerősítése. A szociális érzékenység fejlesztése és a személyes felelősség érzésének felkeltése. Az internet használatával és a virtuális közösségekkel kapcsolatos veszélyek tudatosítása.

A technikai fejlődés hatásai	7	Az ökológiai lábnyom; Az ember és a technika A mozgóképek hatása	Annak tudatosítása, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében. A tulajdonhoz való személyes viszony árnyalása a közösségi és a köztulajdon fogalmának bevezetésével. A modern technika mindennapi életet érintő pozitív és negatív hatásainak felismertetése. A média viselkedést befolyásoló hatásainak tudatosítása.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Európai Unlós Ismeretek

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Az Európai Unió létrejötte	4	integrációtörténet	érveléstechnika, erkölcsi nevelés, állampolgárságra-demokráciára nevelés, az uniós és európai tudás elmélyítése
Egyre szorosabbá váló integráció (Schengen, közös pénz, közösségi politikák összehangolása)	6	Schengen, monetáris unió, euró övezet, közösségi politika	
Globális európai érdek, van ilyen?	4	globális politika, globális verseny	
Európai Tanács	6	uniós intézmények, uniós csúcsok, uniós tisztviselők, döntéshozatal	
Európai Parlament, európai pártok, európai frakciók	8	uniós intézmények, uniós csúcsok, uniós tisztviselők, döntéshozatal	
Európai Bizottság	6	uniós intézmények, uniós csúcsok, uniós tisztviselők, döntéshozatal	
Európai külpolitika	8	külügyi Szolgálat, külügyi és biztonságpolitikai főképviselő	
Közös európai haderő	4	uniós védelmi politika	
Francia-német tandem	4	integrációtörténet, Franciaország, Németország	
Az elmúlt évtizedekben megvalósuló bővítési politika az unióban	6	bővítési politika, Törökország, Nyugat-Balkán	
Van értelme még további bővítésekről beszélni?	5	enlargement fatige, dezintegráció, brexit	
Az unió és Törökország viszonya	4	Törökország, bővítési kérdések	
Szabadon felhasználható órák	7		

Filmek elemzése

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. A szabadság 1.1. Milos Forman: Hair 1.2. Milton Katselas: A pillangók szabadok	8	Kamerabeállítások, jelenet, keret, képsík.	Filmelemzési alapfogalmak, rendezési eszközök, hatáskeltő eszközök, a filmművészet kifejezőeszközeinek tudatos befogadása, hazsnálata. Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése
2. Az egyén 2.1. Tate Taylor: A segítség 2.2. Quentin Tarantino: Jackie Brown	8	A vágás, képkocka, képsor, jelenet, snitt, ansnitt.	Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése
3. A nő 3.1. Rob Marshall: Egy gésa emlékiratai 3.2. Stephen Daldry: Az órák	6	Hatás, instrukció, akció, dikció.	Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése
4. Hit és remény 4.1. Roberto Benigni: Az élet szép 4.2. Darren Aronofsky: Forrás	8	A dramaturgia, fabula, szüzsé,információ, narrátor.	Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése
5. Szerelem 5.1. Pedro Almodóvar: Beszélj hozzá! 5.2. Yann Samuell: Szeress, ha mersz!	8	A montázs (narratív, expresszív,metrikus,párhuzamos, ritmikus).	Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése
6. A szexualitás és a tabu 6.1. Jean-Marck Vallée: C.R.A.Z.Y. 6.2. Duncan Trucker: Transamerica 6.3. Francois Ozon: Bűnös szerelmesek	10	A képkivágások, plánok.	Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése
7. A mese 7.1. Mijazaki Hajao: Chihiro Szellemországban 7.2. Tim Burton: A halott menyasszony	6	Archetípus, alaptörténet, narratív struktúra.	Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése

8. Kirekesztettség 8.1. Steve McQueen: Tizenkét év rabszolgaság 8.2. Emir Kusturica: Cigányok ideje 8.3. Emir Kusturica: Macska-jaj	11	Metakommunikáció, kultuális kódok, sztereotípia.	Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése
Szabadon felhasználható órakeret (szabadon választható filmek)	7	Filmes műfajok. Szerzői film. Tömegkultúra.	Szóbeli és írásbeli szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai és erkölcsi érzék fejlesztése, empatikus készségek fejlesztése

Filozófia

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A filozófia	4	A filozófia fogalma, tárgya, eredete. A filozófia és a többi tantárgy kapcsolódási pontjainak összefoglalása. A filozófia, a vallás, a művészetek és a tudományok közös és eltérő jellemzőinek felismerése. A tudományterületek létrejöttéhez viszonyított filozófia elsődlegességének és reflexív jellegének megértése. A filozófia ágazatainak megismerése. A filozófiai kérdésfeltevés történeti változatainak értelmezése. A filozófia jelen kérdésirányainak áttekintése.	A szintetizáló gondolkodás fejlesztése, összefüggések meglátása, a filozófiai szövegek sajátos nyelvezetének megismerése, megközelítési módszereinek elsajátítása.
Ismeretelmélet	8	A tapasztalás és gondolkodás lehetőségeinek és korlátainak vizsgálata a felvilágosodás idején. Kant „kopernikuszi fordulata”. Az életfilozófusoknak az egyéni tudat és a világ viszonyára vonatkozó elméletei. A létre vonatkozó kérdés újbóli feltevése.	A megismeréssel, megértéssel és értelmezéssel összefüggő észrevételek, kérdések és nehézségek megfogalmazása a tanulás hétköznapi tevékenysége során szerzett tapasztalatok alapján. A saját tapasztalatok és reflexiók gazdagítása a filozófiai hagyomány hasonló területein felmerülő kérdésekkel, válaszkísérletekkel. A megjelölt tematikai egységekkel kapcsolatos információk önálló rendszerezése és értelmezése, a rendelkezésre álló ismeretforrások áttekintése és értékelése.

A létre vonatkozó kérdések	8	Az állandóság és változás tanai a Szókratészt megelőző gondolkodóknál (Parmenidész, Zénón, Hérakleitosz). A kétosztatú világ elmélete Platónnál és Arisztotelésznél. Esszé írása a felmerülő filozófiai kérdésekről, ennek kapcsán a kérdés világos megfogalmazása, bizonyítékok és cáfolatok kifejtése, következtetések levonása.	A világegyetem és az ember létezésére vonatkozó tudományos elméletek és a hétköznapi megfigyelések problémafelvető mintázatainak absztrakt kifejezése.
Erkölcsfilozófia	8	Arisztotelész erényetikája. A szabad akarat és a rossz kérdései Szent Ágostonnál. Kant kötelességetikája. Az emberi tér átalakulása a fogyasztói társadalomban és a posztmodern állapot. Kortárs erkölcsfilozófiai irányzatok. Az ökológiai válság etikai vonatkozása. Bioetikai állásfoglalások napjainkban.	Érvek gyűjtése saját vélemény alátámasztására, ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására, meghatározott álláspontok cáfolására, tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése. Az emberi cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása. A globális világ kihívásaira kínált erkölcsfilozófiai válaszok megismerése.
Logika	7	Arisztotelész kategóriatana és a logika alapfogalmai. A gondolkodás és nyelv kapcsolata.	Érvelési szerkezetek tudatosítása. Logikai alapfogalmak elsajátítása. Egyszerű állítások logikai szimbólumokkal való leírása.

Politikai filozófia	10	A politika és a politikai filozófia viszonya. Államelméletek, utópiák és társadalmi szerződés elméletek az újkorban (Morus Tamás, Machiavelli, Locke, Hobbes, Rousseau). A liberalizmus angolszász, valamint francia hagyománya és a szabadság kétféle (pozitív és negatív) fogalma. A közösségelvű politikai filozófia. Totalitárius eszmerendszerek. A társadalmi igazságosság és méltányosság kortárs elméletei.	Az alapvető politikai filozófiai kérdések felismerése szövegekben, hanganyagokban, filmekben. A jelenben érzékelhető politikai, társadalmi és gazdasági folyamatok, közéleti események azonosítása a politikai filozófia szemszögéből.
Tudományfilozófia	10	A célelvű gondolkodást felváltó oksági elv. A társadalomtudományok módszertani megújulása a pozitivizmus és a hermeneutika jegyében.	Tudományos érvek kritikai értékelése. Az internet kritikus és tudatos felhasználása tudományfilozófia-történeti ismeretek szerzésére.
Vallásfilozófia	10	Aquinói Szent Tamás istenbizonyítékai. A felvilágosodás vallásfilozófiai irányzatai (ateizmus, deizmus, panteizmus). A modern és a posztmodern filozófiai istenkép.	A különböző vallások alaptanításainak összehasonlítása. A vallási meggyőződések eredetének tudatosítása és tiszteletben tartásának gyakorlása. A témához tartozó legfontosabb kézikönyvek használata.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Fizika stúdium

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Bevezetés a természettudományos gondolkodásba	3	A látás – optikai alapismeretek. A hallás – hangtani alapismeretek. A szaglás. Az ízlelés. A tapintás – bőrünk feladatai. Mérőszeközök, mértékegységek. A mérés fogalma. Mérési hiba. Megfigyelés és kísérletezés, hipotézis, előrejelzés, ellenőrzés, az elméletek elfogadása.	Hogyan érzékeljük a körülöttünk lévő világ változásait? Hogyan vizsgálódunk? Érzékszerveink becsaphatóak, a kísérletek, mérések alapjai.
Az ókor fizikája	2	Zenon, Demokritosz, Arkhimédész, Arisztotelész, Ptolemaiosz, Arisztarkhosz és Eratoszthenész munkássága. Indiai, kínai és arab tudósok munkássága. A Föld átmérőjének meghatározása. A Hold és Föld átmérőjének aránya.	A geometria alkalmazása. Logikus gondolkodás. Memóriafejlesztés.
Mozgások vizsgálata	12	Sebesség mérése, ütközések, gyorsulás mérése, gravitáció, hajítások, rezgések, körmozgások, forgómozgások, forgatónyomaték, Foucault inga készítése.	Mérésekben való jártasság megszerzése, pontosság. Hibátlan mérés nem létezik. Grafikonok felvétele.
Munka, teljesítmény, hatásfok	6	Kísérletek, mérések a munka, teljesítmény, hatásfok növelésére, csökkentésére.	Logikus gondolkodás fejlesztése. "Többet ésszel, mint erővel!"
Hőtan	8	Hőmérséklet mérése, kalorimetria, halmazállapot-változások, testek hőtágulása, gázok állapotváltozásai	Mérésekben való jártasság megszerzése, pontosság. A termikus kölcsönhatások aprólékos megfigyelése. Hőszigetelés fontossága.
Elektromosságtan	8	Kísérletek az elektrosztatikai alapismeretek megismeréséhez. Elektromos mező. Az elektromos áram, vezetési jelenségek. Faraday elektrolízisre vonatkozó kísérleti tapasztalatai. Ohm tapasztalati törvénye (vezetők ellenállása).	Az elektromos áram veszélyeinek felismerése. Arányosságok felismerése fizikai mennyiségek között.

Mágnességtan	6	Magnetosztatikai alapismeretek. Kísérlet a mozgási elektromágneses indukcióval. A transzformátorok tapasztalati törvényei. Az elektromágnesek alkalmazásai.	Helyes következtetés levonása a mérési eredményekből. A fizika tudományának technikai alkalmazásai.
Speciális relativitáselmélet	3	Időtágulás és az űrrepülés. Ikerparadoxon. Távolságkontrakció. Tömegnövekedés.	Matematikai és filozófiai gondolkodás fejlesztése.
Az atommodellek kialakulása és fejlődése	2	Kísérletek az atomok és molekulák létezésének bizonyítására. Thomson, Rutherford és Bohr atommodelljei.	A világ nem az, aminek látszik. Láthatjuk-e a láthatatlant? A kételkedés kötelességünk.
Hőmérsékleti sugárzás, a modern fizika megszületése	2	Max Planck forradalmian új felvetése: az energia kvantáltsága. Wien-féle eltolódási törvény, Stefan-Boltzmann törvény.	Merjünk nagyot álmodni! Új gondolatok, eszközök kellenek, ha a régivel nem megy.
Atommaghasadás, láncreakció, atombomba, atomerőmű	5	A Marslakók legendája (Szilárd Leó, Wigner Jenő, Neumann János, Teller Ede). A Manhattan-program.	A jó iskola által megszerzett tudás fontosságának felismerése. Társadalmi felelősségvállalás.
A bolygók mozgása, mesterséges égitestek	4	Kopernikusz munkássága. Tycho Brahe mérési eredményeinek magyarázata Kepler által. Az első mesterséges égitestek. Newton általános tömegvonzási törvénye.	A mérési eredményekből nem mindenki tud helyes következtetést levonni, ezért a következtetés legalább annyira fontos, mint maga a mérés, megfigyelés.
Naprendszerünk és a világegyetem szerkezete, keletkezése	4	Lehetséges teóriák. Az űrkutatás eszközei: Galilei és Kepler távcsövei, a Hubble űrteleszkóp. Távcsőkészítés.	Az emberiség ősi kérdéseinek újbóli feltevése: Honnan jöttünk? Hová megyünk? Vajon egyedül vagyunk? Megismerhető-e a világ?
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Grafika

Évfolyam:	**9/ny-9-10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Raszteres képek alkotása	30	Pixel; Pixlgrafika; Digitális kép; Felbontás; Bittérkép	A diákok megismertetése a képszerkesztés világával a készítéstől a feltöltésig, a szerkesztésen keresztül az ábraalkotásig.
Színkeverés	4	RBG és CMYK	
Fényképezés	4	Fotográfia; Képrögzítési eljárások; Objektív;	
Vektorgrafikai képek alkotása	20	Alakzatok;	
Publikálás	3	A kép élete a weben	
Jogi ismeretek	4	Illegális felhasználás; szerzői jog; Felelősségvállalás	
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Hagyományalnk

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A magyarság eredete	6	Nyelvrokonság fogalma, a finnugor nyelvrokonság elmélete, alternatív nyelvelméletek, nyelvrokonság bizonyítékai, a magyar nép rövid története.	Szövegértési, szövegalkotási kompetencia fejlesztése, a kommunikációs készség fejleszlesztése.
Nyelvjárások, a határon túli magyarság	10	A magyar nyelv változatai, a nyelvjárások földrajzi elhelyezkedése és nyelvi jellemzői, regionális köznyelv.	
Népköltészet	10	Népmesék, népballadák, népdalok, mondák. A népmesék fajtái: csalimese, tündérmese, állatmesék. Eredetmondák, eredetmítoszok, legendák, krónikák, a népdalok és a népballadák formai, stilisztikai és nyelvi jellemzői. Népi hagyományok, népies elemek azonosítása irodalmi szövegekben.	
Magyar népszokások, hiedelmek	10	Jeles napokkal kapcsolatos népszokások, évszakokkal, élettel, munka világával kapcsolatos szokások és hiedelmek. Népi rituálék és a jeles események szokásai. A népi színjátszás fogalma.	
A népzene	10	Regösénekek, betlehemes énekek, lakodalmi dallamok, siratók, munkadalok, katona indulók. Népdalok tájegységek szerint, a régió népdalainak jellemzői. Hangszerek mint hagyományunk részei. A cigányzene. Parasztbanditák, Bartók-rend, Kodály-rend, Járdányi-rend. A magyar népzene továbbélése és helye a Világzenében.	Mozgáskultúra, esztétikai érzék fejlesztése.
A néptánc	6	A táncházmozgalmak, a magyar néptánc története, a magyar néptánc dialektusai. A társas és páros tánc fogalma , a regionális stílusok .	
Népművészeti alkotások, a magyar konyha	7	Fa- és bőranyagot megmunkáló mesterségek, rostot, szőrt, szarut feldolgozó mesterségek, fémmesterségek, agyag- és kőfeldolgozók. A magyar konyha jellemzői, tradicionális magyar életek, élelmiszerrel foglalkozó mesterségek.	Kreatív alkotási készség, esztétikai érzék fejlesztése.
Hagyományaink továbbélése	6	A magyar hagyományok megjelenése, felelevenítése későbbi művészeti alkotásokban, a mindennapokban, egyéb művészeti ágakban. A népi hagyományok fogalma.	Szövegértési, szövegalkotási kompetencia fejlesztése, a kommunikációs készség fejleszlesztése.
Szabadon felhasználható órák	7		

Hétköznapok tudománya

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Magyarország a statisztikák tükrében, társadalmi különbségek	10	diagramok, átlag, módusz, medián, korcsoport, munknaélküliségi ráta, háztartás, népesség, megoszlás, viszonyszám, szóródás, index, ismérv, skála, korreláció, ksh, közvéleménykutatás, társadalmi rétegek, mobilitás, jövedelem	a statisztikai alapfogalmak szabatos és tudatos használata, szociális érzékenység fejlesztése, az együttműködés, a szociális kompetenciák megerősítése, digitális kompetenciák
Keresetekkel kapcsolatos statisztikák, mi mennyibe kerül, havi költségvetés készítése, hogyan kell takarékoskodni		szükséglet, Maslowi-piramis, preferencia, reáljövedelem, társadalmi jövedelem, fogyasztói kosár, munka, költség, egyensúly, hiány, kölcsön, adósság, szórás, átlag, medián, jövedelmi tizedek, kvantilisek	a matematikai-statisztikai eszközök használata, tudatos életvezetés kialakítás, pénzügyi tudatosság fejlesztése, szociális kompetenciák fejlesztése
Mi a pénz?	8	cserekereskedelem, pénz kialakulása, váltó, bankó, infláció, defláció, pénznemek, aranystandard, valuta, deviza, készpénz, számlapénz, jegybank, pénzteremtés, pénzpiac, tőke, kamat, a pénz funkciói, a pénz időértéke	elvont gondolkodás megerősítése, pénzügyi kultúra kialakítása, a pénzhez való tudatos viszonyulás kialakítása
Bankok működése, banki termékek, hitelek, befektetések, banki szolgáltatások		betét, lekötés, kamat, hitel, kölcsön, bankkártyák, hitelkártyák, számla, lízing, tartalék, pénzteremtés, kétszintű bankrendszer, bankköltségek, számlanyitás	az életviteli kompetenciák erősítése, pénzügyi tudatosság kialakítása
Részvények, kötvények, tőzsde	8	áru- és értéktőzsde, értékpapír, részvény, kötvény, váltó, névérték, árfolyamérték, jövőérték, jelenérték, nettó jelenérték	a vállalkozói környezet megértése, az abban való eligazodás képességének fejlesztése

A multinacionális cégek, egy vállalat felépítése, vállalkozások		a társasági formák, bt., kft., rt., egyéni vállalkozás, vállalkozás megalapítása, erőforrások, termelési tényezők, kereslet, kínálat, komparatív előnyök	a vállalkozói kompetenciák tudatosítása, vállalkozói motivációs bázis fejlesztése, vállalt gazdaságtani ismeretek, vállalkozói kompetencia
Biztosítók, biztosítások	8	biztosítás, káresemény, kockázat, valószínűség, vagyonbiztosítás, kockázati biztosítás	szociális és állampolgári kompetenciák
Mi az a nyugdíj? Demográfia		korfa, nyugdíjkorhatár, felosztó-kirovó rendszer, a nyugdíjrendszer története, nyugdíjpénztár, nyugdíjbiztosítás, demográfiai alapfogalmak	a vállalkozói kompetenciák tudatosítása, vállalkozói motivációs bázis fejlesztése, matematikai kompetenciák, felelős döntéshozatal
Mik azok az adók? Állami hivatalok, államigazgatás	6	adó, személyi jövedelemadó, forgalmi adó, társasági adó, helyi adó, közvetlen és közvetett adó, adóbevallás, költségvetési kiadások, egykulcsos adó, adókedvezmények	szociális és állampolgári kompetenciák
A média és a reklámok működése, hírek, közélet	6	média felületei, sajtótermékek, hírforrások, újságírás, közérdekű adatok, közösségi média, internetes marketing, kereső optimalizálás, adatvédelem	tudatos médiafogyasztás, kritikus gondolkodás, a reklám és médiafelületek tudatos kezelésének kialakítása, a közösségi média felelős használata, tudatos fogyasztói magatartás kialakítása
Az EU	4	az EU története, tagállamok, kötelezettségek, az EU szervezetei és intézményei, közös valuta, termelési tényezők szabad áramlása, Erasmus	nemzetközi környezet tudasítása, szociális és állampolgári kompetenciák
Állampolgári és emberi jogok	4	jog, alaptörvény, alkotmány, emberi jogok, adatvédelem, gyermekvédelem, hatóságok jogai	szociális és állampolgári kompetenciák
Mik azok a pályázatok?	4	pályázat kiírása, pályázati dokumentáció	szociális és állampolgári kompetenciák
Civil szervezetek, egyesületek, alapítványok		egyesület, alapítvány	az együttműködés, a szociális kompetenciák megerősítése, vállalkozási kompetenciák

A munkaerőpiac, állásinterjú, önéletrajz, továbbtanulás, pályaválasztás	7	önismeret, készségek, képességek, oktatási rendszer, pontszámítás, társadalmi mobilitás, munkabér, ágazatok, munkakínálat, munkakereslet, munkavégző képesség, nominálbér, reálbér, munkajog, állásinterjú, motivációs levél, teljes foglalkoztatottság, munkanélküliség, diákmunka, minimálbér, nettó, bruttó	a munkapiaci elhelyezkedés támogatása, továbbtanulási és pályaválasztási készségek gyakorlása, kifejezőképesség, önálló tanulás és felelősség fejlesztése
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Improvizácló

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Bevezetés, közösségépítés	8	A résztvevők játékos feladatokon keresztül ismerik meg egymást, egymás kedvelt tevékenységeit, személyiségét és határait. Ez a folyamat elengedhetetlen a további hatékony munkához. A cél a bizalmi légkör kialakítása és az empatikus viselkedés felébresztése a csoport tagjaiban.	Szociális képességek, empatikus képességek, közösséghez való tartozás érzésének megfogalmazása, türelem, aktív figyelem, kooperatív viselkedés.
Viszonyunk a hibához	4	A hiba az alkotó tevékenység alapvető és elidegeníthetetlen része. A résztvevők megtanulják elfogadni saját hibáikat és tökéletlenségüket, ezzel utat nyitva a szabad alkotási tevékenységnek.	Türelem, önismeret, önelfogadás, önbecsülés, empatikus képességek, felszabadulás.
Aktív figyelem	4	Akkor figyelünk igazán a másikra, ha hajlandóak vagyunk változni annak hatására, amit mond nekünk. Az aktív figyelem képességének elsajátítása az improvizáció alapja, ehhez pedig elengedhetetlen, hogy a résztvevők a saját valóságukon túlra is képesek legyenek látni.	Figyelem, empatikus képességek, vizuális figyelmi képességek, auditív figyelmi képességek.
Együttműködés	4	Az improvizáció és az improvizációs színház alapja az "Igen, és"-mentalitás, ami azt jelenti, hogy úgy tudunk a leghatékonyabban létrehozni valamit közösen, ha egymás ötleteire igent mondunk, ÉS hozzáteszünk valamit. Ennek a mentalitásnak a megtanulása elsődleges improvizatív képesség.	Együttműködés, figyelem, rugalmasság, határozottság.
Storytelling, avagy a történetmesélés alapjai	4	Az "Igen, és" mentalitásra építkezve a történetmesélés alapjait tanulják meg a résztvevők. Miből áll a jó történet? Milyen történeteket hallgatunk szívesen? Milyen szerkezeti elemei vannak a hatásos történetnek? Hogyan tudunk ezek alapján az elvek alapján közös aggyal történetet mesélni?	Együttműködés, történetmesélési képességek, verbális kifejezőképesség fejlesztése, figyelem, rugalmasság.

Kreativitás	4	A kreativitáshoz való viszonyunk áthuzalozása, a kreativitás leválasztása a teljesítményről és az ezzel járó szorongásról. Az ötletek szabadságának megélése.	Felszabadultság elősegítése, szorongáscsökkentés, kreativitás, az alkotó én felébresztése.
Spontaneitás	4	A rögtönzött megnyilvánulás képessége.	Felszabadultság, együttműködés, a megtartó közösség élménye, verbális és non-verbális kifejezőképességek fejlesztése.
Inspirációink	4	Az észlelési zóna kitágítása. Inspirációként bármi a rendelkezésünkre áll a kedvenc énekesünktől kezdve a tolltartónkig, csak hajlandónak kell lennünk arra, hogy észrevegyük a körülöttünk lévő világot, és azt beépítsük a tevékenységünkbe.	Figyelem, rugalmasság, kreativitás, fókuszáltság, együttűködés.
Testbeszéd	6	Tudatosabb és ösztönös testhasználat, a kontakt improvizáció alapjai, az énhatárok felfedezése és mások énhatárának megtapasztalása és tiszteletben tartása.	Non-verbális kommunikáció, testtudatosság.
Improvizáció mint színházi kifejezőeszköz	8	A színházi tér megismerése, és az improvizatív gyakorlatok, az eddigi ismeretek színházi keretekbe való átültetése. Együttműködés a játszó partnerrel, figyelem, "igen, és", tudatos testbeszéd, felszabadult spontán létezés, kreativitás a kitett, színházi térben is.	Nyilvános szereplés (együttműködés, türelem, hibázásra való képesség, aktív figyelem, verbális és non-verbális kifejezőképesség, kreativitás, spontaneitás).
Short form játékok	8	Az improvizációs színház egyik formája a short form, vagyis rövid pörgős, csattanóval végződő játékok egymásutánja. A résztvevők megtanulják ennek a formának a sajátosságait.	Reakcióidő, nyilvános szereplés, proaktivitás, koncentráció, fókusz.
Long form játékok	7	Az improvizációs színház egy másik jellegzetes formája a long form, ahol hosszabb, mélyebb, egymással kapcsolatban álló jeleneteket improvizálnak a résztvevők. A játszók ennek a formának az alapjait is elsajátíthatják.	Figyelem, együttműködés, memória, tudatos és koncentrált jelenlét.
Szabadon felhasználható órák:	7		

JAM

Évfolyam:	**9/ny-9-10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Bevezetés a diákvállalkozásba	2	A tantárgy és a program, valamint a közös munka kereteinek megismerése, meghatározása, a közös munka elkezdése	Szociális készségek fejlesztése, tervezés, szóbeli és írásbeli szövegalkotási és szövegértési készség, véleményalkotás
1.1. Az éves munka kereteinek megbeszélése			
1.2. A diákvállalkozás általános bemutatása			
2. A piacgazdaság	6	Piacgazdaság, erőforrások, gazdasági rendszerek, gazdasági szereplők és a hozzájuk kapcsolódó fogalmak, a modern pénz keletkezése és funkciói	Szociális készségek, kritikai gondolkodás, véleményalkotás, írásbeli és szöbeli szövegalkotási és szövegértési készség
2.1. Szereplők és kapcsolataik a piacgazdaságban			
2.2. Kereslet és kínálat			
2.3. A pénz szerepe			
3. A vállalatok	4	Finanszírozás, vállalkozási formák, üzleti terv, társasági szerződés és más kapcsolódó fogalmak	Szociális készségek, kritikai gondolkodás, véleményalkotás, írásbeli és szöbeli szövegalkotási és szövegértési készség
3.1. A vállalatok alapításának lépései és formái			
3.2. Az üzleti terv			
4. A fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok megismerése	4	Fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, egészségtudatosság, környezettudatosság, tudatos vásárlás	Szociális készségek, szövegértés, szövegalkotás, kritikai gondolkodás, érdekérvényesítő képesség
4.1. A fogyasztóvédelem és a fogyasztói jogok			
4.2. Egészség- és környezettudatos vásárlás és fogyasztás			
5. Valódi vállalkozások megismerése	4	A bemutatásra kerülő vállalatok kapcsán felmerülő fogalmak	Információszerzés- és feldolgozás, előadás, írásbeli és szóbeli szövegalkotás és szövegértés, együttműködés, kritikai gondolkodás
6. A vállalkozás megtervezése, elindítása	16	Termék, szolgáltatás, arculat, cégnév, vállalati filozófia, részvény, üzleti terv, gyártás, mintadarab, beszerzés,	Feladatválllalás, kompromisszumkészség, projektalapú gondolkodás, tervezés, kreativitás, önálló munkavégzés,

6.1. A diákvállalatok céljának, tevékenységi körének, arculatának kitalálása		munkamegosztás, balesetvédelem, minőségbiztosítás, vevő, célcsoport, árképzés, alaptőke, finanszírozás, vállalattípusok	együttműködés, empátia, mérlegelés, kockázatvállalás, kritikai gondolkodás, véleményalkotás, felelősségvállalás, kommunikációs készségek
6.2. A termék létrehozásának lépései, tényezői			
6.3. A vevők, a célcsoport igényeinek feltérképezése, árképzés			
6.4. A vállalkozásban betöltendő szerepek			
6.5. A részvények megtervezése, kibocsátása, értékesítése, az alaptőke megteremtése			
6.6. A cég alapítása, bejegyzése			
7. A vállalkozás működtetése	16	Vásár, marketing, reklám, arculat, termék, kereslet és kínálat kapcsolata, pénzügyi kimutatás, bevétel és kiadás, árajánlat	Kritikai gondolkodás, empatikus készség, együttműködés, tervezés, vizuális készségek, írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás, reflexiós készség, önérvényesítés
7.1. Vásár(ok) előkészítése (reklám, stand, termékgyártás)			
7.2. Vásár			
7.3. A vásár értékelése			
7.4. A vállalkozás működésének értékelése (feladatok betöltése, üzletmenet, pénzügyi elemzés)			
8. A vállalkozás működésének lezárása	7	Értékelés, áttekintés, fizetések, kifizetések	Reflexiós készség, kritikai gondolkodás, elelmzőképesség, szociális készségek
8.1. A vállalkozás éves munkájának áttekintése, értékelése, visszatekintés a közös és egyéni célokra, tapasztalatokra			

8.2. A készletek felszámolása, döntés a fizetésekről, jutalmakról, a részvényesek kifizetése, a vállakozás megszüntetése			
8.3. Felkészülés a záró beszámolóra			
9. Záró beszámoló	6	A csoportok beszámolóihoz kapcsolódó fogalmak.	Szociális készségek, reflexiós készség, ön- és társértékelés, szövegértési és szövegalkotási készségek szóban és írásban, kritikai gondolkodás

Szabadon felhasználható órakeret 7

Kémla stúdium

Évfolyam:	**9/ny-9-10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Kémiatörténet	5	atom, atommodell, Démokritosz, Arisztotelész, Dalton, Thomson, Rutherford, Bohr, Sommerfeld, Heisenberg, Schrödinger; vis vitalis, Lavoisier, Berzelius, Wöhler, Kekulé, van't Hoff, Le Bel	Ismerje az ókortól napjainkig kialakuló atommodellek közti hasonlóságokat, különbségeket, a szerves kémia "nagy neveit".
Modellezés a kémiaórán	8	pálcikamodell, kalottmodell, számítógépes modellező programok	Különböző modellezési eszközök megismerése.
Bevezető laboratóriumi gyakorlat	2	tűz- és balesetvédelem, laboratóriumi anyagok és eszközök, fizikai és kémiai változások	Anyag- és eszközismeret kifejlesztése, továbbfejlesztése.
Termokémiai kísérletek	4	endoterm és exoterm folyamat, reakcióhő, termodinamikai alapfogalmak (rendszer, környezet, belső energia, entrópia)	Önálló kísérletezés, kísérlettervezés. Természettudományos kompetenciafejlesztés.
Reakciókinetikai kísérletek	4	reakciósebesség, katalizátor, redukáló sor	
Sav-bázis reakciók	4	pH, kémhatás, indikátor	
Redoxireakciók	4	oxidációs szám, egyenletrendezés	
Elektrokémia	4	galvánelem, elektród, anód, katód, Daniell-elem, elektrolízis, elektrolizáló cella, anódfolyamat, katódfolyamat	
Táplálékaink kémiája	6	szénhidrátok, fehérjék, zsírok, vitaminok	
Háztartásunk kémiája	6	mosószerek, szappanok, háztartástan	
Gyógyszerek, drogok, alkoholok	4	oxigén- és nitrogéntartalmú szerves vegyületek, káros szenvedélyeink	
Zöld kémia	8	légkörszennyezés, vízszennyezés, talajszennyezés, hulladékkezelés, hulladékhasznosítás	A környezetvédelem fontosságának felismerése.
Gyárlátogatás	6	vegyipari technológiák megismerése	
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Kézműves kultúra

Évfolyam:	9/ny -9. - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Ismerkedés, bemutatkozás, célkitűzés	2	bemutatkozás, kapcsolatteremtés, egyéni célok kitűzése	Anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája; beszédértés, beszédkészség, fogalmazási készség, önszabályozás, önfejlesztés, önreflexiós képesség, szabad véleményalkotás.
Elméleti áttekintés	14	kézműves és környezetkultúra ismeretek környezet és környezetkultúra, tárgy és tárgykultúra természetes és mesterséges környezet elemei, alkotói tárgykészítés, a tárgyak szerepe tárgyelemzés szempontjai ősi, kézműves és ipari tárgyformálás műhelymunka kézműves alapanyagagok: a textilek, a papír, az agyag eszközhasználati és munkavédelmi előírások tárgyalkotás ünnepek	A tanulási technikák elsajátítása. A művészettel való élményszerű találkozás. A beszédkészség, szóbeli szövegalkotás fejlesztése. Újonnan szerzett ismeretek alkalmazása. Az új ismeretek tudatosítása. A népművészettel kapcsolatos ismeretek, szókincs gyarapítása. A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
Papírművesség	18	hajtogatási gyakorlatok (doboz, forgó, párhuzamos hajtogatások, fűzések, kivágások, tépések) kollázs, papírmozaik papírvirágok játékok készítése papírból papírhajtogatás ünnepekre (virágok, csillagok, díszek) ajándékok készítése (nyomatokkal) papírmasé leporelló	Megfigyelőképesség fejlesztése. A fantázia fejlesztése. A vizuális megjelenítőképesség fejlesztése. A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az ismeretszerzés fejlesztése. A kreativitás fejlesztése A manuális és konstruáló készség fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése. Az adott célnak megfelelő tárgykészítő technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Tárgy és funkció kapcsolatának átfogó értelmezése.

Gyöngyfűzés	21	a gyöngyök fajtái alapfűzési technikák (lánc, karkötő készítés) lapos fűzési technika, könyvjelző csöves technika, karkötő gyöngyállatkák	
Személyes tárgyak – Ajándékozás	8	az érték, tárgyak gyakorlati és lelki funkciói, érzelmi, hangulati hatás személyes tárgyak, egyéni ízlés ajándékozás kultúrája, ajándéktárgy és a csomagolás harmóniája csomagolás, díszítés anyagok és technikák ajándékkészítés, csomagolás	
Összegzés, lezárás, búcsú	2	élmények összegzése, egyéni célok felülvizsgálata	Anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája; beszédértés, beszédkészség, fogalmazási készség, önszabályozás, önfejlesztés, önreflexiós képesség, szabad véleményalkotás.
Szabadon felhasználható órák	7		

Kis angol nyelvészet

Évfolyam:	**9/ny - 9 - 10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Az angol nyelv története	10		az angol nyelv történetének, kialakulásának megismerése, a nyelvtani és szókincsbeli változások megértése, ezáltal a mai, modern angol nyelv pontosabb és alaposabb ismerete
1.1. Az óangol nyelv		az óangol ábécé, hangok, az óangol nyelv sajátosságai	
1.2. A középangol nyelv		a középangol nyelv szókincse, nyelvtana, helyesírási jellemzői, hangtani változások	
1.3. A korai modern angol nyelv		az első nyomtatott szövegek, Shakesperae hatása, King James Bible, a helyesírás és a nyelvtan változásai	
1.4. A modern angol nyelv		A legújabb változások	
2. Az angol nyelv fajtái	10		a különböző nyelvhasználati sajátosságok, az angol nyelv hangrendszerének, szókincsének, és nyelvtani rendszerének alaposabb megismerése, megértése, tudatosítása, ezáltal a nyelv részletesebb ismerete, jobb szövegértés és beszédkészség elérése
2.1 Az amerikai és brit angol		különbségek a helyesírás, kiejtés, szókincs és nyelvtan terén	
2.2. A különböző nyelvjárások Nagy-Britanniában		pl. a skót, ír, welszi angol	
2.3. Az angol a világ különböző részein		a kanadai, kreol, ausztráliai, új-zélandi, dél-afrikai angol nyelv jellemzői	
2.4. A társadalmi különbségek megjelenése a nyelvhasználatban		szakmai, vallási, tudományos, politikai sajátosságok	
3. Az angol nyelv hangrendszere	5	magánhangzók, mássalhangzók, szótagok, a hangzó beszéd, prozódia, hangszimbolika	
4. Az angol nyelv szókincse	20		
4.1. A szókészlet természete		a szavak kialakulása, szerkezete, szóképzés	
4.2. Etimológia		helynevek, személynevek, tárgynevek etimológiája	

4.3. A szókészlet szerkezete		állandósult szószerkezetek, antonímák, szinonímák	
4.4. Speciális nyelvhasználat		szlengszavak, tabu szavak, káromkodás, szakzsargon, politikai korrektség	
5. Az angol nyelv nyelvtana	20		
5.1 A nyelvtan megközelítései		a leíró és az előíró nyelvtan, a morfológia, szintaxis fogalma	
5.2. Az angol nyelv morfológiája		a főnévi és az igei szerkezet	
5.3. Az angol nyelv szintaxisa		mondatfajták, mondatszerkezet, funkciók, tagmondatok	
Szabadon felhasználható órák	7		

Kortárs irodalom

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. A mese műfajának alakulása a kortárs irodalomban 1.1. Lázár Ervin: Négyszögletű kerek erdő 1.2. Esterházy Péter: Egyszerű történet vessző száz oldal 1.3. Varró Dániel: Túl a Maszat-hegyen 1.4. Parti Nagy Lajos: Szende, Magyar mesék	8	A mese fő irányvonalai a kortárs irodalomban. A kortárs mese témája, szóhasználata, beszédmódja, stílusa. Az intertextualitás és az irónia (önirónia).	Beszédkészség, szövegértési kompetencia, erkölcsi érzék fejlesztése, hagyományok, szokások értelmezése és átértelmezése.
2. A Hit és megvalósuló formái a kortárs irodalomban 2.1. Szilágyi Domokos költészete (legalább két, vallási témájú költeménye) 2.2. Orbán Ottó költészete (legalább két, vallási témájú költeménye) 2.3. Vallások találkozása - Yann Martel: Pi élete 2.4. A görög mitológia és hitvilág újraértelmezése - Nádas Péter: Egy antik faliképre (In: Emlékiratok könyve)	8	Korábbi Bibliai és más mitológiai fogalmak, olvasási élmények mozgósítása, történetek és azokra való utalások felismerése, újraértelmezése.	Szövegértési kompetencia, kritikai gondolkodás fejlesztése, erkölcsi érzék fejlesztése, szimbólumok felfejtése és megértése, etikai vonatkozások (határok megismerése és a "határsértés" lehetőségei).
3. A megelevenedő táj a kortárs irodalomban	8	A kortárs művek tájleíró módszerei, a táj jellegzetességei.	Esztétikai érzék, szövegértési kompetencia fejlesztése. Elfogadás és empatikus készség fejlesztése.

3.1. Bodor Ádám novellái (legalább három, például: A barátkozás lehetőségei, És akkor még látjuk egymást, Milyen is egy hágó?) 3.2. Bodor Ádám beszélő tája: Sinistra körzet vagy Verhovina madarai 3.3. Déry Tibor: Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról 3.4. Oravecz Imre: A hopik könyve			
4. A női természet megjelenítési módjai a kortárs irodalomban 4.1. Nőnek lenni - Halász Margit: Mario, a varázsló 4.2. Női sorsok - Michael Cunningham: Az órák 4.3. A női kisebbség - Galgóczy Erzsébet: Törvényen belül 4.4. A női szerep megalkotása - Sárbogárdi Jolán: A test angyala 4.5. Balla Zsófia költészete	9	A film és az irodalom összehasonlításának módszerei. A nők egyenjogúsággal kapcsolatos fogalmak.	Elfogadás, empatikus készség fejlesztése. Elemzőkészség, szövegértési kompetencia, beszédkészség fejlesztése.
5. A kimondás változatai 5.1. Petri György költészete (legalább két mű) 5.2. Parti Nagy Lajos költészete és novellisztikája (legalább két lírai és egy prózai műve) 5.3. A kortárs dráma - Spiró György: Csirkefej	8	A kimondhatóság kérdése és problematikája a kortárs irodalomban. A rétegnyelvek mint a szépirodalmi szövegek sajátos megszólalásának eszközei.	Beszédkészség, szövegértési kompetencia, erkölcsi érzék fejlesztése.

5.4. A kortárs skandináv irodalom - Knut Odegard: Látomásokról és hangokról 5.5. Az intermedialitás - Cortazar: Nagyítás			
6. A beszélgető művek 6.1. Esterházy Péter: Petőfi, a légtornász 6.2. Tandori Dezső: Töredék Hamletnek 6.3. Szorokin: Dosztoevsky-trip 6.4. Szőcs Géza és Kovács András egy-egy (intertextualitásra épülő) műve	8	Az intertextualitás fogalma. Kapcsolatteremtés korábbi irodalmi művekkel.	Szövegértési kompetencia, kritikai gondolkodás fejlesztése, erkölcsi érzék fejlesztése, szimbólumok felfejtése és megértése.
7. Közös felelősség 7.1. A holokauszt tematizálása a kortárs világirodalomban - Herta Müller: Lélegzethinta 7.2. Az elnyomó kelet - Sofi Oksanen: Tisztogatás 7.3. A kommunizmus elnyomó ereje - Faludy György: Pokolbéli végnapjaim	8	A holokauszt irodalma, az elnyomás megfogalmazása a kortárs irodalomban.	Esztétikai érzék, szövegértési kompetencia fejlesztése. Elfogadás és empatikus készség fejlesztése.
8. Az énkeresés lehetőségei, szerepimitáció 8.1. A hitelesség illúziója - Weöres Sándor: Psyché 8.2. A nyelv, a szerepimitáció eszköze - Csokonai Lili (Esterházy Péter): Tizenhét hattyúk 8.3. Írás-önéletírás - Szabó Magda: Für Elise	8	A szerepimitáció. Az önéletrajzi szövegek.	Kritikai gondolkodás fejlesztése. Elemző készség, szövegértési kompetencia, beszédkészség fejlesztése.

8.4. Önarckép - Margaret Atwood: Egy fénykép, rólam			

Szabadon felhasználható órakeret 7

Kortárs segítés

Évfolyam:	**9/ny - 9 - 10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Bevezetés	2	Titoktartás, csoportszabályok.	A tantárgy célja, keretei, etikai kódex.
Érzelmi intelligencia	8	Empátia, önismeret, önreflexió, önkontroll, szociális hatékonyság.	A diák egyre inkább képessé váljon a saját érzelmeinek felismerésére, kezelésére, mások érzelmeinek felismerésére, az önmotivációra, a kapcsolatok hatékony kezelésére.
Kommunikáció	8	Értő figyelem. Együttműködő kommunikáció. Szükségletek. Empátia. Zsiráf-nyelv.	Fejlődjön a diák empátiája, egyre inkább váljon képessé az érzelmek, szükségletek felismerésére, ezek kommunikációjára. Sajátítsa el elméletben és a gyakorlatban is az EMK szakaszait.
Konfliktus	17	Konfliktuskezelési stratégiák, alternatív konfliktuskezelési módszerek. A konfliktus szakaszai. A konfliktus, mint lehetőség. Resztoratív szemlélet. Megoldásfókuszú szemlélet.	A diák értse a konfliktusok kialakulása mögötti szükségletek, érzelmi motivációk jelentőségét a konfliktus kialakulásában. Legyen képes felismerni a konfliktus szakaszait. Sajátítsa el az alternatív konfliktuskezelési módok alapjait.
Mediáció	10	Érzelmek és szükségletek, tárgyalás, megállapodás.	A diák sajátítsa el a mediáció alapelemeit, egyre inkább váljon képessé az érzelmek és szükségletek azonosítására, sajátítsa el a mediációs tárgyalás menetét, kereteit. Szituációs gyakorlatokon keresztül próbálja ki mindegyik fél szerepét. Értse a kompetencia határait.

Bullying	10	Bántalmazó, bántalmazott, szemlélő, prevenció, intervenció.	A diák egyre inkább képes legyen a bántalmazás kialakulásának felismerésére, hatékonyan vegyen részt a prevencióban, szükség esetén képes legyen szemlélőből cselekvővé válni diák-diák helyzetekben. Legyen képes felismerni a kompetencia határait.
Diverzitás	5	Kulturális sokszínűség, az együttélés előnyei és nehézségei.	A diák értse, hogy a sokszínűség és a csoporthoz tartozás nem egymást kizáró fogalmak. Legyen képes arra, hogy kommunikációjával elősegítse a különbözőségek csökkentését. Legyen nyitott a másság megismerésére.
Kompetencia határok	5	A kortársak kompetencia határai, felnőtt tanácsadók szerepe, felelőssége.	A diákok értsék meg, és vállalják, hogy a felnőtt segítővel való együttműködés feltétlenül szükséges a kortárs segítői munka elvégzéséhez.
Szabadon felhasználható	7		

Környezet- és természetvédelem

Évfolyam:	**9/ny-9.-10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Az élő és élettelen környezetünk; anyagciklusok	1	környezeti rendszer, karbon-, oxigén-, víz-, nitrogénciklus	környezettudatos életmódra való nevelés, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai érvek
Történelmünk környezete – környezetünk történelme	1	a történelem egyes korszakaiban az ember és a környezet kapcsolata	
Környezetvédelem – a tudományok szerepe	2	környezetgazdálkodás, természetvédelem, ökológia, földtudomány, orvostudomány, műszaki tudományok, fizika-kémia-biológia, matematika-számítástudomány, mezőgazdaság, közgazdaság	
A népesedés és a termelés hatásai	2	urbanizáció, bányászat, fémfeldolgozás, energiaipar, közlekedés, vegyipar, mezőgazdaság, lakossági fogyasztás, hulladék	
Gyárlátogatás	4	villamoserőműben/atomerőműben/vegyipari-/hulladékfeldolgozó üzemben történő gyárlátogatás	ipari technológiák megismerése
A környezetvédelem és a természetvédelem fogalma és kapcsolata, céljai, feladatai	2	környezetvédelem, természetvédelem fogalma, a környezet- és természetvédelem mellett szóló érvek	környezettudatos életmódra való nevelés, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai érvek

Természetvédelem helyi szinten A védett területek csoportosítása A természetvédelmi terület és a tákvédelmi körzet A nemzeti parkok Magyarország nemzeti parkjai Egy nemzeti park megismerése	1 1 1 2 2	védett terület, nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, Magyarország nemzeti parkjainak megismerése, térképen felismerése	
Az ex situ természetvédelem Az állatkertek, botanikus kertek A magyarországi állatkertek, botanikus kertek megismerése Önkéntes munka az állatkertben	1 1 2	az állatkertek fogalma, működési elvei	
A lokális természetvédelem A menhelyek és az állatmentő akciók Egy állatmenhely megismerése, önkéntes munka	2 2	állatvédelem, fajmentés, menhelyek	
Környezetünk károsítása kontra környezetünk védelme	4	élővilág pusztulása, káros környezeti folyamat, hatósugár, egészségügyi határérték	környezettudatos életmódra való nevelés, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai érvek

Földünk „pusztulása”	2	globális klímaváltozás, ózonpajzs elvékonyodása, elsavasodó környezet, óceánok szennyezettsége, a bioszféra és a génkészlet változásai	
A környezetvédelem alapelvei	2	környezeti monitoring, a környezetvédelem alapelvei	
Jogi háttér, környezetszabályozás	2	a környezetszabályozás jogi háttére	
Nemzetközi természetvédelem Nemzetközi egyezmények A Magyar Madártani Egyesület megismerése Egy magyarországi madárgyűrűzési központ (madárvárta) megismerése	 2 2 2	a bioszféra védelme, a madárvonulás biológiája és a gyűrűzés természetvédelmi célja	környezettudatos életmódra való nevelés, kritikai gondolkodás fejlesztése, esztétikai érvek
Nemzetközi természetvédelmi egyesületek A Jane Goodall Intézet és a Rügyek és Gyökerek (Roots and Shoots) megismerése A WWF Magyarország munkájának megismerése Önkéntes munka egy természetvédelmi szervezetnél	 2 2 2	egyezmények, szervezetek, a természetvédelem szintjei és megvalósulási módjai	

A bioszféra védelme A bioszférát károsító tényezők Globális társadalmi problémák A kihalások A Countdown2010 program megismerése	 2 2 2 2	a kihalási küszöb, a civilizációs ártalmak, a bioszféra károsító tényezői, az ember hatása a természet egységére	
A fenntartható fejlődés fogalma Az egyén szerepe a természetvédelemben - projekt	8	fenntartható fejlődés, Brundtland-jelentés, környezettudatos életmód	
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Kreatív írás

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám:	72 óra		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Alapszintű szövegalkotási kreatív produktív szöveggyakorlatok 1.1. Szöveg megjelölt szavainak helyettesítése szinonimákkal vagy antonimákkal 1.2. Szöveg megjelölt szavainak, mondatainak átírása, átfogalmazása	4	szöveg rokon értelmű szó, ellentétes jelentés stílus, stilisztika, stílusréteg	szövegalkotási és szövegértési kompetencia fejlesztése, saját vélemény megfogalmazása, kritikai gondolkodás fejlesztése, empatikus készség fejlesztése
2. Szöveg alkotása 2.1. Szöveg alkotása megadott témára, címre, kezdőmondatra, zárómondatra 2.2 Történetlánc: közös történet, személyenként írt mondatok láncolatából, a társ mondatainak átírása, továbbgondolása	4	szövegösszefüggés szövegkohézió deixis, egyeztetés	
3. A szöveg szerkezeti egységei 3.1. Szöveg alkotása tételmondat alapján 3.2.Adott témájú szöveghez bevezetés vagy befejezés írása	2	szöveg szövegösszefüggés bekezdés	
4. Meseírás 4.1. A mese műfaji sajátosságai és helye az irodalomtörténetben 4.2. Saját mese írása szabadon választott vagy megadott téma alapján 4.3. Közismert mese átírása, a történet átdolgozása, aktualizálása	4	mese hangutánzó, hangulatfestő szavak intertextualitás	
5. Lírai műfajok	8		

5.1. Himnuszok és dicsőítő énekek alkotása megadott témára 5.2. Szerepvers készítése adott témára 5.3. Prózavers készítése szabadon választott témára 5.4. Létösszegző verstípus készítése 5.5. Epigramma írása megadott témára 5.6. Szabadvers készítése megadott témára 5.7. Képvers készítése szabadon választott témához 5.8. Versképletek, rímformák		himnusz, óda szerepvers, dal elégia epigramma képvers rím, szonett	
6. A képregény 6.1. A képregények története, hagyományai, magyar és külföldi kitekintés 6.2. Képregény készítése csoportban megadott történet alapján 6.3. Novella/mese írása képregény alapján	6	archetípus, mitológia	
7. A szakmai önéletrajz 7.1. Társról bemutatkozó szöveg írása 7.2. Fiktív személy szakmai önéletrajzának elkészítése 7.3. Saját önéletrajz készítése	5	önéletrajz	
8. Levélírás 8.1. Baráti levél írása adott társhoz 8.2. Megadott témájú/kezdőmondatú levél írása adott személyhez 8.3. Motivációs levél mint az önéletrajzhoz csatolt dokumentum 8.4. Adott témáról beadvány vagy kérvény készítése	4	levél motivációs levél kérvény, beadvány	
9. Intermedialitás 9.1 Adott kép alapján szövegalkotás	6	dallamvers, szövegvers	

9.2. Adott dallam alapján szövegalkotás 9.3. Illatok és ízek alapján szövegalkotás 9.4. Intermediális műfajok, szerzők		szinesztézia, szinekdoché	
10. Tabu 10.1. Szöveg alkotása durva kifejezések használatával/elkerülésével	4	stílusréteg, stílushatás, stíluseszközök	
11. Hirdetések	2		
11.1. Újsághirdetés/internetes hirdetés készítése szabadon választott dolog eladására			
11.2. Újsághirdetés/internetes készítése megadott dolog eladására		stílus	
12. Sajtóműfajok	8		
12.1. Nyomtatott és írott sajtó megismerése 12.2. Blog tervezése 12.3. Szabadon választott téma alapján cikk írása 12.4. Cikk, bejegyzés írása megadott téma alapján 12.5. Riport készítése fiktív vagy valós személlyel 12.6. Kommentár készítése adott YouTube-videóhoz 12.6. Adott hírt bíráló/cáfoló hozzászólás (olvasói levél) írása			
13. Filmkritika 13.1. Szabadon választott film alapján filmkritika készítése 13.2. Adott filmről kritika készítése 13.3. Adott kritika alapján a film történetének újraalkotása	4	stílusréteg, stílushatás, stíluseszközök	
14. Újraírás, kiegészítés 14.1 Egy adott irodalmi mű vagy film adott részének újraalkotása	4	stílusréteg, stílushatás, stíluseszközök	

14.2. Egy adott irodalmi mű vagy film folytatásának megírása			
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Kultúra

Évfolyam:	9/ny-9-10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Kultúra és művészet Bevezetés	4	Esztétika, művészet, határterületek, kultúra színterei: lokális, regionális, nemzeti és nemzetközi kultúra.	Esztétikai érzék, beszédkészség, kritikai gondolkodás, szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, tematikus nyelvhasználat kialakítása. Esztétikai-művészeti tudatosság, elemzőkészség fejlesztése.
Kultúra és művészet egymásrahatása a mindennapokban	4	Terepmunka (kiállítás pl.: @rc)	Esztétikai-művészeti tudatosság, kritikai gondolkodás.
	2	Közös értékelési szempontrendszer kialakítása	Kooperáció, esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése, kategorizálás, analitikus és kritikai gondolkodás, reflexió és önreflexió.
Iparművészet	2	Alkalmazott művészet, esztétikum és funkcionalitás, a használati művészet területei: ötvösség, keramika, textilkészítés, ornamens stb. Iparművészeti termékek sokszorosítása, design és ipari reprodukció, technikai vívmányok a művészet szolgálatában.	Beszédkészség, kritikai gondolkodás, szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, tematikus nyelvhasználat kialakítása. Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése. Elemzőkészség fejlesztése.
	4	Terepmunka (pl.: Iparművészeti Múzeum kiállításai, iparművész műhelyek)	Kooperáció, esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése, kritikai gondolkodás, reflexió, kreativitás, innováció.
Világvallások	4	Vallástörténet és valláselmélet, világvallások, vallási jelenségek rendszere, egyetemes és magyar egyház- és felekezettörténet. Szabad vallásgyakorlás.	Szociális és állampolgári kompetencia, normatudat, empátiakészség, kulturális tudatosság fejlesztése. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, emberi jogok tisztelete, diverzitás elismerése.
	4	Terepmunka (templomok, kegyhelyek, felekezetek szűkebb és tágabb környezetünkben)	Kooperáció, esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése, tolerancia, nyitottság.

Nemzetiségek kultúrája	4	Kulturális diverzitás, multikulturalizmus, nemzeti és kulturális identitás, a kisebbség fogalma, nemzeti kisebbségek, jogai, lehetőségei, élete, szokásai, Magyarországhoz való viszonya, törvény által elismert nemzeti kisebbség, nemzetiségek hagyományai, interkulturalitás.	Szociális és állampolgári kompetencia, normatudat, empátiakészség, kulturális tudatosság, szolidaritás, együttműködési készség fejlesztése. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, emberi jogok tisztelete, diverzitás elismerése, társadalmi felelősségvállalás.
	4	Terepmunka (pl.: skanzenek, tájházak, nemzetiségi kulturális központok, alkotóházak, nemzetiségi fesztiválok)	Kooperáció, esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése, tolerancia, nyitottság.
Restaurálás és műemlékvédelem	4	A műtárgyvédelem és műemlékvédelem szerepe a kulturális örökség megőrzésében. A restaurálás fogalma. Restaurálási és konzerválási terepek és eljárások. Papír és könyv. Képzőművészeti alkotások.	Szociális és állampolgári kompetencia, kulturális tudatosság fejlesztése. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, társadalmi felelősségvállalás.
	4	Terepmunka (pl.: restaurált könyvek, iratok a PIM-ben/könyvtárakban/levéltárakban, a restaurálás folyamata múzeumokban képtárakban)	Kooperáció, esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése, kritikai gondolkodás, reflexió, önreflexió, kreativitás, innováció.
	2	Az épített örökség és hozzá kapcsolódó környezetének felújítása, integrálása a mai életbe.	
	4	Terepmunka (pl.: sírfelújítások, műemléképületek, várak)	
Ünnepkörök	2	Az ünnepek jellege, funkciója, hasonlóságok és különbségek vallásonként, nemzetenként, kultúránként, koronként. Az ünnepek szellemi háttere, az ünnepekhez kötött hagyományok, tevékenységek.	Szociális és állampolgári kompetencia, kulturális tudatosság fejlesztése. Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, emberi jogok tisztelete, diverzitás elismerése, társadalmi felelősségvállalás.
	5	Projektmunka (pl.: aktuális ünnep hagyományainak bemutatása/megemlékezés megtervezése)	Kooperáció, esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése, kritikai gondolkodás, reflexió, önreflexió, kreativitás, innováció, tervezés, szervezés.

Fotóművészet	2	Gyakorlati és művészi fotográfia. A fényképezés története, camera obscura, képrögzítési eljárások. Analóg és digitális képalkotás. A fotográfia, mint képi üzenet, a vizuális kommunikáció eszköze, a realitás, a tényszerűség, vagy a reális képzelet, a fikció és az álomvilág megteremtője.	Esztétikai érzék, beszédkészség, kritikai gondolkodás, információkeresés, digitális kompetencia fejlesztése. Vélemény kialakításának képessége, tematikus nyelvhasználat kialakítása. Esztétikai-művészeti tudatosság, elemzőkészség fejlesztése.
	4	Terepmunka (pl.: fotókiállítás, fotósorozat készítése)	Kooperáció, esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése, kritikai gondolkodás, reflexió, kreativitás, innováció.
Összművészeti alkotótevékenység	6	Kooperatív alkotómunka.	
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Leadership - vezetéselmélet

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Történeti áttekintés	2	A vezető mint személy, öröklődés, bizalom, társadalmi csoportok, társadalmi csoportok viszonya egymáshoz.	A vezetők szerepének elhelyezése nagy vonalakban a történelemben.
A vezetői szerep	5	Szerep, pozíció, vezető, társadalom, megítélés, felelősségtudat, intézmény, példakövetés, alkalmazkodás, hatáskör, határok.	A diák képes legyen megnevezni, felismerni vezetőket, ismerje és kritikusan értékelni képes legyen a bejárt utakat, életműveket.
Vezetők a nagyvilágban			
A példamutatás szerepe			
Vezetői modellek	5	Hierarchia, motiváció, közösség, a szerep, mint pszichológiai fogalom, azonosulás, elköteleződés, autoritárius vezető, delegáló vezető, résztvevő vezető.	A diák képes legyen felismerni egy vezető személy stílusát, kontrollált helyzetekben legyen képes alkalmazni ezeket.
Lewin 8 modellje			
Intézményi modellek	5	Intézmény, szerkezet, felépítés, jogviszony, munkáltató, munkavállaló, hierarchia, hatáskör, befolyás, cél, struktúra.	A diák képes legyen felismerni egy intézmény zserkezeti struktúráját, kontrollált helyzetekben legyen képes alkalmazni ezeket.

A hierarchikus intézmény			
A mátrix intézmény			
A lapos intézmény			
A demokratikus intézmény	4	Moderáció, esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés elve, inklúzió, befogadás, fékek és ellensúlyok rendszere, elszámoltathatóság, nyilvánosság, átláthatóság, moderáció.	A diák elsajátítsa az egy csoporton moderálásához szükséges eszközöket, képes legyen egyenlő esélyt teremtve egy csoportot moderálni, önállóan is vegyen részt ilyen helyzetek előteremtésében. Ezen felül legyen képes felismerni és értelmezni, hogy egy rendszer demokratikus-e vagy sem.
A csoportos döntéshozatal eszközei			
Döntés analízis	5	Eszköz, erőforrás, esemény, hatás, kimenetel, résztvevő, rendszer.	A diák képes legyen önállóan előre felmérni és megtervezni egy-egy döntés hatását és a hozzá szükséges erőforrásokat.
A döntési folyamat részei	4	Párbeszéd, vita, cselekvés, döntés, érdekegyeztetés, kivitelezés, megvalósítás.	A diák képes legyen önállóan felismerni, hogy egy adott döntéshez milyen lépések jutattnak el. Saját maga döntéseinek előkészítésében és végrehajtásában tudatos legyen.
Vezetéselmélet az erkölcs, az etika és az integritás viszonyában	4	Erkölcs, etika, határok, felelősség (egyéni és közösségi), jog, hagyomány, kultúra, fejlődés.	Képes legyen felismerni és analizálni egy-egy döntési helyzet erkölcsi és etikai vonzatait.
A nemek és a leadership viszonya	5	Üvegplafon, fizetési szakadék (pay gap), nemi szerep kontra vezetői szerep, patriarchális társadalmi beállítottság, gátak és előnyök egy-egy nemhez kapcsolódóan, anyaság, társadalmi szerep.	Képes legyen felismerni, hogy egy helyzetben hogyan hatnak a társadalmi és nemi szerepek. Saját döntéseiben törekedjen ezen helyzetek kiegyenlítésére.
A patriarchizmus hagyománya			
Az üvegplafon és a fizetési szakadék (pay gap) valósága			
A feminizmus hatása			

Gyakorlat 1 - Iskolai téma	13	A fogalmak az iskola sajátosságaihoz alkalmazkodnak: GT, Fórum, KT, Vezetőség, EF. Ezen felül az összes eddig elsajátított fogalom gyakorlatban való felismerése.	A tanuló képes legyen meghatározni egy iskolai témát és célt, analizálni azt, majd összegyűjteni a a szükséges erőforrásokat és a kitűzött célt megvalósítani. A végén behatóan képes legyen reflektálni a folyamatra.
Az iskola intézményei			
Témaválasztás			
Eszközök felmérése, tervezés			
Megvalósítás, reflexió			
Gyakorlat 1 - Saját környezetünk	13	A fogalmak a tanuló saját környezetéhez alkalmazkodnak. Ezen felül az összes eddig elsajátított fogalom gyakorlatban való felismerése.	A tanuló képes legyen meghatározni témát és célt a saját környezetében, analizálni azt, majd összegyűjteni a a szükséges erőforrásokat és a kitűzött célt megvalósítani. A végén behatóan képes legyen reflektálni a folyamatra.
Mit tehetünk a saját környezetünkért?			
Témaválasztás			
Eszközök felmérése, tervezés			
Megvalósítás, reflexió			
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Legendás dalok, zenészek, stílusok - a könnyűzene története

Évfolyam:	9.ny / 9. / 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A könnyűzene fogalma, műfajai, közönsége	4	klasszikus zene, komolyzene, népzene, raggtime, blues, country, dzsessz, r&b, beat, rock, reggae, soul, funk, disco, rap, hip-hop, pop, elektro, világzene	szövegértési, szövegalkotási kompetencia, elemzőkészség fejlesztése, esztétikai érzék fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése, elfogadás, empatikus készség fejlesztése, beszédkészség fejlesztése, önismeret fejlesztése, véleményalkotás képességének fejlesztése
A raggtime, a blues és a dzsessz	8	cake walk, jigg, afroamerikai zene, poliritmika, gépzongora, munkadal, holler, delta, jump, Chicago blues, bluesforma, gospel, improvizáció, sztenderd, dixieland, dzsesszkorszak, szving, jazz funeral, big band, bebop, cool jazz, hard bop, free jazz, bossa nova	
A country	2	gospel, folk, linedance, blues	
Az r&b	6	soul, gospel, blues, doo wop, new jack swing, contemporary r&b	
A beat és a rock	8	folk-beat, pol-beat, elektromos gitár, bassusgitár, rockabilly, rock&roll, heavy metal, punk, hard rock, new wave, progresszív rock, pszichedelikus rock, dzsesszrock	
A reggae	4	ska, rocksteady, dub, dancehall, raga, rasztafári, roots reggae	
A soul és a funk	5	gospel, r&b, blue-eyed soul, pszichedelikus soul, groove, afrobeat, funk rock, go-go, g-funk	
A disco	5	diszkóhangzás, DJ, 12 inches lemez, diszkókorszak, diszkókultúra, videóklip, italodisco	

A rap és a hip-hop	6	rapper, griot, break, dozens, graffiti, szubkultúra, beatbox, slam poetry	
A pop	6	szórakoztatóipar, hanglemez, fonográf, magnetofon, popkultúra, tömegkultúra, kommercializáció, image, sztárság, popbandák, egyszámos előadók, feat., szintipop	
Az elektro	4	sampler, house, acid house, techno, rave, eurodance, trance, loop, DJ	
A világzene	4	kultúra, népzene, folklór, harmadik világ	
Fesztiválok	4	népi fesztiválok, kulturális fesztiválok, tudományos fesztiválok, mezőgazdasági fesztiválok, marketing, reklám, reklám, line-up, Woodstock	
Szabadon felhasználható órakeret	6		

Mindent az állatokról

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Mi az állat?	1	állatok, többsejtűek, heterotóf táplálkozás, helyváltoztató mozgás, anyagcsere, szaporodás, növekedés	anyanyelvi kommunikáció, kritikus gondolkodás
2. Az állatok kialakulásához vezető út	1	endoszimbionta elmélet, prokarióta, eukarióta, haplonta, diplonta, evolúciós, törzsfák elemzése	matematikai kompetencia, szövegértési-és alkotási képesség kialakítása, önismeret
3. A szivacsok	2	álszövetes, galléros-ostoros sejt, vándorsejt, űrbél, helytülő életmód, bimbózás	rendszerben gondolkodás
4. A csalánozók	2	csalánsejt, bukfencező mozgás, rakétaelv	digitális kompetencia
5. Férgek	2	laposférgek, gyűrűsférgek, fonálférgek, béledényrendszer, élősködés, szelvényezettség, nyílt és zárt keringés, diffúz légzés, bőrizomtömlő, ondócsere	önálló tanulás, tanulás tanítása
6. A férgek, mint élősködők	2	férgek életciklusa	logikus gondolkodás, matematikai kompetencia
7. A puhatestűek	2	köpeny, testtájak, zsigerzacskó, szépia	önálló tanulás, tanulás tanítása, honismeret
8. Az ízeltlábúak	6	külső váz, kitin, vázizom, szájszervek, valódi végtag, nem valódi végtag, összetett gyomor, trachearendszer, Malpighi-edények, vakbelek, testtájak, posztembrionális fejlődési típusok	digitális kompetencia, vállalkozói kompetencia, honismeret
9. Az ízeltlábúak gyűjtése, megfigyelése, leírása	4	soklábúak, csáprágósok, pókszabásúak, rákok, rovarok	megfigyelés, kísérlet önálló elvégzése, matematikai kompetencia
10. A tüskésbőrűek és a gerinchúrosok	2	tengerliliomok, tengericsillagok, kígyókarúak, tengerisünök, tengeri uborkák, előgerinchúrosok, fejgerinchúrosok	önálló tanulás, tanulás tanítása
11. Gerincesek 1. : Porcoshalak	3	tömörfejűek, cápák, ráják	önálló tanulás, tanulás tanítása

12. Gerincesek 2. : Csontoshalak	3	pikkely, szálka, nyílt mellkas, kopoltyú, keringésük, vénás öböl, külső megtermékenyítés, kloáka	önálló tanulás, tanulás tanítása
13. Gerincesek 3. : Kétéltűek	2	bőrlégzés, nyelik a levegőt, keringés, hüvelykvánkos	digitális kompetencia, vállalkozói kompetencia, honismeret
14. Kétéltűek csoportjai	3	lábatlan kétéltűek, farkatlan kétéltűek, farkos kétéltűek	digitális kompetencia, vállalkozói kompetencia, honismeret
15. Kétéltűek megfigyelései	2	ugróláb, úszóhártya, kicsapható nyelv, szaruállkapocs, ebihal állapot, kopoltyú, fejletlen tüdő, bőrlégzés, szív pitvarai, ősvese típus, szaporodás, átalakulás, oldalvonal szerv, Jacobson-féle szerv, hólyagszem, ivari dimorfizmus	megfigyelés, kísérlet önálló elvégzése, rendszerben gondolkodás
16. Gerincesek 4. : A hüllők	3	szaruképződmények, állandó és változó testhőmérséklet, négyüregű szív, napfürdő, lágyhéjú tojás	digitális kompetencia,
17. A hüllők csoportjai	2	pikkelyes hüllők, felemás gyíkok, krokodilok, teknősök	vállalkozói kompetencia
18. Gerincesek 5. : Madarak	3	csőr, toll, farktőmirigy, légzsákok, kettős gázcsere, meszes tojás	önálló tanulás, tanulás tanítása, honismeret
19. A madarak fontosabb csoportjai és azok megfigyelése	2	futómadár szabásúak, repülő madarak, szárnnyal evezők	kísérlet önálló elvégzése
20. Gerincesek 6. : Emlősök és csoportjaik	3	tojásrakó emlősök, elevenszülő emlősök, verejtékmirigy, faggyúmirigy, emlő, méh és felépítése	vállalkozói kompetencia, rendszerben gondolkodás
21. Állatok viselkedése	5	öröklött és tanult magatartásformák, az állatok kommunikációja, társas, létfenntartó és fajfenntartó viselkedései	kísérlet önálló elvégzése, testi- és lelki egészség
22. A kutyák és macskák testbeszéde	2	ritualizált harc, operáns kondicionálás, idomítás	megfigyelés, kísérlet önálló elvégzése, empatikus készség
23. Állatvédelem	3	állatkísérletek, tudat-érzőlények, orvvadászat-orvhalászat, állatok jogai, felelős állattartás	szociális és állampolgári kompetencia, környezettudatosságra nevelés, önismeret
24. Állatkerti foglalkozások	5		szociális és állampolgári kompetencia, környezettudatosságra nevelés

Szabadon felhasználható órák	7

Mitológiák

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Mitológia	6	mitológia, politeizmus, monoteizmus, szóbeliség, írásbeliség, antikvitás, mítosz, mitológia, eposz, eposzi konvenciók, kaland, utazás mint cselekményszervező elv	Más kultúrák megismerése iránti igény erősítése. Alapvető emberi magatartásformák felismertetése, megvitatása révén az erkölcsi és esztétikai érzék fejlesztése. Az irodalmi alapműveltség építése. Irodalmi alapformák, műfajok, motívumok befogadása, értelmezése. Hatásértelmezés, kapcsolatkeresés az antik-görög, a zsidó, a zsidó-keresztény és a mai kultúra nagy hagyományaival, kódjaival.
Őskőkori mitológia	4	termékenységkultusz, matriarchális társadalom, patriarchális társadalom, termékenységkultusz, bőségszaru, barlangrajzok	Az őskori kultúrák, különböző mitológiai archetípusok megismerése
Tibeti mitológia	4	Amitábha, Avalokiteszvara, Biur, Dre, Gdon, Klu, Iha, Mthomg-dha, Preta, Srin, Tárá, mi-chos, ég kapuja, föld kapuja	A tibeti mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Japán mitológia	4	sintoizmus, sinto, Kodzsiki, Kami, buddhizmus	A japán mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Kínai mitológia	4	tao, Kunlun-hegy, Tao-tie, Sárkánykirály, négy császár, nyolc halhatatlan	A kínai mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Inka mitológia	2	Viracocha, Inti, Intiilapa, Inka, Mama Quilla, huaka,	Az inka mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Azték mitológia	2	Omecihuatl, Tlaloc, Quetzalcoatl, Chalchiuhtlicue	Az azték mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Maja mitológia	2	Popol Vuh, Chichén Itza, tzompantli	A maja mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése

Egyiptomi mitológia	4	Halottak könyve, Ka, Kapuk könyve, Ámon, Heka, Hem, Ré, Hórusz, Nut, Ehnaton, Abu Szimbel, Karnak	Az egyiptomi mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Sumér mitológia	4	Abzu, Tiámat, Lahmu, An, Enlil, Ninhurszag, Uras, Marduk, Utu, Baba	A sumér mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Görög mitológia	11	Gargareusok, Hüperborea, Kimmerioszok, Laisztrügónok, Lotophagoszok, Olümposz, Héraklész oszlopai és próbatételei, Amazonok, Argonauták, Naiaszok, Néreidák, Titaniszok, Titánok, Uránusz, Kronosz, Gaia, Khaos, Zeusz, Héra, Poszeidón, Arész, Hermész, Héphaisztosz, Aphrodité, Pallasz Athéné, Apollón és Artemisz, Héraklész, Hébé, Héliosz, Hesztia, Démétér, Dionüszosz, Hadész és Perszephoné	A görög mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Skandináv mitológia	4	Yggdrasil, Gesta Danorum, Edda-énekek, Odin, Thor, Tyr, Loki, Baldr, Njörd, Frey, Ragnarök, noma	A skandináv mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Germán mitológia	4	Edda, Ódin, Muspell, Ginnungagap, Niflheim, Azgard, Valhalla, Freyr és Freyja, Frigg, Thökk, Fenrir	A germán mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Római mitológia	8	Ambarvalia, Amburbium, Fontanalia, Lemuralia, Parentalia, Saturnalia, Párkák, Vesta szűzek, Bacchus, Auróra, Ceres, Diana, Juppiter, Hercules, Fauna, Flora, Juno, Mars, Minerva, Nox, Pluto, Saturnus	A római mitológia keletkezéstörténetének és isteneinek megismerése
Magyar mitológia	2	sámánizmus, világfa, táltos, turul, csodaszarvas, fehér ló	A magyar keletkezéstörténet áttekintése
Szabadon felhasználható	7		

Multimédia

Évfolyam:	**9/ny - 9 - 10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Számítógépes képeszerkesztés alapjai	3	Rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vonal, sokszög, törött vonal, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, fénykép, képszerkesztő, digitális képfeldolgozás, -megosztás	Rajzos dokumentumok készítése szabad kézzel. Meglévő fényképek átalakítása, retusálása.
Képek létrehozása	3		
Fényképek effektusai, képek módosításai	8		
Hangszerkesztési alapismeretek	3	Hanganyagok vágása, hangkeverés vágó software-en. A hang fogalma és jellemzői. Hangmagasság, hangszín, hangosság, zaj, küszöbszint. Hangformátumok, felvételi jelszint, felvétel készítése. Le- és felúsztatás.	Az elekronikus eszközök hangformátumainak felismerése. Hangok és zenék manipulálása.
Hangeffektusok, hangok hangok felvétele, szerkesztése	7		
Videókészítés alapjai	3	Kisfilmek vágása, entrée, az idő fogalma a videóvágásban, kihagyás, kiemelés, beállítások-plánok, shot, snitt, csapó, kép, jelenet, szekvencia, ritmus, idő, élesvágás, mozgásban vágás, nézésirány és a tengely	Előre elkészített filmek utólagos megmunkálása. Videók önálló készítése.
Effektusok, videóvágás	7		
Filmfelvétel, gyakorlati feladatok	10		
Audió- és vizuális ismeretek összekapcsolása	6		
3D modellezési alapok	3	Mesh, vertex, edge, face, polygon, edge ring, edge loop. Műveletek: mozgatás, nyújtás, átméretezés, forgatás, két komponenes összeolvasztása, két polygon egy objektummá tétele, egy objektum több polygonra való szétválasztása, splittelés, szegély készítése.	3D tárgyak, színterek szerkesztésének modellezése, textúrázása.
Modellek készítése	8		
Textúrázás	4		
Szabadon felhasználható keret:	7		

Művészet

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Mi a művészet? 1.1. Művészetek csoportosítása 1.2. Az autonóm és az alkalmazott művészetek közti különbség 1.3. Stilizált, dekoratív ábrázolást igénylő munkák	5	giccs, műalkotás, szép művészi hatás, befogadó, alkotó, mű, fikció parafrázis	Meglévő művészettörténeti, esztétikai ismeretek felhasználásával és célirányos megfigyelések, elemzések alapján reflektív alkotások létrehozása (pl. grafika, fotó, film, festmény, fotósorozat, kollázs), adott történelmi korok, korszakok jellemző problémáinak, jelenségeinek (pl. szabadság, érték, szakralitás, humánum, szülő-gyermek viszony, bűn, identitás, szépség) változását tükröző vizuális művészeti megjelenések megértése és mások számára is érthető bemutatása érdekében, mindezt csoportmunkában is.
2. A táj 2.1. Zenei, irodalmi, képzőművészeti, film- fotóművészeti példák a környezet ábrázolására 2.2. egyszerű természeti formák tanulmányozása: ág, virág, levél, dió, stb. 2.3. A saját táj - alkotói feladat	10	tájlíra, tájvers, téma, motívum, egyén, identitás, forma, ornamentika, perspektíva	Meglévő művészettörténeti, esztétikai tudás felhasználásával és célirányos megfigyelések, elemzések alapján reflektív alkotások létrehozása (pl. grafika, fotó, film, festmény, fotósorozat, kollázs), adott történelmi korok, korszakok jellemző problémáinak, jelenségeinek (pl. szabadság, érték, szakralitás, humánum, szülő-gyermek viszony, bűn, identitás, szépség) változását tükröző vizuális művészeti megjelenések megértése és mások számára is érthető bemutatása érdekében, mindezt csoportmunkában is.
3. A tárgy 3.1. Az ember közvetlen környezetében lévő tárgyak tanulmányozása 3.2. A perspektíva 3.3. Összetett csendéletek természeti és mesterséges alapokból	10	személyes, közösségi tér, ergonómia,	Meglévő művészettörténeti, esztétikai tudás felhasználásával és célirányos megfigyelések, elemzések alapján reflektív alkotások létrehozása (pl. grafika, fotó, film, festmény, fotósorozat, kollázs), adott történelmi korok, korszakok jellemző problémáinak, jelenségeinek (pl. szabadság, érték, szakralitás, humánum, szülő-gyermek viszony, bűn, identitás, szépség) változását tükröző vizuális művészeti megjelenések megértése és mások számára is érthető bemutatása érdekében, mindezt csoportmunkában is.
4. Építészet, design 4.1. Történeti és kortárs építészeti stílusok megismerése	10	koncepció, személyes, közösségi tér	Lokális vagy globális környezeti problémára (pl. természet, levegő, víz, fény, közlekedés, fogyasztói szemlélet, nagyvárosi lét, civilizációs fenyegetettség) reflektáló alkotás, produktum (pl.

4.2. Saját város/épület tervezése, megjelenítése		térszervezés, fenntartható fejlődés	köztéri alkotás, akció, interaktív tér, esemény, szerkezet, közösségi médium kampány, installáció) létrehozása.
4.3. Makettkészítés, digitális tervezés, rajz, saját projek stb.		design	
5. Az arc			
5.1. Az emberábrázolás áttekintése az őskortól napjainkig 1.	10		Szabad kísérletezés elvont tartalmak megjelenítésére önállóan.
5.2. Arckép vagy önarckép? - saját alkotás elkészítése		montázselv	
6. Az emberi test			
6.1. Az emberábrázolás áttekintése az őskortól napjainkig 2.	10		Szabad kísérletezés elvont tartalmak megjelenítésére önállóan.
6.2. Az emberi test megjelenítésének lehetőségei - gyakolrati feladat		montázselv	
7. 20-21. századi új kifejezésmódok		posztmodern jelenségek	
7.1. A tömegkultúra megjelenése		társadalmi reflexió	Meglévő művészettörténeti, esztétikai tudás felhasználásával és célirányos megfigyelések, elemzések alapján reflektív alkotások létrehozása (pl. grafika, fotó, film, festmény, fotósorozat, kollázs), adott történelmi korok, korszakok jellemző problémáinak, jelenségeinek (pl. szabadság, érték, szakralitás, humánum, szülő-gyermek viszony, bűn, identitás, szépség) változását tükröző vizuális művészeti megjelenések megértése és mások számára is érthető bemutatása érdekében, mindezt csoportmunkában is.
7.2. Fotó, film mint művészeti forma		kísérleti művészet, filmnyelvi eszközök	
7.3. Egyéb művészi kifejezésmódok: fényfestés, digitális művészet, tetoválás, design	10	önreflexió	
7.4. Önálló projektfeladat az év folyamán megismert technikák segítségével			
8. Szabadon felhasználható órakeret	7		

Művészettörténet

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A művészet kezdetei: őskor	2	Őskori művészet, Stonehenge, dolmenek, horror vacui, Gavrinis, Lascaux, testfestés, maszkok	asszociációs készségek, tárgyi tudás az őskor történeti és művészeti aspektusában, tantárgyközi kapcsolatok: történelem, földrajz, vizuális kultúra
Kultúrák kialakulása	2	India, Kína, Japán, Afrikai törzsi művészet, Közel-kelet, kalligráfia, tusfestés, domborművek, illusztrációk, építészet, ruhaviseletek	Ezen kultúrák díszítőművészetében és ábrázolásmódjában fellelhető hasonlóságok és különbségek megismerése, elemzése és nagy alkotások és alkotók, illetve különleges technikák megismerése, esetleg kipróbálása. Múzeumlátogatás: Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum
Az ókor művészete: Egyiptom(2), Mezopotámia(2), Görög művészet(2), Róma(2), Ókeresztény-ség(2)	10	ékírás, zikkurat, folyómenti civilizációk, hellász, oszloprendek, piramisok, temetkezési szokások, díszítőművészet, boltozattípusok, csatornázás, útépítés, építészet, szobrászat, Akropolisz, Parthenon, Pantheon, Periklész, portré, hieratikus írás, szimbólumok, boltív, kupola, olimpia, színházművészet	a különböző ókori kultúrák ismertetőjegyeinek felismerése, korhoz és néphez kötése, a korok nagy alkotóinak és épületeinek megismerése, a szobrászat, építészet fejlődésének nyomonkövetése, a nagy találmányok és technikai megoldások megismerése, kipróbálása, lemodellezése
Honfoglaláskor művészete	2	Honfoglalás(2), tarsolylemezek, temetkezési szokások, hajfonatkorong, Feszty-körkép	A Honfoglalás-kori díszítőművészet megismerése, szimbolikájának elemzése, korabeli leletek alapján. Szépművészeti Múzeum állandó kiállításának meglátogatása eredeti tárgyak után kutatva.

Középkor: Román (2); Gótika (2); Reneszánsz (4)	8	katedrális, templom, olajfestés, freskó, keresztboltozat, támpillér, hármas kapuzat, fiálé, Botticelli, Da Vinci, hálóboltozat, csúcsív, Kölni dóm, Amiens-i székesegyház, Tintoretto, Bosch, Bruegel, mozaik, intarzia	A középkori építészet fejlődésének végigkövetése, a kereszténység a művészet alakulására gyakorolt hatásainak elemzése, megértése, a különböző földrajzi helyek sajátosságainak megismerése, a középkor nagy épületeinek, mestereinek megismerése, értő elemzése, a reneszánsz festészet részletes megismerése, alkotóinak és jellegzetességeinek felismerésével.
Barokk	3	Mányoki Ádám, templomépítészet, Bernini, Versailles, Eszterházy-kastély, Fazola Henrik, Caravaggio, de la Tour, Velazquez, Rembrandt, Rubens, van Dyck, Vermeer, naturalista ábrázolásmód	Az európai barokk kiemelkedő festőinek, építészeinek és szobrászainak megismerése, a kor általános jellemzőinek értő megismerése, városi séta templomépítészeti példák meglátogatása céljából.
Rokokó	2	Watteau, francia rokokó, zsánerkép, Fragonard, régence-stílus, puttó, idill, copf-stílus, empire	a késő-barokk és rokokó stílus jellemzőinek megismerése, tájegységenkénti eltéréseinek megfigyelése, festészetben, divat terén és az építészetben.
Klasszicizmus	2	Canova, J.L. David, Ingres, udvari festők, Magyar Nemzeti Múzeum, White House, hellenisztikus építészet, Szent Péter bazilika, Lánchíd, angolkertek, Hogarth	A klasszicizmus általános ismertetőjegyeinek megismerése ismert, jelentősebb alkotásokon keresztül. Festészet, építészet a 18-19. századi angliában, Franciaországban, Magyarországon. Városi séta tervezése klasszicizáló épületek keresésére projektmunka keretein belül.
Romantika	2	Német, spanyol, francia és magyar romantika, az angol Parlament, Turner, Goya, Eiffel, Géricault, Borsos Miklós, Steindl Imre, Ybl Miklós, Schulek Frigyes, Székely Bertalan, Madarász Viktor, Caspar David Friedrich	Történelmi vonatkozásokkal kötni össze a romantika nagy művész-alakjait: építészeket, szobrászokat és festőket, illetve irodalmi és zenei alkotókat Európa számos országában. Felismerni és értelmezni az alkotások szimbolikus rétegeit, színkezelését.
Realizmus, preraffaeliták	3	Shalott asszonya, Munkácsy Mihály, Corot, Paál László, Millet, Daumier	A kritikus tartalomválasztás, koncentrált kutatás fejlesztése csapatmunkában realizmus témában a kor legnagyobb festőinek feltérképezése céljából. Megismerni

			ezen festők egyéni festési módszereit, életének egyes részét és kötni az egyetemes művészettörténethez képest a megfelelő helyre.
Imresszionizmus	2	Monet, Manet, Degas, pointillizmus, Salon, valőr, lokálszín, tájkép, impresszionizmus, Sargent, Seurat	A korabeli művészeti irányzatok egymáshoz képesti viszonyát és az ezzel kapcsolatos társadalmi jelenségeket feltérképezni festészeten, szobrászaton keresztül. Megismerni a kor jeles művészeit, koncentrálva a színkezelés, foltkezelés megváltozására, az így kialakult fogalmakra, technikákra, festészeti irányzatokra.
Szecesszió és art deco	3	Dekoratív művészet, iparművészet, bécsi art nouveau, art deco, bútortervezés, ékszertervezés, divat, belsőépítészet, építészet, Klimt, Mucha, arts and crafts, Jugendstil, Kós Károly, plakát, hirdetés, Tiffany, Gaudí, Mackintosh, Horta	A dekoratív művészet és az iparművészet fénykorának megismerése a kor legszebb példáin keresztül. Felfedezni Európa máig használatban lévő szecessziós épületrészeit, ellátogatni Budapest ilyen műemlékeihez. Kreatív feladatban megmutatni a felismert stílusjegyek könnyű alkalmazhatóságát.
Avantgarde irányzatok	11	Bevezető(1), Fauve(1), Expresszionizmus(1), Kubizmus(1), Futurizmus(1), Konstruktivizmus(1), Dada(1), Szürrealizmus(1), Absztrakt expresszionizmus(1), Mágikus realizmus(1), Pop art(1)	Megismerni és kipróbálni az avantgarde irányzatokat, társadalmi, történelmi és művészettörténeti hátterükkel együtt.
Posztmodern	3	Art Brut, Művészet és élet, Guggenheim, gyűjtemények, Zaha Hadid, street art, Basquiat	A művészet fogalmának jelentős átalakulásának végéhez közeledve elemezni, megismerni a posztmodern művészet jelentős alkotásait és ezek helyét a művészettörténetben.
Kortárs művészet	3	Magyar(1) és nemzetközi(2)	Kortárs alkotók munkái és bemutatkozási lehetőségeinek megismerése, kortárs kiállítás látogatása és az ott látottak értő kritikájának megfogalmazása. Megfogalmazni az

			év során megismert művészeti megjelenési formák, fogalmak, lehetőségek tükrében, hogy minek alapján tekinthető valami műalkotásnak és hogyan lehet vele kapcsolatban kommunikálni.
A művészet sehová nem sorolható nagy alakjai	3	Csontváry(1), Lloyd Wright, Picasso, Van Gogh, Makovecz Imre	Az egyéni látásmódú, irányzatot nem követő, magányos nagy alakok feldolgozása, hatásuk megállapítása a művészetre. Kiállításnézés során munkáik értő, elemző megfigyelése.
Városi séták az egyes művészettörténeti korszakok keresésében	4	Szecesszió, kortárs, gótika, román, klasszicizmus, barokk projektmunkák	A tantermi ismeretek valóság elemzésére való felhasználása, aktuális kiállításnézési lehetőségek kihasználásával. Cél jobban megismerni a körülöttünk létező művészettörténetileg érdekes épületeket, alkotásokat, múltjukat, és ezen keresztül új réteget felfedezni a világból.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Önismeret

Évfolyam:	9.ny / 9. / 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Ismerkedés, bemutatkozás, célkitűzés	2	bemutatkozás, kapcsolatteremtés, egyéni célok kitűzése	anyanyelvi kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia, önálló tanulás kompetenciája; beszédértés, beszédkészség, fogalmazási készség, önszabályozás, önfejlesztés, önreflexiós képesség, szabad véleményalkotás
Tanulás, iskolai környezet	8	beilleszkedés, iskolai motiváció, értékrendszerek, célok, jövőkép, pályaválasztás, tanulásmódszertan, mnemotechnikai módszerek	önálló tanulás kompetenciája, anyanyelvi kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia, vállalkozói kompetencia; önszabályozó képesség, önfejlesztő képesség, önreflexiós készség, problémamegoldó képesség
Egészségviselkedés	8	stressz és oldása, szorongáscsökkentés, megküzdés, relaxáció, táplálkozás, mozgás, alvás, szerhasználat	interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, önszabályozás képessége, önfejlesztés képessége, önreflexiós készség, ítélőképesség
Kommunikáció	8	verbális és nonverbális csatornák, testbeszéd, asszertivitás, konfliktuskezelés, együttműködő kommunikáció, meggyőzés, konstruktív visszajelzés, játszmák, énközlés, média	anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája, interperszonális és állampolgári kompetencia, vállalkozói kompetencia; íráskészség, olvasási készség, szövegértési készség, tudatos nyelvhasználat, problémamegoldó képesség, beszédkészség, beszédértés, fogalmazási készség, érveléstechnika, empatikus készség, önszabályozó képesség, önfejlesztő képesség, önreflexiós képesség, erkölcsi érzék
Érzelmek	6	érzelemkifejezés, érzelemszabályozás, érzelmi intelligencia, indulatkezelés, empátia	anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája, interperszonális és állampolgári kompetencia, kulturális tudatosság; beszédkészség, beszédértés, önszabályozó képesség, önfejlesztő képesség, önreflexiós képesség, empatikus készség, ítélőképesség, erkölcsi érzék

Identitás	8	énkép, önértékelés, énhatékonyság, képességek, értékek, tulajdonságok, erőforrások, vágyak, testkép, szerepek, énideál	interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, önszabályozó képesség, önfejlesztő képesség, önreflexiós képesség, problémamegoldó képesség, alkotóképesség
Önkifejezés	6	benyomáskeltés, önmegfigyelés, személyészlelés, online szelf, attribúció	anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája, interperszonális és állampolgári kompetencia; kulturális tudatosság, alkotóképesség, ábrázolás képessége, fogalmazási képesség, önreflexiós képesség, szabad véleményalkotás, empatikus készség, médiatudatosság
Kapcsolatok	7	család, barátok, kortárs kapcsolatok, párkapcsolat, szexualitás, családtervezés	anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, alkotóképesség, önszabályozó képesség, önfejlesztő képesség, önreflexiós képesség, ítélőképesség, erkölcsi érzék, empatikus készség
Csoportban létezés	10	csoportalakulás, csoportdinamika, társas készségek, kapcsolatteremtés, tolerancia, együttműködés, bizalom, agresszió, altruizmus, felelősségvállalás, versengés, csoportnormák, konformitás, csoportdöntés	anyanyelvi kompetencia, önálló tanulás kompetenciája, interperszonális és állampolgári kompetencia, vállalkozói kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, alkotóképesség, önszabályozó képesség, önfejlesztő képesség, önreflexiós késpesség, empatikus készség, ítélőképesség, erkölcsi érzék
Összegzés, lezárás, búcsú	2	élmények összegzése, egyéni célok felülvizsgálata	anyanyelvi kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia, önálló tanulás kompetenciája; beszédértés, beszédkészség, fogalmazási készség, önszabályozás, önfejlesztés, önreflexiós képesség, szabad véleményalkotás
Szabadon felhasználható órák	7		

Pedagógia

Évfolyam:	**9/ny - 9. - 10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Pedagógiai rendszerek	13	Az egyes pedagógiai rendszerek alapvető jellemzőinek ismerete	Személyes kompetenciák: 1. én-tudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom), 2. önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás) és Szociális kompetenciák: 1. empátia (mások megértése és fejlesztése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése), 2. motiváció (kezdeményező-készség, optimizmus, elköteleződés, teljesítmény ösztönzés), 3. társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem)
Pedagógiatörténeti mérföldkövek érvényesülése a mai pedagógiai gyakorlatban	13	A pedagógiatörténeti mérföldkövek alapvető jellemzőinek ismerete, a mérföldkövek mai pedagógiai gyakorlatban való érvényesülése példáinak ismerete	
Pedagógiai rendszerek a különböző államokban	13	Különböző államok pedagógiai rendszereinek ismerete	
Pedagógiai rendszerek és társadalmi – politikai berendezkedés összefüggései	13	Pedagógiai rendszerek és társadalmi – politikai berendezkedés összefüggéseinek ismerete	
A diákok által választott további témakörök	13	A témakörtől függő alapvető ismeretek	
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Politikatudomány

Évfolyam:	9/ny- 9. - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Mi végre a politika?	4	A politika fogalma, tárgya, eredete. A politika és a többi tantárgy kapcsolódási pontjainak összefoglalása. A politika ágazatainak megismerése.	Összefüggések meglátása, a politikai szövegek sajátos nyelvezetének megismerése, megközelítési módszereinek elsajátítása.
Demokrácia- és politikaelmélet	12	Gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gazdasági válság, adó, centrum, periféria, politika, állam, államforma, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, önkormányzat, szuverenitás, népképviselet, demokrácia, diktatúra	Képes a nemzet, kisebbség, nemzetiség és a helyi társadalmak fogalmainak szakszerű használatára. Érvekkel is alátámasztott véleményt tud megfogalmazni az elmúlt évtizedek hazai gazdasági-társadalmi folyamatairól.
Kisebbségpolitika, etnikumok	8	Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, népesedés, népességrobbanás, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség.	Képes a nemzet, kisebbség, nemzetiség és a helyi társadalmak fogalmainak szakszerű használatára. Érvekkel is alátámasztott véleményt tud megfogalmazni az elmúlt évtizedek hazai gazdasági-társadalmi folyamatairól. Kommunikáció: Beszélgetés (vita) egy társadalmi, történelmi témáról. Saját vélemény megfogalmazása (pl. cigányság/romák integrációja). Események, történetek, jelenségek dramatikus megjelenítése. (Pl. hajléktalansors, munkanélküliség, a mélyszegénység problémái.)

Választási rendszerek; Pártok és pártrendszerek	12	Politika, állam, államforma, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, önkormányzat	Kritikai gondolkodás: Különbségek felismerése, a változások nyomon követése egy-egy történelmi jelenség kapcsán.
Társadalmi mozgalmak és tiltakozás	6	A helyi társadalom, a civil társadalom és az önkéntesség. Esélyegyenlőtlenség és hátrányos társadalmi helyzet. Társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás.	A társadalom makro- és mikrostruktúráját alkotó elemek azonosítása. A társadalom tagoltságából eredő egyenlőtlenségek felismertetése, ezek okainak azonosítása. A társadalmi felelősségvállalás elvi szükségességének megértetése és néhány gyakorlati módjának megismertetése. A kisközösségek szerepe a helyi, lokális és országos ügyek alakításában.
Politikai kommunikáció	5	A beszédhelyzetnek megfelelő adekvát nyelvhasználat: szövegszerkesztés élőszóban, szó- és beszédfordulatok, kommunikációs helyzetek a kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus) megfigyelése. A kommunikációt kísérő nem nyelvi jelek lehetőségeinek és korlátainak megtapasztalása: az élőszó zenei kifejezőeszközei, nonverbális kommunikáció. A testbeszéd, a térközszabályozás szerepének ismerete, tudatos alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben; dekódolása a hétköznapi kommunikációs helyzetekben és a tömegkommunikációban.	A különböző politikai szövegek megértésére, elemzésére, illetve kritikai feldolgozására való képesség a kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepeinek (kontextus) megfelelően.

Társadalomfilozófia	6	A XIX. századra kialakuló három nagy modern társadalomfilozófiai-politikai filozófiai eszmei irányzat – konzervativizmus, szocializmus, liberalizmus – alapvetései (Burke, Tocqueville, Marx, Mill). Egy második lépésben pedig számot vetünk a XX. századi totalitarizmus rendszerek tapasztalatával (Hannah Arendt).	A különböző történelmi tapasztalatok összegzésének képessége.
Ellenségképek a politikában	6	Xenofóbia, fogyasztói társadalom, adósságspirál, globális felmelegedés, ökológiai katasztrófa, fenntarthatóság, környezetvédelem, fiatalodó és öregedő társadalom, migráció, foglalkozási szerkezet, diszkrimináció, integráció	A disztingvált gondolkodáshoz szükséges körültekintésre és toleranciára való képesség elsajátítására való szándék kialakítása.
Európa közepén: földrajzi determináltságunk	6	Szűcs Jenő: Vázlat Európa három történeti régiójáról című munkájának ismerete	A történeti régiók meghatározottságai; Kelet-Közép-Európa fogalma és jellemzői.
Szabadon felhasználható órák	7		

Programozás

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Algoritmizálás	10	Összetett típusok. Algoritmikus gondolkodás. Algoritmus leíró eszközök: pszeudo kód, blokk diagram, folyamatábra, mondatszerű elemek. Eljárások, függvények, operátorok.	Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. Az életkori sajátosságoknak megfelelően, fontos szerepet kap az algoritmusok megfogalmazása, létrehozása, és adott problémák megoldása során azok alkalmazása
Programozási nyelv és programozási környezet megismerése	16	A környezet eszközeinek alapvető ismerete: undo, refaktorizálás, debuggolás; egy programozási nyelv szintaktikai és szemantikai alapjai. Típusok jellemzői, objektumok létrehozása. Egyszerűbb problémák megoldása az adott nyelven.	
Elemi programozási tételek és megvalósításuk az adott programozási nyelven	9	Összegzés, megszámolás, eldöntés, kiválasztás, keresés, másolás, kiválogatás, szétválogatás. Programozási tételek implementálása az adott környezetben. A tételekhez kapcsolódó problémák megoldása.	
Összetett programozási feladatok	8	Összetett feladatok megfogalmazása valamilyen algoritmus leíró nyelven, majd azok implementálása az adott programozási nyelvre.	
Program, mint termék	4	Felhasználóbarát program, tesztelés, elemzés, hibajavítás, hatékonyságvizsgálat, formos alkalmazások, fejlesztői és felhasználói dokumentáció.	A tanulók képesek legyenek az elkészített programjukat mások számára is vonzóvá, könnyen kezelhetővé tenniük.
Projektírás - feladatmegoldás	18	Lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés, verziókezelés, kollaboráció, kooperáció, csapatmunka, távmunka digitális eszközökkel.	Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában. Állományok kezelése és megosztása a felhőben. Kooperatív attitűd fejlesztése.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Pszichológia

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Bemutatkozás, célok	2	Bemutatkozás; a tanév témaköreinek, a tanulmányi feladatoknak valamint az értékelés szempontjainak és módjainak ismertetése; az egyéni motivációk, célok és elképzelések megfogalmazása.	anyanyelvi kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia, vállalkozói kompetencia, önfejlesztés és önreflexió, szabad véleményalkotás, empatikus készség
Bevezetés a pszichológiába	2	akadémikus pszichológia (általános pszichológia, fejlődéspszichológia, szociálpszichológia, személyiségpszichológia), alkalmazott pszichológia, megfigyelés, introspekció, kísérlet, kérdőíves módszerek, kontrollcsoport, kísérleti csoport, korreláció	anyanyelvi kompetenciák, matematikai kompetencia, tudomány és technikai kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, olvasási készség, beszédértés, beszédkészség, kritikai gondolkodás, szabad véleményalkotás
Tanulás és emlékezet, tanulásmódszertan	2	tanulás, klasszikus kondicionálás (reflex, inger-válasz kapcsolat), operáns kondicionálás (megerősítés, megerősítési terv, shaping, szisztematikus deszenzitizáció), szociális tanulás, mentális reprezentáció, emlékezet (kódolás, bevésés, tárolás, előhívás), rövid távú memória, hosszú távú memória, munkamemória, interferencia, amnézia, konstruktív emlékezet; tanulásmódszertan (mindmap, PQRST, tömbösítés, helyek módszere)	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, önálló tanulás kompetenciája, interperszonális és állampolgári kompetencia, vállalkozói kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, ismereteken alapuló döntéshozatal, oksági gondolkozás, önszabályozó és önfejlesztő képesség
A fejlődés és elméletei, életszakaszok pszichológiája	4	öröklés és környezet interakciója, szocializáció, kötődés, belső munkamodell, pszichoszociális fejlődéselmélet, normatív krízis, serdülőkor, identitás, kompetens csecsemő, éntudat és érzelmek fejlődése, nyelvelsajátítás, kortárs kapcsolatok, játék és rajzolás fejlődése	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, önreflexió képessége

Kommunikáció és érzelmek	3	verbális és nonverbális kommunikáció, metakommunikáció, mimika, gesztikuláció, proxemika, kongruencia, szuggesztív kommunikáció, asszertivitás, énközlés, empátia, alapérzelmek, érzelemelméletek, kognitív kiértékelés, faciális feedback, alexitímia, tükörneuronok, érzelmi intelligencia	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, beszédkészség, beszédértés, fogalmazási készség, ítélőképesség, erkölcsi érzék, empatikus készség, önreflexió képessége, önszabályozás és önfejlesztés képessége
Online világ	3	online szelf, cyberbullying, internetfüggőség, játékszenvedély, énkép, önbemutatás, énkomplexitás, énmonitorozás, énideál, identitás, társas identitás, csoportnyomás, csoportdöntés, társas lazsálás, társas serkentés, felelősségvállalás	anyanyelvi kompetenciák, digitális kompetencia, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia, vállalkozói kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, beszédkészség, beszédértés, fogalmazási készség, ítélőképesség, erkölcsi érzék, empatikus készség, önreflexió képessége, önszabályozás és önfejlesztés képessége
A személyiség és elméletei	3	típustan, vonáselmélet, pszichoanalitikus személyiségelmélet (id, ego, szuperego, tudattalan, tudatelőttes, libidó, elhárító mechanizmusok), Big Five személyiségelmélet, behaviorista személyiségelmélet, szociális tanuláselmélet, pszichoszociális fejlődéselmélet, kognitív elméletek, humanisztikus személyiségelmélet (önmegvalósítás, szükségletek), szűktartományú elméletek (élménykeresés, kontrollhely, represszió), identitás, személyiségzavarok	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, önreflexió képessége

Szemelvények az általános pszichológiából	3	észlelés: érzékelés, skálák, lokalizáció, monokuláris és binokuláris látás, színlátás, tárgyészlelés, mozgásérzékelés, hanghallás, testérzés, fájdalomküszöb, észlelési konstanciák, észlelési illúziók; figyelem: spontán és akaratlagos figyelem, szelektív figyelem, korai és késői szűrés, interferencia, fenntartott figyelem, nemfigyelési vakság, változási vakság; módosult tudatállapotok: aktivációs szint, alvás, biológiai órák, REM, nREM, álom, hipnózis, hipnábilitás, szerhasználat, delírium	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, önreflexió képessége
Csoportban létezés	3	csoportalakulás, csoportdinamika, társas identitás, csoportnyomás, konformitás, engedelmesség, kölcsönös függés, társas dilemma, csoportteljesítmény, vezetés, csoportnorma, altruizmus, agresszió, versengés, csoportközi konfliktusok, társas serkentés, társas összehasonlítás, előítélet, sztereotípia, diszkrimináció	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, oksági gondolkozás, empatikus készség, ítélőképesség, erkölcsi érzék, önreflexió képessége, beszédkészség, beszédértés
Pozitív pszichológia	3	akcidentális krízis, normatív krízis, megküzdés, trauma, posztttraumás növekedés, stressz, stresszor, pszichológiai immunrendszer, relaxáció, autogén tréning, pszichés és szubjektív jóllét, élettel való elégedettség	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, empatikus készség, önreflexió képessége, önszabályozás és önfejlesztés képessége
Én (személyészlelés, szelf, identitás)	3	identitás (elköteleződés, krízis), énkép, énfogalom, önértékelés, testkép, énkomplexitás, ideális én, elvárt én, önbemutatás, önmonitorozás, társas összehasonlítás	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, ítélőképesség, erkölcsi érzék, önreflexió képessége, önszabályozás és önfejlesztés képessége

Vonzalom és párkapcsolat	3	attribúció, személyészlelés (séma, elsőbbségi hatás, holdudvar-hatás), pszichoszexuális fejlődés, nemi identitás, nemi szerep, a szerelem háromszög-elmélete, intimitás, elköteleződés, kötődés, párkapcsolat fejlődési útja	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, ítélőképesség, erkölcsi érzék, empatikus készség, önreflexió képessége, önszabályozás és önfejlesztés képessége
Család	3	családi szocializáció, kötődés, temperamentum, nevelés, család mint rendszer (életciklus, szerep, alrendszer, rituálé, forgatókönyv, küldetés, hiedelmek), válás, mozaikcsaládok, családtervezés, családfa	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, ítélőképesség, erkölcsi érzék, empatikus készség, önreflexió képessége, önszabályozás és önfejlesztés képessége
Biológia a pszichológiában	2	központi és perifériás idegrendszer, neurotranszmitterek, endokrin rendszer, reflexek, homeosztázis, set-point, biológiai motivációk, érzékszervek, gyógyszerek	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, önreflexió képessége
Egészségviselkedés	3	egészségviselkedés, betegségviselkedés, betegszerep, betegségprezentáció, egészségparadoxon, a változás folyamata, empowering, szerhasználat (prevenció, addikció, dependencia, dohányzás, háromszintű prevenció), testsúlycsökkentés, egészséges szexualitás, pszichoszomatikus megbetegedés, szomatizáció, kultúra és egészség, orvosi kommunikáció, placebo-hatás	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, ismereteken alapuló döntéshozatal, ítélőképesség, önreflexió képessége, önszabályozás és önfejlesztés

Mentális egészség és betegség	3	személyiségzavar (nárcisztikus, antiszociális), szorongásos zavarok (pánik, PTSD, fóbiák), hangulatzavarok (depresszió), evészavar (anorexia, bulimia), diszmorfia, szenvedélybetegség, BNO, DSM, diagnosztikai eszközök	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, önreflexió képessége
Evolúciós pszichológia	3	genetikai és kulturális evolúció, öröklés, humánetológia, kognitív etológia, tudatelmélet, intencionalitás, adaptáció, szinkronizációs készség, véletlen és természetes kiválasztódás, reproduktív érték, kötődés, szülői gondoskodás, féltékenység, megbetegedések	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, önreflexió képessége
Kognitív képességek	3	konvergens és divergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, belátás, döntéshozatal, intelligencia, intelligencia-hányados, kreativitás, tehetség, beszéd	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, önreflexió képessége
Érzelmek és motivációk	4	alapérzelmek, érzelemelméletek, kognitív kiértékelés, arousal, faciális feedback; motiváció, drive, homeosztázis, szükségletek hierarchiája, csúcsélmény, flow, extrinzik és intrinzik motiváció, igényszint, megerősítés	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, önreflexió képessége, önszabályozás és önfejlesztés
Kommunikáció és média	4	verbális és nonverbális kommunikáció, metakommunikáció, kongruencia, attitűd, fogyasztói identitás, meggyőzés, heurisztikák, felületes és szisztematikus feldolgozás, kognitív disszonancia, szuggesztív kommunikáció, játszma	anyanyelvi kompetenciák, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia; ismeretszerző képesség, problémamegoldó képesség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, ismereteken alapuló döntéshozás, érvelési készség, önreflexió képessége

Barangolás az alkalmazott területeken	4	Alkalmazott területek, terápiás módszerek és aktuális pszichológiai kérdések megismerése, bemutatása.	anyanyelvi kompetenciák, digitális kompetencia, tudomány és technológia kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia, vállalkozói kompetencia, kulturális tudatosság kompetenciája; tudásszerző készség, kritikai gondolkodás, oksági gondolkozás, beszédkészség, beszédértés, fogalmazási készség, érvelési készség, szabad véleményalkotás
Összefoglalás, lezárás	2	A tanév során érintett témák összefoglalása; a közös munka értékelése; az egyéni célok felülvizsgálata; búcsú egymástól.	anyanyelvi kompetencia, interperszonális és állampolgári kompetencia, vállalkozói kompetencia, önfejlesztés és önreflexió, szabad véleményalkotás, empatikus készség
Szabadon felhasználható órák	7		

Retorika

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám:	72 óra		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. Nyilvános beszédek meghallgatása, hatásmechanizmusuk megbeszélése			
1.1. Történelmi beszédek meghallgatása, elemzése	10	retorika, szónoklat	A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban
1.2. Különböző híres beszédek elemzése a szónokok tulajdonságai mentén		a szónok feladata, a meggyőzés eszközei	A szónok tulajdonságai, feladatai
2. Felkészülés beszéd tartására (felkészülés, szerkezet, előadásmód)			Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése
2.1. A szónoki beszéd szerkezetének megismerése	10	a szónoklat részei, szerkezete, felépítése	A szónoki beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
2.2. A hatásos előadásmód alapjainak megismerése, gyakorlása		a meggyőzés eszközei	A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása
3. Érvtípusok, érvelési technikák megismerése			
3.1, Érvtípusok bemutatása, felismerése	8	érv és cáfolat	Az érv, érvelés, cáfolat megértése
3.2. Érvek, ellenérvek írása a gyakorlatban		érv és cáfolat	
4. Hibás vagy manipulatív érvek felismerése			
4.1. Hibás és manipulatív érvek bemutatása, elemzése	7	érv és cáfolat	A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése
4.2. Érvek, érvrendszerek felépítése hibás vagy manipulatív érvekre		érv és cáfolat	Az érvelési hibák felfedeztetése

5. Vitajátékok, pl. Vox populi			
5.1. Különböző vitajátékok, például a Vox populi megismertetése	10	érv és cáfolat	Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása
5.2. Játék vitajátékokkal előre megadott témák alapján		érv és cáfolat	Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása
6. Oxford-típusú vita és disputa			
6.1 Az Oxford-típusú vita szabályainak ismertetése	10	érv és cáfolat	Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása
6.2. Oxford-típusú vita előre megadott témák alapján		érv és cáfolat	Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása
6.3. A disputa szabályainak ismertetése		érv és cáfolat	Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása
6.4. Disputajáték előre megadott témák alapján		érv és cáfolat	Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása
7. Retorika írásban: érvelő szöveg alkotása			
7.1. Az érvelő szöveg, esszé szerkezeti elemeinek ismertetése	10	bekezdés, tömb, szakasz, szövegkohézió	A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői
7.2. Érvelő szöveg alkotása előre megadott témában		szövegpragmatika, esszé	A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek
8. Szabadon felhasználható keret	7		

Sakktika

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
A sakk szabályai, sakktáblás logikai játékok	4	Menetmódok, sakk, matt, döntetlen-patt.	Az általános megismerési készség és a tanulási képesség fejlesztése, motivációs bázis kialakítása, tájékozódás a sík-ban, koordinátarendszerben.
Alapelvek mentén való gondolkodás	8	Sakkelvek.	Elvekben való gondolkodás, kritikus gondolkodás (elvek üt-köztetése).
Stratégiai és taktikai gondolkodás/döntéshozás	18	Állásértékelés.	Analizáló képesség. Az állítások megítélése, következtetés megítélése.
Célok kijelölése - tervek készítése	8	Állásértékelésen alapuló tervezés.	Idő- és feladatmenedzsment specifikus megvalósítása.
Változatszámítás (döntési fák)	9	A terv megvalósításához szükséges válto-zatok számítása.	Munkamemória fejlesztése, gondolkodási mechanizmusok alkotása, azok fejlesztése.
Tudatos megfigyelés elvont szituációkban, célirányos akaratlagos figyelem fejlesztése, szemponttartás	6	Önreflexió, játékstílus.	Kitartás, türelem, figyelem, önuralom fejlesztése.
Oksági kapcsolatok keresése, általánosítás, speciali-zálás	6	Analizálás, szintetizálás, logikai kapcsola-tok.	Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése, logikai kapcsola-tok felismerése, azok általános/specifikus alkalmazása.
Problémafelismerés, problémaérzékenység, ismert és ismeretlen momentumok ütköztetése, a probléma feldolgozása, visszavezetés egyszerűbb problémákra, önálló eljárások keresése, megoldási kísérletek	6	Intuíció, profilaxis, mérlegelés.	Kritikus gondolkodás, intuíció, absztrakt gondolkodás fej-lesztése.
Szabadon felhasználható órák:	7		

STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics)

Évfolyam:	**9/ny - 9. - 10.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Tudomány- és technikatörténet	6	A legfontosabb találmányok, korszakalkotó felfedezések, technikai vívmányok. A nagy felfedezések technikai feltételei. Az ipari forradalom vívmányai. A technikai fejlődés gazdasági és társadalmi következményei. Magyar feltalálók és Nobel-díjasok. A műszaki tudományok helyzete napjainkban.	Az emberiség történelméről tanúskodó jelentős kulturális alkotások alapszintű ismeretének fejlesztése. A megfelelő segédeszközök (prezentációk, grafikonok, táblázatok, térképek) használata összetett információk létrehozása, bemutatása vagy értelmezése céljából.
Közlekedés	10	A közlekedés története, fejlődése. Gazdasági és társadalmi hatások. A közlekedés kihívásai. Alternatívák a környezetbarát közlekedésre. Kerékpártúra szervezése. Kerékpárszerviz. Közlekedési Múzeum. Járműipari gyár látogatása.	Projektek kidolgozásához és végrehajtásához szükséges készségek. A technológiai eszközök és gépek, valamint tudományos adatok és megállapítások felhasználása, illetve az azokkal való munka valamilyen cél vagy következtetés elérése érdekében. Az utazás és a szabadidő (távolság és utazási idő közötti összefüggés felismerése, pénznemek és árak összehasonlítása).
Környezetvédelem	10	Újrahasznosítás, szemét- és hulladékgazdálkodás, szelektív hulladékgyűjtés, palackzsugorítás, petflakonok hasznosítása. Gyakorlati tevékenységek (babzsákfotel készítés farmerokból, raklapbútor-készítés). Alternatív energia (kísérleti napkollektor építése, passzívházak működése, környezetkímélő megoldások). Ökolábnyom-számítás, túlzásba vitt környezetvédelem.	A tervezés, szervezés, elemzés, kommunikáció, cselekvés, eredményekről való beszámolás, értékelés és dokumentáció készségei. Projektek kidolgozásához és végrehajtásához szükséges készségek. A személyes erősségek és gyengeségek felismerése. A természeti világ, a technológia és a technológiai eszközök és folyamatok alapelveinek az ismerete.

Design és formatervezés	6	Használati eszközök, aktív részvétel iskolai projektekben, pólószitázás, tervezőprogramok ismerete (CAD, bútortervező programok, Lego Digital Design) lakberendezés, tájépítészet.	A közízlés alakulásának és az esztétikai tényezők mindennapi életben betöltött fontosságának a felismerése.
Mezőgazdaság és élelmiszeripar	5	Az élelmezés problémái, demográfiai ismeretek, az erőforrások hatékony elosztása. Akvapónia, hidropónia, balkonkertészet, élelmiszerellátás alternatívái, bevásárlás. Gasztronómiai alapismeretek, táplálkozás különböző korokban, egészséges táplálkozás és a diéták káros hatásai. Pénzgazdálkodás a háztartásban, mi mennyibe kerül?	Az együttműködésre épülő, rugalmas csapatmunka. A szolidaritás kifejezése a helyi, és a tágabb közösséget érintő problémák megoldása iránti érdeklődés kinyilvánítása és a problémamegoldásban való részvétel révén. A vásárlásnál az árak összehasonlítása, mértékegységek, ár-érték arány ismerete. A bevételek és a kiadások kiegyensúlyozása, tervezés, megtakarítás.
Így készül… (diákok témája)	6	A választott használati eszközök működési természettudományos elveinek megismerése, mérnöki megvalósítása, a gyártás folyamata, nyersanyagigénye, kereskedelmi és értékesítési alternatívái.	A tanulás tárgyára és céljára irányuló kritikai reflexió.
Magyar startup vállalkozások	6	Az ötlettől a megvalósításig, startupok története és tevékenysége, híres magyar vállalkozók és vállalkozások. Az internet szerepe a kommunikációban és kereskedésben.	A tervezés, szervezés, elemzés, kommunikáció, cselekvés, eredményekről való beszámolás, értékelés és dokumentáció készségei. A kockázatok felmérése, kellő időpontban és módon történő vállalása.
Mérnöki csodák	6	A mérnöki szakok megismerése, (építészmérnök, gépészmérnök, építőmérnök, villamosmérnök, informatikus, bionika, közlekedésmérnök, energetikai mérnök, vegyészmérnök, környezetmérnök stb.).	Internetes oldalak elérése és az azokon történő keresés, valamint internetalapú szolgáltatások, pl. vitafórumok és elektronikus levelezés használata.

		Modellépítés, makettkészítés.	Matematikai modellezés, azaz (modellek elemzése és készítése) meglévő modellek használata és alkalmazása a feltett kérdés megválaszolásához.
Jövőkutatás	4	A jövőkutatás helye a társadalomtudományok között. Megvalósult sci-fi ötletek (régi tudományos fantasztikus filmeken megjelent ötletek megvalósulása). Pályaorientáció, saját jövőnk végiggondolása.	Elektronikus információk, adatok és fogalmak keresése, gyűjtése és feldolgozása. A tudományos kutatás lényegi jellemzőinek felismerése.
Az otthon értékei	6	Lakásunk fűtési módjai, lakásunk vízellátása, hogyan csökkenthetjük a rezsiszámlát, egyszerű javítások a háztartásban.	Segédeszközök és egyéb eszközök (köztük informatikai eszközök) használata.
Szabadon felhasználható órák	7		

Szaknyelv

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Csillagászat	8	univerzum, végtelen, ősrobbanás, tágulás, anyag, tömeg, antianyag, sötét anyag, azonosítatlan, láthatatlan, gravitáció, sötét energia, áthatol, gyorsít, csillag, protocsillag, por, plazma, porköd, csillagköd, nukleáris fúzió, maghasadás, Tejútrendszer, csillagközi, hőtermelés, robbanás, vörös óriás, vörös szuperóriás, sugár, fehér törpe, fekete törpe, szupernóva, neutroncsillag, fekete lyuk, eseményhorizont, szingularitás, galaxis, spirálgalaxis, Naprendszer, bolygó, törpebolygó, kisbolygó, kisbolygóöv, gázbolygó, kőzetbolygó, hold, üstökös, meteor, csillagközi por, Nap, Merkúr, Vénusz, Föld, Hold, Mars, Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz, űrkutatás, űrszonda	Idegennyelvi és természettudományos kompetencia, önálló tanulás, társas készségek és önismeret fejlesztése.
Mozgástan	6	mozgás, sebesség, gyorsulás, erő, elmozdulás, skaláris mennyiség, vektormennyiség, körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő	Idegennyelvi, természettudományos és matematikai kompetencia fejlesztése.
Az energia	6	munka, energia, helyzeti, mozgási, rugalmas energia, súrlódás, belső energia, nyersanyag, másodlagos nyersanyag, érc, megújuló és fosszilis energiahordozó, biomassza, újrahasznosítás, körfolyamat, energiagazdálkodás, hulladékgazdálkodás, környezetvédelem	Idegennyelvi kompetencia fejlesztése, környezettudatos attitűd kialakítása.
Az elektromosság	6	elektromos állapot, elektromos töltés, elektromos mező, atom, elektron, Coulomb-törvény, elektromos árnyékolás, csúcshatás, földelés, elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, Ohm-törvénye, soros és a párhuzamos kapcsolás, biztosíték, földvezeték	Idegennyelvi kompetencia és logikai készség fejlesztése.

Kémiai elemek, atomok és a periódusos rendszer	6	atom, atommag, elektron, neutron, proton, ion, izotóp, szén, hidrogén, oxigén, nitrogén, kén, nátrium, kálium, kálcium, magnézium, periódusos rendszer, elektronszerkezet, alkáli fémek, alkáli földfémek, nemfémek, fémek, halogének, nemesgázok	Idegennyelvi és természettudományos kompetencia fejlesztése. Önálló kísérletezés, önálló tanulás fejlesztése.
Kémiai reakciók	3	kémiai reakció, redox reakció, oxidáció, redukció, sav-bázis egyensúly, enzim, szubsztrát, termék, elektród, elektrolízis	Idegennyelvi és természettudományos kompetencia fejlesztése. Önálló kísérletezés, önálló tanulás fejlesztése.
Az állatok és a növények	10	eukarióta sejt, álláb, csilló, ostor, növényi szövetek, növényi szervek, módosult növényi szervek, gyökér, szár, levél, virág, termés, szedercsíra, hólyagcsíra, bélcsíra, szövet, szövetes, álszövetes, testüreg, ősszájúaj, újszájúak, sugaras szimmetria, kétoldali szimmetria, növényevők, szivacsok, csalánozók, férgek, puhatestűek, ízeltlábúak, tüskésbőrűek, gerincesek testfelépítése, hasonlóságok és különbségek az emberi testhez, az állati szervek, életműködések és a környezet összefüggése, mészváz, kitin, szaru, hemoglobin, rakétaelv, emelőelv, gáztörvények (légzés), a lebegés feltétele, vezérlés, szabályozás	Idegennyelvi kompetencia, önálló tanulási képesség és társas készségek fejlesztése.

Az emberi szervezet	12	fejváz, törzsváz, végtagváz, hajlító- és feszítőizom, záróizmok, mimikai izmok, ízület, sportsérülések, bélcsatorna, légutak, légzőmozgások, légszennyezés, szív, keringési rendszer, vér, magas vérnyomás betegség, infarktusveszély, agyvérzés, kiválasztó szervrendszer, mechanikai és hőérzékelés, reflex, látás, szemhibák és -betegségek; hallás, külső, középső, belső fül; egyensúlyozás, hormon, agyalapi mirigy, hasnyálmirigy, mellékvese, pajzsmirigy, központi és környéki idegrendszer, immunrendszer, immunválasz, kórokozó, antigén, antitest, védőoltás, gyulladás, allergia, bőrflóra, fertőzés, járvány, nemi kromoszómák, nemi jellegek, ivari őssejtek, here, hímivarsejt, tesztoszteron, petefészek, petesejt, peteérés, méh, menstruáció, zigóta, embrió, magzatburok, magzat, fogamzás és fogamzásgátlás, családtervezés, FSH, LH, progeszteron, ösztrogén, HCG, veleszületett rendellenességek, magzati szűrővizsgálatok	Idegennyelvi és természettudományos kompetencia, önálló tanulás, társas készségek és önismeret fejlesztése, egészségtudatos életmódra nevelés.
Környezetvédelem	8	globális átlaghőmérséklet, ózonpajzs, üvegházhatás, mágneses védőpajzs, ártéri erdő, löszgyep, homoki gyep, endemikus fajok, reliktum fajok, szikesek, sziklagyepek, nádasok, láprét, hegyi kaszálórét, nemzeti parkok, klímamodellek, fenntarthatóság, ökológiai gazdálkodás, biogazdálkodás, élőhely-degradáció és -védelem, invazív faj, természetvédelmi törvény,	Idegennyelvi kompetencia, környezettudatos szemlélet és életmód, véleményalkotás, érvelési- és vitakészség fejlesztése.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Tengerbiológia

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Tengerbiológia története	**1**	Arisztotelész, Gaius Plinius Secundus, Johannes Müller, Anton Dohrn, Darwin, HMS Beagle, HMS Challenger expedition, Jacques Piccard, Jacques Cousteau, Don Walsh, Challenger Deep, magyarországi történet	A történeti áttekintés és a tengerbiológia kezdeti, majd későbbi kialakulásának tényezőinek megismerése.
Földrajzi, kémiai és fizikai alapismeretek, abiotikus faktorok	**4**	óceánok felosztása, lemeztektonika, Alfred Wegener, óceáni hátságok, mélytengeri kürtők, térképolvasás, beltenger, peremtenger, óceánfenék felosztása, sekély vizek, mélytenger, abiotikus faktorok, hullámzás, áramlatok, Coriolis-erő, felszíni és felszín alatti áramlatok, El Nino, La Nina, árapály, hőmérséklet, sókoncentráció, sűrűség, nyomás, tolerancia, atmoszféra nyomás, hidrosztatikus nyomás, fényeloszlás, afotikus zóna, ozmoreguláció, lebegőképesség, nitrogén, foszfor, szilícium, vas, nehézfémek	Természettudományos kapcsolatok feltérképezése, komplex látásmód kialakítása. Egyes földrajzi tényezők megismerése, kémiai és fizikai fogalmak megértése, mely a későbbi tudást megalapozó, szélesebb látókör kialakulásához vezet. A tengeri abiotikus tényezők elengedhetetlen ismerete nélkülözhetetlen a tengerbiológia mélyebb megértéséhez.
Biológiai, ökológiai alapismeretek	**2**	élőlények rendszerezése, populációk, populációs kölcsönhatások, plankton, fitoplankton, zooplankton, nekton, bentosz, Linné, kettős nevezéktan, ökoszisztéma, habitat (élőhely), adaptáció, társulás, autotróf, heterotróf, ivaros szaporodás, ivartalan szaporodás, elterjedés, tolerancia, ökoszisztéma, tápláléklánc, táplálék hálózat, ökológiai piramis, pelágikus, fotoszintézis, cukrok, fehérjék, zsírok	A tenger, mint komplex ökoszisztéma felépítése, későbbiek során használt alapvető biológiai fogalmak elsajátítása, átismétlése.

Tengeri mikroorganizmusok, növé-nyek	**3**	vírusok, baktériumok, prokarioták, gombák, kemoszintetizálás, ősbaktériumok, hidrotermális kürtők, anaerob, aerob, hidrotermális forrás, zuzmó, kékbaktérium (cianobaktérium), sztromatolitok, alga-virágzás, kovamoszatok, vörös dagály, páncélos ostorosok, fosszí-liák, likacsoshéjúak, zöld moszatok, vörösmoszatok, barna mosza-tok, zárvatermők, fotoszintézis, zöld színtest, pigmentek, tengeri fű	Kevésbé ismert, fejletlen, gyakran mikro-szkopikus élőlények megismerése, melyek a tengerek és óceánok alapjait jelentik.
Tengeri, tengerparti gerinctelenek	**20**	szivacsok, sugaras, álsugaras, bilaterális szimmetria, helytülő élet-mód, regenerációs képesség, álszövetes, szövetes, váztűk, szűrö-gető életmód, galléros ostoros sejtel, vándorsejtek, hermafrodita, gyöngysarj, csalánozók, polip, medúza, csalánsejt, hálózatos ideg-rendszer, telepes csalánozók, gázhólyag, medúzacsípés-elsősegély, kockamedúzák, bordásmedúzák, enyvsejt, korallvirágzás, korallfehé-redés, szimbiózis, zátonyépítő korallok, atollok, korallgát, szegély-korallszirt, mesterséges korallzátonyok, mohaállatkák, laposférgek, szelvényezetlenség, szelvényezettség, gyűrűsférgek, kemoreceptor, kölcsönös megtermékenyítés, mimikri, lakócsövek, csontevő férgek, tűzféreg, karácsonyfaféreg, sünféreg, parazitizmus, puhatestűek, tengeri nyúl, tengeri pillangó, tengeri fecske, csupaszkopoltyús csi-gák, kúpcsigák, idegméreg, gyöngyképzés, gyöngyhalászat, bíbor-csiga, szépia, párzókar, nautilusz, kékgyűrűs polip, kopoltyúk, ízelt-lábúak, páncél, Karácsony-sziget, tőrfarkú, krill, sáskarák, külső váz, tüskésbőrűek, vízedényrendszer, sejten kívüli emésztés, belső váz, tömlőláb, Arisztotelész-lámpása, ragadozók, detritusz, zsákállatok, gerinchúr, biolumineszcencia	A középiskolai biológia órák során nem tár-gyalt, vagy részletesebb áttekintése a ten-geri, tengerparti gerinctelen élőlények kö-zösségeinek.

Tengeri, tengerparti gerincesek	**20**	állkapocs nélküli halak, csontos halak, porcos halak, nyálkahalak, nyálka, ingolák, heterocerk, oldalvonalszerv, álelevenszülés, elevenszülés, tojásrakás, csodarece, melegvérű, hidegvérű, pislogóhártya, úszók, Lorenzini ampullák, áramvonalas, úszóhólyag, külső és belső megtermékenyítés, embrionális kannibalizmus, kimérák, planktonevők, cápa fajismeret, fejlebeny, ráják, vándorlás, "breaching behaviour", elektromos szerv, tüskék/tövisek, gömbhalak, brakkvíz, tetrodotoxin, fugu, elasztikus gyomor, horgászhal, mélytengeri halak, szexuális parazitizmus/szimbiózis, tűzhalak, korallzátonyok halai, tengericsikók, költőtasak, monogám, poligám, színváltoztatás, fogókar, tengeri hüllők, sómirigy, sókiválasztás, endemikus faj, méregfog, izombénulás, sósvízi krokodil, teknősök, vedlés, kígyóméreg, ivar-hőmérséklet, tengerparti madarak, kolónia, mioglobin, kleptoparazitizmus, fókák, agyar, rozmár, manátusz/dugong/tengeri tehén, cetfélék, fogascetek, szilászcetek, szila, ekholokáció, beluga, narvál, melon, bálnazsír, ámbra, szirének, blowhole, evolúció	A középiskolai biológia órák során nem tárgyalt, vagy részletesebb áttekintése a tengeri, tengerparti gerinces élőlények közösségeinek.
Tengeri és tengerparti élőhelyek, élővilág uk	**5**	Watt-tenger, homoklapály, sós mocsarak, tengerifű mezők, sziklás partok, hullámveréses-homokos tengerpartok, brakk vizek, Sargasso-tenger, mangrove erdők, kelp erdők, korallszirtek, hideg-mérsékelt-trópusi tengerek, mélytengerek, hidrotermális nyílások, bentosz	Tengeri és tengerparti élőlények élőhelyeinek ismerete, környezet és élőlény kapcsolatának alakulása, rendszerszemléletű gondolkodás fejlesztése.
Tengerek hasznosítása	**2**	halászat, gyöngyhalászat, bálnavadászat, rablógazdálkodás, szállítás, halpiacok, kikötők	Humán kizsákmányolás, társadalmi megélhetés, egyenlőtlenségek.
Tengerszennyezés, környezet-, és természetvédelem	**4**	produktivitás, fitoplankton, oxigén, műanyagszennyezés, mikroplasztik, kémiai szennyezés, tengerpartok tisztítása, projektek, antropogén hatások, mérgező vegyületek, algásodás, olajszennyezés, növényvédőszerek, túlhalászat, gyárak, megelőzés, természetvédelmi terület, magánterület, nemzetközi szervezetek	Figyelemfelhívás, szemléletformálás, cselekvésre törekvés, ösztönzés, tudatosság.

Turizmus, búvárkodás	**4**	szabadtüdős merülés, búvárkodás, légzőkészülékes merülés, búvártanfolyamok, felszerelések, bérlés, egyenlítés, merülőhelyek, biztonsági szabályok, állatkertek, ócenáriumok, tengerparti jelzések, gyűjtögetés, elsősegély, dekompressziós betegség, önkénteskedési lehetőségek	Tengerek és tengerpartok fontossága egyéni és társadalmi szempontból, tudatos merülés és utazás kialakítása, veszélyhelyzetek kezelése.
Szabadon tervezhető órakeret	**7**		

Természet

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Egysejtűek	4	Baktériumok oltása agar-agar táptalajra, baktériumok, kékbaktériumok, ostorosmoszatok, amőbák, csillósok mikroszkópos vizsgálata, zöld szemesostoros autotróf és heterotróf táplálkozásának megfigyelése.	Egyszerű kísérletek elvégzése, mikroszkóphasználat, absztrakciós képesség, önálló munkavégzés.
Növények és gombák	10	Élesztőgomba, penészgombák, zöldmoszat, gombaspórák, erdei pajzsika spóráinak vizsgálata mikroszkóp alatt. Gomba- és növényhatározás, zuzmók, növények felépítésének megfigyelése. Lucfenyő korának becslése, erdei fenyő porzós virágzatának megfigyelése nagyítóval, toboz vizsgálata és változása víz illetve kiszáradás hatására, fenyőmag csíráztatása. Gyökércsúcs-, szár-, levélmetszet, bőrszövetnyúzat, csalánszőr, citromtermésfal- metszet, vöröshagymazárvány, keményítőszemcse vizsgálata. Fatörzsszelet, virágok, pollenek, termések vizsgálata. Tropizmusok és nasztiák vizsgálata.	Komplexebb kísérletek, vizsgálatok elvégzése, önálló döntéshozás, kísérleti eredmények értelmezési képessége, következtetések megfogalmazása, természet szeretete, tisztelete.

Állatok	25	Szivacsok, csalánozók, laposférgek (és regenerációs képességük), csigák (hasláb mozgása) megfigyelése, élettelen csiga belső szerveinek megfigyelése. Férgek csoportjainak megismerése, földigiliszta vizsgálata: kapaszkodóserték vizsgálata kézinagyítóval, megvilágításra adott reakciójának vizsgálata. Ízeltlábúak megfigyelése, pók hálószövése és táplálkozása, vízibolha mikroszkópos vizsgálata, légy szeme, billérje, táplálkozása, lepkeszárny vizsgálata. Tüskésbőrűek, gerinchúrosok, halak megfigyelése. Vízhőmérséklet hatása a halak légzőmozgására. A hal életkorának becslése halpikkelyvizsgálattal. Hal testfelépítésének vizsgálata boncolással. Kétéltűek, hüllők, madarak megfigyelése. Madártoll, tojás vizsgálata, madáretető készítése. Emlősök csoportjainak megismerése, állathangok felismerése, állatkerti séta.	Rendszerszemlélet, absztrakciós képesség, modellalkotás, természetjárás iránti igény / érdeklődés felkeltése.
Az állatok viselkedése	10	Öröklött és tanult viselkedési elemek megfigyelése, habituáció megfigyelése éti csigán, labirintuskísérlet patkánnyal, operáns tanulás vizsgálata kutyával / macskával. Önfenntartási, létfenntartási magatartásformák: tájékozódás, táplálékszerzés, menekülés, védekezés. Fajfenntartási magatartásformák: párzótárs megtalálása, udvarlás, párzás, ivadékgondozás. Állatok kommunikációja és társas viselkedése.	Élőlények, élővilág tisztelete, óvása, komplex kísérletek tervezésének, végrehajtásának, kiértékelésének, dokumentálásának képessége.
Élőhelyek	10	A sarkvidékek, hegyvidékek, síkvidékek, sivatagok, édesvizek, tengerek, óceánok, esőerdők, lombhullató erdők, barlangok élővilága, alkalmazkodás az élőhelyek adottságaihoz.	Távoli tájak, kultúrák, országok, egzotikus állat- és növényfajok iránti érdeklődés.
Az élet kialakulása, az élővilág változása, a természet jövője	6	Az élet keletkezése és az élőlények evolúciója, kihalt élőlénycsoportok, az evolúció bizonyítékai, fosszíliák, atavizmusok, az ember evolúciója. Az emberi tevékenység hatása a természetre, az élővilágra, veszélyeztetett fajok és megmentési lehetőségeik, a biodiverzitás megőrzése.	Környezettudatos szemlélet és életmód, véleményalkotás, érvelési és vitakészség.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Turizmus – utazz okosan!

Évfolyam:	9/ny - 9 - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Az utazás és a turizmus általánosságban	11	turizmus, utazás, túrázás, diákcsere programok, külügy és diplomácia, vám	A diákok források alapján képesek legyenek felismerni az utazáshoz és a turizmus kapcsolódó alapvető fogalmakat.
			A megismeréssel, megértéssel és értelmezéssel öszszefüggő észrevételek, kérdések és nehézségek megfogalmazása a tanulás hétköznapi tevékenysége során szerzett tapasztalatok alapján.

Utazásszervezés, elmélet és gyakorlat, jó tippek	11	hátizsákos utazás, szervezett utazás, utazási iroda, költségvetés, időterv, autó kölcsönzés, repjegyvadászat	A diákok képesek legyenek önállóan utazást szervezni, annak minden elemével (időbeosztás, költségterv, lehetőségek mérlegelése).
			Ezzel saját tapasztalatok és reflexiók gazdagítása a mindennapi életben is előforduló élethelyzetek megismerése során.
Környezettudatosság az utazás során	10	gazdaságis utazás, környezettudatosság, stoppolás, coachsurfing	Kialakuljon a diákokban a környezettudatos gondolkodás a turizmus kapcsán is. Tudjanak mérlegelni és felelős döntést hozni különböző lehetőségek között.
Utazás Magyarországon belül	11	belföldi turizmus, nemzetiparkok, hungarikumok	Ismerjék meg hazánk turisztikai értékeit. Adatok, ábrák, képek alapján ismerjék fel hazánk természeti értékeit, azonosítsák azok turizmusban betöltött szerepét.
			A hazaszeretett és a felelős állampolgári viselkedés fejlesztése a hazai turizmus kapcsán.
			Becslési, költségtervezési képességek fejlesztése a belföldi turizmus kapcsán – összehasonlítás a külföldi turizmus költségei kapcsán.

			A fentieken keresztül a matematikai kompetenciák fejlesztése.
Utazás Európában	11	Erasmus program, külföldön tanulás	Ismerjék meg Európa turisztikai értékeit.
			Becslési, költségtervezési képességek fejlesztése a belföldi turizmus kapcsán – összehasonlítás a külföldi turizmus költségei kapcsán.
			Értékelje a turizmus szerepét Európa gazdaságában. Felismerje ezeknek az előnyét és hátrányát.
			A fentieken keresztül a kreativitás, kreatív alkotás kompetenciájának fejlesztése.
Utazás Európán kívül	11	off the beaten track (Isten háta mögötti helyek) világörökségi helyszínek (UNESCO)	Ismerjék meg az Európán kívüli világ turisztikai értékeit.
			Források alapján ismerjék fel a turizmus szerepét a fejlődő országok gazdaságában.
			Hasonlítsák össze a fejlődő és a fejlett országok turizmusát.
			A világ megismerésével a más kultúrákra való nyitottság, a tolerancia fejlesztése.
			A fentieken keresztül a kommunikációs-, személyes- és társas-, illetve a tanulás kompetenciák fejlesztése.

			A szintetizáló gondolkodás fejlesztése, összefüggések meglátása a világ megismerése kapcsán.
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Üzleti angol

Évfolyam:	9ny-9.-10.		
Óraszám	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Work and jobs	2	Full-time, part-time, flexitime, responsibilities, temporary and permanent work, shifts, teleworking	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, gazdasági nevelés
Pay and benefits	3	Salary, wage, bonus, fringe benefits, commission, compensation, pension, overtime	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, gazdasági nevelés
Employment	7	The career ladder, promotion, in-house staff, freelancers, contracts, losing or giving up a job, unemployment, job satisfaction, health and safety, harassment, discrimination, trade unions, strikes, work-life balance	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, szociális és állampolgári kompetenciák, gazdasági nevelés
Companies and management	7	Company history, types of company structure, delayering, departments, office styles, UK and US management styles, Eastern European management styles, motivation, empowerment, size of business from self-employment to multinationals, limited liability, corporate culture	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, vállalkozói kompetencia, gazdasági nevelés
Skills, qualifications, recruitment	7	Skilled-unskilled, education and experience, HR, headhunters, vacancies, looking for a job, application, writing a CV, writing a cover/motivation letter, the job interview, shortlisting	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, gazdasági nevelés

Team	3	How a team works, team players, stages of team life, team-building	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, gazdasági nevelés
Brands, advertising, marketing, competition	8	Multinational brands, traditional national brands, products, brand awareness and recognition, flagship brands, competition, statistics, market, marketing (the four Ps), promotion, advertising styles, forms of advertising	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, vélemény kialakítása, gazdasági nevelés
Customers	7	Customer satisfaction, the four Cs, customer expectations, customer dissatisfaction, market intelligence and market research, customer segmentation, customer relationship management	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, gazdasági nevelés
Strategic thinking	7	SWOT analysis, mergers and acquistions, make or buy decision, innovation, research and development	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, gazdasági nevelés
Scenario planning	2	planning long-term processes, futurology - a science?, planning for risk management and crisis management	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, gazdasági nevelés
Presentations	5	Preparation and introduction, aids, timing, key phrases, body language, closing and dealing with questions	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, hallás utáni szövegértés, beszédkészség fejlesztése, retorikai készség fejlesztése, gazdasági nevelés

Project-work on effective writing and presentation	7	Companies, brands, statistics, graphs, presentation types, problem-solving, strategic planning - all in practice	idegennyelvi kommunikáció, nyelvi tudatosság, olvasott szöveg értése, hallás utáni szövegértés, íráskészség, beszédkészség fejlesztése, szókincsbővítés, retorikai készség fejlesztése, gazdasági nevelés
Szabadon felhasználható órák:	7		

Világirodalom

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
1. E. A. Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság	8	Romantika. A detektívtörténetek. Az irodalom határterületei.	szövegértési kompetencia, kritikai gondolkodás fejlesztése, erkölcsi érzék fejlesztése
1.1. Poe helye a világirodalomban			
1.2. A detektívtörténetek hagyománya és jövője			
1.3. A skandináv krimik, Jo Nesbo			
2. Megszólaló némák	12	Szerepimitáció. Utópia. A nyelv, nyelvtípusok. A nyelv és a beszéd. A tudatfolyam.	esztétikai érzék, szövegértési kompetencia fejlesztése, kritikai gondolkodás fejlesztése
2.1. T.S. Eliot: Macskák könyve			
2.2. George Orwell: Állatfarm			
2.3. Virginia Woolf: Flush			
3. A nyelv mint az új világ teremtésének eszköze	10	A nyelv, nyelvtípusok. A nyelv és a beszéd. Az avantgard. A sci-fi irodalom.	elfogadás, empatikus készség fejlesztése, szövegértési kompetencia, beszédkészség fejlesztése
3.1. Douglas Adams: Galaxis útikalauz stopposoknak			
3.2. Apollinaire költészete (legalább két képvers)			
4. A valóságon kívül	11	A mese. Regénytípusok, a többszólamú regény. Fantázia, fikció, valóság. A reneszánsz dráma.	hagyományok felismerése, megértése, szövegértési kompetencia, kritikai gondolkodás fejlesztése, erkölcsi érzék fejlesztése, szimbólumok felfejtése
4.1. Lewis Caroll: Alice Csodaországban			
4.2. Bulgakov: A Mester és Margarita			
4.3. E.T.A. Hoffmann: Az arany virágcserép			
4.4. Shakespeare: Szentivánéji álom			
5. Mi az élet értelme?	6	Himnikus műfajok.	elfogadás, empatikus készség fejlesztése. Elemző készség, szövegértési kompetencia, beszédkészség fejlesztése.
5.1. R. M. Rilke: Duinói elégiák			
5.2. Salinger: Zabhegyező			
6. A formabontó költészet	6	Modern költészet. Avantgard. Szabadvers. Prózavers.	elfogadás, empatikus készség fejlesztése. Elemző készség, szövegértési kompetencia, beszédkészség fejlesztése.
6.1. Apollinaire költészete			
6.2. Walt Whitman költészete			
6.3. Tzara költészete			
7. Rejtély és misztikum	6	A modern regény megszületése.	

7.1. Henry James: A csavar fordul egyet			empatikus készség fejlesztése, szövegértési kompetencia, beszédkészség fejlesztése
8. G. Garcia Marquez: Száz év magány	6	A modern regény alakulása a XX. Században.	empatikus készség fejlesztése, szövegértési kompetencia, beszédkészség fejlesztése
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Vllágvallások

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Alapfogalmak: vallás, vallástörténet, vallásfilozófia, vallástudomány, világvallások	4	vallás, vallástörténet, vallásfilozófia, vallástudomány, világvallások	szövegértési kompetencia fejlesztése
Hinduizmus	6	ujjászületés, megszabadulás, móksa, örök törvény, bráhmanizmus, bráhmana, Brahma, kaszt, kasztrendszer, védikus vallás, védák, árja, upanisadok, Visnu, Siva, tantrizmus, karma, dharma, lélekvándorlás, dzsainizmus	szövegértési kompetencia, erkölcsi érzék, elfogadás, empatikus készség, önismeret fejlesztése, reflexió és önreflexió, vélemény kialakításának képessége, tolerancia, nyitottság
Buddhizmus	12	jóga, pális, szakszkrit, Buddha, hínajána, mahájána, vadzsrajána, théraváda, zen, újraszületés, karma, függő keletkezés, a négy nemes igazság, nemes nyolcrétű ösvény, Gautama Sziddhárta, három drágaság, dharma, szangha, szamszára, meditáció, üresség, szkandha, múlandóság, éntelenség, elégedetlenség, bodhiszattva, tripitaka, dalai láma, karmapa, nemtudás, szútra	szövegértési kompetencia, erkölcsi érzék, elfogadás, empatikus készség, önismeret fejlesztése, reflexió és önreflexió, vélemény kialakításának képessége, tolerancia, nyitottság
Kínai univerzizmus	3	konfucianizmus, taoizmus, univerzizmus, jin, jang, öt változó elem, feng-sui, szinkretizmus	szövegértési kompetencia, erkölcsi érzék, elfogadás, empatikus készség, önismeret fejlesztése, reflexió és önreflexió, vélemény kialakításának képessége, tolerancia, nyitottság
Judaizmus	12	izraelita, Dávid-csillag, Mózes, héber, pészah, tízparancsolat, Tóra, Kánaán, bablinoni fogság, farizeus, rabbi, Talmud, ószövetség, haszid, Sábát, zsinagóga, Kabbala	szövegértési kompetencia, erkölcsi érzék, elfogadás, empatikus készség, önismeret fejlesztése, reflexió és önreflexió, vélemény kialakításának képessége, tolerancia, nyitottság

Kereszténység	12	názáreti Jézus, újszövetség, Szentháromság, messiás, megváltó, kárhozat, katolicizmus, protestantizmus, ortodoxia, református, evangélikus, mormonizmus, Jehova Tanúi, anglikán, Szentlélek, pokol, üdvösség, eretnek, pápaság, Biblia, zsinat, eredendő bűn, istentisztelet, szentség, tisztítótűz, papság, menny, pokol, angyal, feltámadás	szövegértési kompetencia, erkölcsi érzék, elfogadás, empatikus készség, önismeret fejlesztése, reflexió és önreflexió, vélemény kialakításának képessége, tolerancia, nyitottság
Iszlám	12	Mohamed, muszlim, muzulmán, Allah, Korán, saría, hitvallás, ima, adakozás, böjt, mekkai zarándoklat, dzsihád, szunnita, siíta, háridzsita, iszlám fundamentalizmus, angyal, dzsinn, mecset, kalifa, minaret, müezzin, imám	szövegértési kompetencia, erkölcsi érzék, elfogadás, empatikus készség, önismeret fejlesztése, reflexió és önreflexió, vélemény kialakításának képessége, tolerancia, nyitottság
A világvallások összehasonlítása	4	monoteizmus, politeizmus, ateizmus, vallásalapító, túlvilág	szövegértési kompetencia fejlesztése
Szabadon felhasználható órakeret	7		

Webfejlesztés

Évfolyam:	**9nyek-10. évf.**		
Óraszám:	**72**		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
HTML	20	Weblapelemek; Címsor; Háttérszín; Háttérkép; Szöveg igazítása, színe, mérete; stílusa; Listák; Táblázatok; Képek; Animációk; Hivatkozások; Weblapszerkesztés;	A diákok megismertetése a honlapszerkesztés világával a tervezéstől a publikálásig. Összetett weblapok készítése karakteres szerkesztők segítségével.
CSS	14	Css szintaxis; Selectorok; Css elemek és módosításuk?: színek, hátterek, keretek, margók, szélesség/magasság, szövegek, boksz model	
Javascript	12	Kliens oldali programozás; Js szintaxis; kommentek; változók; operátorok; adattípusok	
PHP	12	Szerveroldali programozás; PHP szintaxis; tömbök, elágazások, függvények	
Publikálás	2	Szerver; webhely; domain; feltöltés; elérés	
Jogi ismeretek	4	Illegális felhasználás; szerzői jog; Felelősségvállalás	

Szabad keret: 8

Zene

Évfolyam:	9/ny - 9. - 10.		
Óraszám:	72		
Témakör	**Óraszám**	**Fogalmak**	**Fejlesztési célok**
Hangképzés	**10**	Légzéstechnika, tiszta intonálás	Légoszlop megfelelő működtetése
Angol zene	**10**	Angol nyelvű dalok éneklése	Helyes kiejtés, megfelelő frazírozás
Zongora tanitás alapfokon	**17**	Kottából való zongorajáték egy, majd két kézzel	Ujjtechnika, kottaismeret
Sound painting	**15**	Dinamikai jelek figyelembe vétele, Ritmus és ritmusjáték	Kreatív improvizáció
Kiszenekari gyakorlat	**13**	A szerkezeti egységek betartása Biztonságos játék a saját hangszeren (hangon, kreált hangszeren)	Az együttzenélésre való képesség erősítése
Szabadon felhasználható órák száma	**7**		

Habilitációs, rehabilitációs pedagógiai programunk

Intézményi adatok

Az intézmény neve: Kürt Alternatív Gimnázium

Az intézmény székhelye: 1117 Budapest, Bogdánfy Ödön utca 5/B

Az intézmény feladatellátási helye: 1117 Budapest, Bogdánfy Ödön utca 5/B

OM azonosító: 035316

Alapítás éve: 1991

Alapító neve: Kürt Alapítvány

Alapító címe: 1117 Budapest, Bogdánfy Ödön utca 5/B

Fenntartó neve: Kürt Alapítvány

Fenntartó képviselője: Sárkány Péter, sarkpet56@gmail.com

Fenntartó székhelye és címe: 1117 Budapest, Bogdánfy Ödön utca 5/B

Az intézmény típusa: gimnázium

Az intézmény alapfeladata: gimnáziumi nevelés-oktatás Felügyeleti szerv:

1) Szakmai, törvényességi felügyelet: Kürt Alternatív Gimnázium
2) A fenntartói tevékenység törvényességi felügyelete: Budapest Főváros Kormányhivatala

Az intézmény működési területe: országos beiskolázású

Jogi helyzetet szabályozó törvények

- 2011. évi CXC. törvény A nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet A köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvéről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2013. évi LXII. törvény A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény módosításáról

A fenntartó nyilatkozik arról, hogy a Kürt Alternatív Gimnázium sajátos nevelési igényű tanulói oktató és nevelő munkájához szükséges helyi, anyagi, személyi feltételekkel rendelkezik. A speciális eszközöket és a rehabilitációs óraszámokat a diákok igényei és a törvényben előírtaknak megfelelően biztosítja.

Önmeghatározás, iskolánk célkitűzése

Az alternatív pedagógiai programunkban a küldetésnyilatkozatunkban leszögeztük: iskolánk széles értelemben vett befogadó iskola. Helye van itt mindenkinek, hozott eredményeitől, képességeinek, készségeinek aktuális állapotától függetlenül. Diákjaink számára az esélyegyenlőségnek megfelelő, azonos hozzáférést és részvételt garantálunk az iskola életének minden mozzanatában. A méltányosság elve értelmében, akinek több segítségre van szüksége céljai eléréséhez, az több segítséget kap. Egyéni szükségletek szerint kínálunk lehetőségeket és nyújtunk segítséget a nehézségek leküzdéséhez, fejlődéséhez. A fent megfogalmazott célok elérése érdekében szükséges rendszerszerűen kialakítani és működtetni olyan szerkezeteket, eljárásmódokat, amelyek az esélyegyenlőséget, a méltányosságot egyaránt szolgálják.

Iskolánk az Alapító Okiratban vállalta feladatként:

1) Sajátos nevelési igényű diákok integrált nevelését, oktatását a pedagógiai szakszolgálatok, illetve az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző bizottság szakértői véleménye alapján a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4.§ 25. bekezdése szerint (mozgásszervi fogyatékossággal (önálló helyváltoztatásra képes); érzékszervi fogyatékossággal (gyengénlátó); beszédfogyatékossággal; autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar)).
2) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő diákok nevelését, oktatását a pedagógiai szakszolgálatok, illetve az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző bizottság szakértői véleménye alapján a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4.§ 3. bekezdése szerint („[…]az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.”).

A sajátos igényű és különleges bánásmódot igénylő diákok segítése kiemelt feladata az iskola Támogatók munkacsoportjának, melynek automatikusan tagjai mindazok, akik a pedagógiai munkát az iskolában szakmailag segítik, mint például fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, iskolapszichológus, pedagógiai asszisztens, szociálpedagógus, szociális munkás, mentálhigiénés segítő. De emellett feladatvállalást és elkötelezettséget igényel ez a vállalás az iskola összes pedagógusára, munkatársára nézve.

Az intézmény feladatai és irányelvei

Iskolánk demokratikusan működő, széles értelemben vett befogadó, gyermekközpontú iskola, ahol:

- az iskolapolgárok egymást inspirálva együttműködnek közös céljaik kialakításában és elérésében;
- a közösséget és annak munkáját kreativitás, hatékonyság, konstruktivitás, sokszínűség, az új módszerek alkalmazása és a szabad, önálló gondolkodás jellemzi;
- célunk segíteni a személyiség sokoldalú kibontakozását;
- biztosítjuk a felkészülést a felsőoktatás kihívásaira;
- maximálisan figyelembe vesszük az életkori igényeket, sajátosságokat;
- a terhelés arányos, egyénre szabott;
- egyaránt fontosak a tanórák és a tanórán kívüli történések;
- közös hagyományokat őrzünk és teremtünk;
- derűsen és pozitívan állunk a mindennapokhoz, hogy a közösen végzett tevékenység örömteli legyen;
- ajtókat nyitunk a világra, amelyeken önálló, és így is gondolkodó, kreatív, szabad és boldog fiatal felnőttek lépnek majd be.

Iskolánk demokratikus nevelést nyújt, ahol az iskolaközösség tagjai véleményezhetik, vitathatják az iskola életét illető kérdéseket, és szavazati joguk van a tanulás és a tanítás egyes kérdéseiről, valamint az iskola életét irányító egyes szabályokról való döntések meghozatalakor. A szabályok betartását az iskola minden tagja feladatának tekinti. A döntések gyűléseken születnek, amelyeken az iskolaközösség tagjai vagy választott képviselői vesznek részt. A gyűlések működése hozzájárul ahhoz, hogy a közösség tagjai megéljék: a demokrácia olyan rendszer, ahol szavuknak súlya van.

Valljuk, hogy a „befogadó (inkluzív) nevelés a diákok közötti különbözőség (akár személyes, akár kulturális, akár közösségi) felismerésével, értékelésével kezdődik, maximális figyelembe vételével folytatódik, a diákra a maga komplexitásában tekint, ebből kiindulva, erre értékként építve alakít ki befogadó környezetet: mindez újabb tudástartalmak, tanulási lehetőségek gazdag tárházát nyitja meg. A nevelési térben résztvevő valamennyi személy (diákok, szülők, tanárok, segítő személyzet) az együttműködés szellemében az egyéni különbségeket megismeri, értékként fogadja el és épít rájuk. Az iskola nem csak oktatásszervezési formájában, hanem tartalmában is befogadóvá válik. A diákjaihoz való folyamatos alkalmazkodása során az intézmény az általa közvetített tananyagtartalommal és tanítási módokkal nagyban épít az oda járó diákok identitására, tapasztalataira, a tudására és képességeinek állapotára."

Az iskolai munka, mely saját tapasztalatokat ad, amelyből folyamatosan tudás válik, a diákok számára kihívást jelent. A tanulót támogatni kell abban, hogy el tudja érni saját lehetőségeinek maximumát és olyan új képességeket bontakoztasson ki, amelyek egyéni céljai eléréséhez szükségesek, és amelyek őt a társadalomban résztvevő és azzal együttműködő polgárrá teszik. Ennek biztosítéka iskolánk pedagógiai rendszere és módszertana. Feladatunk, hogy biztosítsuk a tanulási képességek fejlődését, valamint az ismeretekkel való tárgyilagos, többoldalú találkozást, a különböző véleményeket is tartalmazó tanulási-tanítási folyamatot. Felfogásunk szerint tanulóink nem elszenvedői, hanem aktív részesei a nevelésnek, oktatásnak.

Egyformán fontos cél, hogy diákjaink számára az érettségi és a továbbtanulás sikeres legyen, mint ahogy az is, hogy ezeket az eredményeket úgy érhessük el, hogy a folyamat mindenki számára fejlesztő, érdekes és konstruktív legyen.

Közösségünkre, hozzáállásunkra jellemző a konstruktivitás, a sokszínűség, a hatékonyság, az új módszerek alkalmazása, a kreativitás, a szabad, önálló gondolkodás és derűs, pozitív viszonyulás a mindennapokhoz. Küldetésünkből, filozófiánkból következően a korszerű, integrált, innovatív pedagógiai módszereket részesítjük előnyben.

Iskolánk eddigi története alatt is nagyon sok saját hagyományunk született, amelyeket örömmel és felelősséggel ápolunk. Minden generációnak megvan a lehetősége új hagyományok hozzáadására. Ezek a közös szokások és szertartások adják meg az összetartás erejét, a valahová tartozás érzését. A tanulás tehát ebben a szemléleti keretben nem teher, szükségszerűen elszenvedett kényszer, hanem a mindennapok része, amely hatékony eszköz lehet a világ és önmagunk megismeréséhez.

Iskolánk küldetése, hogy a lehető legszélesebb értelemben vett tanulási folyamat során diákjainknak lehetőségeket mutassunk meg, és segítsünk azon képességeik kibontakoztatásában, amelyekkel ezek a lehetőségek felismerhetővé és megélhetővé válnak. Ajtókat nyitunk a világra, amelyek közül diákjaink autonóm módon választhatnak, a belépésről dönthetnek. Hiszszük, hogy a Kürt közössége által képviselt értékek, pedagógiai filozófiánk hatására a fiatalok olyan ajtókat választanak, amelyek a szabadságra, az önálló és kritikai gondolkodásra, az együttműködésre és toleranciára, a felelősség vállalására nyílnak.

Az együttnevelést támogató speciális feladatok

Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók esetében elsődlegesnek tartja, hogy a Nemzeti Alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának az alapdokumentuma, és az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a gimnázium sajátos nevelési igényű tanulóira is érvényesek.

A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- fővárosi, megyei feladat ellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

Az Irányelv alapvetéseit elfogadva ez vonatkozik iskolánk sajátos nevelési igényű tanulóinak a többi tanulóval részben vagy egészben együtt (integráltan), azonos iskolai osztályban történő, de egyéni esetekben a törvényességi kereteket betartva egyéni fejlesztési órákon történő oktatására, terápiás fejlesztésére.

Szakmai irányelvek

Iskolánk Pedagógiai Programjára hivatkozva „Mindenki iskolája” célkitűzéssel egy olyan befogadó szemléletű iskola kialakítására törekszünk, melyben minden nálunk tanuló diáknak helye

van, legyen szó az oktatás-nevelés feladatának ellátásáról vagy egyéb iskolán kívüli eseményről, programról.

- Befogadás: olyan befogadó szemléletű iskola kialakítására törekszünk, melyben minden nálunk tanuló diáknak helye van, legyen szó tanórai vagy egyéb iskolai programról.
- Differenciálás, individualizáció és személyiségközpontúság elve: minden diákra egyénileg rászabott fejlesztési terv alapján szükséges foglalkoznunk, hogy a leghatékonyabb lehessen a fejlesztő munka.
- Kooperáció elve: a pedagógusok, gyógypedagógusok egymással és a diákkal is egymásra épülő együttműködésben dolgoznak a közösen kitűzött célok eléréséért.

Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának irányelvei

A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján.

A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolák a pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

1) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékosság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, iskolánk esetében a középiskolai korosztály ellátása, egyedi esetekben 18 éves koron túl is.
2) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálását és speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

1) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.
2) A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.
3) A sajátos nevelési igényű, ugyanakkor kiemelt tehetségű tanulók ellátása esetén a habilitációs, rehabilitációs tevékenység mellett kell megjelenniük a tehetséggondozás feladatainak.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

1) A mozgásszervi, látássérült (gyengénlátó), beszédfogyatékosságból, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékosságból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból, fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
2) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
3) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
4) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
5) Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.
6) Társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének támogatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

1) A fogyatékosság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar típusa, súlyossága.
2) A fogyatékosság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.
3) A sajátos nevelési igényű tanuló
    a. életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
    b. képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
    c. érzelmi szükségletei, állapota, attitűdje.
4) A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

- Lehetőség teremtése a sajátos nevelési igényű diákok érdekérvényesítésére, önképviseletére az iskolai fórumokon (például Kürttanács, Diákönkormányzat).
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki
    - a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
    - egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
    - a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján szükség esetén megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
    - egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
    - alkalmazkodik, az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
    - együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár:

1) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
2) javaslatot tesz a fogyatékosság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
3) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat, a beszerzési lehetőségekről;
4) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
5) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
6) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;

7) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
8) segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
9) segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az integrált nevelésben, oktatásban részt vállaló nevelési, oktatási intézmények igénybe veszik az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

A rehabilitációs pedagógiai program feladatai

Célok

A rehabilitációs pedagógiai program célja kiegészíteni az iskola alternatív pedagógiai programját olyan módon, hogy lehetőséget adhassunk a sajátos nevelési igényű diákjainknak is a gimnáziumi környezetben való tanulásra, fejlődésre, beilleszkedésre, képességeik kibontakozására, sikerélmény elérésére, a képességeiknek és céljaiknak megfelelő iskolai karrierre. Figyelmet kell fordítanunk arra, hogy az iskolai elvárásokat az egyénekre szabjuk, igazodva a fejlődésük üteméhez.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

1) az intézmény pedagógiai programjában,
2) a helyi tantervben,
3) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
4) az egyéni fejlesztési tervben.

A Kürt Alternatív Gimnázium célja a sajátos nevelési igényű tanulók ellátása esetében

A gimnázium elfogadja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók oktatása-fejlesztése terén elfogadja és alkalmazza a 32/2012 (X.8) EMMI rendeletben foglaltakat, amennyiben:

- az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

  Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,

- a rehabilitációs célú fejlesztõ terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű tanuló joga

A nevelési, oktatási intézményekben a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók számára a közoktatási törvény előírja: "A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították[…] A többségi iskolában is a gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a gyermek, tanuló egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátásban is részesül.".

A sajátos nevelési igényt a szakértői és rehabilitációs bizottságok szakértői véleményükben állapítják meg. A törvény 52§ 6. bekezdése alapján: "A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges." Ezzel ellentmond az, hogy ugyanebben a paragrafusban a törvény meghatározza az e célra felhasználható időkeretet is.

A fogyatékosság, a pszichés fejlődési zavar típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, terapeuta, kompetenciája:

1) a programok, programcsomagok összeállítása,
2) a habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés,
3) közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.
4) a tanuló fejlődésének nyomon követése, értékelése, illetve az ebben való közreműködés a többségi pedagógusokkal együtt.

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok, fejlesztő helyiségek,

- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni- illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához,
- a tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus, terapeuta (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).

Diákok bekerülése a gimnáziumba

A nyílt napokon, és adott esetben a hozzánk érkező érdeklődőknek bemutatjuk az iskolánkat és ismertetjük a feladatainkat, a segítségnyújtásunk formáit. Kihangsúlyozzuk, hogy minden kérdésükkel már a hozzánk való jelentkezés előtt keressenek meg a családok, hogy a lehető legjobb megoldást tudjuk találni. Kérjük a szakértői vélemények mielőbbi megismerését. Az intézmény bemutatásakor a vezetők külön kitérnek a nálunk fogadott diákok körére és az inklúziós és integrációs törekvéseinkre.

A felvételi előkészítőkön is figyelembe vesszük a diákok egyéni igényeit, csakúgy, mint a nálunk felvételi feladatsort írókéit (pl. hosszabb idő, eszközhasználat). A szóbeli előkészítő előtt felvesszük minden hozzánk jelentkező és szakvéleménnyel rendelkező diák családjával a kapcsolatot, bekérjük a rendelkezésre álló dokumentumokat. Szükség és igény esetén személyes találkozót kérünk a szülőktől, a diákkal foglalkozó szakemberektől (pedagógusok, fejlesztőpedagógusok, pszichológusok stb.). Egyes esetekben pedagógiai véleményt kérünk, vagy lehetőséget a diák tanórán való megfigyelésére.

A szülők beleegyezésével a szóbeli felvételin külön figyelemre számot tartó információkat előzetesen megosztjuk a diákok bizottságába beosztott felvételiztetőkkel, hogy szükség esetén a Kürtös felvételiztetők támogatni tudják a diákot. Előzetesen segítünk a Felvételi Bizottságnak, hogy a felvételi bizottságokban egyenletes eloszlásban képviseltessék magukat a különleges bánásmódot igénylő diákok.

A felvételi rangsor kialakításakor megválaszoljuk a felvételiztető pedagógusok felmerülő kérdéseit a szakvéleménnyel rendelkező diákokkal kapcsolatban.

Segítjük az angol besoroló vizsgán a megállapított és igényelt könnyítések megvalósítását (feladatsor szerkesztettsége; hosszabb felkészülési idő; írásbeli helyett szóbeli teljesítés stb.).

Támogatjuk az új osztályok kialakítását abból a szempontból, hogy minden osztályban a kortársakkal és a pedagógusokkal való minél hatékonyabb együttműködést, a közös fejlődést lássuk biztosítottnak.

Átjelentkező diákoknál szükség esetén a Felvételi Bizottság von be minket a folyamatokba: kapcsolatfelvétel a diákkal és a családdal; dokumentumok megismerése; kollégák tájékoztatása.

Osztályközösségek

Az osztályok céllétszáma 28 fő. Ez lehetőséget ad még az egyéni figyelemre (két osztálymentor mellett), de kialakulhatnak az osztályon belül is támogató közösségek. Minden osztály hetente két osztályidőt tölt együtt, így lehetőséget kapnak az adminisztratív teendők elvégzése mellett az iskolai aktuális történések és az ezekhez tartozó fontos információk megbeszélésére és az osztályközösséget fejlesztő programok szervezésre is.

Minden osztály év eleji kirándulással kezdi a tanévet, és igényeik szerint azzal is zárják.

A diákok minden évben külön beszélgetésen vesznek részt az osztálymentoraikkal, ahol megbeszélik az eddigi tapasztalataikat, és célokat tűznek ki az adott tanévre. Ez a személyes figyelem, a támogató hozzáállás és a tanulmányokon kívüli sikerek elismerése mind segítik a diákok motiválását, sikeres énképük kialakulását.

Tantárgyak

A komplex tantárgyak (művészet, természetismeret), valamint az epochális oktatási rendszer támogatja a diákokat abban, hogy jobban elmélyedjenek egy-egy tananyagban, ritkábban kelljen a figyelmi fókuszukat váltogatni, gyakrabban legyen lehetőségük a számukra ideális tanulási csatornákat használni. A komplex tantárgyak egy-egy jelenségnek a sokoldalú megközelítését kínálják, többféle kapcsolódási pontot biztosítva így a diákoknak. Ezekben a tantárgyakban a szaktanárok is szorosabb együttműködésben dolgoznak, támogatva ezzel egy-egy diák sikeres és egységes megsegítését.

A diákok minden évben két tárgyat választanak maguknak. Így lehetőségük van arra, hogy saját maguk alakítsák az órarendjük egy részét, és hogy olyan témával foglalkozzanak, amelyben motiváltak, érdeklődőek, sikeresek, ráadásul általában kiscsoportban. Így minden diák sikerélményhez és egyéni figyelemhez juthat. Igény esetén szakkörök és korrepetáló csoportok is alakulnak.

A diákok mind a tantárgyakban, mind az osztályközösségükben nyújtott féléves és egész éves munkájukról szöveges értékelést kapnak. Ezzel csökkentjük az ötfokú skála okozta feszültségeket, és árnyaltabb visszajelzést tudunk adni a sikeres területekről és a jövőbeli fejlődési irányokról.

Tan- és fejlesztőeszközök, szakmai segédletek

Az eszközök és segédletek kiválasztásánál szem előtt kell tartanunk azok tartalmát; hatékonyságát; a diákhoz (például figyelem, motiváció, részképességek), pedagógushoz, tantárgyhoz, tanítási célokhoz, oktatási elrendezéshez való illeszthetőségét; valamint a gyakorlati és gazdaságossági jellemzőit is.

Igény szerint fejlesztőeszközöket, szakmai segédleteket készítünk a tanulóink számára a szaktanárokkal együttműködve a helyi tantervhez illeszkedően. Szükség szerint szakmai szervezetek segítségét igénybe véve biztosítjuk a diákjainkat támogató segédeszközöket (például digitális tananyagok).

Iskolánk minden osztályterme teljes körűen felszerelt (számítógép, hangfal, projektor, internethozzáférés), a diákok pedig laptopokat tudnak kölcsönözni az iskolai feladataikhoz.

Iskolai rendezvényeken, programokon való részvétel sajátos nevelési igényű diákok számára

A Kürtben többféle témanapot és témaheteket szervezünk annak érdekében, hogy szélesítsük a látókörüket, és fenntartsuk az érdeklődésüket. Ezek az események alkalmat adnak arra, hogy azok a diákok, akik a szigorúan vett akadémikus terepen kevesebb sikerélményhez jutnak, itt pozitív tapasztalatokat szerezhetnek a közösségi helyzetükről és a képességeikről (pl. saját érdeklődési kör bemutatása; sportos csoportfeladatok), illetve egy kis időre kiszakadjanak az esetleg feszültséggel járó iskolai helyzetekből. Ezek a rendezvények terepet biztosítanak ahhoz is, hogy a diákok osztályokon és évfolyamokon átívelve megismerhessék egymást, ezzel is növelve a beilleszkedésüket.

Lehetőség van igény szerint szakkörökön való részvételre, melyek szintén a differenciált módon való tanuláshoz, a fejlődéshez és a sikerélmények szerzéséhez adnak teret (például ének, rajz, sportok). A szakköröket az iskola munkatársai vezetik, a foglalkozásokat a szakköri naplókban vezetik.

Az iskolai programok (témanap, témahét, osztálykirándulás, osztályprogram stb.) szervezőit segítjük abban, hogy a felajánlott keretek és tevékenységek a különleges igényű diákok számára is élvezetesek legyenek, azokban részt tudjanak venni, állapotuk miatt ne legyenek negatívan diszkriminálva. Szükség esetén alternatív programot kínálunk a diákoknak, illetve kísérjük őket, folyamatos asszisztenciát nyújtva. Feladatunk a sajátos nevelési igényű diákok felkészítése ezekre a rendezvényekre, az előkészítésbe és a választásba való bevonásuk (önrendelkezés), illetve utólag az itt szerzett tapasztalatok feldolgozása is.

Habilitációs, rehabilitációs ellátással kapcsolatos fejlesztési feladatok

Az intézményünkbe járó tanulók számára személyre szabott támogatást nyújtunk a szakértői véleményekben megfogalmazott javaslatok alapján. Az intézmény alternatív pedagógiai programjához és helyi tantervéhez illeszkedve, mind a tanórai, mind pedig a tanórán kívüli tevékenységek során törekszünk arra, hogy a sérülésspecifikus sajátosságoknak megfelelően tudjuk segíteni tanulóinkat – együttműködve a szülőkkel, az intézményben dolgozó pedagógusokkal és külső szakemberekkel, szakmai szervezetekkel.

A NAT-ra vonatkozó hivatkozások jelen programban az intézmény helyi tantervére vonatkoztathatóak.

Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulóink támogatása

„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányossággal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési

igényűnek (2012. évi CXXIV. törvény. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról).

Általános feladatunk a magatartási és beilleszkedési zavar gyanújának felmerülése esetén a szakértői bizottságokkal való kapcsolatfelvétel és a szakértői vizsgálat kezdeményezése. A javaslatok alapján, pedagógiai módszerek segítségével tudjuk támogatni tanulóink fejlődését.

A beilleszkedési zavarok okának ismeretében a problémákat három csoportba soroljuk:

- Pszichés zavarok állnak a probléma hátterében (önértékelési zavar, gyenge fékrendszer, konfliktuskezelési deficit, sérülékeny kudarctűrő képesség, tolerancia hiány, szabálytartás hiánya), illetve különböző kompenzációs mechanizmusok, mint projekció, elfojtás, agresszivitás, stb.
- Tanulási nehézségek váltják ki a problémát (percepciós zavarok, dyslexia, dysgrafia, figyelem-hiperaktivitás, kommunikáció-autisztikus jelek, a szenzomotoros mozgás fejletlensége, szekunder jellegű memória).
- Rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémát (túlzott engedékenység, szeretet- és figyelemhiány, túlzott elvárások stb.)

A beilleszkedési és magatartási gondokkal küzdő tanulók esetében a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez legfontosabb feladatunk a prevenció és a folyamatos gondozás.

A helyzet feltérképezése és a problémák feltárása utáni feladataink:

- Szükség esetén fejlesztő pedagógiai szolgáltatásaink keretén belül különféle vizsgálatokat és terápiás módszereket (dráma-, mese-, képzőművészeti terápia) alkalmazunk.
- Esetelemzésekkel alakítjuk az egységes szemléletet a hatékony nevelés érdekében a gyermeket tanító kollégák körében.
- Differenciált bánásmódot biztosítunk, segítjük tanulóinkat önértékelési problémáik rendezésében, új értékrend kialakításában, az önszabályozás képességének fejlesztésében.
- Részképességzavar esetén a gyermekek fejlesztő foglalkozáson vesznek részt, ahol differenciált faladatokkal, egyéni haladási tempóval, egyéni motiválással segítjük tovább haladásukat.

A diagnózissal érkező tanulóink esetében a felvételi eljárás kezdetén, illetve azt követően felvesszük a kapcsolatot a családdal, a gyermeket fejlesztő szakemberekkel, hogy megismerjük a hozzánk érkező tanulók sajátosságait. Ezt követően az osztálymentorokkal, szaktanárokkal és a támogató munkacsoport tagjaival – igény szerint – kezdetét veszi/folytatódik a fejlesztő munka.

Autizmus spektrum zavarral élő tanulóink támogatása

A 32/2012. EMMI rendelet következő pontjainak figyelembevételével támogatjuk az intézményünkbe járó autizmus spektrum zavarral élő diákjainkat:

Általános jellemzők

Az autizmusspektrum zavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az iskoláskor eléréséig - vagy tovább - kezeletlenül maradt fejlődési zavar és szélsőséges viselkedésformák gyógyító és fejlesztő célú ellátása a gyermek növekedésével egyre nehezebbé válhat, bár a nevelhetőség, taníthatóság időszaka belenyúlik a felnőttkorba, így sosem túl késő a fejlesztést elkezdeni.

Az autizmusspektrum zavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóra legjellemzőbbek a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermekeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képesség hiányok egész életen át jellemzően megmaradnak, de a speciális intenzív terápiás és pedagógiai ellátás segítségével jelentős fejlődés érhető el. A hiányzó/sérült képességek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyostól a jól ellensúlyozott állapotokban csaknem tünet mentessé fejlődhetnek, változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formákban jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanuló autizmusának súlyossága széles skálán szóródik.

Az autizmus spektrumzavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, amelyek az ellátási szükségletet, taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előjelzéseket jelentősen befolyásolják.

Gyakori társuló állapotok:

1) intellektuális képességzavar (értelmi fogyatékosság), mint a leggyakoribb társuló fejlődési zavar;
2) beszéd-, érzékszervi-, mozgás- vagy egyéb fogyatékosság;
3) ADHD (figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar);
4) epilepszia;

5) alvási és étkezési nehézségek, zavarok;
6) egyes pszichiátriai zavarok (pl. szorongás, depresszió);
7) viselkedésproblémák (pl. agresszió, önbántalmazás, súlyos passzivitás).

Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók - a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából - kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai

1) A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgyaktól megkülönböztesse.
2) A szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak - gyakran teljes - hiánya. Többnyire nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömöt.
3) A beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.
4) Egyenetlen képességprofil, pl. a szigetszerű ismeretek, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadékszerű különbség.
5) Hiányzó vagy korlátozott belátás, pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás során

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánzási képesség kialakulásának hiányosságai.
- Ingerfeldolgozási, vizumotoros koordinációs problémák.
- Tér-idő értelmezés interiorizációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis (sorrendiség)-szintézis műveleteinek problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.
- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.
- Emlékezetfelidézési problémák (speciális szociális tartalmaknál és személyes élményeknél).
- Ismert tananyagban váratlan nehézség felmerülése szociális elem bevezetésével vagy új körülmények közötti alkalmazás során.
- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékossága.
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- Realitás és fantázia összetévesztése.
- A szóbeli kérések, közlések félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többrészes utasítások esetén.
- Képességek, ismeretek önálló változatos alkalmazásának hiánya (még beszédhasználatban is).
- Gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.
- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedésproblémák megjelenése.
- Félelmek, fóbiák, szorongás.

Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók fejlesztésének általános céljai, feladatai

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt - a továbblépés előtt - külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos problémamegoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert az egészséges gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrum zavarral élő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A kognitív viselkedésterápiás, fejlesztési és tanítási célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell a tervekbe iktatni.

Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön- (esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek az autizmus spektrum zavarral élő tanulók fejlesztésében

- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képesség- és készségprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon és a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.

- Protetikus, segédeszközökkel berendezett környezet és eszköztár kialakítása (az időbeli és téri tájékozódás, vizuális információhordozók augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).
- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezeten belül és személyek között:
- beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
- A szociális fogyatékossággal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális" tanítási helyzetben való tanulás).
- A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető kognitív viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

Céljai és feladatai az iskolai nevelés minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatóak meg.

Módszertanilag az autizmus-specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív- és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges.

Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésproblémák és tünetek speciális módszerekkel való habilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek,
- viselkedésproblémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.),
- figyelem, utánzás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret stb.,
- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás, izomhypotonia korrigálása,
- elmaradt pszichoszomatikus elemi funkciók,
- önkiszolgálás, önellátás,
- saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata,
- lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása,
- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása,
- iskolában, munkahelyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyen való viselkedés szabályainak elsajátítása,
- a halmozottan fogyatékos tanulók speciális ellátása.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek integrációja

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen a gyermek javát szolgálja. Az integráció valamennyi formája (pl. lokális,

szociális, fordított) alkalmazható egyénre szabottan. Az integráció szükségességének és lehetőségének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

Teljes, funkcionális integráció a következő feltételek megléte esetén javasolható: a tanuló részéről átlagos vagy átlag feletti intelligencia, enyhe fokú autisztikus fogyatékosság, jól kompenzált, minimális viselkedésproblémák.

A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

Az iskola részéről

1) a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens,
2) jól előkészített, ütemezett egyéni fejlesztési terv,
3) speciális eszközök, módszerek és környezet,
4) együttműködés a családdal és/vagy a diákotthonnal,
5) a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,
6) szakértői csoporttal való intenzív kapcsolattartás,
7) szakértői csoport, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében.

Az integrált gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

A fenti feltételek mellett is szükséges az integráció fokozatos megkezdése, a szociális, kommunikációs és kognitív deficitek figyelembevétele, az egyénre szabott mérés, tervezés, fejlesztés, a tananyag szűrése (egyes tantárgyakból, tananyagrészekből felmentés), továbbá a fogyatékosságot kompenzálandó alternatív eszközök, módszerek igénybevétele egyéni szükségletek szerint (pl. kézírás helyett gép használata, szóbeli felelet helyett írásbeli beszámoló vagy fordítva).

A digitális kompetenciák fejlesztése

Az IKT-eszközök lehetőséget nyújtanak az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítésére, a kölcsönös kommunikáció segítésére, az önálló ismeretszerzésre. A későbbi munkavállalás szempontjából is szerepe lehet az informatikának, mivel számos tanuló mutat érdeklődést e terület iránt. Az IKT alkalmazása egyedülálló lehetőséget jelent az autizmussal élő tanulók számára, a kommunikációs akadálymentesítés, a tanulás és későbbi munkalehetőségek tekintetében egyaránt, sokan közülük pedig kifejezetten tehetségesek az IKT alkalmazásában. Az érintett tanulók esetében azonban kiemelten fontos a lehetséges veszélyek megelőzése. Fokozottan veszélyeztetettek azzal kapcsolatban, hogy függővé váljanak a számítógép és az internet használata során.

A fejlesztő foglalkozások során nagy hangsúlyt fektetünk az autizmussal élő tanulók közösségi tevékenységeken való minél zökkenőmentesebb előkészítésére. A munkatársi közösség tagjait folyamatosan bevonva, az egyes programokhoz és rendezvényekhez kötötten folyamatosan felhívjuk a figyelmet az érintett tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe vételére, illetve

ezzel kapcsolatosan törekszünk arra, hogy programjaink egyre inkább autizmus-baráttá váljanak. Ezekben a személyes konzultációk mellett szakirodalmi ajánlásokkal és az intézmény tanulóira szabott útmutatásokkal segítjük a szervezőket.

Intézményünkben egyéni és csoportos foglalkozás keretein belül is megvalósul autizmus specifikus fejlesztés. A pedagógusokkal való folyamatos kapcsolattartás nagymértékben segíti az egyes beavatkozási stratégiák sikerességét. Az ellátás szerves részét képezi a szintén helyben elérhető pszichológiai gondozás is, amely számos esetben párhuzamosan folyik a gyógypedagógiai fejlesztéssel.

A családokkal való folyamatos kapcsolattartás szintén alappillére a fejlesztő munkának. A tanév során lehetőség van személyes konzultációkra, ahol az iskolára vonatkozó fejlesztési célok mellett igény szerint segítséget nyújtunk az otthoni nehézségek megoldásában is.

Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulóink támogatása

A 32/2012. EMMI rendelet következő pontjainak figyelembevételével támogatjuk az intézményünkbe járó pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulóinkat:

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkulia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok,
- hiperaktivitás és figyelemzavar,
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődése formájában mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást.

Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
- az átlagnál nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Pszichés fejlődési - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási - zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztálymentoraira.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből - az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

1) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása,
2) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
3) a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
4) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,

5) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar, valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a szakértői bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkulia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia - az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat erő.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

1) a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
2) a rövid távú emlékezet,
3) az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
4) a testséma biztonságának kialakítása,
5) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel,
6) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
7) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
8) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
9) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
10) speciális olvasástanítási program alkalmazása,
11) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia - a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

Diszgráfia - az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

1) a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
2) a testséma biztonságának kialakítása,
3) a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
4) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
5) a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
6) sikertudat kialakítása.

Diszkalkulia - a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás

és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

1) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
2) matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
3) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
4) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
5) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
6) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
7) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
8) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
9) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
10) a diszkalkúlia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
11) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

A fejlesztés célja: a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése és a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése. A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik.

A fejlesztés feladatai:

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása.

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-,

vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

Eszközei lehetnek:

1) kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása,
2) pszichoterápia,
3) a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
4) a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,
5) önértékelési képesség fejlesztése,
6) sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
7) Együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
8) A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ebből a szempontból fontos a gyermekneurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt. A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata.

Az intézményünkben tanuló pszichés fejlődési zavarral küzdő diákjaink számára a gyógypedagógusaik egyéni és/vagy csoportos fejlesztéseket tartanak, a szakértői vélemény javaslatai alapján. A támogató munkacsoport feladata, hogy a tanulókkal kapcsolatos információkat továbbítsa az osztálymentoroknak és a szaktanároknak. A szülőkkel való kapcsolattartás szintén fontos eleme az egyéni fejlesztési célok kialakításában. A fejlesztő munka során kiemelten fontos a reális és pozitív énkép kialakítása, személyre szabott tanulási stratégiák kidolgozása és pályaorientáció segítése.

Mozgáskorlátozott (önálló helyzetváltoztatásra képes) tanulóink támogatása

A 32/2012. EMMI rendelet következő pontjainak figyelembevételével támogatjuk az intézményünkbe járó mozgáskorlátozott (önálló helyzetváltoztatásra képes) tanulóinkat:

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanuló

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) az a tanuló, akinek a mozgása veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavar miatt jelentősen és maradandóan akadályozott, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A mozgás minden gyermek tapasztalatszerzésére, illetve annak lehetőségére hatással van, befolyásolja személyiségfejlődését. Mozgáskorlátozott gyermek esetében a mozgásos tanulás lehetősége és folyamata módosul. Mások a környezetéről, a saját testéről szerzett tapasztalatai, mint ép mozgású társainak. A mozgásszervi károsodás tartóssága, visszafordíthatatlansága is befolyásolja fejlődésmenetét. Ez gyakran az átlagostól eltérő pszichés, szociális és fizikai szükségleteket teremt, így ezt a középiskolai oktatás-nevelés estén figyelembe kell venni.

A jelentősen eltérő kóreredet és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat. Ebből eredően a tanulók más-más személyiségfejlődési utat járnak be. A nevelést-oktatást befolyásolja, hogy a tapasztalatszerzési lehetőségek általában beszűkültek, a környezethez való alkalmazkodás gátolt. A hely- és helyzetváltoztatás, az önkiszolgálás, a kézfunkció, a manipuláció, a tárgy- és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmény, illetve a verbális és nonverbális kommunikáció eltérő mértékű akadályozottsága az iskolai nevelés, oktatás egész időtartama alatt megkívánhatja az egyénre szabott módszerek, eljárások, technikák és eszközök, valamint a fizikai korlátozottságot csökkentő környezeti adaptációk alkalmazását.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a megfelelően kialakított, adaptált, akadálymentes környezet biztosítja az információhoz való hozzáférést, a tevékenységekben történő szabad és aktív részvételt, előmozdítva az esélyegyenlőséget.

A mozgáskorlátozott tanuló sajátos nevelési igényét a károsodás keletkezésének ideje, annak formája és elhelyezkedése, akadályozottságának mértéke egyedileg határozzák meg, a megfelelő különleges bánásmódot, a fejlesztés szakszerű feltételeit, formáját biztosítani kell.

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztése

Alapelvek

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása, képességeik tervszerű fejlesztése során az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az individuális szükségletekhez kell igazodni mind a pedagógiai tevékenységek, mind a környezeti adaptációk tervezése, megvalósítása során annak érdekében, hogy a tanulók mozgáskorlátozottként is meg tudják állni helyüket a szűkebb és tágabb környezetükben.

A tanulók sérülésspecifikus ellátása csoportmunkában (team munkában) valósítható meg - a különböző szakemberek (pedagógus, gyógypedagógusok, szomatopedagógus, ortopéd szakorvos, neurológus, gyermekgyógyász és egyéb szakemberek, a konduktív nevelés esetében a konduktív pedagógia kompetenciája szerinti konduktor stb.), illetve a család együttműködése, a közös célok kitűzése kölcsönös megerősítést, szinergista hatást válthat ki, amely nagymértékben támogatja a fejlesztő folyamatot.

A nevelés, oktatás, mozgásfejlesztés, az egészségügyi szükségletek ellátása és a gondozás (sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat) során szükséges a folyamatos, tapasztalatszerzésre építő korrekciós szempontú fejlesztés, ezzel a sérülésből adódó hátrányos következmények csökkenthetők, ellensúlyozhatók.

Az önállóságra nevelés elvét mindig szem előtt tartva, az iskolában - a mozgáskorlátozott tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően - biztosítani kell a megfelelő mozgás- és életteret, amely magában foglalja:

- a fizikai környezetet, amely egyrészt akadálymentes, másrészt valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges környezeti feltételeket,
- a személyre szabott (segéd)eszközök és egyéb, az oktatáshoz szükséges speciális eszközök (pl. megfelelő méretű asztal, szék, csúszásgátló, ceruzafogó stb.) meglétét és használatát,
- a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabb környezetre is hatással bíró személyi környezetet (integrált oktatásnál a tanulótársak, azok szülei, az iskola dolgozói részére a befogadást segítő ismeretek átadása),
- szükség szerint és indokolt esetben - amennyiben a mozgásos akadályozottság a különféle tevékenységek során a tevékeny és eredményes részvételt súlyosan akadályozza - a személyi segítő meglétét.

A sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat olyan felkészülést, sajátos módszertani tudást kíván a pedagógusoktól és a pedagógiai munkát segítő személyzettől, amely biztosíthatja a komplex, minden sérült funkciót korrigáló-kompenzáló hatásokat, és lehetővé teszi a tanulók eredményes fejlődését.

Az egyéni igényekhez igazodó eljárások alkalmazása (tartalom módosítása, csökkentése az ismeretelsajátítás során, értékelés alóli mentesítés stb.) csak abban az esetben indokolt, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem érhető el. A sérülés specifikus pedagógiai fejlesztő folyamat során – pedagógiai tartalmak kitűzésekor, rehabilitációs célok, időbeli eltérések megfogalmazásakor – differenciálás és fokozatosság szükséges. Az individuális megsegítés olyan mértékű legyen, amennyi az eredményes egyéni fejlődéshez elengedhetetlen. A módszertani, technikai támogatás tervezéséhez, kivitelezéséhez a pedagógus segítséget kérhet a gyógypedagógustól, pedagógiai szak- és szakmai szolgáltatók szakembereitől.

Célok

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának kiemelt célja az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányaik során felkészültté váljanak az ismeretszerzésre és tanulásra, az önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre.

Ismerjék meg a mozgáskorlátozottságukból eredő egészségi teendőket és az egészségügyi ellátás lehetőségeit, a sajátos helyzetükből adódó jogaikat, alakuljon ki bennük az önrendelkező életforma képessége, amely elősegíti jövendő felnőtt életüket, társadalmi beilleszkedésüket.

A mozgásállapot által meghatározott adottságok, korlátok figyelembevételével olyan belső motiváció teremtődjön meg, amely által a mozgáskorlátozott tanuló aktívan kapcsolódhat be a fejlesztő folyamatba; alakuljon ki a fejlődés igénye önmagával szemben, az igény a sikeres továbbtanuláshoz, munkába álláshoz.

Fejlődjön ki a megfelelő életminőség megalapozása érdekében a megszerzett tudás és képességek birtokában a testi, lelki, pszichikai jól-lét és annak kialakítására irányuló igényesség.

Kiemelt feladatok

A pedagógiai feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a mozgáskorlátozott tanulók többsége meg tud felelni a NAT-ban, illetve a kerettantervben megfogalmazott elvárásoknak.

Az egyéni igényekhez igazodó eljárások alkalmazása (tartalom módosítása, csökkentése az ismeretelsajátítás során, értékelés alóli mentesítés stb.) csak abban az esetben indokolt, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem érhető el. A sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat során - pedagógiai tartalmak kitűzésekor, rehabilitációs célok, időbeli eltérések megfogalmazásakor - differenciálás és fokozatosság szükséges. Az individuális megsegítés olyan mértékű legyen, amennyi az eredményes egyéni fejlődéshez elengedhetetlen. A módszertani, technikai támogatás tervezéséhez, kivitelezéséhez a pedagógus segítséget kérhet a gyógypedagógustól, konduktív nevelés esetén a konduktortól, a pedagógiai szak- és szakmai szolgáltatók szakembereitől.

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében a kommunikáció és a kognitív funkciók (figyelem, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodás) területén kialakult zavarai, illetve a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezésének problémái jelentik, különös tekintettel a manipulációra. Ezek mindegyike befolyásolhatja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, vagyis az iskolai teljesítmények alakulását.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának kiemelt célja az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott tanulók az iskolai tanulmányaik során felkészültté váljanak az ismeretszerzésre és tanulásra, az önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre.

Ismerjék meg a mozgáskorlátozottságukból eredő egészségi teendőket és az egészségügyi ellátás lehetőségeit, a sajátos helyzetükből adódó jogaikat, alakuljon ki bennük az önrendelkező életforma képessége, amely elősegíti jövendő felnőtt életüket, társadalmi beilleszkedésüket.

A mozgásállapot által meghatározott adottságok, korlátok figyelembevételével olyan belső motiváció teremtődjön meg, amely által a mozgáskorlátozott tanuló aktívan kapcsolódhat be a fejlesztő folyamatba; alakuljon ki a fejlődés igénye önmagával szemben, az igény a sikeres továbbtanuláshoz, munkába álláshoz.

Fejlődjön ki a megfelelő életminőség megalapozása érdekében a megszerzett tudás és képességek birtokában a testi, lelki, pszichikai jól-lét és annak kialakítására irányuló igényesség.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- A mozgásszervi diagnózistól és mozgásállapottól, az aktuális fejlettségi szinttől, valamint a személyiségtől függő speciális fejlesztési technikák, módszerek, eszközök alkalmazása, a megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése, az elérhető legmagasabb szintű önállóság kialakítása, az önálló életre nevelés.
- Az iskolai fejlesztés teljes időtartama alatt kiemelt feladat a mozgásnevelés, mint komplex rehabilitációs hatásrendszer, amely ötvözi a sérült tartási és mozgási funkciók helyreállítását célzó, a gyógyító és a motoros képességek fejlesztését szolgáló pedagógiai eljárásokat, s e feladatokat integrálja a tanítás-tanulás folyamatába.
- A mozgásnevelés célját és feladatait elsődlegesen nem az életkor, hanem a tanuló mozgásszervi diagnózisa - annak végleges, javuló vagy romló volta -, továbbá a mozgásállapot súlyossága és klinikai tünetei, akadályozottságának mértéke és formája határozzák meg.
- Korszerű ismeretek átadásával, illetve a reális önismeret kialakításával a továbbtanulásra történő felkészítés nyújthat biztos alapot a későbbi önálló életvezetéshez.
- A mozgáskorlátozottság gyakori velejárója a beszélt és írott nyelv zavara, így a nevelésoktatás során kiemelt feladat a beszéd- és kommunikációfejlesztés, súlyos esetben a beszéd- és logopédiai terápia, esetleg a technikai eszközökkel támogatott írásbeli kommunikáció kialakítása.
- A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítése során a kiindulás alapja fizikai adottsága, értelmi képessége, kommunikációjának formája, szintje és érzelmi állapota. Ennek megfelelően a tananyag, a követelmények, a számonkérés, értékelés egyéni fejlettségi szinthez történő igazítása, adaptálása szükséges, a fokozatosságot e téren is figyelembe véve (a tevékenységek kivitelezését, a részvételt biztosító (technikai jellegű, módszertani) segítségnyújtás formáját szükséges először megkeresni, az egyes tevékenységek, illetve az értékelés alóli mentesítés csak nagyon indokolt esetben ajánlott).
- A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai segédeszközök igénybevétele segíti a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket, a szűkebb és tágabb környezetbe történő beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtését, a személyi függetlenség elérését.
- A mozgáskorlátozottság együtt járhat egyfajta fizikai függés kialakulásával, amely megnövelheti a deviáns csoportokhoz való sodródás kockázatát, fokozhatja az áldozattá válás esélyét, így a nevelés-oktatás során a prevenciós munka, illetve a már kialakult helyzetek kezelése kiemelt feladatot jelent. A tanulóknak meg kell tanulniuk egyrészt a kísértésre nemet mondani, másrészt olyan hasznos tevékenységeket kell elsajátítaniuk, amelyekkel értelmesen tölthetik ki szabadidejüket.
- A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatokat jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló mozgáskorlátozott tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogathatja a pályaorientáció folyamatát is.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztésének szakaszolása megegyezik a NAT képzési szakaszaival.

A mozgáskorlátozott gyermek iskolakészültsége, fejlődésének sajátos útja, tapasztalatszerzésének eltérő volta, hiányosságai indokolhatják, hogy az első évfolyam teljesítésére, a biztos olvasás-írás elsajátítására a pedagógiai program helyi tanterve egy tanévnél hosszabb időt (két tanév) biztosítson, de szükség esetén a további pedagógiai szakaszok is szerveződhetnek hosszabb idősávban.

A többségi iskolában történő együttnevelés

Az integrált nevelés-oktatás során - függetlenül annak teljes vagy részleges formájától - különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

- Az önállóan helyzetváltoztatásra képes mozgáskorlátozott tanulók együttnevelése során szükséges, hogy az intézmény felkészüljön a tanuló fogadására: kialakítja a megfelelő fizikai környezetet (akadálymentesítés), beszerezi azokat a segédeszközöket (gyógyászati és oktatási), amelyek a különböző tevékenységekben való részvételt segítik, felkészíti a befogadó személyi környezetet (diákok, iskolai dolgozók, szülők), előkészül a szakértői javaslatban megfogalmazott sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat megvalósítására. Ha a mozgáskorlátozott tanuló fogadása az integráló iskola vezetésének és nevelőtestületének szándékával, döntésével összhangban történik, akkor nagyobb az esély arra, hogy az integráció eredményes lesz.
- Az együttnevelés teljes folyamatát gyógypedagógus, konduktív nevelés esetén konduktor kíséri, segíti. A pedagógus és gyógypedagógus/konduktor szakmai együttműködése, az intézményi együttműködések (egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, pedagógiai szakszolgálatok, pedagógiai-szakmai szolgáltatók), a társszakmák bevonása biztosíthatja a megfelelő ellátást. Egyéni előrehaladású képzés során meg kell valósítani az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációt, rehabilitációt, amely a tanórai gyakorlattal kölcsönösen egymásra épülve biztosítja az egyéni igényekhez igazodó feltételeket (adaptált tananyag, számonkérés, értékelés stb.) és a fejlődést.
- A mozgáskorlátozott tanulók integrált iskolai ellátása a pedagógusoktól speciális felkészülést kíván. Az együttnevelés megkezdése előtt kívánatos, hogy a befogadó pedagógus célirányos pedagógus-továbbképzésen vegyen részt.
- A mozgáskorlátozott tanuló optimális fejlődése érdekében a pedagógiai programban megfogalmazódnak a speciális elvárások és tennivalók (módszerek, eszközök, segédeszközök, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.).
- Az alkalmazkodás, az adaptálás, a differenciálás során - igazodva az egyes gyermek fejlettségi szintjéhez, illetve a támogatás szükséges mértékéhez - módosulhat a tananyag elsajátításának tempója, módja, a számonkérés, a házi feladat formája, végső esetben a tananyag mennyisége.
- Mozgáskorlátozott tanuló esetében gyakoriak az egészségügyi beavatkozások (műtétek), a hosszú kezelések - ezekben az esetekben az egyénre szabott felzárkóztatást minden esetben meg kell szervezni, valamennyi pedagógus közreműködésével.

- Különösen jelentős az osztálymentor/mentor és a segítő szakember szerepe az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.
- Az együttnevelés eredményes megvalósulását szolgálja az Irányelv 1.5. pontjában leírtak érvényesítése.

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

A mozgáskorlátozott tanulók habilitációs, rehabilitációs fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulóknak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Ennek érdekében szükséges:

- az ellátás során a team munka kialakítása, a különböző szakemberek együttműködése (az orvos - neurológus, ortopéd szakorvos, gyermekgyógyász - irányította egészségügyi rehabilitáció megszervezése, szükség esetén egyéb segítő szakmák, szakemberek bevonása);
- a központi idegrendszer sérülése által előidézett funkciózavar (beszédzavar, figyelemzavar, a szenzomotorium zavara, részképesség-kiesés, pszichés és/vagy motoros tempó lassúsága stb.) megszüntetése, csökkentése, kompenzálása;
- a kialakuló tanulási problémák korrekciója;
- a pszichomotoros funkciók korrekciója, fejlesztése, mivel a szenzomotoros zavar dyslexiához, apraxiához vezethet és ez tanulási problémákat idézhet elő;
- a tanulók beszédzavarainak, kommunikációs képességeinek javítása érdekében - különös tekintettel a központi idegrendszeri sérülés következtében dysarthriás gyermekekre - mozgás- és beszédterápia, alternatív segítő technikák alkalmazása. Mindez szervesen illeszkedik a komplex rehabilitációs célú fejlesztő programba;
- a kórforma és mozgásállapot fajtája és súlyossága függvényében kialakított és a tanrendbe iktatott csoportos és egyéni mozgásnevelés tornateremben és szabadtéren, uszodában, fizikoterápiás helységben;
- a mozgáskorlátozott tanulók részvételét megteremtő, és az egyéni igényekhez igazodó fejlesztést biztosító tanulásszervezési, módszertani eljárások, technikák alkalmazása (differenciálás, csoportmunkára építő módszerek);
- a mozgásszervi diagnózis szerinti technikai eszközzel támogatott írásbeli kommunikáció, speciális gépírás (gépi írás), infokommunikációs eszközök használatának megtanítása, amely akkor indokolt, ha a tanuló nem tudja iskolai munkáját kézírással végezni;
- speciális felkészítés az önkiszolgálásra, az önálló életvezetésre, az önrendelkező életformára;
- az önkiszolgálást, az iskolai munkát segítő és a fejlesztést szolgáló sérülésspecifikus egyéni rehabilitációs eszközök biztosítása;
- a nyelvoktatás megvalósítása úgy, hogy az segítse a gyermek más anyanyelvű emberekkel történő kommunikációját, és a média segítségével biztosítsa a számára közvetlen megtapasztalással elérhetetlen élményeket;
- a gyógyászati segédeszközök és az orvosi, egészségügyi háttér biztosítása;
- alapos szakmaismereten és önismereten alapuló pályaorientáció;
- a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogi és érdekvédelmi tudnivalók (szövetség, egyesületek, klubok, alapítványok stb.) ismerete.

Beszédfogyatékos tanulóink támogatása

A 32/2012. EMMI rendelet következő pontjainak figyelembevételével támogatjuk az intézményünkbe járó beszédfogyatékos tanulóinkat:

A beszédfogyatékos tanuló

Beszédfogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

A beszédfogyatékosság nem tekinthető elsődlegesen halláskárosodás következményének; együtt járhat a nyelven kívüli kognitív képességek és a viselkedésszerveződés zavaraival, azok maradványtüneteivel; valamint tanköteles korban az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén kialakuló verbális tanulási zavarral.

Beszédfogyatékos az a tanuló, akit a szakértői bizottság a sajátos nevelési igény megállapítása céljából diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.

A beszédfogyatékos tanulónál a fentiek - az egészen enyhe alaki eltérésekhez társuló, észlelési és feldolgozási problémáktól az érthetetlen beszédig - sokféle változatban előfordulhatnak. A súlyos beszédfogyatékos tanulónál a kommunikációs zavarok következtében különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki.

A verbális kommunikáció súlyos zavara, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus alakulása, jelentős eltérése miatt az ilyen tanuló a társadalmi beilleszkedés szempontjából akadályozott.

A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak.

Amennyiben a beszédfogyatékosság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai/logopédiai ellátásra szorul, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd és nyelvi teljesítmény jellegétől függ.

A beszédzavarok diagnosztikus kategóriái az iskolába lépéskor és az iskoláskorban jellemzően az alábbiak:

- Hangképzési zavarok
- Rezonanciazavarok (hipernazalitás, hiponazalitás)
- Beszédfolyamatossági zavarok (dadogás, hadarás)
- Artikulációs zavarok (beszédhanghibák)
- Beszédmozgászavarok (verbális diszpraxia)

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába. A terápia komplex szemléletű. Logopédiai, orvosi, pszichológiai team munka alapján történik.

Az auditív feldolgozási zavarokkal küzdő tanulók a hallható információk felismerésének, megkülönböztetésének és megértésének zavarát mutatják.. A tanulók az őket körülvevő auditív, így a verbális ingerekből sem tudják azonosítani a releváns, feldolgozandó információt. A tünetegyüttes indukálja a tanulási teljesítmények különböző zavarait. Ezek közül az egyik legfontosabb az írott nyelvi zavar kockázata. Az auditív feldolgozási zavarokkal küzdő tanulók:

- intelligenciájukhoz képest váratlanul alul teljesítenek;
- nem értik meg az instrukciókat, magyarázatokat;
- társas helyzetekben is kiütköznek nehézségeik (szabályok megértése és betartása);
- SNI kategóriában a pszichés fejlődési zavart kapják, annak ellenére, hogy elsődlegesen a beszédfeldolgozás érintett.

A beszédfogyatékos tanulók iskolai fejlesztése

A beszédfogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A beszédfogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak a kiemelt figyelmet igénylő tanulók (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában. Ez biztosíthatja a tanulók számára a felfelé nivellálást segítő pedagógiai környezetet.

A beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló képességfejlődését, személyiségének harmonikus alakulását a megfelelő személyi, tárgyi és módszertani feltételekkel rendelkező befogadó, inkluzív szemléletű iskola szolgálja legjobban. Az intézmény kijelölésekor minden egyes esetben szükséges annak mérlegelése, hogy az iskola tárgyi, személyi és közösségi feltételei és a gyermek biológiai és képzettségi kora, képességei, személyiségjegyei, fejlesztési szükségletei, valamint a szülők együttműködési, adaptációs képességei, nevelési céljai milyen mértékben illeszkednek egymáshoz.

A beszédfogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédfogyatékosság jellegétől függ.

A beszédfogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

1) A beszédfogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
2) A fejlesztés legyen tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől az egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.
3) A módszerek megválasztásakor az életkor, a kognitív készségek, a szocioadaptív viselkedés és a szociokulturális környezet sajátosságainak figyelembevétele szükséges.

4) A fejlesztésében meghatározó a sokoldalú percepciós fejlesztés, melynek során a kinesztéziás, a hallási, a látási, a beszédmotorikus benyomások egymást erősítve fejlődnek.
5) Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.
6) A beszédfogyatékos tanulók nevelése, oktatása az osztályban megvalósuló, szakmailag megalapozott, differenciált foglalkoztatás mellett megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.
7) A súlyos beszédfogyatékos tanulók fejlesztése intenzív, komplex és folyamatos fejlesztőmunka napi rendszerességgel.
8) A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában - a minél gyorsabban automatizált jó beszédszint elérése érdekében - a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

A többségi iskolában történő együttnevelés

A beszédfogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók integrált oktatását felvállaló iskolának inkluzív pedagógiai szemlélettel és a különleges nevelési, oktatási, fejlesztési igény személyi és tárgyi feltételeivel kell rendelkeznie.

Az inkluzív iskola ismeri a fogyatékosságból eredő hátrányokat és biztosítja, hogy a beszédfogyatékos gyermekek a szükségleteiknek megfelelően hozzájussanak azokhoz a pedagógiai többletszolgáltatásokhoz, amelyek a hátrányok leküzdését segítik.

A súlyos beszédfejlődési vagy szerzett zavarokról összefoglalóan elmondható, hogy a tanuló a hangzó beszéddel való kommunikációra motivált, azonban beszédének gyenge érthetősége miatt a szóbeli kommunikáció sikertelen, vagy csak részben tudja beteljesíteni funkcióját. Ez az iskolai életben nehezíti:

- az önálló szóbeli megnyilvánulásokat a tanórán és a tanórán kívüli tevékenységekben;
- a szóbeli kommunikációs helyzetek létrehozását és fenntartását;
- a megfelelő társas kapcsolatok alakítását.

A gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében a pedagógusok, a logopédus és a szülők szorosan együttműködnek.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

A foglalkozások megszervezésekor figyelembe kell venni a szakértői bizottság fejlesztési területekre, az ellátó gyógypedagógus szakirányára és tanuló képességstruktúrájára, viselkedési jellemzőire vonatkozó leírását.

A fő fejlesztési területek a beszédfogyatékos SNI tanulók számára a beszéd-/nyelvi képességek fejlesztése, a nyelvi készségekhez szorosan kötődő kognitív funkciók fejlesztése, valamint a tanulási teljesítmények fejlesztése, a reedukáció.

Emellett kiegészítésként pszichomotoros, grafomotoros, vizuális és auditív készség-képesség-fejlesztés fordul elő leggyakrabban. Ide sorolhatók a relaxációs és testtudati technikák, a feszültségoldó művészeti terápiák is.

Az eredményes együttműködés és a vizsgálati evidenciáknak megfelelő fejlesztő-terápiás munka hatványozottan növeli a beszéd- és/vagy nyelvi zavarral küzdő tanulók iskolai, később társadalmi integrációjának esélyeit.

A pedagógiai rehabilitáció ajánlott tevékenységformái

Különösen középiskolás korban nyújthatnak hathatós segítséget és kompenzációs lehetőséget a beszéd-/nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók számára a koherens személyiség és az egészséges megküzdési stratégiák kialakításához az olyan kiegészítő, segítő eljárások, mint:

- az autogén tréning,
- a különböző testtudat-erősítő mozgásos és táncterápiák,
- a sorstársakkal és mentálhigiénés szakemberekkel folytatott segítő beszélgetések.

A társas kapcsolatok nehezítettsége miatt érdemes külön figyelmet fordítani a párbeszédek, a társas kommunikáció fejlesztésére és a konfliktuskezelés különböző technikáinak megtanítására, alkalmazására.

A beszédfogyatékos tanuló az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson. A beszédfogyatékosság eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

Olvasás/írás/helyesírás tanulási zavara (verbális tanulási zavar esetén)

Az intelligencia szinttől független gyenge olvasási és írásteljesítmény.

A (logopédiai) terápia célja:

- mozgáskoordináció és ritmusérzék fejlesztés,
- iránydifferenciálás, téri észlelés fejlesztése,
- beszédészlelés fejlesztése,
- fonológiai tudatosság fejlesztése,
- a tévesztett betűk differenciálása, a folyamatos olvasás automatizálása,
- a beszédemlékezet és figyelem fejlesztése,
- szövegértés fejlesztése: beszéd- és nyelvi fejlesztés,
- grafomotoros készség fejlesztése, írás- és helyesíráskészség javítása.

Számolás tanulási zavara (verbális tanulási zavar esetén)

Az intelligenciaszinttől független gyenge számolási teljesítmény.

A (logopédiai) terápia célja:

- épességfejlesztés (mozgás, észlelés, kognitív és tanulási funkciók fejlesztése),
- szám- és műveleti fogalmak kiépítése (számosság, számérzék, analóg mennyiség rendszer; alapműveletek),
- alapvető mennyiségi és matematikai ismeretek kialakítása,
- matematikai fogalmak megértése és használata,
- matematikai szimbólumok tartalmi azonosítása,
- matematikai szövegértés fejlesztése,
- geometriai alapismeretek,
- idői tájékozódás.

Látássérült (gyengénlátó) tanulóink támogatása

A 32/2012. EMMI rendelet következő pontjainak figyelembevételével támogatjuk az intézményünkbe járó gyengénlátó tanulóinkat:

A látássérült tanuló

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

Ezen belül:

Gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1-0,33).

A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie:

- a látássérülés kórokáról, a látássérültség kialakulásának időpontjáról;
- a szemészeti állapot - prognózisjavuló vagy romló tendenciájáról, a pedagógiai látásvizsgálat

eredményéről, a gyermek intelligenciájáról, személyiségvonásairól.

A látássérüléshez gyakran társulhat egyéb fogyatékosság is (pl. mozgás-, hallás- és értelmi fogyatékosság, részképesség-kiesés, autizmus).

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a tanulók állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A látássérült tanulók iskolai fejlesztése

A látássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A látássérült tanulók nevelését, oktatását ellátó közoktatási intézmények az iskoláztatás során több fontos feladat megoldását vállalják: nemzeti műveltség átadását, az egyetemes kultúra közvetítését, a szellemi-érzelmi fogékonyság, az erkölcsi érzék elmélyítését, valamint ezeken túl az esélyegyenlőség biztosítását a látássérülésből és az esetleg csatlakozó fogyatékosságból

adódó hátrányok leküzdésével. A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más - haptikus (bőr- és mozgásérzékelés együttese) és hallási - beállítódás is jellemzi. Fontos az ép érzékszervek - hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés - fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tanítása.

A látás hiánya, az aliglátás és a gyengénlátás nemcsak a tanulás terén okoz eltéréseket, hanem nehezítettek a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás) is. A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

A többségi iskolában történő együttnevelés

A többségi iskolában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni felkészítést igényel. Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

- A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van. Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehetők a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szolgáltatások. A vak és gyengénlátó tanulók külön nevelését ellátó intézményekben működő egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények integrációt támogató tevékenysége kiterjed a látássérült tanulókra, családjukra és pedagógusaikra, az őket befogadó közösségekre, esetenként a látássérült tanulókkal kapcsolatba kerülő egészségügyi, hivatali dolgozókra.
- A látássérült tanulók optimális fejlődése érdekében a pedagógiai programban kell megfogalmazni a szükséges speciális feltételeket és feladatokat (tantervi kiegészítések, eszköz, segédeszköz, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.).
- A befogadó többségi iskola tantestületének elkötelezettségét a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk megszerzésére, alkalmazására, pedagógusai továbbképzésére tett intézkedései biztosítják. Különösen jelentős az osztálymentorok szerepe, az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.
- Az együttnevelés eredményes megvalósulását szolgálja az Irányelv 1.5. pontjában leírtak érvényesítése.

A gyengénlátó és a látásukat praktikusan jól használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése

Fejlesztési területek - nevelési célok

A gyengénlátó, aliglátó tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulók egyéni adottságai többnyire eltérnek az ép tanulók adottságaitól. Mindkét csoportba tartozó tanulók számára biztosítani kell a tanuláshoz és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges speciális ismeretanyagot (speciális technikák és eszközök használata stb.) és a készségfejlesztést

(önálló tanulásban használható eljárások, lényegkiemelés, megtartó emlékezet növelése, szóbeli kifejezőképesség gazdagítása, célszerű munkaszokások kialakítása, vizuális megfigyelőképesség fejlesztése stb.). A nevelési célok sérülésspecifikus tartalmakkal egészülnek ki.

Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció céljai és feladatai a kötelező oktatás teljes vertikumában azonos súllyal jelentkeznek, azaz a nevelés-oktatás teljes folyamatába be kell épülniük. Mindamellett az egyéni igények szerint külön habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése is szükségszerű, melyek a döntően individuális jelleg miatt egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában valósíthatók meg. A gyengénlátó, aliglátó tanulók habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozásai általában a következő területeket érintik:

- látásnevelés (a látási funkciók fejlesztése, optikai és elektronikus segédeszközök használata),
- speciális IKT ismeretek átadása (pl. gépírás, nagyító-, beszélő szoftverek, laptop használat),
- mozgáskorrekció (finommozgás, nagymozgás),
- az olvasási készség fejlesztése,
- tájékozódásra nevelés (tájékozódás vizuális támpontok alapján, tájékozódás hosszú fehér bottal, közlekedési önállóság),
- tapintó írás-olvasás aliglátó vagy progrediáló szembetegségű tanulók esetében (Braille-írás, olvasás),
- személyiségkorrekció,
- diszlexia, dysgraphia, diszkalkulia,
- logopédiai ellátás,
- gyógytestnevelés,
- mindennapos tevékenységek (önkiszolgálás, egészségmegőrzés, speciális munka- és háztartási eszközök használata),
- a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs foglalkozások óraszámai

Az érvényes szakértői vélemények javaslatai alapján az egyéni órarendekkel egyeztetve kerülnek meghatározásra az egyes tanulók rehabilitációs óraszámai és órarendi helyei. Elsődleges szempont, hogy a fejlesztő órák a tanórán kívüli időszakokra essenek.

A fenntartó nyilatkozik arról, hogy biztosítja a törvényi szabályozás által a sajátos nevelési igényű diákokat megillető rehabilitációs órákat

Vezetett dokumentumok

- Munkaterv: a Támogató munkacsoport éves feladatterve, amely a diákok, pedagógusok és szülők támogatását, tájékoztatását célzó feladatokat tartalmazza.
- Kötelezően vezetett tanügyi dokumentumok:

    - Egészségügyi és Pedagógiai célú Habilitációs, Rehabilitációs Egyéni Fejlődési Lap Külíve: a szakértői vélemények alapján a fejlesztést végző gyógypedagógus tölti ki.
    - Egészségügyi és Pedagógiai célú Habilitációs, Rehabilitációs Egyéni Fejlődési Lap Belíve: a megtartott foglalkozásokat a gyógypedagógusok ezen a nyomtatványon vezetik.
    - Törzslap: A törzslap kitöltésére minden évben sor kerül, kitöltését a diák osztálymentorai végzik. Az érvényes szakvéleményeket a törzslapon vezetni kell.
- A tanulók fejlesztését támogató dokumentumok:
    - Egyéni fejlesztési terv: a szakértői vélemény, a (gyógy)pedagógai felmérések és megfigyelések, a pedagógusok jelzései, a rehabilitációs pedagógiai program és a diák egyéni adottságai alapján, a szülők bevonásával készíti el a gyógypedagógus. Tartalmazza a tanévre szóló feladatokat, valamint a kitűzött célok elérését segítő eszközöket, módszereket. A gyógypedagógus a terveket félévente felülvizsgálja és szükség esetén módosítja/kiegészíti.
    - Esetnapló: a pszichológiai ellátást igénylő diákok foglalkozásairól az iskolapszichológus esetnaplót vezet.
    - Gyógypedagógiai/pszichológiai vélemény: a gyógypedagógusok a pedagógiai felméréseket követően szükség szerint összefoglaló véleményt készítenek, amelyek kiegészítésként szolgálnak a szakértői vizsgálathoz. A szakemberek a hozzájuk járó tanulók felülvizsgálati kérvényéhez is készítenek véleményt a fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokról.
    - Gyógypedagógiai szöveges értékelés: a gyógypedagógusok a diák féléves, egész éves munkájáról, fejlődéséről, a jövőben kitűzendő célokról szöveges visszajelzést készítenek, melyet a szülők megismerhetnek. Kontrollkérés esetén a gyógypedagógiai szöveges értékelés a szakértői bizottság rendelkezésére bocsátható.
    - Szöveges értékelés: a diákok félévkor és év végén személyre szóló szöveges értékelést kapnak, mely az eddigi munkájukról, fejlődésükről, a jövőbeli célok kitűzéséről szól. Fókuszban áll a fejlődésük hangsúlyozása úgy a képességeik, mint az együttműködésre való készségük szempontjából. A diákok számára készítenek ilyen dokumentumot az osztálymentoraik, a szaktanáraik, és az egyéb foglalkozásaik vezetői is (gyógypedagógus, iskolapszichológus).
- Tanulói portfóliók: a fejlesztést végző szakemberek állítják össze. Tartalma:
    - szakértői vélemény másolata,
    - egyéni fejlesztési terv,
    - szöveges értékelések, pedagógiai jellemzések,
    - pedagógiai felmérések jegyzőkönyvei,
    - konzultációs lapok,
    - a tanuló munkái,
    - egyéb (pl.: határozatok).

Pedagógusok helyi intézményi feladatai SNI, BTMN diákokkal kapcsolatban

- Minden pedagógus kötelessége, hogy segítse a tanulók fejlődését, természetesen beleértve a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő diákokat is.
- Minden tanuló számára biztosítja a fejlődéséhez szükséges feltételeket; a képességeinek és tehetségének kibontakozását.
- Differenciált oktatással és számonkéréssel biztosítja a diákok sikeres részvételét az integrált nevelő-oktató környezetben.
- Elősegíti minden tanuló sikeres beilleszkedését, elfogadó légkört teremt.
- Kapcsolatot tart a diákok szakmai segítőivel (gyógypedagógusok, iskolapszichológusok, szakszolgálatok stb.) és a többi pedagógusával is (pl. esetmegbeszélés).
- Szem előtt tartja a szakvéleményekben foglaltakat, valamint a szakmai segítők javaslatait a diákokról az oktató-nevelő munkájában.
- A tanulók számára lehetővé teszi, hogy:
    - az információszerzéshez, információadáshoz (teljesítménymérés esetén is) informatikai, elektronikus eszközöket használjanak a tanórán;
    - az ismeretszerzésnél – a sajátos problémához illeszkedő módon - auditív módon vagy vizuális információhordozó segítségével tanulhassanak, és/vagy az ismerettartalmak és cselekvések összekapcsolása révén tanulhassanak, amit a tanulói tevékenységet központba helyező, változatos tanulásszervezési eljárásokon alapuló óravezetés tesz lehetővé;
    - az egyes feladatokra szükség esetén a többieknél több idő álljon rendelkezésükre, illetve ugyanannyi idő alatt differenciáltan kijelölt, megszerkesztett, vagy kevesebb feladatot kelljen megoldaniuk;
    - egyénre szabott feladatokat kapjanak, amelyeket a szaktanár a fejlesztést végző szakember útmutatásai alapján állít össze;
    - a tanulásukat segítő speciális fejlesztésben a tanórákon is részesülhessenek, a tantervi célokhoz kapcsolódóan.
- Vizsgálatkéréshez és kontrollkéréshez elkészíti a pedagógiai szempontú írásbeli véleményét a diák együttműködéséről, teljesítményéről, fejlődéséről, viselkedéséről.
- Kapcsolatot tart a diákok szüleivel, családjaival.
- Szakmai ismereteit bővíti.

A szülő, tanuló, pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartásának formái

Az iskolában nagy figyelmet fordítunk a diákok szüleinek akár napi szintű bevonására az iskolai életbe. Egyes szervezeteinknek esszenciális és rendszeres résztvevőik (Kürttanács, Együttműködés Fóruma), máskor pedig vendégként fogadjuk őket (Alapítványi Bál, Kürti Party, Kürt Szülinap). Szorgalmazzuk az osztálymentorokkal, szaktanárokkal, Támogatókkal való szoros kapcsolattartást, figyelmet fordítunk arra, hogy a szülőket is tájékoztassuk és motiváljuk. A szülők évente minimum két osztálytanácskozáson és fogadóesten vehetnek részt.

Kapcsolatot tartunk fenn olyan szervezetekkel, amelyek a sajátos nevelési igényű diákjainkat célzó támogató és fejlesztő munkánkat szakmailag segíteni tudják. Ide tartozik például az Autizmus Alapítvány, Az Autisták Országos Szövetsége, a Fogyatékos Személyes Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft., a Vakok Intézete, Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara, az illetékes szakszolgálatok és szakértői bizottságok. Szintén szakmai szervezetek révén tudjuk folyamatosan fejleszteni a sajátos nevelési igényű diákok ellátásához szükséges eszközparkunkat. A szakmai tapasztalatcserét személyesen, emailben, telefonon, esetmegbeszéléseken, workshopokon és egyéb konzultációk útján tesszük meg.